

Agronomski terminološki slovar

B
C
Č
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
Š
T
U
V
W
X
Y
Z
Ž

Agronomski terminološki slovar

Založba ZRC

Zbirka Slovarji

Urednik zbirke

Kozma Ahačič

Agronomski terminološki slovar

© 2025, avtorji in ZRC SAZU

Glavne urednice

Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin,
Valentina Usenik

Avtorji

Rajko Bernik, Franci Aco Celar, Rozalija Cvejič, Jure Čop, Zalika Črepinšek, Tanja Fajfar, Marko Flajšman, Matjaž Glavan, Helena Grčman, Metka Hudina, Mateja Jemec Tomazin, Nina Kacjan Maršič, Lučka Kajfež Bogataj (do leta 2017), Darja Kocjan Ačko, Miran Lakota, Rok Mihelič, Gregor Osterc, Anton Perpar, Marina Pintar, Tjaša Pogačar (od leta 2017), Tomaž Prus (do leta 2019), Denis Rusjan, Andrej Simončič, Denis Stajnko, Andreja Sušnik, Stanislav Trdan, Valentina Usenik, Janko Verbič, Matej Vidrih, Vesna Zupanc, Ana Žust

Recenzenti

Peter Berk, Silva Grobelnik Mlakar, Andrej Hočevar, Branko Kramberger, Anka Lisec, Nataša Logar, Lea Milevoj, Blaž Repe, Mojca Šraj, Andrej Udovč, Natalija Ulčnik, Robert Veberič

Terminografski pregled

Simon Atelšek, Jera Oman, Mojca Žagar Karer

Urejanje literature in virov

Alenka Porenta

Tehnična sodelavka

Karmen Nemec

Fotografije na naslovnici in notranjih listih

Shutterstock

Oblikovanje naslovnice in zasnova preloma

Dušan Grobovšek, Idejološka ordinacija

Prelom

Simon Atelšek

Izdajatelj

ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik
Frana Ramovša

Zanj

Kozma Ahačič

Založnik

Založba ZRC

Zanj

Oto Luthar

Glavni urednik založbe

Aleš Pogačnik

Tisk

Cicero Begunje, d. o. o.

Naklada

350 izvodov

Cena

39 evrov

Prva izdaja, prvi natis

Ljubljana 2025

Izid slovarja je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Slovar je nastal v okviru raziskovalnih programov P6-0038 in P5-0217, ki ju financira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, ter v okviru programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda, ki ga financira Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Slovar je nastal z računalniško aplikacijo SlovarRed 2.1 Tomaža Seliškarja in Borislave Košmrlj - Levačič.

Kataložna zapisa o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

ISBN 978-961-05-0947-9

COBISS.SI-ID 226516483

E-knjigi

ISBN 978-961-05-0948-6 (pdf)

ISBN 978-961-05-0958-5 (html)

COBISS.SI-ID 226119683

Prva e-izdaja je pod pogoji licence Creative Commons

CC BY-NC-ND 4.0 prosto dostopna:

<https://doi.org/10.3986/9789610509486> (pdf)

<https://doi.org/10.3986/9789610509585> (html)

Agronomski terminološki slovar

Glavne urednice

Tanja Fajfar

Mateja Jemec Tomazin

Valentina Usenik

Ljubljana 2025

A

Kazalo

6	Iz recenzij
11	Uvod
13	Zasnova in zgradba slovarja
19	Krajšave in oznake
21	Slovar
231	Angleško-slovenski slovar
277	Viri in literatura

Iz recenzij

Slovar je namenjen agronomom, študentom tega področja in prevajalcem, obenem pa tudi vsem ostalim, ki se z agronomijo srečajo le občasno (npr. novinarjem, tolmačem, križankarjem). Vsebuje podatke o pravilnem zapisu in naglasitvi iztočnic, besedni vrsti iztočnic in njihovi sklanjatvi, izgovor (če je iztočnica v celoti ali v delu (pisno) citatna), nato pa še definicije v obsegu ene povedi (tj. v obsegu uvrščevalne in razločevalnih sestavin), normativno urejenost sopomenk in na koncu angleške ustreznike. Oblikovanje slovarja omogoča preglednost teh podatkov in lajša iskanje tistega, kar uporabnika zares ali najbolj nujno zanima. Redakcijski postopek, ki so mu avtorji in avtorice sledili, je tako v svetu kot pri nas uveljavljen terminografski postopek s standardizacijsko vrednostjo. To pomeni, da področje agronomije ne le popisuje, temveč ga tudi sistematično členi in ureja. V izhodišču ima pojmovni pristop, ki so ga v Oddelku za terminologijo Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU natančno in premišljeno zastavili že pred tremi desetletji ter ga vse od takrat skrbno uresničujajo.

izr. prof. dr. Nataša Logar,

Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani

Ocenjujem, da je *Agronomski terminološki slovar* premišljeno zasnovan in dosledno pripravljen po zastavljenih terminografskih načelih ter je tako v slovenskem kot tudi širšem prostoru pomembna in visoko kakovostna pridobitev za področje agronomije ter sorodnih ved. Njegovo vrednost lahko prepoznamo tudi v okviru terminologije, predvsem zaradi izkazanih prizadevanj za poenoteno terminologijo izbranega področja

in izkazane skrbi za urejenost ter razvoj slovenske terminologije. Avtorice in avtorji suvereno razrešujejo terminološke zagate, zaradi česar slovar postaja nepogrešljiv priročnik za učinkovito strokovno komunikacijo, zlasti pripravo znanstvenih in strokovnih besedil s področja agronomije in sorodnih ved. Na podlagi navedenega lahko sklenem, da najnovejši terminološki slovar, ki je nastal na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, bistveno prispeva k širjenju novih znanstvenih spoznanj.

izr. prof. dr. Natalija Ulčnik,

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru

Termini s področja kmetijske tehnike so bili sistematično zbrani, natančno terminografsko obdelani in ob doslednem upoštevanju terminoloških načel predstavljeni v slovarski obliki. Metodološko slovar sledi preverjenemu in dodelanemu pristopu preteklih terminoloških slovarjev, katerih priprava ima v slovenskem prostoru bogato tradicijo. Slovar bo strokovnjakom s področja kmetijske tehnike predstavljal zanesljiv terminološki vir in koristen pripomoček pri delu ter strokovnem sporazumevanju. Njegova izdaja pa bo v širšem smislu dragocena tudi za sistematizacijo in razvoj slovenske terminologije ter za pripravo še obsežnejšega slovarja, ki bo vključeval še podrobnejšo terminologijo s tega področja.

doc. dr. Peter Berk,

Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede

Univerze v Mariboru

Pričujoči znanstveni terminološki slovar predstavlja pomemben mejnik za jezik kmetijske stroke ter prepotraben in dragocen pripomoček za strokovno sporazumevanje. Zasluga za njegov nastanek gre strokovnjakom, ki so združili moči ter zbrali in uskladili terminologijo, ključno za razumevanje in razvoj agronomije kot znanstvene discipline in njene praktične uporabe. Posebna vrednost slovarja se kaže v tem, da ne le sistematično ureja terminologijo po posameznih področjih agronomije, temveč predstavlja tudi odlično osnovo za nadaljnje širjenje in dopolnjevanje slovarskih zapisov v prihodnosti. Veseli me, da bo slovar na voljo tudi v elektronski obliki, kar bo še dodatno izboljšalo njegovo dostopnost in olajšalo uporabo. Prepričana sem, da bo slovar pomembno prispeval k boljšemu razumevanju in poenotenju terminologije v kmetijstvu ter postal dragoceno orodje za študente, raziskovalce in strokovnjake na področju agronomije. Njegova uporaba bo zagotovo obogatila njihovo delo in prispevala k nadaljnjemu razvoju stroke.

doc. dr. Silva Grobelnik Mlakar,

Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede

Univerze v Mariboru

Izdelava *Agronomskega terminološkega slovarja* je pomembna in obširna naloga, saj je iskanje ustreznih terminov za opis pomembnih dogodkov in procesov v naravi ter človekovih posegov vanje tisto, kar je nujno potrebno pri strokovnih zapisih, ki morajo biti jasni in vsem razumljivi. Agrometeorologija je veja znanosti, vpeta med meteorologijo (fiziko atmosfere) in agronomijo (praktično vejo gospodarstva). Zato je strokovnih

izrazov za te odnose izjemno veliko. Pri obravnavi okolja rastlin in živali moramo biti posebno pozorni na prizemno plast atmosfere, v kateri te živijo in za katero veljajo številne zakonitosti, ki se močno razlikujejo od tistih, ki veljajo za atmosfero v širšem smislu. Pri strokovnih in znanstvenih zapisih in ugotovitvah je pomembna uporaba terminov, ki so jasno definirani v priročnikih, kot so terminološki slovarji in podobni viri, in prav v tem je pomen njihove izdelave.

zasl. prof. dr. Andrej Hočvar,

upokojeni profesor Biotehniške fakultete

Univerze v Ljubljani

V začetku 60. let prejšnjega stoletja je med različnimi terminološkimi slovarji Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo (sedaj Biotehniška fakulteta UL) izdala tudi strokovni terminološki slovar za področje travništva in pašništva. V njem je mogoče najti razlage številnih v takratni stroki 'živih' pojmov. Mnogi od teh danes sploh niso več v uporabi in jih današnji slovar ne zajema, predstavljajo pa pomemben zgodovinski element v poznavanju stroke. Velike spremembe v kmetijstvu so prinesle veliko novega. Tudi v travništvu se danes srečujemo z mnogimi termini, ki jih v preteklosti ni bilo. Zato je nov terminološki slovar z danes uporabljano terminologijo pravzaprav nujen. Avtorji so v slovarju postavili jasne definicije za številne termine z namenom natančnega vsebinskega poenotenja posameznih pojmov. Strokovnjaki smo takšen slovar že zelo pogrešali. Prepričan sem, da bo v veliko pomoč predvsem tistim, ki šele spoznavajo

travniško stroko. Poleg tega bo slovar zaradi natančnih razlag posameznih terminov v veliko pomoč tudi vsem, ki se s travništvom poklicno ali ljubiteljsko že leta ukvarjajo.

prof. dr. Branko Kramberger,
Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede
Univerze v Mariboru

Agronomski terminološki slovar vključuje terminologijo s področja agronomije in posega tudi na sorodna, z agronomijo povezana strokovna področja. Pri tem je posebna pozornost namenjena tudi novim tehnologijam, ki močno vplivajo na razvoj agronomске stroke. Dogovorjena terminologija pa ni nujno potrebna le za agronomsko stroko, ampak postaja vse bolj pomembna za splošno javnost, saj se z agronomijo in poimenovanji s tega področja mnogi srečujejo tudi ljubiteljsko. *Agronomski terminološki slovar* je zato pomemben pripomoček tako za strokovnjake, učitelje, študente in dijake kot tudi za širšo javnost, ki jim v množici informacij omogoča preverjanje pomena slišane ali prebranega izraza ter njegove pravilnosti. Slovar nadalje pomembno prispeva k razvoju slovenskega jezika, saj poleg množice uveljavljenih tujk prinaša niz slovenskih terminov, ki v stroki še niso bili zelo uveljavljeni in so se večinoma uporabljali v tuji obliki. Tuje termine so v preteklosti različni strokovnjaki različno prevajali oziroma poslovenili, kar je v stroko nemalokrat vnašalo zmedo – angleški ustrezniki bodo tako zagotovo v veliko pomoč pri prevajanju angleških besedil v slovenski jezik in obratno.

Ob izidu slovarja vsem avtorjem izrekam zahvalo za ves vložen trud ter tudi upanje, da bo terminološka skupina s svojim usklajenim delovanjem še naprej skrbela za razvoj slovenske agronomске terminologije. Zaradi premišljene zasnove slovarja, široke možnosti uporabe in enostavne dostopnosti slovarja preko spleta sem prepričana, da je *Agronomski terminološki slovar* pripomoček, ki ga bodo različne skupine uporabnikov s hvalježnostjo posvojile in uporabljale.

prof. dr. Anka Lisec,
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Univerze v Ljubljani

Agronomski terminološki slovar vključuje že obstoječe fitomedicinske izraze, izpostaviti pa velja tudi terminologijo, povezano z novimi spoznanji na področju škodljivih organizmov, raziskovalnih metod, zatiralnih ukrepov in varstva okolja. Vključeni termini so podprti z angleškimi ustrezniki. Takšen ažuriran slovar je potreben za nedvoumno sporazumevanje kmetijskih strokovnjakov, proizvajalcev in uporabnikov fitofarmaceutvskih sredstev. Prav tako bo uporaben za učitelje, učence in študente ter raziskovalce na področju fitomedicine in agronomije in vse druge pisce besedil, ki se dotikajo področja fitomedicine, kjer se dogajajo veliki znanstveni in tehnični premiki, ki zahtevajo nenehno skrb za slovensko besedo.

prof. dr. Lea Milevoj,
upokojena profesorica Biotehniške fakultete
Univerze v Ljubljani

Če gre za tiskano obliko, lahko rečemo, da terminološki slovar držite v rokah. Če pa gre za spletno različico, potem ga opazujete na zaslonu računalnika ali mobilne naprave. Vendar sta vas tako ali drugače bodisi pomanjkljivo znanje ali pa strokovna radovednost pripeljala do *Agronomskega terminološkega slovarja*, katerega izjemno pomemben del je (tudi) pedologija oziroma veda o tleh. Terminologija z določenega področja je živ organizem, ki živi, se razvija, preoblikuje in posodablja. *Kmetijski tehniški slovar* iz leta 1983 je prispeval Jože Sušin. Poleg tega so v vsakem pedološkem prispevku, elaboratu, poročilu, članku, zemljevidu ali učbeniku pedologi dodali kamenček v mozaik pojmov in terminov. Pedološko terminologijo so tako po malem prispevali vsi, ki so se ukvarjali s tlemi. Vendar pa je terminološki slovar nekaj drugega. Gre za zbirko in v tem primeru izvrstno zbirko pojmov, povezanih s tlemi. Zagotovo ne gre za popolno, zagotovo tudi ne vseobsegajočo, a vseeno dovolj skrbno pripravljeno zbirko opisov terminov, ki so povezani s tlemi, pedogenetskimi procesi in dejavniki. Slovar ponuja nepogrešljivo referenco za strokovnjake, raziskovalce, študente in tudi laike, ki jih zanimajo agronomija, pedologija ter tudi vse sorodne vede, ki jih tako ali drugače zanimajo tla. S slovarjem v rokah ali na ekranu imajo bralke in bralci vstop v bogato zakladnico slovenskega znanja o tleh in pedologiji. Delo je rezultat večletnega delovanja in raziskovanja priznanih avtorjev na področju pedologije in ga toplo priporočam vsakomur, ki želi poglobiti svoje poznavanje o tleh. Kakor sem uvodoma zapisal, to ni prvo

terminološko delo. Iskreno upam, da tudi ni zadnje in da se bo slovenska pedologija še naprej razvijala in cvetela. Tudi terminološko.

izr. prof. dr. Blaž Repe,
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Agronomski terminološki slovar je pripravljen kot znanstveni terminološki slovar in pokriva precej širok nabor terminologije različnih strok, ne samo agronomije. Poleg definicij posameznih terminov je velik pomen slovarja tudi skrb za slovenski jezik in prevod strokovnih angleških izrazov v slovenščino, kar predstavlja velik pomen tudi za napredek stroke. Poleg tega prevodi v slovenski jezik zmanjšujejo možnost mešanja terminov oz. uporabo različne terminologije v slovenski praksi. Sama struktura slovarja je zelo pregledna in primerno zastavljena s polnimi ali kazalčnimi slovarskimi sestavki, ki uporabnika lepo vodijo do iskanega termina. Zaključim lahko, da bo terminološki slovar predstavljal pomemben korak pri razvoju stroke, predvsem z vidika slovenske terminologije, in verjamem, da ga bodo široko uporabljali tako študenti kot tudi drugi uporabniki.

prof. dr. Mojca Šraj,
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Univerze v Ljubljani

Področje agrarne ekonomike v pričujočem terminološkem slovarju prvič po letu 1985 celovito zaobjema vse pomembnejše termine, ki so se v zadnjih desetletjih uveljavili v agrarni ekonomiki in s tem v kmetijstvu. S tem predstavlja zaslombo, ki je še kako potrebna pri natančnem in razumljivem dialogu in poglobljenem razumevanju ekonomskih terminov v kmetijstvu. Pomemben je na celotnem spektru poklicev, ki se ukvarjajo s pridelavo hrane in oblikovanjem podeželskega prostora, saj prinaša nedvoumna in natančna pojasnila, ki so nujna za uspešno komunikacijo in posledično visoko kvaliteto dela. Termini so skrbno izbrani in pokriva široko področje delovanja v kmetijstvu, slovar je uporaben tako za kmete kot tudi za stroko in znanost. Strokovnjakom s področja agrarne ekonomike in širše kmetijstva bo predstavljal zanesljiv terminološki vir in koristen pripomoček pri delu ter strokovnem sporazumevanju. Njegova vsebina pa je v širšem smislu dragocena tudi za sistematizacijo in razvoj slovenske terminologije ter za pripravo obsežnejšega slovarja s področja agronomije. Za zaključek bi želel izraziti iskrene čestitke vsem avtorjem za njihov dolgoletni trud in vztrajnost, da so slovar uspešno zaključili.

prof. dr. Andrej Udovč,
Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani

Področje hortikulture v *Agronomskem terminološkem slovarju* ponuja zbirko terminov in definicij, ki so bistvenega pomena za razumevanje jezika, ki se uporablja v tej disciplini. Slovar vključuje najnovejšo terminologijo,

kar zagotavlja, da uporabniki dobijo aktualne informacije, kar je ključno na področju, ki se nenehno razvija z novimi raziskavami in tehnikami. Vključitev tako tradicionalnih kot sodobnih terminov premošča vrzel med zgodovinskimi in sodobnimi pojmi. Jezik, uporabljen v slovarju, je jasen, zaradi česar je slovar primeren za raznoliko občinstvo. Ne glede na to, ali ste študent, ki šele začinja študij hortikulture, izkušen strokovnjak ali ljubiteljski pridelovalec, ta slovar služi kot odlično referenčno orodje. Podpira učinkovito komunikacijo in spodbuja skupno razumevanje med praktiki, strokovnjaki in študenti. Ena od prednosti slovarja je tudi njegova uporabnost pri mednarodnem sodelovanju. Z vključitvijo angleških ustreznikov olajšuje komunikacijo med strokovnjaki iz različnih držav. To je še posebej pomembno v času globalizacije, ko sodelovanje in izmenjava znanja presegata nacionalne meje. Prav tako slovar služi kot dragocen pripomoček pri prevajanju strokovnih besedil. Prevajalcem zagotavlja natančne in ustrezne termine, kar prispeva k višji kakovosti prevedenih del. S tem se izogibamo nesporazumom in zagotavljamo, da so informacije pravilno posredovane ciljnemu občinstvu. Na splošno je *Agronomski terminološki slovar* pomemben prispevek k stroki. Spodbuja doslednost v terminologiji, podpira izobraževanje in raziskave ter prispeva k napredku hortikulture.

prof. dr. Robert Veberič,
Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani

Uvod

Pobuda za izdelavo *Agronomskega terminološkega slovarja* je leta 2013 prišla z Oddelka za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Terminografsko vodenje slovarja sta prevzeli dr. Tanja Fajfar in dr. Mateja Jemec Tomazin z Oddelka za terminologijo (takrat še Terminološke sekcije) Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Oblikovala se je skupina strokovnjakov, ki so začeli sodelovati pri slovarju, in sicer (našteti po abecedi): prof. dr. Rajko Bernik, prof. dr. Franci Aco Celar, doc. dr. Rozalija Cvejič, doc. dr. Jure Čop, doc. dr. Zalika Črepinšek, doc. dr. Marko Flajšman, doc. dr. Matjaž Glavan, prof. dr. Helena Grčman, prof. dr. Metka Hudina, prof. dr. Nina Kacjan Maršič, prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj (do leta 2017), doc. dr. Darja Kocjan Ačko, izr. prof. dr. Miran Lakota, doc. dr. Rok Mihelič, prof. dr. Gregor Osterc, dr. Anton Perpar, prof. dr. Marina Pintar, izr. prof. dr. Tjaša Pogačar (od leta 2017), mag. Tomaž Prus (do leta 2019), prof. dr. Denis Rusjan, prof. dr. Andrej Simončič, prof. dr. Denis Stajnko, dr. Andreja Sušnik, prof. dr. Stanislav Trdan, izr. prof. dr. Valentina Usenik, Janko Verbič, doc. dr. Matej Vidrih, doc. dr. Vesna Zupanc, Ana Žust.

Zaradi obsežnosti in raznolikosti agronomije kot vede je bilo delo organizirano po področjih. Tanja Fajfar je prevzela vodenje in organizacijo dela na področjih agrarne ekonomike, hortikulture, ki združuje sadjarstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo, ter kmetijske tehnike, Mateja Jemec Tomazin pa vodenje in organizacijo dela na področjih agrometeorologije, fitomedicine, pedologije, poljedelstva, travništva in pašništva ter urejanja prostora.

Spomladi 2024 so slovar terminografsko pregledali sodelavci Oddelka za terminologijo. Dr. Simonu Atelšku, Jeri Oman in dr. Mojci Žagar Karer se za natančen pregled in koristne pripombe najlepše zahvaljujemo. Poleg terminografskega pregleda je bil v letu 2024 opravljen tudi recenzentski pregled slovarja. K sodelovanju smo povabili 10 strokovnjakov s posameznih področij agronomije, ki so prijazno sprejeli recenzentsko vlogo. Ti so bili (našteti po abecedi): doc. dr. Peter Berk (kmetijska tehnika), doc. dr. Silva Grobelnik Mlakar (poljedelstvo), zasl. prof. dr. Andrej Hočevar (agrometeorologija), prof. dr. Branko Kramberger (travništvo), prof. dr. Anka Lisec (urejanje prostora), prof. dr. Lea Milevoj (fitomedicina), izr. prof. dr. Blaž Repe (pedologija), prof. dr. Mojca Šraj (urejanje prostora), prof. dr. Andrej Udovč (agrarna ekonomika) in prof. dr. Robert Veberič (hortikultura). Prav tako sta slovarsko besedilo pregledali in ocenili jezikoslovki izr. prof. dr. Natalija Ulčnik in izr. prof. dr. Nataša Logar. Vsem se najlepše zahvaljujemo, da so s svojimi predlogi in dopolnitvami prispevali k strokovno natančnejšemu slovarju.

Avtorjem so pri posameznih terminih in njihovih definicijah s strokovnimi nasveti pomagali tudi drugi kolegi (našteti po abecedi): dr. Drago Babnik, doc. dr. Klemen Eler, dr. Gregor Gregorič, dr. Janez Hacin, prof. dr. Mitja Kalgarič, doc. dr. Blaž Komac, doc. dr. Žiga Laznik, prof. dr. Mario Lešnik, izr. prof. dr. Metka Suhadolc, dr. Igor Šantavec, dr. Rok Turniški, dr. Jože Verbič in prof. dr. Dominik Vodnik. Za njihovo pomoč, ki je vedno prišla v pravem trenutku, smo jim hvaležni.

Zahvaljujemo se tudi Alenki Porenta za urejanje seznama literature, Karmen Nemec za tehnično pomoč in pregled sinonimije, Dušanu Grobovšku za oblikovanje naslovnice in zasnove slovarja ter dr. Simonu Atelšku za prelom tiskanega slovarja.

Hkrati z izidom v tiskani obliki bo *Agronomski terminološki slovar* objavljen tudi v elektronski obliki, in sicer bo prosto dostopen na spletišču *Terminologišče* (<http://isjfr.zrc-sazu.si/terminologisce>), kjer bo po njem mogoče iskati z ustreznim iskalnikom. Iskanje po

njem pa bo omogočeno tudi prek slovarskega portala *Fran* (<http://www.fran.si/>).

Gotovo nam ni uspelo rešiti vseh terminoloških dilem na področju agronomije, zato prosimo, da nam svoje pripombe za izboljšanje slovarja pošljete na naslov agronomija@zrc-sazu.si. Upoštevali jih bomo v morebitni naslednji izdaji slovarja. Prosimo tudi za predloge novih terminov, ki bi jih bilo smiselno uvrstiti v naslednjo izdajo. S tem bo slovar sledil razvoju stroke in ostal uporaben terminološki priročnik.

Zasnova in zgradba slovarja

Tip slovarja in osnovni podatki o slovarju

Agronomski terminološki slovar vključuje 4388 terminov s področij agrarne ekonomike, agrometeorologije, fitomedicine, kmetijske tehnike, pašništva, pedologije, poljedelstva, sadjarstva, travništva urejanja prostora, vinarstva in vrtnarstva. Ureditev slovarja je abecedna. Vanj so vključeni sodobni termini, pri čemer pa ne vsebuje lastnih imen (npr. imen društev, fakultet, podjetij) ali terminov sorodnih strok, ki se na področju agronomije sicer uporabljajo, a so definirani enako kot v primarni stroki. Osrednjemu delu slovarja, ki ga tvorijo slovenski termini z definicijami in angleškimi ustrezniki ter termini, ki uporabnika usmerjajo k prednostnemu terminu, sledi angleško-slovenski slovar. V slovar je vključenih 3994 angleških ustreznikov.

Pri izdelavi slovarskih sestavkov je bila uporabljena in pregledana relevantna strokovna literatura, zlasti znanstveni in strokovni članki, znanstvene in strokovne monografije ter učbeniki. Slovarske rešitve so bile preverjene tudi v sekundarnih virih, tj. v sorodnih terminoloških slovarjih in leksikonih. Smiselno so bili upoštevani tudi vsi dostopni elektronski viri. Seznam uporabljenih literature in virov je naveden na koncu slovarja.

Naslovniki slovarja

Primarni naslovniki slovarja so strokovnjaki s področja agronomije. Njim so prilagojene informacije, vključene v slovar, zato se za

uporabo slovarja predvideva določeno strokovno predznanje, kar pa ne pomeni, da ne bo koristen pripomoček za vsakogar, ki potrebuje strokovno verodostojno informacijo o terminologiji s tega področja.

Metodologija izdelave slovarja

Pri nastajanju slovarja je sodelovalo 29 strokovnjakov za agronomijo in 2 terminografinji. Strokovnjaki so prispevali besedila v elektronski obliki, na podlagi katerih sta terminografinji izdelali področne geslovnike. Strokovnjaki so nato vsak za svoje področje pregledali in dopolnili geslovnike, definirali termine, določili morebitne sinonime in dodali angleške ustreznike. Delo sta v vseh fazah (od zbiranja gradiva, pregledovanja geslovnikov do oblikovanja slovarskih sestavkov) v skladu s terminografskimi načeli vodili terminografinji. Slovar je bil izdelan z računalniškim programom SlovarRed 2.1, ki je bil razvit na Oddelku za terminologijo Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in je namenjen terminografski obdelavi gradiva ter vključuje vnašanje, urejanje in izpisovanje slovarskih sestavkov po različnih kriterijih ter pripravo besedila za tisk in pripravo elektronske izdaje slovarja.

Agronomski terminološki slovar je izdelan na podlagi pojmovnega pristopa, kar pomeni, da so termini obravnavani kot poimenovanja za pojme. Ti pa so enote znanja, ki so med seboj povezane v pojmovni sistem stroke. Pri terminološkem delu, utemeljenem na pojmovnem pristopu, se upoštevajo medsebojna razmerja med pojmi. Ta so v slovarju lahko izražena eksplicitno, tj. s kazalko (►), ki nakazuje

sinonimno razmerje med terminoma, ali implicitno, tj. s hierarhičnim razmerjem nad- in podrednosti, izraženim v definiciji.

Medsebojna razmerja med pojmi je najlažje upoštevati, če terminološko delo poteka po pojmovnih skupinah. Pri izdelavi *Agronomskega terminološkega slovarja* so bili zato skupaj obravnavani termini, ki označujejo povezane pojme, npr. termini, ki označujejo različne vrste *traktorjev*, npr. *gozdarski traktor*, *jahalni traktor*, *komunalni traktor*, *ozkokolotečni traktor*, *sistemiški traktor*. Ker so bili povezani pojmi obravnavani hkrati, je bilo lažje prepoznati in opisati istovrstne in razlikovalne značilnosti med njimi, npr. med *intenzivnim sadovnjakom* in *ekstenzivnim sadovnjakom*, kar je prispevalo tudi k odpravljanju morebitnih pojmovnih nedoslednosti.

Gradivna osnova

Gradivno osnovo *Agronomskega terminološkega slovarja* predstavlja 9 besedilnih zbirk, ki so nastale na podlagi gradiva, zbranega za 9 področij, vključenih v slovar (sadjarstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo so sestavljali eno področje, prav tako travništvo in pašništvo). Besedilne zbirke so nastale na podlagi strokovne in znanstvene agronomske literature v slovenščini, in sicer člankov, diplomskih, magistrskih in doktorskih del, monografij, zbornikov in učbenikov. Na podlagi teh besedil, ki so bila pretvorjena v tekstovne datoteke in obdelana s programom WordSmith 5.0, je bilo izdelanih 9 področnih geslovníkov, ki so jih strokovnjaki pregledali in dopolnili. Po potrditvi področnega geslovníka se je začela faza oblikovanja slovarskih sestavkov, ki je vključevala pisanje definicij, določanje morebitnih sinonimnih razmerij in dodajanje angleških ustreznikov. V zadnjem delu izdelave slovarja je sledilo usklajevanje slovarskih sestavkov znotraj posameznega področja in med njimi, da bi bil pojmovni svet agronomije predstavljen čim bolj celovito.

Normativnost

Agronomski terminološki slovar poskuša v primerih, ko za en pojem obstaja več terminov – to je pojav, imenovan sinonimija –, določiti, kateri izmed njih je prednostni. Rabo ureja z uporabo kazalke (►), ki uporabnika slovarja usmerja k terminu, ki so ga avtorji določili kot prednostnega glede na njegov sinonim. S tem slovar prispeva k poenotenju terminologije in posledično k učinkovitemu strokovnemu sporazumevanju. Pri izbiri prednostnega termina so avtorji terminološkega slovarja upoštevali terminološka načela. Med njimi so najpomembnejša načelo ustaljenosti (prednost ima termin, ki je v rabi pogostejši), načelo jezikovnosistemske ustreznosti (termin je usklajen s pravili slovenskega knjižnega jezika), načelo gospodarnosti (krajši termin ima prednost pred daljšim) in jezikovnokulturno načelo (termin domačega izvora ima prednost pred prevzetim terminom). Dopolnjujejo pa jih načelo vsebinske ustreznosti (termin naj primerno označuje vsebino pojma), načelo usklajenosti s pojmovnim sistemom (termin naj na poimenovalni ravni izkazuje povezanost pojma, ki ga označuje, s sorodnimi pojmi) in načelo optimalne strukture (struktura termina naj zagotavlja čim manjšo spremenljivost termina v rabi).

V slovarju so prednostni termini prikazani v polnih slovarskih sestavkih, neprednostni termini pa so prikazani v kazalčnih slovarskih sestavkih.

Zgradba slovarskega sestavka

V polnih slovarskih sestavkih so termini predstavljeni z definicijo, dodani so jim morebitni sinonimi in angleški ustrezniki. V kazalčnih slovarskih sestavkih pa so prikazani neprednostni termini, ki uporabnika slovarja usmerjajo na prednostni termin. Prav tako so v kazalčnih slovarskih sestavkih predstavljene kratice. Primera polnega slovarskega

sestavka in kazalčnega slovarskega sestavka, v katerem je prikazan neprednostni termin:

kmetijska suša -e -e ž suša, ki povzroči neugoden odziv kmetijskih rastlin zaradi nezadostne preskrbljenosti z vodo, pomanjkanja padavin ali primanjkljaja vode v tleh, kar se kaže v zmanjšanju pridelka in njegovi slabši kakovosti **S:** agrometeorološka suša
ANG.: *agricultural drought*

agrometeorološka suša -e -e ž ► kmetijska suša

V nadaljevanju so razloženi posamezni elementi polnega slovarskega sestavka, ki so iztočnica, definicija, pojasnilo, sinonim, kratica in angleški ustreznik.

Iztočnica

Termin ima v slovarskem sestavku status iztočnice, ki je lahko enobesedna (npr. *travnik*) ali večbesedna, najpogosteje dvobesedna (npr. *enokosni travnik*). Praviloma je v ednini, le izjemoma v množini, in sicer takrat, kadar se termin običajno uporablja v množini (npr. *pridelovalne razmere*). Podatek o množini pa imajo tudi množinski samostalniki (npr. *tla*). Besednovrstno so iztočnice v tem slovarju samostalniki ali samostalniške besedne zveze. Vse iztočnice so naglašene, pri čemer naglaševanje sledi *Slovenskemu pravopisu 2001*. Za poimenovanja, ki jih tam ni, je smiselno upoštevana raba v stroki. Vsem iztočnicam sta pripisana rodilniška končnica in podatek o spolu, iztočnicam v množini pa tudi podatek o številu. Primeri enobesedne in večbesedne iztočnice:

trávník -a m kmetijsko zemljišče, poraslo s travno rušo, na katerem se izvaja košnja za potrebe pridelovanja krme za travojede živali in ki prispeva k trajnostnosti kmetovanja, biotski pestrosti in estetski vrednosti kulturne krajine
ANG.: *meadow*

ěnokôsni trávník -ega -a m vrstno bogat travnik, ki je običajno negojen in na katerem večkratna košnja ni ekonomsko upravičena zaradi slabe hranljivosti tal, majhne vlažnosti tal ali kratke rastle dobe
ANG.: *one-cut meadow*

Primer iztočnice v množini:

pridelovalne razmére -ih -ér ž mn. razmere, v katerih uspeva določena kmetijska rastlina in so skupek okoljskih razmer, in sicer talnih in klimatskih razmer, ter razmer, vzpostavljenih z agrotehničnimi ukrepi
ANG.: *cultivation conditions*

Kadar se v večbesednih terminih sestavine pri pregibanju ne spremenijo, to označuje znak --. Primer:

cépljenje na búdno okó -a --- --- s cepljenje, ki se izvede spomladi in pri katerem se v podlago vstavi cepič z več spečimi brsti, ki odženejo še v istem letu
ANG.: *grafting*

V primerih, ko je termin ali njegova sestavina na primer citatni izraz, kratica, številka, je v sestavek vključen izgovor v oglatem oklepaju. Primeri:

cappuccína -e [kapučína] ž nizka šparonska gojitvena oblika, pri kateri se pri zimski rezi pustita dva šparona, ki se posamično v loku prek zgornje žice vežeta na osnovno žico na obe strani vinske trte
ANG.: *Cappuccina*

OMD plačilo -- -a [oməđó] s izravnalno plačilo, do katerega je upravičen nosilec kmetijskega gospodarstva, ki kmetijsko dejavnost opravlja na območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami, kar zmanjšuje njegovo konkurenčnost, omejuje izbor proizvodnih usmeritev in povečuje stroške proizvodnje
ANG.: *ANC payment*

pH táł --- [pěhá] m koncentracija oksonijevih ionov v talni raztopini, ki je izražena kot negativni desetiški logaritem in je merilo kislosti tal
ANG.: *soil pH*

věja 1. réda -e --- [přívěga] ž poganjek, ki izrašča iz provodnika **S:** primárna věja
ANG.: *primary branch*

Pri terminih, ki označujejo posamezne vrste gojenih rastlin ali škodljivcev, so navedena njihova latinska imena. Primera:

endivija -e ž *Cichorium endivia* L. vrtnina iz skupine solatnic, ki spada med dvoletnice iz družine nebinovk in je vzgojena preko sadik ali iz semena ter se goji zaradi listov, ki tvorijo nizko rozeto in se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *endive*

jáblanov cvetožêr -ega -a m *Anthonomus pomorum* (L.) škodljivec, ki je predstavnik hroščev in spomladi v še zaprte cvetove odlaga jajčeca, iz katerih se razvijejo ličinke, ki objedajo prašnike, pestiče in venčne liste, s čimer uničijo cvet, iz katerega se ne more razviti plod

ANG.: *apple blossom weevil*

Kadar so v definicijo vključena imena posameznih sort ali imena fitoplazem, so navedena v enojnih narekovajih, ki je ustaljen zapis teh imen v agronomski stroki. Primera:

posredoválka -e ž cepič izbrane sorte, ki se vstavi med podlago in žlahtno sorto z namenom, da zagotovi uspešno rast inkompatibilne sorte s podlago, npr. cepič sorte hruške 'Pastorjevka' med podlago, ki je kutina, in inkompatibilno sorto hruške, ali da povzroči šibkejšo rast žlahtne sorte, pri čemer se na bujno podlago cepi sorta šibke rasti, nanjo pa izbrana sorta, ki bo zaradi tega, ker je cepljena na šibko sorto, rasla šibkeje in bo imela več pridelka

ANG.: *interstock*

leptonekróza koščičarjev -e -- ž fitoplazmatska bolezen koščičarjev, ki jo povzroča vrsta '*Candidatus Phytoplasma prunorum*', ki se prenaša z vegetativnim razmnoževanjem okuženih rastlin in z bolšicami, na rastlinah pa povzroča predčasno odganjanje listnih brstov spomladi, zvijanje listov med rastno dobo ter zmanjšanje količine in kakovosti pridelka

ANG.: *European stone fruit yellows, ESFY*

Kadar je iztočnica termin, ki označuje osebo, je na za to določenem mestu navedena tudi ženska oblika. Primer:

mládi prevzémnik kmetije -ega -a -- m *mláda prevzémnica kmetije* -e -e -- ž oseba, ki je potomec ali potomka gospodarja kmetije, lahko pa tudi nesorodstveno povezana oseba, ki lastniško in upravljavsko prevzame kmetijsko gospodarstvo in pri tem prejme finančno podporo iz ukrepov skupne kmetijske politike, če ustreza starostnim in drugim pogojem javnega razpisa

ANG.: *young farm transferee*

Pri terminih, ki poimenujejo formulacije registriranih fitofarmaceutskih sredstev, je dodana oznaka, ki je navedena na embalaži fitofarmaceutskega sredstva in uporabniku sporoča, kako naj ga pripravi za tretiranje rastlin. Primer:

dispêrzijski koncentrát -ega -a m *oznaka DC*
homogena tekoča formulacija FFS, ki se kot trdna disperzija pred tretiranjem redči z vodo

ANG.: *dispersible concentrate*

Kadar je sestavina termina kratica, tvorjena iz tujega jezika, in podstava, iz katere je tvorjena, ni razvidna iz angleškega ustreznika, sta v slovarski sestavek v okroglem oklepaju vključena podatek o jeziku izvora kratice in njena podstava. Primera:

BBCH léstnica -- -e [bəbəçəhə] ž

(NEM. *Biologische Bundesanstalt, Bundes-sortenamt und Chemische Industrie*) lestvica za identifikacijo fenofaz rastline, ki temelji na sistemu dvomestnih kod, v katerih prvi znak, ki je ena od številc med 0 in 9, opisuje razvoj določenega dela rastline, npr. razvoj listov, drugi znak, ki je ena od številc med 1 in 9, pa stopnjo razvoja tega dela rastline, npr. število listov na glavnem poganjku

ANG.: *BBCH-scale*

Definicija

Definicija pojem opredeli glede na njegove lastnosti in v razmerju do povezanih pojmov. S tem ga umesti na ustrezno mesto v pojmovnem sistemu stroke. Lahko je intenzijska, ekstenzijska ali intenzijsko-ekstenzijska. Najpogostejša je intenzijska definicija, v kateri je pojem opredeljen z nadrednim pojmom in razlikovalnimi lastnostmi glede na povezane pojme. Primeri:

sórta -e ž skupina rastlin določene rastlinske vrste, za katere so značilne enake lastnosti, ki se ohranjajo več generacij, hkrati pa se v nekaterih pomembnih lastnostih razlikujejo od drugih skupin rastlin iste rastlinske vrste, npr. po času cvetenja, času zorenja, obarvanosti rastlinskih delov s: kultivar

ANG.: *cultivar*

bújna sórta -e -e ž sorta, za katero je značilno, da je rast rastline hitra in obilna
ANG.: *vigorous cultivar*

šíbka sórta -e -e ž sorta, za katero je značilno, da je rast rastline počasna in majhna
ANG.: *dwarf cultivar*

Drugi tip je ekstenzijska definicija, ki je sestavljena iz naštevanja vseh posameznih objektov, ki pripadajo pojmu. Ta tip definicije pojma ne uvršča v pojmovni sistem stroke, zato je za slovar, ki poskuša predstaviti pojmovni sistem stroke, manj primerna. Primernejša je intenzijsko-ekstenzijska definicija, ki združuje lastnosti obeh tipov definicije – pojem umesti v pojmovni sistem, hkrati pa našteje tudi objekte, ki mu pripadajo. Primer:

agrárna operácija -e -e ž ukrep kmetijske zemljiške politike, s katerim se izboljša kmetijsko zemljišče ali se izboljšajo razmere za njegovo obdelavo, npr. medsebojna menjava kmetijskih zemljišč, arondacija, komasacija
ANG.: *agrarian operation*

Termin ima praviloma eno definicijo, lahko pa je definicij tudi več, kar pomeni, da termin označuje več pojmov. V takih primerih so definicije oštevilčene. V *Agronomskem terminološkem slovarju* ima 107 terminov več kot eno definicijo. Primera slovarskih sestavkov z dvema definicijama in s tremi definicijami:

elíta -e ž **1.** seme rastlin žlahtnitelja ali rastlin, ki so bile med vzdrževalno selekcijo najbolj ocenjene, iz katerega se pridelava osnovno seme ali predosnovno seme
ANG.: *elite*

2. vinska trta, ki je pri predklonski selekciji točkovana z najvišjo oceno, ker kaže zelene in nadpovprečne lastnosti
ANG.: *elite*

podlága -e ž **1.** hortikulturna rastlina, ki se goji zato, da se nanjo cepi druga rastlina
ANG.: *rootstock*

2. del cepljene rastline, ki vključuje njen koreninski sistem in del stebela pod cepljenim mestom
ANG.: *rootstock*

3. del ukoreninjene trtne cepljenke pod kalusom, ki je običajno pridobljen iz severnoameriških vrst vinske trte, odpornih na trtno uš
ANG.: *rootstock*

Pojasnilo

Pred definicijo je lahko navedeno pojasnilo, ki pojem umesti na določeno področje, ali pojasnilo, ki pojem opredeli s časovnega vidika. V *Agronomskem terminološkem slovarju* imata časovno pojasnilo dva termina, ki sta se vanj uvrstila, ker sta bila aktualna do leta 2023.

shéma za mále kméte -e - - - - ž

do leta 2023 plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike, ki je vezano na kmetije z manj kot 10 hektarjev kmetijskih površin in omogoča poenostavljeno prejemanje neposrednih plačil
ANG.: *small farmers scheme*

Sinonim

Definiciji lahko sledi sinonim, ki uporabnika slovarja opozarja, da pojma ne označuje samo en termin. Gre za t. i. neprednostni termin, ki ima tak status najpogosteje zaradi manjše stopnje ustaljenosti v primerjavi s prednostnim terminom. V polnem slovarskem sestavku so sinonimi navedeni za oznako S, kot iztočnice pa so prikazani v kazalčnih slovarskih sestavkih. Primera slovarskih sestavkov z enim in dvema sinonimoma:

dopolnilna obdeláva tál -e -e -- ž

obdelava tal do globine največ 15 cm, ki sledi osnovni obdelavi tal in pri kateri se ravna in rahljajo tla, drobijo talne grude ter utrjuje setveni sloj tal z namenom, da se ta pripravijo za vnos semen ali sadik s: *prèdsétvena obdeláva tál*
ANG.: *additional tillage, pre-sowing tillage*

elemènt v sledòvih -ènta - - - m element,

ki je v Zemljini skorji in tleh prisoten v zelo majhni količini, in sicer manj kot 0,1 %, npr. baker, cink s: *slédna prvína, slédni elemènt*
ANG.: *trace element*

Kratice

Kratice so v terminologiji zaradi svoje praktičnosti, tj. kratkosti, razmeroma pričakovani pojav. V *Agronomskem terminološkem slovarju* je 46 kratic, ki jih v polnem slovarskem sestavku uvaja oznaka K. V slovar so vključene kratice, ki imajo v agronomiji status termina, kar pomeni, da označujejo določen pojem. Dokaz za to je njihovo pojavljanje v slovenskih strokovnih ali znanstvenih besedilih s področja agronomije. Merilo vključitve v slovar torej ni jezik, v katerem je termin, iz katerega je kratica tvorjena, nastal, ampak pojavljanje kratice v slovenskih strokovnih in znanstvenih besedilih, ki je tako pogosto, da lahko govorimo o njeni relativni ustaljenosti. Kratice so kot iztočnice prikazane v kazalčnem slovarskem sestavku. Primera slovarskih sestavkov s kratico iz slovenskega termina in kratico iz angleškega termina:

skúpna kmetíjska politika -e -e -e ž skup ukrepov Evropske unije za področje kmetijstva in razvoja podeželja, katerih cilji so zagotovitev stabilne oskrbe z varno in cenovno dostopno hrano, skrb za dostojen življenjski standard kmetov ter trajnostni razvoj kmetijstva in podeželja **K: SKP**
ANG.: *common agricultural policy, CAP*

índeks listne površine -a --- m kazalnik pokrovnosti tal, ki ponazarja vsoto površine vseh listov na enoto površine tal **K: LAI**
ANG.: *leaf area index, LAI*

Tujejezični ustreznik

Na koncu polnega slovarskega sestavka je naveden tujejezični ustreznik za slovenski termin, v primeru *Agronomskega terminološkega slovarja* angleški ustreznik. Ustreznikov je lahko tudi več, le redko pa ni dodan, kar velja v primerih, ko je določen pojem omejen na slovenski pojmovni sistem ali pa avtorji angleškega termina ne poznajo oz. niso prepričani v njegovo ustreznost. V tem primeru sta na mestu, na katerem bi moral biti naveden angleški ustreznik, dodani dve črtici (--). Primeri slovarskih sestavkov z enim ustreznikom, dvema ustreznikoma in brez ustreznika:

pòdhorízont -a m različica glavnega horizonta, ki ima poudarjeno eno ali več njegovih lastnosti in se označuje tako, da se veliki črki za glavni horizont doda mala črka za lastnost, ki se pojavlja v glavnem horizontu, npr. Go horizont, Ap horizont, Oh horizont
ANG.: *subhorizon*

cépljenje v razkòl -a --- s cepljenje na budno oko, pri katerem se na sredini vodoravno odrezane podlage naredi navpična zarez, v katero se vstavi v obliki klina odrezan cepič z več spečimi brsti, nato se staknjena dela tesno povežeta, rane pa zamažejo s cepilno smolo
ANG.: *cleft grafting, split grafting*

kráški látnik -ega -a m visoka šparonska gojitvena oblika, pri kateri so šparoni, ki izraščajo iz glave debla ali krakov, vezani pravokotno ali poševno na sistem vzporednih žic
ANG.: --

Kazalčni slovarski sestavek

Poleg polnega slovarskega sestavka so v slovarju tudi kazalčni slovarski sestavki, ki so dveh tipov. V prvem so prikazani termini, ki imajo status neprednostnega termina in so eden od več, praviloma dveh terminov za isti pojem. S kazalčnimi slovarskimi sestavki, v katerih je iztočnica neprednostni termin, namesto definicije pa je navedena enosmerna puščica (►) na prednostni termin, slovar poskuša urejati rabo sinonimov z namenom zagotavljanja učinkovitega strokovnega sporazumevanja.

V drugem tipu kazalčnega slovarskega sestavka pa so prikazane kratice, ki so nastale iz slovenskih ali tujejezičnih terminov in imajo vlogo t. i. kratičnega termina, kar dokazuje njihovo pojavljanje v slovenskih strokovnih ali znanstvenih besedilih s področja agronomije. V tem tipu kazalčnega slovarskega sestavka je iztočnica torej kratica, namesto definicije pa je navedena dvosmerna puščica (◄►) na slovenski termin. Ta puščica nakazuje specifično razmerje med kratičnim terminom in terminom, pri čemer slovar ne ločuje med kraticami, tvorjenimi iz slovenskega termina, in kraticami, tvorjenimi iz tujejezičnega termina. Primeri sinonimnega kazalčnega slovarskega ter dveh kratičnih slovarskih sestavkov, pri čemer je v prvem prikazana kratica, tvorjena iz slovenskega termina, v drugem pa kratica, tvorjena iz angleškega termina:

prèdsètvena obdeláva tál -e -e -- ž ►
dopolnílna obdeláva tál

SKP -- [səkəpə] m ◄► skúpna kmetíjska polítika

LAI -- [lɔaí] m ◄► ínleks lístne površíne

□	oglati oklepaj za navajanje izgovora
1., 2.	oznaka definicij v polnem slovarskem sestavku
(1, 2)	oznaka definicij v kazalčnem slovarskem sestavku
►	enosmerna puščica za usmerjanje od neprednostnega termina k prednostnemu terminu
◄►	dvosmerna puščica za označevanja razmerja med terminom in kratičnim terminom
ANG.	angleško
LAT.	latinsko
NEM.	nemško
m	samostalni ali samostalniška besedna zveza moškega spola
s	samostalni ali samostalniška besedna zveza srednjega spola
ž	samostalni ali samostalniška besedna zveza ženskega spola
mn.	množina
S	oznaka za navajanje sinonimov
K	oznaka za navajanje kratic

A

Agronomski terminološki slovar

A

Ab horizont -- -a [abò] m A horizont, prekrit z novim gradivom v taki debelini, da ostane ohranjena nepremešana prvotna sestava, ki predstavlja površinski horizont nekega preteklega obdobja **s**: pogrebèni horizont
ANG.: *buried horizon*

abszicija -e ž naravni proces, pri katerem z mesta, na katerem se razvije ločitveno tkivo, odpadejo listi, cvetovi ali plodovi, povzročajo pa ga različni biotski ali abiotski dejavniki, lahko tudi agrotehnični ukrepi
ANG.: *abscission*

abszicinska kislina -e -e ž rastlinski hormon, ki se tvori v kloroplastih in drugih plastidih ter zavira rast rastline, skrbi za zapiranje listnih rež, nadzoruje dozorevanje in omogoča vstop v zimsko mirovanje
ANG.: *abscisic acid, ABA*

absolutna maksimalna temperatura -e -e ž najvišja vrednost temperature v izbranem časovnem nizu podatkov na določeni lokaciji
ANG.: *absolute maximum temperature*

absolutna minimalna temperatura -e -e ž najnižja vrednost temperature v izbranem časovnem nizu podatkov na določeni lokaciji
ANG.: *absolute minimum temperature*

absolutna temperaturna léstevica -e -e -e ž ► Kélvina temperatura léstevica

absolutna zračna vlážnost -e -e -i ž gostota vodne pare v zraku, izražena v masi vodne pare na prostorsko enoto zraka
ANG.: *absolute air humidity*

absolutno súhi vzorec tál -- -ega -rca -- m vzorec tal, ki se súši na 105 °C, dokler ni dosežena konstantna masa
ANG.: *oven-dried soil sample*

absolutno travinje -ega -a s travinje, ki ga ni mogoče spremeniti v njive zaradi topografskih ali talnih omejitev, npr. plitvih tal,

kamnitih tal, in je praviloma neprimerno tudi za vinograde in sadovnjake
ANG.: *absolute grassland*

absórpcija -e ž sprejemanje in vpijanje delcev snovi, npr. hranil, ali energije, npr. sončnih žarkov, v tekočino ali trdno snov
ANG.: *absorption*

absórpcijska cóna -e -e ž del korenine dolžine od 2 cm do 3 cm, na katerem se razvijejo koreninski laski
ANG.: *absorption zone*

acidofilna rastlína -e -e ž rastlina, ki uspeva na močno kislih tleh, katerih pH je običajno nižji od 4,5, npr. volk, jesensko vresje
ANG.: *acidophilous plant*

adhezijska vóda -e -e ž voda v tleh, ki je z molekulskimi vezmi vezana neposredno na površino talnih delcev **s**: adhezivna vóda
ANG.: *adhesive water*

adhezív -a m omočilo, ki hkrati zmanjša površinsko napetost kapljic škropilne brozge in njihovo površino poveže s površino listov
ANG.: *spray sticker, sticker spreader*

adhezivna vóda -e -e ž ► adhezijska vóda

adjuvánt -a s ► pomagálo

adsórpcija -e ž izmenljiva vezava ionov in molekul, npr. hranil, kovin, ostankov fitofarmaceutskih sredstev, in vode na površini talnih koloidov npr. na humusne snovi in glinene minerale, zaradi česar talni organizmi lahko dostopajo do teh snovi
ANG.: *adsorption*

adsórpcijski kompléks -ega -a m ► sorptívni dél tál

adulticíd -a m fitofarmaceutsko sredstvo za zatiranje odraslih stadijev žuželk in pršic
ANG.: *adulticide*

advékcija -e ž horizontalno gibanje zraka in zračnih primesi v ozračju, kar omogoča agrotehnične ukrepe, npr. dimno obrambo pred slano
ANG.: *advection*

advékcijška mègla -e -e ž mègla, ki nastane pri gibanju toplih in vlažnih zračnih mas nad hladno podlago, npr. iznad toplega morja

A

nad ohlajeno celino, ali ob prodoru toplega in vlažnega zraka nad mrzel morski tok
 ANG.: *advection fog*

advékcijška pozéba -e -e ž pozéba, ki nastane podnevi ali ponoči ob nenadnem vdoru hladnega zraka s severa ali severovzhoda
 ANG.: *advection frost*

adventívna korenína -e -e ž ► nadoméstna korenína

adventívni bríst -ega -a m ► nadoméstni bríst

adventívni korenínski sistém -ega -ega -a m ► nadoméstni korenínski sistém

adventívni pogánjek -ega -jka m ► nadoméstni pogánjek

aeróbná obstójnost siláže -e -i -- ž ► obstójnost siláže na zraku

aeróbná razgrádnja -e -e ž razgradnja organskih spojin, ki poteka ob prisotnosti kisika v dobro prezračenih tleh in pri kateri nastajajo preprostejše spojine, npr. voda, ogljikov dioksid, amonijevi ioni
 ANG.: *aerobic degradation*

aeróbné razmére -ih -ér ž mn. razmere v tleh, ko je v talnih porah na voljo kisik, ki omogoča življenje aerobnih organizmov ter aerobne procese in reakcije, npr. aerobno razgradnjo organskih snovi, oksidacijo železa
 ANG.: *aerobic conditions*

aeróbní organizem -ega -zma m organizem, ki živi in je aktiven samo ob prisotnosti prostega kisika in sodeluje pri razgradnji organskih spojin
 ANG.: *aerobic organism*

aeróbnó kvárjenje siláže -ega -a -- s proces, pri katerem se siláža zaradi delovanja kvasovk in plesni pri odvzemu iz silosa na zraku segreva in plesni, pri čemer se iz siláže izgublja energija, lahko pa v njej nastajajo tudi mikotoksini
 ANG.: *aerobic deterioration of silage*

aêrofotografiranje -a s tehnika daljinskega zaznavanja Zemljinega površja, ki se izvaja iz zraka in s katero se zajemajo topografski podatki in podatki stanja v prostoru, da se pripravita model reliefa ter ortofoto
 ANG.: *aerial photography*

aeropónika -e ž ► aeropónsko gojénje

aeropónsko gojénje -ega -a s pridelava, pri kateri se z meglilnimi šobami koreninski sistem stalno ali občasno navlažuje s hranilno raztopino s: aeropónika
 ANG.: *aeroponics*

aerosól -a m suspenzija trdnih in tekočih primesi v zraku, kjer lebdijo in povzročajo suho motnost ozračja
 ANG.: *aerosol*

aficíid -a m insekticid za zatiranje vseh razvojnih stadijev uši na rastlinah
 ANG.: *aficide*

agrárna ekonómika -e -e ž veda, ki se ukvarja z raziskovanjem ekonomskih zakonitosti v kmetijstvu in na področju razvoja podeželja s: ekonómika kmetijstva
 ANG.: *agricultural economics*

agrárna operácija -e -e ž ukrep kmetijske zemljiške politike, s katerim se izboljša kmetijsko zemljišče ali se izboljšajo razmere za njegovo obdelavo, npr. medsebojna menjava kmetijskih zemljišč, arondacija, komasacija
 ANG.: *agrarian operation*

agrárna politika -e -e ž ► kmetijska politika

agrárna prenaséljenost -e -i ž pojav, da se na določenem območju glede na razpoložljive proizvodne vire s kmetijsko dejavnostjo ukvarja preveč ljudi
 ANG.: *agricultural overpopulation*

agrárna struktúra -e -e ž skup proizvodnih in gospodarskih odnosov, značilnosti in dejavnikov v kmetijstvu, npr. lastniške strukture, oblike kmetijskega gospodarstva, velikostne strukture kmetijskih gospodarstev, socialnoekonomske strukture kmetij, ki opredeljujejo fizične in ekonomske značilnosti kmetijskih gospodarstev in kmetijstva
 ANG.: *agrarian structure*

agrárni protekcionizem -ega -zma m kmetijska politika, katere cilj je zaščita dohodkov domačih kmetov s podporo tržni ceni pridelka na domačem trgu ob omejevanju dostopa tujim konkurentom na ta trg s carinami in uvoznimi dajatvami
 ANG.: *agricultural protectionism*

agregácijski feromón -ega -a m ► feromón zbiranja

ágroekosistem -a m združba organizmov v okolju, ki ga človek spremeni za proizvodnjo hrane, vlaknin, goriva in drugih izdelkov ter zajema ožje ali širše prostorsko območje z različno kmetijsko dejavnostjo in habitatnimi tipi, npr. travinjem, trajnim nasadom
 ANG.: *agroecosystem*

ágrohomeopatija -e ž pristop v pridelavi, ki temelji na celostnem sistemu zdravljenja v kmetijstvu in na načelu zdravljenja

podobnega s podobnim ter pri katerem se uporabljajo pripravki rastlinskega, živalskega ali mineralnega izvora, pripravljeni s potenciranjem

ANG.: *agrohomoepathy*

ágrohomeopátski príprávek -ega -vka m preparat rastlinskega, živalskega ali mineralnega izvora s preventivnim ali terapevtskim delovanjem, ki je izdelan s potenciranjem in namenjen zdravljenju rastlin ali živali

ANG.: *agrohomoepathic preparation*

ágroklimatologíja -e ž klimatologija, ki proučuje vpliv podnebja in vremenskih procesov v ozračju na rastline in živali

ANG.: *agroclimatology*

ágroameliorácija -e ž agrarna operacija za izboljšanje fizikalnih, kemijskih in bioloških lastnosti tal ter omogočanje dostopa na kmetijsko zemljišče, npr. izravnava zemljišča, krčitev grmovja in dreves, nasipavanje rodovitne zemlje, založno gnojenje

ANG.: *agromelioration*

ágroameliorirana tlà -ih tál s mn. ► meliorirana tlà

ágroeteorologíja -e ž meteorologija, ki proučuje vreme, vremenske procese in vremenske dogodke ter njihov vpliv na kmetijstvo

ANG.: *agrometeorology*

ágroeteorolóška postája -e -e ž meteorološka postaja, na kateri se z meteorološkim in fenološkim opazovanjem pridobivajo podatki za potrebe kmetijstva

ANG.: *agrometeorological station*

ágroeteorolóška spremenljivka -e -e ž količina, ki se izmeri in je osnova za napovedovanje pridelovalnih razmer, npr. trajanje omočenosti lista, razširjenost rastlinskih bolezni, evapotranspiracija

ANG.: *agrometeorological variable*

ágroeteorolóška súša -e -e ž ► kmetijska súša

agronomíja -e ž interdisciplinarna veda, ki se ukvarja s pridelavo kmetijskih rastlin za hrano, krmo, pridobivanje surovin ali v okrasne namene in pri tem vključuje znanja različnih ved, zlasti pedologije, genetike in botanike kmetijskih rastlin, kemije, fitomedicine, tehnologij pridelave, agrarne ekonomike

ANG.: *agronomy*

ágotéhníčni ukrèp -ega -épa m ukrep, izveden neposredno na kmetijskem zemljišču ali na rastlini, ki je glede na okoliščine, npr. tla, letni čas, fenofazo, ustrezen za

dosego zastavljenih ciljev v pridelavi, npr. gnojenje, namakanje, obdelava tal, redčenje, rez

ANG.: *agrotechnical measure*

ágotéhnika -e ž skup ukrepov, ki so izvedeni na kmetijskem zemljišču ali na rastlini z namenom doseganja zastavljenih ciljev v kmetijstvu

ANG.: *agrotechnology, agricultural technology*

ágroživílski proizvòd -ega -óda m kmetijski pridelek ali pridelek kmetijske proizvodnje, ki je predelan v nov proizvod na kmetiji ali v obratu živilske industrije

ANG.: *agri-food product*

Á horizònt -- -a m mineralni horizont, ki nastane v zgornjem delu talnega profila in je zaradi vsebnosti organske snovi, ki je v prevladujočem delu humificirana in mineralno vezana, navadno temnejši kot horizont, ki leži pod njim

ANG.: *A horizon*

ájda -e ž *Fagopyrum esculentum* Moench. nepravo žito iz družine dresnovk, ki se prideluje na njivi zaradi pridobivanja zrnja za prehrano ljudi in je zaradi cvetov, združenih v mnogocvetna socvetja, pomembno tudi kot medovita rastlina

ANG.: *buckwheat*

akarícíd -a m fitofarmaceutsko sredstvo za zatiranje vseh razvojnih stadijev škodljivih pršic

ANG.: *acaricide*

akarinóza -e ž stanje vinske trte po poškodbah, ki jih povzroči pršica *Calepitrimerus vitis*, ki spomladi po brstenju vinske trte sesa sokove iz mladik, kar povzroči zvijanje vršičkov in mladih listov, zaradi česar se ustavi rast mladik v dolžino

ANG.: *acarinosis*

akcesíja -e ž osnovna enota rastlinske genske banke, ki se shrani z namenom ohranitve genskega materiala

ANG.: *accession*

aklimatizácija -e ž postopno dolgoročno fiziološko prilagajanje posameznega organizma na nove okoljske ali podnebne razmere

ANG.: *acclimatisation*

ákrična tlà -ih tál s mn. tla z Bt horizontom, za katera je značilna kationska izmenjalna kapaciteta glinene frakcije tal, manjša od 24 mmolc/100 g tal, ob hkratnem učinkovitem deležu bazično delujočih kationov pod 50 %

ANG.: *acric soil*

A

aksilárni bríst -ega -a m ► zalístni bríst

aksilárni pogánjek -ega -jka m ► zalístni pogánjek

aktívna kislóst -e -i ž koncentracija vodikovih ionov, izražena kot vrednost pH, v suspenziji vzorca tal z deionizirano vodo, ki kaže trenutni pH talne raztopine v naravi
ANG.: *active acidity*

aktívna snóv -e -í ž snov delovanja v fitofarmaceutskem sredstvu z natančno opredeljeno kemijsko sestavo in pripadajočo strukturno formulo, na kateri temelji kemijsko ime snovi **s**: učinkovina
ANG.: *active ingredient*

aktívna temperatúra -e -e ž razlika med povprečno dnevno temperaturo in 0 °C v dneh, ko je presežen temperaturni prag
ANG.: *active temperature*

aktívna zastírka -e -e ž ► žíva zastírka

aktívni kmèt -ega kméta m **aktívna kmetíca** -e -e ž fizična ali pravna oseba, ki se ukvarja vsaj z minimalno stopnjo kmetijske dejavnosti, kar izkazuje z izpolnjevanjem vsaj enega od meril, določenih za takšno kmetijsko dejavnost, npr. z določeno obtežbo živali na kmetijskem gospodarstvu, obsegom njivskih površin ali trajnih nasadov, deležem prihodkov iz kmetijske dejavnosti
ANG.: *active farmer*

aktívno kmečko prebivalstvo -ega -ega -a s kmečko prebivalstvo, staro od 15 do 65 let, za katero je vir dohodkov za preživetje opravljanje katere od kmetijskih dejavnosti
ANG.: *active agricultural population*

akumulácija -e ž kopičenje različnih snovi v tleh, ki se dobro vežejo na talne koloide, npr. težkih kovin, ali se počasi razgrajujejo, npr. organskih onesnažil, ali izobarjajo v sušnih razmerah, npr. soli, gline v Bt horizontih
ANG.: *accumulation*

akumulacijska fáza -e -e ž fenofaza semena, v kateri poteka intenziven prenos enostavnih sladkorjev, aminokislin in maščobnih kislin v razvijajoče se seme, ki vsebuje od 80 % do 90 % vode
ANG.: *accumulation phase*

akvapónika -e ž ► akvapónsko gojénje

akvapónsko gojénje -ega -a s pridelava, pri kateri se voda iz ribogojstva, ki je bogata s hranili, uporabi za hidroponsko gojenje kmetijskih rastlin **s**: akvapónika
ANG.: *aquaponics*

alármni feromón -ega -a m feromon, ki ga izločajo žuželke z namenom, da pri

predstavniki iste vrste povzroči stanje pripravljenosti, razpršitve ali zbiranja v skupine zaradi obrambe **s**: opozorilni feromón
ANG.: *alarm pheromone*

albédo -a m razmerje med odbito in vpadlo sončno svetlobo na Zemljinem površju
ANG.: *albedo*

alelopatija -e ž proces, pri katerem določen organizem v okolje izloča kemijske spojine, ki stimulirajo ali zavirajo rast ali razvoj drugega organizma
ANG.: *allelopathy*

alevrón -a m tanka plast beljakovin pod semensko lupino pri pšenici in drugih žitih, ki pri nekaterih vrstah meljave ostanejo med otrobi, npr. pri mletju zrnja v belo moko
ANG.: *aleurone*

algicíd -a m fitofarmaceutsko sredstvo za zatiranje nastajanja in razvoja alg ter za njihovo odstranjevanje
ANG.: *algicide*

alkálna tlà -ih tál s mn. ► bázična tlà

alkohólna fermentácija -e -e ž biološki proces, pri katerem kvasovke v anaerobnih razmerah pretvorijo sladkor, ki je npr. v moštu, sadnem soku, medu, v etanol in ogljikov dioksid **s**: alkoholno vrénje
ANG.: *alcoholic fermentation*

alkohólno vrénje -ega -a s ► alkoholna fermentácija

AL metóda -- -e [alò] ž ► amónlaktátna metóda

alogamija -e ž ► navzkrižna oplodítev

alohtóna tlà -ih tál s mn. tla, ki ne nastanejo na matični podlagi ali v okolju, v katerem se nahajajo, ampak jih tvori prineseno ali pripeljano talno gradivo
ANG.: *allochthonous soil*

alohtóno tálno gradívo -ega -ega -a s talno gradivo, ki ne nastane na mestu, na katerem se nahaja, ampak je tja premeščeno, npr. tehnogeno gradivo, umetno pripravljena zemljina
ANG.: *allochthonous soil material*

alternánca -e ž ► izmènična ródnost

alternatívna ródnost -e -i ž ► izmènična ródnost

altiméter -tra m ► višinómér

altokúmulus -a m srednje visok oblak na višini od 2 km do 6 km, ki običajno zasenči sonce in je različnih oblik, npr. v obliki kosma, diska, leče
ANG.: *altocumulus*

altostrátus -a m srednje visok plastovit oblak na višini od 3 km do 5 km, brez posebnih oblik, sive ali sivomodre barve, ki delno ali popolno prekrije nebo in delno ali popolno zakrije sonce

ANG.: *altostratus*

aluviálna tlà -ih tál s mn. ► obréčna tlà

aluviální nanòs -ega -òsa m ► réčni nanòs

aluviálno-koluviální nanòs -ega -òsa m sediment neposredno ob vznožju pobočij, kjer se stikata rečni nanos in nanos, premeščen po pobočju zaradi gravitacije

ANG.: *alluvial-colluvial deposit*

amériška borovnica -e -e ž *Vaccinium*

corymbosum L. jagodičasta sadna vrsta iz družine vresnovk, ki raste kot visok grm in ima majhne sočne plodove temnomodre barve, ki se uporabljajo predvsem kot namizno sadje

ANG.: *northern highbush blueberry, highbush blueberry*

amériška brúsница -e -e ž *Vaccinium*

macrocarpon Aiton jagodičasta sadna vrsta iz družine vresovk, ki raste kot nizek grm ter ima majhne sočne plodove rdeče barve in kislega okusa, ki se običajno uporabljajo za predelavo, npr. v sok

ANG.: *American cranberry*

amériški škržátek -ega -tka m *Scaphoideus*

titanus Ball škodljivec na vinski trti, ki prenaša fitoplazmo, s katero okuži trto, ki zato zbolí za zlato trsno rumenico

ANG.: *American grapevine leafhopper*

amfigláj -a m talni tip slovenske klasifikacije

tal, ki označuje glejna tla, ki nastanejo z izrazitim vplivom zlivne vode in podzemne vode in imajo znake oksidacijskih in redukcijskih procesov ter pri katerih se Gr horizont pojavi v zgornjem in spodnjem delu talnega profila, nad Go horizontom in pod njim

ANG.: *amphigley*

amfotérično omočilo -ega -a s ► katiónsko-aniónsko omočilo

Amo horizont -- -a [á mólični] m A horizont,

ki je debel in izrazito temen, ima večjo vsebnost organske snovi in je visoko nasičen z bazično delujočimi kationi, dobro strukturen in v suhem stanju ni trd ali zbit s: mólični horizont

ANG.: *mollic horizon*

amónacetátna ekstrákcija -e -e ž postopek

za ekstrakcijo vodotopnih in adsorpcijsko vezanih snovi iz tal z vodno raztopino amonijevega acetata, npr. za določanje

izmenljivo vezanih bazično delujočih kationov in kationske izmenjalne kapacitete

ANG.: *ammonium acetate extraction*

amónijak oksidirájóča baktérija -- -e -e

ž bakterija, ki pretvori amonijeve ione v nitríte ali nitrate in s tem vpliva na vezavo dušikovih spojin na talne koloide k: AOB

ANG.: *ammonium-oxidizing bacterium, AOB*

amónijevo gnojilo -ega -a s mineralno gnojilo,

ki vsebuje amonijeve sulfáte, amonijeve fosfáte ali amonijeve nitrate, pri čemer se amonijev ion v talni raztopini lahko izmenljivo veže na sorptivni del tal in je zato manj podvržen izpiranju, rastlinam počasneje in dlje dostopen, deluje fiziološko kislo, v preveliki koncentraciji pa ovira sprejem drugih kationov

ANG.: *ammonium fertiliser*

amónlaktátna metóda -e -e ž postopek za določanje rastlinam dostopnega fosforja in kalija v tleh, ki temelji na ekstrakciji tal z vodno raztopino amonijevega laktata

S: AL metóda

ANG.: *ammonium lactate method, AL method*

ampelografija -e ž veda, ki se ukvarja z identifikacijo, opisovanjem in klasifikacijo vrst, sort in klonov vinske trte rodu *Vitis*

ANG.: *ampelography*

ampelotéhnični ukrep -ega -épa m ukrep, izveden neposredno na vinski trti, ki je glede na dane rastne razmere in stanje vinske trte ustrezen za doseg zastavljenih ciljev v pridelavi, npr. pletev mladik, vršičkanje, razlístanje

ANG.: *ampelotechnical measure*

anaeróbna razgrádnja -e -e ž razgradnja organskih spojin, ki poteka brez prisotnosti kisika in vodi do delno razkrojenih ostankov ter preprostih organskih in anorganskih spojin, npr. organske kisline, vodikovega sulfida, metana

ANG.: *anaerobic degradation*

anaeróbne razmére -ih -ér ž mn. razmere v tleh, ko so talne pore napolnjene z vodo in v njih ni prisotnega zraka

ANG.: *anaerobic conditions*

anaeróbni organizem -ega -zma m organizem, ki za rast in razvoj ne potrebuje kisika

ANG.: *anaerobic organism*

anaeróbno kvárjenje siláze -ega -a -- s

proces, pri katerem se med fermentacijo krme razmnožijo škodljivi mikroorganizmi, predvsem klostridiji in enterobakterije, ki z ustvarjanjem neželenih produktov, npr. maslene kisline, amonijaka, aminov, in

A

drugih sprememb krme, npr. zmanjšanjem vsebnosti sladkorjev, poslabšajo kakovost silaže

ANG.: *anaerobic deterioration of silage*

analitična kalkulacija -e -e ž kalkulacija, pri kateri se izračunavata višina in struktura stroškov za določen stroškovni nosilec **s**: posámična kalkulacija

ANG.: *job costing*

analiza listov -e -- ž ► foliárna analiza

analiza prága pokritja -e --- ž analiza, ki raziskuje medsebojne odvisnosti med prihodki, stroški in dobički kmetijskega gospodarstva glede na različne količine končnega proizvoda ali storitve

ANG.: *break-even analysis*

analiza tál -e -- ž izbor standardiziranih analitskih postopkov za merjenje fizikalnih in kemijskih lastnosti tal **s**: pedolóška analiza

ANG.: *soil analysis*

analiza vreména -e -- ž postopek prepoznavanja različnih delov vremenskega procesa na podlagi prizemnih in višinskih opazovanj ter računalniških simulacij vremena, pri čemer se na prizemnih in višinskih zemljevidih označujejo vremenski pojavi, vrste oblakov in polje tlaka

ANG.: *weather analysis*

anemóméter -tra m meteorološki instrument za merjenje hitrosti in smeri vetra **s**: vetromér

ANG.: *anemometer*

aneroid -a m barometer, ki meri zračni tlak na osnovi deformacije Vidiejeve doze

ANG.: *aneroid*

angléška kopolácija -e -e ž cepljenje na budno oko, pri katerem se z navpično zarezo na poševno odrezanem cepiču in na podlagi naredi jeziček, s katerim se cepič zatakne za podlago, kar omogoča boljši stik med njima, nato se staknjena dela tesno povežeta, rane pa zamažejo s cepilno smolo

ANG.: *tongue grafting, whip grafting*

angléška ljúljka -e -e ž ► trpézna ljúljka

aniónska izmenjálna kapacitéta -e -e -e ž sposobnost tal, da vežejo anione, ki je odvisna od vrste in količine talnih koloidov ter pH tal

ANG.: *anion exchange capacity, AEC*

aniónsko omočilo -ega -a s omočilo, ki v vodi disociira na anion aktivne snovi in protiion

ANG.: *anionic wetting agent*

anomalija -e ž večji odklon vrednosti ene meteorološke spremenljivke, npr. temperature,

tlaka, količine padavin, od dolgoletnega povprečja

ANG.: *anomaly*

anorgánsko fitofarmacévtsko srédstvo

-ega -ega -a s fitofarmaceutsko sredstvo mineralnega izvora, najpogosteje na osnovi žvepla in bakra, ki ne vsebuje ogljika

ANG.: *inorganic plant protection product*

anorgánsko gnojilo -ega -a s ► mineralno gnojilo

antagonist -a m organizem, ki na gostitelju ne povzroča pomembnejše škode, ampak njegova naselitev gostitelja varuje pred škodo, ki bi jo lahko povzročil škodljivi organizem

ANG.: *antagonist*

antéra -e ž ► prášnica

antibióza -e ž pojav, pri katerem en organizem ali njegovi presnovki škodljivo vplivajo na drug organizem

ANG.: *antibiosis*

ánticiklón -a m obsežno območje s povišanim zračnim tlakom, okoli katerega zrak na severni polobli kroži v smeri urnega kazalca, na južni pa ravno obratno, pri čemer se zrak v sredini spušča in razteka

ANG.: *anticyclone*

ántidriftna šóba -e -e ž šoba, ki omogoča oblikovanje večjih in težjih kapljic, zaradi česar je pri nanosu škropilne brozge zanašanje minimalno

ANG.: *anti-drift nozzle*

ántisporulánt -a m ► fungistátik

antocián -a m ► antociánin

antociánin -a m vodotopno rastlinsko barvilo v vakuoli rastlinske celice, ki rastlini daje različne odtenke rdeče, modre ali vijoličaste barve **s**: antocián

ANG.: *anthocyanin*

antraknóza -e ž glivična bolezen, ki se največkrat kaže v obliki nekrotičnih, temnih in ugreznjenih peg na plodovih in listih, podobnih ožganinam, ki jih povzročajo predvsem fitopatogene glive, npr. glive iz rodu *Colletotrichum*

ANG.: *anthracnose*

antropogéna tlà -ih tál s mn. **1.** tla, ki so namerno spremenjena ali premešana, največkrat z globoko obdelavo v trajnih nasadih, ali z vnašanjem večjih količin organske snovi v tla, pri čemer je delež trdega tehničnega gradiva majhen

ANG.: *anthropogenic soil, anthrosoil*

2. enota slovenske klasifikacije tal, ki združuje meliorirana tla, vrtna tla, urbana tla, tehnogena tla in substrate

ANG.: *anthropogenic soil, anthrosol*

antropogéno travinje -ega -a s travinje na območju naravne gozdne vegetacije, katerega nastanek je omogočil človek s krčenjem in požiganjem te vegetacije, pašo ali sejanjem zelnate vegetacije ter na katerem se prideluje krma in ki se kosi ali popase najmanj enkrat letno

ANG.: *anthropogenic grassland*

AOB -- [aobə] m ◀ amónijak oksidirajoča baktérija

Aoh horizont -- -a [aohə] m A horizont, ki ima v primerjavi z Amo horizontom ali Aum horizontom manjšo vsebnost organske snovi, zato je svetlejša barva in tanjši, ter slabše izraženo strukturo, v suhem stanju pa je trd in zbit **s**: óhrični horizont

ANG.: *Aoh horizon, ochric horizon*

Ap horizont -- -a [apə] m A horizont, ki je kmetijsko obdelan zlasti z oranjem ali rahljanjem

ANG.: *Ap horizon*

apikálna dominánca -e -e ž pojav, da rastni vršiček popolnoma ali delno zavira obraščanje poganjka s stranskimi poganjki

ANG.: *apical dominance*

apikální brst -ega -a m ► terminální brst

apikální meristém -ega -a m ► vršni meristém

aplikacijski drift -ega -a m zanašanje škropilne brozge zaradi zračnih tokov, ki zajamejo kapljice ali prašne delce, sproščene iz naprav za nanašanje fitofarmaceutskih sredstev, in jih odnesejo izven območja nanašanja

ANG.: *application drift*

aplikativna klimatologija -e -e ž klimatologija, ki proučuje vpliv podnebja in njegovo spreminjanje na neživi in živi svet **s**: uporabna klimatologija

ANG.: *applied climatology*

aplikativna meteorologija -e -e ž meteorologija, ki proučuje odnose med procesi in pojavi v ozračju ter njihov vpliv na neživi in živi svet **s**: uporabna meteorologija

ANG.: *applied meteorology*

apnéno gnojílo -ega -a s gnojilo, ki vsebuje kalcijeve in magnezijeve bazično delujoče spojine, npr. apnenec, dolomit, dolomitni apnenec, apno, hidratizirano apno, in je namenjeno zviševanju in vzdrževanju optimalnega pH tal

ANG.: *lime fertiliser*

apnílna vrédnost -e -i ž učinkovitost apnenega gnojila za dvigovanje pH talne raztopine, ki se v laboratoriju določi kot njegova nevtralizacijska vrednost in reaktivnost

ANG.: *liming value*

apomíksis -a m proces nastanka zarodka brez oploditve, npr. pri algah, glivah, praprotnicah, semenkah, pri katerem se zarodek razvije iz neoplojene jajčne celice ali iz diploidne materinske celice makrospor

ANG.: *apomixis*

apomíktično séme -ega -éna s seme, ki se razvije brez oploditve in iz katerega zraste rastlina z lastnostmi, identičnimi matični rastlini

ANG.: *apomictic seed*

aprobácija -e ž ► pólski pregléd

arašíd -a m *Arachis hypogaea* L. zrnata stročnica in oljnica iz družine metuljnic, visoka od 40 cm do 80 cm, ki oblikuje grmasti nadzemni del z rumenimi metuljastimi cvetovi, ki se razvijejo v listnih pazduhah in se oplojeni na podaljšani plodnici zaradi teže upognejo do tal, tako da se plodnica zarije od 5 cm do 10 cm globoko v tla, kjer se iz nje razvije od 2 cm do 6 cm dolg olesneli strok, ki ima od 1 do 7 podolgovatih semen, prekritih z rjavo ali rdečerožnato kožico

ANG.: *peanut*

arboricíd -a m herbicid za zatiranje olesenelih plevelov, poganjkov grmov in dreves

ANG.: *arboricide*

árgiční horizont -ega -a m ► Bt horizont

argilogenéza -e ž nastajanje glinenih mineralov ob preperevanju matične podlage in tal

ANG.: *argillogenesis*

argilúvični horizont -ega -a m ► Bt horizont

arídna klíma -e -e ž ► súšno podnébje

arídnost -i ž ► súšnost

aríl -a m sočen ovoj, ki delno ali v celoti obdaja seme pri nekaterih rastlinskih vrstah in je lahko različnih barv, npr. pri granatnem jabolku bele, svetlordeče ali temnordeče barve

ANG.: *aril*

árktična zráčna mása -e -e -e ž plitva zračna masa, ki nastane nad snegom in ledom na skrajnem severu in jugu Zemlje, zato ima izjemno nizko temperaturo

ANG.: *arctic air mass*

aromátična sórta -e -e ž **1.** sorta sadne rastline, katere plodovi imajo glede na plodove druge sorte iste vrste intenzivnejši

A

vonj, npr. sorta jablane 'Merkur', sorta maline 'Autumn bliss'

ANG.: *aromatic cultivar*

2. sorta vinske trte, pri kateri je vsebnost skupnih monoterpenov v grozdju in vinu večja od 5 mg/l

ANG.: *aromatic cultivar*

arondácija kmetijskih zemljišč -e -- -- ž
agrarna operacija, pri kateri se zemljišče pripoji k drugemu zemljišču pod pogojem, da je združeno zemljišče namenjeno kmetijski pridelavi **s**: zaokrožitev kmetijskih zemljišč

ANG.: *rounding of agricultural land*

arónija -e ž *Aronia melanocarpa* (Michx.) Elliott jagodičasta sadna vrsta iz družine rožnic, ki raste kot visok grm in ima majhne sočne plodove črne barve, ki se običajno uporabljajo predelani, npr. v sok

ANG.: *aronia, black chokeberry*

artičóka -e ž *Cynara scolymus* L. sredozemska vrtnina iz družine nebinovk, ki spada med zelnate trajnice in na visokem stebelu razvije večje socvetje, ki je obdano z mesnatimi luskolisti in ima mehko sredico blagega okusa

ANG.: *cardoon*

asimína -e ž *Asimina triloba* (L.) Dunal sadna vrsta iz družine anonovk, ki raste kot drevo in ima velike plodove, običajno zelene barve, ki se uporabljajo kot namizno sadje **s**: indijanska banána

ANG.: *pawpaw*

astringénca -e ž ► trpkost

astronómska jesén -e -i ž obdobje med septembrskim jesenskim enakonočjem in decembrskim zimskim Sončevim obratom na severni polobli

ANG.: *astronomical autumn*

astronómska pomlád -e -i ž obdobje med marčevskim pomladanskim enakonočjem in junijskim poletnim Sončevim obratom na severni polobli

ANG.: *astronomical spring*

astronómska zima -e -e ž obdobje med decembrskim zimskim Sončevim obratom in marčevskim pomladanskim enakonočjem na severni polobli

ANG.: *astronomical winter*

astronómsko polétje -ega -a s obdobje med junijskim poletnim Sončevim obratom in septembrskim jesenskim enakonočjem na severni polobli

ANG.: *astronomical summer*

atmosféra -e ž ► ozračje

atmosférska depozícija -e -e ž proces, pri katerem se onesnažila iz zraka odlagajo na površino tal in rastlin z dežjem in snegom, v manjšem obsegu tudi z meglo in oblaki, ali z vetrom in gravitacijo

ANG.: *atmospheric deposition*

atmosférski zrák -ega *zráka* m mešanica plinov v ozračju Zemlje, ki jo v največji meri v spremenljivih količinah sestavljajo dušik, kisik, vodna para, argon in ogljikov dioksid

ANG.: *atmospheric air*

Aum horizont -- -a [aumə] m A horizont, ki je debel in temen, z večjo vsebnostjo organske snovi kot Aoh horizont, nasičenostjo z bazično delujočimi kationi pod 50 % in z dobro izraženo strukturo, v suhem stanju pa ni trd ali zbit **s**: úmbrični horizont

ANG.: *Aum horizon, umbric horizon*

avksín -a m rastlinski hormon, ki se tvori predvsem v mladih listih in rastnem vršičku ter vpliva na delitev celic in njihovo izdolževanje, tvorbo floema in ksilema, nastanek in razraščanje korenin ter na razvoj in rast plodov

ANG.: *auxin*

avksínski pripravék -ega -vka m sintetična snov v praškasti ali tekoči obliki, ki se uporablja kot dodatek rastlinam, da se izzove določen proces, za katerega je znano, da ga regulirajo avksini, npr. proces koreninjenja

ANG.: *auxin compound*

ávtofertilna sórta -e -e ž ► sámoplodna sórta

avtogamija -e ž ► sámoplodítev

avtohtóna domáča sórta -e -e -e ž domača sorta, ki nastane iz slovenske dednine ali se na območju Republike Slovenije prideluje določeno število let

ANG.: *autochthonous cultivar*

avtohtóna tlà -ih *tál* s mn. tla na matični podlagi, iz katere so nastala

ANG.: *autochthonous soil*

avtohtóno tálno gradívo -ega -ega -a s talno gradivo, ki se nahaja na mestu, na katerem je nastalo, npr. rastlinski ostanki, preperina matične podlage

ANG.: *autochthonous soil material*

avtomátska meteorolóška postája -e -e -e ž ► samodéjna meteorolóška postája

avtomátsko namákanje -ega -a s namakanje, pri katerem proženje namakalnega sistema ni ročno, ampak je izvedeno s pomočjo tehničnih pripomočkov, npr. namakalne ure, senzorjev za merjene količine vode v tleh

ANG.: *automatic irrigation*

avtomórfna tla -ih tál s mn. **1.** tla, ki nastanejo pod vplivom padavinske vode, ki prosto odteče skozi talni profil

ANG.: *automorphic soil*

2. enota slovenske klasifikacije tal, ki združuje nerazvita tla, humusnoakumulativna tla, rjava tla, eluvialno-iluvialna tla in antropogena tla

ANG.: *automorphic soil*

ávtosterilna sórta -e -e ž ▶ sámoneoplódna sórta

ávtovegetatívno razmnoževanje -ega -a s ▶ nêposredno vegetatívno razmnoževanje

ázijska hrúška -e -e ž ▶ náši

B

bábje pšeno -ega -a s padavine v obliki neprosojnih okroglih ali stožčastih zrn s premerom od 2 mm do 5 mm, ki se pri padcu na trdo podlago odbijejo in razletijo

ANG.: *snow pellets*

bákov hidroksíd -ega -a m bakrova spojina, ki je blede zelenkasto modra ali modrikasto zelena in se uporablja kot fungicid

ANG.: *copper hydroxide*

bákov príprávek -ega -vka m bakrova spojina, ki se uporablja kot fitofarmacevtsko sredstvo, pri čemer se najpogosteje uporabljajo bakrov sulfat, bakrov oksid, bakrov hidroksid in bakrov klorid

ANG.: *copper-based plant protection product*

bákov sulfát -ega -a m bakrova spojina, ki se uporablja kot fungicid in kristalizira kot pentahidrat, zato pri segrevanju zaradi izgube vode spreminja barvo iz modre v blede zeleno ali sivobelo

ANG.: *copper sulfate*

baktericíd -a m fitofarmacevtsko sredstvo za zatiranje povzročiteljev bakterijskih rastlinskih bolezní

ANG.: *bactericide*

baktêrija -e ž enocelični avtotrofni ali heterotrofni prokariotski organizem, ki živi prosto v tleh ali vodi in ima celično steno, zgrajeno

iz mureina ali celuloze, ter se razmnožuje nespolno s cepitvijo ali endosporami, genski material pa si izmenjuje s konjugacijo in transdukcijo

ANG.: *bacterium*

baktêrijski rák -ega ráka m rastlinska bolezen, ki jo povzroča okužba z bakterijo *Pseudomonas syringae* in se kaže z odmiranjem poganjkov ali celih rastlin, zlasti pri koščičarjih

ANG.: *bacterial cancer*

bakteriôza -e ž bolezen rastlin, ki jo povzročajo bakterije in se zatira s fitofarmacevtskimi sredstvi, zlasti na osnovi bakra

ANG.: *bacteriosis*

báldrijanov preparát -ega -a m biodinamični kompostni preparat, ki je izdelan iz soka, iztisnjene iz cvetov baldrijana in nalitega v temne steklenice, v katerih v nekaj tednih zavre, in rastlinam olajša črpanje fosforja iz tal

ANG.: *valerian preparation, biodynamic preparation 507*

balerína -e ž ▶ stebričasta jáblana

balírka -e ž kmetijski stroj za izdelavo običajno v obliko valja ali kvadra stisnjene mrve, slame ali krme za silažo

ANG.: *baler*

balónski stádij -ega -a m fenofaza sadnih rastlin, v kateri so venčni listi popolnoma razviti, vendar še vedno prekrivajo prašnike in pestiče

ANG.: *balloon stage*

barjánski trávník -ega -a m kmetijsko zemljišče na organskih ali mineralno-organskih tleh, ki je poraslo z vlagoljubno vegetacijo, predvsem travami, ostričevkami, ločkovkami, in na katerem nivo talne vode med letom pogosto doseže površino tal

ANG.: *marsh meadow*

barográf -a m meteorološki instrument z zapisovalnikom časovnega poteka zračnega tlaka

ANG.: *barograph*

barométer -tra m meteorološki instrument za merjenje zračnega tlaka

ANG.: *barometer*

bárva tál -e -- ž vsota barv talnih sestavin, ki je odvisna od tlotvornih dejavnikov in tlotvornih procesov in je eden od diagnostičnih kriterijev pri določevanju horizontov

ANG.: *soil colour*

bátni motór -ega -ja m pogonski stroj, ki pretvarja tlačno energijo, dobljeno z zgorevanjem goriva v valju, v mehansko energijo

ANG.: *piston engine, reciprocating engine*

B

bavlíranje -a s postopek odvajanja odvečne površinske vode s kmetijskih zemljišč, pri katerem se njiva zorje v izbočeno obliko v rahlem naklonu, ki omogoča, da voda hitreje odteka v pripadni hidromelioracijski jarek
 ANG.: *land grading for drainage*

bazálni brst -ega -a m stranski brst, ki je najbližje bazi poganjka
 ANG.: *basal bud*

báza poganjka -e -- ž del poganjka, ki je najbližje mestu izrašanja in katerega lega določa pokončno ali položno usmerjenost poganjka, meritev njegovega premera pa omogoča izračun primerne števila plodov na poganjek **s**: osnóva poganjka
 ANG.: *base of shoot*

bázična tlà -ih tál s mn. tla, katerih pH je v prevladujočem delu talnega profila večji od 7,2, pri čemer je merjen kot potencialna kislost **s**: alkálna tlà
 ANG.: *alkaline soil*

bázično delujúči katió -- -ega -a m kation, ki zvišuje pH tal in se meri pri ugotavljanju efektivne kationske izmenjalne kapacitete, zlasti kalcijev, magnezijev, kalijev ali natrijev kation
 ANG.: *base cation*

bazilíka -e ž *Ocimum basilicum* L. zelišče iz družine ustnatic, ki spada med toplotno zahtevne zelnate enoletnice srednje velikosti in je vzgojeno iz semena ali preko sadik ter se goji zaradi aromatičnih listov in stebel, ki se v prehrani ljudi uporabljajo kot začimba
 ANG.: *basil*

bázni razmnoževálni materiál -ega -ega -a m razmnoževalni material, za katerega je z uradnimi pregledi ugotovljeno, da izpolnjuje vse pogoje in zahteve za pridelavo certificiranega razmnoževalnega materiala
 ANG.: *basic propagation material*

bazofilna rastlína -e -e ž rastlina, ki uspeva na plitvih tleh s karbonatno podlago, predvsem iz apnenca, katerih pH je praviloma večji od 7,2, npr. navadni ranjak, sinjezeleni šaš
 ANG.: *basiphilous plant*

BBCH léstvíca -- -e [bəbɔcəhə] ž (NEM. *Biologische Bundesanstalt, Bundessortenamt und Chemische Industrie*) lestvica za identifikacijo fenofaz rastline, ki temelji na sistemu dvomestnih kod, v katerih prvi znak, ki je ena od števil med 0 in 9, opisuje razvoj določenega dela rastline, npr. razvoj listov, drugi znak, ki je ena od števil med 1 in 9, pa stopnjo razvoja tega dela rastline, npr. število listov na glavnem poganjku
 ANG.: *BBCH-scale*

BDI -- [bədəí] m ◀▶ brezdušični izvleček

Beaufortova léstvíca -e -e [bofórova] ž 13-stopenjska lestvica za ocenjevanje jakosti vetra glede na vidne pojave v naravi
 ANG.: *Beaufort scale*

béka -e ž upogljiva šiba krhke vrbe, ki se pri zimski rezi uporablja za vezanje šparonov in kordonov na žico in debela h kolu **s**: vrbovec
 ANG.: *osier withy*

béla čmeríka -e -e ž *Veratrum album* L. strupena zel, ki sodi med večletne steblikaste rastline iz družine čmerikovk z olistanimi, dolgimi in debelimi generativnimi poganjki in belimi socvetji ter se razmnožuje s semeni ali z rizomi in je razširjena na globljih tleh planinskih pašnikov in na vlažnih travnikih ob robovih gozdov, zaradi vsebnosti številnih alkaloidov pa ob zaužitju lahko povzroči pogin travojedih živali
 ANG.: *false helleborine*

béla dételja -e -e ž *Trifolium repens* L. nizka samonikla vrsta metuljnic s plazečim stebлом, ki je razširjena v pogosto paseni ali košeni travni ruši, požlahtnjene sorte pa se uporabljajo za setev večletnega sejanega travinja **s**: plazéča dételja
 ANG.: *white clover*

béla gnilóba -e -e ž glivična bolezen, ki jo povzročajo glive iz rodov *Sclerotinia* in *Sclerotium* in za katero je značilno, da se kaže najprej z venenjem zunanjih listov okuženih rastlin, kasneje pa uveni cela rastlina, npr. bela gniloba čebulnic, bela gniloba solate
 ANG.: *white mold*

béli ribez -ega -a m *Ribes rubrum* L. sorta rdečega ribeza z majhnimi okroglimi sočnimi plodovi prosojno bele ali rumenkaste barve, ki so združeni v grozd in se običajno uporabljajo kot namizno sadje
 ANG.: *white currant*

béli vólčji bób -ega -ega -a m *Lupinus albus* L. kmetijska rastlina iz družine metuljnic, ki se zaradi sposobnosti simbiotske vezave dušika prideluje z namenom izboljšanja rodovitnosti tal, požlahtnjene sorte pa se gojijo za prehrano ljudi in krmo rejnih živali
 ANG.: *white lupin*

belúšna zélena -e -e ž *Apium graveolens* skupina Dulce vrtnina iz družine kobulnic, ki je vzgojena iz semena preko sadik in se goji zaradi dolgih, obeljenih in sočnih stebel svetlozelene barve ter listov, ki se uporabljajo v prehrani ljudi **s**: stébena zélena
 ANG.: *celery*

bencínski motór -ega -ja m motor z notranjim zgorevanjem, ki za delovanje uporablja tekoče gorivo ali plin in se v delovnem taktu vžge z električno iskro
ANG.: *petrol engine*

Bfe horizont -- -a [bəfə] m iluvialni mineralni horizont, v katerem se kopičijo železovi in aluminijevi oksidi, izprani iz A horizonta ali E horizonta, tipičen za podzole s: ferispódični horizont, spódični horizont
ANG.: *spodic horizon*

Bg horizont -- -a [bəgə] m mineralni horizont psevdogleja z značilno sivo in rjavo marmorcijo, ki nastane zaradi zastajanja padavinske vode v teksturno težjih slojih tal ali zbitih slojih tal
ANG.: *Bg horizon, stagnic horizon*

Bh horizont -- -a [bəhə] m iluvialni mineralni horizont, v katerem se kopiči koloidna organska snov, izprana iz A horizonta ali E horizonta, tipičen za podzole s: humospódični horizont
ANG.: *Bh horizon, humospodic horizon*

B horizont -- -a [bə] m mineralni horizont, nastal s preperevanjem mineralov matične podlage in s tvorbo sekundarnih mineralov na mestu samem, pri katerem je struktura matične podlage v večjem delu že zabrisana ter običajno leži pod O horizonti in A horizonti nad matično podlago in je različno obarvan, npr. rjavo, rumenorjavo ali rdečerjavo
s: kámbični horizont
ANG.: *B horizon, cambic horizon*

bilčenje -a s faza generativnega razvoja trav, ki nastopi spomladi in pri kateri se podaljšujejo zadnji internodiji posameznih poganjkov s: disténzija stébla tráv
ANG.: *stem elongation*

bioakumulácija -e ž pojav, da se določene snovi, npr. težke kovine, pesticidi, v rastlinah pojavljajo v koncentracijah, ki so večje od koncentracij teh snovi v okolju
ANG.: *bioaccumulation*

bioavgmentácija -e ž ciljno dodajanje mikroorganizmov v medij, npr. tla, blato komunalnih čistilnih naprav, za pospešitev ali ciljno preusmeritev procesov, pogosto za razgradnjo organskih onesnažil v tleh v procesu čiščenja tal
ANG.: *bioaugmentation*

biocíd -a m ► biocídni proizvod

biocídni proizvod -ega -óda m pripravek, ki se uporablja za zatiranje ali odvrčanje

škodljivih organizmov v bivalnih in javnih prostorih s: biocíd
ANG.: *biocide*

biodinámična prideláva -e -e ž pridelava hrane rastlinskega izvora, ki poleg metod ekološke pridelave upošteva tudi postavitev in ritem nebesnih teles, uporablja biodinamične preparate ter upošteva celostno povezanost tal, rastlin, živali in človeka
ANG.: *biodynamic plant production*

biodinámični preparát -ega -a m preparat, izdelan iz zdravilnih zelišč, živalskih delov in mineralov, ki se uporablja za škropljenje ali izdelovanje komposta ter rastline krepi tako, da v večji meri črpajo potrebna mikrohranila iz tal in se bolje varujejo pred povzročitelji bolezni
ANG.: *biodynamic preparation*

biodinámični preparát 500 -ega -a -- [pétsto] m ► gnój iz róga

biodinámični preparát 501 -ega -a -- [pétsto] m ► krémén iz róga

biodinámični preparát 502 -ega -a -- [pétsto] m ► rmánov preparát

biodinámični preparát 503 -ega -a -- [pétsto] m ► kamílični preparát

biodinámični preparát 504 -ega -a -- [pétsto] m ► koprívov preparát

biodinámični preparát 505 -ega -a -- [pétsto] m ► preparát iz hrástovega lúbja

biodinámični preparát 506 -ega -a -- [pétsto] m ► régratov preparát

biodinámični preparát 507 -ega -a -- [pétsto] m ► báldrijanov preparát

biodinámični preparát 508 -ega -a -- [pétsto] m ► préslični preparát

biodiverzitéta -e ž ► biótska raznovrstnost

biodostópnost -i ž delež snovi v tleh, zlasti hranil, onesnažil in vode, ki je rastlinam dosegljiv in takoj na razpolago
ANG.: *bioavailability*

biofumigácija -e ž zatiranje škodljivih talnih organizmov s hlapljivimi kemičnimi snovmi, ki se izločajo pri razgradnji predhodno sejanih, zmulčenih in zaoranih rastlin, zlasti križnic, ki vsebujejo glukozinolate
ANG.: *biofumigation*

biogéni odpádek -ega -dka m odpádek, ki nastane iz organizmov in ga je pred ponovno uporabo treba predelati tako, da mu preneha status odpádká, npr. odpádek iz kmetijske

B

industrije, živilskopredelovalne industrije, komunalnih čistilnih naprav

ANG.: *biogenic waste*

bioklimatologija -e ž klimatologija, ki proučuje vpliv podnebja na organizme in njihov razvoj

ANG.: *bioclimatology*

biološko razgradljivi odpadek -- -ega -dka m odpadke, ki ga organizmi uporabijo v svoji prehrani in ga predelajo v humus ter v osnovne spojine in hranila ali se v tehnoloških postopkih predela v ferment, kompost ali digestat

ANG.: *biodegradable waste*

biometeorologija -e ž meteorologija, ki proučuje odvisnost živih organizmov od fizikalnih in kemijskih procesov v ozračju

ANG.: *biometeorology*

bioogljje -a s oglje, ki se pridobiva v procesu pirolize pri višji temperaturi, ima stabilno obliko ogljika ter se uporablja kot sredstvo za izboljševanje tal in gnojilo

ANG.: *biochar*

biooksidativna razgradnja -e -e ž biorazgradnja, ki poteka v tleh ali kompostnem kupu ob prisotnosti končnega sprejemnika elektronov, npr. kisika, sulfata, nitrata, železa

ANG.: *oxidative biodegradation*

biorazgradnja -e ž skup biokemičnih procesov zaradi aktivnosti organizmov, pri katerih iz kompleksnih organskih spojin nastajajo preprostejše organske in anorganske molekule, npr. organske kisline, alkoholi, amonijevi ioni, voda, ogljikov dioksid

ANG.: *biodegradation*

bioremediacija -e ž postopek obdelave ali čiščenja kontaminiranih medijev, npr. tal ali vode, z organizmi, zlasti glivami in bakterijami, ki so sposobni razgrajevanja onesažil

ANG.: *bioremediation*

biosfera -e ž spodnji sloj ozračja in površinski sloj Zemljine skorje z oceani, morji, jezeri in rekami, kjer živijo organizmi

ANG.: *biosphere*

biostimulacija -e ž ciljno spreminjanje okoljskih razmer, npr. dodajanje hranil, kisika, spreminjanje vlage, temperature, za povečevanje aktivnosti naravno prisotnih mikrobnih združb, pogosto zaradi razgradnje organskih onesažil v tleh med procesom čiščenja tal

ANG.: *biostimulation*

biostimulánt -a m kemijska snov ali mikroorganizem, ki se uporablja za pospeševanje

rasti in povečanje količine in kakovosti pridelka kmetijskih rastlin, saj spodbuja fiziološke procese v rastlini, krepi njihovo odpornost proti patogenom in abiotičnemu stresu ter izboljšuje sprejem in izkoristek hranil

ANG.: *biostimulant*

biótični ágens -ega -a m ► koristen organizem

biótični pripravék -ega -vka m pripravek iz živih organizmov, npr. žuželk, gliv, bakterij, virusov, ki se uporablja za varstvo rastlin v kmetijstvu in gozdarstvu

ANG.: *biotic preparation*

biótično várstvo rastlín -ega -a -- s zatiranje škodljivih organizmov, pri katerem se njihova številčnost v kmetijstvu in gozdarstvu zmanjšuje z uporabo koristnih organizmov **s**: biótično zatíranje

ANG.: *biological control*

biótično zatíranje -ega -a s ► biótično várstvo rastlín

biótska lastnóšt tál -e -i -- ž lastnost tal, ki opredeljuje prisotnost, številčnost in delovanje organizmov v njih

ANG.: *biological soil property*

biótska raznovrístnost -e -i ž genska pestrost organizmov v izbranem okolju na vrstnem, funkcionalnem in ekosistemskem nivoju **s**: biodiverzitéta

ANG.: *biodiversity*

birni plód -ega -a m plod, ki je sestavljen iz dveh ali več manjših plodov, od katerih se vsak razvije iz pestiča istega cveta in drugih cvetnih delov, npr. malina

ANG.: *aggregate fruit*

bíser víno -- -a s vino, pridelano s primarno in sekundarno alkoholno fermentacijo, ki ima zaradi ogljikovega dioksida v visokotlačni posodi, v kateri poteka sekundarna fermentacija, tlak od 1 bara do 2,5 bara

ANG.: *semi-sparkling wine*

bívoltílni življénjski króg -ega -ega -a m pojav, da ima organizem v rastni dobi ali koledarskem letu dva rodova

ANG.: *bivoltine life cycle*

blagóvna zádruga -e -e ž zadruga, katere osnovni namen je nakup reprodukcijskega in investicijskega blaga za proizvodnjo, nakup potrošnega blaga za svoje člane in skupna prodaja pridelkov **s**: nabávno-prodájna zádruga

ANG.: *commodity cooperative*

blazínasta razrást -e -í ž gost sestoj poganjkov ene vrste, predvsem iz družine trav, ki

nastane pri razraščanju rastline s pritlikami, npr. pri plazeči šopulji

ANG.: *mat-forming growth*

blísk -a m vidni pojav močne svetlobe, navadno povzročen z nevihto, ki nastane zaradi strele
ANG.: *thunderbolt*

blítva -e ž *Beta vulgaris* subsp. *vulgaris* skupina
Cicla vrtnina iz skupine špinačnic, ki spada med zelnote dvoletnice iz družine metlikovk in je vzgojena iz semena ter se goji zaradi listov s peclji, ki so lahko zelene, rumene ali rdeče barve in se uporabljajo v prehrani ljudi **s:** mángold
ANG.: *swiss chard, chard*

bób -a m *Vicia faba* L. vrtnina iz skupine stročnic, ki spada med zelnote enoletnice iz družine metuljnic in je vzgojena iz semena z neposredno setvijo na njivo ter se goji zaradi strokov, v katerih se razvijejo lahko prebavljiva zrna, ki se uporabljajo v prehrani ljudi
ANG.: *bell bean, broad bean*

bóbnasta kosilnica -e -e ž rotacijska kosilnica, pri kateri so strižni noži brez protirezil nameščeni na strojnem elementu valjaste ali stožčaste oblike
ANG.: *drum mower*

bóbnasti namakálnik -ega -a m mobilni namakalnik z enim ali več razpršilci, ki ima široko delovno površino in potrebuje velik tlak za delovanje
ANG.: *hose-reel irrigation machine*

bohotívka -e ž vegetativni poganjek pokončne in bujne rasti, ki običajno izrašča iz hrbtne strani veje, najpogosteje v zgornji polovici krošnje **s:** hrbtni poganjek, vódni poganjek
ANG.: *watersprout*

bolézensko známenje -ega -a s vidni znak, ki nastane kot reakcija rastline na okužbo s patogeni
ANG.: *symptom of plant disease*

bombázevec -vca m *Gossypium* sp. L. predivnica in oljnica iz družine slezenovk, ki uspeva v subtropskih in tropskih območjih in raste kot grm do 1 m visoko ter ima dolgopecljate liste in cvetove z rumenimi in belimi venčnimi listi, iz katerih se po cvetenju razvijejo plodovi, v katerih so vlakna, ki ob dozorelosti povzročijo, da plodovi počijo, vlakna pa se usujejo iz njih v obliki kosmov vate, ki se po obiranju in odzrnjevanju stisnejo v bale, ki so surovina za tekstilno industrijo
ANG.: *cotton*

bonitéta zemljíšča -e -- ž ocena rastlinske proizvodne sposobnosti zemljišča, ki se

določi glede na njegove naravne razmere, npr. lastnosti tal in podnebja, relief, skalovitost, vetrnost, za kmetijsko ali gozdarsko pridelavo
ANG.: *land rating*

bonitétna tóčka -e -e ž številčni podatek o rastlinski proizvodni sposobnosti tal za zemljišče, ki je namenjeno kmetijski ali gozdni rabi
ANG.: *rating point*

bordójska brózga -e -e ž fungicid, ki vsebuje bakrov sulfat in gašeno apno ter se po cvetenju uporablja v vinogradih, sadovnjakih, na poljščinah in zelenjadnicah za zatiranje gliv, npr. peronospore, škrlupa, krompirjeve plesni, paradižnikove plesni
ANG.: *Bordeaux mixture*

boreálno podnébje -ega -a s podnebje visokih zemljepisnih širin z dolgimi ostrimi zimami in kratkimi hladnimi ali milimi poletji
ANG.: *boreal climate*

botánična sestáva -e -e ž zastopanost rastlinskih vrst, ki sestavljajo vegetacijo določenega območja, npr. polnaravnega travnika, in je običajno izražena v odstotkih **s:** vrstna sestáva
ANG.: *botanical composition, species composition*

botánična zrélost -e -i ž ► fiziološka zrélost

Bowenovo razmérje -ega -a [bòvnovo] s razmerje med tokom zaznavne toplote in tokom latentne toplote pri tleh, ki se oceni iz meritev temperature in zračne vlage na dveh nivojih ter pomaga določiti sevalno bilanco
ANG.: *Bowen ratio*

brájda -e ž konstrukcija, ki je samostoječa ali postavljena ob objektu in sestavljena iz poševnih ali navpičnih lesenih letev, na katere se razporedi les vinske trte in sadnih ali okrasnih rastlin
ANG.: --

brána -e ž kmetijski stroj za dopolnilno obdelavo tal, ki s klini, žico ali nogačami tla površinsko rahlja in ravna, lahko pa tudi drobi talne grude ali razbija zaskorjena tla
ANG.: *harrow*

bránanje -a s dopolnilna obdelava tal, pri kateri se ta površinsko rahljajo in ravnajo ter se drobijo večje talne grude
ANG.: *harrowing*

Bráunova metóda -e -e ž metoda določanja verjetnosti slane, ki je odvisna od temperature zraka ob 21. uri in temperaturne razlike med 13. in 21. uro
ANG.: *Braun method*

B

brázda -e ž pravokotno in horizontalno odrezan volumen tal, ki jih plužno telo odreže in obrne za zasučni kot 135° ter odloži na desno stran glede na smer vožnje traktorja

ANG.: *furrow*

brázda pestiča -e -- ž razširjeni zgornji del pestiča, na katerem potekata sprejem pelodnih zrn in njihova kalitev

ANG.: *stigma*

bréskev -kve ž *Prunus persica* (L.) Batsch sadna vrsta iz skupine koščičarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima velike sočne in z dlačicami poraščene plodove s koščico, ki se uporabljajo kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v kompot

ANG.: *peach*

bréskova kódravost -e -i ž glivična bolezen breskev in nektarin, ki jo povzroča vrsta *Taphrina deformans* in za katero sta značilna zvijanje in namehurjanje listov, ki se posušijo in odpadejo

ANG.: *peach leaf curl*

brezdušični izvleček -ega -čka m organska snov, katere vsebnost se z metodo weenske analize računsko določi tako, da se od števila 1000 odštejejo vsebnosti vode, surovih beljakovin, surovih maščob, surove vlaknine in surovega pepela, in ki jo v vzorcu krme sestavljajo številne lahkotopne spojine, npr. monosaharidi, škrob, fruktani, pektini, izražena pa je v gramih na kilogram **K**: BDI

ANG.: *nitrogen-free extract*

brezprstna strižna kosilnica -e -e -e ž strižna kosilnica, pri kateri protirezilo predstavlja dodatna, zgornja vrsta strižnih nožev, ki se gibljejo v nasprotni smeri kot spodnja vrsta strižnih nožev **S**: dvójna kósa

ANG.: *double-knife mower*

brezstópenjski menjálnik -ega -a m menjalnik, ki prestavno razmerje med motorjem in pogonskimi kolesi spreminja brez prekinitve prenosa moči

ANG.: *continuously variable transmission*

breztálno gojénje -ega -a s ► hidropónsko gojénje

brezviroidna rastlina -e -e ž rastlina, v kateri niso prisotni do zdaj znani viroidi in je običajno pridobljena z mikrorazmnoževanjem

ANG.: *viroid-free plant*

brezvirusna rastlina -e -e ž rastlina, v kateri niso prisotni do zdaj znani virusi in je običajno pridobljena z mikrorazmnoževanjem

ANG.: *virus-free plant*

brežína -e ž strmi del terase med dvema terasnima ploskvama, ki je običajno trajno ozelenjen ali ga poseljujejo samonikle rastline

ANG.: *scarp*

brókoli -ja m *Brassica oleracea* L. skupina Italica vrtnina iz skupine kapusnic, ki spada med zelnate enoletnice iz družine križnic in je vzgojena preko sadik iz semena ter se goji zaradi rože temnozeleno barve, sestavljene iz zaprtih, skupaj zbitih cvetnih popkov, ki se uporablja v prehrani ljudi

ANG.: *broccoli*

brst -a m meristem, ki je nastavek listov, poganjkov ali cvetov, pri vinski trti tudi vitic, in je pri lesnatih rastlinah prekrit z luskolisti

ANG.: *bud*

brsténje -a s fenofaza, pri kateri se luskolisti brsta nekoliko razprejo, zaradi česar postanejo vidni zeleni deli brsta

ANG.: *budbreak*

brstič -iča m enoletni poganjek, značilen za pečkarje, ki je dolg do 2 cm in ima na vrhu rodni brst, ob straneh pa nerodne brste

ANG.: *spur*

brstični óhrov -ega -a m *Brassica oleracea* L. skupina *Gemmifera* vrtnina iz skupine kapusnic, ki spada med zelnate dvoletnice iz družine križnic in je vzgojena preko sadik iz semena ter se goji zaradi stranskih brstov, ki se pozno jeseni razvijejo nad listnimi peclji in oblikujejo majhne glavice, ki se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *brussels sprout*

brstika -e ž enoletni poganjek dolžine od 2 cm do 15 cm, ki ima pri pečkarjih rodni brst na vrhu, nerodne brste pa ob straneh, pri koščičarjih pa ima nerodni brst na vrhu, ob straneh pa za sadno vrsto značilno razporejene rodne in nerodne brste

ANG.: *bourse shoot*

Bruntova metoda -e -e [brántova] ž metoda določanja verjetnosti slane, ki temelji na energijski bilanci tal, pri čemer je hlajenje tal v odvisnosti od časa določeno kot razmerje med neto sevanjem in lastnostmi tal

ANG.: *Brunt's formula*

brúsница -e ž *Vaccinium vitis-idaea* L. sadna vrsta iz družine vresovk, ki raste kot nizek grm in ima majhne sočne plodove rdeče barve in kislega okusa, ki se običajno uporabljajo predelani, npr. v džem **S**: evrópska brúsница

ANG.: *cranberry*

brúto délovni hidromódul namákanja

-- -ega -a -- m količina vode, ki jo je treba

dovesti na hektar površine, upoštevaje trajanje delovanja namakalnega sistema, ki je krajše od 24 ur, vključno z izgubami, ki nastanejo v namakalnem sistemu, da se zadosti potrebam rastlin po vodi, običajno izražena v litrih na sekundo na hektar

ANG.: *gross working irrigation hydromodule*

brúto nórma namákajnja -- -e -- ž količina vode, ki jo je treba dodati rastlinam v eni rastni sezoni glede na lastnosti tal in mikro-klimatske razmere ter z upoštevanjem izgub vode v namakalnem sistemu

ANG.: *gross irrigation norm*

brúto obròk namákajnja -- -óka -- m obrok namakanja, pri katerem se poleg porabljene vode upoštevajo tudi vodne izgube, ki nastanejo pri dovajanju vode od mesta odvzema do zemljišča z rastlinami

ANG.: *gross irrigation requirement*

brúto povpréčni hidromódul namákajnja

-- -ega -a -- m količina vode, ki jo je treba dovesti na hektar površine v 24 urah, vključno z izgubami, ki nastanejo v namakalnem sistemu, da se zadosti potrebam rastlin po vodi, izražena v litrih na sekundo na hektar

ANG.: *gross average irrigation hydromodule*

Brz horizónt -- -a [bərəzə] m mineralni horizont, ki nastane na apnenčasti ali dolomitni matični podlagi zaradi kopičenja netopnega ostanka pri kemičnem preperevanju z možnim dodatkom alohtonega talnega gradiva

ANG.: --

Bt horizónt -- -a [bətə] m iluvialni mineralni horizont, v katerem se kopiči glina, izprana iz A horizonta ali E horizonta, zato vsebuje več gline kot horizont nad njim ter ima glinene prevleke na površini strukturnih agregatov in na stenah talnih por **s**: árgični horizónt, argilúvični horizónt

ANG.: *argic horizon*

búba -e ž razvojni stadij pri holometabolnih žuželkah, v katerem izginje organi ličinke in nastanejo organi odraslega osebk

ANG.: *pupa*

búča -e ž *Cucurbita pepo* L. kmetijska rastlina iz družine bučevk, ki se prideluje na vrtu ali njivi zaradi plodov, sestavljenih iz užitnega mesa za prehrano ljudi in krmo rejnih živali, ter semen, ki vsebujejo veliko maščob

ANG.: *pumpkin*

búdno okó -ega očésa s vegetativni brst na cepiču sadne rastline, ki se odreže z enoletnega poganjka in odžene kmalu po cepljenju v isti rastni dobi

ANG.: *non-dormant bud*

bújna podlága -e -e ž podlaga, ki razvije globok in širok koreninski splet, kar vpliva na hitro in veliko rast nadzemnih delov rastline, ki je na to podlago cepljena

ANG.: *vigorous rootstock*

bújna sórta -e -e ž sorta, za katero je značilno, da je rast rastline hitra in obilna

ANG.: *vigorous cultivar*

burín -a m priobalni nočni termični veter, ki piha s kopnega proti morju in nastane, ker se kopno po zahodu sonca hitreje ohlaja kot morje

ANG.: *burin*

búrja -e ž pretežno hladen in suh veter vzhodne do severne smeri, ki se po prodoru hladnega zraka v sunkih in slapovito spušča s kopnega zaledja proti Jadranskemu morju in lahko dosega velike hitrosti

ANG.: *bora*

Bv horizónt -- -a [bəvə] m mineralni horizont, ki nastane s fizikalnim in kemičnim preperevanjem matičnih podlag, ki niso apnenec ali dolomit

ANG.: *Bw horizon*

C

CÁC materiál -- -a m (LAT. *Conformitas Agraria Communitatis*) sadilni material, ki ustreza minimalnim predpisanim standardom zunanje kakovosti, ki se nanašajo na videz, na katerega vplivajo npr. poškodbe, brazgotine, izsušitev, in standardom notranje kakovosti, ki se nanašajo na sortno čistost in pristnost ter odsotnost patogenov

ANG.: *CAC material*

CAL metóda -- -e [cəalə] ž metoda za določevanje rastlinam dostopnega fosforja in kalija v tleh, ki temelji na ekstrakciji vzorca tal z raztopino kalcijevega acetata laktata

ANG.: *CAL method*

cappuccina -e [kapučina] ž nizka šparonska gojitvena oblika, pri kateri se pri zimski rezi pustita dva šparona, ki se posamično v loku prek zgornje žice vežeta na osnovno žico na obe strani vinske trte

ANG.: *Cappuccina*

C

casarsa -e [kazársa] ž visoka kordonska gojitvena oblika, pri kateri se pri zimski rezi na kordonu običajno pusti od tri do pet šparonov, ki se ne vežejo na oporo, zato rastejo prosto **s**: ênoetázna gojítvena oblíka, prostovíséca gojítvena oblíka

ANG.: *Casarsa*

CAT metoda -- -e [çəatə] ž metoda za določanje rastlinam dostopnih hranil v tleh, ki temelji na ekstrakciji tal z raztopino kalcijevega klorida in za določene elemente dodatno z vodno raztopino pentetične kisline

ANG.: *CAT method*

celínska polárna zráčna mása -e -e -e -e ž polarna zračna masa, ki nastane nad obsežnim kopnim ter je suha in hladna

s: kontinentalna polarna zračna mása

ANG.: *continental polar air mass*

celínska trópska zráčna mása -e -e -e

-e ž tropska zračna masa, ki nastane nad tropskimi ali subtropskimi območji kopnega in je suha, pozimi stabilna in topla, poleti vroča **s**: kontinentalna trópska zráčna mása

ANG.: *continental tropical air mass*

celínska zráčna mása -e -e -e ž zračna masa z razmeroma izenačenim temperaturnim in običajno suhim vlažnostnim profilom, ki nastane nad kopnim in izraža temperaturne lastnosti tistega območja **s**: kontinentalna zračna mása

ANG.: *continental air mass*

celínsko podnébje -ega -a s podnebje nad osrednjimi deli kopnega v zmernih geografskih širinah z velikimi letnimi temperaturnimi nihanji, nizko vlažnostjo zraka in razmeroma nizko količino letnih padavin, ki dosežejo višek v toplejših mesecih **s**: kontinentalno podnébje

ANG.: *continental climate*

celôtna vsébnost -e -i ž ► skúpna vsébnost

celôtni ogljik -ega -a m skupna vsebnost organskih in anorganskih oblik ogljika v tleh

ANG.: *total carbon*

Célzijeva temperatúrna léstvica -e -e -e ž temperaturna lestvica, ki ima ledišče vode pri 0 °C in vrelišče pri 100 °C

ANG.: *Celsius temperature scale*

cenôvna podpóra -e -e ž spodbujanje proizvodnje, npr. kmetijske pridelave s plačili na glavo živine ali na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi, kar pridelovalcem omogoča pokrivanje stroškov proizvodnje, ki jih zgolj s prodajno ceno proizvodov ne bi mogli

ANG.: *price support*

cénter za certificiranje -tra -- -- m ► služba za uradno potrjevanje

centrálna lístna žíla -e -e -e ž ► glávna lístna žíla

centrálna ós -e -í ž ► provódnik

centrifugálni trosílNIK -ega -a m metalni trosilnik z eno ali dvema metalnima ploščama, ki se hitro vrtita in pri tem odmetavata mineralno gnojilo na površino zemljišča

ANG.: *disc spreader, centrifugal spreader*

cepič -íča m **1.** toletni ali enoletni del lesnate rastline, običajno zelo kratek del poganjka z enim brstom ali od 4 cm do 5 cm dolg del poganjka z več brsti, ki se združi s podlago

ANG.: *scionwood*

2. enoletni del vinske trte, običajno od 4 cm do 5 cm dolg del rozge z očesom, ki se združi s podlago, odporno na trtno uš, zaradi česar vinska trta v vinogradu ne propade

ANG.: *scionwood*

3. rastni vršiček pri zelenjadnicah, ki se združi s podlago, odporno na talne bolezni, škodljivce ali stresne razmere, npr. sušo, nizke temperature

ANG.: *scionwood*

cepilna smôla -e -e ž mazivo, ki se uporablja za premazovanje odrezanih ali ranjenih mest na rastlini z namenom preprečevanja vstopa patogenov in iztekanja rastlinskih sokov

ANG.: *grafting wax*

cepilne škárje -ih -rij ž mn. ročno orodje, na katerem je cepilni nož, običajno z omega rezilom, ki se uporablja za oblikovanje cepilnega mesta in združitve cepiča s podlago

ANG.: *grafting shears*

cepilni materiál -ega -a m pribor, s katerim se odreže cepič, pripravi podlaga, cepič priveže na podlago in zamažejo rane, npr. cepilni nož, gumica za prevezovanje, cepilna smola

ANG.: *grafting material*

cepilni nôž -ega nôža m ročno orodje, s katerim se naredijo vsi potrebni posegi na podlagi in cepiču, npr. izrezi, zareze, ki omogočijo cepljenje

ANG.: *budding knife, grafting knife*

cépljena sadíka -e -e ž sadika, ki je pridobljena z združitvijo cepiča in podlage, ki tvori njene korenine

ANG.: *grafted nursery plant*

cépljenje -a s **1.** posredno vegetativno razmnoževanje, pri katerem se cepič spoji s podlago ali se spoji z drevsom neposredno v sadovnjaku

ANG.: *grafting, budding*

2. posredno vegetativno razmnoževanje, pri katerem se cepič spoji s ključem podlage ali se cepič ali oko spoji z že rastočo vinsko trto neposredno v vinogradu

ANG.: *grafting, budding*

cépljenje na búдно okó -a --- s cepljenje, ki se izvede spomladi in pri katerem se v podlago vstavi cepič z več spečimi brsti, ki odženejo še v istem letu

ANG.: *grafting*

cépljenje na spéče okó -a --- s cepljenje, ki se izvede avgusta in pri katerem se v podlago vstavi cepič z enim brstom, ki odžene naslednje leto

ANG.: *budding, bud grafting*

cépljenje v razkól -a --- s cepljenje na budno oko, pri katerem se na sredini vodoravno odrezane podlage naredi navpična zareza, v katero se vstavi v obliki klina odrezan cepič z več spečimi brsti, nato se staknjena dela tesno povežeta, rane pa zamažejo s cepilno smolo

ANG.: *cleft grafting, split grafting*

cépljeno mésto -ega -a s zaraščeni stik med cepičem in podlago, ki ohranja nemoten pretok hranil in vode med njima ter se lahko z leti odebeli

ANG.: *graft union*

certificirana mátična rastlína -e -e -e ž matična rastlina, za katero je uradno potrjeno, da izkazuje zdravstveno kakovost in sortno pristnost **s:** potrjena mátična rastlína

ANG.: *certified mother plant*

certificirani razmnoževálni materiál

-ega -ega -a m razmnoževalni material, za katerega je uradno potrjeno, da je izključno iz baznega razmnoževalnega materiala in izpolnjuje vse pogoje in zahteve glede predpisane kakovosti **s:** potrjeni razmnoževalni materiál

ANG.: *certified propagation material*

certificiranje -a s ► uradno potrjevanje

certificirano séme -ega -éna s seme, ki je pridelano neposredno iz osnovnega semena in ustreza predpisanim zahtevam glede kakovosti, npr. glede sortne pristnosti in čistosti, kalivosti, ter je namenjeno pridelavi kmetijskih rastlin **s:** uradno potrjeno séme

ANG.: *certified seed*

certifikát -a m uradni dokument, s katerim se označi npr. razmnoževalni material ali določena vrsta pridelka in potrošniku zagotavlja, da je pridelava potekala v skladu z določili in predpisi ter da je rastlinski material deklarirane kakovosti

ANG.: *certificate*

cévasti list -ega -a m votel list valjaste oblike, npr. pri čebuli, šalotki, drobnjaku, ki je okroglega prereza

ANG.: *fistular leaf*

cévni drenážni sistém -ega -ega -a m osuševalni sistem, ki ga sestavlja podzemno nameščena mreža perforiranih cevi, iz katerih se voda prek zbiralnih jarkov in odvodnih jarkov odvaja v naravni vodotok

ANG.: *subsurface drainage, subsurface drainage system*

C horizónt -- -a [cə] m mineralni horizont nesprijetega gradiva ali zdrobljene matične podlage, iz katere so tla nastala, ki ne kaže znakov tlotvornih sprememb, npr. strukture tal, in leži pod A horizontom, E horizontom ali B horizontom

ANG.: *C horizon*

ciklofíza -e ž pojav, da so določene morfološke in fiziološke lastnosti vezane na življenjsko obdobje rastline, npr. pojav trnov v mladostnem obdobju, simpodijska razrast v starostnem obdobju

ANG.: *cyclophysis*

ciklón -a m zaključeno obsežno območje nižjega zračnega tlaka in kroženja zraka, pri čemer se zrak v sredini območja dviguje

ANG.: *cyclone*

cikórija -e ž ► katalónski radič

ciljna vrédnost -e -i ž zeleno stanje neke lastnosti tal z vidika določene rabe, npr. pH tal za pridelavo določenih kmetijskih rastlin

ANG.: *target value*

ciljna vsébnost -e -i ž zelena koncentracija neke snovi v tleh z vidika določene rabe, npr. vsebnost rastlinskih hranil

ANG.: *target content*

ciljni organizém -ega -zma m organizem, proti kateremu se uporablja izbrani način zatiranja, npr. s fitofarmaceutskim sredstvom ali z naselitvijo koristnih organizmov **s:** tárcni organizém

ANG.: *target organism*

ciljni pridélek -ega -lka m količina pridelka, načrtovana glede na dejavnike, ki na to količino lahko vplivajo, npr. kakovost tal, gnojenje, varstvo rastlin, dostopnost vode

ANG.: *target yield*

ciprésasti mléček -ega -čka m *Euphorbia cyparissias* L. strupena zel, ki sodi med večletnice iz družine mlečkovk s pritličnimi olistanimi generativnimi poganjki in je razširjena na prepustnih karbonatnih tleh eno- in dvokosnih travnikov in ekstenzivnih

C

pašnikov ter vsebuje bel sok, ki vsebuje alkaloido in glikozide, zato je travojede živali praviloma ne zaužijejo

ANG.: *cypress spurge*

cirokúmulus -a m tanek bel visok oblak iz majhnih ledenih kristalov v obliki kosmov, ki se običajno pojavlja v sloju na višini več kot 5 km

ANG.: *cirrocumulus*

cirostrátus -a m visok oblak iz ledenih kristalov, ki tvori prozorno belkasto oblačno vlaknasto ali gladko kopreno na višini od 5 km do 7 km

ANG.: *cirrostratus*

cirus -a m visok oblak iz ledenih kristalov, ki je videti vlaknast in sijoče svilnat, na višini od 5 km do 15 km

ANG.: *cirrus*

citokinín -a m rastlinski hormon, ki se tvori v koreninah, od koder se prenaša v liste in semena, ter pospešuje delitev celic, spodbuja razvoj stranskih brstov in korenin, preprečuje staranje in odpadanje listov ter regulira prenos hranil

ANG.: *cytokinin*

cóna grózdja -e -- ž območje na listni steni ali v listnem košu, na katerem se razvijejo grozdi

ANG.: *cluster zone*

cvét -a m **1.** generativni organ sadnih rastlin, običajno sestavljen iz cvetišča, cvetnega odevala, pestiča in prašnikov, ki je enospolen ali dvospolen in iz katerega se razvije plod

ANG.: *flower*

2. generativni organ vinske trte z značilnim, prijetnim vonjem, ki ima običajno pet prašnikov in pestič ter iz katerega se razvije grozdna jagoda

ANG.: *flower*

cvetáča -e ž *Brassica oleracea* L. skupina *Botrytis* vrtnina iz skupine kapusnic, ki spada med zelnate enoletnice iz družine križnic in je vzgojena preko sadik iz semena ter se goji zaradi rože, ki je sestavljena iz zaprtih, skupaj zbitih cvetnih popkov in je najpogosteje bele barve, lahko tudi vijolične, ter se uporablja v prehrani ljudi

ANG.: *cauliflower*

cveténje -a s fenofaza sadnih rastlin, v kateri se v cvetu razprejo venčni listi

ANG.: *flowering*

cveténje tráve -a -- s faza generativnega razvoja trav, ki nastopi s pojavom prašnikov na socvetju

ANG.: *grass flowering*

cvetišče -a s vrhnji del kratkega poganjka, ki je pogosto razširjen in na katerem so nameščeni vsi drugi deli cveta **s:** cvétna ós

ANG.: *receptacle, flower axis, floral axis*

cvetlični résar -ega -ja m *Frankliniella occidentalis*

Pergande polifagni škodljivec, ki povzroča pojav belih ali srebrnih peg na nadzemnih delih rastlin v zavarovanih prostorih, zlasti okrasnih rastlin in nekaterih vrtnin, škodo pa povzroča tudi na jablanah, jagodičju in koščičarjih na toplejših območjih

ANG.: *western flower thrips*

cvétna gnílobá -e -e ž glivična bolezen koščičastih sadnih vrst, ki jo povzroča vrsta *Monilinia laxa* ter okužuje cvetove in enoletne poganjke, ki zaradi okužbe propadejo

ANG.: *European brown rot*

cvétna kápica -e -e ž del cveta vinske trte, sestavljen iz petih venčnih listov, ki se pri cvetenju odprejo od spodaj navzgor in po oploditvi združeni odpadejo s cveta vinske trte

ANG.: *calyptra, flower cap*

cvétna ós -e -í ž ► cvetišče

cvétni bríst -ega -a m ► ródni bríst

cvétni líst -ega -a m preobraženi list, ki tvori cvetno odevalo

ANG.: *flower leaf*

cvétni nastávek -ega -vka m ocena števila zasnov cvetov na rastlini, ki se izrazi s številom od 1 do 9, pri čemer ocena 1 pomeni, da ni cvetov, ocena 9 pa pomeni največ možnih cvetov

ANG.: *flowering intensity estimation*

cvétni práh -ega -ú m ► pèlod

cvétno odeválo -ega -a s cvetni listi, ki obdajajo pestič in prašnike v cvetu ter so lahko samo čašni listi, samo venčni listi ali pa čašni in venčni listi

ANG.: *perianth*

cvétno stéblo -ega -a s pokončno steblo, ki je brez listov in na katerem se razvijejo cvetovi, npr. pri orhideji

ANG.: *flower stem*

Č

čakálna d6ba -e -e ž ▶ karėncia

čas namákanja časa -- m ▶ trájanje namákanja

čas prodíranja v6dne káplje časa -- -- -- m
metoda meritve vodoodbojnosti tal, pri kateri se meri čas, v katerem se kaplja vode vsrka v tla **s**: čas vpíjanja v6dne káplje
ANG.: *water drop penetration time, WDPT*

čas sėtve časa -- m obdobje v letu, primerno za setev določene kmetijske rastline glede na njene biološke in agrotehnične zahteve ter namen uporabe predelka **s**: r6k sėtve
ANG.: *sowing time*

čas vpíjanja v6dne káplje časa -- -- -- m ▶ čas prodíranja v6dne káplje

čášni list -ega -a m cvetni list, običajno zelene barve, ki je na cvetišču najnižje in ščiti notranje dele cveta
ANG.: *sepal*

čebúla -e ž *Allium cepa* L. skupina *Cepa* vrtnina iz skupine čebulnic, ki spada med dvoletnice ali triletnice iz družine lukovk in je vzgojena iz semena, čebulčka ali preko sadik ter se goji predvsem zaradi čebulice, ki jo tvorijo preobraženi omeseneli luskolisti in je rumene, rdeče ali bele barve ter se uporablja v prehrani ljudi
ANG.: *onion*

čebúlček -čka m enoletna čebulica, ki je vzgojena iz semena in se uporablja za vegetativno razmnoževanje čebule
ANG.: *onion set*

čebúlica -e ž skrajšano in odebeljeno podzemno steblo, iz katerega izraščajo mesnati luskolisti, ki so na zunanji strani posušeni, na spodnjem delu imajo nadomestne korenine, na vrhu pa rastni vršiček, iz katerega zraste cvetno steblo, npr. pri šalotki, čebuli, tulipanu
ANG.: *bulb*

čebúlna múha -e -e ž *Delia antiqua* (Meigen) škodljivec, ki je razšírjen na vseh vrstah čebulnic, pri čemer gospodarsko škodo povzročajo žerke, ki objedajo rastlinsko tkivo, zaradi česar listi postanejo bledi in zviti, na vstopnih mestih žerk pa se začnejo naseljevati glive in bakterije, ki povzročijo gnitje rastline
ANG.: *onion fly*

čebúlna plėsen -e -sni ž glivična bolezen, ki jo na listih čebulnic povzroča vrsta *Peronospora*

destructor in se kaže v obliki svetlozelenih podolgovatih peg, ki se šírijo v pasovih ali krogih, zaradi česar se okuženi listi povesijo, rumenijo in postopno odmrejo
ANG.: *downy mildew of onion*

čebúlnice -ic ž mn. *Alliaceae* kmetijske rastline, ki se pridelujejo na vrtu ali njivi in pri katerih se za prehrano ljudi uporabljajo čebulice, npr. čebula, česen, šalotka, ali neprava stebla, npr. por, zimski luk, drobnjak
ANG.: *alliums*

čėlni plúg -ega -a m plug, ki je nameščen na tritočkovnem priključnem drogovju na sprednjem delu traktorja
ANG.: *front plough*

čėp čėpa m **1.** enoletni poganjek, ki izrašča iz večletnega lesa sadnih rastlin in je prikrajšan na različne dolžine, običajno na od dva do štiri brste
ANG.: *stub*
2. del rozge, ki izrašča iz večletnega lesa vinske trte in je prikrajšan na eno zimsko oko
ANG.: *one-bud spur*

3. kovinski element na traktorskem priključku, ki se vstavi v poteznico in upornico ter vzpostavi fizično vez med traktorskim priključkom in traktorjem
ANG.: *hitch pin*

česálni válj -ega -a m delovni element v mehanski sejalnici za presledno setev, ki iz sejalnega koluta odstranjuje odvečna semena, ki bi povzročila neenakomerno odlaganje semen v tla
ANG.: *sweeping roller*

česálo -a s vlečeni kmetijski stroj, ki z mehanskim delovanjem rogljev zatira plevel in sočasno rahlja zgornjo plast tal do globine 3 cm
ANG.: *tine weeder*

česánje -a s mehansko zatiranje plevelov pred setvijo ali na začetku razvoja posevka z uporabo priprave s posebnimi roglji
ANG.: *tine weeding*

čėsen -sna m *Allium sativum* L. vrtnina iz skupine čebulnic, ki spada med enoletnice iz družine lukovk in je vzgojena iz stranskih čebulic, pridobljenih z delitvijo sestavljene čebule, ter se v prehrani ljudi uporablja kot začimba
ANG.: *garlic*

čėšnja -e ž *Prunus avium* L. sadna vrsta iz skupine koščičarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima majhne sočne plodove kisle-sladkega okusa, ki imajo dolg

Č

pecelj in koščico ter se uporabljajo predvsem kot namizno sadje

ANG.: *sweet cherry*

čičerika -e ž *Cicer arietinum* L. zrnata stročnica iz družine metuljnic, ki raste kot grm do višine 50 cm in ima napihnjene stroke z enim ali največ dvema zrnoma ter se prideluje na vrtu ali njivi zaradi zrnja, bogatega z beljakovinami, za prehrano ljudi

ANG.: *chickpea*

čili -ja m *Capsicum* spp. L. vrsta paprike, ki ima majhne, najpogosteje rdeče ali zelene plodove različnih oblik, vsi pa so pekoči in se uporabljajo kot začimba

ANG.: *chili pepper*

čista kmetija -e -e ž socialnoekonomska struktura kmetije, na kateri noben član jedra družine ni zaposlen zunaj kmetije, ampak družina dohodek ustvarja z osnovno kmetijsko dejavnostjo in z morebitno dopolnilno dejavnostjo

ANG.: *full-time farm*

čista réz -e -í ž rez, ki pri odkosu s strižno kosilnico ne pušča nepokošenega rastlinja in jo zagotavljajo neobrabljeni strižni noži in protirezila ter pravilno naravnavanje kosilnice

ANG.: *clean cut*

čistilna košnja -e -e ž 1. košnja, običajno prva po setvi čistega posevka trave ali travno-deteljne mešanice, s katero se odstranijo neželene samonikle rastline v travni ruši, da se omogoči rast za krmo kakovostnih rastlin

ANG.: *topping*

2. košnja, s katero se odstranijo pašni ostanki travne ruše po paši

ANG.: *pasture topping*

čistilni sklòp -ega sklòpa m delovni element v žetveniku, ki se nahaja za mlatilno napravo in z zračnim tokom, ustvarjenim z ventilatorjem, loči zrnje od plev, ki jih zračni tok odpihne nazaj na njivo

ANG.: *cleaning unit*

čisti posevek -ega -vka m posevek, pri katerem je posejana samo ena vrsta kmetijske rastline

ANG.: *pure crop*

čiščenje semén -a -- s postopek sortiranja, prebiranja in odstranjevanja nečistoč organskega in anorganskega izvora iz semen s siti ročno ali z različnimi semenarskimi napravami, npr. selektorji, trierji

ANG.: *seed cleaning*

članski délež -ega -a m sredstva, ki jih ob ustanovitvi zadruge prispevajo njeni člani in

predstavljajo osnovni kapital ter osnovo za njeno delovanje

ANG.: *member's share*

člének -nka m 1. ► internódij (1)

2. del mladike ali rozge med dvema medčlenkoma, na katerem ni listov, grozdov ali vitic s: internódij (2)

ANG.: *internode*

človéški kapitál -ega -a m skup znanj, veščin, izkušenj in potencialov oseb na kmetijskem gospodarstvu, ki jih je mogoče uporabiti za ustvarjanje ekonomske vrednosti

ANG.: *human capital*

čredínka -e ž del pašnika, ki je ograjen in na katerem se travojede živali običajno pasejo do deset dni, medtem pa na drugih ograjenih delih pašnika poteka obnovitvena rast travne ruše

ANG.: *paddock*

čredínska páša -e -e ž nadzorovana paša, pri kateri se zaporedoma menjajo pašne periode in pašni premori na treh ali več ograjenih delih pašnika skozi vso pašno sezono

ANG.: *rotational grazing*

črna dételja -e -e ž *Trifolium pratense* L.

kmetijska rastlina iz družine metuljnic, ki raste predvsem na vlažnih do zmerno suhih, občasno gnojenih tleh, požlahtnjene sorte pa se pogosto uporabljajo za setev koševin in sejanega travinja

ANG.: *red clover*

črna listna pégavost -e -e -i ž glivična bolezen, ki jo povzročajo vrste iz rodu *Alternaria* in se najpogosteje pojavi na rastlinah paradiznika, krompirja, zelja, pri katerih se na zgornji listni ploskvi pojavijo temnorjava znamenja ovalne oblike, ki se koncentrično večajo

ANG.: *Alternaria leaf spot*

črna pégavost -e -i ž glivična bolezen vinske trte, ki jo povzroča vrsta *Diaporthe neoviticola* in spomladi okužuje vse zelene dele vinske trte, največ škode pa povzroča na mladikah dolžine od 3 cm do 10 cm, pri katerih se na spodnjih členkih razvijejo drobne vijoličnočrne lise, ki se združijo v črnorjave proge

ANG.: *black rot*

črna práha -e -e ž praha, pri kateri je kmetijsko zemljišče obdelano, ni pa posejano

ANG.: *tilled fallow*

črna rédkev -e -kve ž *Raphanus sativus* L.

var. *niger* vrtnina iz skupine korenovk, ki spada med dvoletnice iz družine križnic in je vzgojena iz semena ter se goji zaradi

odebeljenega podzemnega korena, ki ima kožico temnorjave ali črne barve in belo meso pikantnega okusa ter se uporablja v prehrani ljudi

ANG.: *black radish*

črni bžezeg -ega -zga m *Sambucus nigra* L. sadna vrsta iz družine pižmičevk, ki raste kot visok grm ali drevo in ima majhne sočne plodove, običajno črne barve, ki so združeni v soplodje in se uporabljajo le predelani, npr. v sirup

ANG.: *elderberry*

črni ribez -ega -a m *Ribes nigrum* L. jagodičasta sadna vrsta iz družine kosmuljev, ki raste kot srednje visok grm in ima majhne sočne plodove črne barve, ki so združeni v grozd in se običajno uporabljajo predelani, npr. v sok

ANG.: *black currant*

črno oko -ega očesa s oko, ki se razvije na spodnjem delu rozge, kjer so členki krajši, ter je manjše in temnejše barve kot zimsko oko, iz njega pa se razvije nerodna mladika ali rodna mladika

ANG.: *basal bud*

črpalka -e ž naprava, ki sesa škropilno brozgo iz rezervoarja ter jo z določenim tlakom in pretokom potiska po ceveh do šob in skoznje na ciljno površino

ANG.: *pump*

črtálo -a s delovni element, nameščen na okvirju pluga pred plužnim telesom, ki odreže do tri četrtine vertikalnega dela brazde

ANG.: *coulter*

D

daljinsko zaznavanje -ega -a s tehnika množičnega pridobivanja podatkov o Zemljinem površju in pojavih na njem brez neposrednega stika, npr. s senzorji na satelitih, letalih

ANG.: *remote sensing*

Darcyjeva enáčba -e -e [dársijeva] ž ► Darcyjev zákon

Darcyjev zákon -ega -óna [dársijev] m fizikalni zakon sorazmernosti med specifičnim pretokom vode skozi porozna

tna in hidravličnim padcem v laminarnem toku **s**: Darcyjeva enáčba

ANG.: *Darcy's formula, Darcy's law*

debeloplástno gojénje -ega -a s hidroponsko gojenje, pri katerem so rastline v loncih, posodah ali koritih, ki so napolnjeni z mineralnim ali organskim substratom

ANG.: *thick-layer cultivation*

debeloplódna sórta -e -e ž sorta, ki glede na plodove ostalih sort iste vrste oblikuje velike plodove, npr. sorta jablane s premerom plodov vsaj 70 mm

ANG.: *large-fruit cultivar*

déblo -a s **1.** nerazvejan oleseneli del drevesastih sadnih rastlin, ki sega od nivoja tal do najnižje ležeče veje in se v krošnji nadaljuje v en ali več provodnikov, pri cepljenih drevesastih sadnih rastlinah pa je na njem cepljeno mesto

ANG.: *trunk*

2. večletni les vinske trte, ki raste navpično, ker je privezan k opori, in nosi rodni les, mladike in grozde

ANG.: *trunk*

dednína -e ž ► genóm

deficitno namákanje -ega -a s namakanje, pri katerem se rastlinam med nekaterimi fenofazami ali skozi celotno rastno dobo dodaja manj vode, kot je potencialna evapotranspiracija

ANG.: *deficit irrigation*

deficit vláznosti tál -a --- m razlika med količino talne vode v stanju poljske kapacitete in dejansko vlažnostjo tal

ANG.: *soil moisture deficit*

deficit vláznosti zráka -a --- m razlika med nasičeno in dejansko vlago v ozračju pri določeni temperaturi, ki vpliva na evapotranspiracijo tako, da večja, kot je razlika, večja je evapotranspiracija

ANG.: *air humidity deficit*

defoliácija -e ž **1.** obsežna predčasna izguba listov zaradi rastlinskih bolezni, škodljivcev, ekstremnih vremenskih pojavov, npr. vetra, toče, ali uporabe fitofarmaceutskih sredstev

ANG.: *defoliation*

2. agrotehnični ukrep, pri katerem se listi, ki jeseni ne odpadejo sami, odstranijo ročno ali z nanašanjem kemičnega sredstva nanje z namenom pridobitve neolistanih sadik **s**: razlístanje (1)

ANG.: *defoliation*

3. ► razlístanje (2)

4. odstranjevanje nadzemnega dela travne ruše ali koševin s pašo, košnjo ali mulčenjem običajno na višini od 4 cm do 7 cm

ANG.: *defoliation*

defoliánt -a m herbicid, ki se nanese na rastline s škropljenjem ali z zapraševanjem in povzroči delno ali popolno odpadanje njihovih listov
ANG.: *defoliant*

deformirani plód -ega -a m plod, ki v svojih lastnostih, npr. barvi, površini kože, simetričnosti, bistveno odstopa od tipičnega videza ploda določene sorte ali vrste
ANG.: *deformed fruit*

degradácija tál -e -- ž poslabšanje lastnosti tal z vidika zagotavljanja njihovih funkcij in ekosistemskih storitev, npr. zmanjšanje globine, zmanjšanje deleža humusa, povečana zbitost tal, poslabšanje strukturnosti tal, zmanjšanje biotske pestrosti
ANG.: *soil degradation*

degradácija zemljišča -e -- ž začasno ali trajno zmanjšanje ali popolno izničenje uporabnosti zemljišča zaradi degradacije tal ali neustrezne rabe zemljišča, npr. zaradi neurejenega odlagaljšča, nesaniiranega odprtega kopa
ANG.: *land degradation*

dehidrácija jágode -e -- ž izguba vode iz mesa skozi kožico grozdne jagode zaradi neustreznih vremenskih razmer, zdravstvenega ali fiziološkega stanja vinske trte
ANG.: *berry dehydration*

dejánska evaporácija -e -e ž ► dejánsko izhlapevanje

dejánska evapotranspirácija -e -e ž dejanski masni tok vodne pare z vodne površine, s površine tal in skozi listne reže rastlin v ozračje pri naravni količini vode v tleh
ANG.: *actual evapotranspiration, real evapotranspiration*

dejánska gostóta tál -e -e -- ž ► gostóta trdne fáze tál

dejánska rába zemljišč -e -e -- ž raba zemljišč, ki je posledica naravnih dejavnikov in človekove dejavnosti ter se opredeljuje s podatkom o vrsti rabe zemljišč, npr. njiva, travnik, gozdno zemljišče, pozidano zemljišče, vodno zemljišče
ANG.: *actual land use*

dejánska vodoodbójnost tál -e -i -- ž vodo-odbójnost tal, merjena na vzorcih tal pri trenutni vlažnosti
ANG.: *actual soil water repellency*

dejánsko izhlapevanje -ega -a s dejanski masni tok vodne pare z vodne površine ali s površine tal v ozračje pri naravni količini vode v tleh **s**: dejánska evaporácija
ANG.: *actual evaporation, real evaporation*

délež izmenljívega nátrija -a -- -- m delež mest na sorptivnem delu tal, ki jih zasedajo natrijevi ioni, izražen v odstotkih glede na kationsko izmenjalno kapaciteto, kar je mera za določevanje natrijevih tal in slanih natrijevih tal
ANG.: *exchangeable sodium percentage, ESP*

delikatésna vrtnina -e -e ž vrtnina, ki jo odlikuje izjemen in svojevrsten okus ter se uživa v manjših količinah, običajno kot dodatek jedem, npr. špargelj, artičoka
ANG.: *delicacy vegetable*

delítev célic -tve -- ž proces, pri katerem se izhodiščna celica razdeli in nastaneta dve novi celici, ki sta povsem enaki
s: mitóza
ANG.: *cell division*

deljéni list -ega -a m enostavni list z globljimi zarezami, ki segajo od listnega roba različno globoko v enostavno listno ploskev
ANG.: *lobed leaf*

délno jáсно -- -ega s stanje neba, ko je od 2/8 do 3/8 neba pokritega z oblaki
ANG.: *partly clear*

délno obláčno -- -ega s stanje neba, ko so 4/8 neba prekrite z oblaki, pri visokih oblakih pa tudi več kot polovica neba
ANG.: *partly cloudy*

délovna globína -e -e ž največji odmik delovnega elementa kmetijskega stroja od površine tal navzdol, ki določa njegovo delovno območje v tleh
ANG.: *working depth*

délovna hitróst -e -i ž hitrost kmetijskega stroja pri obdelavi tal, ki zagotavlja, da je delo opravljeno kakovostno
ANG.: *working speed*

délovna karéncia -e -e ž časovni razmik med tretiranjem s fitofarmaceutskim sredstvom in ponovnim vstopom ljudi na tretirano območje
ANG.: *re-entry period*

délovna móč -e -í ž móč motorja za uporabo gnanih strojev ali vleko bremena
ANG.: *effective power, working power*

délovna síla -e -e ž osebe na kmetijskem gospodarstvu, ki pomagajo pri opravljanju osnovne kmetijske dejavnosti ali dopolnilne dejavnosti in so lahko redno zaposlene osebe, družinski člani ali najeti delavci
ANG.: *labour force*

délovna šírina -e -e ž razdalja med skrajnima robovoma delovnega elementa kmetijskega stroja prečno na smer njegovega gibanja, ki

določa površinsko storilnost kmetijskega stroja, izraženo v hektarjih na uro

ANG.: *working width*

délovna višina -e -e ž največji odmik delovnega elementa kmetijskega stroja od površine tal navzgor, ki določa njegovo delovno območje

ANG.: *working height*

délovni element -ega -ênta m element, ki opravlja glavno nalogo kmetijskega stroja, npr. okopalno rezilo v prekopalniku za rezanje tal, rogelj v vzmetni brani za rahljanje tal, rezilni nož v kosilnici za rezanje trave

ANG.: *working element*

délta pást -- -f ž feromonska past za samce škodljivih žuželk, ki je sestavljena iz lepljive plošče, ohišja v obliki trikotnika in feromonske kapsule

ANG.: *delta trap*

delúvíj -a m nakopičeni večji kosi kamnin ob vznožju pobočij, ki so z mesta nastanka preneseni zaradi gravitacije in vodne erozije, npr. melišče

ANG.: *deluvium*

de Martonov indeks aridnosti -- -ega -a -- [dɔ martónov] m ► de Martonov kazálnik súšnosti

de Martonov kazálnik súšnosti -- -ega -a --

[dɔ martónov] m podnebni kazálnik, katerega vrednosti so izračunane na osnovi obdobje količine padavin in povprečne temperature zraka **s**: de Martonov indeks aridnosti

ANG.: *de Martonne aridity index*

deóksiribonukleínska kislína -e -e ž dvoverižna molekula, ki je nosilka dedne informacije vseh lastnosti določenega organizma **k**: DNK

ANG.: *deoxyribonucleic acid, DNA*

depozícija -e ž fazni prehod snovi iz plinastega agregatnega stanja v trdno agregatno stanje, do katerega pride npr. pri nastanku slane ali pri rasti ledenih kristalov v oblaku

ANG.: *deposition*

depresíja rosišča -e -- ž razlika med temperaturo zraka in temperaturo rosišča, ki je povezana z relativno zračno vlažnostjo, kar npr. omogoča obrambo pred slano z oroševanjem

ANG.: *dew-point depression*

depresíjski kót -ega -a m kot med horizontalno linijo in linijo pogleda opazovalca, ko je objekt opazovanja pod nivojem pogleda opazovalca, ki se uporablja za določitev topoloških značilnosti kmetijskega zemljišča

ANG.: *angle of depression*

desikácija -e ž postopek, pri katerem se z uporabo fitofarmaceutskih sredstev uničijo rastlinske celične membrane, kar povzroči hitro sušenje rastlin z namenom hitrejšega in enakomernejšega zorenja pridelka ter zatiranja plevela, ki povzroča težave pri pobiranju, skladiščenju in predelavi pridelka

ANG.: *desiccation*

desikánt -a m neselektivni herbicid, ki povzroči sušenje rastlin in se uporablja zlasti za zatiranje plevelov in sušenje krompirjeve

ANG.: *desiccant*

desórpcija -e ž sproščanje izmenljivo vezanih ionov in molekul, npr. hranil, kovin, s površine talnih koloidov v talno raztopino

ANG.: *desorption*

detájlni nivelmán -ega -a m postopek določanja višine karakterističnim točkam na Zemljinem površju glede na višinske točke generalnega nivelmana

ANG.: *detail levelling*

determinántna sórta -e -e ž sorta, pri kateri ima glavni poganjek na vrhu socvetje ali cvet in ne ravnega vršička, zato je njena rast omejena in je nižja od nedeterminantne sorte, npr. sorta paradiznika 'Jani prtilikav', sorta ajde 'Siva'

ANG.: *determinate cultivar*

devíška tlá -ih tál s mn. tla, v katerih določena rastlinska vrsta še ni rastle

ANG.: *virgin soil*

dezertifikácija tál -e -- ž ► opuščávljanje tál

dèž -jà m padavine v tekočem stanju, ki imajo obliko kapljic s premerom, večjim od 0,5 mm

ANG.: *rain*

dežélno víno -ega -a s vino, pridelano iz vinskega grozdja trt z večjim pridelkom, ki ima senzorično oceno med 14,1–16,0 točkami in označbo priznana geografska oznaka

ANG.: *local wine*

dežemér -a m ► ombrométer

diafrágma -e ž plast trdnih in odebelenih celic stržena v notranjosti rozge na medčlenku, ki prekinja prehod stržena med dvema zaporednima členkoma ter usmerja vodo in hranila v liste in grozde

ANG.: *diaphragm*

diagnóstični horizont -ega -a m horizont z značilnimi lastnostmi in procesi, ki opredeljuje posamezen razred tal ali talni tip, npr. A horizont za rendzino, Bg horizont za psevdoglej

ANG.: *diagnostic horizon*

D

D

diagnoza vremena -e -- ž podrobnejša študija ozračja nad določenim območjem v izbranem trenutku, ki je osnova vremenske napovedi

ANG.: *weather diagnosis*

diapávza -e ž stanje upočasnjene razvoja in zmanjšane presovne aktivnosti pri žuželkah, ki ni nujno neposredno povezano z neugodnimi razmerami v okolju

ANG.: *diapause*

diferenciácija -e ž proces razvoja cvetov v rodni brstih, pri katerem se vegetativni meristem spremeni v generativni meristem, kar pri sadnih rastlinah traja več mesecev

ANG.: *differentiation*

diferenciál -a s gonilo, ki omogoča, da se vrtilni moment pri vožnji traktorja v ovinku enakomerno porazdeli na obe pogonski kolesi

ANG.: *differential*

difúzijski zákon -ega -óna m ► prvi Fickov zákon

difúžno sévanje -ega -a s ► razpršeno sévanje

digestát -a m čvrsto, poltekoče ali tekoče gradivo, ki nastane pri bioplinski anaerobni razgradnji biogenih odpadkov, npr. v bioplinarnah, in se v skladu z določili področnih predpisov lahko uporablja za gnojenje

ANG.: *digestate*

digestívni insekticíd -ega -a m ► želódčni insekticíd

digitalni katástrski načrt -ega -ega -a m načrt v digitalni vektorski obliki, ki prikazuje parcelno strukturo zemljišč

ANG.: *digital cadastre plan*

digitalni modél reliefa -ega -a -- m sistem zapisa približka dejanski oblikovanosti Zemljinega površja, ki vsebuje podatke o višinskih točkah ter drugih geomorfoloških lastnostih, ki opisujejo ploskev reliefa

ANG.: *digital relief model*

digitalni modél višin -ega -a -- m digitalni zapis podatkov o višini točk terena nad določeno matematično ali fizično ploskvijo v dvorazsežni kvadratasti celični mreži

ANG.: *digital elevation model*

digitalno kmetijstvo -ega -a s kmetijstvo, ki za obdelavo zemljišč uporablja podatkovne baze, geografske informacijske sisteme in sodobno tehnologijo z namenom hitrejšega prilagajanja na vremenske pojave, boljsega varstva rastlin in celotne optimizacije pridelave

ANG.: *digital agriculture*

dihálni insekticíd -ega -a m insekticíd, ki v organizem žuželk vstopa prek njihovih dihalnih odprtín z vdihanim zrakom s: inhalácijski insekticíd

ANG.: *inhalation insecticide*

dihogamija -e ž ► dihogámno cveténje

dihogámno cveténje -ega -a s nesočasno dozorevanje pestícev in prašnikov v istem cvetu ali na isti rastlini, kar onemogoča samooploditev, npr. pri orehu s: dihogamíja

ANG.: *dichogamous flowering*

dimenzíje plóda -íj -- ž mn. ► velikósti plóda

dimljenje -a s agrotehnični ukrep zaščite rastlin pred radiacijsko pozebo, pri katerem se običajno vzdolž vrst v nasadu namestijo bale sena ali slame, ki se zakurijo, da se ustvari umetna megla, ki zmanjšuje toplotne izgube s: zadímljanje

ANG.: *smoke generation*

dinámíčna klimatologíja -e -e ž klimatologíja, ki proučuje vzroke podnebnih razmer, značilnosti sedanjega podnebja, njegovih anomalij in dolgoročnih sprememb

ANG.: *dynamic climatology*

dinámíčna meteorologíja -e -e ž meteorologíja, ki s fizikalnimi zakoni proučuje dogajanja v ozračju, zlasti sile, gibanja, energijske tokove in procese

ANG.: *dynamic meteorology*

dínja -e ž ► melóna

diploíd -a m celica, ki ima genom iz dveh nizov kromosomov, npr. somatska celica

ANG.: *diploid*

diplóntski gostitelj -ega -a m gostitelj, na katerem imajo zajedavci v svojem življenjskem krogu v celicah po dve haploidni jedri

ANG.: *diploint host*

diréktna sétev -e -tve ž ► néposrédna sétev

diréktno ródni hibrid -- -ega -a m ► samoródnica

diréktno sévanje -ega -a s ► néposrédno sévanje

diréktno vegetatívno razmnoževánje -ega -ega -a s ► néposrédno vegetatívno razmnoževánje

diskasta kosilnica -e -e ž rotacijska kosilnica, pri kateri so strižni noži brez protirezil nameščeni na strojnem elementu okrogle ali eliptične oblike

ANG.: *disc mower*

dispérzijski koncentrát -ega -a m oznaka DC homogena tekoča formulacija FFS, ki se kot trdna disperzija pred tretiranjem redči z vodo

ANG.: *dispersible concentrate*

dispêrne gránule -ih gránul ž mn. ► vodotópna zrnca

dispêrznost tál -i -- ž razpadlost strukturnih agregatov na posamezne trdne talne delce pri predpripravi vzorca za analizo teksture tal in določanje erodibilnosti tal
ANG.: *soil dispersion*

disténcija stébla tráv -e --- ž ► bilčenje

distrična rjava tlà -ih -ih tál s mn. tla z Bv horizontom, ki v prevladujočem delu talnega profila vsebujejo manj kot 50 % bazično delujočih kationov na sorptivnem delu tal in imajo pH nižji od 5,5
ANG.: *dystric brown soil*

dístričnost -i ž lastnost tal, da imajo manj kot 50 % bazično delujočih kationov na sorptivnem delu tal in pH, ki je nižji od 5,5
ANG.: *dystric property*

dišávnica -e ž rastlina, ki vsebuje eterična olja ter se običajno uporablja za izboljšanje vonja in okusa jedi
ANG.: *aromatic plant*

dišéča bóljka -e -e ž *Anthoxanthum odoratum* L. nizka in zgodnja trava srednje kakovosti, razširjena na svežih do polsuhih, manj hranljivih tleh, ki zaradi visoke vsebnosti kumarina daje mrvi značilen sladkast vonj
ANG.: *sweet vernal grass*

diverzifikácija dejávnosti na kmetiji -e --- -- ž povečanje raznovrstnosti gospodarskih dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu z namenom pridobivanja dodatnega dohodka in boljše izrabe proizvodnih virov
ANG.: *farm diversification*

divják -a m 1. ► sejánc
2. ► dívja trta

divja rastlinska vrsta -e -e -e ž skupina rastlin določene vrste, ki niso žlahtnjene ali so le delno žlahtnjene
ANG.: *wild plant species*

dívja trta -e -e ž gojena ali samonikla vrsta vinske trte iz rodu *Vitis* in podrodu *Euvitis*, ki je enodomna in se uporablja za pridelavo podlag s: divják (2)
ANG.: --

dízelski motór -ega -ja m motor z notranjim zgorevanjem, ki za delovanje uporablja plinsko olje in se v delovnem taktu vžge s samovžigom ter se uporablja pri traktorjih ter drugih delovnih in transportnih vozilih in strojih, npr. bagru, nakladalniku
ANG.: *diesel engine*

DKP -- [døkəpə] m ◀► dōbra kmetijska práksa

dlákavost -i ž lastnost rastline, da ima na povrhnjici listov, stebel ali plodov nitaste izrastke, ki jo ščitijo pred negativnimi okoljskimi dejavniki
ANG.: *hairiness*

dlákavost plóda -i -- ž lastnost ploda, npr. breskve, da je njegova kožica porasla z nitastimi izrastki različne gostote in dolžine, ki plod ščitijo pred negativnimi okoljskimi dejavniki, npr. pred izgubo vode ali pred sončnimi opeklinami
ANG.: *fruit hairiness*

dlánasto deljéni list -- -ega -a m deljeni list, pri katerem krpe izhajajo iz listnega dna
ANG.: *palmately lobed leaf*

dnévní hód -ega hōda m prikaz poteka meteorološke spremenljivke v 24 urah
ANG.: *diurnal course, diurnal cycle*

DNK -- [deenká] m ◀► deóksiribonukleínska kislína

dōbra kmetijska práksa -e -e -e ž nabor ukrepov in priporočil, ki pri kmetovanju upošteva tudi varovanje površinskih voda in podtalnice, kmetijskih tal, zraka, biotske raznovrstnosti in videza krajine k: DKP
ANG.: *good agricultural practice, GAP*

dōbra misel -e -sli ž ► origáno

dōbri sosédje -ih -ov m mn. rastline, ki ugodno vplivajo na medsebojno rast ter zmanjšujejo vpliv škodljivih organizmov, npr. čebula in korenček
ANG.: *good neighbours*

dōbro razvíta tlà -- -ih tál s mn. tla, ki imajo več debelih horizontov, bogatih s končnimi proizvodi preperevanja in dobro izraženimi tlotvornimi procesi, značilnimi za posamezno podnebje s: zréla tlà
ANG.: *mature soil*

dodátna dejávnost na kmetiji -e -i -- -- ž dejavnost na kmetiji, ki neposredno ne vpliva na boljšo izrabo v kmetijstvu angažiranih človeških, naravnih in finančnih virov kmetije, npr. sončne celice na strehi hleva
ANG.: *additional on-farm activity*

dognójevánje -a s gnojenje kmetijskih rastlin z organskimi gnojili ali mineralnimi gnojili v času rasti, da se jim zagotovijo dodatna hranila
ANG.: *supplementary fertilisation, top-dressing fertilisation*

dohódek -dka m 1. razlika med vrednostjo prihodkov in odhodkov uporabe predmetov dela, delovnih sredstev in tujih storitev kmetijskega gospodarstva, organiziranega

D

kot pravne ali fizične osebe, ki se namenja za plače delavcev, poplačilo kreditov in z njimi povezanih obresti, izplačilo dividend ali drugačnih nadomestil lastnikom, za plačilo davkov državi, za oblikovanje denarnih rezerv

ANG.: *income*

2. plačilo, ki ga nosilec kmetije, ki je fizična oseba, dobi za opravljeno delo in od katerega so odšteti stroški uporabe predmetov dela, delovnih sredstev in tujih storitev

ANG.: *income*

dohodkôvna podpóra -e -e ž plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike, ki je namenjeno izboljšanju ekonomskega položaja kmetijskih gospodarstev in do katerega so upravičena vsa kmetijska gospodarstva, ki izpolnjujejo pravila pogojenosti

ANG.: *income support*

dohodkôvni vir -ega -a m dejavnost, iz katere kmetijsko gospodarstvo pridobiva dohodek, npr. kmetijska dejavnost, dopolnilna dejavnost, gozdarska dejavnost

ANG.: *income source*

dôlga réz -e -í ž zimska rez, pri kateri se na vinski trti za rodni les puščajo samo šparoni

ANG.: *long pruning*

dôlgi lés -ega -á m šparon ali rozga, ki se pri zimski rezi pusti na vinski trti kot rodni les

ANG.: *long cane*

dôlgi pogánjek -ega -jka m poganjek, ki je dolg več kot 20 cm

ANG.: *long shoot*

dolgodnévnica -e ž rastlina, ki cveti v obdobju, ko je dan daljši od noči, npr. redkivica **s**: rastlina dôlgega dné

ANG.: *long-day plant, short-night plant*

dolgolétno povpréčje -ega -a s aritmetična sredina navadno klimatoloških podatkov za obdobje vsaj 30 let, ki zagotavlja dovolj dolg niz za realno oceno stanja

ANG.: *long-term annual average*

dolgoročna vreménska napôved -e -e -i ž vremenska napoved za stanje v ozračju na nekem območju glede na padavine, oblake, vetrove in temperaturo za več kot 10 dni vnaprej

ANG.: *long-range weather forecast*

dolgovalôvno sévanje -ega -a s sevanje valovnih dolžin med 3 µm in 100 µm, ki obsega 99 % energije sevanja tal in ozračja

ANG.: *long-wave radiation*

dólnik -a m pobočni veter, ki piha v topli polovici dneva iz dolin proti višjim območjem gorskih predelov

ANG.: *anabatic wind*

domáča porába -e -e ž **1.** količina pridelkov, ki jih člani kmetijskega gospodarstva porabijo v lastnem gospodinjstvu

ANG.: *domestic consumption*

2. količina proizvodov ali storitev, proizvedenih v državi, ki se porabijo na domačem trgu

ANG.: *domestic consumption*

domáča sórta -e -e ž sorta, ki nastane na območju Republike Slovenije

ANG.: *domestic cultivar*

dominátna vrsta -e -e ž vrsta, ki številčno prevladuje v travni ruši

ANG.: *dominant species*

dopolnilna dejávnost na kmetiji -e -i - - - - ž dejavnost, povezana s kmetijstvom ali gozdarstvom, ki kmetiji omogoča boljšo izrabo njenih človeških, naravnih in finančnih virov, npr. predelava primarnih kmetijskih pridelkov, predelava gozdnih lesnih sortimentov, prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov, turistična dejavnost

ANG.: *supplementary activity on farm*

dopolnilna dohodkôvna podpóra za mláde kméte -e -e -e - - - - - ž plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike za fizične osebe, ki prvič začenjajo kmetijsko dejavnost in ne presegajo s predpisom določene starosti, ter je namenjeno zagonu dejavnosti, strukturni prilagoditvi njihovih kmetijskih gospodarstev in pomladitvi nosilcev kmetijskih gospodarstev

ANG.: *supplementary activity on farm*

dopolnilna dohodkôvna podpóra za mláde kméte -e -e -e - - - - - ž plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike za fizične osebe, ki prvič začenjajo kmetijsko dejavnost in ne presegajo s predpisom določene starosti, ter je namenjeno zagonu dejavnosti, strukturni prilagoditvi njihovih kmetijskih gospodarstev in pomladitvi nosilcev kmetijskih gospodarstev

ANG.: *complementary income support for young farmers, CIS-YF*

dopolnilna kmetija -e -e ž socialnoekonomska struktura kmetije, na kateri so vsi aktivni družinski člani zaposleni zunaj kmetije

ANG.: *supplementary farm*

dopolnilna kmetija -e -e ž socialnoekonomska struktura kmetije, na kateri so vsi aktivni družinski člani zaposleni zunaj kmetije

ANG.: *supplementary farm*

dopolnilna obdeláva tál -e -e - - ž obdelava tal do globine največ 15 cm, ki sledi osnovni obdelavi tal in pri kateri se ravna in rahljajo tla, drobijo talne grude ter utrjuje setveni sloj tal z namenom, da se ta pripravijo za vnos semen ali sadik **s**: prédsétvena obdeláva tál

ANG.: *additional tillage, pre-sowing tillage*

dopolnilna prerazporeditvena dohodkôvna podpóra za trájnostnost -e -e -e -e - - - - ž prerazporeditveno plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike, ki prispeva k višjemu dohodku in večji stabilnosti dohodka na manjših kmetijskih gospodarstvih

ANG.: *complementary redistributive income support for sustainability*

dopolnilni dohódek -ega -dka m dohodek iz dodatnega dohodkovnega vira, ki ga posameznik pridobi npr. z osebnim dopolnilnim delom,

kmetija pa npr. z dopolnilno dejavnostjo ali dodatno dejavnostjo

ANG.: *supplementary income*

dormánca -e ž ► zímsko mirovánje

dormánca seména -e -- ž ► mirovánje seména

dosejávanje -a s setev krmnih rastlin v obstoječo travno rušo ali večletno koševino brez predhodne obdelave tal ali po minimalni obdelavi tal z namenom, da se izboljšata botanična sestava in gostota travne ruše ali koševine za potrebe pridelave krme

ANG.: *overseeding*

dosévek -vka m posevek, ki se poseje pred glavnim posevkom ali po njem z namenom, da se kmetijsko zemljišče čim bolj izkoristi ter se zmanjša erozija tal, poveča biotska raznovrstnost in izboljšajo tla

ANG.: *catch crop*

dostôpno rastlinsko hranilo -ega -ega -a s ionske oblike elementov, ki jih lahko rastlina sprejme v času rastne dobe in jih uporabi za svoje fiziološke potrebe

ANG.: *available plant nutrient*

dosuševanje krme -a -- s sušenje delno posušene krme s sušilnimi napravami, s katerimi se v krmo vpihuje zrak, ki omogoča izhlapevanje in odvajanje odvečne vlage iz nje

ANG.: *barn drying*

dotikální fungicíd -ega -a m fungicíd, ki ne prehaja v notranjost rastlinskih tkiv, ampak varuje rastlino zgolj na tretirani površini, kjer tvori oblogo, ki preprečuje okužbe s: kontaktni fungicíd

ANG.: *contact fungicide*

dotikální herbicíd -ega -a m herbicíd, ki povzroči odmiranje rastlinskih delov, na katere je bila neposredno naneseena škropilna brozga s: kontaktni herbicíd

ANG.: *contact herbicide*

dotikální insekticíd -ega -a m insekticíd, ki v telo žuželke s tretirane površine prehaja prek tipalk, členkov na nogah ter prek vseh delov telesa, ki jih spaja tenka membrana s: kontaktni insekticíd

ANG.: *contact insecticide*

dovajální bóben -ega -bna m delovni element v mlatilni napravi, ki enakomerno prenaša žitno maso iz žetvene naprave v mlatilni boben

ANG.: *intake drum*

dovóljena sórta -e -e ž sorta vinske trte, ki po trsnem izboru na določenem pridelovalnem območju ni uveljavljena kot samostojna sorta, vendar lahko v določenih kmetijsko-okoljskih

razmerah izboljša ali dopolni kakovost vina tega pridelovalnega območja

ANG.: *permitted cultivar*

dozoréli plód -ega -a m plod, ki ima sortno značilno obarvano kožico, primerno čvrsto teksturo ter razvit in sortno značilen okus

ANG.: *mature fruit*

drèn dréna m *Cornus mas* L. sadna vrsta iz družine drenovk, ki raste kot grm ali drevo in ima majhne sočne plodove, običajno rdeče barve, ki so kislega okusa in se uporabljajo predelani, npr. v marmelado

ANG.: *cornelian cherry*

drenáza -e ž ► osuševanje (2)

drenážna cév -e -í ž perforirana cev, ki je plastična, keramična ali betonska in se uporablja za odvajanje odvečne površinske vode in slojne vode, s čimer uravnava nihanje nivoja talne vode na kmetijskem zemljišču

ANG.: *drainage pipe*

drenážni filter -ega -tra m filtrirni material, navadno plast grobega gradiva, nasutega nad drenažno cevjo, ki služi lažjemu in hitrejšemu odvajanju odvečne vode

ANG.: *drainage filter*

drenážni járek -ega -rka m ► osuševalni járek

drenážni sistém -ega -a m ► osuševalni sistém

drevésa in grmičevje -és -- -a dejanska raba zemljišč, ki se zaraščajo z olesenelimi rastlinami, npr. obvodni pas zarasti iz gozdnih dreves, širok manj kot 10 m

ANG.: *trees and shrubs*

drevésnica -e ž obrat, ki je namenjen razmnoževanju lesnatih rastlin in njihovemu gojenju do prodaje

ANG.: *tree nursery*

drevésničarstvo -a s 1. veda, ki se ukvarja s pridelavo sadik in sadilnega materiala lesnatih rastlin

ANG.: *tree nursery management*

2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s pridelavo sadik in sadilnega materiala lesnatih rastlin

ANG.: *tree nursery management*

drevésno-pášna rába -e -e ž gospodarjenje na kmetijskem zemljišču, ki je poraslo s travno rušo in drevesno vegetacijo ter se uporablja za pašo ter pridelavo lesne biomase in plodov

ANG.: *silvopasture system*

drevó -ésa s lesnata rastlina z jasno izraženim debelom in krošnjo, npr. jablana

ANG.: *tree*

drevorédno drevó -ega -ésa s drevo, ki je zaradi svojih lastnosti, npr. ravnega debela,

visokega vsaj 1,80 m, običajno štirikratne presajenosti, primerno za sajenje ob cesti, kjer ustvarja vizualni učinek in senco

ANG.: *avenue tree*

drift -a m ► zanašanje

drobilni váljar -ega -ja m valjar, ki melje talne grude in s tem setveno površino pripravi za setev

ANG.: *crushing roller*

drobljêne tál -a -- s 1. obdelava tal, pri kateri se s pritisko silo orodja, npr. valjarja, brane, ali kmetijskega stroja, npr. prekopalnika, doseže želen premer talnih grud

ANG.: *soil crushing*

2. postopek mehanskega ročnega pritiska ob določanju konsistence tal pri opisu morfoloških lastnosti tal

ANG.: *soil crushing*

drobnjak -a m *Allium schoenoprasum* L. zelišče iz skupine čebulnic, ki spada med trajnice nizke rasti iz družine lukovk in se goji zaradi votlih listov, ki se v prehrani ljudi uporabljajo kot začimba

ANG.: *chive*

drobnocvétna sórta -e -e ž ► malocvétna sórta

drobnoplódna sórta -e -e ž sorta, ki glede na plodove ostalih sort iste vrste oblikuje majhne plodove, npr. sorta jablane s premerom plodov manjšim od 60 mm

ANG.: *small-fruit cultivar*

drobnoplódni kívi -ega -ja m *Actinidia arguta* Miq. sadna vrsta iz družine aktinidijevk, ki raste kot ovijalka in ima majhne sočne plodove z gladko kožico zelene ali rdeče barve, ki se uporabljajo kot namizno sadje

ANG.: *hardy kiwi, kiwiberry*

drózganje -a s postopek namernega poškodovanja kože grozdnih jagod pri predelavi grozdja ali pridelavi vina, da iz notranjosti grozdne jagode steče grozdni sok

ANG.: *berry crushing*

drséce povpréčje -ega -a s zaporedje povprečij meteoroloških podatkov, izračunanih za vsako časovno enoto tako, da je uporabljeno glede na dolžino celotnega niza krajši niz meteoroloških podatkov okoli te enote, kar zgladi njihovo nihanje

ANG.: *moving average*

drúga tekočina -e -e ž oznaka AL formulacija FFS, ki se uporablja brez razredčitve v tekočem stanju za neposredno tretiranje tal ali rastlin

ANG.: *any other liquid*

drúgi Fickov zákon -ega -ega -óna [fikov] m zakon, ki določa, da je lokalna časovna

sprememba koncentracije snovi sorazmerna z drugim prostorskim odvodom ali divergenco gradienta koncentracije snovi

ANG.: *Fick's second law of diffusion*

družínska kmetíja -e -e ž kmetijsko gospodarstvo, na katerem živijo in kmetujejo samo družinski člani, ki so lahko vključeni v finančne in poslovne odločitve kmetijskega gospodarstva ter imajo možnost lastništva

ANG.: *family farm*

držávna topográfška kárta -e -e -e ž uradni državni zemljevid v izbranem merilu, praviloma v merilu 1 : 50.000, ki prikazuje osnovne značilnosti Zemljinega površja, vodotokov, prometnega omrežja in naselij

ANG.: *national topographic map*

držávni koordinátni sistém -ega -ega -a m dogovorjena skupna matematična geodetska osnova na ozemlju države za določitev koordinat horizontalnega položaja in nadmorskih višin

ANG.: *national coordinate system*

dušíkovo gnojílo -ega -a s gnojilo, ki vsebuje amonijske, nitratne in amidne spojine v oblikah, primernih za prehrano rastlin

ANG.: *nitrogen fertiliser*

dvígnjena mègla -e -e ž plastoviti oblak, ki nastane, ko se ozračje pri tleh premeša in se spodnji rob oblaka dvigne

ANG.: *lifted fog*

dvížna síla -e -e ž sila, ki je delovna karakteristika kmetijskega stroja in določa maso bremena, ki jo hidravlični sistem v kmetijskem stroju lahko premakne na določeno višino

ANG.: *lifting force*

dvóbrázdni plúg -ega -a m plug, ki ima na okvirju dve plužni telesi, s katerima sočasno reže brazdi in ju odlaga na desno stran glede na smer vožnje traktorja

ANG.: *two-furrow plough*

dvódómna rastlína -e -e ž rastlina, na kateri se razvijejo samo moški cvetovi ali samo ženski cvetovi, npr. aktinidija

ANG.: *dioecious plant*

dvójna kôsa -e -e ž ► brezprstna strižna kosilnica

dvójna oplodítev -e -tve ž oploditev, značilna za kritosemenke, pri kateri sodelujeta dve spermalni celici, pri čemer se ena združi z jajčno celico, druga pa s polarnima jedroma embrionalne vrečke

ANG.: *double fertilisation*

dvójni guyot -ega -ja [gijó] m nizka šparonska gojitvena oblika, pri kateri se pri zimski rezi

puščata dva šparona, ki se vežeta ravno ali v loku na osnovno žico ali spodnjo žico, pod njima pa se pušča čep ali rezyk z dvema ali s tremi očesi **s**: dvókráki guyot

ANG.: *double Guyot*

dvókolésno krmiljenje -ega -a s krmiljenje, pri katerem sprednji kolesi usmerjata zadnji kolesi v isto smer ali zadnji kolesi usmerjata prvi kolesi v isto smer, kar zagotavlja stabilnost traktorja ali vlečenega kmetijskega stroja, npr. prikolice, cisterne za gnojevko

ANG.: *front-wheel steering, two-wheel steering*

dvókósní trávnik -ega -a m vrstno srednje bogat travnik na srednje rodovitnih tleh z zmanjšano vsebnostjo glavnih rastlinskih hranil, predvsem dušika in fosforja, na katerem občasno gnojenje omogoča dve košnji na sezono

ANG.: *two-cut meadow*

dvókráki guyot -ega -ja [gijó] m ► dvójni guyot

dvólétna rastlína -e -e ž ► dvólétnica

dvólétnica -e ž rastlina, ki v prvi rastni dobi vzkali, zraste, razvije korenine, steblo in liste, v drugi rastni dobi pa cveti, semeni in propade **s**: dvólétna rastlína

ANG.: *biennial plant*

dvólétni dímek -ega -mka m *Crepis biennis* L.

koristna zel, ki spada med dvoletnice iz družine radičevk z dolgimi, razvejanimi in votlimi stebelnimi poganjki in je morfolóško variabilna ter razširjena predvsem na srednje vlažnih in srednje hranljivih tleh večkosnih travnikov, pogosta pa je tudi ob njihovih robovih in ob poteh, ter ima dobro krmno vrednost pred razvojem stebelnih poganjkov

ANG.: *rough hawksbeard*

dvólétni lés -ega -á m les, ki v prvi rastni dobi oleseni, v drugi pa se odebeli, npr. les, iz katerega izrašča rodni les

ANG.: *two-year-old wood*

dvólétni plevél -ega -a m plevel, ki v prvi rastni sezoni oblikuje vegetativne organe, v drugi rastni sezoni pa generativne organe

ANG.: *biennial weed*

dvóósná kosílnica -e -e ž kosilnica, ki ima elemente za košnjo nameščene pred prvo osjo

ANG.: *two-axle mower*

dvóósní tráktor -ega -ja m traktor, ki ima dve pogonski gredi in štiri pogonska kolesa ter se zaradi velike delovne kapacitete uporablja za najzahtevnejša dela v kmetijstvu in gozdarstvu

ANG.: *two-axle tractor*

dvóplóščna tórna sklópka -e -e -e ž torna sklopka, ki omogoča neodvisno pretikanje

prestavnih stopenj v menjalniku ob delujoči priključni gredi traktorja

ANG.: *two-plate friction clutch*

dvórámní kordón -ega -a m nizka kordonska gojitvena oblika, pri kateri se na isti višini v nasprotnih smereh vrste uredita kordona, na katerih se pri zimski rezi puščajo šparoni, ki so vezani strmo navzdol na spodnjo žico

ANG.: *bilateral cordon*

dvósmérni plúg -ega -a m plug z najmanj dvema plužnima telesoma, zamaknjenima za 180°, ki orje v obeh smereh vožnje traktorja in brazdo odlaga desno glede na smer vožnje traktorja, npr. obračalni plug

ANG.: *two-way plough*

dvóspólni cvét -ega -a m cvet s funkcionalnim pestičem in funkcionalnimi prašniki **s**: hermafrodítíni cvét

ANG.: *hermaphroditic flower, dioecious flower*

dvóstréšni rastlínjak -ega -a m rastlinjak z dvokapno streho, običajno prekrit s trdo ali mehko kritino iz stekla ali plastičnih mas, v katerem poteka samooskrbna ali tržna pridelava

ANG.: *double-layer greenhouse*

dvótáktní motór -ega -ja m bencinski motor, ki se zaradi majhne mase uporablja v ročno vodenih kmetijskih strojih, npr. motorni žagi, motornih škarjah za nego vrta, vrtni kosilnici

ANG.: *two-stroke engine*

dvózrńnica -e ž *Triticum turgidum* L. subsp.

dicoccum pšenica z dvema plevnatima zrnoma v klasku, ki ima v primerjavi z navadno pšenico dalje in bolj gladke liste, zrna pa po mlačvi ostanejo plevnata

ANG.: *dicoccum spelt wheat, emmer wheat*

E

efektivná céna -e -e ž dejanska cena, ki jo kupec plača, ko so že upoštevani razni popusti ali rezultati pogajanj pri nakupu dobrine

ANG.: *effective price*

efektivná katiónska izmenjálna kapacitéta

-e -e -e -e ž katiónska izmenjalna kapaciteta, ki je določena kot vsota izmenljivih kislo

delujočih kationov in bazično delujočih kationov na sorptivnem delu tal

ANG.: *effective cation exchange capacity*

efektivna pólska kapaciteta -e -e -e ž količina vode v tleh, ki je razlika med poljsko kapaciteto in točko venenja ter jo rastline lahko uporabijo za svoje fiziološke potrebe **s**: kapaciteta rastlinam dostópne vode **k**: EPK

ANG.: *effective field capacity, EFC, available water capacity, AWC*

E

efektivna poróznost -e -i ž količina med seboj povezanih talnih por, po katerih se giblje voda v tleh, izražena kot delež prostornine med seboj povezanih talnih por glede na celotno prostornino porozne snovi vključno s praznim prostorom

ANG.: *effective porosity*

efektivna prepústnost -e -i ž sposobnost prepuščanja tekočine skozi povezane talne pore z izjemo slepih talnih por **s**: relativna prepústnost

ANG.: *effective permeability*

efektivna temperatúra -e -e ž razlika med povprečno dnevno temperaturo zraka in temperaturo praga

ANG.: *effective temperature*

efektivne padavine -ih -in ž mn. **1.** padavine, ki dosepejo v vodotoke kot odtok s površin
2. padavine, ki ostanejo v tleh in so na razpolago rastlinam

ANG.: *effective precipitation*

efektivni mikroorganizmi -ih -ov m mn. združba različnih izbranih, človeku in okolju prijaznih sevov fototrofnih in mlečnokislinskih bakterij ter kvasovk, pripravljenih v različnih fermentiranih oblikah po patentirani tehnologiji, s katerimi se v pridelavi spodbuja sprejem hranil iz tal ter zmanjša poraba gnojil in fitofarmaceutskih sredstev

ANG.: *effective microorganisms, EM*

É horizont -- -a m mineralni horizont, ki leži med O horizontom in iluvialnim horizontom ali med A horizontom in iluvialnim horizontom in je običajno svetlejši od O horizonta ali A horizonta nad njim ter ima manjšo vsebnost gline, organske snovi ali seskvioksidov kot iluvialni horizont pod njim **s**: eluviální horizont

ANG.: *E horizon, eluvial horizon*

Eh vrédnost -- -i [ehá] ž vrednost, ki izraža redoks potencial snovi v tleh

ANG.: *Eh value*

ékodormánca -e ž ► ekolóško mirovánje

ekolóška krma -e -e ž krma, za katero je izdan certifikat, da je pridelana brez uporabe fitofarmaceutskih sredstev sintetičnega izvora, mineralnih gnojil in gensko spremenjenih organizmov

ANG.: *organic feed, organic fodder*

ekolóška prideláva -e -e ž certificirana pridelava hrane rastlinskega izvora, ki temelji na ohranjanju okolja in biotske raznovrstnosti ter pri kateri je dovoljena uporaba organskih gnojil, počasi delujočih mineralnih gnojil, naravnih fitofarmaceutskih sredstev in registriranih sort iz ekoloških semen ali semen, pridelanih na konvencionalni način brez tretiranja s kemičnimi snovmi po pravilu

ANG.: *organic plant production*

ekolóški kolobár -ega -ja m kolobar, v katerem se vrstijo zelenjadnice in poljščine, zlasti metuljnice v deležu od 20 % do 30 %, in pri katerem se uporabljajo organska gnojila in naravna fitofarmaceutska sredstva

ANG.: *organic crop rotation*

ekolóško kmetijstvo -ega -a s certificirani kmetovalni sistem, ki upošteva biološke zakonitosti pridelave kmetijskih rastlin in zahteve za dobrobit rejnih živali ter z diverzifikacijo pridelave in reje živali zmanjša porabo energije in snovi iz neobnovljivih virov, manj onesnažuje okolje in lahko ponudi hrano nadstandardne kakovosti

ANG.: *organic farming*

ekolóško mirovánje -ega -a s zadnji del zimskega mirovanja, ko je rastlina že pripravljena na novo rastno dobo in se odziva na občasne otoplitve, rast pa ji preprečujejo le še neugodne razmere, npr. nizke temperature **s**: ékodormánca

ANG.: *ecodormancy*

ekolóško pomémbni struktúrni elemènt

-- -ega -ega -énta m sestavni del krajine, s katerim se ohranja krajinski vzorec naravnih prvin, npr. omejek, živica, suhozid, mlaka, grmišče

ANG.: *ecologically important structural element*

ekolóško séme -ega -éna s seme, ki je pridobljeno z uporabo naravnih fitofarmaceutskih sredstev in organskih gnojil ter brez dodanih sredstev za boljše in enakomernejšo kalitev

ANG.: *organic seed*

ekolóško várstvo rastlín -ega -a -- s obvladovanje škodljivih organizmov, pri katerem se uporabljajo nekemični ukrepi in naravna fitofarmaceutska sredstva ob hkratni prepovedi sintetičnih fitofarmaceutskih sredstev

ANG.: *organic plant protection*

ekonomija obséga -e -- ž povečevanje obsega proizvodnje z namenom dolgoročnega zmanjšanja stroškov na enoto proizvodnje

ANG.: *economy of scale*

ekonómika kmetijstva -e -- ž ► agrárna ekonómika

ekonómska velikósti kmetijskega

gospodárstva -e -i -- ž v denarni vrednosti izražena velikost kmetijskega gospodarstva, ki je določena kot vsota posameznih standardnih prihodkov vseh kmetijskih proizvodov na kmetijskem gospodarstvu

ANG.: *economic size of agricultural holding*

ékosistémska storítev tál -e -tve -- ž

korist za ljudi, ki jo zagotavljajo tla in je lahko oskrbovalna, npr. preskrba s hrano, uravnavna, npr. blažitev poplav, shranjevanje ogljika, kulturna, npr. prostor ohranjanja arheoloških gradiv, ali podporna, npr. kroženje hranil, kroženje vode in biotska aktivnost v tleh

ANG.: *soil ecosystem service*

ékotóksičnost -i ž lastnost snovi, da predstavlja kemično, biološko in fiziološko tveganje za ekosistem

ANG.: *ecotoxicity*

éksodrift -a m zanašanje škropilne brozge izven ciljne površine nanašanja in izven škropljenega območja

ANG.: *exodrift*

eksokárp -a m zunanji del osemenja, ki se razvije iz zunanjih plasti plodnice, lahko pa tudi iz drugih delov cveta, npr. kožica pri slivi

ANG.: *exocarp*

ekspánder -dra m stiskalnik, s katerim se pri kratki izpostavljenosti visokim temperaturam odstrani večina olja iz semen in deaktivirajo prisotni encimi

ANG.: *expander*

ekspéler -ja m beljakovinski ostanek po vročem stiskanju in ekstrakciji olja iz semen, ki ima manj maščob kot pogače in več kot tropine

ANG.: *expeller cake*

eksténder -ja m adheziv, ki se dodaja škropilni brozgi, namenjeni za tretiranje tal, da se upočasni razpad fitofarmaceutskih sredstev v tleh in se ohranja vezava aktivne snovi na določen sloj tal

ANG.: *extender*

ekstenzívna prideláva -e -e ž pridelava, za katero je značilna majhna količina vlaganj,

npr. gnojil, zaščitnih sredstev, dela, zaradi česar so pričakovani končni rezultati manjši, npr. manjši hektarski pridelek

ANG.: *extensive plant production*

ekstenzívna rába travinjja -e -e -- ž gospodarjenje na travinju s praviloma slabim rastiščem, ki se izvaja s košnjo enkrat ali dvakrat letno ali s pašo z majhno obtežbo in za katero je značilno malo dela in malo vloženih sredstev

ANG.: *extensive grassland management, extensive grassland use*

ekstenzívni nasád -ega -áda m trajni nasad, za oskrbo katerega je potrebno malo dela in denarnih sredstev

ANG.: *extensive plantation*

ekstenzívni sadovnják -ega -a m sadovnjak, v katerem rastejo visokodebelna drevesa različnih sadnih vrst brez stroge ureditve, pri čemer je njihova gostota več kot 50 dreves na hektar, in ki je oskrbovan z malo dela, v njem pa je poleg pridelave sadja mogoča tudi pridelava krme ali zelenjave **s**: trávniški sadovnják

ANG.: *extensive orchard, meadow orchard*

ekstrabilnost -i ž parameter, ki pove, kolikšen delež celotne količine antocianinov preide iz kožic grozdnih jagod v grozdni sok, ki nato fermentira **s**: izlužljivost

ANG.: *extractability*

ekstrákcija tál -e -- ž postopek pri kemijski analizi tal za določanje vsebnosti anorganskih in organskih snovi v tleh, pri katerem se uporabijo različne kisline, baze, raztopine soli ali deionizirana voda, npr. ekstrakcija z zlatotopko za ugotavljanje skupne vsebnosti kovin v tleh, ekstrakcija z raztopino kalcijevega klorida za ugotavljanje izmenljivih kovin v tleh, ekstrakcija z deionizirano vodo za ugotavljanje kovin v talni raztopini

ANG.: *soil extraction*

ekstrémni vreménski dogódek -ega -ega -dka

m vremenski dogodek, ki se pojavlja redko, močno odstopa od običajnih vremenskih razmer in pogosto povzroči škodo, npr. vročinski val **s**: izredni vremenski dogodek

ANG.: *extreme weather event*

éktodormánca -e ž ► prèddormánca

éktomikoriza -e ž mikoriza, pri kateri hife gliv, preko katerih si rastlina in gliva izmenjujeta snovi, ne prodrejo skozi celično steno v notranjost koreninskih celic, ampak se razširjajo med celicami in na zunanosti korenine

ANG.: *ectomycorrhiza*

éktoparazit -a m zajedavec, ki živi in se prehranjuje na zunanjščini gostitelja
ANG.: *ectoparasite*

éktoparazitska gliva -e -e ž zajedavska gliva, ki živi in se prehranjuje na zunanjščini gostitelja
ANG.: *ectoparasitic fungus*

ekvipotenciala -e ž ► ekvipotencialna črta

ekvipotencialna črta -e -e ž črta, ki povezuje točke z enako vrednostjo izbranega parametra, npr. vodnega potenciala tal **s**: ekvipotenciala
ANG.: *equipotential line*

ekvivalent vláznosti tál -ênta -- -- m količina vode, ki jo tla zadržijo po vsaj 30-minutnem centrifugiranju s 1000-kratno silo teže, kar je približek poljske kapacitete v srednje težkih tleh
ANG.: *soil moisture equivalent, soil water equivalent*

elástična nogáča -e -e ž nogača, ki zaradi vertikalnega in horizontalnega gibanja tla rahlja v globini od 10 cm do 15 cm, jih meša in obrača
ANG.: *spring tine*

eléktrična prevódnost tál -e -i -- ž sposobnost tal, da skozi teče električni tok, izražena kot električni tok na enoto površine, deljen z zmanjšanjem napetosti na enoto dolžine, kar je povezano s količino raztopljenih ionov v talni raztopini in omogoča meritve slanosti tal in posredne količine vode v tleh **s**: eléktroprevódnost tál
ANG.: *soil electrical conductivity*

eléktrična prevódnost vóde -e -i -- ž sposobnost vode, da skozi teče električni tok, izražena kot električni tok na enoto površine, deljen z zmanjšanjem napetosti na enoto dolžine, ki se uporablja kot parameter kakovosti vode za namakanje **s**: eléktroprevódnost vóde
ANG.: *electrical conductivity of water*

eléktrični termométer -ega -tra m naprava, ki temperaturo meri na osnovi električne prevodnosti snovi
ANG.: *electric thermometer*

eléktromagnétna metoda -e -e ž posredna metoda za določitev vsebnosti vode v tleh, ki temelji na meritvah relativne dielektričnosti poroznega talnega gradiva
ANG.: *electromagnetic method*

eléktroográja -e ž žičnata, trakasta ali mrežasta pregrada na pašniku, ki se uporablja za nadzor in varovanje rejnih živali in pri kateri elektrošoki ob dotiku

povzročijo bolečino, ki odvrne rejne ali divje živali, da bi jo prečkale
ANG.: *electric fence*

eléktroprevódnost tál -i -- ž ► električna prevódnost tál

eléktroprevódnost vóde -i -- ž ► električna prevódnost vóde

elementárni ogljik -ega -a m snov, ki je sestavljena samo iz ogljika in je v tleh razmeroma redka, npr. grafit, diamant, grafen
ANG.: *elemental carbon*

elemènt v sledôvih -ênta -- -- m element, ki je v Zemljini skorji in tleh prisoten v zelo majhni količini, in sicer manj kot 0,1 %, npr. baker, cink **s**: slédna prvína, slédni elemènt
ANG.: *trace element*

elevácijski kót -ega -a m kot med horizontalno linijo in poševnico, ko je objekt opazovanja nad očesom opazovalca, ki se uporablja za določitev razdalj ali višin objektov in dreves
ANG.: *angle of elevation*

elevátor -ja m transporter, ki ima okoli strojnega elementa napeto brezkončno verigo, na kateri so korci, ki zajemajo žitno maso, in po kateri se v vertikalni smeri pomika omlateno zrnje v zalogovnik ali neomlateni klasi v mlatilni boben
ANG.: *elevator*

elíta -e ž **1.** seme rastlin žlahtnitelja ali rastlin, ki so bile med vzdrževalno selekcijo najboljše ocenjene, iz katerega se pridelava osnovno seme ali predosnovno seme
ANG.: *elite*

2. vinska trta, ki je pri predklonski selekciji točkovana z najvišjo oceno, ker kaže zelene in nadpovprečne lastnosti
ANG.: *elite*

eluvialni horizont -ega -a m ► É horizont

eluvialno-iluvialna tlà -ih tál s mn. tla z izraženim procesom izpiranja talnih koloidov, npr. gline, humusa, železovih in aluminijevih oksidov, zaradi česar nastanejo E horizont in pod njim ležeči Bt horizont, Bh horizont ali Bfe horizont
ANG.: *elluvial-illuvial soil*

émbrio -a m osrednji del semena, ki se razvije iz zigote in je zasnova nove rastline
ANG.: *embryo*

embrionálna vréčka -e -e ž razvojna stopnja ženskega gametofita pri semenkah, ki ga sestavljajo z membrano obdana jajčna celica in spremljevalne celice
ANG.: *embryo sac*

embrionální stádij -ega -a m stádij zarodka, ki se začne z oploditvijo jajčne celice in traja do izleganja ličink
 ANG.: *embryonic stage*

emisívnost -i ŕ razmerje med tokom sevanja z določenega telesa in izsevanim tokom idealnega črnega telesa pri enaki temperaturi, kar vpliva na temperaturno stanje telesa in okolice, npr. rastlinskega pokrova
 ANG.: *emissivity*

emulgátor -ja m površinsko aktivna snov, ki kot dodatek v fitofarmaceutskem sredstvu zmanjšuje površinsko napetost mikrokapljič, da se lahko dve med seboj sicer netopni tekočini mešata
 ANG.: *emulsifier*

emúljija za tretiranje seména -e - - - - - ŕ oznaka ES formulacija FFS, pri kateri je ena tekočina v obliki kapljic ali tekočih kristalov razpršena v drugi in se v razredčeni ali nerazredčeni obliki uporablja za mokro nanašanje na seme
 ANG.: *emulsion for seed treatment*

enakovrédna věja -e -e ŕ veja, ki je glede na druge veje v krošnji nameščena na podobni višini, ima podoben kot izraščanja iz provodnika, podobno število stranskih poganjkov in podoben premer baze poganjka
 ANG.: *equivalent branch*

endívija -e ŕ *Cichorium endivia* L. vrtnina iz skupine solatnic, ki spada med dvoletnice iz družine nebinovk in je vzgojena preko sadik ali iz semena ter se goji zaradi listov, ki tvorijo nizko rozeto in se uporabljajo v prehrani ljudi
 ANG.: *endive*

éndodormánca -e ŕ ► fiziolóško mirovanje

éndodrift -a m zanašanje škropilne brozge izven ciljne površine nanašanja znotraj škropljenega območja, pri čemer se škropilna brozga ne ujame na liste rastlin, ampak pade na tla
 ANG.: *endodrift*

endofitna baktěrija -e -e ŕ bakterija, ki je prisotna v živih rastlinskih tkivih, pri čemer rastlini ne povzroča vidnih znamenj okužb ali bolezní
 ANG.: *endophytic bacterium*

endofitna glíva -e -e ŕ gliva, ki živi in se razvija v rastlini, ne da bi ji škodovala
 ANG.: *endophytic fungus*

endokárp -a m notranji del o semenja, ki v plodu obdaja semena in se razvije iz notranjih plasti plodnice, npr. koščica pri slivi
 ANG.: *endocarp*

éndomikoríza -e ŕ mikoriza, pri kateri hife glive, preko katerih si rastlina in gliva izmenjujeta snovi, prodrejo skozi celično steno v notranjost koreninskih celic
 ANG.: *endomycorrhiza*

éndoparazit -a m zajedavec, ki živi in se prehranjuje v notranjščini gostitelja
 ANG.: *endoparasite*

éndoparazitiska glíva -e -e ŕ zajedavska gliva, ki živi in se prehranjuje v notranjščini gostitelja
 ANG.: *endoparasitic fungus*

endospěrm -a m tkivo v semenu, v katerem so hranilne snovi, namenjene prehrani embria, dokler seme ne vzkali
 ANG.: *endosperm*

energija kalítve -e - - ŕ hitrost kalitve semena posamezne vrste, ki je izražena z odstotki vzklitih semen v določenem času, npr. pri pšenici v štirih dneh, pri trpežni ljuljki v petih dneh
 ANG.: *germination energy*

energijska bilánca lista -e -e - - ŕ razlika med prejeto in oddano energijo lista prek sevanja, kondukcije in konvekcije
 ANG.: *leaf energy balance*

energijska bilánca tál -e -e - - ŕ vsota vseh energijskih tokov, ki tečejo skozi ploskev na površini tal
 ANG.: *soil energy balance*

energijska vrédnost kĕrme -e -i - - ŕ vsebnost kemične energije v zaužití krmí, ki jo rejne živali porabljajo za presnovne procese, delo in prirejo
 ANG.: *energy value of fodder*

energijsko stánje tálne vóde -ega -a - - - s rezultanta gravitacijskega, tlačnega in osmotskega potenciala tal ter drugih sil, ki delujejo na molekule vode v tleh
 s: potencial tálne vóde
 ANG.: *energy state of soil water*

ěnobrázdni plúg -ega -a m plug, ki ima na okvirju eno plužno telo, s katerim reže brazdo in jo odlaga na desno stran glede na smer vožnje traktorja
 ANG.: *single-furrow plough*

ěnocélična nevihta -e -e ŕ nevihta z enim padavinskim jedrom, ki običajno nastane ob vetru, ki se z višino ne spreminja znatno
 ANG.: *single-cell thunderstorm*

ěnocvětni brŕst -ega -a m rodni brŕst, iz katerega se razvije en cvet, npr. pri marelici
 ANG.: *one-flower bud*

ênodómna rastlína -e -e ž rastlina, na kateri se ločeno na različnih mestih razvijejo moški in ženski cvetovi, npr. leska, oreh
ANG.: *monoecious plant*

ênobetážna gojítvena oblika -e -e -e ž ▶ casarsa

enójna oplodítev -e -tve ž oploditev, značilna za golosemenke, pri kateri se ena spermalna celica združi z jajčno celico
ANG.: *single fertilisation*

enójni guyot -ega -ja [gijó] m nizka šparonska gojítvena oblika, pri kateri se pri zimski rezi pušča šparon, ki se veže ravno ali v loku na osnovno žico ali spodnjo žico, pod njim pa se pušča čep ali reznik z dvema ali s tremi očesi **s**: ênokráki guyot
ANG.: *single Guyot*

enójni pogánjek -ega -jka m poganjek, ki se ne razrašča, ampak raste zgolj v eno smer
ANG.: *single sprout*

enójno gnojílo -ega -a s ▶ enostávno gnojílo

ênokòsni trávnik -ega -a m vrstno bogat travnik, ki je običajno negojen in na katerem večkratna košnja ni ekonomsko upravičena zaradi slabe hranljivosti tal, majhne vlažnosti tal ali kratke rastne dobe
ANG.: *one-cut meadow*

ênokráki guyot -ega -ja [gijó] m ▶ enójni guyot

ênolétna rastlína -e -e ž ▶ ênolétnica

ênolétna suholétnica -e -e ž *Erigeron annuus* (L.) Pers. strupena zel, ki spada med enoletnice ali dvoletnice iz družine nebinovk z dolgimi, otrdelimi in srednje olistanimi stebelnimi poganjki ter je invazivna in prilagodljiva ter razširjena predvsem na vlažnih do polsuhih in slabo hranljivih tleh dvo- do trikosnih travnikov
ANG.: *annual fleabane*

ênolétnica -e ž rastlina, ki v eni rastni dobi vzkali, zraste, cveti, semeni in propade **s**: ênolétna rastlína
ANG.: *annual plant*

ênolétni lés -ega -á m les, ki za razvoj potrebuje eno rastno dobo, proti koncu katere oleseni, npr. rozga, rodna šiba
ANG.: *one-year-old wood*

ênolétni pèlin -ega -ína m ▶ sládkí pèlin

ênolétni plevél -ega -a m plevel, ki v eni rastni sezoni oblikuje vegetativne organe in generativne organe
ANG.: *annual weed*

ênooúsna kosílnica -e -e ž kosilnica, ki ima elemente za košnjo nameščene pred kolesi
ANG.: *single-axle mower*

ênooúsni tráktor -ega -ja m traktor, ki ima eno pogonsko gred, dve pogonski kolesi in ozek kolotek ter se uporablja za lažja dela na manjših delovnih površinah, npr. na vrtovih, v vinogradih
ANG.: *single-axle tractor*

ênoplòščna tórna sklópka -e -e -e ž torna sklopka, ki med pretikanjem prestavnih stopenj prekine tok mehanske energije z motorja na menjalnik
ANG.: *single-plate friction clutch*

ênorámni kordón -ega -a m nizka kordonska gojítvena oblika, pri kateri se v eni smeri vrste na vseh vinskih trtah uredi kordon, na katerem se pri zimski rezi puščajo šparoni, ki so vezani strmo navzdol na spodnjo žico
ANG.: *unilateral cordon*

ênoseménski plód -ega -a m plod, pri katerem se seme razvije iz semenske zasnove enega cveta, npr. češnja, višnja, breskev, oljka
ANG.: *single-seed fruit*

ênosméni plúg -ega -a m plug z enim plužnim telesom, ki orje v eni smeri vožnje traktorja in brazdo odlaga na desno stran glede na smer vožnje, npr. plug krajnik
ANG.: *one-way plough*

ênospòlni cvét -ega -a m cvet, v katerem so razviti in funkcionalni le prašniki ali le pestiči
ANG.: *unisexual flower, monoecious flower*

enostávna delítvena kalkulácija -e -e -e ž kalkulacija stroškov lastne cene proizvoda ali storitve pri proizvodnji homogenih proizvodov, pri kateri se skupni stroški proizvodnje razdelijo na proizvedeno količino proizvodov
ANG.: *single product costing*

enostávni líst -ega -a m list, ki ima listno ploskev brez globljih zarez in z rastline odpade kot celota
ANG.: *simple leaf*

enostávni plód -ega -a m plod, ki se razvije iz plodnice enega cveta, npr. češnja
ANG.: *simple fruit*

enostávno gnojílo -ega -a s gnojílo, ki vsebuje le eno rastlinsko hranilo, npr. le dušik, fosfor, kalij **s**: enójno gnojílo
ANG.: *single fertiliser*

ênostréšni rastlinják -ega -a m rastlinjak z enokapno streho, prislonen k obstoječi zgradbi, ki se uporablja za prezimljanje manjših rastlin ali za samooskrbno pridelavo sadik
ANG.: *lean-to greenhouse*

ênovrstna páša -e -e ž nadzorovana paša, pri kateri je na pašniku ena vrsta ali ena

kategorija določene vrste travojede živali, zaradi česar se poveča verjetnost selektivne paše, ki povzroči poslabšanje botanične sestave travne ruše

ANG.: *mono-species grazing, mono-species stocking*

ênoznica -e ž *Triticum monococcum* L. var.

monococcum pšenica z enim plevnatim zrnom v klasku, ki ima v primerjavi z navadno pšenico ožje, daljše in bolj gladke liste ter oblikuje več stranskih poganjkov, ob spravilu je zanjo značilna večja lomljivost klasnega vretena, prideluje pa se zaradi povečevanja biotske raznovrstnosti na njivah ter sestave hranil v zrnju

ANG.: *monococcum spelt, einkorn wheat*

enterobaktêrije -ij ž mn. fakultativno

anaerobne bakterije, ki se razvijejo pri počasni mlečnokislinski fermentaciji in z mlečnokislinskimi bakterijami tekmujejo za sladkorje, pri čemer se z znižanjem pH vrednosti krme njihovo delovanje ustavi, glavni produkt njihovega delovanja pa je očetna kislina

ANG.: *enterobacteria*

êntomopatogéna baktêrija -e -e ž bakterija,

ki je zmožna povzročiti bolezen pri žuželki in navadno tudi njen pogin, npr. bakterija *Bacillus thuringiensis*

ANG.: *entomopathogenic bacterium*

êntomopatogéna glíva -e -e ž gliva, ki je

zmožna povzročiti bolezen pri žuželki in navadno tudi njen pogin, npr. gliva *Beauveria bassiana*

ANG.: *entomopathogenic fungus*

êntomopatogéna ogórchica -e -e ž koristni

organizem, ki žuželke zatira tako, da vstopi vanje skozi telesno odprtino ali preko povrhnjice ličinke in vanje sprosti bakterije, ki gostitelja pokončajo

ANG.: *entomopathogenic nematode*

eólska erozija -e -e ž ► vétrna erozija

eólski nanòs -ega -òsa m sediment, ki je z mesta svojega nastanka prenesen zaradi delovanja vetra in postane talno gradivo na mestu vnosa

ANG.: *aeolian deposit*

epifitocija -e ž nenaden izbruh in širjenje določene rastlinske bolezni, ki glede na zastopanost, čas, kraj in prizadete vrste rastlin presega pričakovano število primerov in obseg pojava

ANG.: *epiphytotics*

epiglélj -a m talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje glejna tla, ki nastajajo z izrazitim

vplivom zlivne vode in imajo znake oksidacijskih in redukcijskih procesov ter pri katerih Gr horizont leži v zgornjem delu talnega profila nad Go horizontom

ANG.: *epigley*

epikotil -a m del stebela rastlin, ki so zrastle iz semena, med nodijem s kličnimi listi in prvim naslednjim nodijem

ANG.: *epicotyl*

EPK -- [epəkə] m ◀► efektivna pólska kapacitéta

eradikativno tretiranje -ega -a s uporaba fitofarmaceutskih sredstev, zlasti fungicidov, po infekciji, pri katerih aktivna snov popolnoma zatire povzročitelja bolezni in odpravi vidna bolezenska znamenja na rastlini, če je fitofarmaceutsko sredstvo uporabljeno dovolj zgodaj

ANG.: *eradication treatment*

erinóza -e ž stanje vinske trte po poškodbah, ki jih povzroči trsna listna pršica šiškarica *Eriophyes vitis*, ki spomladi po brstenju vinske trte na spodnji strani listov mladike tvori bele šiške, zaradi katerih se list nagrbanči in ostane na vinski trti deformiran celo rastno dobo

ANG.: *erinosis*

erodibilnost -i ž podvrženost tal erozivnemu delovanju vetra ali vode, ki je odvisna od lastnosti tal, npr. teksture in strukture, vsebnosti organske snovi

ANG.: *erodibility*

erozija tál -e -- ž proces degradacije tal, pri katerem delovanje vetra, vode, ledu in gravitacije povzroča odnašanje talnih delcev s površine tal

ANG.: *soil erosion*

erozijski járek -ega -rka m jarek, ki nastane z odnašanjem talnih delcev zaradi površinskega odtoka vode in se lahko popravi z obdelavo tal

ANG.: *erosion channel*

erozijski žlebič -ega -iča m vdolbina v pobočju, globoka do 30 cm in dolga več metrov, ki nastane zaradi površinskega odtoka vode

ANG.: *erosion rill*

erozivnost -i ž potencial vpliva medija, npr. vetra, vode, na ločevanje talnih delcev od strukturnih agregatov in njihovo odnašanje v nižje ležeča območja, kar se upošteva v splošni enačbi izgube tal

ANG.: *erosivity*

esca -e [éška] ž ► káp vínske tríte

esenciálno rastlínsko hranílo -ega -ega -a
s snov, ki jo organizem nujno potrebuje za nemoteno delovanje vseh bioloških funkcij
ANG.: *essential plant nutrient*

etilén -a m rastlinski hormon, ki uravnava procese rasti in staranja, pri čemer jih lahko inducira, pospešuje ali zavira, kar je odvisno od njegove koncentracije, razmerja z drugimi rastlinskimi hormoni in fenofaze
ANG.: *ethylene*

F

etiolácija -e ž zasipanje poganjkov z rodovitnim delom tal ali ovijanje stebel s papirjem pri nekaterih kmetijskih rastlinah, pri čemer se zaradi odsotnosti svetlobe ne tvori klorofil, zato nastanejo obeljeni deli rastlin, namenjeni za prehrano ljudi, npr. pri špargljih, radiču
ANG.: *etiolation*

evaporácija -e ž ► izhlapévanje

evaporacijska posóda -e -e ž ► evaporiméter

evaporiméter -tra m naprava za merjenje količine vode, ki v določenem času izhlapi z vodne površine v ozračje **s**: evaporacijska posóda
ANG.: *evaporimeter*

evapotranspirácija -e ž prehajanje vode v obliki vodne pare z vodne površine, s površine tal in skozi listne reže rastlin v ozračje
ANG.: *evapotranspiration*

evapotranspirométer -tra m lizimeter za merjenje količine vode, ki v obliki vodne pare prehaja z vodne površine, s površine tal ali skozi listne reže v ozračje
ANG.: *evapotranspirometer*

evidéncia dejánske rábe zemljíšč -e -e -e -e ž
enotna državna baza podatkov, ki vsebuje natančno prostorsko lokacijo in obseg zemljišč ter vrste dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč
ANG.: *record of actual land use*

évroázíjska trta -e -e ž vinska trta iz rodu *Vitis* in podrodu *Euvtitis*, ki se v svetu goji za pridelavo grozdja in vina
ANG.: *Euro-Asian grapevine*

evrópska brúsница -e -e ž ► brúsница

evrópski modél kmetíjstva -ega -a -- m model kmetijstva, oblikovan na podlagi skupne kmetijske politike, ki trgu Evropske unije zagotavlja raznovrstno, kakovostno in varno hrano po primerni ceni, prispeva k varovanju okolja in naravnih virov, ohranja in vzdržuje kulturno krajino, omogoča

zaposlitve in ustrezen dohodkovni položaj pridelovalcem hrane
ANG.: *European model of agriculture*

évtríčna rjáva tlà -ih -ih tál s mn. talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje tla z Bv horizontom, ki v prevladujočem delu talnega profila vsebujejo več kot 50 % bazično delujočih kationov na sorptivnem delu tal in imajo pH višji od 5,5
ANG.: *eutric brown soil*

évtríčnost -i ž lastnost tal, da imajo več kot 50 % bazično delujočih kationov na sorptivnem delu tal in pH, ki je višji od 5,5
ANG.: *eutric property*

F

facélija -e ž *Phacelia tanacetifolia* L. medovita in okrasna rastlina iz družine vodolistnic z razvejanim žlezastim stebлом in premenjalno nameščenimi lističi z nazobčanim robom in socvetjem s številnimi cvetovi z vijoličastimi venčnimi listi, ki privablja čebele in druge žuželke in po oploditvi oblikuje drobna semena ter je zaradi kratke rastne dobe primerna za dosevek med glavnimi posevki, gosto posejana pa preprečuje rast in razvoj plevelov ter varuje tla pred erozijo
ANG.: *phacelia*

FADN -- [fædænə] m sistem zbiranja proizvodnih in ekonomskih podatkov o poslovanju kmetijskih gospodarstev v državah članicah Evropske unije po enotni metodologiji, zlasti za namene upravljanja skupne kmetijske politike
ANG.: *farm accountancy data network, FADN*

Fahrenheitova temperatúrna léstvíca -e -e -e
[fárehajtova] ž temperaturna lestvica, ki ima ledišče vode pri 32 °F in vrelišče pri 212 °F
ANG.: *Fahrenheit temperature scale*

fáktorski dohódek -ega -dka m denarna vrednost, ki ostane za poplačilo proizvodnih dejavnikov v kmetijstvu in h kateri so pristete subvencije
ANG.: *factor income*

fakultativna diapávza -e -e ž diapavza, ki se pojavlja samo pri posameznih osebkih v populaciji, kar je odvisno od genetike in okolja

ANG.: *facultative diapause*

fakultativna sórta -e -e ž ► presévna sórta

fáza dozorévania -e -- ž **1.** fenofaza semena, v kateri seme vsebuje od 10 % do 20 % vode in embrio zraste do končne velikosti, endosperm se utrdi, semenska lupina se obarva vrstno specifično, sposobnost kalitve semen pa se močno poveča

ANG.: *ripening phase*

2. fenofaza sadnih rastlin, v kateri se plod debeli, mehča in spremeni barvo ter traja do tehnološke zrelosti, ko se lahko obere za namen skladiščenja, ali do užitne zrelosti, ko se lahko poje

ANG.: *ripening phase*

3. fenofaza vinske trte, v kateri se grozdne jagode zaradi kopičenja vode in sladkorjev v vakuolah debelijo, mehčajo in obarvajo ter traja do tehnološke zrelosti, ko je grozdje primerno za trgatve

ANG.: *ripening phase*

fáza dvójnega róba -e --- ž razvojna faza pri travah, ki razmejuje vegetativno in generativno rast ter se običajno pojavi na koncu marca ali začetku aprila v obliki dvojnih zadebelitev na vrhu nepodaljšane stebela v dolžini od 1 cm do 2 cm

ANG.: *double ridge stage*

fáza oblikováanja jágode -e --- ž obdobje intenzivne rasti zelene grozdne jagode, ki se začne po oploditvi zaradi hitre delitve celic in večanja njihovega števila ter traja do začetka zorenja

ANG.: *berry formation*

fáza osuševáanja -e -- ž fenofaza semena, ki se začne, ko je rast semena, ki vsebuje od 40 % do 50 % vode, zaključena

ANG.: *desiccation phase*

FDR metóda -- -e [fəðə̀ə] ž ► mérjenje odbója v frekvénem prostóru

fedzója -e ž Feijoa *sellowiana* (O.Berg) O.Berg sredozemska sadna vrsta iz družine mirtovk, ki raste kot visok grm in ima srednje velike sočne plodove zelene barve, ki se običajno uporabljajo kot namizno sadje

ANG.: *feijoa*

feferón -a m *Capsicum annuum* L. vrsta paprike z majhnimi in izdolženimi plodovi zelene, rumene ali rdeče barve in sladkega ali pekočega okusa, ki se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *hot pepper*

fenofáza -e ž faza v letnem ciklu rastline, opredeljena na podlagi njene morfološke razvitosti, katere nastop in trajanje sta odvisna od vremenskih razmer, npr. olistanje, začetek cvetenja **s:** fenolóška fáza

ANG.: *phenophase, phenological phase*

fenográm -a m diagram, ki opisuje fenološke spremenljivke in njihove spremembe v odvisnosti od meteoroloških spremenljivk, izraženih v dnevih ali drugih enotah, npr. termalnem času

ANG.: *phenogram*

fenólina zrelóst -e -i ž stopnja zrelosti grozdja, v kateri je vsebnost antocianov in taninov v grozdnih jagodah največja

ANG.: *phenolic maturity*

fenologíja -e ž veda, ki proučuje vpliv vremena in podnebja na fenofaze rastlinskih in živalskih vrst

ANG.: *phenology*

fenologíja rastlín -e -- ž ► fitofenologíja

fenologíja žíváli -e -- ž ► zóofenologíja

fenolóška fáza -e -e ž ► fenofáza

fenolóška postája -e -e ž območje, na katerem se v krogu približno 2 km opravljajo opazovanja posameznih fenofaz rastlin ali živali

ANG.: *phenological station*

fenolóška spremenlívka -e -e ž podatek, ki za posamezno rastlinsko ali živalsko vrsto opisuje začetek, trajanje in konec nastopa določene fenofaze, npr. začetek olistanja, konec cvetenja, prva paša čebel

ANG.: *phenological variable*

fenolóški koledár -ega -ja m pojav fenofaz različnih rastlin in njihovo časovno zaporedje v letnem fenološkem ciklu

ANG.: *phenological calendar*

ferispódični horizónt -ega -a m ► Bfe horizónt

feromón -a m kemična snov, ki jo osebek ene žuželčje vrste izloča iz žleze z zunanjim izločanjem, sprejema pa jo drug osebek iste vrste in se nanjo odziva na značilen način

ANG.: *pheromone*

feromón razpršítve -a -- m feromon, ki pri žuželkah povzroči, da se osebkii iste vrste oddaljijo, zaradi česar se zmanjša kompeticija med njimi **s:** označevalni feromón

ANG.: *dispersion pheromone*

feromónska kápsula -e -e ž kapsula, prepojena s sintetizirano snovjo, ki privablja samce škodljive žuželke in je sestavni del feromonske pasti

ANG.: *pheromone capsule*

feromónska pást -e -í ž past, ki se uporablja za načrtno spremljanje in neposredno zatiranje ciljnih škodljivcev, pri čemer se za privabljanje osebkov najpogosteje uporabijo spolni hormoni in feromoni zbiranja

ANG.: *pheromone trap*

feromónska žleza -e -e ž žleza z zunanjim izločanjem, zaradi katere samice žuželk privabljajo nasprotni spol z namenom parjenja

ANG.: *pheromone gland*

F

feromónski dispénzer -ega -ja m pripomoček, npr. guma, gel, vosek, prepojen z visoko koncentracijo sintetičnega feromona samice žuželke, ki privablja samce, pri čemer pride do zbejanja samcev, ker ne morejo najti samice, in njihovega pogina zaradi izčrpanosti

ANG.: *pheromone dispenser*

feromón zbiranja -a -- m feromon, ki se tvori in sprošča pri žuželkah, ki z njim privabljajo predstavniko obeh spolov vrste **s**: agregacijski feromón

ANG.: *aggregation pheromone*

fertigácija -e ž postopek, pri katerem se v vodo za namakanje dodajo raztopljena mineralna gnojila z namenom optimizacije rasti rastlin ter povečanja količine in kakovosti pridelka **s**: fertiirigácija

ANG.: *fertigation*

fertiirigácija -e ž ▶ fertigácija

fertilni klásek -ega -ska m klasek, ki ima en plodni cvet ali več plodnih cvetov, iz katerih se po oprasitvi razvijejo zrna

ANG.: *fertile spikelet*

festulólium -a m x *Festulolium* Asch.et Graebn skupina hibridnih vrst trav, ki nastanejo s križanjem bilnic z ljuljkami in imajo praviloma večjo hranilno vrednost kot bilnice in boljšo prilagodljivost na stresne razmere kot ljuljke

ANG.: *festulolium*

FFS -- [fəfəsə] m ◀▶ fitofarmacévtsko sredstvo

FFS za nêpoklicno rábo -- - - - - [fəfəsə] m fitofarmacévtsko sredstvo, ki je dostopno v specializiranih prodajalnah s FFS in prodajalnah z neživilskim blagom, navadno v obliki že pripravljenih škropilnih mešanic, ki niso označene z nobenim grafičnim znakom za nevarnost, in ga je mogoče dobiti brez potrdila o pridobitvi znanja iz varstva rastlin za izvajalca ukrepov

ANG.: *plant protection product for non-professional use*

FFS za poklicno rábo -- - - - - [fəfəsə] m fitofarmacévtsko sredstvo, ki je dostopno v specializiranih prodajalnah s FFS ob predložitvi potrdila o pridobitvi znanja iz varstva rastlin za izvajalca ukrepov ter je označeno z grafičnim znakom za nevarnost

ANG.: *plant protection product for professional use*

figa -e ž *Ficus carica* L. sredozemska sadna vrsta iz družine murvovk, ki raste kot visok grm ali drevo in ima srednje velike sočne plodove bele, vijolične ali zelene barve s kratkim pecljem, ki se uporabljajo sveži ali posušeni

ANG.: *fig*

filmska vóda -e -e ž del vezane vode, pri kateri se vodne molekule v tleh zadržijo s sorpcijskimi silami, ki izvirajo iz trdnih delcev tal

ANG.: *film water*

filtracijska sposobnost tál -e -i -- ž lastnost tal, da delujejo kot vmesnik pri prehajanju talne raztopine od površine do podzemne vode skozi sorptivni del tal

ANG.: *soil filtration capacity*

fitoekstrákcija -e ž odstranjevanje potencialno nevarnih snovi, npr. težkih kovin, iz tal z rastlinami, ki jih preko koreninskega sistema črpajo iz tal in kopičijo v nadzemni biomasi

ANG.: *phytoextraction*

fitofarmacévtski pripravék -ega -vka m ▶ fitofarmacévtsko sredstvo

fitofarmacévtsko sredstvo -ega -a s pripravek, ki se v kmetijstvu uporablja za zaščito rastlin in pridelkov pred različnimi škodljivimi organizmi **s**: fitofarmacévtski pripravék, sredstvo za varstvo rastlin **k**: FFS

ANG.: *plant protection product, PPP*

fitofarmacija -e ž veda, ki proučuje sredstva za varstvo rastlin in možnosti njihove uporabe za zatiranje škodljivih organizmov

ANG.: *phytopharmacy*

fitofenologija -e ž fenologija, ki proučuje fenofaze rastlinskih vrst v odvisnosti od vremenskih pojavov in podnebja **s**: fenologija rastlin

ANG.: *phytophenology*

fitohormón -a m ▶ rastlinski hormón

fitoklimatologija -e ž bioklimatologija, ki proučuje mikroklimatske razmere v rastlinskem pokrovu in na površini rastlin

ANG.: *phytoclimatology*

fitomedicína -e ž veda, ki proučuje povzročitelje bolezni rastlin, škodljivce in plevele ter možnosti njihovega zatiranja **s**: varstvo rastlin

ANG.: *phytochemistry, plant protection science*

fitométr tráve -a -- m funkcionalna enota travnega poganjka, ki je pri vegetativnem poganjku sestavljena iz nodija z listom, spodaj ležečega kratkega internodija z zalistnim brstom in eno ali več nadomestnimi koreninami, pri generativnem poganjku pa iz nodija z listom in spodaj ležečega podaljšanega internodija z zasnovo za zalistni brst
ANG.: *grass phytomer*

fitopatogéna baktérija -e -e ž bakterija, ki v rastlinskih tkivih povzroča okužbe ali bolezni
ANG.: *phytopathogenic bacterium*

fitopatogéna glíva -e -e ž gliva, ki v rastlinskih tkivih povzroča okužbe ali bolezni
ANG.: *phytopathogenic fungus*

fitoplazmátska bolézen -e -zni ž bolezen, ki jo pri rastlinah povzročajo bakterijam podobni organizmi brez celične stene, ki se prenašajo z okuženim razmnoževalnim materialom ali drugimi prenašalci in povzročajo različne deformacije rastlinskih tkiv, npr. zlata trsnica s: fitoplazmóza
ANG.: *phytoplasma disease, phytoplasmosis*

fitoplazmóza -e ž ► fitoplazmátska bolézen

fitoremediácija -e ž postopek obdelave ali čiščenja kontaminiranih medijev, npr. tal ali vode, z rastlinami, ki so skupaj s pridruženimi mikroorganizmi sposobne razgrajevanja, sprejemanja ali stabilizacije onesažil
ANG.: *phytoremediation*

fitosanitárni predpis -ega -a m pravni akt, ki ureja preprečevanje vnosa in širjenja karantenskih škodljivih organizmov ali omejitev gospodarskega vpliva nadzorovanih škodljivih organizmov in vključuje tudi uvedbo postopkov za fitosanitarno potrjevanje
ANG.: *phytosanitary regulation*

fitosanitárni ukrep -ega -épa m ukrep, s katerim se preprečujeta vnos in širjenje škodljivih organizmov ali se omeji gospodarski vpliv nadzorovanih škodljivih organizmov
ANG.: *phytosanitary measure*

fitostabilizácija -e ž postopek obdelave onesaženih tal z rastlinami, pri katerem se onesažila vežejo v organsko snov, zaradi česar se zmanjšata dostopnost in mobilnost onesažil in prepreči njihovo spiranje, izhlapevanje ali prenašanje z vetrom ali vodo
ANG.: *phytostabilisation*

fitotóksičnost -i ž lastnost fitofarmaceutvskega sredstva ali posamezne aktivne snovi,

da lahko ob neprimerni uporabi povzroči začasne ali trajne poškodbe tretirane rastline
ANG.: *phytotoxicity*

fitotrón -a m rastna komora, v kateri se rastline gojijo v nadzorovanih razmerah, ustvarjenih z uravnavanjem temperature, svetlobe in zračne vlage
ANG.: *fitotron*

fizični kapitál -ega -a m materialno premoženje posameznika ali kmetijskega gospodarstva, ki ni v obliki denarja ali finančnih naložb, ampak v obliki lastništva stavb, zemljišč, surovin, strojev, opreme
ANG.: *physical capital*

fizikálna analíza tál -e -e -- ž postopek določanja deleža peska, melja in gline ter zračno-vodnih razmer v tleh
ANG.: *physical soil analysis*

fizikálna lastnóšt tál -e -i -- ž lastnost tal, ki je posledica delovanja fizikalnih sil in zgradbe tal, npr. gostota, hidravlična prevodnost, poroznost, velikost por
ANG.: *physical soil property*

fizikálna meteorologija -e -e ž meteorologija, ki obravnava procese v ozračju, npr. termodinamiko ozračja, procese sevanja, fiziko oblakov in oblačnih delcev, atmosfersko optiko, elektriko
ANG.: *physical meteorology*

fizikálno preperéváanje -ega -a s razpadanje trdne matične podlage na manjše delce zaradi temperaturnih sprememb, delovanja vode, vetra in gravitacije, pri čemer se njena kemijska sestava ne spremeni
ANG.: *physical weathering*

fizikálno zatíránje -ega -a s zatiranje škodljivih organizmov z mehanskimi ukrepi, npr. okopavanjem, grabljenjem, s termičnimi ukrepi, npr. shranjevanjem semena pri nizki temperaturi, razkuževanjem s paro, ožiganjem plevela, z akustičnimi ukrepi, npr. z zvočnimi napravami, svarilni zvoki, in z optičnimi ukrepi, npr. s svetlobnimi pastmi
ANG.: *physical control*

fiziološka globína tál -e -e -- ž globina tal, do katere seže koreninski sistem in lahko obsega mineralne horizonte in organske horizonte
ANG.: *soil rooting depth*

fiziološka môtinja -e -e ž stanje rastline, ki ga povzroči neravnovesje življenjskih procesov zaradi neugodnih vremenskih razmer, npr. mraza, vetra, toče, ali nepravilne oskrbe, npr. motnje v oskrbi z vodo, pomanjkanja ali preobilice hranil s: fiziopatija
ANG.: *physiological disorder, physiopathy*

fiziološka selektivnost -e -i ž selektivnost fitofarmaceutskega sredstva, zaradi katere tretirana kmetijska rastlina aktivno snov s svojim sistemom razgradi v neškodljive produkte ali pa aktivna snov nanjo sploh ne učinkuje, na škodljive organizme pa učinkuje negativno
ANG.: *physiological selectivity*

fiziološka stárost -e -i ž skupek nemorfoloških sprememb pri matični rastlini ali njenem delu v danem trenutku, ki določa rast nove rastline, razmnožene iz matične rastline ali njenega dela
ANG.: *physiological age*

fiziološka zrélost -e -i ž stopnja zrelosti ploda sadne rastline, v kateri je seme že dokončno razvito in je kalivo, užitni del ploda pa še nima lastnosti, ki bi ustrezale merilom za obiranje in uživanje **s:** botánična zrélost
ANG.: *physiological maturity*

fiziološko kisló gnojílo -ega -ega -a s gnojilo, ki v tleh ali pri sprejemu v organizme povečuje vsebnost protonov, npr. amonij vsebujoče dušikovo gnojilo
ANG.: *physiologically acidic fertiliser*

fiziološko mirovánje -ega -a s osrednji del zimskega mirovanja, ko rastlini rast preprečujejo zaviralci rasti v brstih, npr. abscizinska kislina, zaradi česar se ne odziva na občasne otoplitve, in ki se zaključi po obdobju veranalizacije, ko rastlina preide v ekološko mirovanje **s:** éndodormánca, práva dormánca
ANG.: *endodormancy, physiological dormancy*

fiziopatíja -e ž ► fiziološka mótnja

fižól -óla m *Phaseolus vulgaris* L. vrtnina iz skupine stročnic, ki spada med zelne enoletnice nizke ali visoke rasti iz družine metuljnic in je vzgojena iz semena ter se goji zaradi strokov ali zrnja, ki dozori v njih
ANG.: *bean*

fižólar -ja m *Acanthoscelides obtectus* (Say) skladiščni škodljivec, predvsem na fižolu, ki napada tudi grah, sojo, lečo in bob, katerega ličinke se zavrtajo v zrno in povzročijo poškodbe, zaradi česar je takšno seme neprimerno za hrano in semenski material, na mestu vboda pa pride do sekundarnih okužb z glivami
ANG.: *bean weevil*

fižólova múha -e -e ž *Delia platura* (Meigen) polifagni škodljivec, pri katerem največjo gospodarsko škodo povzročajo žerke, ki objedajo kalčke rastlin, npr. fižola, koruze, buč, zaradi česar se seme ne razvije v rastlino, napadene sadike pa so deformirane in bolj dovzetne za glivične okužbe
ANG.: *seedcorn maggot*

fižólova pršíca -e -e ž ► navádna pršíca

fižólov ožíg -ega -a m glivična bolezen, ki jo povzroča vrsta *Colletotrichum lindemuthianum* in okužuje vse nadzemne dele fižola, na katerih se pojavijo črna znamenja ovalne oblike, vir okužb pa je okuženo seme **s:** vdrtá fižólova pégavost
ANG.: *bean anthracnose*

fioém -a m prevodno tkivo pri rastlinah, po katerem se v smeri od vira asimilatov proti ponoru asimilatov prenašajo fotosintezni produkti
ANG.: *phloem*

florístična sestáva -e -e ž vrstna sestava vegetacije na nekem geografsko specifičnem območju, npr. na pašnikih Julijskih Alp
ANG.: *floristic composition*

foliárna analizá -e -e ž kemična analiza, s katero se ugotavlja prehranjenost rastline z rastlinskimi hranili v rastni dobi za potrebe nadaljnega gnojenja **s:** analizá lístov
ANG.: *foliar analysis*

foliárni herbicíd -ega -a m ► lístni herbicíd

foliárno gnojénje -ega -a s ► lístno gnojénje

foliárno gnojílo -ega -a s ► lístno gnojílo

formulácija FFS -e -- [fəfəsə] ž kombinacija ene aktivne snovi ali več aktivnih snovi in dodatkov, ki fitofarmaceutskemu sredstvu zagotavljajo njegovo obliko in specifične lastnosti ter omogočajo učinkovito in enostavnejše zatiranje škodljivih organizmov ter zagotavljajo večjo varnost za uporabnika, okolje in tretirane rastline
ANG.: *PPP formulation*

fosfátno gnojílo -ega -a s mineralno gnojilo, ki vsebuje fosfor v oblikah, primernih za prehrano rastlin, npr. superfosfat, trojni superfosfat, hiperfosfat
ANG.: *phosphatic fertiliser*

fotoperiódizem -zma m odziv rastline na dolžino dneva in noči, ki je pri različnih rastlinah različen
ANG.: *photoperiodism*

fotoreákcija -e ž odziv rastline na naravno ali umetno sevanje, pri čemer se na spremenjeno sevanje odzovejo s spremenjenim načinom rasti in razvoja
ANG.: *photoreaction*

foxy okús -- -a [föksi] m izrazit sladkast okus, ki nastane zaradi kopičenja metil antranilata v grozdnih jagodah in je značilen za grozdje in vino iz samorodnih vrst, iz

sort severnoameriških vrst vinske trte in iz direktno rodni hibridov, npr. za sorte 'Izabela', 'Smarnica', 'Jurka', 'Concord'

ANG.: *foxy aroma*

frakcija tal -e -- ž del tal v trdnem, tekočem ali plinastem agregatnem stanju, izdvojen z eno od ločevalnih metod, npr. s sejanjem, glede na velikost delcev

ANG.: *soil fraction*

fréza -e ž ► prekopalnik

frigo sadika -- -e ž ► hlajena sadika

frontalna megla -e -e ž megla, ki nastaja pred toplo fronto, redkeje za hladno fronto, ob pršenju ali razmeroma toplem dežju, ki pada skozi hladne zračne plasti, pri čemer kapljice na svoji poti izhlapevajo, vodna para pa se takoj spet kondenzira

ANG.: *frontal fog*

frontalna nevihta -e -e ž nevihta, ki nastane ob prodoru hladne fronte ob stiku hladne in tople zračne mase in je najpogostejša v zmernih geografskih širinah

ANG.: *frontal thunderstorm*

fróna vláženja -e -- ž območje tal, kjer pride do hitrega padca hidravličnega gradienta in predstavlja mejo med suhimi in z vodo zasičenimi tlemi

ANG.: *wetting front*

fruktóza -e ž ► sádni sládkor

fumigácija -e ž ► zaplinjevanje

fumigánt -a m fitofarmaceutsko sredstvo za zatiranje skladiščnih in talnih škodljivcev, plevelov, zajedavskih ogorčic in drugih mikroorganizmov, ki ob uporabi preide iz trdnega ali tekočega agregatnega stanja v plinasto agregatno stanje

ANG.: *fumigant*

fungicid -a m fitofarmaceutsko sredstvo za zatiranje povzročiteljev glivičnih rastlinskih bolezni, na katere deluje tako, da onemogoči delovanje encimov, ki sodelujejo pri ključnih procesih v celici, npr. dihanju, celični delitvi, zaradi česar gliva propade

ANG.: *fungicide*

fungistátik -a m fungicid, ki glive ne uniči popolno, temveč zgolj preprečuje rast micelija ali tvorbo spor **s:** antisperulánt

ANG.: *fungistatic*

funikulárna vóda -e -e ž ► izolirana kapilárna vóda

fúncija tal -e -- ž proces v tleh, ki zagotavlja ekosistemske storitve tal, npr. adsorpcija hranil, zadrževanje vode, biorazgradnja

ANG.: *soil function*

funkcionalna skupina -e -e ž skupina rastlinskih vrst s podobnim delovanjem v ekosistemu, podobnim izkoriščanjem virov za rast in podobnimi ekološkimi lastnostmi, npr. skupina trav, metuljnic in zeli

ANG.: *plant functional group, plant functional type*

funkcionalno môški cvét -- -ega -a m dvospolni cvet z zakrnelim pestičem in optimalno razvitimi prašniki

ANG.: *functional male flower*

funkcionalno žénski cvét -- -ega -a m dvospolni cvet z zakrnelimi prašniki in optimalno razvitim pestičem

ANG.: *functional female flower*

fuzárijska nôžna gníloba -e -e ž glivična bolezen, ki jo povzroča vrsta *Fusarium solani* f. sp. *cucurbitae* in pri kateri tkivo na koreninskem vratu in koreninah trohni, kar se do propada rastline kaže v venenju njenih nadzemnih delov podnevi, ponoči pa si rastlina opomore, npr. fuzarijska nožna gniloba kumar

ANG.: *Fusarium foot rot*

G

G

gaméta -e ž spolna celica, ki ima haploidno število kromosomov

ANG.: *gamete*

gén -a m segment deoksiribonukleinske kisline, ki kodira novo molekulo s specifično funkcijo v določenem organizmu

ANG.: *gene*

generálni nivelmán -ega -a m postopek določanja nadmorske višine stalnim višinskim točkam v višinski geodetski mreži

ANG.: *general levelling*

generatívna fáza -e -e ž obdobje, v katerem rastline razvijejo cvetove in semena, rast pa se umiri

ANG.: *generative phase*

generatívna korenína -e -e ž ► seménska korenína

generatívna podlága -e -e ž ► sejánek

generatívna rásť tráve -e -í -- ž rast trave od faze dvojnega roba do zrelosti, ki je na gojenih travnikih prekinjena s košnji ali pašo, pri nekaterih travah, npr. pri mnogocvetni ljuljki, pa se intenzivno nadaljuje tudi po prvi košnji
 ANG.: *reproductive growth of grass*

generatívni brst -ega -a m ► ródni brst

generatívni orgán -ega -a m del rastline, ki omogoča spolno razmnoževanje, npr. cvet **s**: reprodukívni orgán
 ANG.: *generative organ, reproductive organ*

generatívni trávni pogánjek -ega -ega -jka m travni poganjek, ki je sestavljen iz različno podalšanega stebła z listi in različno razvitega socvetja, pri čemer je pred latanjem ali klaskanjem socvetje obdano z eno ali več listnimi nožnicami in ni vidno
 ANG.: *reproductive tiller*

generatívno razmnoževánje -ega -a s razmnoževanje s semenom, katerega rezultat so nove rastline, ki niso enake starševskima rastlinama **s**: spólno razmnoževánje
 ANG.: *generative propagation, sexual propagation*

genéza tál -e -- ž izvor in razvoj tal, opredeljen s tlotvornimi dejavniki in tlotvornimi procesi
 ANG.: *soil genesis*

genóm -a m celota vseh dednih informacij določenega organizma, shranjenih v deoksiribonukleinski kislini **s**: dednína
 ANG.: *genome*

génška erozija -e -e ž proces izgubljanja genske raznovrstnosti med populacijami, vrstami ali sortami iste vrste zaradi opuščanja pridelave starejših sort, ki dajo v primerjavi s sodobnimi sortami manjše pridelke
 ANG.: *genetic erosion*

génški cénter -ega -tra m geografsko območje, v katerem rastlinska vrsta razvije svoje lastnosti in je bogato z njej sorodnimi rastlinskimi vrstami **s**: rodóvno središče
 ANG.: *center of origin, gene centre*

génško spremenjéni organizem -- -ega -zma m organizem, v katerega je z biotehnološkimi postopki vnesen izbran gen iz drugega organizma **k**: GSO
 ANG.: *genetically modified organism, GMO*

geográfška dolžína -e -e ž kot, vzhodno ali zahodno od referenčnega poldnevnika do poldnevnika, ki teče skozi določeno točko na Zemljinem površju in je merjen na vzporedniku, razbere pa se na poldnevniku
 ANG.: *geographic longitude*

geográfška širína -e -e ž kot, severno ali južno od ekvatorialne ravnine do vzporednika, ki teče skozi določeno točko na Zemljinem površju in je merjen na poldnevniku, razbere pa se na vzporedniku
 ANG.: *geographic latitude*

geográfški informacijski systém -ega -ega -a m informacijski sistem, ki omogoča zajem, urejanje, shranjevanje, spreminjanje, upravljanje, vzdrževanje, analizo in prikaz geografskih podatkov **k**: GÍŠ
 ANG.: *geographic information system, GIS*

géokémična sestáva tál -e -e -- ž sestava tal, ki jo določajo kemične lastnosti matične podlage in zajema glavne elemente, npr. silicij, aluminij, ter elemente v sledovih, npr. baker, cink
 ANG.: *geochemical soil composition*

geométrični nivelmán -ega -a m postopek določanja višinske razlike med izbranimi točkami na podlagi izračuna višinskih razlik z uporabo nivelirja in nivelacijske late
 ANG.: *geometric altimetry, geometric levelling*

géoprocesíranje -a s postopek obdelave in analize podatkov v geografskih informacijskih sistemih z različnimi programskimi orodji
 ANG.: *geoprocessing*

géoprostórska vizualizácia -e -e ž ► géovizualizácia

géostacionárni satelit -ega -a m umetni Zemljin satelit, ki kroži nad ekvatorjem v isti smeri in z isto kotno hitrostjo, kot se vrti Zemlja
 ANG.: *geostationary satellite*

geotrópični kót -ega -a m kot med koreniniskim debelom vinske trte in prvo večjo razvejitvijo korenin s skupnim krajiščem, pod katerim rastejo korenine podlag, pri čemer je pri manjšem kotu rast korenin navpična, pri večjem kotu pa poševna
 ANG.: *geotropic angle*

géovizualizácia -e ž orodja in tehnike, ki omogočajo geoprostorsko komunikacijo in analizo pridobljenih informacij z uporabo interaktivnih zemljevidov **s**: géoprostórska vizualizácia
 ANG.: *geovisualisation, geographic visualisation*

GÉRK -- m ◀► gráfíčna enóta rábe kmetíjskega gospodarstva

G horizónt -- -a [gə] m mineralni horizont, v katerem so izraženi znaki redukcijskih ali sekundarnih oksidacijskih procesov zaradi stalnih ali občasnih anaerobnih razmer

pod vplivom podzemne in zlivne vode, zato je temnosive, modrikaste ali zelenkaste barve po celotnem delu tal ali sivo in rjavo marmoriran, z železovimi in manganovimi konkrecijami in prevlekami na površini strukturnih agregatov **s**: gléjni horizont, ogleženi horizont

ANG.: *G horizon*

gibanje vode -a -- s pronicanje vode po padavinah ali namakanju s površine v nižje sloje tal zaradi sile teže in kapilarnih sil, ki omogočajo tudi premikanje v nasprotni smeri sile teže

ANG.: *water movement*

giberelin -a m rastlinski hormon, ki se tvori v razvijajočih se brstih, listih, zgornjih internodijih, semenih in plodovih ter pospešuje delitev celic in izdolževanje celic, zaradi česar vpliva na povečano rast in hitrejši razvoj rastlin

ANG.: *gibberellin*

GÍs -- m ◀▶ geografski informacijski systém

glaciologija -e ž veda, ki proučuje sneg, vse pojavnosti oblike naravnega ledu in ledenike na Zemljinem površju in pod njim

ANG.: *glaciology*

gládki váljar -ega -ja m samostojni kmetijski stroj, sestavljen iz več valjev, ki ima delovno širino do 6 m in se uporablja za ravnanje tal po setvi, da se zagotovi boljši stik semena s tlemi, s čimer se doseže enakomerna kalitev, spomladi pa se uporablja na travnikih za poravnavo in stisnitev travne ruše

ANG.: *smoothing roller*

gláva -e ž **1.** nadzemni del rastline pri solati in zelju, sestavljen iz listov, ki so tesno poviti drug preko drugega in predstavljajo tržni del rastline

ANG.: *head*

2. zgornji odebeleni del debla, iz katerega pri šparonski gojitveni obliki izrašča rodni les

ANG.: *head*

glávna korenína -e -e ž korenina, ki je del semenskih korenin in se razvije iz radikule ter je odebljena in raste večinoma navpično, prodre pa lahko v globlje sloje tal, kar omogoča, da se rastlina močneje pritrdi v tla **s**: primárna korenína, síčna korenína

ANG.: *main root, primary root*

glávna krpá -e -e ž krpa na vrhu lista, ki jo zaključuje glavna listna žila in omejujeta zgornja stranska sinusa

ANG.: *apical lobe*

glávna listná žíla -e -e ž osrednji del prevodnega sistema v listu, po katerem se po

floemu in ksilemu prenaša voda z raztopljenimi snovmi in iz katerega se razširjajo stranske listne žile

s: centrálna listná žíla

ANG.: *midrib*

glávna meteorolóška postája -e -e -e ž ▶ meteorolóška postája 1. réda

glávni óhrov -ega -a m *Brassica oleracea* L. skupina *Savoy Cabbage* vrtnina iz skupine kapusnic, ki spada med dvoletnice iz družine križnic in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi listov, ki so mehurjasti in tvorijo glavo, ki ni čvrsto zbita, ter se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *savoy cabbage*

glávni brst -ega -a m brst v očesu vinske trte, ki se spomladi razvije prvi in iz katerega se razvije mladika

ANG.: *primary bud*

glávni cevovòd -ega -óda m cevovod, ki dovede vodo od vodnega vira do območja namakanja **s**: primárni cevovòd

ANG.: *primary irrigation pipe*

glávni elemènt -ega -énta m element, ki prevladuje v Zemljini skorji, in sicer silicij, aluminij, železo, kalcij, magnezij, kalij, natrij, mangan, titan in fosfor

ANG.: *major element*

glávni gostítelj -ega -a m gostitelj, na katerem ali v katerem drug organizem povzroča glavno gospodarsko škodo **s**: primárni gostítelj

ANG.: *main host, primary host*

glávni horizont -ega -a m horizont, za katerega so značilni določeni tlotvorni procesi, npr. akumulacija humusa za A horizont, redukcijski in sekundarni oksidacijski procesi za G horizont, in se označuje z velikimi tiskanimi črkami

ANG.: *master horizon*

glávni pécelj -ega -clja m ▶ grózdni pécelj

glávni pogánjek -ega -jka m poganjek, ki se razvije iz vršnega meristema embrija pri semenu ali iz nerodnega brsta pri rastlinah, razmnoženih s cepljenjem ali z drugimi načini vegetativnega razmnoževanja

ANG.: *main shoot*

glávni posevek -ega -vka m posevek, ki na kmetijskem zemljišču uspeva večji del rastne sezone, npr. krompir, koruza, ozimna pšenica

ANG.: *main crop*

gléjna tlà -ih tál s mn. tla z znaki oksidacijskih in redukcijskih procesov zaradi zastajanja

vode, npr. s sivimi in rjavimi marmoracijami, brez Gr horizonta do globine 100 cm in z Go horizontom

ANG.: *gley soil*

glêjni horizont -ega -a m ► G horizont

glina -e ž teksturni razred tal z več kot 40 % delcev, manjših od 0,002 mm, manj kot 40 % melja in manj kot 45 % peska, ki je značilen za težka tla

ANG.: *clay*

glínasta tlà -ih tál s mn. tla, v katerih je več kot 40 % delcev, manjših od 0,002 mm, zaradi česar so gosta ter slabo prepustna in prezračena, vendar zaradi velike kationske izmenjalne kapacitete zadržijo veliko vode in hranil

ANG.: *clay soil*

glínasti mineral -ega -a m sekundarni mikrokristalni listasti silikat, ki nastane pri preperevanju silikatov v tleh in je manjši od 0,002 mm, npr. illit, vermikulit, kaolinit, montmorillonit

ANG.: *clay mineral*

glíva -e ž evkariontski organizem brez klorofila, ki je heterotrof in pri katerem je steljka sestavljena iz hif ali pa je enocelična, pri čemer celična stena vsebuje hitin in β-glukane, razmnožuje pa se s spolnimi in nespolnimi trosi

ANG.: *fungus*

glívični rak -ega ráka m rastlinska bolezen, ki nastane zaradi okužbe z različnimi vrstami gliv, zaradi katere propadejo prevodna tkiva, kar povzroči sušenje listov in poganjkov nad mestom okužbe, ki ga rastlina obda z ranitvenim tkivom, kaže pa se s tumorji na poganjkih in deblu ter z odmiranjem poganjkov in celih rastlin, npr. jablanov rak, kostanjev rak

ANG.: *fungus canker*

globálni navigacijski satelitski sistem

-ega -ega -ega -a m konstelacija satelitov, ki krožijo okoli Zemlje in zagotavljajo kodirane satelitske signale, ki jih sprejemniki na Zemlji uporabljajo za določevanje svojega položaja **k**: GNSS

ANG.: *global navigation satellite system, GNSS*

globálno segrévanje -ega -a s povečanje povprečne temperature ozračja in oceanov, ki je posledica povečanega toplogrednega učinka

ANG.: *global warming*

globálno sévanje -ega -a s vsota razpršenega in direktnega sevanja Sonca na horizontalni površini

ANG.: *global radiation*

globína obdeláve -e -- ž globina, do katere so tla pri osnovni obdelavi tal ali dopolnilni obdelavi tal spremenjena z mehanskimi postopki

ANG.: *tillage depth*

globína oránja -e -- ž globina, enaka višini brazde, ki jo odorje plužno telo

ANG.: *ploughing depth*

globína sajénja -e -- ž globina, do katere se sadika vstavi v sadilno jamo, pri čemer se pri cepljeni rastlini uravnava po višini cepljenega mesta

ANG.: *planting depth*

globína sétve -e -- ž globina, do katere se seme vstavi v tla glede na njegovo velikost in življenjsko sposobnost, pri čemer velja, da se drobnejše seme seje bolj plitko kot debelejša seme

ANG.: *sowing depth*

globína tál -e -- ž razdalja od površine tal do matične podlage, ki je merilo za ugotavljanje pridelovalnega potenciala tal in primernosti tal za različne rabe

ANG.: *soil depth*

globína vzórčenja -e -- ž mesto odvzema vzorca tal v navpični smeri navzdol od površine tal, ki se določi glede na namen raziskave in rabo tal

ANG.: *sampling depth*

globôka perkolácija -e -e ž ► globôko pronicanje vode

globôka tlà -ih tál s mn. tla z globino, ki je večja od 70 cm, razen pri humusnoakumulativnih tleh, za katere velja meja 30 cm, in vpliva na pridelovalno sposobnost tal

ANG.: *deep soil*

globôko oránje -ega -a s ► rigólanje

globôko pronicanje vóde -ega -a -- s gibanje padavin ali namakalne vode skozi talni profil, matično podlago in zgornji sloj tal proti nižje ležečemu sistemu podzemne vode, pri čemer voda odteče iz območja korenin in rastlinam ni več dostopna **s**: globôka perkolácija

ANG.: *deep percolation*

gnána gréd -e -í ž gred, na katero gonilna gred preko zobnikov, jermenov, verige ali tornega pogona prenaša vrtilno gibanje

ANG.: *driven shaft*

gnáni stròj -ega stròja m stroj, ki opravlja delo z mehansko energijo, ki jo dobi od priključne gredi, ali s hidravlično energijo, ki jo dobi od hidravličnega sistema

ANG.: *driven machine*

gnêtenje kŕme -a -- s mehanska obdelava pokošenega zelinja z namenom hitrejšega sušenja, ki obsega stiskanje, strganje, trganje in lomljenje

ANG.: *forage conditioning*

gnetilnik -a m kmetijski stroj, prigraden h kosilnici ali samostojni kmetijski stroj, ki pokošeno zelinje mehansko obdela in s tem skrajša čas njegovega sušenja

ANG.: *mower conditioner*

gniloživka -e ž ► saprofit

gnitje plóda -a -- s rastlinska bolezen, ki jo povzročajo mikroorganizmi, navadno bakterije, in za katero je značilna razgradnja sočnih tkiv ploda, ki postanejo mokra

ANG.: *soft fruit rot*

gnój -a m organsko gnojilo, ki je mešanica živalskih izločkov, najpogosteje rejnih živali, in sicer blata ter manjšega dela seča, in je lahko pomešano s steljo ali je brez nje

ANG.: *manure*

gnójenje -a s agrotehnični ukrep, s katerim se organske in mineralne snovi dodajajo v tla za povečanje njihove rodovitnosti ali se dodajajo rastlinam za doseganje preskrbljenosti s hranili

ANG.: *fertilisation*

gnójevka -e ž živinsko gnojilo, ki je mešanica izločkov rejnih živali, in sicer blata in seča, v manjši meri pa tudi vode in stelje, npr. goveja gnojevka, prašičja gnojevka

ANG.: *slurry*

gnojilna vrédnost -e -i ž potencial gnojila za uspešno prehrano rastlin in oblikovanje pridelka, ki je določen z vsebnostjo hranil, topnostjo in razpoložljivostjo za rastline

ANG.: *fertilisation value*

gnojilni načrt -ega -a m načrt, po katerem se predvidi vnos hranil v tla ali na rastline glede na rezultate analize tal, vrsto rabe tal in predvideno potrebo rastlin po hranilih, da se doseže in ohrani dobra preskrbljenost tal in rastlin s hranili

ANG.: *fertilisation plan*

gnojilni odmérek -ega -rka m količina gnojila, ki se doda tlam ali rastlinam v enem ali več obrokih

ANG.: *fertilisation dose, fertiliser application rate*

gnojilo -a s snov naravnega ali sintetiziranega izvora, ki se uporablja za oskrbo tal ali rastlin in ima eno ali več rastlinskih hranil, predvsem dušik, fosfor in kalij, ki so nujna za rast in razvoj rastlin

ANG.: *fertiliser*

gnojíšče -a s prostor za odlaganje gnoja, ki je dimenzioniran, nameščen, zasnovan in izdelan tako, da zagotavlja varno skladiščenje gnoja in preprečuje pregnojenje tal v okolici gnojíšča ter onesaženje površinskih in podzemnih voda

ANG.: *manure storage*

gnój iz róga -a -- -- m biodinamični preparat za škropljenje tal, ki je izdelan iz kravjega gnoja, ki je čez zimo v kravjem rogu zakopan v tla, in se uporablja za povečanje razvoja koreninskega sistema **s**: biodinamični preparat 500

ANG.: *horn manure, biodynamic preparation 500*

gnójnica -e ž živinsko gnojilo, ki vsebuje seč rejnih živali in izcedek iz hleva in z gnojíšča ter se zbira v zbirnih jamah, kjer nastane rjava tekočina, bogata z dušikom in kalijem

ANG.: *liquid manure*

GNSS -- [gə'næsəð] m ◀► globalni navigacijski satelitski sistem

gódenje -a s obdelava stebel predivnic z vlaženjem za pridobivanje vlaken, npr. pri lanu, konoplji

ANG.: *retting*

góđži -ja m ► góđži jágoda

góđži jágoda -- -e ž *Lycium barbarum* L. sadna vrsta iz družine razhudnikovk, ki raste kot visok grm in ima majhne sočne plodove rdeče barve, ki se običajno uporabljajo posušeni **s**: góđži, goji

ANG.: *goji berry, goji*

Go horizont -- -a [gə'ɔ] m podhorizont G horizonta, v katerem poleg redukcijskih procesov potekajo tudi oksidacijski procesi, ob znižanju nivoja podzemne vode pa poteka tudi sekundarna oksidacija

s: oksidacijski horizont
ANG.: *Go horizon, oxidised horizon*

gojéna rastlína -e -e ž rastlina, ki jo človek prideluje zaradi določenega namena, npr. pridobivanja hrane

ANG.: *cultivated plant*

gojénje -a s ► prideláva

gojéno travínje -ega -a s polnaravno travinje ali sejano travinje v kmetijski rabi, namenjeno za pašo in košnjo, na katerem po potrebi poteka obnova travne ruše s setvijo, tla pa so glede na intenzivnost pridelave redno ali občasno gnojena

ANG.: *managed grassland*

goji -ja [gódži] m ► góđži jágoda

gojítvena kócka -e -e ž kocka iz stisnjenege organskega ali mineralnega substrata, v

katero se poseje seme ali presadi sejancek, po vzniku pa se v njej razvijajo korenine, nad njo pa nadzemni del rastline

ANG.: *growing cube*

gojítvena kómora -e -e ž toplotno izolirani prostor, opremljen z napravami za vzdrževanje ustrezne temperature in drugih mikroklimatskih razmer, ki se uporablja za laboratorijsko gojenje organizmov in izvajanje poskusov v nadzorovanih razmerah

ANG.: *rearing chamber*

gojítvena míza -e -e ž miza, običajno v rastlinjaku, na katero se postavijo gojítvene plošče s sadikami ali cvetlični lonci s posajenimi rastlinami

ANG.: *growing bench*

gojítvena oblika -e -e ž ureditev nadzemnega dela sadne rastline ali vinske trte, npr. višine debla, višine krošnje, višine in oblike listne stene, z različnimi tehnikami rezi in upogibanja z namenom doseganja čim večje izkoriščenosti prostora, dobre osvetlitve in kakovostnega pridelka

ANG.: *training system*

gojítvena plóšča -e -e ž plastična ali polistirenska podlaga za pridelavo sadik, ki ima setvene vdolbine različnega volumna in meri 50 cm v dolžino, 30 cm v širino in 5 cm v višino, v njej pa se sadike razvijajo do faze prekoreninjenja setvenega substrata, nato pa se presadijo na gredo ali v cvetlični lonec **s**: gojítveni plató

ANG.: *plug tray, seedling tray*

gojítvena réz -e -í ž rez, s katero se oblikuje zelena gojítvena oblika in se izvaja od sajenja do končnega rodnega volumna, kar običajno traja več let, zajema pa različne tehnike rezi in upogibanja

ANG.: *formative pruning*

gojítveni lónček -ega -čka m lonček iz različnih materialov, npr. gline, plastike, stiropora, šote, v katerem sadika raste in se razvija od vznika do presaditve na stalno mesto

ANG.: *seedling container*

gojítveni plató -ega -ja m ► gojítvena plóšča

gojítveni prôstor -ega -óra m površina, na kateri se ustvarijo ugodne rastne razmere za pridelavo rastlin, npr. rastlinjak, greda

ANG.: *planting area*

gomólj -a m odebeljen del stebala ali korenine, ki je okrogle ali valjaste oblike in v katerem rastlina shranjuje založne snovi, predvsem škrob, ki ji omogočajo preživeti obdobja, neugodna za rast, in se uporablja za

vegetativno razmnoževanje teh rastlin ali za prehrano ljudi in krmo rejnih živali

ANG.: *tuber*

gomóljevke -evk ž mn. ► gomóljnice

gomóljna zélena -e -e ž *Apium graveolens*

L. skupina *Rapaceum* vrtnina iz družine kobulnic, ki spada med dvoletnice in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi gomolja, ki je okrogle oblike in se uporablja v prehrani ljudi

ANG.: *celeriac, celery root*

gomóljnice -ic ž mn. kmetijske rastline iz različnih družin, ki se pridelujejo na vrtu ali njivi in pri katerih se za prehrano ljudi ali krmo rejnih živali uporablja gomolj, ki nastane z odebelitvijo stebala ali korenine, npr. krompir, sladki krompir, topinambur **s**: gomóljevke

ANG.: *tuber vegetables, tubers*

gonílina gréd -e -í ž ► pogónska gréd

gonílni strôj -ega strôja m ► pogónski strôj

gonílo -a s strojni sklop, ki prenaša vrtilno gibanje in vrtilni moment s pogonske gredi na gnano gred

ANG.: *drive*

gorjúšica -e ž oljnica iz družine križnic, ki se prideluje na njivi zaradi semen v luskih, iz katerih se najprej stisne olje, beljakovinski ostanek pikantnega okusa pa se predela v gorčico, in se pogosto uporablja kot dosevek za zeleno gnojenje, saj preprečuje kalitev semen nekaterih vrst plevela in zmanjša število talnih škodljivcev, zlasti strun in ogorčic

ANG.: *mustard*

górnik -a m padajoči veter z vrhov in planin v doline, ki se pojavlja v nočnih in jutranjih urah, izjemoma tudi čez dan, in je posledica ohlajanja zraka na pobočjih

ANG.: *katabatic wind*

gôrski tráktor -ega -ja m traktor, ki ima široko medosno razdaljo, nizko težišče, širši kolotek kot standardni traktor in široke pnevmatike, zaradi česar je gibljiv in stabilen ter se uporablja pri delu na strmih površinah, npr. za košnjo, obračanje sena, zgrabljanje sena

ANG.: *mountain tractor*

gôrsko podnébje -ega -a s podnebje, ki je značilno za območje nad gozdno mejo in je razmeroma hladno, vetrovno ter ima na območju Slovenije največjo količino padavin v jesenskem času

ANG.: *mountain climate*

gosénica -e ž ličinka predstavnikov reda metuljev Lepidoptera, ki ima glavo in tri

pare nog ter z ustnim aparatom najpogosteje objeda nadzemne dele rastlin, npr. gosenica kapusovega belina, gosenica koruzne vešče
 ANG.: *caterpillar*

gospodárska škóda -e -e ž izpad pridelka v količini ali kakovosti zaradi delovanja škodljivih organizmov ali vremenskih pojavov, npr. suše, poplav
 ANG.: *economic damage*

gósta mègla -e -e ž megla, pri kateri je horizontalna vidnost zmanjšana pod 100 m
 ANG.: *dense fog*

gósta sétev -e -tve ž setev, pri kateri se semena v tla vstavljajo na manjše razdalje, zaradi česar je na enoto površine veliko semen, in ki je značilna za rastline, ki za rast in razvoj potrebujejo manj prostora
 ANG.: *dense sowing*

gostíteľ -a m gojena rastlina, v kateri ali na kateri drug organizem preživi del življenja ali celo življenje ter mu zagotavlja hrano in zaščito
 ANG.: *host*

gostôta sajénja -e -- ž število sadnih dreves, sadik zelenjadnic ali vinskih trt na enoto površine, ki se izračuna z upoštevanjem vrstne razdalje in medvrstne razdalje
 ANG.: *planting density*

gostôta sestôja -e -- ž število rastlin ali poganjkov katerekoli poljščine vključno s koševinami na enoto površine, običajno na kvadratni meter
 ANG.: *stand density*

gostôta súhíh táľ -e --- ž razmerje med maso absolutno suhega vzorca tal in njegovim volumnom v neporušenem stanju
 ANG.: *dry soil density*

gostôta tóka -e -- ž pretok vode v tleh na enoto površine, običajno izražen v centimetrih na sekundo
 ANG.: *water flux density*

gostôta trávne rúše -e --- ž število poganjkov ali rastlin na enoto travniške površine, običajno na kvadratni meter
 ANG.: *grass sward density*

gostôta trđne fáze táľ -e ---- ž razmerje med maso talnih delcev, manjših od 2 mm, in njihovim volumnom, ki se določa v absolutno suhem porušenem vzorcu tal **s**: dejanska gostôta táľ
 ANG.: *soil partical density*

gostôta vlážnih táľ -e ---- ž razmerje med maso svežega vzorca tal in njegovim volumnom v neporušenem stanju
 ANG.: *wet soil density*

gostôta zasédbe -e -- ž količnik med številom živali in površino posamezne enote pašnika, npr. čredinke, ko se na njej izvaja paša, ki se meri sprotino in se izraža v številu glav velike živine na hektar
 ANG.: *stocking density*

gozdárski tráktor -ega -ja m traktor z dodatnimi varnostnimi loki na kabini, ki ima zadaj pripet vlečni vitel za vleko hlodov, spredaj pa potisno desko za premikanje hlodov
 ANG.: *forestry tractor*

gózdna jása -e -e ž del gozdnega zemljišča brez dreves, ki je poraslo s travno rušo
 ANG.: *forest glade, forest opening*

gózdna páša -e -e ž pašni sistem, ki poteka na gozdnem zemljišču, na katerem zaradi manjše gostote dreves uspeva zeltnata podrast
 ANG.: *forest grazing*

gózdna tlá -ih táľ s mn. tla, ki jih strnjeno prerašča gozdno drevje, zaradi česar se oblikujejo O horizonti in A horizonti
 ANG.: *forest soil*

gózdna tríta -e -e ž *Vitis vinifera* subsp. *sylvestris* Gmel. negojena vrsta vinske trte, ki je dvodomna in dimorfna ter ne daje grozdja, primerne za vino ali prehrano
 ANG.: *wild vine*

gózdna vrsta -e -e ž skupina drevesastih rastlin, ki je zaradi svojih lastnosti, npr. moči rasti, habitusa, primerna za sajenje v gozdne sestoje
 ANG.: *forest species*

gózdno zemljišče -ega -a s zemljišče, strnjeno poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja ali z drugim gozdnim rastjem, ki zagotavlja različne funkcije gozda, npr. ohranjanje biotske raznovrstnosti, varovanje kulturne dediščine
 ANG.: *forest land*

Gračáninov padavínski fáktor -ega -ega -ja m podnebni kazalnik, ki določa stopnjo sušnosti na mesečni časovni lestvici
 ANG.: *Gračanin rain factor*

gráfična enôta rábe kmetijskega gospodarstva -e -e ---- ž identifikacijska prostorska enota baze podatkov o kmetijskih zemljiščih, pripadajočih kmetijskemu gospodarstvu, ki vključuje strnjeno površino kmetijskega zemljišča enega kmetijskega gospodarstva z enako dejansko rabo in ključne podatke o tem zemljišču, npr. domače ime, vrsto dejanske rabe, površino **k**: GËRK
 ANG.: *graphical unit of agricultural land use*

gráfični znák za nevárnost -ega -a -- -- m
piktogram, ki na etiketi fitofarmacevtske-
ga sredstva uporabnika opozarja na vrsto
nevarnosti za zdravje in okolje ter skupaj s
previdnostnimi stavki opozarja na primerno
ravnanje, npr. diamant z rdečo obrobo in
belim poljem s klicajem v sredini
ANG.: *danger warning sign*

gráh gráha m *Pisum sativum* L. ssp. *sativum*
vrtina iz skupine stročnic, ki spada med
zelnate enoletnice iz družine metuljnic in je
vzgojena iz semena ter se goji zaradi strokov,
v katerih se razvijejo zrna, ki se uporabljajo
v prehrani ljudi, pridelek nekaterih sort pa
tudi kot krma za rejne živali
ANG.: *pea*

graminicíd -a m listni herbicid za zatiranje trav
in ozkolistnih plevelov, ki se lahko uporabi
pred vznikom trav in gojenih rastlin ali po
njem
ANG.: *graminicide*

granátno jábolko -ega -a s *Punica granatum*
L. sredozemska sadna vrsta iz družine
krvenkovk, ki raste kot visok grm ali drevo
in ima velike sočne plodove, pri katerih se
znotraj neužitne gladke in usnjate lupine
nahajajo številni arili, ki se uporabljajo kot
namizno sadje ali pa se iz njih iztisne sok
ANG.: *pomegranate*

granulát -a m ► zrnína

granulíráno gnojílo -ega -a s gnojilo v obliki
sferičnih zrn, ki izboljšajo mehanske
lastnosti gnojila pri skladiščenju, transportu
in raztrosu po površini
ANG.: *granulated fertiliser*

grápasta erozija -e -e ž vodna erozija, pri kateri
se zaradi močnega površinskega odtoka vode
erozijski jarki združijo v večje jarke, ki jih ni
mogoče popraviti z obdelavo tal
ANG.: *gully erosion*

grašljinka -e ž dosevek kuštrave grašice,
mnogocvetne ljuljke in inkarnatke, ki je
namenjen za pridelavo krme s: lándsberška
méšanica
ANG.: *Landsberger mixture*

gravimétrična metóda -e -e ž metoda nepo-
srednega merjenja količine vode v tleh, pri
kateri se odvzeti vzorec tal suši do konstantne
mase na 105 °C ali 70 °C, razlika med maso
odvzetega vzorca tal in maso posušenega
vzorca tal pa da podatek o količini
vode s: metóda vzórcenja in sušenja
ANG.: *gravimetric method*

gravitácijska vóda -e -e ž voda, ki je v tleh
ne zadržujejo adhezijske ali kapilarne sile,

ampak se prosto premika pod vplivom
sile teže

ANG.: *gravitational water*

gravitácijski odtók -ega -óka m gibanje vode z
višjih v nižje sloje tal pod vplivom sile teže,
po koncu katerega nastopi stanje poljske
kapacitete
ANG.: *gravitational flow*

gravitácijski potenciál -ega -a m sestavni del
vodnega potenciala tal, ki omogoča, da se
voda zaradi sile teže premika iz višjih v nižje
sloje tal
ANG.: *gravitational potential*

gravitácijsko odvodnjávanje -ega -a s ► gra-
vitácijsko osuševánje

gravitácijsko osuševánje -ega -a s reguliranje
nivoja vode v talnem profilu s pomočjo
gravitácijskega odtoka s: gravitácijsko
odvodnjávanje
ANG.: *gravity drainage*

grebén -a m 1. dolga vrsta na njivi ali vrtu,
ki se oblikuje tako, da se tla prerahljajo in
nasujejo do določene višine, npr. 20 cm,
nato pa se nanjo posadijo rastline, npr.
sadike jagode, semena korenčka, ki imajo
zaradi dvignjenega nivoja ugodnejše rastne
razmere, saj korenine ne rastejo tam, kjer
zastaja voda
ANG.: *ridge*
2. ► léha

grebeníčenje -a s neposredno vegetativno raz-
množevanje, pri katerem se toletni poganjki,
zrasli na matičnih rastlinah, v času rastne
dobe pri bazi zasujejo z zemljo, kar spodbudi
njihovo ukoreninjenje s: osípanje
ANG.: *mound layering*

gréd -í ž strojni element, običajno krožnega
prereza, po katerem se prenaša vrtilni
moment s pogonskega stroja na gnani
stroj
ANG.: *shaft*

gréda -e ž oddeljena in privzdignjena površina
obdelanih tal z ugodnimi fizikalno-kemij-
skimi lastnostmi, ki je namenjena pridelavi
rastlin, zlasti vrtnin in zelišč
ANG.: *garden bed*

grédelj -dlja m nosilni del pluga, ki povezuje
okvir pluga s pluznim telesom
ANG.: *beam*

Gr horizont -- -a [gɔrə] m podhorizont
G horizonta, v katerem prevladujejo
redukcijski procesi in oblike, npr. sive lise,
ki nastanejo zaradi dolgotrajnega zastajanja
vode s: redukcijski horizont
ANG.: *Gr horizon, reductive horizon*

Griffith-Taylorjev podnébni diagram -ega

-ega -a [grifit tējlorjev] m grafični prikaz podnebja v določenem kraju, v katerem so na ordinati mesečne vsote padavin, na abscisi pa mesečna povprečja temperature zraka

ANG.: *Griffith-Taylor climate diagram*

grm -a m **1.** nižja trajna lesnata rastlina brez debla, pri kateri številni poganjki rastejo iz tal, npr. leska

ANG.: *bush*

2. nizka gojitvena oblika vinske trte, pri kateri je deblo visoko do 0,5 m, iz njega pa navpično izrašča več krakov, na katerih se pri zimski rezi puščajo čepi in rezniki, iz katerih se razvijejo mladike

ANG.: *goblet*

gróbanica -e ž rastlina, pridobljena z grobanjem, ki ima enake lastnosti kot matična rastlina

ANG.: *layer*

gróbanje -a s neposredno vegetativno razmnoževanje, s katerim se pridobi nova rastlina tako, da se enoletni poganjek spomladi upogne do tal, močno ukrivi na kratkem delu, pritrdi v plitvo jamo in zakoplje, vrhnji del poganjka pa se izven tal priveže pokončno ob oporo

ANG.: *simple layering*

gròm -ôma m slišni pojav med nevihto, ki nastane zaradi raztezanja zraka ob strelu

ANG.: *thunder*

grózd -a m del rastline, sestavljen iz jagod, ki so s pecljem vezane na pecljevino, npr. grozd vinske trte, grozd rdečega ribeza

ANG.: *bunch*

grózdje -a s pridelek vinske trte, ki ga tvori več grozdov, ki se potrgajo z vinske trte ob trgatvi

ANG.: *grapes*

grózdna jágoda -e -e ž plod vinske trte, ki je sestavljen iz jagodne kožice, mesa in grozdnih pečk

ANG.: *grape berry*

grózdna pečka -e -e ž seme vinske trte, ki se razvije v notranjosti grozdne jagode in vsebuje veliko taninov, ki prispevajo k trpkosti mošta in vina

ANG.: *grape seed*

grózdni pēcelj -ega -clja m najdebelejši del pecljevine, s katerim je grozd pritrjen na mladiko **s:** glavni pēcelj

ANG.: *peduncle*

GSO -- [gəsoó] m ◀▶ génsko spremenjêni organizem

guáva -e ž *Psidium guajava* L. subtropska vednozelená sadna vrsta iz družine mirtovk, ki raste kot visok grm ali drevo in ima srednje velike sočne plodove, običajno zelene barve, ki se uporabljajo kot namizno sadje ali za pripravo napitkov

ANG.: *common guava*

guyot -ja [gijó] m nizka šparonska gojitvena oblika, pri kateri je deblo, na vrhu katerega je glava, iz katere izrašča rodni les, visoko do 1 m

ANG.: *Guyot*

H

halomórfna tlà -ih tál s mn. **1.** tla, ki vsebujejo lahkotopne soli v količinah, ki vplivajo na njihove lastnosti, npr. na električno prevodnost talne raztopine, vezavo vode v tleh **s:** zasoljena tlà

ANG.: *halomorphic soil*

2. enota slovenske klasifikacije tal, ki združuje slana tla, slana natrijeva tla in natrijeva tla

ANG.: *halomorphic soil*

haploid -a m celica, ki ima genom iz enega niza kromosomov, npr. spolna celica

ANG.: *haploid*

haplóntski gostítelj -ega -a m gostitelj, na katerem imajo zajedavci v svojem življenjskem krogu v celicah po eno haploidno jedro

ANG.: *haplont host*

háskap jágoda -- -e ž *Lonicera caerulea*

L. jagodičasta sadna vrsta iz družine kovačnikovk, ki raste kot visok grm in ima majhne sočne plodove temnomodre barve, ki se običajno uporabljajo sveži, lahko pa se tudi zamrznejo ali predelajo, npr. v sok **s:** májska jágoda, módro kosteníčevje, sibírska borovníca

ANG.: *hascap berry, honeyberry*

hčerínska rastlína -e -e ž rastlina, ki je vegetativno razmnožena iz matične rastline, zaradi česar ima identične lastnosti kot matična rastlina

ANG.: *daughter plant*

heksaploid -a m celica, ki ima genom iz šestih nizov kromosomov
 ANG.: *hexaploid*

hektárski donòs -ega -òsa m ► hektárski prídèlek

hektárski odmèrek -ega -rka m predpisana količina fitofarmaceutvskega sredstva za en hektar tretirane površine, ki je z vodo zmešana v škropilno brozgo, pri čemer je količina vode odvisna od tehnologije nanosa in naprave za nanašanje
 ANG.: *dose rate per hectare*

hektárski prídèlek -ega -lka m količina gojene kmetijske rastline ali njenih delov na površini enega hektarja v enem letu **s**: hektárski donòs
 ANG.: *yield per hectare*

héktolitrška mása -e -e ž masa zrn prostornine 100 l, ki se izmeri na ustreznem merilniku po standardnem postopku in se za potrebe kakovosti pridelka ugotavlja pri različnih vrstah žita, npr. pri krušni pšenici najmanj 76 kg
 ANG.: *hectolitre mass, HLM*

heliofilna rastlina -e -e ž rastlina, ki je prilagojena rastišču z redkejšo vegetacijo, kar ji omogoča dobro osvetlitev, npr. rana materina dušica **s**: heliofit
 ANG.: *heliophilous plant, heliophyte*

heliofit -a m ► heliofilna rastlina

heliográf -a m meteorološki instrument za merjenje in zapisovanje trajanja sončnega obsevanja
 ANG.: *heliograph*

hemimetabólna žuželka -e -e ž žuželka z razvojem, ki ji manjka kateri od štirih osnovnih razvojnih stadijev, ki so jajčece, ličinka, buba in odrasli osebek, npr. kobilica
 ANG.: *hemimetabolous insect*

herbicíd -a m fitofarmaceutvsko sredstvo, ki se uporablja za zatiranje nezaželenih rastlin, najpogosteje plevelov
 ANG.: *herbicide*

herbicídni pás -ega -ú m del sadovnjaka ali vinograda pod sadnimi rastlinami ali vinskimi trtami, v katerem se boljše razmere za rast njihovih korenin zagotavljajo s kemičnim ali mehanskim odstranjevanjem plevelov, npr. s herbicidi ali plitkim okopavanjem
 ANG.: *herbicide strip*

hermafroditni cvét -ega -a m ► dvospólni cvét

heterotróf -a m organizem, ki se za preživetje prehranjuje s snovmi iz drugih organizmov
 ANG.: *heterotroph*

H horizónt -- -a [hò] m šotni horizont, ki nastane z akumulacijo organske snovi v anaerobnih razmerah in je navadno najmanj en mesec na leto nasičen z vodo **s**: histični horizónt
 ANG.: *H horizon, histic horizon*

hibríd -a m ► križanec

hibrídno séme -ega -éna s seme, pridobljeno s križanjem, iz katerega vznikne rastlina, ki glede določenih lastnosti pridelka presega starševski sorti, vendar ni primerno za pridobivanje semena naslednje generacije
 ANG.: *hybrid seed*

hidránt -a m armatura, ki omogoča priklop namakalne opreme na namakalni sistem in je vir vode za namakanje na kmetijskem zemljišču znotraj oboda namakalnega sistema
 ANG.: *hydrant*

hidrávlična lastnóšt tál -e -i -- ž lastnost tal, ki opredeljuje pretok in zadrževanje vode v njih
 ANG.: *hydraulic soil property*

hidrávlična prepústnost -e -i ž ► hidrávlična prevódnost tál

hidrávlična prevódnost tál -e -i -- ž hitrost pretoka vode ali drugih tekočin skozi tla pri različnem gradientu vodnega potenciala **s**: hidrávlična prepústnost, vodoprepústnost tál
 ANG.: *hydraulic conductivity*

hidrávlični gradiènt -ega -ènta m ► hidrávlični pádec (1, 2)

hidrávlični pádec -ega -dca m **1.** mera zmanjšanja tlaka v tleh na enoto razdalje v smeri toka **s**: hidrávlični gradiènt
 ANG.: *hydraulic gradient*

2. pádec vodne gladine v osuševalnih jarkih **s**: hidrávlični gradiènt
 ANG.: *hydraulic gradient*

hidrávlično krmiljenje -ega -a s krmiljenje s strojnimi sklopi, v katerih je hidravlična tekočina pod tlakom, ki spreminja kot sprednjih koles glede na kot krmiljenja
 ANG.: *hydraulic steering*

hidrodinámična sklópka -e -e ž strojni element za prenos vrtilnega momenta z motorja na menjalnik preko masnih sil toka olja, ki ne prenaša treslajev in sunkovitih obremenitev delovanja motorja na menjalnik, kar podaljšuje njegovo delovanje
 ANG.: *hydrodynamic clutch*

hidrofilna rastlina -e -e ž rastlina, ki je prilagojena rastišču, kjer so tla pretežni del

leta zasičena z vlago ali pa je na njih občasno ali stalno prisotna površinska voda, npr. navadna kalužnica **s**: hidrofít
 ANG.: *hydrophilic plant, hydrophyte*

hidrofít -a m ► hidrofílna rastlina

hidrolitska kislota -e -i ž koncentracija vodikovih ionov, izražena kot pH vrednost, v suspenziji vzorca tal in vodne raztopine kalcijevega acetata, na podlagi katere se ugotavlja potreba po apnjenju
 ANG.: *hydrolytic acidity*

hidrologija -e ž veda, ki proučuje površinske in podzemne vode ter kroženje in lastnosti vode v naravi
 ANG.: *hydrology*

hidrologija tal -e -- ž veda, ki obravnava porazdelitev, gibanje in zadrževanje talne vode
 ANG.: *soil hydrology*

hidrolóška bilánca -e -e ž ► vòdna bilánca (2)

hidrolóška súša -e -e ž pomanjkanje vode v površinskih vodah in podzemnih vodnih rezervoarjih, ki ga povzroči daljše obdobje pomanjkanja padavin
 ANG.: *hydrological drought*

hidromeliorácija -e ž agrarna operacija, s katero se vodni režim tal na kmetijskem zemljišču ureja z osuševanjem ali namakanjem
 ANG.: *hydromelioration*

hidromeliorácijski járek -ega -rka m jarek, ki je namenjen uravnavanju vodnega režima tal
 ANG.: *hydromelioration channel*

hidromeliorirana tlà -ih tál s mn. tla z vgrajeno odvodno mrežo jarkov in drenažnih cevi ali namakalne opreme
 ANG.: *hydromeliorated soil*

hidromódul osušévánja -a -- m količina vode, ki jo je treba odvesti s hektarja površine v 24 urah, da voda v tleh ne zastaja, običajno izražena v litrih na sekundo na hektar
 ANG.: *drainage hydromodule*

hidromórfna tlà -ih tál s mn. **1.** tla, v katerih trajno ali začasno zastaja voda, z značilno sivo-rjavo marmoracijo ali drugimi znaki oglejevanja zaradi oksidacije in redukcije železa in mangana
 ANG.: *hydromorphic soil*
2. enota slovenske klasifikacije tal, ki združuje obrečna tla, psevdoglejna tla, glejna tla, šotna tla in hidromeliorirana tla, ki nastajajo pod vplivom padavinske vode, zlivne vode, podzemne vode ali rečne vode
 ANG.: *hydromorphic soil*

hidropónika -e ž ► hidropónsko gojénje

hidropónsko gojénje -ega -a s pridelava, pri kateri se rastline ne gojijo v tleh, ampak korenine rastlin rastejo v zraku, ki je napolnjen z aerosolom hranilne raztopine, v vodi z raztopljenimi hranili, ki je dobro zračena, ali v različnih inertnih substratih **s**: breztalno gojénje, hidropónika
 ANG.: *hydroponics, soilless cultivation*

hidrosfêra -e ž del Zemljinega površja, ki je prekrit z vodo ali ledom in snegom
 ANG.: *hydrosphere*

higrofilna rastlina -e -e ž rastlina, ki je prilagojena rastišču s povečano vlažnostjo tal, npr. kukavičja lučca **s**: higrofít
 ANG.: *hygrophytic plant, hygrophyte*

higrofít -a m ► higrofilna rastlina

higrográf -a m meteorološki instrument, ki meri in beleži časovni potek relativne vlažnosti zraka
 ANG.: *hygrometer*

higroskópska vlága -e -e ž vlaga, ki jo vsebuje na zraku posušena krma ali jo naknadno vpije iz zraka v sušilniku posušena krma ter je odvisna predvsem od zračne vlage in sestave krme
 ANG.: *hygroscopic moisture*

higroskópska vòda -e -e ž del vezane vode, ki je v ozračenem območju v ravnovesju z vodno paro v zraku in jo talni koloidi absorbirajo iz zraka
 ANG.: *hygroscopic water*

higroskópski koeficiént -ega -énta m količina vode, ki jo tla vsebujejo v ravnotežju z zrakom, nasičenim z vodno paro pri določeni temperaturi, in je izražena z odstotkom mase suhih tal
 ANG.: *hygroscopic coefficient*

hiperakumulátor -ja m rastlina, ki je sposobna sprejemati težke kovine iz tal in jih koncentrirati v svojih tkivih
 ANG.: *hyperaccumulator*

hiperparazit -a m zajedavec, ki zajeda druge zajedavce **s**: súperparazit
 ANG.: *hyperparasite, superparasite*

hiperplázija -e ž patofiziološka sprememba rastline zaradi vpliva patogenih organizmov, za katero je značilno povečanje hitrosti delitve celic gostitelja
 ANG.: *hyperplasia*

hipertrofija -e ž patofiziološka sprememba rastline zaradi vpliva patogenih organizmov, za katero je značilno povečanje velikosti celic gostitelja
 ANG.: *hypertrophy*

H

hipoglêj -a m talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje glejna tla na glinasto-ilovnatem nanosu
 ANG.: *hipogley*

hipokotil -a m del stebela rastlin, ki so zrastle iz semena, med nodijem s kličnimi listi in koreninskim vratom
 ANG.: *hypocotyl*

hipoplazija -e ž patofiziološka sprememba rastline zaradi vpliva patogenih organizmov, za katero je značilno zmanjšanje hitrosti delitve celic gostitelja
 ANG.: *hypoplasia*

hipsometrija -e ž veda o merjenju nadmorskih višin kopnega glede na nivo morske gladine
 ANG.: *hypometry*

H

histični horizont -ega -a m ► H horizont

histosól -a m ► šótna tlà

hladilnica -e ž prostor, v katerem se vzdržujeta nizka temperatura, npr. 2 °C, in visoka vlažnost, lahko pa se uravnava tudi želeno razmerje med plini, da se zmanjša dihanje rastlin ali plodov in s tem podaljša njihova življenjska doba
 ANG.: *cold storage room*

hládni dán -ega dnéva m koledarski dan, ko je najnižja temperatura zraka 2 m nad tlemi nižja od 0 °C
 ANG.: *frost day*

hlajêna sadika -e -e ž sadika, ki se od izkopa v drevesnici do sajenja, ki je običajno poleti, skladišči v hladilnici, kar omogoči podaljšanje zimskega mirovanja, zaradi česar sta rast in rodnost rastline po sajenju večji, npr. sadika jagode **s**: frígo sadíka
 ANG.: *frigo plant*

hlévski gnój -ega -a m živinsko gnojilo, ki nastaja pri hlevski reji in je mešanica izločkov rejnih živali, in sicer blata in manjšega dela seča, ter je pomešano s steljo in z ostanki krme, npr. goveji gnoj, konjski gnoj, perutninski gnoj
 ANG.: *farmyard manure, stable manure*

hmélj -a m *Humulus lupulus* L. dvodomna rastlina, ki je vzpenjalica in ovijalka ter se goji v večletnih nasadih s hmeljskimi žičnicami z namenom pridelave storžkov, ki se uporabljajo zlasti pri varjenju piva
 ANG.: *hop*

hmeljárstvo -a s **1.** veda, ki se ukvarja s proučevanjem pridelave in predelave hmelja
 ANG.: *hop growing*
2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s pridelavo in predelavo hmelja
 ANG.: *hop production*

hméljeva peronóspora -e -e ž glivična bolezen, ki jo povzroča vrsta *Pseudoperonospora humuli* in okužuje vse organe hmelja, pri čemer iz okuženih korenin in brstov spomladi poženejo okuženi poganjki, ki imajo krajše in odebeljene medčlenke ter rumenkaste, navzdol obrnjene liste, posledica okužbe je nižji pridelek, pri občutljivih sortah pa propad celotne rastline
 ANG.: *hop downy mildew*

hméljeva pršica -e -e ž ► navádna pršica

hmeljíšče -a s kmetijsko zemljišče, na katerem so hmeljske žičnice, obračališča in poti in ki je zasajeno s hmeljem ali je v premeni
 ANG.: *hop field, hop garden*

hméljska žičnica -e -e ž opora za rast hmelja, sestavljena iz lesenih ali betonskih stebrov, visokih od 6 m do 7 m, ki so na vrhu povezani z žicami, do vsake korenike hmelja pa je napeljano vodilo iz polimerne vrvíce ali vrvíce iz naravnih materialov, po katerem se ovija steblo hmelja v smeri urnega kazalca
 ANG.: *hop trellis*

hòd hòda m prikaz poteka meteorološke spremenljivke v izbranem času in točki
 ANG.: *course*

holometabólina žuželka -e -e ž žuželka z razvojem, ki obsega vse štiri razvojne stadije, in sicer stadij jajčeca, ličinke, bube in odraslega osebka
 ANG.: *holometabolous insect*

homogamíja -e ž ► homogámno cvetênje

homogámno cvetênje -ega -a s sočasno cvetenje ženskih in moških cvetov pri enodomnih rastlinah, npr. pri nekaterih sortah oreha **s**: homogamíja
 ANG.: *homogamous flowering*

homogéna atmosfêra -e -e ž hipotetično stanje ozračja, v katerem se gostota zraka z višino ne spreminja
 ANG.: *homogeneous atmosphere*

homogéna tlà -ih tál s mn. tla z majhno prostorsko variabilnostjo talnih lastnosti, npr. globine, skeletnosti, teksture, elementne sestave
 ANG.: *homogeneous soil*

homogenizírani vzórec tál -ega -rca -- m vzorec tal, ki se mu v postopku priprave za analizo, npr. med mešanjem, drobljenjem, sejanjem, poenotijo kemijske lastnosti
 ANG.: *homogenised soil sample*

homogénost -i ž lastnost neprekinjenih nizov meteoroloških podatkov, ki označuje, da so razlike med meteorološkimi podatki v nizu

izključno posledica vremena ali podnebja in niso nastale zaradi meteoroloških instrumentov, načina merjenja ali spremenjenih razmer opazovanj in meritev
ANG.: *homogeneity*

homogénost namákanja -i -- ž mera enakomernosti razporeditve vode po namakalni površini
ANG.: *irrigation uniformity*

horizónt -a m sloj tal, ki je večinoma vzporeden s površino tal in je nastal zaradi tlotvornih procesov v odvisnosti od tlotvornih dejavnikov ter se razlikuje od zgoraj ali spodaj ležečih slojev tal v eni ali več morfoloških, fizikalnih ali kemijskih lastnosti
ANG.: *soil horizon*

horizontálna izméra -e -e ž določanje dolžin preko medsebojne prostorske lege točk v ravnini z uporabo razdaljemera
ANG.: *horizontal measurement*

horizontálna odpórnost -e -i ž odpornost rastlin, pri kateri je udeleženih več genov z majhnim učinkom, zaradi česar je trajnejša in stabilnejša **s**: kvantitativna odpórnost, poligénska odpórnost
ANG.: *horizontal resistance*

horizontální kót -ega -a m projekcija dveh krakov prostorskega kota na horizontalno ravnino, ki se uporablja za določitev položaja točk v horizontalni ravnini
ANG.: *horizontal angle*

hormónski herbicíd -ega -a m herbicíd, ki v ciljni rastlini vpliva na presnovni proces ter moti njeno rast in razvoj
ANG.: *hormone-type herbicide*

hormónski motílec -ega -lca m ► motílec endokrínega sistéma

hortikultúra -e ž veda, ki se ukvarja s pridelavo sadnih rastlin, zelenjadnic, vinske trte, okrasnih rastlin in zdravilnih rastlin
ANG.: *horticulture*

hortikultúrna rastlína -e -e ž rastlina, ki se goji in je lahko sadna rastlina, zelenjadnica, vinska trta, okrasna rastlina ali zdravilna rastlina
ANG.: *horticultural plant*

hranílna raztopína -e -e ž voda, v kateri so raztopljena vsa makro- in mikrohranila, ki so potrebna za rast in razvoj rastlin pri hidroponskem gojenju
ANG.: *nutrient solution*

hranílno-kreditna zádruga -e -e ž zadruga, katere naloga je zbiranje trenutno prostih sredstev članov zadruge ter najemanje in

dajanje posojil članom zadruge pod pogoji, ki so praviloma ugodnejši od bančnih posojil
ANG.: *savings and loan cooperative*

hríbni pogánjek -ega -jka m ► bohotívka

hrèñ hrèña m *Armoracia rusticana* P.G. Gaertn., B. Mey. & Scherb vrtnina iz skupine korenovk, ki spada med trajnice iz družine križnic in se razmnožuje s stranskimi rezniki ter se goji zaradi korena, ki ima pikanten okus in se uporablja v prehrani ljudi
ANG.: *horseradish*

hrúška -e ž *Pyrus communis* L. sadna vrsta iz skupine pečkarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima velike sočne plodove s pečkami in kratkim pecljem, ki se uporabljajo kot namizno sadje ali predelani, npr. v žganje
ANG.: *pear*

hržica -e ž škodljivec iz družine Cecidomyiidae, ki sodi med mušice in je dolg od 1 mm do 4 mm ter katerega ličinke z izsesavanjem sokov na rastlinah povzročajo značilne deformacije in šiške
ANG.: *gall fly, gall midge*

húdi mráz -ega mráza m mráz, ki je v območjih med 30° in 60° severne zemljepisne širine definiran s temperaturo zraka od -10 °C do -15 °C
ANG.: *severe cold*

humektánt -a m omočiló, ki se dodaja nekaterim formulacijam FFS, npr. močljivim praškom, da se prepreči zgoščevanje kristalov v škropilni brozgi
ANG.: *humectant*

humídna klíma -e -e ž ► vlázno podnébje

humifikácia -e ž proces pretvorbe počasneje ali težje razgradljivih organskih ostankov, npr. odmrlih delov rastlin in drugih talnih organizmov, v stabilno obliko talne organske snovi
ANG.: *humification*

humospódični horizónt -ega -a m ► Bh horizónt

humózni slòj tál -ega slòja -- m zgornji del talnega profila, ki lahko zajema O horizonte in A horizonte ter vsebuje znatno količino organske snovi ter tvori rodovitni del tal
ANG.: *humus soil layer*

húmus -a m obstojen, večinoma temno obarvan del organske snovi, ki nastane v procesu razgradnje rastlinskih in živalskih ostankov ter humifikacije in je pomemben za kakovost tal ter rast in razvoj kmetijskih rastlin
ANG.: *humus*

húmusna bilánca -e -e ž modelni izračun razlike med tvorbo in mineralizacijo humusa v določenem obdobju, pri čemer je za kakovost agroekosistema pomembno, da je ta na letni ravni v povprečju nevtralna do zmerno pozitivna

ANG.: *humus balance*

húmusnoakumulativna tlà -ih tál s mn. avtomorfna tla z dobro razvitim A horizontom in brez kambičnega horizonta ali pa je ta v začetni fazi

ANG.: *humus accumulative soil*

húmusnoakumulativni horizont -ega -a m ► Á horizont

ilovica -e ž teksturni razred tal, ki vsebuje do 65 % peska, do 45 % melja in do 15 % gline, kar omogoča optimalno zračnost tal ter zadrževanje vode in hranil

ANG.: *loam*

ilovka -e ž rdečerjava tla, ki ne vsebujejo znatnega deleža kremenovega skeleta in se pojavljajo na matičnem Krasu

ANG.: --

ilovnata tlà -ih tál s mn. tla, ki vsebujejo uravnotežen delež peščenih, meljastih in glinenih delcev, zaradi česar imajo optimalne lastnosti za kmetijsko pridelavo in se uvrščajo v teksturni razred ilovica

ANG.: *loamy soil*

iluviálni horizont -ega -a m horizont, v katerem so premeščene in akumulirane snovi iz nad njim ležečih A in E horizontov, npr. glina, topna organska snov, železovi in aluminijevi seskvioksidi, in ki vsebuje vsaj 20 % več gline kot nad njim ležeči horizont ali izkazuje glinene prevleke na površini strukturnih agregatov

ANG.: *illuvial horizon*

imágo -a m razvojni stadij odraslega osebká pri žuželkah

ANG.: *imago*

índeks arídnosti -a -- m ► kazálnik súšnosti

índeksíranje -a s cepljenje cepíča ali mladíke índikatorske trte na rozgo ali mladíko vínske trte v selekcíji z namenom ugotavljanja okužbe te trte z virusi

ANG.: *indexing*

índeks lístne površíne -a -- -- m kazálnik pokrovnosti tal, ki ponazarja vsoto površíne vseh listov na enoto površíne tal **k**: LAI

ANG.: *leaf area index, LAI*

índeks Ravaz -a -- [ravá] m índeks, ízračunan íz razmerja med maso grozdja in maso enoletnega lesa iste vínske trte, ki je merilo za ugotavljanje primerne rodnosti in rasti te vínske trte v rastni dobi

ANG.: *Ravaz index*

índeks zrélosti -a -- m **1.** índeks, ki je ízračunan kot količnik med trdoto ter produktom vsebnosti topne suhe snovi in škrobne vrednosti ter določá čas obiranja jabolk **s**: Streifov índeks

ANG.: *index of maturity, Streif index*

2. índeks, ki je ízračunan kot količnik vsebnosti sladkorjev in kislin ter določá primeren čas trgatve

ANG.: *index of maturity*

índijánska banána -e -e ž ► asimína

índikátor -ja m ► índikátorska rastlína (1, 2)

índikátorska rastlína -e -e ž **1.** rastlína, ki zaradi ízrazite občutljivosti na patogene hitro pokaže típična bolezenska znamenja **s**: índikátor

ANG.: *indicator plant*

2. rastlína, katere povečana prisotnost v nekem habitatu kaže na prevladujočo okoljski dejavnik, npr. na kislá tla **s**: índikátor

ANG.: *indicator plant*

índucírana odpórnost -e -i ž obrambna reakcía rastlin proti patogenom s tvorbo določenih snovi, npr. melamina, tanina, fitoaleksinov

ANG.: *induced resistance*

índúkcijska cveténja -e -- ž prehod rastlin íz obdobja rasti v obdobje razvoja cvetov, semen in plodov

ANG.: *flower induction*

índustríjska rastlína -e -e ž kmetíjska rastlína, katere pridelek, npr. plodovi, stebela, listi, koreni, se kot surovína uporabi za predelavo v polízdelek ali ízdelek, npr. laneno predivo, sladkor, ogrščíčno olje

ANG.: *industrial crop*

índustríjska sórta -e -e ž sorta kmetíjske rastline, katere pridelek je uporaben predvsem za predelavo v žívilске izdelke za prehrano ljudi ali krmo rejnih živali

ANG.: *industrial cultivar*

inêrtni substrát -ega -a m substrat, ki ne spreminja svojih kemijskih lastnosti ali lastnosti snovi, s katerimi je v stiku, npr. pesek, gramoz, perlit, kamena volna
ANG.: *inert substrate*

infektivni stádij -ega -a m razvojni stadij škodljivega organizma, ki povzroči okužbo, npr. stadij ličinke pri entomopatogenih ogorčicah
ANG.: *infective stage*

infektivnost -i ž sposobnost organizma, da okuži drug organizem in širi bolezen **s**: kúžnost
ANG.: *infectivity*

inficirana korenina -e -e ž ► okúžena korenína (1, 2)

infiltrabilnost -i ž ► kapacitéta infiltrácije

infiltrácija -e ž gibanje vode s površine tal v globlje sloje tal zlasti ob dežju, taljenju snega, poplaval, namakanju ali med meritvami, običajno v vertikalni smeri
ANG.: *infiltration*

infiltracijska sposobnost tál -e -i -- ž ► kapacitéta infiltrácije

infiltróméter -tra m naprava za merjenje zniževanja vodne gladine na površini tal ali v izkopu določenega horizonta, v katero se dodaja voda **s**: merílnik vpíjanja
ANG.: *infiltrometer*

inflorescénca -e ž ► socvétje

infrardéče sévanje -ega -a s sevanje valovnih dolžin med 0,75 µm in 100 µm
ANG.: *infrared radiation*

inhalácijski insekticíd -ega -a m ► diháltni insekticíd

inhibitor rasti -ja -- m kemična snov, ki zavira rast rastlin, npr. rast v vrhu drevesa, ter spodbuja zimsko mirovanje in abscijizo, npr. abscijzinska kislina
ANG.: *plant growth inhibitor*

injéktorska šóba -e -e ž šoba za dovod goriva v zgorevalni prostor valja v dizelskem motorju z notranjim zgorevanjem pri visokih tlakih
ANG.: *injection nozzle*

inkompatibilna sórta -e -e ž **1.** sorta sadne rastline, ki z izbrano podlago ne ustvari uspešne cepilne zveze, npr. sorta 'Viljamovka' s podlago kutina MA
ANG.: *incompatible cultivar*
2. sorta sadne rastline, ki ne more oploditi tistih sort iste sadne vrste, ki imajo enake sterilitetne alele
ANG.: *incompatible cultivar*

inokulácija -e ž nanos patogena ali njegovega dela na rastlino za povečanje njene odpornosti ali na hranljivo gojišče z namenom *in vitro* razmnoževanja patogena, njegovega dela ali rastline
ANG.: *inoculation*

inokulácija seména -a -- ž agrotehnični ukrep, pri katerem se koristni organizmi, npr. bakterije iz rodov *Rhizobium* in *Bradyrhizobium* ter mikorizne glive, suho ali mokro nanesejo na seme pred setvijo, da se zagotovi močnejši koreninski sistem, ki zagotavlja učinkovitejšo črpanje hranil in odpornost rastline
ANG.: *seed inoculation*

inokulativno biótično várstvo rastlín -ega -ega -a -- s zatiranje škodljivih organizmov, pri katerem se v rastlinjak ali na prosto enkrat ali večkrat v rastni dobi načrtno vnese domorodna ali tujerodna laboratorijsko namnožena vrsta koristnih organizmov z namenom zatiranja škodljivega organizma, npr. parazitoidna osica *Encarsia formosa* za zatiranje rastlinjakovega ščitkarja **s**: inokulativno biótično zatiranje
ANG.: *inoculative biological control, inoculative release*

inokulativno biótično zatiranje -ega -ega -a s ► inokulativno biótično várstvo rastlín

inókulum -a m patogen ali njegov del, npr. micelij glive, spore, bakterijske celice, ki se uporabi za umetno okužbo rastlin z namenom povečanja njene odpornosti na izhodiščni patogen
ANG.: *inoculum*

insekticíd -a m fitofarmaceutsko sredstvo za zatiranje škodljivih žuželk, katerega uporaba je upravičena po pojavu škodljivca takrat, ko bi bila gmotna škoda zaradi njega večja od stroškov zatiranja in večja od negativnih posledic, ki bi nastale zaradi njegovega zatiranja
ANG.: *insecticide*

integrirana prideláva -e -e ž certificirana pridelava hrane rastlinskega izvora, pri kateri je dovoljena uporaba vseh registriranih mineralnih gnojil in sort ter omejena uporaba registriranih fitofarmaceutskih sredstev, prednost pa imajo agrotehnični ukrepi, ki temeljijo na naravnih virih in bioloških zakonitostih, da bi čimbolj zmanjšali negativne vplive kmetovanja na okolje in zdravje ljudi
ANG.: *integrated plant production*

integrirano várstvo rastlín -ega -a -- s obvladovanje škodljivih organizmov, pri katerem

se uporabijo vsi razpoložljivi ukrepi za njihovo zadržanje pod pragom gospodarske škode, pri čemer se s posrednimi ukrepi, npr. z izbiro rastišča, kolobarjem, optimalnim skladiščenjem, zmanjša potreba po neposrednih ukrepih fizikalnega, biotičnega in kemijskega zatiranja ob ekonomsko, ekološko in toksikološko upravičeni rabi fitofarmaceutskih sredstev **K: IVR**
ANG.: *integrated plant protection, IPP*

intenzivna gojitvena oblika -e -e -e ž
 gojitvena oblika vinske trte, pri kateri se med rastno dobo na njej pogosto izvajajo ampelotehnični ukrepi
ANG.: *intensive training system*

intenzivna pridelava -e -e ž pridelava, za katero je značilna velika količina vlaganj, npr. v semena visokorodnih sort, gnojila, fitofarmaceutska sredstva, zaradi česar so pričakovani končni rezultati večji, npr. večji hektarski pridelek
ANG.: *intensive plant production*

intenzivna raba travinja -e -e -- ž gospodarjenje na travinju z ugodnim rastiščem, ki se izvaja s košnjo praviloma več kot trikrat letno ali s pašo z veliko obtežbo in za katero je značilno veliko dela in veliko vloženi sredstev
ANG.: *intensive grassland management, intensive grassland use*

intenzivni nasad -ega -áda m trajni nasad, za oskrbo katerega je potrebno veliko dela in denarnih sredstev
ANG.: *intensive plantation*

intenzivni sadovnják -ega -a m sadovnjak, v katerem je običajno ena sadna vrsta, pri čemer je gostota dreves, ki imajo enako sadilno razdaljo, vsaj 100 dreves na hektar, in ki je deležen veliko oskrbe, npr. z gnojenjem, rezjo, zaščito pred boleznimi in škodljivci, obdelavo tal
ANG.: *intensive orchard*

intenzivno gnojénje -ega -a s gnojenje z namenom doseganja velikih pridelkov ob ugodnih razmerah za rast, ki je upravičeno s stališča varstva okolja in ekonomike, zato ne pride do presežka hranil v tleh, do nevarnosti onesnaženja tal, podzemne vode, površinskih vod in ozračja ali do neupravičenih stroškov v pridelavi
ANG.: *intensive fertilisation*

intenzivnost kmetovánja -i -- ž stopnja izkoriščanja proizvodnih dejavnikov v procesu kmetijske pridelave, od katere so odvisni višina hektarskih pridelkov ali prirast rejnih živali, kakovost proizvodov in učink

kmetijstva na okolje ter glede na katero se ločuje med konvencionalno pridelavo, integrirano pridelavo ali ekološko pridelavo
ANG.: *agricultural intensity*

intercelulár -ja m ► medcelični prostor

intercépcija -e ž količina padavin ali sončnega obsevanja, ki jo prestreže vegetacija in ne doseže površine tal
ANG.: *interception*

internódij -a m **1.** del stebela kmetijske rastline med dvema zaporednima nodijema, na katerem ni listov ali brstov **S:** člének (1)
ANG.: *internode*
2. ► člének (2)

interpolácija -e ž metoda za oceno približnih vmesnih vrednosti funkcije znotraj obsega znanih nepovezanih vrednosti neodvisne meteorološke spremenljivke v prostoru in času
ANG.: *interpolation*

interspecifična kompeticija -e -e ž ► medvrstna kompeticija

interspecifična sórta -e -e ž sorta vinske trte, ki nastane s spontanim ali načrtovanim križanjem sort vsaj dveh različnih vrst vinske trte in je običajno cepljena na podlago, npr. 'Johanniter', 'Solaris'
ANG.: *interspecific cultivar*

intersterilna sórta -e -e ž sorta sadne rastline, ki se ne more oploditi s sortami iz iste sterilne skupine
ANG.: *inter-incompatible cultivar*

intervál namákánja -a -- m ► túrnus namakánja

intervéncijska céna -e -e ž cena, ki je vnaprej določena in na podlagi katere se odredi intervencijski odkup določenega kmetijskega pridelka, npr. s strani države, da se prepreči padec njegove tržne cene pod določeno najnižjo raven
ANG.: *intervention price*

intervéncijski nakúp -ega -a m ► intervencijski odkúp

intervéncijski odkúp -ega -a m ukrep skupne kmetijske politike, s katerim se kratkoročno omeji ponudba določenega kmetijskega pridelka, da se prepreči padec njegove tržne cene pod določeno najnižjo raven **S:** intervencijski nakúp
ANG.: *intervention purchase*

intraspecifična kompeticija -e -e ž ► znótrajvrstna kompeticija

intraspecifična sórta -e -e ž sorta vinske trte, ki nastane s spontanim ali načrtovanim

križanjem sort iste vrste vinske trte in je običajno cepljena na podlago, npr. 'Zweigelt', 'Rizvanec'

ANG.: *intraspecific cultivar*

introdukcija -e ž preverjanje rasti, rodnosti in kakovosti pridelka tujih in novih domačih sort, klonov ali podlag v pridelovalnih razmerah na določenem območju za namen njihovega uvajanja v pridelavo na tem območju **s**: posebno preizkušanje

ANG.: *introduction*

introdukcijski nasad -ega -áda m trajni nasad kmetijskih rastlin, v katerem poteka preverjanje rasti, rodnosti in kakovosti pridelka tujih in novih domačih sort, klonov ali podlag

ANG.: *introduction plantation*

inundativno zatiranje -ega -a s ► preplávnó biótično várstvo rastlín

invazívna tujeródna vrsta -e -e -e ž tujerodna vrsta, ki se hitro širi in izpodriva samonikle rastline, zaradi česar povzroča spremembe v strukturi in funkciji ekosistema

ANG.: *invasive alien species*

irizácija -e ž svetlobni pojav prelívajočih se mavričnih barv na oblakih, običajno v pasovih, poravnanih z robom oblaka

ANG.: *irisation*

ívje -a s kristali ledu na rastlinju in predmetih, ki nastanejo zaradi primrzovanja podhlajenih kapljic iz megle ob lahnem ali močnejšem vetru

ANG.: *hoarfrost*

IVR -- [ivə̀rə] m ◄► integrirano várstvo rastlín

izbóljšana píramída -e -e ž ► izbóljšana píramídálna oblíka

izbóljšana píramídálna oblíka -e -e -e ž okrogla gojitvena oblika drevesastih sadnih rastlin, ki ima visoko deblo, spiralno razporejene veje na enem provodniku in odveden vrh **s**: izbóljšana píramída

ANG.: *modified pyramidal form*

izboljševálec tál -lca -- m snov, ki se vnese v tla, da se spremenijo njihove fizikalne, kemijske ali biotske lastnosti, npr. struktura tal, vodozadrževalna lastnost tal, pH tal

ANG.: *soil amendment*

izbrána kakovóost -e -i ž označba kakovosti proizvoda po nacionalni shemi kakovosti, ki jo dobi kmetijski pridelek ali živilo zaradi svojih lastnosti, ki se nanašajo npr. na izpolnjevanje kriterijev za kemijsko sestavo, okolju prijazno pridelavo, visoko kakovost surovin, kratko transportno pot

ANG.: *selected quality*

izdolževánje célice -a -- s pojav, ko se celična stena razteza, zaradi česar celica raste

ANG.: *cell elongation*

izdolževánje pogánjka -a -- s pojav, ko se poganjek razteza v dolžino zaradi delitve celic na njegovem vršnem delu

ANG.: *shoot elongation*

izhlapévanje -a s prehajanje vode z vodne površine ali s površine tal v plinasto fazo in v ozračje **s**: evaporácija

ANG.: *evaporation*

izkopálnik -a m vlečeni kmetijski stroj za spravilo krompirja, pri katerem lemež zarezhe v tla pod gomolji in jih odvzame iz lehe

ANG.: *potato digger*

izkorístek hraníla -tka -- m količina hranila, npr. dušika, ki jo iz gnojila sprejme rastlina ali posevek v določenem časovnem obdobju

ANG.: *nutrient use efficiency*

izlétniška kmetíja -e -e ž turistična kmetija, ki gostom nudi gostinske storitve in ima lahko največ 60 sedežev v objektu, največ 60 sedežev pred objektom in lahko sprejme največ 60 gostov naenkrat

ANG.: *excursion farm*

izlívka -e ž končni element pri drenažni cevi, ki vodi v odvodni jarek in ima enosmerno prepreko za manjše živali ter omogoča odstranjevanje nečistoč iz drenažne cevi

ANG.: *end cap*

izlužlívjivost -i ž ► ekstrabílnost

izménična ródnost -e -i ž pojav pri nekaterih sadnih rastlinah, odvisen od sorte in agrotehničnih ukrepov, ko letu s pridelkom sledi leto brez pridelka **s**: alternánca, alternativna ródnost

ANG.: *alternate bearing*

izménična sétev -e -tve ž setev, pri kateri se semena rastlin ene vrste posejejo med rastline druge vrste še pred njenim spravilom, kar omogoči boljši začetni razvoj rastlin sejane rastlinske vrste

ANG.: *relay intercropping*

izmenjálna ekstrákcija -e -e ž postopek, pri katerem se vzorec tal tretira z vodo, raztopinami soli, šibkimi kislinami ali ligandi za določevanje vodotopnih in adsorpcijsko vezanih snovi v tleh, npr. rastlinam dostopnih hranil, kovin in drugih ionov

ANG.: *exchangeable extraction*

izmenljíva kíslot -e -i ž količina kisló delujočih kationov, npr. oksonijevih in aluminijevih ionov na sorptivnem delu tal,

izražena v milimolih naboja na 100 gramov tal, ki se določa kot del efektivne kationske izmenjalne kapacitete

ANG.: *exchangeable acidity*

izmenljivi katióni -ih -ov m mn. kationi, ki so z adsorpcijo vezani na površino talnih delcev, od koder se lahko sproščajo v talno raztopino, in so lahko kislo ali bazično delujoči

ANG.: *exchangeable cations*

izmetálo -a s delovni element v sejalnem sklopu sejalnice, ki seme iz sejalnega koluta izvrže v brazdo

ANG.: *ejector*

izobára -e ž črta, ki na zemljevidu povezuje točke z enakim zračnim tlakom

ANG.: *isobar*

izoféna -e ž črta, ki na zemljevidu povezuje točke z istočasnim nastopom določene fenofaze

ANG.: *isophene*

izohiéta -e ž črta, ki na zemljevidu povezuje točke z enako količino padavin v izbranem obdobju

ANG.: *isohyet*

izohípsa -e ž črta, ki na zemljevidu povezuje točke z enako nadmorsko višino

s: plástnica

ANG.: *isohypse*

izolírana kapilárna vóda -e -e -e ž kapilarna voda, ki ni fizično povezana z gladino podzemne vode s: funikulárna vóda, viséča kapilárna vóda

ANG.: *funicular capillary water*

izonéfa -e ž črta, ki na zemljevidu povezuje točke z enako količino oblačnosti

ANG.: *isoneph*

izotérma -e ž črta, ki na zemljevidu povezuje točke z enako temperaturo zraka, tal, vode

ANG.: *isotherm*

izotérmna atmosféra -e -e ž plast ozračja, kjer se temperatura ali virtualna temperatura z višino ne spreminja

ANG.: *isothermal atmosphere*

izparilna toplóta -e -e ž toplota, ki jo je treba dovesti enemu kilogramu kapljevinate snovi, da pri temperaturi vrelišča in stalnem tlaku izpari, kar se kaže pri spremembah temperature dvigajočega se ali spuščajočega se zraka ob hkratni prisotnosti vode v tekočem ali trdnem stanju ter pri ohlajanju rastlin in tal med izhlapevanjem vode

ANG.: *evaporation heat*

izpíranje -a s prenos talnih koloidov, npr. glinenih mineralov, ali drugih v talni raztopini raztopljenih snovi, npr. fitofarmaceutvskih sredstev, hranil, soli, v nižje sloje tal, podtalje ali v podzemno vodno telo

ANG.: *leaching*

izprána tlá -ih tál s mn. talni tip slovenske klasifikacije tal, ki opredeljuje tla, v katerih si sledijo horizonti A, E, Bt, za katere je značilno premeščanje snovi iz A horizonta in E horizonta v nižje ležeče sloje tal ter tvorba spodnjega, z glino obogatenega Bt horizonta

ANG.: *leached soil*

izravnáлно plačílo -ega -a s plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike, ki je namenjeno pokrivanju višjih stroškov kmetijskih pridelovalcev na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost ali višjih stroškov zaradi pridelave, ki poteka po višjih kakovostnih ali okoljskih standardih s: kompenzacijsko plačilo

ANG.: *compensation payment*

izrédni vreménski dogódek -ega -ega -dka m

► extrémni vreménski dogódek

izrezováanje -a s agrotehnični ukrep, pri katerem se poganjek izreže na mestu, kjer izrašča iz drugega poganjka

ANG.: *thinning cut*

izrojéna sórta -e -e ž sorta, ki sčasoma izgublja nekatere pomembne gospodarske lastnosti zaradi neugodnih rastnih razmer v okolju, setve v monokulturi ali ozkem kolobarju, pri tujeprašnih sortah pa tudi zaradi pomanjkljive vzdrževalne selekcije

ANG.: *degenerated cultivar*

iztók hranil -óka -- m proces, pri katerem se hranila premikajo z vodo iz medija, v katerem se nahajajo, npr. iz tal v podtalje

ANG.: *nutrient outflow*

izvedéni meteorolóški podátek -ega -ega

-tka m meteorološki podatek, ki je posredno izračunan ali določen iz izmerjenih ali opazovanih podatkov, navadno iz kontroliranih podatkov po osnovnih meteoroloških enačbah

ANG.: *calculated meteorological data*

izvózna podpóra -e -e ž denarna podpora izvoznikom, običajno s strani države, z namenom neposrednega ali posrednega spodbujanja ponujanja njihovih proizvodov ali storitev na tujih trgih

ANG.: *export subsidy*

izvózno dovoljéne -ega -a s dokument, ki omogoča izvoz proizvodov, ki je sicer omejen,

npr. izvoz pšenice ali koruze, iz carinskega območja Evropske unije v tretje države

ANG.: *export licence*

izvóžno nadomestílo -ega -a s denarni prejemek, ki ga proizvajalec kmetijskih proizvodov pridobi na podlagi izvoznega dovoljenja in je namenjen izravnavi razlike med višjimi cenami proizvodov iz EU in nižjimi cenami proizvodov iz tretjih držav, zaradi česar omogoča konkurenčnost evropskih proizvodov

ANG.: *export refund*

J

jáblana -e ž *Malus domestica* (Suckow) Borkh. sadna vrsta iz skupine pečkarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima velike sočne plodove kisló-sladkega okusa, ki imajo kratek pecelj in pečke ter se uporabljajo kot namizno sadje ali predelani, npr. v kis

ANG.: *apple*

jáblanov cvetožer -ega -a m *Anthonomus pomorum* (L.) škodljivec, ki je predstavnik hroščev in spomladi v še zaprte cvetove odlaga jajčeca, iz katerih se razvijejo ličinke, ki objedajo prašnike, pestiče in venčne liste, s čimer uničijo cvet, iz katerega se ne more razviti plod

ANG.: *apple blossom weevil*

jágoda -e ž **1.** *Fragaria x ananassa* Duch. jagodičasta sadna vrsta iz družine rožnic, ki sodi med zelnate trajnice in ima majhne sočne plodove rdeče barve s kratkim pecljem, ki se uporabljajo kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v marmelado

ANG.: *strawberry*

2. sočni zaprti plod številnih vrst, ki se razvije iz enega cveta in ene plodnice z eno ali več semenskimi zasnovami, npr. ribez, kivi

ANG.: *berry*

jagodičasti plód -ega -a m plod, ki je majhen, mehek in hitro pokvarljiv, pogosto sestavljeni plod, ki ima številna drobna semena in se razvije iz ene ali več plodnic enega cveta ali iz plodnic in cvetišč

ANG.: *berry fruit*

jagodičasto sádje -ega -a s plodovi različnih sadnih vrst, ki so majhni, sočni, različnih barv in hitro pokvarljivi ter imajo majhno kalorično vrednost zaradi velike vsebnosti vode, npr. jagoda, malina, kosmulja

ANG.: *berry fruits*

jagodičevje -a s ► jagodíče

jagodíče -a s skupina gojenih ali samoniklih sadnih vrst, ki oblikujejo hitro pokvarljive drobne in sočne plodove različnih barv ter rastejo kot zelnata trajnica, polgrm ali grm, npr. jagoda, malina, ameriška borovnica **s:** jagodíčevje

ANG.: *berry plants*

jágodna kóžica -e -e ž zunanji del grozdne jagode, bogat s fenolnimi in aromatičnimi spojinami, ki zadržuje meso in preprečuje njegovo dehidracijo

ANG.: *grape berry skin*

jágodni pópek -ega -pka m okrogla tvorba temnejše barve na vrhu grozdne jagode, ki je ostanek brazde pestiča in je pri nekaterih sortah vinske trte zelo izražena

ANG.: *stylar remnant*

jahálni tráktor -ega -ja m traktor, ki ima visok prosti prehod, kar mu omogoča vožnjo nad posevki

ANG.: *riding tractor*

jájčece -a s začetni razvojni stadij pri škodljivcih in koristnih živalskih organizmih

ANG.: *egg*

jájčevce -vca m *Solanum melongena* L. vrtnina iz skupine plodovk, ki spada med toplotno zahtevne zelnate enoletnice iz družine razhudnikovk in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi plodov z belim mesom in gladko črno ali vijoličasto kožico, ki se uporabljajo v prehrani ljudi **s:** melancán

ANG.: *eggplant*

jájčna célica -e -e ž ženska haploidna spolna celica, ki jo lahko oplodi spermalna celica **s:** óvula

ANG.: *egg cell, ovum*

jákost izhlápévanja -i -- ž količina vode, ki izhlapi z vodne površine ali s površine tal v časovni enoti

ANG.: *evaporation rate*

jákost vétra -i -- ž opis hitrosti vetra po Beaufortovi lestvici, ki temelji na osnovi vidnih pojavov v naravi

ANG.: *wind intensity*

jálova práha -e -e ž praha, pri kateri je kmetijsko zemljišče dlje časa neobdelano in neposejano **s**: trznína
ANG.: *bare fallow*

jálovka -e ž ► nêródna mladíka

japónska nêšplja -e -e ž *Eriobotrya japonica* (Thunb.) Lindl. sredozemska sadna vrsta iz družine rožnic, ki raste kot drevo in ima srednje velike sočne pečljate plodove marelične barve, ki se običajno uporabljajo kot namizno sadje ali za pripravo napitkov
ANG.: *loquat, Japanese medlar*

jára sórta -e -e ž sorta, običajno poljščine, ki se seje ali sadi konec zime ali spomladi, saj za prehod iz vegetativne v generativno fazo razvoja ne potrebuje nizkih temperatur, zaradi krajše rastne dobe pa je njen pridelek v primerjavi z ozimnimi sortami manjši
ANG.: *spring cultivar*

J járek -rka m podolgovata reliefna oblika, v kateri se zbirata odvečna površinska voda in slojna voda
ANG.: *ditch*

járek III. réda -rka --- [trétjega] m ► osuševálni járek

járek II. réda -rka --- [drúgega] m ► zbirálni járek

járek I. réda -rka --- [prvéga] m ► odvódni járek

jári posévek -ega -vka m ► nêprezímni posévek

járkasta erozija -e -e ž vodna erozija, pri kateri se zaradi površinskega odtoka vode erozijski žlebiči združijo v erozijske jarke, ki jih je mogoče popraviti z obdelavo tal
ANG.: *channel erosion*

jarovizácija -e ž ► vernalizácija

járo žito -ega -a s žito, ki je primerno za setev konec zime ali zgodaj spomladi, ko so tla ogreta nad 3 °C in dovolj suha, da je mogoča strojna obdelava
ANG.: *spring cereal*

jásno -ega s stanje neba, ko oblakov ni ali pa je nebo le do 1/8 prekrito z visokimi oblaki
ANG.: *clear*

jêčmen -éna m *Hordeum vulgare* L. žito, ki dobro prenaša nizke temperature in je običajno nižje od pšenice, bolj občutljivo na glivične bolezni, ima mehkejšo slamo ter oblikuje klas s plevnatim zrnjem, ki ob spravilu ne izpade iz plev, zato ga je treba za prehrano ljudi izluščiti v ješprenj, delno nakaljeno se uporablja v pivovarstvu za slad, najpogosteje pa za krmo rejnih živali, zlasti prašičev
ANG.: *barley*

ječménova gôla snét -e -e -í ž glivična bolezen ječmena in pšenice, ki jo povzroča vrsta *Ustilago nuda* in se kaže s pojavom črnih tvorbo na klaskih, katerih notranjost je spremenjena v suho, črnorjavo prašnato gmoto spor
ANG.: *loose smut of barley*

ječmíga -e ž mešani posevek ozimne rži in ječmena, ki se uporablja za pridelavo krme
ANG.: *barley-rye mixture*

jedílina sórta -e -e ž sorta, običajno poljščine, ki se uporablja v prehrani ljudi, npr. sorta krompirja, pese, buče
ANG.: *edible cultivar*

jêdro družíne -a -- s družinski člani na kmetiji, in sicer gospodar ali gospodarica kmetije, zakonec gospodarja ali gospodarice in naslednik kmetije, ki se upoštevajo pri določanju socialnoekonomske strukture kmetije
ANG.: *family nucleus*

jerebika -e ž *Sorbus aucuparia* L. sadna vrsta iz družine rožnic, ki raste kot drevo in se najpogosteje sadi za okras ter ima majhne rdeče pečkate plodove, ki so združeni v grozd in se uporabljajo predelani, npr. v marmelado, liker
ANG.: *rowan*

jerína -e ž ► rdêčerjáva tlà

jerôvica -e ž ► rdêčerjáva tlà

jesénska sétev -e -tve ž setev rastlin, tolerantnih na nizke temperature, ki se opravi od konca avgusta do konca oktobra, da v obdobju kratkega dne razvijejo koreninski sistem, ki jim omogoči uspešno prezimitev, rast in razvoj pa nadaljujejo v naslednji rastni sezoni, ko oblikujejo tudi pridelek
ANG.: *autumn seeding*

jesénska sórta -e -e ž 1. sorta sadne rastline, katere pridelek se pobira v septembru ali v začetku oktobra, njegova uporabna vrednost in skladiščna sposobnost pa trajata do konca koledarskega leta, npr. jesenska cvetača, sorta jablane 'Zlati delišes'
ANG.: *autumn cultivar*

2. sorta vrtnine, ki se seje ali sadi od julija do septembra, pridelek pa tehnološko zrelost doseže v oktobru, novembru ali decembru, npr. jesenska cvetača
ANG.: *autumn cultivar*

jesénski podlések -ega -ska m *Colchicum autumnale* L. strupena zel, ki vsebuje alkaloidne, zlasti kolhicin, in spada med večletnice iz družine podleskovk s kratkim

stebлом in pritličnimi listi ter je pri osnovi v tleh čebulasto odebljena in razširjena na vlažnih in slabo hranljivih tleh eno- in dvokosnih travnikov ter ekstenzivnih pašnikov

ANG.: *autumn crocus*

jósta -e ž *Ribes x nidigrolaria* Rud. Bauer &

A.Bauer jagodičasta sadna vrsta iz družine kosmuljev, ki raste kot visok grm in ima majhne sočne plodove črne barve, ki se uporabljajo kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v sok

ANG.: *jostaberry*

júgo -a m topel in vlažen veter na Jadranskem morju, ki piha z južne ali jugovzhodne smeri in običajno traja nekaj dni **s:** široko

ANG.: *sirocco, south wind*

júgozahodnik -a m veter s stalno smerjo, ki lahko piha več dni in se z višino načeloma okrepi ter je značilen za večji del Slovenije

ANG.: *southwest wind*

júnijsko trébljenje -ega -a s naravni proces pri pečkarjih, do katerega pride od štiri do šest tednov po cvetenju in pri katerem določen delež slabše razvitih plodičev ali plodičev z manjšim številom semen odpade

ANG.: *june drop*

juvenilna fáza -e -e ž ► mladostno obdobje

júžni snég -ega -á m vlažen, moker ali zelo moker sneg z veliko gostoto, ki pada pri temperaturah zraka okrog 0 °C

ANG.: *wet snow*

K

kábernik -a m zasnova socvetja vinske trte, ki se začne razvijati na glavnem brstu že pred brstenjem, končni stadij razvoja pa doseže na rodni mladiki ob začetku cvetenja, ko se preoblikuje v socvetje

ANG.: *inflorescence primordia*

káki -ja m *Diospyros kaki* L.f. sredozemska sadna vrsta iz družine ebenovk, ki raste kot drevo in ima velike sočne plodove oranžne barve s kratkim pecljem, ki običajno postanejo užitni, ko se zmehčajo in izgubijo trpkost,

izjema so trdoužitne sorte, ter se uporabljajo kot namizno sadje ali posušeni

ANG.: *persimmon*

kakôvost krme -i -- ž vrednost krme v prehrani travojedih živali, odvisna od botanične sestave travne ruše, starosti zelinja in načina konzerviranja, katere glavni kazalniki so vsebnost surovih beljakovin, vsebnost surove vlaknine ter vsebnost neto energije za laktacijo ali presnovljive energije

ANG.: *fodder quality*

kakôvostni plód -ega -a m plod, ki ustreza tako minimalnim splošnim zahtevam glede lastnosti določene vrste in sorte, npr. zahtevam o nepoškodovanosti, čistosti, odsotnosti tujega vonja, odsotnosti škodljivcev, kakor tudi zahtevam glede lastnosti, na podlagi katerih se razvrsti v določen kakovostni razred, npr. zahtevam o primerni velikosti, sortno značilni obarvanosti kože

ANG.: *quality fruit*

kakôvostni rázred -ega -éda m kategorija, v katero so razvrščeni plodovi z lastnostmi, ki ustrezajo zahtevam, določenim za to kategorijo, npr. zahtevam glede primerne velikosti, mase, premera, sortno obarvane kože

ANG.: *quality class*

kakôvostno víno -ega -a s vino, pridelano iz vinskega grozdja trt z manjšim pridelkom, ki ima senzorično oceno med 16,1–18,0 točkami in označbo zaščiteno geografsko poreklo

ANG.: *quality wine*

kálcijevo gnojílo -ega -a s kalcijeva zmes, ki se vnaša v tla za prehrano rastlin in za obogatitev sorptivnega dela tal, kar izboljša obstojnost strukturnih agregatov, vodne in zračne lastnosti, vezavo ogljika

ANG.: *calcium fertiliser*

kálček -čka m del semena, sestavljen iz radikule in plumule, iz katerega se razvije rastlina naslednje generacije

ANG.: *sprout*

kálež -a m mešanica enakih deležev zemlje, vode in govejega blata, v katero se pomočijo korenine sadik različnih sadnih rastlin in vinske trte tik pred sajenjem, da se poveča njihova rast v prvih tednih po sajenju

ANG.: *mixture for bare-root plant*

kalibrácija -e ž ukrep, s katerim se plodovi po obiranju razvrstijo v različne kakovostne razrede, specifične za določeno vrsto in sorto, običajno vsaj glede na velikost ploda in obarvanost ploda **s:** sortiranje

ANG.: *calibration*

K

kalibracija naprave za nanášanje FFS -e
 --- -- [fəfəsə] ž ► umérjanje naprave za nanášanje FFS

kalibrátor -ja m 1. naprava, ki plodove razvršča po masi, dimenzijah ali barvi, kar omogoča prodajo plodov izenačene zunanje kakovosti **s:** sortirni stròj

ANG.: *calibrating machine*

2. naprava, ki semena razvršča po dolžini, širini in debelini, kar omogoča setev na točno določeno mesto s sejnalno za presledno setev **s:** sortirni stròj

ANG.: *calibrating machine*

kalibrirano séme -ega -éna s seme, ki je na osnovi svojih lastnosti, navadno premera, uvrščeno v posamezen kakovostni razred

ANG.: *calibrated seed*

kálijevo gnojilo -ega -a s kalijeva zmes, ki se vnaša v tla za prehrano rastlin in je namenjena uravnavanju rasti rastlin ter združevanju in proizvodnji encimov, beljakovin, klorofila in sladkorjev

ANG.: *potassium fertiliser*

kalilni tést -ega -a m metoda, pri kateri se določeno število semen, navadno 100, izpostavi primerni vlažnosti, temperaturi in svetlobi, po določenem številu dni, predpisanem za vrsto, pa se preštejejo semena, ki so kalila, in izračuna delež kalivih semen **s:** tést kalivosti

ANG.: *germination test*

kalítev -tve ž fenofaza semena, ki se začne po zimskem mirovanju pri ustreznih temperaturi in po stiku z vodo, ki aktivira encime za razgradnjo rezervnih snovi v glukozo, potrebno za razvoj kalčka, ter se nadaljuje z vstopom dodatne vode v seme, ki povzroči, da semenska lupina nabrekne in počí, skozi jo pa poženeta radikula in plumula

ANG.: *germination*

kalívi pèlod -ega -óda m pelod, ki v določenem času, značilnem za vrsto in sorto, požene pelodni mešiček, ki je sposoben prodreti do semenske zasnove

ANG.: *viable pollen*

kalívo séme -ega -éna s seme, ki v določenem času, značilnem za vrsto in sorto, in v optimalnih razmerah, značilnih za vrsto in sorto, začne z razvojem zasnov za korenino in poganjek

ANG.: *viable seed*

kalkulacija po spremenljivih stroških -e
 --- -- ž kalkulacija stroškov, ki temelji na delitvi stroškov na stalne in spremenljive ter s katero se ugotavlja prodajna cena

proizvoda ali storitve, ki bi te stroške pokrila in omogočila še želen dobiček

ANG.: *variable costing*

kalkulacija stroškov -e -- ž računski postopek, s katerim so na stroškovne nosilce preneseni odgovarjajoči stroški, kar omogoči izračun stroškov proizvodnje ene enote proizvoda

ANG.: *cost calculation*

kalkulacija vézanih proizvodov -e --- -- ž kalkulacija stroškov, ki se uporablja, kadar je poleg glavnega proizvoda rezultat proizvodnje še en ali več stranskih proizvodov, npr. slama pri žitih, teleta v prireji mleka, in pri kateri se od skupnih stroškov pridelave odšteje vrednost stranskega proizvoda, rezultat pa se deli s količino glavnega proizvoda

ANG.: *by-product costing*

kalkulacija z ekvivalentnimi števili -e --- --
 -- ž kalkulacija stroškov, ki se uporablja za sorodne vrste proizvodov iz istih surovin na podlagi števila, ki odraža konstantno razmerje med količinsko enoto posamezne vrste proizvoda in izbrano pogojno enoto

ANG.: *joint product calculation*

kalkulacija z enótnim kljúčem -e --- -- ž kalkulacija stroškov, ki se uporablja, kadar je treba posredne stroške na posamezne stroškovne nosilce razporediti z delitvenim kljúčem

ANG.: *calculation of overhead rate*

kálus -a m tvorba, sestavljena iz nediferenciranih celic, ki še ne opravljajo točno določene naloge v rastlini

ANG.: *callus*

kalusíranje -a s ► siljenje

kámibična tlà -ih tál s mn. ► rjava tlà

kámibični horizónt -ega -a m ► B horizónt

kámbij -a m tkivo v stebelu in korenini, ki proizvaja celice za prevajanje vode in rastlinskih hranil, omogoča celjenje ran ter zraščanje cepiča in podlage

ANG.: *cambium*

kamilica -e ž *Chamomilla recutita* (L.) Rauschert zelišče iz družine nebinovk, ki spada med enoletnice pokončne rasti in srednje velikosti ter se goji zaradi cvetov bele barve, ki se uporabljajo v zdravilne namene

ANG.: *chamomile*

kamilični preparát -ega -a m kompostni preparat, ki je izdelan iz kamiličnih cvetov, ki so v srednjem govejem črevesu čez zimo zakopani v tla, in rastlinam

olajša črpanje kalcija iz tal ter zagotavlja stabilno dostopnost dušika **s**: biodinamični preparát 503

ANG.: *chamomile preparation, biodynamic preparation 503*

kamninska nêzvéznost -e -i ž nenadne spremembe v lastnostih tal, npr. teksturi in mineralni sestavi, ki niso povzročene s flotvornimi procesi, temveč s spremenljivo matično podlago, pogosto na stiku vertikalno zloženih ali plastovitih matičnih podlag

ANG.: *lithological discontinuity*

kamnitost tál -i -- ž vsebnost kosov kamnin, večjih od 6 cm, v tleh, ki je izražena v prostorninskih odstotkih in se ugotavlja v postopku opisovanja talnega profila

ANG.: *soil stoniness*

kánadska šmárna hrúšica -e -e -e ž

Amelanchier canadensis (L.) Medik. sadna vrsta iz družine rožnic, ki raste kot visok grm ali drevo in ima majhne sočne plodove, združene v grozd, ki se uporabljajo kot namizno sadje, za pripravo sladice ali pa se predelajo, npr. v marmelado

ANG.: *Canadian serviceberry*

kancerogénost -i ž lastnost snovi, da izzove genske poškodbe, ki povzročijo nenadzorovano rast celic in posledično propad celic in organizmov **s**: rakotvornost

ANG.: *carcinogenicity*

kaótično nebó -ega -á s nebo, istočasno pokrito z oblaki različnih oblik in rodov, ki se med seboj prepletajo

ANG.: *chaotic sky*

kapacitéta infiltrácije -e -- ž količina vode, ki jo tla lahko sprejmejo s površine v določenem času, če je voda pod zračnim tlakom in dotok vode ni omejen **s**: infiltrabilnost, infiltracijska sposobnost tál

ANG.: *infiltration capacity*

kapacitéta površinske zalóge vóde -e -- -- ž skupna prostornina vode, ki se zadrži na površinsko enoto zemljišča in je odvisna od geometričnih lastnosti površine in naklona zemljišča

ANG.: *surface-storage capacity*

kapacitéta rastlínám dostópne vóde -e -- -- ž ► efektivna pólska kapacitéta

kápar -ja m škodljivec iz družine Coccoidea, ki sodi med žuželke s ščitkom in se prisesa na steblo ali druge nadzemske organe rastlin, iz katerih izsesava rastlinske sokove, zaradi česar rastlina oslabi, npr. veliki trtni kapar, ameriški kapar

ANG.: *scale insect*

kapilárna cóna -e -e ž ► kapilárni pás

kapilárna histeréza -e -e ž ► kapilárna zánka

kapilárna póra -e -e ž talna pora z dovolj majhnim premerom, da drži vodo nad nivojem gladine podzemne vode kljub sili teže

ANG.: *capillary pore*

kapilárna prevódnost -e -i ž hitrost pretoka vode ali drugih tekočin skozi tla, v katerih talne pore niso popolnoma z vodno **s**: nenasíčena hidrávlična prevódnost

ANG.: *capillary conductivity, unsaturated hydraulic conductivity*

kapilárna vóda -e -e ž talna voda, ki se po odteku gravitacijske vode zadrži v tleh zaradi adhezijskih sil med talnimi delci in vodnimi molekulami ter zaradi kohezijskih sil med vodnimi molekulami

ANG.: *capillary water*

kapilárna zánka -e -e ž pojav, da potek vodozadrževalnih krivulj ni enak ob vlaženju in sušenju istih tal **s**: kapilárna histeréza

ANG.: *capillary hysteresis*

kapilárni dvíg -ega -a m dvig vode v talnih porah zaradi adhezijskih in kohezijskih sil, ki delujejo na molekule vode, nad gladino podzemne vode

ANG.: *capillary rise*

kapilárni pás -ega -ú m območje v tleh ali podtalju nad gladino podzemne vode, v katerem so vse kapilarne pore napolnjene z vodo in v katerem je tlak nižji od zračnega tlaka **s**: kapilárno obmóčje

ANG.: *capillary fringe*

kapilárni srk -ega -a m vpijanje vode v tla v razmerah, ko je tlak tekočine nižji od zračnega tlaka

ANG.: *capillary suction*

kapilárni tlák -ega -a m razlika v tlakih vzdolž zakrivljene mejne površine med zrakom in talno vodo

ANG.: *capillary pressure*

kapilárni tók -ega -a m gibanje vode v tleh skozi kapilarne pore zaradi adhezijskih in kohezijskih sil, ki delujejo na molekule vode

ANG.: *capillary flow*

kapilárno obmóčje -ega -a s ► kapilárni pás

kapilárnost -i ž sposobnost tal, da v talnih porah omogočajo kapilarne dvig zaradi adhezijskih sil molekul vode na površino talnih delcev in kohezijskih sil med molekulami vode

ANG.: *capillarity*

K

kápļa -e ž tekočina, ki v zraku zaradi površinske sile tvori približno kroglasto obliko s premerom, večjim od 0,2 mm, in je vidna s prostim očesom
ANG.: *drop*

kápljáč -a m šoba, ki je del namakalnega sistema in je narejena iz umetne mase ter prepušča vodo z določeno intenziteto, zato se lahko namesti na namakalno linijo v poljubnih razdaljah
ANG.: *dripper*

kápljica -e ž tekočina, ki v zraku zaradi površinske sile tvori približno kroglasto obliko s premerom, manjšim od 0,2 mm, in lebdi v zraku
ANG.: *droplet*

kápljično namákanje -ega -a s namakanje, s katerim se rastline oskrbijo z vodo prek sistema cevi, na katerih so nameščeni kapljači
ANG.: *drip irrigation*

kapsulírana suspénzija -e -e ž oznaka CS formulacija FFS, ki se kot obstojna suspenzija mikrokapsul v velikosti od 5 µm do 10 µm pred tretiranjem rastlin ali tal redči z vodo
ANG.: *capsule suspension*

kápusnice -ic ž mn. kmetijske rastline iz družine križnic, ki se zgodaj jeseni in pozimi pridelujejo na vrtu ali njivi, npr. zelje, brokoli, brstični ohrovt, cvetača, repa, koleraba
ANG.: *brassicas, Brassica vegetables*

káp vinske trte -í -- -- ž glivična bolezen vinske trte, ki jo povzroči kompleks gliv, ki skozi rane okužijo les trte ter zamašijo in uničijo prevodna tkiva v večletnem lesu, zato vinska trta propade **s**: *esca*
ANG.: *Esca*

karaténska bolézen -e -zni ž bolezen, ki je nevarna za eno ali več vrst rastlin in se še ne pojavlja ali je razširjena le na omejenem območju, kjer so za njeno zatiranje in preprečevanje razširitve predpisani posebni ukrepi, npr. bakterijski ožig oljk, ki ga povzroča vrsta *Xylella fastidiosa*
ANG.: *quarantine disease*

karaténska preména -e -e ž obdobje po uničenju okuženega nasada, npr. hmelja, v katerem zaradi preprečevanja in širjenja bolezni, npr. hude viroidne zakrnelosti, lahko poteka pridelava rastlin, ki niso gostiteljske rastline
ANG.: *quarantine crop succession*

karaténski plevél -ega -a m plevel, ki je zaradi škodljivih vplivov na zdravje

nezaželen na kmetijskem zemljišču in zakonsko prepovedan v semenskih posevkih in semenu za setev
ANG.: *quarantine weed*

karaténski škodljívec -ega -vca m škodljivec, praviloma tujerodni, ki se še ne pojavlja ali je razširjen le na omejenem območju, zato so za preprečevanje njegove razširitve predpisani posebni ukrepi, npr. spremljanje pojava s feromonskimi pastmi
ANG.: *quarantine pest*

karavánski fén -ega -a m sunkovit suh veter severozahodne do severovzhodne smeri, ki ob prodoru hladnega zraka piha prek Karavank v Ljubljansko kotlino
ANG.: *Karavanke foehn*

karbonátna mátična podlága -e -e -e ž kamnina, ki vsebuje pretežno kalcit ali dolomit in vpliva na vsebnost kalcija in magnezija na sorptivnem delu tal ter na pH tal
ANG.: *calcareous parent material*

karbonátna tlà -ih tál s mn. tla, ki vsebujejo več kot 5 masnih odstotkov kalcijevega ali magnezijevega karbonata v trdnem delu tal v obliki karbonatnega skeleta in drobnejših frakcij matične podlage ali sekundarnih karbonatov, zaradi česar imajo pH višji od 7
ANG.: *calcareous soil, calcaric soil*

kardánska gréd -e -í ž gred, ki povezuje traktor z nošenim ali vlečnim kmetijskim strojem ter prenaša krožno gibanje in vrtilni moment s priključne gredi traktorja na priključno gred nošenega ali vlečenega kmetijskega stroja
ANG.: *cardan shaft*

kardánski zglòb -ega zglòba m spoj, nameščen na obeh straneh kardanske gredi, ki povezuje traktor z nošenim ali vlečnim kmetijskim strojem in omogoča prenos vrtilnega momenta med njima
ANG.: *cardan universal joint*

kárdij -a m *Cynara cardunculus* L. sredozemska vrtnina iz družine nebinovk, ki spada med zelnote trajnice in na visokem stebelu razvije socvetje ter se goji zaradi spodnjih obeljenih delov listnih pecljev, ki se uporabljajo v prehrani ljudi
ANG.: *cardo*

karénca -e ž čas, ki mora preteči od zadnjega tretiranja s fitofarmaceutskim sredstvom do spravila tretiranih rastlin, da je njihovo uživanje zdravju neškodljivo **s**: čakalna doba
ANG.: *waiting period*

karpél -a m ► plódni list

- kartiranje** -a s postopek priprave in obdelave prostorskih podatkov o kmetijskih zemljiščih, katerega končni izdelek je zemljevid
ANG.: *mapping*
- kartografska projékcija** -e -e ž matematično določen postopek nelinearne transformacije modela ukrivljenega Zemljinega površja na ravnino za prikaz prostorskih podatkov v kmetijstvu
ANG.: *cartographic projection*
- kartonáza** -e ž postopek, pri katerem se v manjših kartonastih kontejnerjih s substratom v nekaj tednih pridobijo potaknjenci vinske trte
ANG.: *rooting in carton boxes*
- katalóg kalkulácij** -a -- m pripomoček za ekonomsko svetovanje v kmetijstvu ter pripravo načrtov proizvodnje na kmetijah in poslovnih načrtov pri pridobivanju investicijskih sredstev
ANG.: *catalogue of calculations*
- katalónski radič** -ega -íča m *Cichorium intybus*
L. sorta radiča, ki je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi dolgih listov, ki vsebujejo grenčino intibin in se uporabljajo v prehrani ljudi **s**: cikórija
ANG.: *chicory*
- katáster** -tra m uradna evidenca, v kateri so zbrani podatki o nepremičninah, npr. zemljiščih, stavbah ali delih stavb
ANG.: *cadastre*
- katástrska izméra** -e -e ž geodetski postopek zajema in obdelave podatkov o nepremičninah v okviru katastrskega urejanja ali preurejanja nepremičnin, npr. urejanja parcelnih mej, parcelacije, komasacije, ter obnove in vzdrževanja katastra nepremičnin
ANG.: *cadastral measurement*
- katástrska óbčina** -e -e ž temeljna upravna prostorska enota v katastru nepremičnin, ki ima ime in enolično identifikacijsko številko ter združuje parcele določenega območja
ANG.: *cadastral community, cadastral municipality*
- katástrski dohódek** -ega -dka m pavšalna ocena tržnega dohodka od kmetijske in gozdarske dejavnosti, ki bi ga posamezen lastnik lahko dosegel na svojih kmetijskih in gozdnih zemljiščih glede na njihovo proizvodno sposobnost, in se uporablja kot osnova za obdavčitev
ANG.: *cadastral income*
- katástrski načít** -ega -a m prostorski grafični zapis tlorisa zemljiške parcele in stavb, ki

vsebuje tudi podatke o obliki parcele in parcelni številki
ANG.: *cadastral map*

- katástrski okráj** -ega -ája m uradna prostorska enota zemljiškega katastra s podobnimi naravnimi in ekonomskimi razmerami za kmetijsko pridelavo, ki obsega območje več katastrskih občin
ANG.: *cadastral district*

- katástrski rázred** -ega -éda m uradna ocena pridelovalne sposobnosti kmetijskih zemljišč, pri čemer se kmetijska zemljišča z najboljšimi naravnimi in gospodarskimi razmerami za pridelavo uvrščajo v prvi razred, vsa nadaljnja pa do največ osmega razreda
ANG.: *cadastral class*

- katiónska izmenjálna kapacitéta** -e -e -e ž sposobnost tal, da vežejo katione, ki je odvisna od vrste in količine talnih koloidov ter od pH tal **k**: KÍK
ANG.: *cation exchange capacity, CEC*

- katiónsko-aniónsko omóčilo** -ega -a s omóčilo, ki v vodi disociira na amfoterni ion aktivne snovi in protiiona **s**: amfotérično omóčilo
ANG.: *amphoteric wetting agent, zwitterionic wetting agent*

- katiónsko omóčilo** -ega -a s omóčilo, ki v vodi disociira na kation aktivne snovi in anion
ANG.: *cationic wetting agent*

- kávla** -e ž ► kolerába

- kazálnik súšnosti** -a -- m razmerje med letno višino padavin in letno potencialno evapotranspiracijo na določenem območju **s**: ínдекsná arídnosti
ANG.: *aridity index*

- Kélvínova temperatúrna léstvica** -e -e -e ž temperaturna lestvica, ki ima ledišče vode pri 273,15 K in vrelišče vode pri 373,15 K **s**: absólútna temperatúrna léstvica
ANG.: *Kelvin temperature scale*

- kémična lastnóšt táł** -e -i -- ž lastnost tal, ki je posledica sestave tal ter kemičnih procesov in reakcij, npr. vsebnost organske snovi, pH tal, kationska izmenjalna kapaciteta, količina dušika v tleh
ANG.: *chemical soil property*

- kémično preperévanje** -ega -a s spreminjanje kemijskih lastnosti mineralov v kamnini in tleh pod vplivom okoljskih dejavnikov, npr. padavin, temperaturnih razlik, s hidratacijo, hidrolizo, raztapljanjem, oksidacijo in redukcijo
ANG.: *chemical weathering*

K

kemično rédčenje -ega -a s redčenje, pri katerem se na rastlino, npr. na jablano, praviloma med cvetenjem ali tik po njem, ko so plodiči premera od 6 mm do 12 mm, nanese kemično sredstvo, ki povzroči, da z nje odpade določen delež cvetov ali plodičev
 ANG.: *chemical thinning*

kemično zatiranje -ega -a s varstvo rastlin pred škodljivimi organizmi z uporabo fitofarmaceutskih sredstev
 ANG.: *chemical control*

kémijska analiza tál -e -e -- ž postopek za ugotavljanje kemičnih lastnosti tal, npr. pH tal, vsebnosti organske snovi in hranil, ki vključuje različne ekstrakcije in merilne tehnike
 ANG.: *chemical soil analysis*

Kérnerjev kazálnik -ega -a m razmerje med razliko povprečne oktobrske in povprečne aprilske temperature zraka ter povprečnim letnim temperaturnim razponom
 ANG.: *Kerner's index*

khorasan pšenica -- -e [korasán] ž *Triticum turgidum* (Jakubz.) ssp. *turanicum* pšenica z golim zrnjem ob mlačvi, ki zaradi majhnega pridelka zrnja ni razširjena v pridelavi, vendar se njen pomen v prehrani povečuje zaradi velike vsebnosti beljakovin, ki jih ima od 20 % do 30 % s: turánska pšenica
 ANG.: *Khorasan wheat, Oriental wheat*

KÍK -- m ◀▶ katiónska izmenjáljna kapacitéta

kisla tla -ih tál s mn. tla, ki imajo v prevladujočem delu talnega profila pH nižji od 6,5
 ANG.: *acidic soil*

kislínski razklòp -ega -òpa m postopek, pri katerem se vzorec tal tretira s kislinami ali kombinacijo kislin za določevanje elementne sestave
 ANG.: *acid digestion*

kíslo delujoči katióń -- -ega -a m katióń, ki znižuje pH tal in se meri pri ugotavljanju efektivne kationske izmenjalne kapacitete ter izmenljive kislosti tal, npr. aluminijev katióń
 ANG.: *acid cation*

kíslost tál -i -- ž koncentracija kisló delujočih katióńov v tleh, izmerjena kot pH talne raztopine
 ANG.: *soil acidity*

kitájski dátelj -ega -tlja m ▶ žízola

kitájski kápús -ega -a m *Brassica rapa* L. skupina Pekinensis vrtnina iz skupine kapusnic, ki spada med enoletnice iz družine križnic

in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi krhkih listov, ki se uporabljajo v prehrani ljudi
 ANG.: *Chinese cabbage*

kívi -ja m *Actinidia deliciosa* (A.Chev.) C.F.Liang & A.R.Ferguson sredozemska sadna vrsta iz družine aktinidijevk, ki raste kot ovijalka in ima srednje velike sočne plodove jajčaste oblike, ki so porasli z dlačicami ter imajo običajno zeleno meso in številna drobna semena ter se najpogosteje uporabljajo kot sveže sadje
 ANG.: *kiwi, fuzzy kiwifruit*

klás -a m sestavljeno socvetje z daljšo glavno socvetno osjo, na kateri se nahajajo sedeči klaski, npr. pri pšenici, rži, ječmenu, trpežni ljujki
 ANG.: *spike*

klása -e ž kategorija trtnih cepljenk z videzom in lastnostmi, ki ustrezajo določenim merilom kakovosti
 ANG.: *class*

klásék -ska m socvetje v klasu in latu, ki je sestavljeno iz socvetne osi, dveh ogrinjalnih plev in enega ali več cvetov s krovno plevo in predplevo pri vsakem cvetu
 ANG.: *spikelet*

klasênje -a s faza generativnega razvoja trav, ki nastopi s pojavom klasa nad ovršnim listom na podaljšanem poganjku
 ANG.: *heading*

klásična véz -e -í ž pritrđitev šparóna pri zimski rezi na osnovno žico tako, da se šparón v rahlem loku upogne in priveže nanjo
 ANG.: *common tie*

klásično biótično várstvo rastlín -ega -ega -a -- s zatiranje škodljivih organizmov, pri katerem se na prosto vnese tujerodna vrsta koristnih organizmov s ciljem njihove trajne naselitve in zatiranja tujerodne vrste škodljivih organizmov
 ANG.: *classical biological control*

klasifikácija podnébja -e -- ž sistematična razvrstitev podnébja glede na podnébne značilnosti, npr. Thornthwaitova klasifikácija podnébja, Köppnova klasifikácija podnébja
 ANG.: *climate classification*

klasifikácija WRB -e -- [vərəbə] ž mednarodna klasifikácija tal, po kateri so ta razvrščena v 32 referenčnih skupin glede na lastnosti diagnostičnih horizontov in talnih gradiv z namenom njihovega poimenovanja in izdelave svetovnih zemljevidov tal
 ANG.: *World Reference Base for Soil Resources, WRB*

klasiranje -a s razvrščanje trtnih cepljenk v posamezne klase glede na njihov videz in lastnosti

ANG.: *classification*

klásno vretěno -ega -a s zgornji del stebela, na katerem so nameščeni klaski, ki so lahko sedeči, npr. pri klasu, ali na krajših vejicah, npr. pri latu

ANG.: *rachis*

klíčni list -ega -a m list v semenu, ki je pritrjen na os kalčka in se pri kalitvi semen nekaterih vrst, npr. trav, češnje, jabolane, dvigne nad površino tal in začasno nadomešča prave liste, ki se razvijejo pozneje **s**: kotiledón

ANG.: *cotyledon*

klíma -e ž ► podnebje

klímadiagrám -a m ► podnebni diagram

klimatogéno travínje -ega -a s ► naravno travínje

klimatografíja -e ž prikaz podnebja s tabelami in zemljevidi značilnih meteoroloških spremenljivk, npr. temperature zraka, količine padavin, v daljšem časovnem obdobju za določeno območje

ANG.: *climatography*

klimatologíja -e ž veda, ki v daljšem časovnem obdobju proučuje fizikalne lastnosti Zemljinega ozračja in površja ter njune medsebojne povezave, pri čemer z analizo podnebja v preteklosti in s podnebnimi modeli predvideva mogoče podnebne scenarije v prihodnosti

ANG.: *climatology*

klimatolóška postája -e -e ž ► podnebna postája

klimatolóška súša -e -e ž ► meteorolóška súša

klimatolóško obdóbje -ega -a s ► podnebno obdóbje

klimátska značilnost -e -i ž ► podnebna značilnost

klimátske rozměre -ih -ér ž mn. povprečne vremenske razmere na določenem geografskem območju v daljšem časovnem obdobju, in sicer vsaj 30 let, vključno s pogostnostjo ponavljanja tipičnih vremenskih stanj in s sezonskimi spremembami

ANG.: *climatic conditions*

klimátske spreměmbe -ih -émb ž mn. ► podnebne spreměmbe

klimátski diagrámm -ega -a m ► podnebni diagram

klimátski ínedeks -ega -a m ► podnebni kazálnik

klimátski scénárij -ega -a m ► podnebni scénárij

klimátski systém -ega -a m ► podnebni systém

klímográf -a m graf, na katerem so predstavljene podnebne značilnosti s tipičnimi podnebnimi dejavniki na določeni klimato-loški postaji ali območju

ANG.: *climatological chart*

klínasta brána -e -e ž brana, sestavljena iz diagonalno nameščenih vertikalnih podolgovatih in priostrenih delovnih elementov, ki se uporablja za dopolnilno obdelavo tal

ANG.: *spike harrow*

klírens -a m ► prósti prehòd

kljúč podláge -a -- m rozga podlage dolžine od 35 cm do 40 cm, ki se oslepi in na katero se običajno cepi cepič ter iz katere se razvije koreninski sistem vinske trte

ANG.: *rootstock cane*

klón -a m **1.** skupina rastlin, ki jo sestavljajo matična rastlina in vsi potomci, ki so pridobljeni iz nje z vegetativnim razmnoževanjem

ANG.: *clone*

2. različica sorte sadne rastline, ki se od te sorte običajno razlikuje le v eni lastnosti, ne pa do mere, da bi bila priznana kot nova sorta

ANG.: *clone*

klónska líníja -e -e ž nabor odbranih vinskih trt iste sorte, pri katerih se prepozna in dokaže vsaj ena skupna dedna lastnost, ki jih ločuje od splošne populacije

ANG.: *clonal line*

klónska selékcíja -e -e ž selekcija, pri kateri se preverjata genska in zdravstvena kakovost odbranih elit pri najmanj dveh generacijah vegetativno razmnoženih potomcev matičnih trt

ANG.: *clonal selection*

klorofil -a m zeleno barvilo, ki se nahaja v kloroplastih in omogoča fotosintezo, saj absorbira modri in rdeči del spektra, odbija pa zeleni del spektra, kar daje rastlini značilno zeleno barvo

ANG.: *chlorophyll*

klóníkotínílni príprávek -ega -vka m sistemíčni ínsektícid, ki se prenaša po prevodnem sistemu rastline, po katerem se razdeli in pride v stik s škodljivim organizmom **s**: neóníkotínóid

ANG.: *neonicotinoid*

kloróza -e ž fíziolóška motnjá, ki povzročí razbarvanje listne površine, ker rastlina ne proizvaja dovolj klorofila zaradi različnih

K

vzrokov, npr. pomanjkanja vode ali določenega makrohranila ali mikrohranila, antagonizma med elementi, in lahko zajame vsó listno ploskev ali pa se pojavi le na določenih njenih delih, npr. le ob listnem robu

ANG.: *chlorosis*

klostrídiji -ev m mn. anaerobni mikroorganizmi v silaži, ki za rast izkoriščajo energijo sladkorjev, mlečne kisline in beljakovin, končni produkt njihovega delovanja pa so predvsem maslena kislina, amonijak in amini

ANG.: *clostridia*

klóščevec -vca m *Ricinus communis* L. oljnica z dlanastimi listi, raznobarvnimi socvetji in bodičastimi plodovi iz družine mlečkovk, ki se prideluje zaradi ovalnih semen z rdečerjavo ali rumenorjavo marmorirano bleščéčo lupino, olje iz semen pa se uporablja za mazanje letalskih motorjev, v kozmetiki in pri izdelavi zdravil **s**: ricinus

ANG.: *ricinus*

klúbska sórta -e -e ž sorta sadne rastline, katere pridelava je dovoljena le maloštevilnim pridelovalcem z namenom doseganja višje cene sadja zaradi omejene pridelave

ANG.: *club cultivar*

kméčko gospodinjstvo -ega -a s skupnost ene ali več oseb, ki živijo in so uradno prijavljene na istem naslovu kmetijskega gospodarstva in vsaj del dohodka ustvarijo s kmetijsko ali gozdarsko dejavnostjo

ANG.: *agricultural household*

kméčko prebivalstvo -ega -a s prebivalstvo, vključno z otroki in starejšimi osebami, ki živi na kmetijskih gospodarstvih in se poklicno ukvarja s kmetijsko dejavnostjo

ANG.: *agricultural population*

kmetija -e ž kmetijsko gospodarstvo, na katerem se nosilec, ki je fizična oseba, člani jedra družine in zaposleni na njem ukvarjajo z osnovno kmetijsko dejavnostjo

ANG.: *farm*

kmetija z nastanitvijo -e - - - ž turistična kmetija, ki gostu na naslovu, na katerem je registrirana, nudi nočitev v sobah, apartmajih ali na skupnih ležiščih, poleg tega pa lahko nudi tudi druge možnosti prenočitve, npr. na seniku, v čebelnjaku, na prostoru za kampiranje

ANG.: *farm with accommodation*

kmetijska kultúra -e -e ž ► kmetijska rastlina

kmetijska lekárna -e -e ž specializirano mesto za prodajo fitofarmaceutskih sredstev

poklicnim in nepoklicnim uporabnikom FFS, ki ga vodi usposobljeni svetovalec za varstvo rastlin

ANG.: *agricultural pharmacy*

kmetijska politika -e -e ž sistem političnih usmeritev, reform in ukrepov z zastavljenimi cilji za področje kmetijstva in razvoja podeželja, npr. skupna kmetijska politika **s**: agrárna politika

ANG.: *agricultural policy*

kmetijska rastlina -e -e ž rastlina, ki se goji z namenom pridelave hrane, krme, surovin, razmnoževalnega materiala ali zaradi okrasne vrednosti, npr. poljščina, zelenjadnica, sadna rastlina, vinska trta **s**: kmetijska kultúra

ANG.: *agricultural plant, crop*

kmetijska struktúrna politika -e -e -e ž skup ukrepov na področju kmetijstva, ki prispevajo k izboljšanju agrarne strukture, npr. h koncentraciji proizvodnje, k izboljšanju velikostne strukture kmetij, ekonomski uspešnosti kmetovanja

ANG.: *agricultural structural policy*

kmetijska súša -e -e ž suša, ki povzroči neugoden odziv kmetijskih rastlin zaradi nezadostne preskrbljenosti z vodo, pomanjkanja padavin ali primanjkljaja vode v tleh, kar se kaže v zmanjšanju pridelka in njegovi slabši kakovosti

s: ágrometeorolóška súša

ANG.: *agricultural drought*

kmetijska svetoválna slúžba -e -e -e ž strokovna služba, ki kmetijskim proizvajalcem nudi pomoč, nasvete in izobraževanja pri tehnoloških, ekonomskih in okoljskih vidikih kmetovanja, uveljavljanju ukrepov skupne kmetijske politike in izdelavi razvojnih in proizvodnih načrtov za kmetijsko gospodarstvo ter delovanju in oblikovanju organizacij, povezanih s kmetijstvom, npr. rejskih organizacij

ANG.: *farm advisory service*

kmetijska tarifna kvóta -e -e -e ž vnaprej določena količina kmetijskega pridelka, ki se uvozi po nižjih stopnjah uvozne dajatve od običajne stopnje dajatve za ta kmetijski proizvod

ANG.: *agricultural tariff quota*

kmetijska tlà -ih tál s mn. antropogeno spremenjena tla, npr. z oranjem, gnojenjem, ki so namenjena pridelavi kmetijskih rastlin in reji živali

ANG.: *agricultural soil*

kmetijski strój -ega strója m stroj, ki se samostojno ali kot priključek k traktorju

uporablja na kmetijskih zemljiščih z namenom pridelave hrane in krme
 ANG.: *agricultural machine*

kmetijski trg -ega -a m fizično ali navidezno mesto srečevanja ponudbe in povpraševanja po kmetijskih proizvodih ali storitvah
 ANG.: *agricultural market*

kmetijsko gospodarstvo -ega -a s organizacijsko in poslovno zaokrožena enota, s katero upravlja njen nosilec in ki vključuje proizvodne dejavnike, npr. kmetijsko zemljišče, zgradbe, stroje in opremo, delovno silo, za kmetijsko pridelavo
 K: KMG
 ANG.: *agricultural holding, AH*

kmetijsko-gozdarska rába -e -e ž gospodarjenje na kmetijskem zemljišču, na katerem se pridelujejo kmetijske rastline in rastejo gozdna drevesa
 ANG.: *agroforestry*

kmetijsko-okóljsko-podnébno plačilo -ega -a s plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike za opravljanje nadstandardnih kmetijskih praks na kmetijskih gospodarstvih, ki prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in krajine, varovanju vodnih virov ter prilagajanju podnebnim spremembam ter njihovemu blaženju K: KÓPOP
 ANG.: *agri-environment-climate payment*

kmetijsko podjetje -ega -a s registrirana gospodarska družba, ki opravlja pridobitno kmetijsko dejavnost, in sicer pridelavo rastlinskih proizvodov, rejo živali ali s kmetijstvom povezane storitve
 ANG.: *agricultural enterprise*

kmetijsko podjetništvo -ega -a s celota gospodarskih dejavnosti, ki jih akterji s področja kmetijstva izvajajo z namenom zadovoljevanja tržnih potreb, pri čemer je njihov individualni cilj doseči čim boljši finančni uspeh ali zadovoljiti svoje druge podjetniško zastavljene cilje
 ANG.: *agricultural entrepreneurship*

kmetijsko združništvo -ega -a s poslovna organiziranost akterjev na področju kmetijstva, ki jo opredeljujeta vzajemna lastnina in demokratično odločanje vseh članov, ki se vključujejo prostovoljno, zlasti z namenom skupnega nastopa na trgu, prihrankov zaradi povečanega obsega poslovanja in izboljšane pogajalskega položaja na trgu
 ANG.: *agricultural cooperative movement*

kmetijsko zemljišče -ega -a s zemljišče, na katerem uspevajo kmetijske rastline, ki se uporabljajo za prehrano ljudi, krmo

rejnih živali ali kot surovine za industrijsko pridelavo, in se deli na njivo, vrt, travnik, pašnik ali trajni nasad
 ANG.: *agricultural land*

kmetijsko zemljišče v uporábi -ega -a --- s celotna površina kmetijskih zemljišč, ki jo obdeluje kmetijsko gospodarstvo K: KZU
 ANG.: *utilised agricultural area, UAA*

kmetijsko zemljišče v zaráščanju -ega -a --- s kmetijsko zemljišče, na katerem zaradi opustitve ali preredke obdelave raste mlado olesenelo ali trnasto rastlinje, drevesa in grmičevje
 ANG.: *abandoned agricultural land*

kmetijsko zemljišče z gózdnim drévjem -ega -a --- s kmetijsko zemljišče, poraslo s travinjem, katerega pokrovnost je vsaj 80 %, in posamičnimi gozdnimi drevesi ali grmi, katerih pokrovnost je manjša od 75 %, ter se vsaj enkrat letno popase ali pokosi
 ANG.: *agricultural land covered by forest trees*

kmetijstvo -a s gospodarska dejavnost, ki se ukvarja s pridelavo kmetijskih rastlin in rejo živali za pridobivanje hrane in surovin, s trajnostno rabo kmetijskih zemljišč in naravnih virov ter s tem prispeva k biotski raznovrstnosti, podobi krajine in poseljenosti podeželja
 ANG.: *agriculture*

KMG -- [kəmægə] m ◀▶ kmetijsko gospodarstvo

KMG-MID -- [kəmægə mɪd] m identifikacijska številka kmetijskega gospodarstva, ki mu je dodeljena ob vpisu v register kmetijskih gospodarstev, služi pa povezovanju različnih zbirk podatkov o posameznem kmetijskem gospodarstvu
 ANG.: *unique administrative identifier of agricultural holding*

kníp sadika -- -e ž sadika sadnih rastlin, cepljena z okulacijo, ki ima triletni koreninski sistem, dveletno deblo in enoletno dobro obraščeno krošnjo
 ANG.: *knip tree*

koagulácija koloidov -e -- ž združevanje talnih koloidov v večje skupke, npr. z vmesnimi dvovalentnimi ioni
 ANG.: *coagulation of soil colloids*

koeficiént hidrávlične prevódnosti -ênta --- m številčna vrednost, ki določa razmerje med specifičnim pretokom in hidravličnim padcem, s katero se z Darcyjevim zakonom opiše sposobnost tal za prepušcanje vode S: koeficiént prepústnosti
 ANG.: *coefficient of hydraulic conductivity*

K

koeficiënt hrápavosti -ênta -- m številčna vrednost, ki odraža vpliv površine struge osuševalnega jarka na povprečno hitrost vode v prečnem prerezu jarka
 ANG.: *coefficient of roughness*

koeficiënt infiltrácije -ênta -- m količina vode, izražena v debelini vodne plasti, ki pronica v tla v časovni enoti
 ANG.: *infiltration coefficient*

koeficiënt nominálne zaščite potrôšnikov -ênta -- -- -- m koeficiënt, ki kaže razmerje med efektivno domačo ceno za potrošnika in svetovno ceno
 ANG.: *consumer nominal protection coefficient*

koeficiënt nominálne zaščite proizvajálcev -ênta -- -- -- m koeficiënt, ki kaže razmerje med efektivno domačo ceno za pridelovalca in svetovno ceno
 ANG.: *producer nominal protection coefficient*

koeficiënt prepústnosti -ênta -- m ► koeficiënt hidrávlične prevôdnosti

koeficiënt rastlíne -ênta -- m faktor, ki vrednoti deleža evapotranspiracije in transpiracije ter je značilen za vsako fenofazo določene rastline posebej
 ANG.: *plant coefficient*

koeficiënt slabitve sévanja -ênta -- -- -- m koeficiënt, ki za posamezno vrsto določa, koliko sončnega sevanja preide skozi posamezno plast ozračja in skozi vegetacijsko odejo
 ANG.: *extinction coefficient*

koeficiënt vlážnosti Ivánova -ênta -- -- -- m razmerje med povprečno mesečno količino padavin in povprečnim mesečnim izhlapevanjem
 ANG.: *Ivanov's humidity coefficient*

kohezijska vóda -e -e ž voda v tleh, ki je z vodikovimi vezmi vezana na sosednji sloj vode in ne neposredno na talne koloide
 ANG.: *cohesive water*

kolékcijski nasád -ega -áda m nasad, v katerem so sistematično posajene različne sorte in kloni določene rastlinske vrste z namenom spremljanja njihovega fenotipa, ohranjanja in proučevanja
 ANG.: *collection plantation*

kolékcijski vinógrad -ega -a m vinograd, v katerem so sistematično posajene vinske trte različnih znanih vrst, sort, klonov in biotipov z namenom njihovega spremljanja, ohranjanja in proučevanja
 ANG.: *collection vineyard*

kolénce -a s ► nódij (1)

kolerába -e ž *Brassica napus* subsp. *rapifera* poljščina iz družine križnic, pri kateri se debeli korenina nad ali pod tlemi in je lahko zelena, bela ali vijoličasta ter se uporablja za prehrano ljudi in krmo rejnih živali, zlasti prašičev s: kávla
 ANG.: *rutabaga*

kolésni tráktor -ega -ja m traktor z enako ali različno velikostjo koles z gumijastimi pnevmatikami, ki ima eno ali dve pogonski gredi
 ANG.: *wheel tractor*

količenje nasáda -a -- s označitev sadilnih mest pri postavitvi trajnega nasada, da se zagotovi natančna razporeditev rastlin na zemljišču
 ANG.: *marking planting position, marking planting site*

količnik adsorbíranega nátrija -a -- -- -- m razmerje med koncentracijo natrija in kvadratnim korenem vsote polovičnih koncentracij kalcija in magnezija, ki pri vrednostih nad 13 lahko povzroča degradacijo strukture tal zaradi povečane disperzije organskih snovi in delcev gline
 ANG.: *sodium adsorption ratio, SAR*

kolobár -ja m metoda, pri kateri se kmetijska rastlina sadi ali seje po določenem načrtu, tako da se na isto površino vrne šele po določenem času, npr. po nekaj letih, z namenom omejevanja plevelov, bolezní in škodljivcev ter ohranjanja ali izboljšanja rodovitnosti tal s: kolobárjenje, vrstênje
 ANG.: *crop rotation*

kolobárjenje -a s ► kolobár

kolobárni člén -ega -a m načrtno izbrana poljščina ali zelenjadnica, ki v kolobarju pripomore k preprečevanju enostranskega koriščenja hranil, slabšanja strukture tal ter pojava bolezní in škodljivcev
 ANG.: *crop rotation plant*

kolorádski hrôšč -ega hrôšča m *Leptinotarsa decemlineata* (Say) škodljivec, ki objeda zelene dele krompirja in vpliva na manjši pridelek gomoljev, napada pa lahko tudi jajčevce, paradižnik, tobak in nekatere plevele, npr. grenkoslad, pasje zelišče, pri čemer glavno škodo povzročajo ličinke, ob zgodnjem pojavu pa tudi odrasli osebkí
 ANG.: *Colorado potato beetle, ten-striped spearman*

koloték -a m prečna razdalja med sprednjima in zadnjima kolesoma vozila
 ANG.: *track*

kolúlasti plúg -ega -a m plug, ki ima okrogle delovne elemente vbočene oblike, ki rahljajo tla in delno zadeldajo rastlinske ostanke v tla
ANG.: *disc plough*

koluviálno-deluviálna tlà -ih tál s mn. talni tip slovenske klasifikacije tal, ki nastaja ob vznožju pobočij kot nesortirana mešanica površinsko prenesenih finih frakcij tal in kamninskega drobirja
ANG.: *colluvial-deluvial soil*

kolúvij -a m talni delci, ki so preneseni s pobočij zaradi erozijskih procesov in odloženi ob vznožjih
ANG.: *colluvial deposit, colluvium*

komárček -čka m *Foeniculum vulgare* Mill. zelišče iz družine koblunic, ki spada med visoke trajnice pokončne rasti in se goji zaradi semena, ki se uporablja v zdravilne namene
ANG.: *fennel*

komasácija -e ž agrarna operacija, pri kateri se razdrobljena kmetijska zemljišča na določenem območju združijo in ponovno razdelijo med prejšnje lastnike tako, da dobi vsak čim bolj zaokroženo zemljišče **s**: zlóžba kmetijskih zemljišč
ANG.: *land consolidation*

kombinírano gnojilo -ega -a s ► sestávljeno gnojílo

komerciálni pripravék -ega -vka m fitofarmaceutvsko sredstvo, ki vsebuje aktivno snov za varstvo pred škodljivimi organizmi in je registrirano pod določenim trgovskim imenom za prodajo na trgu **s**: tržni pripravék
ANG.: *commercial preparation*

kompatibilna sórta -e -e ž **1.** sorta sadne rastline, ki z izbrano podlago ustvari uspešno cepilno zvezo

ANG.: *compatible cultivar*

2. sorta sadne rastline, ki je sposobna oploditi drugo sorto iste sadne vrste zaradi različnih sterilitetnih alelov

ANG.: *compatible cultivar*

kompenzacijski kapljáč -ega -a m kapljač, ki pri različnih tlakih daje enak pretok
ANG.: *pressure compensating dripper*

kompenzacijsko plačilo -ega -a s ► izravnálno plačilo

kompetícija -e ž prizadevanje dveh ali več osebkov iste vrste ali različnih vrst za vire, ki so v okolju omejeni, npr. za hranila, svetlobo, vodo **s**: tekmovánje
ANG.: *competition*

kompetítor -ja m organizem, ki na nekem območju tekmuje z drugimi organizmi za

omejene vire, npr. rastline koruze med seboj in s pleveli
ANG.: *competitor*

kompléksno gnojilo -ega -a s sestavljeno gnojilo, pri katerem sta vsaj dve rastlinski hranili med seboj kemijsko spojeni, običajno v obliki granul

ANG.: *complex fertiliser*

kompóst -a m proizvod biooksidativne razgradnje organskih ostankov in odpadkov, ki deluje kot organsko gnojilo in izboljševalec tal

ANG.: *compost*

kompostírani gnój -ega -a m aerobno biološko stabilizirani hlevski gnoj, bogat z mikroorganimi in organskimi snovmi, ki se uporablja kot organsko gnojilo in izboljševalec tal, saj poleg dovajanja hranil naredi tla bolj rahla, zračna, poveča infiltracijo in vodno kapaciteto, spodbuja delovanje mikroorganizmov v tleh, pospešuje rast rastlin in nastajanje humusa

ANG.: *composted manure*

kompostíranje -a s proces biooksidativne razgradnje in transformacije mešanice čvrstih organskih ostankov in odpadkov, zaradi česar se v začetni fazi sprosti toplota ter dvigne temperatura v kompostni gmoti
ANG.: *composting*

kompóstni preparát -ega -a m biodinamični preparat, ki uravnava pretvorbo organske snovi v kompostu in gnojevki, zaradi česar ugodno vpliva na rast in razvoj rastlin

ANG.: *compost preparation*

komunální tráktor -ega -ja m traktor, ki se uporablja za urejanje in čiščenje javnih površin, npr. cest, parkov, zelenic, zato ima kolesa s cestnim profilom in je običajno zglobne izvedbe

ANG.: *communal tractor*

koncentrát za emúljíjo -a - - - m oznaka EC homogena tekoča formulacija FFS, ki tvori z vodo belo tekočo disperzijo
ANG.: *emulsifiable concentrate*

koncentrirana emúljíja -e -e ž oznaka EW formulacija FFS, v kateri je aktivna snov raztopljena v organski tekočini in razpršena v obliki drobnih kapljic v vodi
ANG.: *concentrated emulsion*

koncentrirana suspénzija -e -e ž oznaka SC tekoča formulacija FFS, ki se kot obstojna suspenzija ene ali več aktivnih snovi navadno meša z vodo, lahko tudi mineralnimi olji, kerozinom, drugimi lahкими olji, pred tretiranjem pa se redči z vodo
ANG.: *suspension concentrate*

K

koncentrirana suspenzija za tretiranje

semena -e -e --- -- ž oznaka FS formula-cija FFS, ki se kot zmes tekočine in v njej netopnih dobro porazdeljenih trdnih delcev uporablja za mokro nanašanje na seme

ANG.: *flowable concentrate for seed treatment*

kônčni brst -ega -a m ► terminálni brst

kondenzácija -e ž spreminjanje agregatnega stanja snovi iz plinastega v kapljevinasto, npr. pojav rose

ANG.: *condensation*

kondenzacijsko jédro -ega -a s higroskopski delec prahu, saj, kristalov soli, hlapov kislin, na katerem se v ozračju spreminja vodna para v vodne kapljice

ANG.: *condensation nucleus*

kondícija rastline -e -- ž skupek fizioloških procesov, založenosti s hranili in zdravstvenega stanja rastline, ki določa njene odzive na različne stresne razmere

ANG.: *plant condition*

kondícija trte -e -- ž stanje vinske trte, ki se spremlja z opazovanjem fizioloških in zdravstvenih lastnosti njenih mladik, listov in grozdov

ANG.: *vine condition*

kondúkcija -e ž prevajanje toplote z mesta z višjo temperaturo proti mestu z nižjo temperaturo brez gibanja snovi, npr. v tleh

ANG.: *conduction*

kônec cveténja -nca -- m **1.** fenofaza cvetenja sadnih rastlin, v kateri odpade večina venčnih listov

ANG.: *end of flowering*

2. fenofaza vinske trte, v kateri s socvetja odpadejo vse cvetne kapice

ANG.: *end of flowering*

konkurénčni pogánjek -ega -jka m ► pávodíte-ljica

konôplja -e ž *Cannabis sativa* L. poljščina, ki sodi med oljnice, predivnice in zelišča ter ima vretenaste korenine, členkovito steblo in dlanaste, na robovih nazobčane liste in pri kateri se uporabljajo stebelna vlakna, semena in kanabinoidne snovi, ki jih izločajo žlezasti trihomi listov in cvetov

ANG.: *hemp*

Kónradov indeks -ega -a m razmerje med letnim temperaturnim razponom in geografsko širino, na podlagi katerega se podnebje razvršča na morsko podnebje, celinsko podnebje ali ekstremno celinsko podnebje

ANG.: *Conrad index*

konsisténca tál -e -- ž lastnost talnih sestavin, ki določa odpornost tal na mehanski pritisk, sposobnost oblikovanja, gnetenja in spreminjanja oblike, preverja pa se z drobljenjem talne grude najpogosteje pred mehansko obdelavo tal

ANG.: *soil consistency*

konstántna mása -e -e ž masa vzorca tal, pri katerem se vsebnost vode v postopku sušenja ne spreminja več, zato ima ob ponovljenem tehtanju isto vrednost

ANG.: *constant mass*

konstrúkcija -e ž opora v vinogradu iz različnih materialov, običajno lesa, kovine, betona in žic, ki nosi in podpira vinsko trto ter njene vegetativne ter generativne dele, in sicer rodni les, listno steno in grozde **s:** ogródje

ANG.: *trellis*

kontáktni fungicíd -ega -a m ► dotikálni fungicíd

kontáktni herbicíd -ega -a m ► dotikálni herbicíd

kontáktni insekticíd -ega -a m ► dotikálni insekticíd

kontinéntalna polárna zráčna mása -e -e -e -e ž ► celinska polárna zráčna mása

kontinéntalna trópska zráčna mása -e -e -e -e ž ► celinska trópska zráčna mása

kontinéntalna zráčna mása -e -e -e -e ž ► celínska zráčna mása

kontinéntalno podnébje -ega -a s ► celínsko podnébje

kontrolirani meteorolóški podátek -ega -ega -tka m meteorolóški podatek, ki je preverjen glede na logične meje, sosednje meteorološke postaje, dogajanje v ozračju

ANG.: *controlled meteorological data*

kontrolirano spróščanje FFS -ega -a -- [fəfəšə] s ► nadzorováno spróščanje FFS

kontrólna méra -e -e ž geodetski postopek določitve relativnih in absolutnih premikov zemljišča ali objekta, pri katerem se je treba opreti na ustrezno število kontrolnih točk, ki so stabilizirane v sredo premikajoče se zemljine pri plazju

ANG.: *control measurement*

kontrólni vzórec tál -ega -rca -- m vzorec tal z znanimi lastnostmi, ki se analizira skupaj z drugimi vzorci za preverjanje in zagotavljanje točnosti analizičnih postopkov pri vsakokratni analizi

ANG.: *control soil sample*

K

konvékcija -e ž vertikalno gibanje zraka in njegovih primesi v ozračju, ki povzroči prenos energije ali prenos toplote
ANG.: *convection*

konvékcijske padavine -ih -ín ž mn. padavine, ki nastanejo v kopastih oblakih zaradi vertikalnega gibanja in ohlajanja zraka, npr. plohe
ANG.: *convection precipitation*

konvencionalna obdeláva tál -e -e -- ž obdelava tal, pri kateri plug rodovitni del tal obrne ter ga hkrati rahlja in drobi, rastlinske ostanke in dodana organska gnojila pa zadela v tla
ANG.: *conventional tillage*

konvencionalna prideláva -e -e ž pridelava hrane rastlinskega izvora, ki vključuje splošno sprejete agrotehnične ukrepe, pri katerih je dovoljena uporaba vseh registriranih mineralnih gnojil, fitofarmaceutskih sredstev in sort
ANG.: *conventional plant production*

konvencionalno séme -ega -éna s seme, ki je pridobljeno z uporabo registriranih mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev sintetičnega izvora, a brez dodanih sredstev za boljšo in enakomernejšo kalitev
ANG.: *conventional seed*

konvencionalno várstvo rastlín -ega -a -- s obvladovanje škodljivih organizmov, pri katerem se uporabljajo dovoljena fitofarmaceutska sredstva sintetičnega izvora
ANG.: *conventional plant protection*

konzervirajóča obdeláva tál -e -e -- ž ► ohranitvena obdeláva tál

konzerviranje krme -a -- s postopek obdelave krme, s katerim se prepreči njeno mikrobiološko kvarjenje in zagotovi čim manjša izguba hranilnih snovi med skladiščenjem z namenom krmljenja rejnih živali, zlasti pozimi, npr. sušenje krme, siliranje krme
ANG.: *fodder conservation, forage conservation*

koordinátni systém -ega -a m matematična osnova za določanje položaja točke v prostoru, npr. rastlinjaka, njive, trajnega nasada v prostoru
ANG.: *coordinate system*

Kopeckyjev cilínder -ega -dra [kopéckijev] m pripomoček v obliki valja s prostornino 100 cm³, premerom 5,1 cm in višino 5 cm, ki se uporablja za odvzem neporušenih vzorcev tal
ANG.: *Kopecky cylinder*

kóper -pra m *Anethum graveolens* L. zelišče iz družine kobulnic, ki spada med enoletnice

pokončne rasti in srednje velikosti ter se goji zaradi aromatičnih stebel in listov, ki se uporabljajo kot začimba s: kóperc
ANG.: *dill*

kóperc -rca m ► kóper

KÓPOP -- m ◀► kmetijsko-okóljsko-podnébno plačilo

Köppnova klasifikácia podnébja -e -e -- [képnova] ž razvrstitev, ki podnebja uvršča v razrede, določene s povprečnimi mesečnimi in letnimi temperaturami zraka ter povprečno količino padavin, pri čemer upošteva njihovo časovno razporeditev glede na lastnosti vegetacije na določenem območju
ANG.: *Köppen climate classification*

koprívov preparát -ega -a m kompostni preparat, izdelan iz nadzemnih delov sveže pokošenih kopriv, eno leto zakopanih v tla, ki rastlinam olajša črpanje železa iz tal in dopolnjuje delovanje kamiličnega in rmanovega preparata s: biodinamični preparát 504
ANG.: *stinging nettle preparation, biodynamic preparation 504*

kopulát -a m cepljena sadika, ki je pridobljena z navadno kopulacijo ali z angleško kopulacijo
ANG.: *copulate*

kordón -a m večletni les vinske trte, ki izrašča iz debla in je trajno vodoravno ali poševno vezan na žično oporo s: podáljšek débła (2)
ANG.: *cordone*

kordónska gojítvena oblíka -e -e -- ž gojitvena oblika, pri kateri se na vinski trti trajno pušča kordon, iz katerega izrašča rodni les
ANG.: *cordon training system*

kordón z rézniki -a -- -- m nizka do srednje visoka kordonska gojitvena oblika, pri kateri se v eni smeri vrste na vseh vinskih trtah uredi kordon, na katerem se pri zimski rezi pušča samo kratki les
ANG.: *spurred cordon*

korékcíjska réz -e -í ž rez, ki se izvaja med rastno dobo vinske trte z namenom popravljanja napak, ki so nastale pri zimski rezi, da se dosežejo ustrezná rast in rodnost vinske trte ter kakovost grozdja
ANG.: *corrective pruning*

korén -a m odebeljena glavna korenina valjaste ali stožčaste oblike, v kateri rastlina shranjuje založne snovi, predvsem škrob, ki ji omogočajo preživeti obdobja, neugodna za rast, in ji dajejo energijo za razvoj cvetnega

K

stebila ter semen, uporablja pa se za prehrano ljudi in krmo rejnih živali

ANG.: *storage root*

korêček -čka m *Daucus carota* subsp. *sativus* (Hoffm.) Arcang. vrtnina iz skupine korenovk, ki spada med dvoletnice iz družine koblunčic in je vzgojena iz semena, redkeje preko sadik, ter se goji zaradi odebeljenega izdolženega podzemnega korena sladkastega okusa, ki je običajno oranžne barve in se uporablja v prehrani ljudi

ANG.: *carrot*

koreníčica -e ž ► radíkula

korenika -e ž ► rizóm

korenína -e ž rastlinski organ brez listov in nodijev, običajno pod površino tal, katerega najpomembnejše funkcije so pritrjevanje rastline v tla, sprejemanje in prevajanje vode ter hranilnih snovi, sinteza hormonov in skladiščenje rezervnih snovi

ANG.: *root*

K

koreninjenje -a s proces razvoja nadomestnega koreninskega sistema pri vegetativnem razmnoževanju

ANG.: *rooting*

korenínska gníloba -e -e ž rastlinska bolezen, ki jo povzročajo mikroorganizmi, navadno bakterije, in za katero je značilna razgradnja sočnih tkiv podzemnih organov rastlin, ki postanejo mokra

ANG.: *soft root rot*

korenínska grúda -e -e ž koreninski sistem sadike, ki ga obdaja substrat

ANG.: *root ball*

korenínska trohnóba -e -e ž rastlinska bolezen, ki jo povzročajo glive in za katero je značilna razgradnja sočnih tkiv podzemnih organov rastlin, ki ostanejo suha

ANG.: *dry root rot*

korenínska úš -e -í ž škodljivec iz družine Pemphigidae, ki izsesava korenine in s tem izčrpa podzemne organe napadenih rastlin

ANG.: *root aphid*

korenínski izrástek -ega -tka m poganjek, ki izrašča iz korenin, raste vertikalno in je pri cepljenih rastlinah genotip podlage, pri necepljenih rastlinah pa genotip sorte

ANG.: *root sucker*

korenínski lásek -ega -ska m nitast izrastek epidermalnih celic na absorpcijski coni, ki omogoča vskakanje vode in hranilnih snovi

ANG.: *root hair*

korenínski nódul -ega -a m tvorba, ki se razvije na koreninah rastlin, npr. pri metuljnicah,

in v kateri poteka presnova zračnega dušika v amonijak s simbiotskimi bakterijami, najpogosteje iz rodov *Rhizobium* in *Bradyrhizobium*

ANG.: *root nodule*

korenínski plevél -ega -a m plevel, ki se razmnožuje zlasti z deljenjem podzemnih delov rastline, npr. njivski osat, pirnica, slak, prstasti pesjak, ščavje

ANG.: *root-propagated weed*

korenínski potákknjenec -ega -nca m korenina ali njen del, ki služi za pridobitev nove rastline z vstavljanjem v substrat

ANG.: *root cutting*

korenínski sistém -ega -a m vse korenine ene rastline, ki imajo glede na vrsto in način razmnoževanja značilno zgradbo, obseg in funkcijo **s**: korenínski splét

ANG.: *root system*

korenínski splét -ega spléta m ► korenínski sistém

korenínski vrát -ega -ú m del med stebлом ali debлом in koreninami pri rastlinah, ki se razvijajo iz semena, ali cepljeno mesto pri cepljenih rastlinah, skozi katero se prevajajo snovi po rastlini in ki glede na to, kako visoko nad tlemi se nahaja, določa globino sajenja sadnih rastlin

ANG.: *root crown*

korenínski vršíček -ega -čka m spodnji del korenine, na katerem korenina raste in ki je sestavljen iz meristemskih celic, sposobnih delitve

ANG.: *root apical meristem*

korenínsko dèblo -ega -a s večletni podzemni del vinske trte, ki se razvije iz podlage in iz katerega se razraščajo korenine **s**: podzémno dèblo

ANG.: *root trunk*

korenják -a m vinska trta v matičnjaku, na kateri se pridobivajo ključi podlag

ANG.: *rootstock vine*

korênjeva múha -e -e ž *Chamaepsila rosae* (Fabricius) škodljivec, pri katerem se žerke zavrtajo v koren in povzročijo poškodbe, skozi katere se koreni okužijo s talnimi patogeni, kar povzroči gnitje

ANG.: *carrot fly*

korénovke -ovk ž mn. kmetijske rastline iz različnih družin, ki se pridelujejo na vrtu ali njivi in pri katerih se za prehrano ljudi in krmo rejnih živali uporablja koren, v katerem so shranjene založne snovi, npr. rdeča pesa, korêček, peteršilj

ANG.: *root vegetables*

koriánder -dra m *Coriandrum sativum* L. zelišče iz družine kobulnic, ki spada med enoletnice pokončne rasti in srednje velikosti ter se goji zaradi listov ali semen, ki se uporabljajo kot začimba

ANG.: coriander

korigirani meteorološki podátek -ega -ega -tka m meteorološki podatek, pri katerem se zaradi znanih napak meritev popravi pokazana vrednost, da se dobi pravilna vrednost, npr. korigiranje količine padavin s hitrostjo vetra

ANG.: corrected meteorological data

korístne zeli -ih -f ž mn. nizke do srednje visoke zeli, ki so dobre prehranske kakovosti in kot krma primerne za spravilo in konzerviranje, pri čemer njihova zastopanost v travni ruši, zlasti zaradi vplivanja na slabšo produktivnost in regeneracijo travne ruše, ne sme presegati 30 %, npr. ozkolistni trpotec, navadni regrat, navadni rman

ANG.: desirable forbs

korístni organizem -ega -zma m organizem, ki se hrani z rastlinskimi škodljivci ter se na njih, v njih ali v njihovi bližini razvija in jih s tem zatira, zato se uporablja v biotičnem varstvu rastlin, npr. plenilec, parazitoid, entomopatogena ogorčica **s**: biótični ágens, narávni sovražnik

ANG.: beneficial organism

korítasti silos -ega -a m silos, običajno izdelan iz betona, ki ima obliko ležečega kvadra in v katerem se shranjuje koruzna ali travna silaža **s**: ležéči sílos

ANG.: bunker silo

koromáč -a m *Foeniculum vulgare* Mill. var. *dulce* vrtnina iz skupine čebulnic, ki spada med toplotno zahtevne zelinate enoletnice iz družine kobulnic in je vzgojena iz semena ali preko sadik ter se goji zaradi odebeljenih listnih pecljev, ki v spodnjem delu oblikujejo čebulico in se uporabljajo v prehrani ljudi **s**: sládkí komárček

ANG.: sweet fennel, Florence fennel, Roman fennel

Korostélova metóda -e -e ž metoda napovedi minimalne jutranje temperature zraka in slane s pomočjo temperature mokrega termometra ob 21. uri in konstante, ki izraža povezavo med to temperaturo in minimalno temperaturo zraka, ki nastopi ponoči

ANG.: method Korostel

korúza -e ž *Zea mays* L. kmetijska rastlina iz družine trav s šopastimi koreninami, členkovitim stebлом in črtlastimi listi, pri kateri iz ženskih socvetij zrastejo storži in ki

se uporablja za prehrano ljudi, krmo rejnih živali in pridobivanje energije

ANG.: corn, maize

korúzna prógavost -e -i ž glivična bolezen koruze, ki jo povzroča vrsta *Exserohilum turcicum* in se kaže v obliki podolgovatih znamenj sive barve, ki se pojavijo na listih in zmanjšajo njihovo fotosintezno površino ter posledično produktivnost rastline

ANG.: northern corn leaf blight

korúzna věšča -e -e ž *Ostrinia nubilalis* Hübner

polifagni škodljivec, katerega gosenica se zavrtava v rastlinsko tkivo koruze, paradiznika, paprike in jabolk ter s tem povzroči poškodbe, zaradi katerih se zmanjšata pridelek in tržna vrednost napadenih rastlin

ANG.: European corn borer

korúzni hróšč -ega hróšča m *Diabrotica virgifera*

virgifera LeConte monofagni škodljivec, katerega ličinke sodijo med talne škodljivce, ki se prehranjujejo s koreninami koruze, odrasli osebk pa se hranijo z nadzemnimi deli rastlin

ANG.: western corn rootworm

kosilna létev -e -tve ž kovinska letev v kosilnem grebenu, na katero so s kovicami pritrjeni strižni noži

ANG.: cutting bar

kosilnica -e ž kmetijski stroj, ki s prosto rezjo ali strižno rezjo odreže rastočo travo ali žito **s**: kosilnik

ANG.: mower

kosilni grebén -ega -a m del strižne kosilnice, na katerem so nameščeni prsti s protirezili in vodila za kosilno letev, na kateri so nameščeni strižni noži

ANG.: cutter bar

kosilnik -a m ► kosilnica

kosmúlja -e ž *Ribes uva-crispa* L. jagodičasta sadna vrsta iz družine kosmuljev, ki raste kot srednje visok grm in ima majhne sočne plodove bele, rumene, zelene ali vijolične barve, ki se uporabljajo kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v omako k mesnim jedem

ANG.: gooseberry

kóсна rába -e -e ž sistem rabe travinja ali večletnih koševin, pri katerem se defoliacija zelinja izvaja z rezanjem

ANG.: cutting system

kôstanj -ánja m *Castanea sativa* Mill. sadna vrsta iz skupine lupinarjev, ki sodi v družino bukovk in raste kot drevo ter ima plodove, ki imajo znotraj ježice in olesenele luščine užitno jedrce z veliko vsebnostjo ogljikovih

hidratov ter se v prehrani uporabljajo predelani, npr. kuhani, pečeni, kandirani
 ANG.: *chestnut*

koščica -e ž olesnel endokarp koščičastega ploda, v katerem je eno seme
 ANG.: *stone*

koščičarji -ev m mn. skupina sadnih vrst, ki ima plodove s koščico, ki jo obdajata sočno meso in kožica, npr. breskev, višnja
 ANG.: *drupes*

koščičasti plód -ega -a m plod, ki se razvije iz plodnice in ima koščico z neužitnim semenom, ki jo obdajata sočno meso in kožica
 ANG.: *drupe*

koščičasto sádje -ega -a s plodovi različnih sadnih vrst, ki imajo koščico z neužitnim semenom obdano s sočnim mesom in kožico ter majhno kalorično vrednost zaradi velike vsebnosti vode, npr. češnja, breskev
 ANG.: *stone fruits*

K

koševína -e ž poljščina gostega sestoja, ki se običajno kosi, lahko pa tudi pase, in se uporablja za pridelovanje voluminozne krme v njihovem kolobarju, npr. mnogocvetna ljujka, travno-deteljna mešanica
 ANG.: *ley*

kôšnja -e ž ročna ali strojna defoliacija zelinja z rezanjem, običajno na višini od 5 cm do 7 cm od tal, ki se izvaja pri pridelovanju travniške krme ali koševin, pa tudi pri gojenju trat in vzdrževanju travnatih komunalnih površin
 ANG.: *mowing*

kotálna brána -e -e ž brana, običajno nameščena na rahljalniku ali kultivatorju, ki ima obliko valja, na obodu katerega so nazobčane ali gladke kovinske letve, ki pri gibanju valja okoli svoje osi zgoščujejo in ravnajo vrhnji sloj tal
 ANG.: *rolling harrow*

kôtel -tla m okrogla gojitvena oblika nekaterih drevesastih sadnih rastlin, npr. marelice, pri kateri iz kratkega debla pod točno določenim kotom in določeno razporeditvijo v prostoru izraščajo vsaj trije enakovredni provodniki
 ANG.: *open vase*

kotiledón -a m ► ključni list

kótni instrumènt -ega -ênta m naprava za določanje oboda kmetijskega zemljišča s skupnim krajiščem in določeno razprtostjo, npr. kotni križ, kotni valj, kotno zrcalo
 ANG.: *angle instrument*

kótni križ -ega -a m kotni instrument za določanje kotov konstantnih vrednosti, sestavljen iz dveh med seboj pravokotno sestavljenih ravnih deščic, na katerih sta vpeti vizirni niti ter stojalo s pritrdilnim vijakom za določanje stranic kmetijskega zemljišča pod točno določenim kotom
 ANG.: *surveyor's cross*

kótni válj -ega -a m kotni instrument za določanje kotov konstantnih vrednosti, sestavljen iz valja z vizurnimi zarezi vsakih 45° ter stojalom s pritrdilnim vijakom za določanje stranic kmetijskega zemljišča pod točno določenim kotom
 ANG.: *equerre*

kótno zrcálo -ega -a s kotni instrument za določanje kotov konstantnih vrednosti, sestavljen iz zrcal postavljenih pod kotom 90° ter stojala za določanje pravokotnih stranic kmetijskega zemljišča
 ANG.: *angle mirror*

kozólec -lca m lesena naprava ali stavba za sušenje ali dosuševanje kmetijskih pridelkov, npr. žita, krmnih rastlin
 ANG.: *hayrack*

kóžica -e ž zunanja plast ploda, ki zadržuje in ščiti njegovo vsebino ter mu daje barvo, okus in vonj
 ANG.: *skin*

krajévna nevihta -e -e ž nevihta, ki nastane ob nestabilnem ozračju in zajame manjše območje
 ANG.: *local thunderstorm*

krajévno podnébje -ega -a s ► lokalno podnébje

krák -a m večletni kratki les vinske trte, ki izrašča iz glave debla in na katerem se pri zimski rezi pušča rodni les **s**: štfcelj
 ANG.: *branch*

krámbe -ja m *Crambe maritima* L. sredozemska vrtnina iz družine križnic, ki spada med zelne trajnice in se goji zaradi listnih pecljev, beljenih s siljenjem, ki se uporabljajo v prehrani ljudi **s**: mórski postoljub
 ANG.: *crambe, sea kale*

kráški látник -ega -a m visoka šparonska gojitvena oblika, pri kateri so šparoni, ki izraščajo iz glave debla ali krakov, vezani pravokotno ali poševno na sistem vzporednih žic
 ANG.: --

kráški pášnik -ega -a m pašnik z vrstno bogato kserofilno vegetacijo in majhno pridelovalno zmogljivostjo na plitvih prepustnih tleh s karbonatno podlago, zlasti na apnencu in

dolomitu, na katerem poteka pašna raba, saj relief in kamnita površina omejujeta kosno rabo

ANG.: *Karst pasture*

kráški trávník -ega -a m travnik z vrstno bogato kserofilno vegetacijo in majhno pridelovalno zmogljivostjo na plitvih prepustnih tleh s karbonatno podlago, zlasti na apnencu in dolomitu, na katerem potekata kosna raba ali kosno-pašna raba

ANG.: *Karst meadow*

krátka réz -e -í ž zimska rez, pri kateri se na vinski trti za rodni les puščajo samo čepi in rezniki

ANG.: *short pruning*

krátki lés -ega -á m les trte, ki je krajši od šparona in ima največ sedem zimskih očes, in sicer čep, reznik in penjevec

ANG.: *short cane*

krátki pogánjek -ega -jka m oleseneli poganjek, ki je dolg do 5 cm

ANG.: *short shoot*

krátki rahljálník -ega -a m rahljálnik za obdelavo tal do globine 20 cm, ki ima toge ali elastične nogače razporejene v dveh vrstah, pri čemer je razmik med vrstama 80 cm, razmik med sosednjima nogačama pa od 30 cm do 40 cm

ANG.: *short chisel*

krátkodévnica -e ž rastlina, ki cveti v obdobju, ko je dan krajši od noči, npr. božična zvezda, krizantema **s**: rastlina krátkega dne

ANG.: *short-day plant, long-night plant*

krátkoróčna vreménska napóved -e -e -i ž predvideno stanje v ozračju na nekem območju glede na padavine, oblake, vetrove in temperature zraka za 3 dni vnaprej

ANG.: *short-range weather forecast*

krátkotrájna ozelenítev -e -tve ž agrotehnični ukrep za nego tal v vinogradu, s katerim se zagotovi, da so tla v medvrstnem prostoru porasla s travami, deteljami in drugimi zelmi od pozne jeseni do pomladi, da se prepreči erozija tal

ANG.: *temporary green cover*

krátkovalóvno sévanje -ega -a s sevanje valovnih dolžin med 0,2 μm in 3 μm , ki obsega 98 % energije sončnega sevanja

ANG.: *short-wave radiation*

kríčenje glíne -a -- s zmanjševanje volumna glíne zaradi izhlapevanja vode, značilno za tla, ki vsebujejo glinene minerale tipa vermikulit ali montmorillonit

ANG.: *clay shrinkage*

kremeníca -e ž rdečerjava tla z znatnim deležem kremenovega skeleta, ki se pojavlja na matičnem Krasu

ANG.: --

krêmen iz róga -éna -- -- m biodinamični preparat za škropljenje rastlin, ki je izdelan iz zdrobljenega kremenca, zmešanega z vodo in v kravjem rogu čez poletje zakopanega v tla, ter se uporablja za pospeševanje asimilacije, fotosinteze in zorenje pridelka **s**: biodinamični preparát 501

ANG.: *horn silica, biodynamic preparation 501*

krêša -e ž *Lepidium sativum* L. zelišče iz družine križnic, ki spada med enoletnice pokončne in nizke rasti ter se goji zaradi listov in stebel, ki se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *cress*

krílce grózda -a -- s del grozda, ki se na vrhu s stranskim pecljem oddvoji od glavnega peclja in na katerem se razvijajo grozdne jagode, ki za grozdnimi jagodami v glavnem grozdu zaostajajo v zorenju, zato se odreže z grozda **s**: págrózd

ANG.: *bunch wing*

kriosféra -e ž del Zemljinega površja, ki je stalno pokrit z ledom in s snegom

ANG.: *cryosphere*

kriptoklíma -e ž podnebje pokritih in izoliranih prostorov, zlasti podzemnih jam

ANG.: *cryptoclimate*

kritična temperatúra -e -e ž temperatura, pri kateri ni mogoče razlikovati med tekočo in plinasto fazo in pri kateri gladina izgine, npr. za vodo 374 °C

ANG.: *critical temperature*

kritična tóčka -e -e ž točka, ki loči lahko dostopno vodo od težko dostopne vode v tleh za posamezno rastlino

ANG.: *critical point*

kritična vrédnost -e -i ž koncentracija potencialno nevarne snovi v tleh, pri kateri obstaja verjetnost, da tla niso več primerna za pridelavo hrane, krme ali filtriranje vode

ANG.: *critical value*

kritični kapilárni tlák -ega -ega -a m najnižji kapilarni tlak, pri katerem zrak začne vstopati v talne pore in izpodrivati vodo iz njih

ANG.: *critical capillary pressure*

kritično števílo plevélov -ega -a -- s število plevelov v posevku, ki zahteva ukrepanje proti zapleveljenosti zaradi preprečevanja izgube pridelka

ANG.: *critical number of weed*

krivúlja prebója -e -- ž ► sledilna krivúlja

K

krivúlja vodozadrževalnih lastnosti tál -e

-- -- ž krivulja, ki predstavlja spremembo matričnega potenciala tal v razmerju do vsebnosti vode v tleh **s:** pF krivúlja

ANG.: *soil water retention curve, SWRC*

krížanec -nca m genotip, ki je rezultat spontanega ali načrtnega medsebojnega oplojevanja običajno znotraj vrste, lahko pa tudi med vrstami **s:** hibrid

ANG.: *hybrid*

krížanje -a s postopek medsebojne oploditve, pri katerem se združita gameti dveh genotipov običajno iste vrste, kar vodi v nastanek novega genotipa

ANG.: *crossing*

krízasti grózdni sukáč -ega -ega -a m *Lobesia botrana* (Denis & Schiffermüller) škodljivec vinske trte, ki ima zadnja krila sive barve s temnejšo obrobo in katerega gosenice se prehranjujejo s cvetovi in dozorevajočimi grozdnimi jagodami, zaradi česar nastanejo poškodbe, ki so vdorna mesta za glive in bakterije

ANG.: *European grapevine moth*

kríma -e ž sveži ali konzervirani pridelki rastlinskega izvora ali proizvodi živalskega izvora ter proizvodi in stranski proizvodi njihove industrijske predelave, ki so namenjeni prehrani rejnih živali

ANG.: *feed*

krmiljenje -a s upravljanje smeri vožnje traktorja preko mehanizma, ki vozniku omogoči, da ga obdrži v zaželeni smeri vožnje kljub neravni vozni kmetijski površini

ANG.: *steering*

krmilno-mešálna prikólica -e -e ž vlečeni ali samohodni kmetijski stroj, ki samostojno odvzame krmo iz skladiščenega prostora, jo premeša in odloži v jasli ali na krmilni hodnik

ANG.: *self-loading feed mixer wagon*

krírna rástlina -e -e ž kmetijska rastlina, katere del nad nivojem defoliacije ali podzemni del je v sveži ali konzervirani obliki namenjen za prehrano zlasti travojedih živali, npr. mnogocvetna ljujka, črna detelja, krmna pesa

ANG.: *forage plant*

krímni dosévek -ega -vka m poljščina, zlasti koševina, ki uspeva krajši del rastne sezone in katere pridelek se uporablja za krmo rejnih živali kot paša ali zelena krma, npr. krmna ogrščica, inkarnatka, grašljinka

ANG.: *forage catch crop*

krímni posévek -ega -vka m poljščina, ki uspeva pretežni del rastne sezone ali več rastnih sezon skupaj in katere pridelek se uporablja za krmo rejnih živali kot paša, zelena krma, sveži koren, mrva ali silaža, npr. koruza za silažo, večletna travno-deteljna mešanica

ANG.: *forage crop*

krompír -ja m *Solanum tuberosum* L. vrtnina ali poljščina iz družine razhudnikovk, pri kateri zraste nova rastlina iz stebelnih poganjkov starega gomolja, podzemna stebela pa se na koncih odebelijo v večje število gomoljev okrogle, ovalne ali rogličaste oblike, ki se uporabljajo za prehrano ljudi in krmo rejnih živali

ANG.: *potato*

krompírjeva plésen -e -sni ž glivična bolezen krompirja, ki jo povzroča vrsta *Phytophthora infestans*, ki okužuje tudi paradižnik in jajčevce, in se kaže v obliki rjavih peg na listih, ki naglo odmirajo in s katerih se okužba zanese tudi na gomolje, ki začnejo gniti

ANG.: *potato blight*

krompírjeve ogórchice -ih -ič ž mn. talni škodljivci iz rodu *Globodera*, ki prek korenin vstopijo v gomolje in jih izčrpavajo z zajedanjem, zaradi česar rastline ne dajo pridelka, primarni ukrep zatiranja pa je večletni kolobar

ANG.: *potato cyst nematodes*

krompírjevka -e ž nadzemni del krompirjeve rastline, ki ga sestavljajo stebela z listi in socvetji

ANG.: *potato haulm*

krónobiologija -e ž veda, ki proučuje vpliv ritma časa, npr. menjavanje svetlobe in teme, na rast in razvoj živih organizmov

ANG.: *chronobiology*

króšnja -e ž zgornji del drevesa z vejami, ki sega od najnižje ležeče veje do vrha drevesa ali od konca debla do vrha drevesa

ANG.: *tree crown*

króvna bárvá -e -e ž barva, običajno odtenki rdeče barve, ki deloma ali v celoti prekriva osnovno barvo in je na plodu lahko razporejena enakomerno, v prižah ali točkovno

ANG.: *over colour*

króvna pléva -e -e ž pleva, ki na zunanji strani obdaja zrnje žit ali drugih trav in je prosta ali prirasla na semensko lupino

ANG.: *lemma*

króvno tkívo -ega -a s tkivo iz ene plasti celic in brez medceličnih prostorov, ki rastlino ločuje od okolice in jo varuje pred izsušitvijo in mehanskimi poškodbami ter

regulira izmenjavo snovi med celicami tkiv v notranjosti

ANG.: *covering tissue*

króženje hranil -a -- s razgradnja organske snovi do elementov in preprostih spojin, ki so ponovno vir hranil za rast in razvoj novih organizmov

ANG.: *nutrient cycling*

króžna brána -e -e ž brana, sestavljena iz kolutov, nameščenih na nosilnem okvirju, ki imajo lahko polkrožne izseke na obodu in so zamaknjeni glede na smer opravljanja dela

ANG.: *disc harrow*

króžno črtálo -ega -a s črtalo v obliki diska z ostrim robom, ki z vrtenjem rastlinsko maso pritisne ob tla in jo prereže, zato se uporablja na plugih, predsetvenikih ali podrahljalnikih za podoravanje ali zadelanje rastlinskih ostankov v tla

ANG.: *disk coulter*

krápa -e ž del listne ploskve, ki jo pri deljenem listu omejujeta in oblikujeta sinusa

ANG.: *lobe*

krítica -e ž neznačen, neobložen in okrogel rov v tleh, ki je namenjen odvajanju površinske in podpovršinske vode ter je obstojen le v tleh z velikim deležem gline

ANG.: *mole drain*

krtíčenje -a s obdelava tal s posebnim nastavkom na plugu, ki na želeni globini v tleh izoblikuje rove za odvajanje podpovršinske in površinske vode

ANG.: *moling*

krtíčna drenáža -e -e ž mreža rovov, izdelana s posebnim nastavkom na plugu, ki se uporablja za odvajanje površinske in podpovršinske vode, kadar ni mogoča vgradnja drenažne cevi in ima zemljišče majhen padec, še posebej na težko prepustnih zbitih tleh z velikim deležem gline

ANG.: *mole drainage*

kržljávnost -i ž stanje, za katero sta značilna zavrtá rast mladik v dolžino in nepravilen razvoj listov zaradi različnih abiotskih in biotskih dejavnikov, najpogosteje zaradi okužb s pršicami, nekaterimi virusi ali glivami

ANG.: *stunting of shoot*

ksevenvegetatívno razmnoževánje -ega -a s
► posredno vegetatívno razmnoževanje

kserofilna rastlína -e -e ž rastlina, ki je prilagojena rastišču s plitvimi in prepustnimi tlemi, kjer se pogosto pojavlja suša, npr. ovčja bilnica, pravi ranjak, srednelistni trpotec **s:** kserofit

ANG.: *xerophilous plant, xerophyte*

kserofít -a m ► kserofilna rastlina

ksilé m -a m prevodno tkivo v sredini poganjka rastline, po katerem se v smeri od korenin proti vrhu rastline prenaša voda z raztopljenimi anorganskimi snovmi, ki jo črpajo korenine

ANG.: *xylem*

kultivár -ja m ► sórta

kultivátor -ja m vlečni kmetijski stroj za dopolnilno obdelavo tal v globini od 5 cm do 15 cm, ki tal ne obrača, ampak jih samo rahlja in meša, sestavljen pa je iz togih ali elastičnih nogač različnih oblik, npr. lastovičjih kril, suličastih nogač, gosjih nogač

ANG.: *cultivator*

kúmara -e ž *Cucumis sativus* L. vrtnina iz skupine plodovk, ki spada med plazeče se toplotno zahtevne zelnate enoletnice iz družine bučevk in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi podolgovatih plodov zelene barve, ki se delijo na solatne in za vlaganje ter se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *cucumber*

kúmína -e ž *Carum carvi* L. dišavnica iz družine kobulnic, ki spada med dvoletnice pokončne rasti in srednje velikosti ter se goji zaradi semen, ki se uporabljajo kot začimba

ANG.: *caraway*

kumulatívna infiltrácija -e -e ž časovni integral koeficienta infiltracije, ki kaže skupno količino vode, izražene v debelini vodne plasti, ki se vpije v tla od začetka infiltracije v določenem času

ANG.: *cumulative infiltration*

kumulatívne padavíne -ih -ín ž mn. vsota padavin za izbrano območje v določenem časovnem obdobju

ANG.: *accumulated precipitation*

kumulatívni pridélek -ega -lka m seštevek količine pridelka večjega števila let z iste rastline

ANG.: *cumulative yield*

kumulónimbus -a m velik, debel in gost nevihtni oblak mešane sestave vertikalnega razvoja z vrhom, ki je videti kot nakovalo ali perjanica

ANG.: *cumulonimbus*

kúmulus -a m nizek oblak kopaste ali kupolaste oblike, običajno na spodnji strani ravne in na zgornji strani cvetačasto razvejane oblike, pri katerem je s soncem obsijani del običajno bleščeče bel, senčna stran oblaka pa je temna, in ki nastane zaradi vzgonskih zračnih tokov ter sodi med oblake vertikalnega razvoja, iz katerih se razvije dež v obliki ploh

ANG.: *cumulus*

K

kurativno tretiranje -ega -a s uporaba fitofarmaceutskih sredstev, zlasti fungicidov, po infekciji ali po pojavu prvih bolezenskih znamenj, da aktivna snov ustavi nadaljnji razvoj bolezni

ANG.: *curative treatment*

kutikula -e ž plast na zunanjih celičnih stenah, v katero se izloči kutin, ki ščiti rastlino pred izhlapevanjem, izpiranjem in vdorom mikroorganizmov

ANG.: *cuticle*

kútina -e ž *Cydonia oblonga* Mill. sadna vrsta iz skupine pečkarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima velike dlakave plodove jabolčaste ali hruškaste oblike, ki imajo kratek pecelj in pečke ter so užitni le predelani, npr. v kutinov žele

ANG.: *quince*

kúžnost -i ž ► infektivnost

kvalitativna odpornost -e -i ž ► vertikalna odpornost

kvantitativna odpornost -e -i ž ► horizontalna odpornost

L

kvinoja -e ž *Chenopodium quinoa* L. Willd. nepravdo žito, ki sodi med enoletnice iz družine metlikovk in ima v semenih v primerjavi z žiti več beljakovin in mineralov ter ne vsebuje glutena

ANG.: *quinoa*

KZU -- [kəzú] m ◀► kmetijsko zemljišče v uporabi

L

laboratorijski poskús -ega -a m poskus, ki se izvede v nadzorovanih razmerah, npr. v rastni komori

ANG.: *laboratory experiment, laboratory trial*

laboratorijsko pólje -ega -a s ► poskúšno pólje

ládja -e ž prostor za pridelavo rastlin, ki je v bločnem rastlinjaku od ostalega prostora ločen z zaveso iz mehke folije

ANG.: *span*

láhka tlà -ih tál s mn. tla z več kot 43 % peska, do 50 % melja in največ 20 % gline, zaradi

česar so zračna, topla in lažja za obdelavo, vendar slabo zadržujejo vodo in imajo majhno kationsko izmenjalno kapaciteto

ANG.: *light soil*

lahkotópno gnojilo -ega -a s gnojilo, ki v vodi ali razredčenih organskih kislinah tvori raztopino, zaradi česar hitreje sprošča hranila

ANG.: *easily soluble fertiliser*

LAI -- [ləai] m ◀► indeks listne površine

laminárni tók -ega -a m tok vode v rečni strugi ali pod površino tal, v katerem prevladujejo viskozne sile in se delci gibljejo po relativno gladkih trajektorijah brez opaznega prečnega mešanja

ANG.: *laminar flow*

lán -ú m *Linum usitatissimum* L. oljnica in predivnica, ki ima steblo sestavljeno iz vlaken, uporabnih za izdelavo niti, tkanin in toplotnoizolacijskih materialov, seme pa se prideluje za prehrano ljudi

ANG.: *flax, linseed*

lándsberška méšanica -e -e ž ► grašljínka

Lángovo pravílo -ega -a s pravilo za napovedovanje slane in minimalne temperature zraka, ki temelji na psihrometrski meritvi ob 17. uri

ANG.: *Lang rule*

Lángov padavínski fáktor -ega -ega -ja m razmerje med povprečno letno količino padavin in povprečno letno temperaturo zraka, na podlagi katerega se podnebje razvršča na aridno, semiaridno, semihumidno, humidno in perhumidno

ANG.: *Lang's rain factor*

lárva -e ž ► ličínka

larvicíd -a m fitofarmaceutsko sredstvo za zatiranje žuželk in pršic v stadiju ličink

ANG.: *larvicide*

LÁS -- m ◀► lokalna akcijska skupína

lásasta korenína -e -e ž korenina, v katero se razveji stranska korenina in pri posamezni rastlini predstavlja glavno površino za absorpcijo vode in mineralnih snovi

ANG.: *hairy root*

láška ljúljka -e -e ž ► mnogocvétna ljúljka

lát -a m sestavljeno socvetje z daljšo glavno socvetno osjo, iz katere izraščajo enostavna ali razrasla delna socvetja, pri čemer se vsaka socvetna os zaključi s klaskom, npr. pri ovsu, travniški bilnici, navadni latovki

ANG.: *panicle*

latênje -a s faza generativnega razvoja trav, ki nastopi s pojavom lata nad ovršnim listom na podaljšanem poganjku
 ANG.: heading

laténtna toplôta -e -e ž toplota, ki jo snov prejme ali odda okolici, ko prehaja iz enega agregatnega stanja v drugo, npr. ob taljenju ledu, izparevanju vode, zamrzovanju, kondenzaciji
 ANG.: latent heat

laténtni brst -ega -a m ► spéči brst

laterál -a m **1.** vod pri namakalnih sistemih, navadno cev, ki izhaja iz glavnega cevovoda, priključenega na hidrant
 ANG.: lateral

2. sesalni vod pri osuševalnih sistemih, ki se steka v zbiralni jarek
 ANG.: lateral

laterálni brst -ega -a m ► stránski brst (1)

laterálni pogánjek -ega -jka m ► stránski pogánjek

laterálno gibanje vóde -ega -a -- s gibanje vode v horizontalni smeri proti bolj suhim tlom ali zaradi ovire, npr. neprepustnega sloja tal
 ANG.: lateral water flow

laterálno ródna sórta -- -e -e ž sorta sadne rastline, ki ima ženske cvetove in plodove ob straneh poganjka in na koncu poganjka, npr. oreh
 ANG.: lateral-bearing cultivar

lázarji -ev m mn. škodljivci iz družine Arionidae, ki sodijo med gole polže in se hranijo z nadzemnimi deli vrtnin, na katerih ob prereznožitvi z objedanjem povzročijo poškodbe, ki vplivajo na manjšo količino in kakovost pridelka
 ANG.: roundback slugs

lážno stéblo -ega -a s ► nèprávo stéblo

léča -e ž *Lens cullinaris* L. poljščina in vrtnina iz družine metuljnic, ki ima pahljačaste liste in stroke s plosčatimi diskastimi zrni oranžne, zelene ali rjave barve z veliko beljakovinami in se uporablja v prehrani ljudi
 ANG.: lens

ledéna mégla -e -e ž megla, ki jo sestavljajo zelo majhni kristali ledu in se pojavlja v arktičnem ali polarnem zraku pri temperaturah, nižjih od $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$
 ANG.: ice fog

ledéne íglice -ih -ic ž mn. padavine v trdnem stanju neznatne količine, ki se pojavljajo v hudem mrazu in pri navidezno jasnem in mirnem vremenu ter se lesketajo
 ANG.: diamond dust

ledéni dán -ega dnéva m koledarski dan, ko je najvišja temperatura zraka 2 m nad tlemi nižja od $0\text{ }^{\circ}\text{C}$
 ANG.: icing day

ledéni děž -ega -jà m ► zmřznjeni děž

ledéni kristál -ega -a m kristal, ki nastane s prehajanjem vodne pare v trdno agregatno stanje in se glede na temperaturo okolice izoblikuje v oblikah ploščic in prizem
 ANG.: ice crystal

ledíšče -a s temperatura, pri kateri zmrzuje voda ali se tali led in je ob standardnem zračnem tlaku $0\text{ }^{\circ}\text{C}$
 ANG.: ice point

léha -e ž dvignjen del zemljišča med dvema razoroma, ki nastane pri zagrinjanju gomoljev krompirja z zemljo in katerega širina je določena s kolotekom traktorja, npr. 0,75 m pri standardnem traktorju s kolotekom 1,5 m **s:** grebén (2)
 ANG.: ridge

lémež -a m delovni element na plužnem telesu, ki na delovni globini oranja brazdo odreže horizontalno in je glede na vrsto tal, ki jih obdeluje, izdelan v različnih oblikah, npr. dletasti lemež, kljunasti lemež, koničasti lemež, lemež z menjalno konico
 ANG.: share

lémežni plúg -ega -a m plug, katerega delovni element na delovni globini oranja brazdo odreže horizontalno
 ANG.: mouldboard plough

lenticéla -e ž majhna odprtina v povrhnjici rastlinskih organov, ki je vrstno in sortno značilnega videza ter omogoča prehajanje zraka iz okolice v notranjost organa in v obratni smeri
 ANG.: lenticel

lentokapilárna tóčka -e -e ž količina vode v tleh, ki predstavlja mejo med lahko dostopno vodo in težko dostopno vodo ter se določa pri 6,25 bara
 ANG.: lento-capillary point, LCP

lepljiva plóšča -e -e ž past, navadno v obliki obarvane plošče, prevlečene z lepilom, ki se nastavlja med rastline z namenom lovljenja žuželk
 ANG.: sticky board

leptonekróza koščičarjev -e -- ž fitoplazmatska bolezen koščičarjev, ki jo povzroča vrsta '*Candidatus Phytoplasma prunorum*', ki se prenaša z vegetativnim razmnoževanjem okuženih rastlin in z bolšicami, na rastlinah pa povzroča predčasno odganjanje

listnih brstov spomladi, zvijanje listov med rastno dobo ter zmanjšanje količine in kakovosti pridelka

ANG.: *European stone fruit yellows, ESFY*

léska -e ž *Corylus avellana* L. sadna vrsta iz skupine lupinarjev, ki sodi v družino brezovk in raste kot visok grm ali drevo ter ima majhne plodove, ki imajo znotraj olesenele luščine užitno jedrce z veliko vsebnostjo maščob in se uporabljajo kot namizno sadje, dodatek slaščicam, npr. čokoladi, ali se predelajo, npr. v lešnikovo olje

ANG.: *hasel*

léskova pepélovka -e -e ž glivična bolezen, ki jo povzroča vrsta *Erysiphe corylacearum* in okužuje liste leske v trajnih nasadih, kaže pa se v obliki peg na spodnji strani lista, ki sčasoma zajamejo cel list, zaradi česar se zmanjša fotosintezna površina, posledično pa tudi pridelek

ANG.: *hazelnut powdery mildew*

lésnata rastlina -e -e ž trajnica z večletnim koreninskim sistemom in oleseneli stebli, na katerih so brsti, ki omogočijo, da rastlina preživi zimo

ANG.: *woody plant*

lésnati potáknjenec -ega -nca m poganjek ali njegov del, ki je olesenel in služi za pridobitev nove rastline z vstavljanjem v substrat **s**: léсни potáknjenec

ANG.: *hardwood cutting*

lésni brst -ega -a m nerodni brst, iz katerega se razvije mladika

ANG.: *wood bud*

lésni pogánjek -ega -jka m ► olesenéli pogánjek

lésni potáknjenec -ega -nca m ► lésnati potáknjenec

léšnikar -ja m *Curculio nucum* L. škodljivec leske, ki je predstavnik hroščev in katerega ličinke se hranijo z jedrci, kar povzroča odpadanje plodov, pri čemer so najbolj prizadeti trajni nasadi

ANG.: *nut weevil*

létni donós -ega -ôsa m dobiček ali izguba, ki jo ustvari premoženje ali neka naložba kmetijskega gospodarstva v koledarskem letu

ANG.: *annual return*

létni hòd -ega hòda m prikaz poteka meteorološke spremenljivke, npr. temperature zraka, skozi celo leto na mesečni, desetdnevni ali dnevni lestvici

ANG.: *annual course, annual cycle*

létni prihódek -ega -dka m vsota prihodkov od prodaje proizvodov ali opravljanja storitev kmetijskega gospodarstva v koledarskem letu

ANG.: *annual revenue*

létno okó -ega očésa s nerodno oko v listni pazduhi na medčlenku mladike, iz katerega se razvije zalistnik

ANG.: *lateral bud*

ležéči sílos -ega -a m ► korítasti sílos

ličínka -e ž razvojni stadij pri žuželkah med razvojnima stadijema jajčeca in bube

s: lárva

ANG.: *larvae*

LÍDAR -- m (ANG. *light detection and ranging*) tehnologija daljinskega zaznavanja za zajem podatkov o Zemljinem površju in objektov na njem, ki meri razdaljo med senzorjem in površjem z beleženjem zaporednih odbijajočih se kratkih laserskih pulzov, ki jih oddaja laserska naprava

ANG.: *LIDAR*

lignifikácija -e ž ► olesenítev

lijána -e ž lesnata rastlina, ki se pri vzpenjanju proti svetlobi oprijemlje opore ali se ovija okrog opore, ki je pogosto druga rastlina

ANG.: *liana*

limacid -a m fitofarmaceutsko sredstvo za zatiranje škodljivih polžev v obliki zrnastih ali gotovih vab, ki vsebujejo aktivno snov, s katero se polž zastrupi **s**: moluskicíd

ANG.: *limacide*

línija -e ž element digitalnih zemljevidov, ki predstavlja element v prostoru in ima dolžino, ki jo določata začetna in končna točka

ANG.: *line*

línjska sórta -e -e ž sorta, običajno poljščine, ki je požlahtnjena z večletno samooploditvijo in pri kateri imajo vse rastline homozigotne lokuse

ANG.: *pure-line cultivar*

línjski nivelmán -ega -a m detajlni nivelman za določanje prečnih in vzdolžnih profilov, s katerimi se ugotavljajo topološke značilnosti kmetijskega zemljišča in kmetijske infrastrukture

ANG.: *line levelling*

lísavost tál -i -- ž ► marmorácija tál

lístanka -e ž rastlina, ki ima široko, mrežasto ožiljeno listno ploskev, s katero lahko prekrije medvrstni prostor, zaradi česar se zmanjšata zapleveljenost in erozija tal

ANG.: *broad-leaf crop*

- listna brazgotina** -e -e ž tvorba, ki ostane na stebelu, ko list odpade, npr. pri orehu
ANG.: leaf scar
- listna lúknjičavost koščičarjev** -e -i -- ž glivična bolezen koščičarjev, ki jo povzroča vrsta *Stigmina carpophila* in pri kateri se po okužbi na listih pojavijo drobne rjave pege, ki izpadejo, zaradi česar so listi videti kot preresetani
ANG.: shot-hole disease
- listna nôžnica** -e -e ž razširjeni del listnega dna, ki obdaja internodij in iz katerega se lahko razvijejo luskolisti, npr. pri čebuli
ANG.: leaf sheath
- listna pázduha** -e -e ž vbočeno mesto na medčlenku pod očesom, kjer je listni pecelj pritrjen na mladiko ali rozgo
ANG.: leaf armpit
- listna pégavost** -e -i ž bolezen, pri kateri glive, bakterije ali virusi na listni ploskvi povzročijo omejena obolela območja, ki se kažejo kot obarvana ali razbarvana znamenja ovalne oblike, zaradi česar list predčasno propade, npr. pšenična listna pegavost, rdeča listna pegavost jagode
ANG.: leaf spot disease
- listna plôškev** -e -kve ž list brez peclja, na katerem potekata fotosinteza in transpiracija, njegova barva, velikost in oblika pa so vrstno in sortno značilne
ANG.: leaf blade
- listna réza** -e -e ž odprtina v povrhnjici spodnje strani listne ploskve, v kateri potekata izmenjava plinov in transpiracija
ANG.: stoma
- listna sredica** -e -e ž del lista med zgornjo in spodnjo povrhnjico, v katerem so žile, stebričasto tkivo in gobasto tkivo **s**: mezofil
ANG.: mesophyll
- listna sténa** -e -e ž navpična listna površina, ki jo oblikujejo listi mladik, ki so vpete med vzporedne žice, nameščene nad osnovno žico
ANG.: --
- listnati ôhrovt** -ega -a m *Brassica oleracea* L. skupina *Acephala* vrtnina iz skupine kapusnic, ki spada med dvoletnice iz družine križnic in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi rozetasto izrašajočih listov različnih barv, ki so mehurjasti ali z močno nakodranim listnim robom ter se uporabljajo v prehrani ljudi
ANG.: leafy kale
- listna úš** -e -í ž škodljivec iz družine Aphididae, ki se prehranjuje s sesanjem rastlinskih sokov na listih in mladih poganjkih, s čimer povzroči njihovo zvijanje, razbarvanje,

deformacije in prenos rastlinskih virusov, npr. zelena jablanova úš, črna češnjeva úš
ANG.: leaf aphid

- listna zêlena** -e -e ž *Apium graveolens* L. skupina *Secalinum* vrtnina iz družine kobulnic, ki spada med dvoletnice in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi aromatičnih listov, ki se v prehrani ljudi uporabljajo kot začimba
ANG.: leaf celery
- listni brst** -ega -a m nerodni brst, ki ima zasnovno za liste
ANG.: leaf bud
- listni herbicíd** -ega -a m herbicid, ki se s škropljenjem nanese na zelene nadzemne dele rastlin in je najbolj učinkovit v nižjih razvojnih stadijih rastline **s**: foliárni herbicíd
ANG.: foliar herbicide
- listni kôš** -ega kôša m kroglasta listna površina, oblikovana iz mladik, ki prosto rastejo z nevezanega rodnega lesa
ANG.: --
- listni potákknjenec** -ega -nca m list ali njegov del, ki služi za pridobitev nove rastline z vstavljanjem v substrat
ANG.: leaf cutting
- listni rób** -ega -a m zunanji mejni del listne ploskve, ki je lahko nazobčan, napiljen, narezan ali gladek
ANG.: leaf margin
- listni sínus** -ega -a m zarezna na listni ploskvi med sosednjima krpama pri deljenem listu vinske trte
ANG.: leaf sinus
- listni zavrtáč** -ega -a m škodljivec iz družin Nepticulidae, Gracillaridae in Lyonetiidae, ki je predstavnik metuljev in se v razvojni fazi gosence naseli v list gostiteljske rastline, kjer se prehranjuje z mezofilom, znotraj katerega oblikuje rove
ANG.: leaf miner
- listno dnò** -ega -à s **1.** mesto, kjer je listni pecelj ali spodnji del lista pri sedečih listih pritrjen na rastlino
ANG.: leaf base
2. kratek del lista med listno ploskvijo in listno nožnico pri travah, na katerem se nahaja jeziček, pogosto pa tudi ušesci
ANG.: leaf collar
- listno gnojênje** -ega -a s gnojenje, pri katerem se tekoče gnojilo nanaša na zelene dele rastlin za dodajanje tistih hranil, ki so rastlinam v tleh težje dostopna, ali za doseganje hitrega učinka **s**: foliárno gnojênje
ANG.: foliar fertilising, foliar feeding

lístno gnojilo -ega -a s tekoče gnojilo, ki se nanese na zelene dele rastline in vsebuje hranilo, ki je rastlinam hitro dostopno v popolnoma izkoristljivi obliki **s**: foliárno gnojilo

ANG.: *foliar fertiliser*

listopádna rastlína -e -e ž rastlina, ki ob koncu rastle dobe odvrže liste ali iglice, naslednjo pomlad pa zrastejo nove

ANG.: *deciduous plant*

líst tráve -a -- m vegetativni organ, ki spada v skupino enostavnih listov in je sestavljen iz listne ploskve in listne nožnice, med njima pa je listno dno

ANG.: *grass leaf*

liziméter -tra m naprava za merjenje komponent vodne bilance v tleh, ki natančno meri skupno bilanco padavin, površinskega odtoka, evapotranspiracije ter globokega pronicanja vode

ANG.: *lysimeter*

lócenj -nja m ▶ šparón

ločilno tkívo -ega -a s ▶ ločitveno tkívo

ločitveno tkívo -ega -a s plast celic, ki se nahaja na bazi lista ali cveta, na mestu med plodom in pecljem ali na mestu med cvetiščem ali vejico in se s staranjem lista, cveta ali ploda razgradi, zaradi česar list, cvet ali plod odpade z rastline **s**: ločilno tkívo

ANG.: *abscission layer*

lóčkovke -ovk ž mn. *Juncaceae* travam podobne rastline z okroglimi stebli in šestdelnim cvetnim odevalom, med katerimi nekatere uspevajo na mokrih in zbitih tleh, nekatere pa na vlažnih do polsuhih siromašnih tleh, npr. navadno ločje, poljska bekica

ANG.: *rushes*

lokálna akcijska skupína -e -e -e ž partnerstvo, sestavljeno iz predstavnikov javnih institucij, gospodarstva in civilne družbe, ki izhajajo iz lokalnega območja, katerega glavna naloga je izvajanje projektov razvoja podeželja, ki jih financira Evropski sklad za razvoj podeželja **k**: LÁS

ANG.: *local action group, LAG*

lokálna prideláva -e -e ž pridelava, za katero je značilna kratka dobavna veriga od pridelovalca do uporabnika, zato pridelek ohrani veliko biološko in hranilno vrednost, ogljični odtis pri transportu pa je manjši

ANG.: *local production*

lokálna sórta -e -e ž sorta, ki nastane ali je udomačena na območju Republike Slovenije,

je vpisana v sortno listo in se vzdržuje v Republiki Sloveniji

ANG.: *local cultivar*

lokálno podnébje -ega -a s podnebje manjšega območja, ki določa tudi pridelovalne razmere **s**: krajéjno podnébje

ANG.: *local climate*

lomljívnost bili -i -- ž odmiranje tkiva stebel pri žitih in travah zaradi posledic glivičnih okužb, zlasti na območjih z intenzivno pridelavo žit ali velikim deležem žit v kolobarju

ANG.: *straw breaking*

lopátar -ja m vlečni kmetijski stroj za osnovno obdelavo tal, ki deluje v globini do 40 cm in ima delovne elemente z nihajočim ali krožnim gibanjem, ki v predhodno neobdelanem zemljišču režejo in obračajo tla

ANG.: *spading machine*

lopátasta brána -e -e ž brana, ki ima delovne elemente s štirimi rahlo zaobljenimi krili, nameščenimi na krožnici valjaste oblike, ki režejo in obračajo tla

ANG.: *spading harrow*

lovilna terása -e -e ž ▶ zaprta terása

lúbenica -e ž *Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. &

Nakai vrtnina iz skupine plodovk, ki spada med plazeče se toplotno zahtevne zelne enoletnice iz družine bučevk in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi okroglih plodov, ki imajo pod trdo zeleno kožico užitno, sočno in sladko meso, ki je običajno rdeče barve in vsebuje črna semena, ter se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *watermelon*

lucérna -e ž *Medicago sativa* L. kmetijska rastlina iz družine metuljnic, ki se goji za pridelavo koševin in za setev sejane travinja na globokih in prepustnih tleh ter daje pri večkosni rabi velike pridelke zelinja

ANG.: *lucerne, alfalfa*

lupínarji -ev m mn. skupina gojenih ali samoniklih sadnih vrst, ki oblikujejo plodove z neužitno luščino in užitim jedrcem, npr. leska, oreh

ANG.: *nut plants*

lupínasti plód -ega -a m plod, ki se razvije le iz plodnice ali iz plodnice in cvetišča ter ima užitno jedrce, ki ga obdaja olesenela luščina

ANG.: *nut*

lupínasto sádje -ega -a s plodovi različnih sadnih vrst, pri katerih neužitna in trda luščina obdaja užitno jedrce z veliko vsebnostjo maščob, npr. lešnik, oreh,

mandelj, ali škroba, npr. kostanj, zaradi česar imajo veliko kalorično vrednost

ANG.: *nut fruits, nuts*

lúščenje -a s odstranjevanje ovojev in plev s plodov ali semen, ki omogoči njihovo neposredno uporabo za prehrano ljudi ali nadaljnjo predelavo v drobljenec, zdrob ali moko, pri čemer način odstranjevanja vpliva na prehransko kakovost

ANG.: *dehulling*

luščilnik -a m naprava za odstranjevanje ovojev in plev, v katere so oviti plodovi ali semena

ANG.: *dehulling machine*

lúštrek -a m *Levisticum officinale* W.D.J. Koch zelišče iz družine koblunic, ki spada med grmičaste trajnice srednje velikosti in se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba

ANG.: *lovage*

M

macerácija -e ž 1. stiskanje sočnih plodov lesnatih rastlinskih vrst z namenom ločitve semen iz teh plodov, ki poteka strojno z mešali, ki imajo nastavke iz trde gume

ANG.: *maceration*

2. namakanje kožic grozdnih jagod in pečk v grozdnem soku običajno že pred alkoholno fermentacijo ali med njo za izluževanje fenolnih in aromatičnih spojin iz kožic in pečk v mošt

ANG.: *maceration*

maestrál -a m dnevni poletni termični veter, ki piha z Jadranskega morja proti kopnemu, v Sloveniji pretežno z zahodne do severo-zahodne smeri, ker se kopno podnevi segreva hitreje kot morje, običajno z jakostjo od 3 do 5 boforov

ANG.: *sea breeze*

mahôvi -ôv m mn. *Bryophyta* skupina nižjih rastlin, ki nima razvitih pravih cvetov in korenin ter se v travni ruši pojavlja predvsem na vlažnih in siromašnih tleh ter v senčnih legah

ANG.: *mosses*

majarón -a m *Origanum majorana* L. dišavnica iz družine ustnatic, ki spada med grmičaste

trajnice nizke rasti in se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba

ANG.: *marjoram*

májska jágoda -e -e ž ► háskap jágoda

májska kítica -e -e ž enoletni poganjek dolžine od 2 cm do 5 cm, ki ima ob straneh veliko rodnih brstov, na vrhu pa nerodni brst

ANG.: *fruiting spur*

mákroelemènt -énta m ► mákrohranílo

mákrofávna -e ž živali v tleh, ki so velike od 2 mm do 2 cm

ANG.: *macrofauna*

mákrohranilo -a s rastlinsko hranilo, ki ga rastlina potrebuje v večji količini in ga v tleh običajno ni dovolj, zato se dodaja v obliki gnojila, npr. dušik, fosfor, kalij, kalcij, magnezij, žveplo **s:** mákroelemènt

ANG.: *macronutrient, major nutrient*

mákroklimatologíja -e ž klimatologíja, ki proučuje klimatske razmere v ozračju na območju Zemljinega površja, večjem od 100 km

ANG.: *macroclimatology*

mákrometeorologíja -e ž meteorologíja, ki proučuje pojave v ozračju na območju Zemljinega površja, večjem od 100 km

ANG.: *macrometeorology*

mákropóra -e ž talna pora s premerom, večjim od 50 µm, v kateri je večinoma talni zrak

ANG.: *macropore*

máksimální termométer -ega -tra m termometer, ki pokaže samo najvišjo temperaturo za določeno časovno obdobje, običajno najvišjo dnevno temperaturo

ANG.: *maximum thermometer*

malína -e ž *Rubus idaeus* L. jagodičasta sadna vrsta iz družine rožnic, ki raste kot polgrm in ima majhne sočne birne plodove, običajno rdeče barve, ki se uporabljajo kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v sirup

ANG.: *raspberry*

malínar -ja m *Byturus tomentosus* (De Geer) škodljivec v nasadih malin, robid in križancev, katerega odrasli osebkí objedajo liste in rodne brste, največjo gospodarsko škodo pa povzročajo ličinke z objedanjem plodičev, zaradi česar napadeni plodovi postajajo rjavi in otrdijo ter so zato netržni **s:** malínov hrôšč

ANG.: *raspberry beetle*

malínov hrôšč -ega hrôšča m ► malínar

máli škrobôtec -ega -tca m nezaželen zel, ki spada med enoletnice iz družine črnobinovk s kratkimi, enostavnimi ali razvejanimi in

M

olistanimi stebelnimi poganjki z rumenkastimi socvetji in je razširjena predvsem na vlažnih, nevtralnih in slabo hranljivih tleh eno- in dvokosnih travnikov ter ekstenzivnih pašnikov, zaradi vsebnosti iridoidnega glikozida avkubin pa je ob večji zaužitni količini ali dolgotrajnejšem uživanju škodljiva

ANG.: *yellow rattle*

malocvétna sórta -e -e ž sorta okrasne rastline, za katero je značilen poganjek, ki se razrašča v več poganjkov, na vrhu katerih se razvije več majhnih cvetov, ki so npr. pri krizantemi premera, manjšega od 10 cm **s**: drobnocvétna sórta

ANG.: *spray flower cultivar, small-flower cultivar*

mána -e ž ► medéna rôsa

mandánje -a s ► plétev mládik

mándelj -na m *Prunus amygdalus* Batsch.

sadna vrsta iz skupine lupinarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima srednje velike koščicaste plodove s suhim osemenjem, ki imajo znotraj olesenele luščine užitno jedrce z veliko vsebnostjo maščob in beljakovin ter se uporabljajo kot namizno sadje, dodatek slaščicam ali se predelajo, npr. v marcipan

ANG.: *almond*

mángold -a m ► blítva

mánj aromátična sórta -- -e -e ž sorta vinske trte, pri kateri je vsebnost skupnih monoterpenov v grozdju in vinu od 1 mg/l do 5 mg/l

ANG.: *less aromatic cultivar*

mánj korístne zelí -- -ih -í ž mn. srednje visoke do visoke steblikaste zeli, ki zmanjšajo homogenost in regeneracijo travne ruše ter so srednje dobre prehranske kakovosti in kot krma manj primerne za konzerviranje, zato njihova zastopanost v travni ruši ne sme presegati 5 %, npr. dvoletni dimek, vzhodna kozja brada **s**: pogójno korístne zelí

ANG.: *less desirable forbs*

Manningov koeficiént hrápavosti -ega -ênta

-- [mêningov] m koeficiént hrapavosti, ki odraža vpliv površine tal in brežin struge na povprečno hitrost v prečnem prerezu vodotoka in se uporablja za izračun toka s prosto gladino

ANG.: *Manning's roughness coefficient*

marélica -e ž *Prunus armeniaca* L. sadna vrsta iz skupine koščičarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima srednje velike

sočne plodove s koščico, ki se uporabljajo kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v marmelado

ANG.: *apricot*

marmorácija tál -e -- ž vidna lastnost tal, ki se kaže kot menjavanje rjavih in sivih barvnih odtenkov v talnem profilu in je posledica menjavanja oksidacijsko-redukcijskih razmer v Bg horizontih in G horizontih ali izvira iz različnih barv matične podlage **s**: lisavost tál

ANG.: *soil mottling*

marmorirana smrdljívka -e -e ž *Halyomorpha*

halys stenica, katere odrasli osebk, ki imajo hrbtno stran obarvano rjavo z rdečkastimi odtenki in pokrito z drobnimi črnimi pikami, na tipalnicah pa imajo dve svetli progi, s sesanjem sokov povzročajo odmiranje delo tkiva plodov in njihovo deformacijo

ANG.: *marmorated stink bug*

mása 1000 zrn -e -- -- [tísočih] ž masa zrn, ki je merilo njihove velikosti in na podlagi katere se izračuna potrebna količina semena za setev enega hektarja površine ter je pri posamezni vrsti ali sorti odvisna od vremenskih in talnih razmer v času pridelave ter od uporabljenih agrotehničnih ukrepov, zlasti gnojenja

ANG.: *thousand-seed weight, TSW*

masléna kislína siláže -e -e -- ž produkt fermentacije krme, ki nastane pri delovanju klostridijev v anaerobnih razmerah in pri vsebnosti nad 0,5 % v suhi snovi kaže na slabo kakovost silaže, predvsem na njeno manjše zauživanje, pa tudi na slabšo beljakovinsko in energijsko vrednost

ANG.: *butyric acid of silage*

másna storílnost -e -i ž zmogljivost

kmetijskega stroja, npr. kosilnice, ki je določena glede na to, koliko mase, npr. trave, obdela v določeni časovni enoti

ANG.: *mass efficiency*

másni odstótek vóde -ega -tka -- m količina vode v tleh, izražena v odstotkih mase suhega vzorca tal

ANG.: *mass percentage of soil water*

másna fižólova pégavost -e -e -i ž bakterijska bolezen fižola, ki jo povzroča vrsta *Pseudomonas savastanoi* pv. *phaseolicola* in se kaže v obliki svetlozelenih lis nepravilnih oblik na listih, v sredini katerih se pojavi temnozelen madež, pri napredovanju bolezn pa se lise razširijo na vse nadzemne dele rastline

ANG.: *halo blight*

máterina dúšica -e -e ž ▶ tímijan

mátična kamnina -e -e ž magmatska, sedimentna ali metamorfna kamnina, iz katere s preperevanjem nastajajo tla ter vpliva na sestavo in lastnosti tal
ANG.: *parent rock*

mátična podlága -e -e ž mineralno ali organsko gradivo, iz katerega s tlotvornimi procesi nastajajo tla
ANG.: *parent material*

mátična rastlina -e -e ž rastlina, ki je posebej odbrana zaradi primerne zdravstvene stanja in se goji z namenom pridelave razmnoževalnega materiala, npr. cepičev, podlag, semen
ANG.: *stock plant, mother plant*

mátična trta -e -e ž vinska trta, na kateri se režejo cepiči ali ključi podlag za potrebe vegetativnega razmnoževanja
ANG.: *mother grapevine*

mátični nasád -ega -áda m trajni nasad, ki je namenjen pridelavi razmnoževalnega materiala rastlin, npr. semen, podlag, cepičev, potaknjencev
ANG.: *stock nursery*

mátični vinógrad -ega -a m vinograd, v katerem se gojijo matične vinske trte za pridelavo cepičev, sort in klonov za cepljenje vinske trte
ANG.: *parent vineyard*

matičnják -a m vinograd, v katerem se gojijo korenjaki za pridelavo ključev podlag za cepljenje vinske trte
ANG.: *rootstock nursery*

mátrični potenciál tál -ega -a -- m del vodnega potenciala tal, ki nastane zaradi adhezijskih in kohezijskih sil med molekulami vode in površino talnih delcev in je vedno negativen ter izraža, koliko dela je potrebnega, da se enota mase talne vode s proste gladine podzemne vode dvigne do določene točke v tleh nad prosto vodno gladino
ANG.: *soil matric potential*

mávčni blók -ega -a m del naprave za merjenje električne upornosti tal, s katero se ugotavlja količina vode v tleh
ANG.: *gypsum block*

mávrica -e ž svetlobni pojav v zraku, ki nastane zaradi loma in odboja sončnih žarkov na kapljicah
ANG.: *rainbow*

medcélični prôstor -ega -óra m prostor med sosednjimi celicami, s katerimi tvori tkivo in

opravlja pomembno vlogo pri prenosu vode in plinov po rastlini **s**: intercelulár
ANG.: *intercellular space*

medčlének -nka m odebjeljeno mesto med zaporednima členkoma na mladiki ali rozgi, na katerem je oko, lahko pa tudi list, vitica ali grozd **s**: nódijs (2)
ANG.: *node*

medéči škrzátek -ega -tka m *Metcalfa pruinosa* (Say) škodljivec na vinski trti, ki s sesanjem sokov izčrpava njene zelene dele in nanje izloča medeno roso, na kateri se pojavijo glive sajavosti
ANG.: *citrus flatid planthopper*

medéna rôsa -e -e ž lepljivi sladkorni izloček enakokrilcev, npr. listnih uši, ki je višek hrane in je škodljivci ne potrebujejo za svoj razvoj, zato se na delih rastline, na katerih se pojavi, naselijo glive sajavosti, ki zmanjšujejo fotosintezno aktivnost rastlin **s**: mána
ANG.: *honeydew*

mediteránsko podnébje -ega -a s ▶ sredozémsko podnébje

medonôdna rastlina -e -e ž ▶ medovíta rastlina

medovíta rastlina -e -e ž rastlina, ki obilno cveti in katere cvetovi so bogati z medičino, zaradi česar je pomembna za čebele, npr. lipa, ajda **s**: medonôdna rastlina
ANG.: *honey plant*

medsebójna menjáva kmetijskih zemljišč -e -e -- -- ž agrarna operacija, pri kateri lastnika kmetijskih zemljišč zaradi racionalnejše rabe kmetijskega zemljišča drug drugemu izročita svoji zemljiški parceli
ANG.: *agricultural land exchange*

medtrtna razdálja -e -e ž oddaljenost dveh sosednjih vinskih trt v isti vrsti, ki omogoča optimalno razrast listne stene
ANG.: *inter-vine distance*

medvrstna kompeticija -e -e ž kompeticija za omejene vire v okolju med osebkami, ki pripadajo različnim vrstam **s**: interspecífčna kompeticija
ANG.: *interspecific competition*

medvrstna razdálja -e -e ž oddaljenost dveh sosednjih vzporednih vrst rastlin, določena s prostorom, ki ga za rast in razvoj potrebuje določena vrsta, in odvisna od posebnosti obdelave medvrstnega prostora **s**: medvrstni razmík
ANG.: *inter-row distance*

medvrstni prôstor -ega -óra m površina med dvema vrstama posajenih ali posejanih

M

rastlin, ki je lahko zatravljena ali mehansko obdelana in rastlinam zagotavlja življenjski prostor, primerno osvetlitev in zračnost ter omogoča prehod kmetijskih strojev

ANG.: *inter-row space*

medvrstni razmik -ega -a m ► medvrstna razdálja

medžlebična erozija -e -e ž vodna erozija, pri kateri se ob pljuskah dežnih kapelj ob tla v smeri nagiba pobočja oblikujejo plitve podolgovate vdolbine

ANG.: *interrill erosion*

mégafávna -e ž živali v tleh, ki so velike nad 2 cm

ANG.: *megafauna*

mègla -e ž meteorološki pojav, ki nastane pri tleh zaradi ohlajanja zraka, ko relativna vlažnost doseže 100 % in temperatura zraka pade pod temperaturo rosišča

ANG.: *fog*

meglílnik -a m naprava za nanos vodnih kapljic s premerom do 50 µm na rastline v zaprtih prostorih z namenom zmanjšanja evapotranspiracije, zaščite pred pozebo ali izboljšanja rezultatov pridelave

ANG.: *fogger*

2. naprava za nanos kapljic škropilne brozge s premerom do 50 µm na rastline v zaprtih prostorih

ANG.: *fogger*

megljenje -a s **1.** nanašanje vodnih kapljic s premerom do 50 µm na rastline v zaprtih prostorih z namenom zmanjšanja evapotranspiracije, zaščite pred pozebo ali izboljšanja rezultatov pridelave

s: zamegljevanje

ANG.: *fogging*

2. tehnika zatiranja škodljivih organizmov, ki se uporablja v zaprtih prostorih in pri kateri se v zračni prostor z meglilnikom nanašajo kapljice škropilne brozge, ki imajo premer do 50 µm **s:** zamegljevanje

ANG.: *fogging*

mehánska analiza táI -e -e -- ž fizikalni postopek za določevanje deležev peska, melja in gline v vzorcu tal, ki lahko vključuje suho ali mokro sejanje, sedimentacijo suspendiranih delcev, lasersko difrakcijo

ANG.: *particle size analysis*

mehánska sejálnica -e -e ž sejálnica s sejalnimi kolutom, ki ima vdolbine in se vrti na dnu nasipnice ter v vdolbine zajema semena, ki jih odmetava v brazdo

ANG.: *mechanical seeder*

mehánsko krmíljenje -ega -a s krmíljenje s fizično močjo voznika, pri katerem se

gibanje z volana preko fizične povezave med volanom in krmilnim mehanizmom prenese na kolesa

ANG.: *mechanical steering*

mèja parcéle -e -- ž navidezna ali vidna črta, ki razmejuje zemljiške parcele in se v katastru modelira kot poligon

ANG.: *land plot boundary*

mejica -e ž ► omèjek

mèjna vrédnost -e -i ž koncentracija potencialno nevarne snovi v tleh, nad katero je treba preveriti prisotnost antropogenih virov in jih omejiti, a še ne pomeni tveganja za zdravje ljudi ali tveganja za okolje

ANG.: *limit value*

mèjna vrédnost ostánkov -e -i -- ž najvišja dovoljena količina ostankov fitofarmaceutskih sredstev in njihovih razgradnih produktov v in na žitih, živilih živalskega izvora ter na sadju in zelenjavi **k:** MVO

ANG.: *maximum residue level, MRL*

mejník -a m vidno znamenje v naravi, s katerim se označi potek mej parcele

ANG.: *landmark*

melancán -a m ► jájčevec

meliorácija -e ž agrarna operacija, s katero se kmetijsko zemljišče izboljša z namenom učinkovite pridelave kmetijskih rastlin, npr. agromelioracija, osuševanje, namakanje

ANG.: *melioration*

melioratívna rastlína -e -e ž rastlina, ki izboljša strukturo tal, npr. z dolžino in gostoto korenin, ter poveča vsebnost hranil v tleh

ANG.: *meliorative plant*

melioratívno gnojénje -ega -a s gnojenje, ki je namenjeno takojšnjemu izboljšanju rodovitnosti tal, npr. v postopku priprave tal za nov trajni nasad

ANG.: *meliorative fertilisation*

meliorírana tlá -ih táI s mn. tla z izboljšanimi fizikalnimi in kemijskimi lastnostmi za kmetijsko rabo, npr. odstranjena skalovitost, kamnitost, spremenjen relief, obilnejše založno gnojenje **s:** ágromeliorírana tlá

ANG.: *meliorated soil*

melisa -e ž *Melissa officinalis* L. dišavnica iz družine ustnatic, ki spada med grmičaste trajnice srednje velikosti in ima belkaste cvetove ter se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba in v zdravilne namene

ANG.: *melissa*

mélj -a m teksturni razred tal z več kot 80 % delcev velikosti od 0,063 mm do 0,002 mm, kar povečuje specifično površino tal, ki vpliva na sposobnost tal za zadrževanje hranil in vode

ANG.: *silt*

méljasta tlà -ih **tál** s mn. tla z velikim deležem talnih delcev s premerom od 0,063 mm do 0,002 mm, ki zaradi večje specifične površine omogočajo dobro zadrževanje hranil in vode

ANG.: *silty soil*

melóna -e ž *Cucumis melo* L. vrtnina iz skupine plodovk, ki spada med plazeče se toplotno zahtevne zelnate enoletnice iz družine bučevk in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi okroglih plodov, ki imajo pod rumeno trdo kožico sočno meso oranžne, bele ali svetlozelene barve s semeni in se uporabljajo v prehrani ljudi **s:** dínja

ANG.: *melon*

menjálnik -a m strojni sklop, ki spreminja prestavno razmerje med motorjem in pogonskimi kolesi ter s tem poveča vlečno silo in zmanjša hitrost vožnje ali obratno pri enakem številu vrtljajev motorja in je pri traktorju sestavljen iz od 4 do 6 stopenj, pri čemer je ena od njih pogosto namenjena vzvratnemu gibanju

ANG.: *transmission*

merílnik lístne površine -a --- m merilni instrument, ki se uporablja za analizo razvoja rastlin, pri čemer se ugotavljajo lastnosti listov, zlasti njihova površina, oblika in poškodbe, ki nastanejo zaradi škodljivih organizmov

ANG.: *leaf area meter*

merílnik vpíjanja -a -- m ► infiltróméter

merílo -a s razmerje med razdaljo na zemljevidu in dejansko razdaljo v naravi, ki se podaja numerično, npr. 1 : 25.000, grafično, npr. z daljico z oštevilčeno razdelitvijo, ali opisno, npr. 1 mm na karti je 25 m v naravi

ANG.: *scale*

merístém -a m izvorno tkivo rastline, sestavljeno iz celic, ki imajo stalno sposobnost delitve, zato omogočajo rast rastline **s:** zaródnó tkívo

ANG.: *meristem*

merístémsko razmnožévánje -ega -a s vegetativno razmnoževanje v sterilnih razmerah, pri katerem se uporabi izvorno tkivo rastline, s katerim je v kratkem času mogoče pridobiti veliko zdravih rastlin

ANG.: *meristematic propagation*

mérjenje kapacítivnosti -a -- s metoda za posredno merjenje količine vode v tleh, pri kateri se meri porozni medij v frekvenčnem prostoru, saj tla na elektrode merilnikov delujejo kot dielektrik v kondenzatorju v kapacitivno-induktivnem resonančnem vezju

ANG.: *capacitance method*

mérjenje odbója v časóvnem prostóru -a

--- s metoda za posredno merjenje količine vode v tleh, pri kateri se z merjenjem časovnega zamika med odbojem elektromagnetnega impulza od začetka do konca transmisijske linije meri dielektričnost poroznega medija **s:** TDR metoda

ANG.: *time domain reflectometry, TDR*

mérjenje odbója v frekvénčnem prostóru -a --

--- s metoda za posredno merjenje količine vode v tleh, pri kateri je frekvenca oscilatorja nadzorovana v predvidenem območju za določitev resonančne frekvence in pri kateri je amplituda največja **s:** FDR metoda

ANG.: *frequency domain reflectometry, FDR*

mérjenje v frekvénčnem prostóru -a -- --

-- s metoda za posredno merjenje količine vode v tleh, pri katerih se meri dielektričnost poroznega medija

ANG.: *frequency domain method*

mérska láta -e -e ž orodje v obliki letve različnih dolžin in materialov z zarisano mersko razdelbo v centimetrih za merjenje višin, dolžin, vodostaja ali višinskih razlik

ANG.: *surveying rod*

mérski trák -ega -ú m orodje za merjenje razdalj do 50 m, ki je izdelano iz traku z metrsko, decimetrsko, centimetrsko in milimetrsko razdelbo

ANG.: *measuring tape*

MÉS -- m ◀► motílec endokrínega sistéma

mésečna rédkvica -e -e ž *Raphanus*

raphanistrum subsp. *sativus* L. vrtnina iz skupine gomoljnic, ki spada med enoletnice iz družine križnic in je vzgojena iz semena ter se goji zaradi odebeljenega hipokotila, ki je pikantnega okusa in se uporablja v prehrani ljudi

ANG.: *red radish*

mesnáto oseménje -ega -a s osemenje, ki je sočno in užitno, npr. kožica in meso breskve ali kosmulje

ANG.: *fleshy pericarp*

mesó -á s **1.** sočni, običajno mehkejši del ploda pod kožico, ki je pretežno iz vode, v kateri so raztopljeni sladkorji in organske kisline **s:** púlpa

ANG.: *pulp*

2. del grozdne jagode pod jagodno kožico, ki je pretežno iz vode, v kateri so raztopljeni sladkorji in organske kisline, ter iz katerega se pridobi mošt **s**: púlpa

ANG.: *pulp*

métna klimatologija -e -e ž ► urbána klima-tologija

métni toplótni ótok -ega -ega -óka m mikro-klimatski pojav v mestnih območjih, kjer je temperatura zraka višja od temperature zraka okoliških primestnih in podeželskih območij

ANG.: *urban heat island*

mešálo -a s mehanizem v rezervoarju škropilnice ali pršilnika, ki s hidravličnim delovanjem, redkeje z mehanskim, zagotavlja enakomerno porazdelitev škropilne brozge in preprečuje njeno usedanje v rezervoarju

ANG.: *mixing tube*

méšana kmetija -e -e ž socialnoekonomska struktura kmetije, na kateri je vsaj en član jedra družine zaposlen zunaj kmetije, vsaj en član pa dela samo na kmetiji, zato se dohodek iz kmetijske dejavnosti dopolnjuje z dohodkom iz zaposlitve zunaj kmetije

ANG.: *part-time farm*

méšana páša -e -e ž nadzorovana paša, pri kateri se na določeni pašni površini, npr. čredinki, sočasno ali v časovnem zaporedju paseta najmanj dve vrsti travojedih živali, zaradi česar se zmanjšata verjetnost selektivne paše, ki povzroči poslabšanje botanične sestave travne ruše, in možnost okužbe s paraziti

ANG.: *multi-species grazing, mixed stocking*

méšana réz -e -í ž zimska rez, pri kateri se na vinski trti za rodni les puščata vsaj en šparon in čep ali vsaj en šparon in reznik

ANG.: *mixed pruning*

méšana združena sétev -e -e -tve ž združena setev, pri kateri so semena dveh ali več rastlinskih vrst posejana brez posebne ureditve

ANG.: *mixed intercropping*

méšani brst -ega -a m brst, iz katerega se razvijejo mladika, listi in cvetovi

ANG.: *mixed bud*

méšani posévek -ega -vka m posevek, pri katerem je posejanih več vrst kmetijskih rastlin zaradi optimalnega izkoristka tal in hranil ter medsebojne naravne zaščite rastlin pred škodljivimi organizmi

ANG.: *mixed crop*

méšano gnojilo -ega -a s sestavljeno gnojilo, ki nastane z združevanjem različnih enostavnih

gnojil brez kemijske reakcije, pogosto pa tudi z združevanjem mineralnih izboljševalcev tal, npr. apnenca, dolomita, sadre, ali organskih gradiv, npr. komposta, šote

ANG.: *mixed fertiliser*

méta -e ž *Mentha spicata* L. dišavnica iz družine ustnatic, ki spada med grmičaste trajnice srednje velikosti in ima vijoličaste cvetove ter se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba in v zdravilne namene

ANG.: *mint*

metabolít -a m ► presnóvek

metálna plóšča -e -e ž delovni element okrogle in ploščate oblike na centrifugalnem trosilniku, ki se rotacijsko giblje in raztrosi mineralno gnojilo na določeno metalno širino

ANG.: *spreading disc*

metálna širína -e -e ž največja razdalja, do katere metalna plošča, nihajna cev ali zračni tok, ustvarjen s puhalom, raztrosi mineralno gnojilo v prečni smeri glede na smer vožnje traktorja s trosilnikom

ANG.: *spreading width*

metální trosilník -ega -a m trosilnik z eno ali več metalnimi ploščami ali z nihajno cevjo, ki mineralno gnojilo v širokem loku izvrže na površino zemljišča

ANG.: *mineral fertiliser spreader*

metamorfozírani pogánjek -ega -jka m poganjek, ki je preobražen npr. v trne, ki rastlino ščitijo pred rastlinojedi, ali vitice, ki rastlini pomagajo pri oprijemanju na oporo

ANG.: *modified shoot*

meteórna vóda -e -e ž ► padavínska vóda

meteorologija -e ž veda, ki proučuje procese, pojave in spremembe v ozračju ter njihovo soodvisnost

ANG.: *meteorology*

meteorolóška jesén -e -i ž v zmernih geografskih širinah severne poloble obdobje mesecev september, oktober, november

ANG.: *meteorological autumn*

meteorolóška merítev -e -tve ž podatek, ki je neposredno izmerjen ali opazovan ter vnesen v bazo, ni pa še preverjen ali obdelan

ANG.: *meteorological measurement*

meteorolóška pomlád -e -i ž v zmernih geografskih širinah severne poloble obdobje mesecev marec, april in maj

ANG.: *meteorological spring*

meteorolóška postája -e -e ž mesto, opremljeno z ustreznimi napravami, kjer se

izvajajo meteorološke meritve in opazovanja v skladu z veljavnimi standardi in standardi

ANG.: *meteorological station*

meteorološka postaja 1. réda -e -e -- --

[pérvega] ž meteorološka postaja, na kateri potekajo samodejne meritve nekaterih meteoroloških spremenljivk, npr. zračnega tlaka, meteorološke vidnosti, nekateri vremenski pojavi pa se opazujejo in ročno beležijo, npr. najvišja in najnižja temperatura zraka, vlažnost zraka **s**: glavna meteorološka postaja, sinóptična postaja

ANG.: *first-order meteorological station*

meteorološka spremenljivka -e -e ž

fizikalna količina, ki se lahko izmeri in je osnova za napovedovanje vremena, npr. temperatura, zračni tlak, veter

ANG.: *meteorological variable*

meteorološka suša -e -e ž

daljše obdobje s količino padavin, manjšo od povprečnih vrednosti, ki povzroči pomanjkanje v preskrbi z vodo, manjše pretoke vodotokov, manjšo vodnatost jezer, znižanje podzemne vode in izčrpano zalogo vode v tleh **s**: klimatološka suša

ANG.: *meteorological drought*

meteorološka zima -e -e ž

geografskih širinah severne poloble obdobje mesecev december, januar in februar

ANG.: *meteorological winter*

meteorološki arhiv -ega -a m

dokumentirana zbirka podatkov o meteoroloških meritvah in opazovanjih za celotno obdobje njihovega izvajanja

ANG.: *meteorological archive*

meteorološki balón -ega -a m

balon, na katerega je pritrjena merilna sonda za enkratno uporabo z instrumenti za merjenje vrednosti temperature, zračnega tlaka, vlažnosti in horizontalnega vetra, ki jih med dviganjem sporoča sprejemni postaji na tleh

ANG.: *weather balloon*

meteorološki instrument -ega -ênta m

naprava za merjenje trenutnih vrednosti ene meteorološke veličine ali več meteoroloških veličin, npr. termometer, ombrometer, higrometer

ANG.: *meteorological instrument*

meteorološki nomogram -ega -a m

grafični prikaz enačbe s tremi ali več meteorološkimi spremenljivkami, s katerim se določi vrednost posamezne meteorološke spremenljivke ob znanih vrednostih drugih meteoroloških spremenljivk

ANG.: *meteorological nomogram*

meteorološki podátek -ega -tka m informacija, ki določa vremensko ali podnebno stanje, npr. temperaturo zraka, padavine, količinsko stanje voda

ANG.: *meteorological data*

meteorološki rádar -ega -ja m

naprava za opazovanje, merjenje in proučevanje dinamike ozračja, še posebej močne konvektivne oblačnosti, ki jo zaznava z oddajanjem in sprejemanjem odbitega elektromagnetnega valovanja

ANG.: *meteorological radar*

meteorološki satelit -ega -a m

naprava v tirnici okrog Zemlje, ki meri in posreduje meteorološke podatke iz ozračja za opazovanje in napovedovanje vremena **s**: vremenski satelit

ANG.: *meteorological satellite*

meteorološko opazóvanje -ega -a s

vizualno določanje prisotnosti vremenskih pojavov ter njihove vrste in jakosti, npr. oblačnosti, megle, rose

ANG.: *meteorological observation*

meteorološko polétje -ega -a s

geografskih širinah severne poloble obdobje mesecev junij, julij in avgust

ANG.: *meteorological summer*

métlasti pogánjek -ega -jka m

pogánjek, ki zaradi lastnosti rastlinske vrste ali zaradi okužbe, npr. z mikoplazmo, oblikuje več pogánjkov z istega mesta **s**: metličavi pogánjek

ANG.: *witches broom shoot*

metličavi pogánjek -ega -jka m

▶ métlasti pogánjek

metličavost -i ž

fitoplazmatska bolezen jablane, ki jo povzroča vrsta 'Candidatus Phytoplasma mali' in se kaže v šopasto razvejanem končnem delu pogánjka, prezgodnji olistanosti, manjši velikosti listov in slabši vitalnosti rastline

ANG.: *apple proliferation phytoplasma*

metóda konfúzijje -e -- ž

▶ mótenje

metóda porózne plóšče -e -- -- ž

metoda, s katero se iz nasičenega vzorca tal s podtlakom izloči šibkeje vezana voda, ki se določi z gravimetrično metodo

ANG.: *porous plate method*

metóda rosišča -e -- ž

metoda napovedovanja slane na osnovi meritve zračne vlage in temperature rosišča okrog 17. ure, pri čemer temperatura, nižja od 0,5 °C, kaže, da obstaja nevarnost slane

ANG.: *dew-point method*

metóda svédra -e -- ž terenska metoda določitve nasičene hidravlične prevodnosti tal pod gladino podzemne vode, pri kateri se pripravi izkop do zelene globine in izčrpa voda, nato pa se v časovnih intervalih meri dvig gladine dotekajoče podzemne vode v izkop

ANG.: *augerhole method*

metóda tlačne plôšče -e --- ž metoda za določitev vodozadrževalne krivulje, pri kateri se s pomočjo nadtlaka iz nasičenega vzorca v zaprti posodi iztisne voda

ANG.: *pressure plate method*

metóda vpijanja gáma žárkov -e ---- ž metoda za posredno merjenje količine vode v tleh s pomočjo dveh ločenih sond, od katerih ena oddaja gama žarke, ki navadno izhajajo iz radioaktivnega cezija, druga pa zaznava preneseno radioaktivnost skozi tla, ki se na mestu meritve spreminja zaradi spremembe količine vode v tleh

ANG.: *gamma-ray absorption method*

metóda vzórčenja in sušenja -e ---- ž ► gravimétrična metoda

metúljinice -ic ž mn. *Fabaceae* družina rastlin na travinju, ki so sposobne simbiotske vezave dušika, zaradi česar jih s tem hranilom ni treba gnojiti, in vključujejo gospodarsko pomembne poljščine, ki so ključne za prehrano ljudi in krmo rejnih živali, npr. sojo, fižol, ter krmne rastline na travinju, npr. črno deteljo, belo deteljo

ANG.: *legumes*

mézofávna -e ž živali v tleh, ki so velike od 100 µm do 2 mm

ANG.: *mesofauna*

mezofil -a m ► listna sredica

mezofilna rastlína -e -e ž rastlina, ki je prilagojena rastišču s srednjo vlažnostjo tal, npr. trpežna ljuljka, visoka pahovka **s**: mezofit

ANG.: *mesophytic plant, mesophyte*

mezofit -a m ► mezofilna rastlína

mezokárp -a m srednji sloj osemenja, ki je običajno del užitnega dela ploda, npr. meso pri slivi

ANG.: *mesocarp*

mézoklimatologija -e ž klimatologija, ki proučuje klimatske razmere v ozračju na območju Zemljinega površja, velikem od 1 km do 100 km

ANG.: *mesoclimatology*

mézometeorologija -e ž meteorologija, ki proučuje pojave v ozračju na območju

Zemljinega površja, velikem od 1 km do 100 km

ANG.: *mesometeorology*

mezosfêra -e ž del Zemljinega ozračja, ki se razteza na višini od 50 km do 95 km

ANG.: *mesosphere*

migracijska vrsta -e -e ž žuželčja vrsta, ki preleta na daljše razdalje, da odloži potomstvo

ANG.: *migratory species*

mikoriza -e ž simbiotska združba rastline in glive, v kateri rastlina oskrbuje glivo s produkti fotosinteze, gliva pa rastlino z vodo in z mineralnimi snovmi, raztopljenimi v njej

ANG.: *mycorrhiza*

mikotoksin -a m strupen sekundarni presnovek gliv, ki lahko onesaži pridelke na polju med spravilom in po njem in je škodljiv zdravju ljudi in živali

ANG.: *mycotoxin*

mikóza -e ž rastlinska bolezen, katere povzročitelji so glive ali glivam podobni organizem in ki se preprečuje ali zatira s fungicidi

ANG.: *mycosis*

mikrobiolóška analíza tál -e -e -- ž nabor postopkov za ugotavljanje količine in sestave mikrobnih združb v tleh

ANG.: *microbial soil analysis*

mikróbna biomása -e -e ž masa talnih mikroorganizmov, ki je izražena kot mg ogljika na kg tal

ANG.: *microbial biomass*

mikroelemènt -ènta m ► mikrohranilo

mikrofávna -e ž živali v tleh, ki so manjše od 100 µm

ANG.: *microfauna*

mikrogranulát -a m **oznaka MG** formulacija FFS z delci, velikimi od 0,2 mm do 1 mm, ki se uporablja za nanos v trdnem stanju

ANG.: *microgranule*

mikrohranilo -a s rastlinsko hranilo, ki ga rastlina potrebuje v majhnih količinah, npr. bor, mangan, baker, cink, molibden, železo **s**: mikroelemènt

ANG.: *micronutrient*

mikroklimatologija -e ž klimatologija, ki proučuje klimatske razmere v ozračju na območju Zemljinega površja, manjšem od 1 km

ANG.: *microclimatology*

mikroklimátske razmére -ih -ér ž mn. klimatske razmere zračnih plasti blizu Zemljinega površja na manjšem geografskem

območju, ki jih določajo temperatura, svetloba, zračna vlaga

ANG.: *microclimatic conditions*

mikrometeorologija -e ž meteorologija, ki proučuje pojave v ozračju na območju Zemljinega površja, manjšem od 1 km
ANG.: *micrometeorology*

mikropóra -e ž talna pora, večinoma znotraj strukturnih agregatov, ki ima premer manjši od 50 µm in v kateri je večinoma talna voda
ANG.: *micropore*

mikropropagácija -e ž ► mikrorazmnoževanje

mikrorazmnoževanje -a s vegetativno razmnoževanje posebej majhnih delov rastline, npr. meristemov, nodijskih izsečkov, ki poteka v tkivni kulturi **s:** mikropropagácija, tkívno razmnoževanje
ANG.: *micropropagation, tissue culture propagation*

mineralizácija -e ž proces razgradnje organskih snovi do osnovnih ali preprostih spojin, npr. vode, ogljikovega dioksida, raztopljenih soli
ANG.: *mineralisation*

minerálna sestáva tál -e -e -- ž vrsta in količina primarnih in sekundarnih mineralov v tleh, ki je odvisna predvsem od matične podlage, podnebja in starosti tal
ANG.: *mineral soil composition*

minerálna tlà -ih tál s mn. tla, ki v prevladujočem delu profila vsebujejo manj kot 35 % organske snovi
ANG.: *mineral soil*

minerálni déł tál -ega -a -- m anorganski del tal, ki izhaja pretežno iz matične kamnine in navadno predstavlja glavnino celotne mase
ANG.: *mineral soil layer*

minerálni horizont -ega -a m horizont, v katerem prevladujejo anorganske snovi in vsebuje manj kot 35 % organske snovi, npr. A horizont, E horizont, B horizont
ANG.: *mineral horizon*

minerálno gnojílo -ega -a s naravna ali s fizikalno-kemijskimi postopki pridobljena anorganska snov, ki vsebuje znano količino rastlinskih hranil, potrebnih za rast in razvoj rastlin **s:** anorgánsko gnojílo, rudnínsko gnojílo, umétno gnojílo
ANG.: *mineral fertiliser, inorganic fertiliser*

minerálóška analiza tál -e -e -- ž postopek za ugotavljanje vrste in količine mineralov v tleh npr. z rentgensko praškovno difrakcijo
ANG.: *mineralogical soil analysis*

minimálna obdeláva tál -e -e -- ž obdelava tal do globine 15 cm, pri kateri se zgornja plast tal zgolj razdrobi, kar omogoča lažji sprejem padavinske vode in vnos rastlinskih ostankov ter izboljša zračnost tal
ANG.: *minimum tillage*

minimálni termométer -ega -tra m termometer, ki pokaže samo najnižjo temperaturo za določeno časovno obdobje, običajno najnižjo dnevno temperaturo
ANG.: *minimum thermometer*

mirovánje seména -a -- s nezmožnost semena, da bi kalilo zaradi različnih vzrokov, npr. neustreznega hormonskega razmerja, pretrde semenske ovojnice, nerazvitega embria **s:** dormánca seména
ANG.: *seed dormancy*

míšje uhó -ega ušésa s fenofaza sadnih rastlin, v kateri se iz rodnega brsta razpeta prva dva zelena lista
ANG.: *mouse-ear stage*

mitóza -e ž ► delitev celiac

mláda tlà -ih tál s mn. tla z malo horizonti ali manj razvitimi horizonti, ki imajo manj izražene morfološke lastnosti in aktivni stik z matično podlago
ANG.: *weakly developed soil, young soil*

mláda trta -e -e ž gojena vinska trta v prvih letih po sajenju, ko še ni urejena v gojitveno obliko in ni v polni rodnosti
ANG.: *young vine*

mladíka -e ž **1.** toletni del sadne rastline z listi in rastnim vršičkom, ki se razvije iz brsta na olesenelem poganjku **s:** zeléni poganjek
ANG.: *annual shoot*

2. toletni del vinske trte z listi, viticami in rastnim vršičkom, ki se razvije iz brsta v očesih na lesu **s:** zeléni poganjek
ANG.: *grapevine shoot*

mládi plód -ega -a m fenofaza sadnih rastlin, v kateri se plod debeli, vendar je še zelene barve
ANG.: *green fruit*

mládi prevzémnik kmetíje -ega -a -- m mláda prevzémnica kmetíje -e -e -- ž oseba, ki je potomec ali potomka gospodarja kmetije, lahko pa tudi nesorodstveno povezana oseba, ki lastniško in upravljavsko prevzame kmetijsko gospodarstvo in pri tem prejme finančno podporo iz ukrepov skupne kmetijske politike, če ustreza starostnim in drugim pogojem javnega razpisa
ANG.: *young farm transferee*

mládo drevó -ega -ésa s drevo, ki raste, vendar še ne cveti ter ne razvija semen in plodov
ANG.: *juvenile tree*

M

mladostno obdobje -ega -a s življenjsko obdobje v razvoju sadnih rastlin, za katero sta značilni bujna rast in odsotnost rodnosti **s**: juvenilna faza

ANG.: *juvenile period, juvenile phase*

mlatilna košara -e -e ž delovni element v mlatilni napravi, ki obkroža mlatilni boben ter je sestavljen iz prečnih letev in vzdolžnih žic, ki tvorijo rešetkasto površino z različno velikimi luknjicami, skozi katero se presejavo žitna masa, dovedena iz mlatilnega bobna, pri čemer pleve in slama ostanejo na rešetkasti površini, zrnje pa pade skozi v čistilni sklop

ANG.: *threshing basket*

mlatilna naprava -e -e ž naprava v žetveniku, sestavljena iz mlatilnega bobna in mlatilne košare, ki izlušči zrnje od klasja, slame, pleve in drugih nečistoč

ANG.: *thresher*

mlatilni bóben -ega -bna m delovni element v mlatilni napravi, sestavljen iz ogrodja, na katerem je od 6 do 10 rebrastih letev, in obkrožen z mlatilno košaro, ki z vrtenjem povzroča trenje v žitni masi in jo s tem do 90 % očisti slame in pleve

ANG.: *threshing drum*

mléčna kislína siláže -e -e -- ž produkt fermentacije krme, ki nastane pri delovanju mlečnokislinskih bakterij v anaerobnih razmerah in zagotavlja uspešno siliranje, ker najhitreje zakisa silažo do stopnje, da se ustavi mikrobiološka razgradnja

ANG.: *lactic acid of silage*

mléčna zrélost -e -i ž razvojna stopnja semena, v kateri se vsebina znotraj semenske lupine zgoščuje v mleček

ANG.: *milk stage*

mléčnokislínska fermentácija -e -e ž biološki proces, pri katerem bakterije v anaerobnih razmerah sladkorje pretvorijo v mlečno kislino

s: mléčnokislínsko vrénje

ANG.: *lactic acid fermentation*

mléčnokislínsko vrénje -ega -a s ► mléčno-kislínska fermentácija

mnogocvétna ljúljka -e -e ž *Lolium multiflorum* Lam. visoka in zelo rodovitna vrsta trave, pri kateri se požlahtnjene sorte uporabljajo za intenzivno in kratkotrajno njivsko pridelovanje kakovostne krme v čistem posevku ali mešanem posevku **s**: láška ljúljka

ANG.: *Italian ryegrass*

mnogotétra odpórnost -e -i ž odpornost škodljivih organizmov proti dvema ali

več skupinam aktivnih snovi z različnimi mehanizmi delovanja **s**: múltirezisténcia

ANG.: *multiresistance*

mobilizácija hranil -e -- ž povečanje dostopnosti hranil v tleh z mineralizacijo organske snovi, sproščanjem iz sorptivnega dela tal ali s povečanjem topnosti soli

ANG.: *nutrient mobilisation*

mobilizirana kovína -e -e ž kovinski element v tleh, ki se mu z dodatkom ligandov, kislin ali zaradi znižanja pH ter povečane mikrobiološke aktivnosti povečata topnost in dostopnost za rastline

ANG.: *mobilized metal*

mobilna oblika kovíne -e -e -- ž vodotopni in izmenljivi kovinski elementi v tleh v ionski ali kelatni obliki, ki se lahko premeščajo po talnem profilu in jih rastline lahko sprejemajo

ANG.: *metal mobile form*

močilo -a s ► omočilo

močljíva zrnca -ih **zrnc** s mn. oznaka **WG**

formulacija FFS v obliki zelo majhnih delcev, ki po razredčitvi z vodo pred tretiranjem tvori suspenzijo

ANG.: *water dispersible granule*

močljívi prášek -ega -ška m oznaka **WP**

formulacija FFS v obliki zelo drobnih suhih delcev, ki z vodo pred tretiranjem tvori suspenzijo

ANG.: *wettable powder*

močljívi prášek za tretíranje seména -ega

-ška -- -- -- m oznaka **WS** formulacija FFS

v obliki zelo drobnih suhih delcev, ki se uporablja za pripravo goste vodne suspenzije za vlažno nanašanje na seme

ANG.: *water dispersible powder for seed treatment*

môčni déž -ega -jà m dežne padavine z veliko intenzivnostjo, ki lahko trajajo nekaj minut ali več ur

ANG.: *heavy rain*

močno kísła tlà -- -ih **tál** s mn. tla, katerih pH je v prevladujočem delu talnega profila nižji od 4,5, zaradi česar na njih uspevajo ali se na njih pridelujejo acidofilne rastline

ANG.: *highly acidic soil, strongly acidic soil*

močno slána tlà -- -ih **tál** s mn. tla z vidnim površinskim slojem soli, pri katerih je električna prevodnost talne raztopine več kot 15 dS/m

ANG.: *highly saline soil*

močvírska préslica -e -e ž *Equisetum palustre* L. strupena zel, ki sodi med večletnice iz družine presličevk z enoletnimi nadzemnimi

poganjki in se razmnožuje z rizomi, redkeje s trosi, ter je razširjena na mokrih travnikih in močvirjih, zaradi vsebnosti številnih alkaloidov, npr. palustrina, pa ob zaužitju kritične količine povzroči obolenje ali celo pogin travojedih živali

ANG.: *marsh horsetail*

modélna kalkulácija -e -e ž simulacijski model, ki se uporablja za oceno porabe vložkov v proizvodnjo, s tem pa tudi za spremljanje stroškov, cenovno-stroškovnih razmerij in ekonomskega položaja pridelovalcev določenega kmetijskega pridelka

ANG.: *model cost calculation*

módro kosteničevje -ega -a s ► háskap jágoda

mójstrska kmetija -e -e ž sodobno tehnološko urejena in vodena kmetija za namene praktičnega usposabljanja v kmetijstvu, na kateri se uvajajo nove tehnologije pridelave, prireje, predelave kmetijskih pridelkov in izdelkov ter kmetijskih storitev, izvajajo demonstracijski poskusi, ogledi in testiranja ter prikazujejo tehnologije in oprema

ANG.: *master farm*

mókra tlà -ih tál s mn. stanje vlažnosti tal pri opisovanju talnega profila, pri čemer tla vsebujejo toliko vode, da vzorec tal pušča mokro sled na prstih in ne spremeni barve ob dodatnem vlaženju

ANG.: *wet soil*

mókri termométer -ega -tra m termometer, ki je sestavni del psihrometra in meri temperaturo termometrične bučke, pokrite z mokro krpico

ANG.: *wet-bulb thermometer*

mókró séme -ega -éna s seme, ki je obrano na matični rastlini, vendar še ni v postopku dosuševanja in zato ni pripravljeno na skladiščenje

ANG.: *wet seed*

mólični horizónt -ega -a m ► Amo horizónt

moluskicíd -a m ► limacíd

monofág -a m ► monofágni škodljivec

monofágni škodljivec -ega -vca m škodljivec, ki se prehranjuje na eni gospodarsko pomembni rastlinski vrsti s: monofág

ANG.: *monophagous pest*

monogénska odpórnost -e -i ž ► vertikálna odpórnost

mónokultúra -e ž pridelava samo ene rastlinske vrste na istem kmetijskem zemljišču ob istem času ali v zaporednih letih z namenom doseganja manjših stroškov pridelave in večjega dobička

ANG.: *monoculture*

monolítzni liziméter -ega -tra m lizimeter, v katerem je neporušeni vzorec tal in je napolnjen z uvrtačenjem talnega profila in nesprijete matične podlage

ANG.: *monolith lysimeter*

monopódijška razrást -e -i ž razraščanje rastlin, pri katerih se vršni meristem podaljšuje, zaradi česar ima rastlina enoten glavni poganjek, iz katerega rastejo stranski poganjki

ANG.: *monopodial growth*

mónoterpén -a m terpen, sestavljen iz dveh izoprenskih enot

ANG.: *monoterpene*

morfolóška lastnóšt tál -e -i -- ž vidna lastnost tal, ki se določa z opazovanjem talnega profila in drobljenjem talne grude ter je posledica razvoja tal, npr. pojav in debelina horizontov, struktura, konsistenca, barva, prekoreninjenost, skeletnost

ANG.: *morphological soil property*

morfolóška selektivnóšt -e -i ž selektivnost, pri kateri fitofarmaceutvsko sredstvo učinkuje na škodljive organizme, na nekatere rastline ali neciljne organizme pa ne, ker so zaradi svoje fizionomije sposobni preprečiti nanos ali vnos aktivne snovi

ANG.: *morphological selectivity*

morfolóški razvój -ega -ója m razvoj vegetativnih in generativnih organov rastline ali sestoja posamezne poljščine ali travniške vrste med rastno sezono, npr. razvoj listnih poganjkov, razvoj socvetja

ANG.: *morphological development*

mórska polárna zráčna mása -e -e -e -e ž polarna zračna masa, ki nastane nad oceanom in je vlažna ter v primerjavi s celinsko polarno zračno maso toplejša

ANG.: *maritime polar air mass*

mórska trópska zráčna mása -e -e -e -e ž tropska zračna masa, ki nastane nad morjem in je v vseh letnih časih topla in vlažna

ANG.: *maritime tropical air mass*

mórska zráčna mása -e -e -e ž vlažna zračna masa, ki nastane nad oceani in morji ter je navadno nestabilna

ANG.: *maritime air mass*

mórski postoljúb -ega -a m ► krámbe

móška rastlína -e -e ž rastlina dvodomne rastlinske vrste, ki razvije cvetove, v katerih so razviti le prašniki

ANG.: *male plant*

móški cvét -ega -a m 1. enospolni cvet, v katerem so razviti le prašniki

ANG.: *male flower, staminate flower*

M

2. enospolni cvet vinske trte, ki ima pet prašnikov, nima pa pestiča, in iz katerega se ne razvije jagoda

ANG.: *male flower*

môško socvétje -ega -a s moški cvetovi, združeni na skupnem cvetišču

ANG.: *male catkin, male flower cluster*

môšt môšta m grozdni sok, pridobljen s stiskanjem grozdnih jagod, iz katerega se prideluje vino, lahko pa tudi kis ali sok

ANG.: *must*

mótenje párjenja -a -- s zatiranje škodljivih žuželk, pri katerem se z umetnim dražljajem, npr. s feromonskimi dispenzerji, zmede samce pri iskanju samic in tako prepreči parjenje, kar vpliva na zmanjšanje populacije škodljivca **s**: metoda konfúzijie

ANG.: *mating disruption*

motílec endokrínega sistéma -lca -- -- m snov, ki spremeni funkcijo endokrinega sistema ter posledično škodljivo učinkuje na zdravje ljudi in živali **s**: hormónski motílec **k**: MĚS

ANG.: *endocrine-disrupting chemical, EDC*

motórni kultivátor -ega -ja m ► motórni prekopálnik

motórni prekopálnik -ega -a m samohodni kmetijski stroj, na katerega je najpogosteje nameščen prekopálnik in se uporablja za delo na manjših kmetijskih površinah, npr. vrtovih, njegovi delovni elementi pa pri obdelavi lahko nadomeščajo vozna kolesa **s**: motórni kultivátor

ANG.: *motocultivator, motor cultivator*

motór z nótranjim zgorévanjem -ja -- -- -- m batni motor, ki pretvarja kemično energijo goriva v mehansko energijo in je najpomembnejši izvor mehanske energije v kmetijstvu

ANG.: *internal combustion engine*

motovílec -lca m *Valeriana locusta* L. vrtnina iz skupine solatnic, ki spada med dvoletnice iz družine špajkovk in je vzgojena z neposredno setvijo semena na pridelovalno površino ter se goji zaradi zelenih listov, ki tvorijo majhno rozeto in se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *corn salad*

motovílo -a s orodje na žetveni napravi, ki rastlino pred odkosom nagne nad žetveno napravo, da se pri odkosu zrna iz klasa usujejo na njeno dno

ANG.: *pick-up reel*

mráz mráza m vremenske razmere z nizkimi temperaturami zraka, običajno tudi z močnim vetrom in brez sonca

ANG.: *cold*

mrazišče -a s območje, kjer se temperatura zraka v jasnih in nevetrovnih nočeh spusti precej nižje kot v okolici na podobni nadmorski višini, običajno v kraški kotanji

ANG.: *frost hollow*

mréžasti kolút -ega -a m delovni element okrogle oblike na sejalnici za presledno setev, ki seme, izpadlo iz sejalnega koluta, pritisne v setveno brazdo, da dobi boljši stik s tlemi, kar omogoči hitrejšo kalitev

ANG.: *net cylinder*

mréžna brána -e -e ž brana z majhno lastno maso, ki je členkasto sestavljena in prilagojena reliefu kmetijskega zemljišča, uporablja pa se za nego posevkov in okopavin **s**: žična brána

ANG.: *wire harrow*

mrtvíca -e ž ► nèrodovítni dél tál

mrvá -e ž posušena krma, ki je pridobljena na travinju ali s koševinami katerekoli košnje

ANG.: *dry fodder*

m්රzli dán -ega dnéva m koledarski dan, ko je najnižja temperatura zraka 2 m nad tlemi enaka ali nižja od -10°C

ANG.: *cold day*

múlčenje -a s postopek oskrbe in nege travnika ali medvrstnega prostora v sadovnjaku ali vinogradu, pri katerem ostanki odrezane in zdrobljene trave, drugih rastlin ali vej ostanejo na površini tal z namenom povečevanja količine organske snovi v njih

ANG.: *mulch mowing*

múlčér -ja m ► zastírálna kosíllica

múlticélična nevíhta -e -e ž ► večcélična nevíhta

múltirezisténca -e ž ► mnogotéra odpórnost

mumificirani plód -ega -a m plod, okužen s sadno gnilobo, ki ne odpade, ampak ostane na drevesu, se posuši in okužuje cvetove in plodove prihodnje rastno dobo

ANG.: *mummified fruit*

múrva -e ž *Morus* sp. L. sadna vrsta iz družine murvovk, ki raste kot drevo in ima majhne sočne plodove bele, rdeče ali črne barve, ki se uporabljajo sveži ali posušeni

ANG.: *mulberry*

muškátna búča -e -e ž *Cucurbita moschata*

Duch. vrtnina iz skupine plodovk, ki spada med plazeče se zelate enoletnice iz družine bučevk in je vzgojena iz semena ali preko sadik ter se goji zaradi velikih okroglih plodov, ki imajo izrazita rebra, pod rumeno trdo kožico pa čvrsto meso oranžne barve s semeni in se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *butternut squash*

MVO -- [məvó] m ◀► méjna vrédnost ostánkov

N

nabávna céna -e -e ž vsota cen nakupa določene količine proizvodov ali določenega obsega storitve ter neposrednih stroškov nakupa, ki pri uvozu iz držav, ki niso države članice Evropskega gospodarskega prostora, lahko vključujejo tudi uvozne dajatve
 ANG.: *purchase price*

nabávno-prodájna zádruga -e -e ž ►
 blagóvna zádruga

nabrékanje brstov -a -- s fenofaza sadnih rastlin po zimskem mirovanju, v kateri se poveča prostornina brstov zaradi povišane temperature zraka spomladi
 ANG.: *bud swelling*

nabrékanje glíne -a -- s povečanje volumna glíne zaradi sprejemanja vode, značilno za tla, ki vsebujejo glinene minerale tipa vermikulit ali montmorillonit
 ANG.: *clay swelling*

nacionálni akcijski prográm -ega -ega -a m program ukrepov, ciljev, časovnih načrtov in kazalnikov za zmanjševanje tveganja zaradi rabe fitofarmaceutskih sredstev, njihovih vplivov na zdravje ljudi in okolje s poudarkom na integriranem varstvu rastlin ter alternativnih pristopih in tehnikah varstva rastlin za zmanjševanje rabe fitofarmaceutskih sredstev **K**: NÁP
 ANG.: *national action plan*

načrt proizvodnje -a -- m načrt gospodarjenja in poslovanja na kmetijskem gospodarstvu, izdelan na podlagi dejanskih podatkov o poslovnem subjektu in drugih potrebnih informacij, npr. tržnih cenah, ki vključuje organiziranost, vrsto in obseg proizvodnje ter celovito presojo sedanjih in prihodnjih poslovnih dogajanj
 ANG.: *production plan*

nadométna korenína -e -e ž korenina, ki je tanka in plitke razrasti ter se ne razvije iz radikule, ampak iz drugih rastlinskih organov, npr. iz stebala, debla, vej, listov, brstov **S**: adventívna korenína, nēpráva korenína
 ANG.: *adventitious root*

nadométni brst -ega -a m nerodni brst, ki odžene kjerkoli na podzemnih ali nadzemnih delih rastline po poškodbí, npr. po žledolomu **S**: adventívni brst
 ANG.: *adventitious bud*

nadométni korenínski sistém -ega -ega -a m korenínski sistem, ki nastane z vegetativnim razmnoževanjem in za katerega je značilno, da nima glavne korenine, ampak se razvija plitko pod površino tal **S**: adventívni korenínski sistém
 ANG.: *adventitious root system*

nadométni pogánjek -ega -jka m pogánjek, ki zraste iz nadomestnega brsta na starejšem delu veje **S**: adventívni pogánjek
 ANG.: *adventitious shoot*

nadrásla plódnica -e -e ž plodnica, ki je na cvetišču nameščena tako, da so vsi ostali deli cveta pod njo
 ANG.: *superior ovary*

nadvíšanje zemljíšča -a -- s povišanje nivoja ali nadmorske višine površine zemljíšča z namenom ohranitve funkcij tal, predvsem njihove pridelovalne sposobnosti
 ANG.: *land elevation*

nadzémna kolerábica -e -e ž *Brassica oleracea* L. skupina *Gongylodes* vrtnina iz skupine kapusnic, ki spada med dvoletnice iz družine križnic in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi gomolja zelene ali vijolične barve, ki se uporablja v prehrani ljudi
 ANG.: *kohlrabi*

nadzémni dél rastlíne -ega -a -- m del rastline, ki je nad nivojem tal, in sicer steblo, pogánjek, cvet, list in plod
 ANG.: *aboveground part of plant*

nadzémni pogánjek -ega -jka m pogánjek, ki zraste iz kateregakoli nadzemnega dela matične rastline
 ANG.: *aboveground shoot*

nadzórni odbór zádruge -ega -ôra -- m organ zadruge, ki nadzira njeno delovanje glede na združna pravila ter pravilnost in gospodarnost njenega poslovanja
 ANG.: *supervisory committee*

nadzorována páša -e -e ž pašni sistem, pri katerem se travojedim živalim za določen čas dodeli določen del pašnika, s čimer se omogoči, da imajo ves čas na voljo dovolj krme enake ali podobne kakovosti, ter se prepreči prepašenost in omeji razraščanje nezaželenih rastlin na pašniku
 ANG.: *controlled grazing*

nadzorováno spróščanje FFS -ega -a -- [fəfəsə] s sproščanje FFS s predvidljivo hitrostjo in na predvidljivo mesto, da se doseže optimalni učinek škroplilne brozge ob hkratni skrbi za okolje **S**: kontrolirano sproščanje FFS
 ANG.: *controlled release of PPP, modified release of PPP*

N

nagib -a m ► naklòn

nàjvětja dovoljena koncentracija -e -e -e ž zakonsko določena zgornja meja vsebnosti potencialno nevarnih snovi v različnih medijih, npr. v tleh, vodi, zraku, hrani
ANG.: *maximum allowed concentration*

nakaljevanje gomolja -a -- s umetno spodbujanje kalitve gomoljev s povečanjem vlage, temperature in svetlobe, da se spodbudi odganjanje kalčkov, ki so v fazi zimskega mirovanja, z namenom hitrejšega vznika, krajše rastne dobe in večjega pridelka
ANG.: *pre-sprouting*

nakaljevanje semena -a -- s umetno spodbujanje kalitve semena s povečanjem vlage in temperature, da semenska lupina, skozi katero prodre kalček, nabrekne in počí, z namenom hitrejšega vznika, krajše rastne dobe in večjega pridelka
ANG.: *seed priming*

naklòn -òna m nagnjenost opazovane površine med dvema točkama glede na osnovno ravnino, ki se izračuna z delitvijo višinske razlike z razdaljo **s**: nagib
ANG.: *slope*

naklonómér -a m naprava za merjenje naklona med dvema točkama, ki ne potrebuje podatka o razdalji ali višinski razliki
ANG.: *clinometer*

naknádni posévek -ega -vka m posevek, ki se seje po spravlilu glavnega posevka z namenom varovanja tal pred vremenskimi vplivi in dodatne pridelave v istem letu, kar omogoči čim večjo izkoriščenost kmetijskega zemljišča, zmanjšanje erozije, povečanje biotske raznovrstnosti in izboljšanje kakovosti tal
ANG.: *subsequent crop*

naknáдно cveténje -ega -a s pojav, ko rastlina zaradi neugodnih okoljskih razmer, npr. pozebe, ali poškodb, cveti pozneje, kot je za vrsto značilno, npr. jabolana v maju **s**: pocvitanje
ANG.: *subsequent flowering*

nalív -a m močan dež iz kumulusov in kumulonimbusov, ki ga običajno spremljata grmenje in bliskanje ter lahko preide v umirjen dež
ANG.: *downpour*

namakálna linija -e -e ž cev z razpršilci ali s kapljači, ki prenese vodo iz razvodnega cevovoda do rastlin na zemljišču
ANG.: *irrigation line*

namakálne potrebe -ih -éb ž mn. ► potrebe po vodi

namakální systém -ega -a m sistem za črpanje in dovod vode od vodnega vira do zemljišča in za razvod vode po zemljišču do rastlin
ANG.: *irrigation system*

namákanje -a s dovajanje vode rastlinam z namenom njihove oskrbe za doseganje optimalne količine, kakovosti, obstojnosti in tržne vrednosti pridelka
ANG.: *irrigation*

namákanje z mikrorazpršilci -a -- -- s namakanje, pri katerem se voda rastlinam dovaja s šobami, ki jo z majhnimi tlaki škropijo v zrak in na majhno površino tal neposredno h koreninam ali pod krošnje dreves, pogosto za namakanje trajnih nasadov, npr. češenj, breskev
ANG.: *microirrigation*

namákanje z razpršilci -a -- -- s namakanje, pri katerem se voda rastlinam dovaja s šobami, ki jo škropijo v zrak z velikimi tlaki in velikimi dometi
ANG.: *sprinkler irrigation*

naménska rába zemljišč -e -e -- ž raba zemljišč, ki je načrtovana in določena s prostorskim aktom, npr. stavbna raba, kmetijska raba, gozdna raba, vodna raba
ANG.: *planned land use*

naménska zemljina -e -e ž umetno pripravljena zemljina z različnimi dodatki, kot so šota, kompost, pesek, zeolit, sredstva za apnjenje in drugi izboljševalci tal, za pripravo tal s specifičnimi fizikalnimi in kemijskimi lastnostmi, primernimi za posamezne rabe tal, npr. dobro odcedne zemljine za športne trate in igrišča, kisle, humozne in dobro odcedne zemljine za gojenje borovnic
ANG.: *designed soil*

naménsko dvójno zorénje -ega -ega -a s ampelotehnični ukrep, pri katerem se na vinski trti odreže rodni šparon, da se prekine dovod vode in mineralov do grozdnih jagod, ki zato dehidrirajo in venijo na vinski trti do trgatve, da se v njih skoncentrirajo sladkorji in organske kisline
ANG.: *double reasoned maturation, DMR*

namízna sórta -e -e ž sorta, ki se goji zaradi plodov, ki se uživajo nepredelani, npr. namizna sorta jabolok, namizna sorta vinske trte, ali se uživajo predelani na način, da je videz plodov ohranjen, npr. namizna sorta oljke
ANG.: *table cultivar*

namízno grózdje -ega -a s pridelek vinske trte, ki ga tvori več večjih grozdov z debelejšimi jagodami, ki se takoj po trgatvi uživajo sveže ali se skladiščijo
ANG.: *table grapes*

namízno víno -ega -a s vino, pridelano iz vinskega grozdja trt z večjim pridelkom, ki ima senzorično oceno med 12,1–14,0 točkami in običajno nima označbe priznana geografska oznaka
ANG.: *table wine*

namnoževanje -a s načrtno povečanje populacije določenega koristnega organizma v laboratorijih z namenom ciljnega spuščanja v rastlinjake ali na prosto, da bi zatrl škodljive organizme
ANG.: *mass rearing*

NÁP -- m ◀ nacionalni akcijski program

napénjanje očesa -a -- s fenofaza vinske trte po zimskem mirovanju, v kateri se poveča prostornina očesa zaradi pretoka sokov po vinski trti pri povišanih temperaturah zraka spomladi
ANG.: *bud swelling*

narávná konvékcija -e -e ž prenos toplote zaradi vzgona, ki nastopi z gibanjem zračne mase ob nestabilnem sistemu v ozračju
ANG.: *natural convection*

narávná piramída -e -e ž ▶ narávná piramidálna oblíka

narávná piramidálna oblíka -e -e -e ž okrogla gojitvena oblíka drevastih sadnih rastlin, ki je naravna rast drevin in v katero človek ne posega s: narávná piramída
ANG.: *natural pyramidal form*

narávná zastírka -e -e ž zastírka iz materiala organskega izvora, ki pokriva površino tal, npr. slama, lubje, pokošena trava, ovčja volna
ANG.: *organic mulch*

narávná fungicíd -ega -a m fungicíd, katerega aktivno snov predstavlja rastlinski izvleček ali mikroorganizmi
ANG.: *biological fungicide*

narávná príprávek -ega -vka m ▶ narávnó fitofarmacévtsko srédstvo

narávná sovrázník -ega -a m ▶ korístní organizem

narávnó fitofarmacévtsko srédstvo -ega -ega -a s fitofarmacévtsko srédstvo, katerega aktivna snov je pridobljena iz rastlinskih izvlečkov, zato je dovoljeno v ekološki pridelavi s: narávná príprávek
ANG.: *natural plant protection product*

narávnó rédcenje -ega -a s ▶ trébljenje

narávnó travínje -ega -a s travínje s pretežno zelnato vegetácijo divjega izvora, nastalo na območjih, kjer se gozd ni mogel razviti zaradi neugodnih okoljskih razmer, npr. sušnega podnebja, hladnega

podnebja, plitvih siromašnih tal, naravnih požarov s: klimatogéno travínje
ANG.: *natural grassland, climatogenic grassland*

nasád -áda m kmetijska površina, na kateri se goji veliko število enot določene kmetijske rastline, ki so posajene v določenem sistemu ureditve, npr. nasad špargljev, nasad jagod, nasad jablane
ANG.: *plantation*

nasíčena hidrávličná prevódnost -e -e -i ž hitrost pretoka vode ali drugih tekočin skozi tla, v katerih so talne pore v celoti napolnjene z vodo
ANG.: *saturated hydraulic conductivity*

nasíčena tlá -ih tál s mn. stanje tal, ko so vse talne pore napolnjene z vodo, pri čemer je čas trajanja nasičenosti odvisen od lastnosti tal
ANG.: *saturated soil*

nasíčeni pární tlák -ega -ega -a m mejna vrednost parnega tlaka, pri kateri pride do utekočinjanja vodne pare v zraku pri dani temperaturi
ANG.: *saturated vapour pressure*

nasíčeni tální ekstrákt -ega -ega -a m talna raztopina, ki se z vakuumskim črpanjem pridobi iz z vodo nasičenega vzorca tal, npr. za ugotavljanje slanosti
ANG.: *saturated paste extract*

nasíčeni tók -ega -a m tok vode v poroznem materialu, npr. tleh, kjer so vse pore napolnjene s pretakajočo se vodo
ANG.: *saturated flow*

nasíčeni vzórec tál -ega -rca -- m vzorec tal, ki se mu dodaja voda do zapolnitve vseh talnih por z vodo, za določevanje vodozadrževalnih lastnosti tal in slanosti nasičene talne raztopine
ANG.: *saturated soil sample*

nasíčenost z bázámi -i -- -- ž delež sorptivnega dela tal, ki je zaseden z bazično delujočimi kationi in se izraža v odstotkih
ANG.: *base saturation*

nasípnica -e ž 1. kovinska ali plastična posoda lijakaste oblike s pokrovom, nameščena na sejalnici, ki ima na dnu vgrajeno odjemalno napravo, ki dovaja seme do sejalnega koluta
ANG.: *seed hopper*

2. kovinska posoda lijakaste oblike s pokrovom, nameščena na trosilniku, v kateri je mineralno gnojilo, ki se po dovajalnem kolutu prenese do metalne plošče, nihajne cevi ali zračnega toka, ustvarjenega s puhalom
ANG.: *fertiliser hopper*

nasúti liziméter -ega -tra m lizimeter, v katerem je porušeni vzorec tal in ki je napolnjen z nasipavanjem nesprijete matične podlage in horizontov v zaporedju, ki je enako naravnemu talnemu profilu
 ANG.: *disturbed lysimeter*

nasúti substrát -ega -a m substrat, ki se doda med dve plasti polietilenske folije, v lonec ali korito, pri čemer je debelina plasti substrata odvisna od vrste hidroponskega sistema, npr. od 3 cm do 5 cm za tankoplastno gojenje, od 20 cm do 30 cm za debeloplastno gojenje
 ANG.: *bulk substrate*

náši -ja m *Pyrus serotina* Rehd. sadna vrsta iz skupine pečkarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima srednje velike sočne plodove s pecljem, ki se običajno uporabljajo kot namizno sadje s: azijska hrúška
 ANG.: *nashi, asian pear*

nátrijeva tlá -ih tál s mn. tla, ki vsebujejo povečano količino natrijevih soli, npr. natrijevega klorida, natrijevega karbonata, zato je delež izmenljivega natrija nad 15, količnik adsorbiranega natrija nad 13 in pH nad 8,5, pri čemer je električna prevodnost nasičene talne raztopine pod 4 dS/m
 ANG.: *sodic soil*

navádna ivánjščica -e -e ž nezaželena zel, ki spada med večletnice iz družine nebinovk s pritlehno listno rozeto na začetku rasti spomladi in po defoliaciji ter z olistanimi, dolgimi in otrdelimi generativnimi poganjki z belimi in rumenimi cvetovi in socvetju ter je razširjena predvsem na srednje vlažnih in zmerno suhih in nevtralnih tleh eno- in dvokosnih travnikov
 ANG.: *ox-eye daisy*

navádna kislíca -e -e ž *Rumex acetosa* L. koristna zel, ki spada med večletnice iz družine dresnovk s pritlehno listno rozeto na začetku rasti spomladi in po defoliaciji ter z olistanimi, dolgimi in otrdelimi generativnimi poganjki ter je razširjena na srednje vlažnih in srednje hranljivih tleh večkosnih travnikov, pri čemer njena zastopanost v travni ruši ni velika, zato ne vpliva na pridelek zelinja, dobro krmno vrednost pa ima zlasti v prehrani koz
 ANG.: *common sorrel*

navádna kopoláccija -e -e ž cepljenje na budno oko, pri katerem se poševno odrezani cepič z več spečimi brsti spoji z enako debelo podlago, ki je odrezana na podoben način, nato se staknjena dela tesno povežeta, rane pa zamažejo s cepilno smolo
 ANG.: *splice grafting*

navádna kustôvnica -e -e ž ► gódži jagoda

navádna lákota -e -e ž *Galium mollugo* L. nezaželena zel, ki spada med večletnice iz družine broščevk z nizkimi do srednje visokimi olistanimi stebli, ki ob večji dolžini poležejo, in se razmnožuje z rizomi ter je invazivna rastlina, razširjena predvsem na vlažnih in manj hranljivih tleh travnikov in pašnikov, pogosto je povečano zastopana tudi na robovih njiv in ob poteh, ter je neokusna in slabo hranljiva, kar se kaže v količini pašnih ostankov
 ANG.: *hedge bedstraw*

navádna nokôta -e -e ž *Lotus corniculatus* L. metuljnica, ki je trpežna in srednje odporna proti suši ter je razširjena na trajnem travinju, zato se požlahtnjene sorte uporabljajo za setev večletnega sejanege travinja za manj intenzivno rabo, predvsem pašo
 ANG.: *birdsfoot trefoil*

navádna pájsja tráva -e -e -e ž *Dactylis glomerata* L. zgodnja vrsta trave, ki je razširjena na trajnem travinju in velja za kakovostno pri zgodnji rabi, ob začetku latenja pa kakovost hitro pade, požlahtnjene sorte se pogosto uporabljajo za setev večletnega sejanege travinja na polsuhih rastiščih ali zelo intenzivno pridelavo v njivskem kolobarju
 ANG.: *cocksfoot, orchardgrass*

navádna pršíca -e -e ž *Tetranychus urticae* Koch polifagni škodljivec, ki zelene dele gostiteljskih rastlin zaprede v tanko pajčevino in jih izsesava, zaradi česar se pojavi točkovno razbarvanje na mestu vboda, sčasoma pa listi izgubijo zeleno barvo, zato se zmanjša fotosintezna aktivnost in upočasni prirast rastlin s: fižólova pršíca, hmeljeva pršíca
 ANG.: *two-spotted spider mite*

navádna sádna gníloba -e -e -e ž glivična bolezen, ki jo povzroča vrsta *Monilinia fructigena* in okužuje plodove pečkatih in koščičastih sadnih vrst med dozorevanjem, po obiranju in med skladiščenjem, predvsem tiste s poškodovano povrhnjico, zaradi česar porjavijo in postanejo kašasti, na njihovem površju pa se pojavijo belkaste bradavice
 ANG.: *brown rot*

navádni glavíneec -ega -nca m *Centaurea jacea* L. nezaželena zel, ki spada med večletnice iz družine nebinovk z dolgimi, razvejanimi in otrdelimi stebelnimi poganjki ter je razširjena na polsuhih in suhih travnikih in kraških ekstenzivnih pašnikih ter je razen v zgodnji vegetativni fazi razvoja neokusna

in slabo hranljiva, kar se kaže v količini ostankov pri krmljenju pri hlevski in pašni reji

ANG.: *brown knapweed*

navadni jájčar -ega -ja m ► navadni otávčič

návodni látnik -ega -a m visoka kordonska gojitvena oblika, pri kateri je kordon vezan pravokotno na sistem vzporednih žic, šparoni pa so vezani vzporedno na posamezno žico s: pèrgola

ANG.: *pergola*

navadni otávčič -ega -a m *Leontodon hispidus* L.

koristna zel, ki spada med večletnice iz družine radičevk s pritlehno listno rozeto in je razširjena na srednje vlažnih do polsuhih in slabo hranljivih tleh travnikov ali pašnikov ter ob veliki zastopanosti v travni ruši lahko zmanjša pridelek zelinja, med poletjem pa tudi njegovo kakovost zaradi slabo hranljivih in neokusnih generativnih stebel s: navadni jájčar

ANG.: *bristly hawkbit, rough hawkbit*

navadni pásjí rěp -ega -ega rěpa m *Cynosurus*

cristatus L. trava, ki je srednje prehranske kakovosti in je razširjena na gnojenem ter z vlago dobro preskrbljenem trajnem travinju, vendar ni medvrstno konkurenčna pri izrabi rastnih virov, zato jo iz travne ruše delno ali v celoti izrinejo konkurenčnejše rastlinske vrste

ANG.: *crested dog's tail*

navadni rebríneec -ega -nca m *Pastinaca sativa* L.

nezaželen zel, ki spada med dvoletnice iz družine kobulnic z dolgimi, razvejanimi, otrdelimi in olistanimi stebelnimi poganjki, ki vsebujejo furanokumarine, ki povzročajo fotosenzibilnost pri živalih in ljudeh, ter je razširjena predvsem na srednje vlažnih in srednje hranljivih tleh večkosnih travnikov, v travni ruši pa je zaradi globokih korenin zelo pogosta v sušnejših poletjih

ANG.: *wild parsnip*

navadni régrat -ega -a m *Taraxacum officinale* F.

H. Wigg. koristna zel, ki spada med večletnice iz družine radičevk s pritlehno listno rozeto in je razširjena na rodovitnih tleh večkosnih travnikov in pašnikov ter ob veliki zastopanosti v travni ruši zmanjša pridelek zelinja, hkrati pa izboljša njegovo kakovost pri pozni košnji ali pozni paši, ker se njena hranilna vrednost med rastjo zmanjšuje počasneje kot pri travah in številnih drugih travniških rastlinah

ANG.: *common dandelion*

navadni rmán -ega -a m *Achillea millefolium* L.

koristna zel, ki spada med večletnice iz družine nebinovk s pritlehno listno rozeto

na začetku rasti spomladi in po defoliaciji ter s kratkimi olistanimi generativnimi poganjki in se razmnožuje z rizomi ter je razširjena na srednje vlažnih in srednje hranljivih tleh večkosnih travnikov in pašnikov, njena zastopanost v travni ruši pa ni tako velika, da bi zmanjšala pridelek zelinja

ANG.: *common yarrow*

navádnó korěnje -ega -a s *Daucus carota* L.

manj koristna zel, ki spada med dvoletnice iz družine kobulnic in ima pritlehno listno rozeto na začetku rasti spomladi in po defoliaciji ter olistane, razvejane in otrdele generativne poganjke, zaradi katerih je manj primerna za konzerviranje in krmo travojedih živali, razširjena pa je predvsem na polsuhih in slabo hranljivih travniških tleh ter ob poteh

ANG.: *wild carrot*

navòr -òra m ► vrtilni momènt

navpična nit -e niti ž del nitnega križa, ki se uporablja za viziranje horizontalnih kotov in določanje točk na horizontalni ravnini

navpična véz -e -í ž pritrditev šparona po zimski rezi na spodnjo žico tako, da se šparon ostro upogne in priveže nanjo

ANG.: *vertical tie*

navpično gojěnje -ega -a s hidroponsko gojenje, pri katerem rastline rastejo na flišni podlagi, obešeni na stojalo ali vgrajeni v plastičen kalup, ali v loncih, naloženih drug na drugega, da se hranilna raztopina pretaka od najvišje ležeče rastline do najnižje ležeče rastline s: vertikálno gojěnje

ANG.: *vertical hydroponics*

navzkrižna odpórnost -e -i ž odpornost škodljivih organizmov proti eni ali več aktivnim snovem, ki imajo enak mehanizem delovanja

ANG.: *cross-resistance*

navzkrižna oplodítev -e -tve ž oploditev ženske spolne celice s pelodom druge sorte s: alogamíja

ANG.: *cross-fertilisation, allogamy*

navzkrižna oprášitev -e -tve ž oprášitev cveta s pelodom druge sorte, ki je zaradi primernih genskih in fenoloških lastnosti sposoben oploditve jajčne celice

ANG.: *cross-pollination*

nèaromátíčna sórta -e -e ž ► nevtrálna sórta

nebó -á s del Zemljinega ozračja, ki je viden z njenega površja

ANG.: *sky*

nèciljni organizem -ega -zma m organizem, proti kateremu uporabljeno fitofarmaceutvsko sredstvo ali drug varstveni ukrep, npr. naselitev koristnih organizmov, ne učinkuje negativno ali pa povzroči zelo majhne poškodbe **s:** nètárčni organizem
ANG.: *non-target organism*

nèdeterminántna sórta -e -e ž sorta, pri kateri ima glavni poganjek na vrhu rastni vršiček, zato raste neomejeno in je višja od determinantne sorte, npr. sorta paradižnika 'Val', sorta ajde 'Darja'
ANG.: *indeterminate cultivar*

nèdozoréli plód -ega -a m plod, v katerem semena še niso popolnoma razvita, zaradi česar je njegova kožica zelene barve in je na otip trd ter ni okusen in dovolj velik **s:** nèzréli plód
ANG.: *immature fruit*

nefoskóp -ópa m meteorološki instrument za merjenje višine, smeri in hitrosti gibanja oblakov
ANG.: *nephoscope*

négativna mnóžična selékcija -e -e -e ž selekcija, pri kateri se pregleduje zelo veliko število sadnih dreves ali vinskih trt, da bi se določile tiste, ki kažejo bolezenska znamenja ali druge neželene lastnosti, in se izločile iz populacije
ANG.: *negative mass selection*

négativna temperátura -e -e ž negativne številke na Celzijevi temperaturni lestvici ali Fahrenheitovi temperaturni lestvici, na kateri so vrednosti višje od absolutne ničle
ANG.: *negative temperature*

negována ledína -e -e ž trajno zatravljene del sadovnjaka ali vinograda, ki se pogosto mulči, ostanki rastlin pa se puščajo na tleh
ANG.: *cultivated fallow land*

nèhomogéna tlà -ih tál s mn. tla z veliko prostorsko variabilnostjo talnih lastnosti, npr. globine, skeletnosti, teksture, elementne sestave
ANG.: *non-homogeneous soil*

nèiónsko omočiló -ega -a s omočilo, ki v vodi ostane v obliki molekule in ne disociira na ione **s:** silikónsko omočiló
ANG.: *non-ionic wetting agent*

nèkalibrirano séme -ega -éna s seme, ki še ni razvrščeno v posamezen kakovostni razred
ANG.: *non-calibrated seed*

nèkalivi pèlod -ega -óda m pelod, ki ni sposoben razviti pelodnega mešička za oploditev semenske zasnove
ANG.: *non-viable pollen*

nèkalivo séme -ega -éna s seme, ki v določenem času, značilnem za rastlinsko vrsto in sorto, in v optimalnih razmerah, značilnih za rastlinsko vrsto in sorto, ne razvije zasnov za korenino in poganjka
ANG.: *non-viable seed*

nèkarbonátna tlà -ih tál s mn. tla, ki vsebujejo manj kot 5 masnih odstotkov kalcijevega ali magnezijevega karbonata v trdnem delu tal zaradi silikatne matične podlage, npr. distrična rjava tla, ali izpranosti tal, npr. rjava pokarbovatna tla
ANG.: *non-calcareous soil, non-carbonate soil*

nektarína -e ž *Prunus persica* (L.) Batsch var. *nectarina* (Aiton) Maxim. sadna vrsta iz skupine koščičarjev, ki je mutant breskve in ima plodove rdeče barve z gladko kožico, ki se uporabljajo kot namizno sadje
ANG.: *nectarine*

NÉL -- m ◀▶ néto energija za laktácijo

nèlaminárni tók -ega -a m ▶ turbuléntni tók

nematocíd -a m fitofarmaceutvsko sredstvo, ki je namenjeno zatiranju škodljivih ogorčic
ANG.: *nematicide*

nematóde -ód ž mn. ▶ ogórčice

nènadzorována páša -e -e ž pašni sistem, pri katerem premikanje in prehranjevanje travojedih živali poteka na celem pašniku brez omejevanja z ograjo in časovno nedoločeno **s:** prósta páša
ANG.: *uncontrolled grazing, free grazing*

nènasičena hidrávlična prevódnost -e -e -i ž ▶ kapilárna prevódnost

nènasičena tlà -ih tál s mn. stanje tal, ko talne pore niso napolnjene samo z vodo, ampak tudi z zrakom, in ki je posledica gravitacijskega odtoka in evapotranspiracije
ANG.: *unsaturated soil*

nènasičeni tók -ega -a m tok talne vode, kjer je le del talnih por napolnjen z vodo, drugi del pa z zrakom, pri čemer se voda premika iz območja z večjim vodnim potencialom tal proti območju z manjšim vodnim potencialom tal
ANG.: *unsaturated flow*

nèobráščena sadíka -e -e ž sadika sadne rastline, ki nima stranskih vej in jo sestavljajo korenine in en poganjek
ANG.: *unfeathered maiden*

nèomejèno jámstvo -ega -a s jamstvo za poslovanje zadruga, ki ga njeni člani zagotavljajo s svojim celotnim premoženjem
ANG.: *unlimited liability*

nèonesnážena tlà -ih tál s mn. tla, ki ne vsebujejo potencialno strupenih anorganskih ali organskih snovi antropogenega izvora, npr. težkih kovin, ostankov fitofarmaceutvskih sredstev
 ANG.: *non-polluted soil*

neonikotinoid -a m ► klónonikotinilni pripravék

nèoplojèni cvèt -ega -a m cvet, pri katerem ni prišlo do združitve ženske in moške spolne celice, zato odpade med cvetenjem ali takoj po njem
 ANG.: *unfertilised flower*

nèplóдно zemljíšče -ega -a s dejanska raba zemljišča, na katerem kmetijska pridelava ni mogoča, zato ima določene bonitetne točke v vrednosti nič
 ANG.: *non-fertile land*

nèpopólni cvèt -ega -a m cvet, ki nima razvitih vseh cvetnih delov
 ANG.: *incomplete flower*

nèporúšeni vzórec tál -ega -rca -- m vzorec tal, ki je odvzet tako, da se ne spremeni razporeditev strukturnih agregatov in talnih por, običajno s cilindri znanega volumna, npr. Kopeckyjevimi cilindrom
 ANG.: *undisturbed soil sample*

nèposrédna sétev -e -tve ž setev v rastlinske ostanke v predhodno neobdelanih tleh, ki se uporablja za setev poljščin ali se izvaja kot ukrep proti eroziji tal na nagnjenih zemljiščih ali za preprečevanje izpiranja nitratov na vodovarstvenih območjih s: **diréktna sétev**
 ANG.: *direct drilling, no-tilling*

nèposrédno plačilo -ega -a s **1. do leta 2023** plačilo iz sistema skupne kmetijske politike, ki se izplačuje glede na upravičene hektarje kmetijskega zemljišča in katerega namen je ohranjanje proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč ter zagotavljanje stabilnega dohodka kmetijskih gospodarstev
 ANG.: *direct payment*

2. plačilo kmetijskim pridelovalcem na podlagi opredeljenih ukrepov skupne kmetijske politike, ki se plačuje na upravičene hektarje kmetijskega zemljišča in katerega namen je ohranjanje kmetijske proizvodnje
 ANG.: *direct payment*

nèposrédno prekrívanje -ega -a s agrotehnični ukrep, pri katerem se s polaganjem polipropilenskega ali polietilenskega materiala čez posejane ali zasajene rastline zagotovijo boljša kalitev, hitrejša rast in razvoj rastlin ter zgodnejši in večji pridelek
 ANG.: *plant covering*

nèposrédno sévanje -ega -a s del sončnega sevanja, ki se pri prehodu skozi ozračje ne odbije, ne vpije ali ne razprši s: **diréktno sévanje**
 ANG.: *direct radiation*

nèposrédno trženje na kmetiji -ega -a -- -- s trženje kmetijskih pridelkov ali predelanih proizvodov na kmetiji, pri katerem med proizvajalcem in kupcem ni posrednikov, zaradi česar je zaupanje med njima večje, zaslužek kmetije pa večji
 ANG.: *direct marketing on farm*

nèposrédno vegetatívno razmnožévánje -ega -ega -a s vegetativno razmnoževanje, pri katerem rastlinski del, ki se razmnožuje, razvije koreninski sistem s: **ávtovegetatívno razmnožévánje**, **diréktno vegetatívno razmnožévánje**
 ANG.: *autovegetative propagation*

nèpráva korenína -e -e ž ► nadomestna korenína

nèprávo stéblo -ega -a s steblo, običajno svetlozelene barve, ki je valjasto oblikovano in sestavljeno iz tesno prilegajočih se listnih nožnic, npr. pri poru s: **lážno stéblo**
 ANG.: *false stalk*

nèprávo žíto -ega -a s kmetijska rastlina, ki ne spada v družino trav in se prideluje zaradi zrnja, ki se uporablja za prehrano ljudi, npr. ajda, kvinoja, zrnati ščir s: **psévdožíto**
 ANG.: *pseudocereal*

nèpremičnína -e ž površina z jasno razmejenimi mejami v prostoru, ki je lahko zemljišče, zemljišče s stavbo, stavba ali del stavbe, praviloma registrirana v javnih evidencah ter je lahko predmet transakcije
 ANG.: *real estate*

nèprezímni posévek -ega -vka m posevek, ki se seje od spomladi do poletja, njegovo spravilo pa poteka od poletja do pozne jeseni, npr. jara pšenica, jari ječmen, jara tritikala s: **jári posévek**
 ANG.: *spring crop*

nèproizvódna fúnkcija kmetíjstva -e -e -- ž funkcija kmetijstva, ki je sekundarna in prispeva k ohranjanju okolja in biotske pestrosti, poseljenosti podeželja ter varovanju kulturne dediščine, običajev, znanja in veščin
 ANG.: *non-production function of agriculture*

nèrazkúženo konvencionálno séme -ega -ega -éna s konvencionálno seme, ki pred uporabo v praksi ni tretirano s fitofarmaceutvskim sredstvom proti različnim povzročiteljem okužb, ki se nahajajo na njegovi površini
 ANG.: *untreated conventional seed*

nèrazvíta tlà -ih tál s mn. tla brez tipičnih horizontov ali le z A horizontom v nastajanju, ki imajo slabo izražene morfološke lastnosti, npr. strukturo tal, ter večjo vsebnost gline v primerjavi z matično podlago
 ANG.: *undeveloped soil*

nèródna mladíka -e -e ž mladíka z listi, viticami, vršičkom, ki nima kaberníka, socvetja in grozda ter se z vinske trte pogosto odstrani **s**: jálovka
 ANG.: *unfruitful shoot*

nèródni brst -ega -a m brst z nastavkom za liste ali poganjke, ki omogoča olistanje ali rast novih poganjkov in korenin **s**: vegetatívni brst
 ANG.: *vegetative bud*

nèródni lés -ega -á m **1.** oleseneli poganjek sadnih rastlin, ki nima rodnih brstov, ampak samo listne brste in lesne brste
 ANG.: *infertile wood*
2. les vinske trte, na katerem se ne razvíjejo rodne mladíke
 ANG.: *infertile wood*

nèródni pogánjek -ega -jka m poganjek, ki ima brste z nastavkom za liste ali poganjke
 ANG.: *non-fruiting shoot*

nèródno okó -ega očésa s oko na rodnem lesu, iz katerega se razvíje nerodna mladíka
 ANG.: *unfruitful bud*

nèrodovítíni dél tál -ega -a -- m spodnji del tal, skoraj brez humusa in živih organizmov, ki izkopen brez izboljšanja ni primeren za gojenje rastlin, lahko pa se uporablja za pripravo umetno pripravljenih in namen-skih zemljin **s**: mrtvíca
 ANG.: *non-fertile soil layer, subsoil*

nèselektívni herbicíd -ega -a m herbicíd, ki učinkuje na vse rastlinske vrste v mešanem sestoju **s**: totálíni herbicíd
 ANG.: *non-selective herbicide*

nèspólno razmnoževánje -ega -a s ► vegetatívno razmnoževánje

nèstabilna siláza -e -e ž siláza, v kateri potekajo anaerobna razgradnja, aerobno kvarjenje in plesenje, kar poslabša njeno okusnost in prehransko kakovost
 ANG.: *unstable silage*

nèšplja -e ž *Mespilus germanica* L. sadna vrsta iz družine rožnic, ki raste kot visok grm ali drevo in ima srednje velike plodove rjave barve, ki se umedeni pojedjo sveži ali se predelajo, npr. v marmelado
 ANG.: *medlar*

nètárčni organizem -ega -zma m ► nècíljni organizem

nètočkóvno onesnáženje -ega -a s sproščanje potencialnih onesnažil v površinske vode ali podzemno vodo zaradi različnih aktivnosti, npr. kmetijstva, gozdarstva, erozije, odtoka s prometnih in industrijskih površin, ki nimajo točno določenega izvora in kot posamični dogodki običajno ne vplivajo na kakovost vodnega okolja, na ravni porečja pa imajo lahko z združevanjem pomemben vpliv
 ANG.: *diffuse pollution*

néto délovni hídromódul namákanja -- -ega -a -- m količina vode, ki jo je treba dovesti na hektar površine, upošteva trajanje delovanja namakalnega sistema, ki je krajše od 24 ur, da se zadosti potrebam rastlin po vodi, običajno izražena v litrih na sekundo na hektar
 ANG.: *net working irrigation hydromodule*

néto energíja za laktácijo -- -e --- ž sistem vrednotenja energijske vrednosti krme v prehrani prežvekovalcev in ocenjevanja njihovih energijskih potreb za namen prireje mleka **k**: NÉL
 ANG.: *net energy for lactation, NEL*

néto nórna namákanja -- -e -- ž količina vode, ki jo je treba dodati rastlinam v eni rastni sezoni glede na lastnosti tal in mikro-klimatske razmere ter brez upoštevanja izgub vode v namakalnem sistemu
 ANG.: *net irrigation norm*

néto obrók namákanja -- -óka -- m obrok namakanja, pri katerem se ne upošteva vodne izgube, ki nastanejo pri dovajanju vode od mesta odvzema do zemljišča z rastlinami
 ANG.: *net irrigation requirement*

néto povpréčni hídromódul namákanja -- -ega -a -- m količina vode, ki jo je treba dovesti na hektar površine v 24 urah, da se zadosti potrebam rastlin po vodi, izražena v litrih na sekundo na hektar
 ANG.: *net average irrigation hydromodule*

néto sévanje -- -a s ► seválna bilánca

nètížni pridélek -ega -lka m pridelek, ki po videzu, npr. obliki in velikosti semen, plodov, gomoljev, ali po kakovosti, npr. vsebnosti beljakovin v zrnju pšenice, sladkorni stopnji pri grozdju, ne ustreza zahtevam za prodajo
 ANG.: *non-marketable yield*

nèugodílke -ílk ž mn. kmetijske rastline, ki v kolobarju slabšajo strukturo tal in porabljajo organsko snov v njih, npr. strna žita
 ANG.: *non-beneficial crops*

neúrje -a s vremenski dogodek, običajno povezan z nevihto, ki povzroči škodo, npr. zaradi močnega vetra, toče

ANG.: *storm*

nèvézana tlà -ih tál s mn. ► sípka tlà

nevíhta -e ž vremenski pojav z bliskanjem in grmenjem, pogosto tudi z močnimi sunki vetra in intenzivnimi padavinami iz oblaka kumulonimbus

ANG.: *thunderstorm*

nevíhtni piš -ega -a m močan veter, ki je posledica spuščanja hladnega zraka v nevihtnem oblaku zaradi izhlapevanja dežnih kapelj in ohlajanja zraka na večjih ali manjših območjih

ANG.: *downburst*

nevtalizacijska vrédnost -e -i ž sposobnost talnega gradiva za nevtalizacijo kislosti v primerjavi s čistim kalcijevim karbonatom, izražena v odstotkih

ANG.: *neutralising value*

nevtáalna rastlína -e -e ž rastlina, pri kateri na cvetenje ne vpliva dolžina dneva, ampak cveti, ko doseže določeno fenofazo

ANG.: *day-neutral plant*

nevtáalna sórta -e -e ž sorta vinske trte, pri kateri je vsebnost skupnih mono-terpenov v grozdju in vinu manjša od 1 mg/l **s**: néaromátična sórta

ANG.: *non-aromatic cultivar*

nevtáalna tlà -ih tál s mn. tla s pH med 6,6 do vključno 7,2, po nekaterih mednarodnih klasifikacijah tal tudi s pH med 6,5 in 7,5

ANG.: *neutral soil*

nevtáonska metóda -e -e ž metoda za posredno merjenje količine vode v tleh z nevtronsko sondo na osnovi razsipanja in upočasnevanja hitrih nevtronov iz radioaktivnega vira

ANG.: *neutron-scattering method*

nevtáonska sónda -e -e ž naprava za posredno merjenje količine vode v tleh, ki z oddajanjem hitrih nevtronov iz razpadajočega radioaktivnega vira in zaznavo gostote upočasnenih nevtronov okoli merilnika izmeri gostoto nevtronov, kar proporcionalno ustreza količini vode v tleh

ANG.: *neutron probe*

nèzaželéne zeli -ih -í ž mn. zelo nizke do visoke steblikaste zeli, ki zmanjšajo produktivnost, homogenost in regeneracijo travne ruše ter so slabega okusa, zato jih travojede živali ne popasejo, hkrati pa so pomembne zaradi zagotavljanja biotske pestrosti travinja in njegove estetske vrednosti, številne med

njimi pa so tudi medovite rastline, npr. bršljanasta grenkuljica, navadna lakota, travniška kadulja

ANG.: *undesirable forbs*

nèzréli plód -ega -a m ► nèdozoréli plód

NFT sistém -- -a [nəfətə] m hidroponsko gojenje, pri katerem se tanka plast hranilne raztopine pretaka po kanalih, v katerih so korenine rastlin, ki so vstavljene v odprtine na določenih razdaljah na zgornji ploskvi kanalov

ANG.: *nutrient film technique system, NFT system*

nihájni trosilnik -ega -a m metalni trosilnik s cevjo, ki se premika od ene skrajne lege do druge in nato nazaj do začetne lege in pri tem odmetava mineralno gnojilo na površino zemljišča

ANG.: *pendulum spreader*

nikolácija -e ž cepljenje na speče oko, pri katerem se na podlagi odreže del lesa elipsaste oblike, na katerega se položi odrezan del druge rastline, ki je enake velikosti kot del, odrezan na podlagi, nanj pa se položi cepič z brstom, ki je prav tako enake velikosti, nato se staknjeni deli tesno povežejo

ANG.: *double chip-budding*

nimbostrátus -a m nizek ali srednje visok oblak s padavinami, ki popolnoma zakriva Sonce in je videti kot oblačna plast

ANG.: *nimbostratus*

nitni kríž -ega -a m projekcija vodoravne niti in navpične niti znotraj daljnogleda optičnega merskega instrumenta, npr. nivelirja, teodolita, za merjenje višin

ANG.: *cross axis*

nitrátna direktíva -e -e ž direktiva EU, s katero se želi ohraniti in izboljšati vodno okolje v državah članicah s preprečevanjem onesnaževanja podzemnih in površinskih voda z ostanki dušikovih spojin iz kmetijskih virov in z uveljavljanjem dobrih kmetijskih praks

ANG.: *nitrate directive*

nitrofilna rastlína -e -e ž rastlina, ki uspeva na tleh, bogatih z dušikom, npr. pasja trava, topolistna kislica **s**: nitrofit

ANG.: *nitrophilous plant, nitrophyte*

nitrofit -a m ► nitrofilna rastlína

nívelír -ja m mehanska ali elektronska geodetska merska naprava, ki omogoča horizontalno smer opazovanja in se uporablja za določanje višinskih razlik

ANG.: *level*

N

niveilmán -a m geodetska merska metoda za določanje višinskih razlik in višin točk na Zemljinem površju
ANG.: *levelling*

niveilmánska láta -e -e ž enodelno ali zložljivo geodetsko orodje z ničelno ali izhodiščno točko in jasno označenimi razdelbami za odčitavanje višinske razlike z nivelirjem
ANG.: *levelling rod*

nízka gojítvena oblika -e -e -e ž gojitvena oblika vinske trte, pri kateri je deblo visoko do 120 cm
ANG.: *low-training system*

nízka réz -e -í ž rez pri strižni kosilnici, ki ima razmik med strižnim nožem in protirezilom v razmerju 1 : 2 in se uporablja za košnjo nizkih trav
ANG.: *low cut*

nízka vrsta tráve -e -e -- ž vrsta trave, katere generativni poganjki običajno dosežejo višino manj kot 30 cm in ki uspeva v neugodnih razmerah, npr. ovčja bilnica, enoletna latovka, volk
ANG.: *short-grass species*

nízki obláki -ih -ov m mn. oblaki rodov strato-kumulus in stratus, ki segajo od tal do višine 2 km, sestavljeni pretežno iz vodnih kapljic
ANG.: *low-level clouds*

nízki tunél -ega -a m tunel, ki je visok do 1,5 m in se vanj ne vstopa, uporablja pa se za posejevanje rasti spomladi in za prezimljanje vrtnin
ANG.: *low tunnel*

nizkodébelno drevó -ega -ésa s **1.** sadno drevo, katerega deblo je visoko do 0,5 m
ANG.: *low-trunk tree*
2. drevo, ki sodi med okrasne rastline in katerega deblo je visoko do 1,80 m
ANG.: *low-trunk tree*

njíva -e ž kmetijska površina, pri kateri se tla z različnimi postopki obdelave, npr. oranjem, rahljanjem, lahko pa tudi brez predhodne obdelave, pripravijo za pridelavo hrane in krme
ANG.: *field*

njívská tlá -ih **tál** s mn. tla s površinskim Ap horizontom, ki nastane z obdelovanjem tal
ANG.: *arable soil*

njívsko grabljíšče -ega -a s *Knautia arvensis* (L.) Coultter nezaželen zel, ki spada med večletnice iz družine ščetičevk s pritlehno listno rozeto na začetku rasti spomladi in po defoliaciji ter z olistanimi, dolgimi in otrdelimi generativnimi poganjki z modrikastimi socvetji ter je razširjena na

prepustnih srednje vlažnih do zmerno suhih tleh večkosnih travnikov in se razmnožuje s semeni, redkeje tudi z rizomi, zaradi neokusnosti pa jo travojeđe živali popasejo pred pojavom stebelnih poganjkov
ANG.: *field scabious*

NK gnojilo -- -a [nøkà] s mineralno gnojilo, ki vsebuje rastlinski hranili dušik in kalij
ANG.: *NK fertiliser*

nódij -a m **1.** mesto na stebelu kmetijske rastline, iz katerega običajno izrašča list ali zalistni brst **s:** kolénce
ANG.: *node*
2. ► medčlének

nogáča -e ž delovni element s privitim rezilom različnih oblik, npr. dletaste, suličaste, krilate, ki je nameščen na okvirju kultivatorja ali rahljalnika in rahlja tla v globini od 10 cm do 50 cm, odvisno od njegove izvedbe in namena obdelovanja
ANG.: *tine*

nórma namákanja -e -- ž količina vode, ki jo je treba dodati rastlinam v eni rastni sezoni glede na lastnosti tal in mikroklimatske razmere
ANG.: *irrigation norm*

nosílec kmetíjskega gospodarstva -lca -- -- m nosilka kmetijskega gospodarstva -e -- -- ž fizična ali pravna oseba, ki vodi kmetijsko gospodarstvo in na katero so naslovljene vse evidence na kmetijskem gospodarstvu ter pravice in obveznosti iz ukrepov skupne kmetijske politike
ANG.: *holder of agricultural holding*

nóšeni kmetíjski stróž -ega -ega stróža m kmetijski stroj brez vozniških koles, ki je pripet na tritočkovno priključno drogovje traktorja, npr. kultivator, plug, prekopalnik
ANG.: *mounted agricultural machine*

nótranja drenáža tál -e -e -- ž gibanje vode skozi talni profil, ki je v celoti nasičen z vodo
ANG.: *internal drainage*

nótranja kakóvost -e -i ž skupek lastnosti plodov, npr. vsebnosti sladkorjev, kislin, aromatičnih snovi, fenolnih snovi, vključno z razmerji med njimi, ki določajo okus in zaznavo v ustih ob uživanju plodov ter so odvisne od sorte, pridelovalnih razmer in agrotehničnih ukrepov
ANG.: *internal quality*

novozapádlí snég -ega -á m sneg, zapadel v zadnjih 24 urah, lahko tudi v krajšem intervalu po zadnji meritvi
ANG.: *new snow*

novozelándska špináča -e -e ž *Tetragonia tetragonoides* (Pall.) Kuntze vrtnina iz skupine špinačnic, ki spada med plazeče se enoletnice iz družine Aizoaceae in je vzgojena z neposredno setvijo semena na pridelovalno površino ter se goji zaradi temnozelenih listov, ki se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *New Zealand spinach*

nôžasto črtálo -ega -a s črtalo, ki je ploščate oblike z ostrim robom na enem koncu in se uporablja za globoko oranje in oranje na kamnitih tleh, ne pa tudi za podoravanje rastlinskih ostankov, saj rastlin ne more rezati, ampak se nabirajo na njem

ANG.: *knife coulter*

NP gnojílo -- -a [nɔpə] s mineralno gnojilo, ki vsebuje rastlinski hranili dušik in fosfor

ANG.: *NP fertiliser*

NPK gnojílo -- -a [nɔpəkə] s mineralno gnojilo, ki vsebuje rastlinska hranila dušik, fosfor in kalij

ANG.: *NPK fertiliser*

O

obálna mègla -e -e ž advekcijška megla, ki nastane zaradi gibanja toplega in vlažnega zraka iznad morja nad hladnimi tlemi

ANG.: *coastal fog*

obárvanost plóda -i -- ž lastnost ploda, da je njegova kožica prekrita z barvo, ki jo določajo barvni odtene, delež pokritosti, izražen v odstotkih, in različni načini njene porazdelitve, ter je odvisna od vrste in sorte sadne rastline ter pridelovalnih razmer

ANG.: *fruit colouration*

óbcni zbor článov zádruge -ega zbôra -- -- m ► zbor združnikov

občútljivo obmóčje -ega -a s območje, ki je varovano s posebnimi ukrepi, npr. z omejitvijo ali s prepovedjo rabe gnojil, fitofarmaceutskih sredstev, zaradi velike ranljivosti naravnih virov in habitatov,

npr. ekološko pomembno območje, vodovarstveno območje, zavarovano območje

ANG.: *sensitive area*

obdeláva tál -e -- ž zbir postopkov, pri katerih se s silo orodja ali kmetijskega stroja deluje na tla, da se izboljšajo njihove mehanske in fizikalne lastnosti

ANG.: *tillage*

obdelovální slòj tál -ega slôja -- m zgornji sloj tal, ki je premešan ali spremenjen z mehanskimi postopki, npr. oranjem, ter gnojenjem in apnjenjem

ANG.: *arable soil layer*

obdeloválno zemljíščje -ega -a s zemljišče v kmetijski rabi, in sicer njive, vrtovi in trajni nasadi, na katerem so tla spremenjena z mehanskimi postopki, npr. oranjem, terasiranjem

ANG.: *arable land*

obdóbjje brez sláne -a --- s število dni med dnevom pojava zadnje spomladanske slane in dnevom pojava prve jesenske slane

ANG.: *frost-free season*

obdóbjje stáranja -a -- s življenjsko obdobje v razvoju sadnih rastlin, za katero je značilno fiziološko povzročeno postopno zmanjšanje življenjskih funkcij in se konča z odmrtnjem rastline

ANG.: *senescent period, senescent phase*

obhòd čréde -óda -- m ► pášni obhòd

obíranje -a s agrotehnični ukrep, pri katerem se ob zrelosti z rastlin odstranijo vsi plodovi ali v primeru postopnega dozorevanja le del plodov, ostali plodovi pa se odstranijo pozneje

ANG.: *picking*

objektívna vreménska napòved -e -e -i ž vremenska napoved, ki je izdelana na osnovi fizikalnih zakonitosti in matematičnih enačb brez subjektivne ocene prognostika

ANG.: *objective weather forecast*

objémka -e ž ► spónka

obláčno -ega s stanje neba, ko je to v celoti pokrito z oblaki in je povsem brez jasnine

ANG.: *cloudy*

obláčnost -i ž vremenski pojav, pri katerem se pokritost neba z oblaki določa v desetinah ali osminah

ANG.: *cloudiness*

oblák -a m množica drobnih kapljic ali ledenih kristalčkov, ki nastanejo zaradi kondenzacije ali depozicije vodne pare v ozračju z ohlajanjem zraka do temperature rosišča

ANG.: *cloud*

oblak vertikalnega razvôja -a --- m oblak z bazo v nižjih plasteh ozračja, ki zaradi termike, labilnosti in vlažnosti ozračja raste v višino, lahko tudi do vrha troposfere, npr. kumulus, kumulonimbus
 ANG.: cloud with vertical development, vertical cloud

obligatorna diapáva -e -e ž ► obvezna diapáva

obloženo seme -ega -éna s seme, obdano s plastjo, v kateri so rastlinska hranila in sredstva za zaščito pred škodljivimi organizmi in ki izenačuje obliko in velikost semen, kar olajša strojno setev **s**: pilirano seme
 ANG.: coated seed

obložnost drevésa -i -- ž ocena števila plodov glede na velikost sadnega drevesa, običajno od 1 do 9, pri čemer ocena 1 pomeni brez plodov, ocena 9 pa največjo mogočo količino plodov
 ANG.: fruit load

območje aeracije -a -- s ► ozračeno območje

območje nasičenja -a -- s **1.** sloj tal ali podtalja, ki je blizu vodne površine in v katerem so pore popolnoma zapolnjene z vodo
 ANG.: saturated zone
2. del talnega profila pri pronicanju vode, ki obsega nekaj milimetrov debel zgornji sloj tal, nasičen z vodo
 ANG.: saturated zone

območje prenôsa -a -- s del profila vlaženja tal med prehodnim območjem in območjem vlaženja tal, kjer je vsebnost vode povsod skoraj enaka in je blizu poljske kapacitete
 ANG.: transmission zone

območje vláženja -a -- s del talnega profila, ki leži pod prehodnim območjem, kjer se vlažnost tal zmanjšuje od poljske kapacitete do predhodne vlažnosti tal in na spodnjem robu doseže fronto vlaženja
 ANG.: wetting zone

območje za kmetijstvo in pridelávo hráne -a --- s območje, ki je pomembno zaradi pridelovalnega potenciala kmetijskega zemljišča, njegovega obsega, zaokroženosti, zagotavljanja kmetijskih pridelkov ali celovitega razvoja podeželja in krajine
 ANG.: area for agriculture and food production

območje z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost -a --- s območje, na katerem so zaradi naravnih dejavnikov, npr. konfiguracije terena, višje nadmorske višine, burje, težje razmere za kmetijsko pridelavo, kar vpliva na višje

stroške pridelave v primerjavi s kmetijsko pridelavo na drugih območjih, zaradi česar je kmetijsko gospodarstvo upravičeno do izravnalnega plačila **k**: OMD
 ANG.: area facing natural or other specific constraints, ANC

obnôva trávne rúše -e --- ž izboljšanje rastlinske sestave travne ruše s predhodno obdelavo tal in z novo setvijo, vsejavanjem ali dosejavanjem semena trav, metuljnic ali njihovih mešaníc v obstoječo travno rušo
 ANG.: grass sward renovation

obnovitveno kmetijstvo -ega -a s kmetijstvo, ki rodovitnost tal in zdravje agroekosistema dosega z načeli ohranitvenega kmetijstva ter s pridelovanjem več poljščin hkrati, z mešanimi ali vmesnimi posevki, ohranjanjem živih korenin vse leto, optimizirano uporabo gnojil in fitofarmaceutskih sredstev, uporabo biostimulantov ter pašo, kjer je mogoča **s**: regenerativno kmetijstvo
 ANG.: regenerative agriculture

obódna metóda -e -e ž metoda izmere zemljišča, pri katerem se lahko zaradi razščenosti, vodnih teles ali objektov na zemljišču izmerijo le vse stranice zemljišča in vsi obodni koti med zaporednimi stranicami, s čimer se določi mnogokotnik
 ANG.: perimeter method

obračálnik -a m vlečni kmetijski stroj za mešanje pokošene voluminozne krme na travniku ali njivi, ki omogoča njeno hitrejše in enakomernejše sušenje
 ANG.: hay tedder, tedder

obračální króg -ega -a m najmanjši prostor, ki je potreben, da vozilo lahko naredi polkrožni zavoj, in je pri traktorju velik, zato se pri nekaterih traktorjih pri zavoju poleg krmilnih koles premakne tudi sprednja prema, s čimer se ta prostor zmanjša
 ANG.: turning radius, turning circle

obračální plúg -ega -a m dvosmerni plug, ki najprej orje v eni smeri vožnje, potem pa nazaj po razoru v drugi smeri vožnje, pri čemer brazdo odlaga na desno stran glede na smer vožnje traktorja
 ANG.: reversible plough

obráčanje krme -a -- s ročni ali strojni postopek, pri katerem se na tleh raztrosa ali raztepa pokošena krma zaradi hitrejšega in enakomernejšega sušenja
 ANG.: hay tedding

obračúnska kalkulácija -e -e ž kalkulacija stroškov, ki je izdelana po realizaciji proizvodnje ali prodaje, ko so znani že vsi stroški
 ANG.: historical costing

obrásla plódnica -e -e ž plodnica, ki je na cvetišču nameščena na približno enakem nivoju kot ostali deli cveta
ANG.: *intermediate ovary*

obráščena sadika -e -e ž sadika sadne rastline, ki ima na provodniku več stranskih poganjkov in jo sestavljajo korenine, deblo in krošnja
ANG.: *feathered maiden*

obrěčna tlà -ih tál s mn. talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje tla, nastala na nanosih rek ali potokov, s slabo izraženimi morfološkiimi lastnostmi tal, nezabrisanimi razlikami v teksturi tal in različno vsebnostjo organske snovi **s**: aluviálna tlà
ANG.: *alluvial soil*

obremenilna mása -e -e ž količina balastne mase, ki se doda kmetijskemu stroju, da se poveča njegova stabilnost ali izboljša njegovo delovanje, in ne sme preseči vrednosti, ki jo določi proizvajalec
ANG.: *load weight*

obrěčasti vájlar -ega -ja m drobilni valjar v združenem kmetijskem stroju, ki ima na obodu valja nameščene delovne elemente v obliki kroga, ki pri gibanju valja okoli svoje osi drobijo talne grude
ANG.: *ring roller*

obrěčkanje -a s **1.** agrotehnični ukrep, pri katerem se s sadjarsko žago zareže okrog debela sadnih rastlin z namenom zmanjšanja vegetativne rasti in povečanja rodnosti nadzemnega dela rastline **s**: prsteničenje
ANG.: *girdling, ringing*

2. agrotehnični ukrep, pri katerem se pri bazi enoletnih poganjkov sadnih rastlin ovije tanka kovinska žica z namenom ranitve krovnega tkiva in povečanja možnosti koreninjenja, npr. pri leski **s**: prsteničenje
ANG.: *girdling, ringing*

3. ampelotehnični ukrep, pri katerem se okrog šparona ali debela s prilagojenimi škarjami vreže nekaj milimetrov širok pas, da se odstrani floem in se za več dni prekine tok asimilatov iz listov proti večletnemu lesu in koreninam z namenom zagotovitve večjih in kakovostnejših grozdnih jagod **s**: prsteničenje
ANG.: *girdling, ringing*

obrěčna páša -e -e ž nadzorovana paša, pri kateri se travojeđe živali vsakodnevno premeščajo po čredinkah ali se jim vsakodnevno dodeli nov del pašne površine, da se jim zagotovi dovolj krme za en dan
ANG.: *strip grazing*

obrěk namákanka -óka -- m količina vode, ki jo je treba dodati rastlinam pri enem namakanju
ANG.: *irrigation ratio*

obrěšeno séme -ega -éna s seme, ki je zaradi hitrejšje priprave jedi po luščenju še mehansko obdelano, zaradi poškodbe kalččka pa ni primerno za setev
ANG.: *peeled seed*

obrěg zemljišča -éga -- m skupna dolžina vseh stranic zunanje oboda zemljišča
ANG.: *land perimeter*

obrějnost siláže na zraku -i -i -i -i -i ž stanje konzervirane krme po končani fermentaciji, ki določa njeno dovzetnost za kvarjenje ob prisotnosti kisika **s**: aeróbna obrějnost siláže
ANG.: *aerobic stability of silage*

obrěžba -e ž količnik med povprečnim letnim številom rejnih živali in kmetijskimi zemljišči na posameznem kmetijskem gospodarstvu, ki se izraža v številu glav velike živine na hektar
ANG.: *stocking rate*

obrěgovánje listov -a -- s ročno odstranjevanje obolelih, starih ali neaktivnih listov z rastoče rastline, da se prepreči prenos bolezni, poveča osvetljenost in uravnava presnovno ravnovesje
ANG.: *leaf tearing*

obrězna diapávza -e -e ž diapavza pri eno-generacijskih vrstah organizmov, ki je dedno zasnovana in neodvisna od dejavnikov okolja ter se pojavlja pri vseh osebkih **s**: obligatórna diapávza
ANG.: *obligatory diapause*

obrěansko podnébje -ega -a s podnébje, za katero so značilna razmeroma majhna sezonska nihanja temperature zraka in visoka vlažnost zraka
ANG.: *maritime climate*

obrěna škodljivosti -e -- ž postopek, v katerem se ugotovi, kateri škodljivi organizmi ogrožajo pridelavo gojenih rastlin in se določi obseg gospodarske škode, ki bi nastala, če se ne bi izvajali ukrepi varstva rastlin pred škodljivimi organizmi
ANG.: *pest risk assessment, PRA*

óčetna kislína siláže -e -e -- ž produkt fermentacije krme, ki nastane pri delovanju enterobakterij in heterofermentativnih mleč-nokislinskih bakterij v anaerobnih razmerah ter v zmernih koncentracijah prispeva k zaščiti siláže pred aerobnim kvarjenjem, v večjih koncentracijah pa zmanjša zauživanje siláže
ANG.: *acetic acid of silage*

óčetnokislínska fermentácija -e -e ž biološki proces, pri katerem bakterije v aerobnih razmerah oksidirajo etanol do očetne kisline in vode **s**: óčetnokislínsko vrñenje
 ANG.: *acetic acid fermentation*

óčetnokislínsko vrñenje -ega -a s ► óčetno-kislínska fermentácija

odbíto sévanje -ega -a s del sončnega sevanja, ki se vrne nazaj proti ozračju in je odvisen od optične lastnosti snovi, na katero vpada **s**: reflektirano sévanje
 ANG.: *reflected irradiance*

odbój -ója m pojav, pri katerem se del elektromagnetnega sevanja na meji z drugo snovjo vrne nazaj pod istim kotom glede na navpičnico, npr. radarski odbój
 ANG.: *reflection*

odbránka -e ž rastlina določene sorte, ki je glede zelenih lastnosti najbolj ocenjena ter katere seme je najkakovostnejše in označeno kot elita
 ANG.: *elite plant*

odcédnost tál -i -- ž sposobnost odtekanja gravitacijske vode iz tal, posameznega horizonta ali zemljine, ki je odvisna od teksture tal, strukture tal in skeletnosti tal
 ANG.: *soil percolation*

oddélek tál -lka -- m najvišja enota slovenske klasifikacije tal, ki združuje enega ali več razredov tal
 ANG.: *soil order*

odgrebálo -a s delovni element na sejalnici, ki očisti tla pred sejalnim elementom, da se ne zamaši z rastlinskimi ostanki ali zemljo
 ANG.: *row cleaner*

odjemálna napráva -e -e ž delovni element v mehanski sejalnici, ki enakomerno dovaja seme iz nasipnice do sejalnega koluta
 ANG.: *metering device*

odjemálnik siláze -a -- m kmetijski stroj, ki z nožem odreže ali s kleščami odščipne silažo s silažnega kupa in jo prenese do mesta, kjer jo odloži
 ANG.: *silage harvester*

odkúpna céna -e -e ž cena kmetijskega pridelka, ki se kupi neposredno od zasebnega pridelovalca in je določena kot količnik zneska, ki ga zasebni pridelovalec prejme za celotno količino prodanih pridelkov, in količino prodanih pridelkov
 ANG.: *farm gate price*

odmérek -rka m predpisana količina fitofarmaceutskega sredstva na površinsko ali prostorninsko enoto, ki je določena na podlagi

podatkov o učinkovitosti in podatkov o vplivih na okolje
 ANG.: *dose rate*

odmična gréd -e -í ž gred v motorju z notranjim zgorevanjem, ki dobi pogon od ročične gredi in na kateri so ekscentrični elementi, ki odpirajo sesalne in izpušne ventile pri izmenjavi plinskih zmesi
 ANG.: *camshaft*

odométer -tra m elektronska ali mehanska naprava za merjenje razdalje neravnih linij kmetijskega zemljišča
 ANG.: *odometer*

odpádanje plódov -a -- s naravni pojav, ko se ločitveno tkivo, ki običajno nastane med zorenjem in povzroči, da se plod loči od rastline, razvije predčasno, npr. zaradi pomanjkanja hranil, napada škodljivcev, vetra
 ANG.: *fruit drop*

odpórna sórta -e -e ž **1.** sorta, pri kateri fitopatogeni organizem ali pedoklimatske razmere ne morejo povzročiti bolezenskih znamenj na rastlini, zaradi česar ne nastane gospodarska škoda, npr. proti škrlupu odporna sorta jabolane 'Topaz'
 ANG.: *resistant cultivar*

2. sorta vinske trte, na kateri peronospora vinske trte, oidij, siva plesen ali trtna uš ne povzročata gospodarske škode, zato je ni treba škropiti, npr. *Vitis rupestris*, *Vitis berlandieri*, 'Izabela', 'Jurka'
 ANG.: *resistant cultivar*

odpórnost -i ž pojav, ko se v populaciji škodljivih organizmov pojavijo osebki, ki brez škode prenesejo koncentracijo aktivnih snovi, ki na večino drugih osebkov iste vrste delujejo stresno **s**: rezistenca
 ANG.: *resistance*

odprávljanje zaráščanja kmetijskih zemljišč -a -- --- s ukrep kmetijske zemljiške politike, s katerim se izvaja krčitev grmovja in drevov, izravnava zemljišča in odstranitev kamnitih osamelcev
 ANG.: *eliminating the overgrowth of agricultural land*

odprta terása -e -e ž terasa v vzdolžnimi majhnimi padci, ki omogočajo, da voda nadzorovano odteka v urejenem in utrjenem odvodnem jarku **s**: odvodna terása
 ANG.: *open terrace*

odprti drenážni sistém -ega -ega -a m ► odprti osuševalni sistém

odprti hidropónski sistém -ega -ega -a m hidroponsko gojenje, pri katerem se hranilna

raztopina po uporabi zamenja z novo zaradi velike potrebe rastlin po hranilih
 ANG.: *open hydroponic system, open hydroponics*

odprti osuševalni sistem -ega -ega -a m osuševalni sistem, ki ga sestavlja mreža osuševalnih jarkov, iz katerih se voda preko zbiralnih jarkov in odvodnih jarkov odvaja v naravni vodotok ali morje, po možnosti preko zadrževalnika **s**: odprti drenážni sistem
 ANG.: *open drainage system*

odprto zemljišče -ega -a s nezazidano zemljišče z malo vegetacije ali brez nje, ki je nerodovitno ali nedostopno, npr. golo skalovito zemljišče, peščena plaža, sipina, prodnata površina ob vodotoku, melišče
 ANG.: *open land*

odvajalni bóben -ega -bna m delovni element v mlatilni napravi, ki prenese do 90 % očiščeno žitno maso iz mlatilnega bobna na pretresala
 ANG.: *outlet drum*

odvájanje -a s agrotehnični ukrep, pri katerem se končni del poganjka, ki je višje kot mesto izraščanja na provodniku, izreže ob prvem primernem, položno rastočem poganjku
 ANG.: *bench cut*

odvódna terása -e -e ž ► odprta terása

odvódnica -e ž linija, ki povezuje lokalno najnižje točke površine, po kateri teče padavinska voda
 ANG.: *drainage line*

odvódni járek -ega -rka m jarek, v katerega se steka voda iz zbiralnih jarkov in po katerem odteče v naravni vodotok ali morje **s**: járek I. réda, odvódnik
 ANG.: *drainage channel*

odvódnik -a m ► odvódni járek

odvodnjávanje -a s ► osuševáanje (2)

odvračálni posévek -ega -vka m posevek, ki se mu določene vrste škodljivih organizmov izogibajo, zaradi česar se poseje v neposredno bližino glavnega posevka, da na njem ne nastane gospodarska škoda
 ANG.: *repellent crop*

odvračálo -a s fitofarmaceutsko sredstvo, namenjeno preprečevanju približevanja škodljivih organizmov, npr. divjadi, ptic, glodavcev, ki je v obliki sredstva za premazovanje rastlin, tekoče formulacije, ki se razredčena ali nerazredčena uporablja za škropljenje rastlin, ali formulacije za tretiranje semena **s**: repelènt
 ANG.: *repellent*

odvzém hranil -éma -- m količina hranil, ki jo iz tal sprejme pridelek določene kmetijske rastline, pri čemer se ne upoštevajo hranila, ki z nadzemnimi in podzemnimi rastlinskimi ostanki, npr. vejami po rezi, slamo, koreninami, ostanejo na kmetijskem zemljišču
 ANG.: *nutrient uptake*

odvzémno mésto -ega -a s mikrolokacija, kjer se pridobi posamezna enota vzorca tal na različnih globinah znotraj vzorčnega mesta
 ANG.: *sampling point*

odvzém vzórca tál -éma -- -- m ► vzórcenje tál

Of horizónt -- -a [ofš] m podhorizont O horizonta, ki vsebuje delno razkrojene rastlinske ostanke, pri katerih je težko prepoznati primarno strukturo rastlinskih delov, in je prepleten z micelijem gliv
 ANG.: *Oe horizon*

oglejèni horizónt -ega -a m ► G horizónt

oglejeváanje -a s proces, ki poteka v tleh zaradi stalnega ali začasnega zastajanja podzemne ali zlivne vode in vodi do redukcije železovih in manganovih oksidov v tleh ter posledično pojavljanja sivih, sivomodrih ali sivozelenih barvnih odtenkov po celotnih tleh ali v marmoracijah ter železovih in manganovih prevlek ter konkrecij
 ANG.: *gleying*

ogórcice -ic ž mn. valjasti organizmi v tleh, ki se kot zajedavci nahajajo v rastlinah in drugih organizmih ter povzročajo poškodbe tkiv, npr. parazitske ogórcice polžev **s**: nematóde
 ANG.: *nematodes*

ogórcice koreninskih šíšk -ic -- -- ž mn. škodljivci iz rodu *Meloidogyne*, ki zajedajo podzemne organe rastlin
 ANG.: *root-knot nematodes*

ogrinjálna pléva -e -e ž pleva, ki pri žitih na zunanji strani zrna obdaja klasek, in sicer spodnja pleva in zgornja pleva
 ANG.: *glume*

ogródje -a s ► konstrukcija

ogródna véja -e -e ž veja brez rodnihih brstov, ki krošnji daje oporo in značilen videz ter iz katere izraščajo rodne veje
 ANG.: *scaffold branch*

ogródni tráktor -ega -ja m traktor, ki ima kabino običajno v zadnjem delu in pri katerem nakladalno pripenjalno mesto, ki je pod ohišjem, omogoča pripenjanje strojev spredaj, med kolesi ali zadaj, uporablja pa se zlasti za delo pri negi in zaščiti posevkov
 ANG.: *tool carrier tractor*

ogrožena sorta -e -e ž domača sorta, ki izginja iz pridelave in ji grozi genska erozija
 ANG.: *endangered cultivar*

Oh horizont -- -a [ohə] m podhorizont O horizonta s humificirano organsko snovjo, v katerem rastlinski deli niso več prepoznavni in je praviloma črno obarvan ter ima mrvičasto strukturo
 ANG.: *Oa horizon*

ohladičev -tve ž pojav izrazito nižjih temperatur zraka glede na trenutno stanje
 ANG.: *cooling down*

Ó horizont -- -a m horizont, ki nastane z akumulacijo organske snovi na površini tal v aerobnih razmerah in vsebuje več kot 35 % organske snovi ter se glede na stopnjo razkrojenosti organskih ostankov deli v tri podhorizonte
 ANG.: *O horizon*

ohranitvena obdeláva tál -e -e -- ž obdelava tal, pri kateri se tla ne obračajo, ampak se samo plitvo premešajo in zrahljajo, ter pri kateri po spravilu pridelkov ostane vsaj 30 % površine tal pokrite z rastlinskimi ostanki **s**: konzervirajoča obdeláva tál
 ANG.: *conservation tillage*

ohranitveno kmetijstvo -ega -a s kmetijstvo, ki izboljšanje kakovosti tal in celotnega agroekosistema dosega z minimalnimi mehanskimi posegi v tla, stalno pokritostjo tal z rastlinami ali rastlinskimi ostanki tudi neposredno po setvi ter pestrim kolobarjem s čim več rastlinskimi vrstami
 ANG.: *conservation agriculture*

ohranjevalna seménska méšanica -e -e -e ž semenska mešanica iz samoniklih vrst travniških rastlin, nabranih na vrstno bogatih travnikih, ki se lokalno ali v podobnih rastnih razmerah neposredno nabrana ali razmnožena uporablja za setev ali obnovo travinja velike naravne vrednosti
 ANG.: *conservation seed mixture*

ohranjevalna sorta -e -e ž sorta, tradicionalno gojena na določenem območju, ki je ogrožena zaradi genske erozije, zato se v pridelavi vzdržuje zaradi rastlinskih genskih virov
 ANG.: *conservation cultivar*

óhrični horizont -ega -a m ► Aoh horizont

oidij vínske tréte -a -- -- m glivična bolezen vinske trte, ki jo povzroča vrsta *Erysiphe necator* in okužuje vse zelene dele trte, na katerih se pojavi sivobela prevleka, zaradi česar se zmanjša prožnost jagodne kožice, ki zato počí **s**: pepélovka vínske tréte
 ANG.: *grapevine powdery mildew*

ójnica -e ž delovni element batnega motorja, ki povezuje bat z rolično gredjo in pretvarja premočrtno gibanje bata v krožno gibanje rolične gredi
 ANG.: *connecting rod*

ókno razplevéljenosti -a -- s obdobje, v katerem se v posevku po tretiranju s fitofarmaceutskimi sredstvi ne smejo razviti pleveli, da ne pride do izgube pridelka, npr. pri krompirju od pet do šest tednov
 ANG.: *weed-free window*

okó očésa s del vinske trte, ki ga sestavljajo z luskolisti in dlačicami prekriti glavni brst in več stranskih brstov in iz katerega se po brstenju razvije mladika
 ANG.: *bud*

okopálnik -a m vlečni kmetijski stroj, ki ima na nogačah pritrjene delovne elemente različnih oblik, s katerimi rahlja tla in uničuje plevela med vrstami
 ANG.: *hoeing machine*

okopávanje -a s obdelava tal, izvedena ročno ali strojno, pri kateri se rahljajo tla do globine 5 cm in zmanjšuje zapleveljenost posevkov ali nasadov
 ANG.: *hoeing*

okopavína -e ž poljščina ali zelenjadnica, ki se seje ali sadi na večjo sadilno razdaljo in okoli katere se tla rahljajo mehansko, npr. krompir, koruza, buča, česen
 ANG.: *hoe crop*

okopavínski plevél -ega -a m plevel, ki se začne razvijati zelo zgodaj spomladi in vznika vse do pozne jeseni, dobro prenaša mehanske poškodbe in se po njih dobro obnavlja, npr. metlike, ščiri, loboda, kostreba, muhviči
 ANG.: *hoeing weed*

okrásna rastlína -e -e ž rastlina, ki se seje ali sadi predvsem za polepšanje doma in njegove okolice ter javnih prostorov in njihove okolice
 ANG.: *ornamental plant*

okrásna trta -e -e ž trta, ki praviloma ni iz rodu *Vitis* in ne daje užitnih plodov, ampak se goji za polepšanje okolice
 ANG.: *ornamental vine*

okrógla gojítvena oblika -e -e -e ž gojitvena oblika drevesastih sadnih rastlin, pri kateri so veje na provodniku razporejene spiralno in segajo v vse smeri neba, npr. vreteno, kotel
 ANG.: *round training system*

oksidácijski horizont -ega -a m ► Go horizont

oksidacijsko-redukcijski potencial -ega
-a m ► rédoks potencial

okulát -a m enoletna sadika z razvitimi nadomestnimi koreninami in enoletnim poganjkom, ki nastane z okulacijo
ANG.: *budded plant*

okúžba -e ž praviloma vidni rezultat delovanja patogenov na rastlinah, ki povzroči zmanjšanje kakovosti in količine pridelka
ANG.: *infection*

okúžena korenína -e -e ž **1.** korenina, na kateri so prisotni virusi, glive ali drugi škodljivi organizmi **s:** inficirana korenína
ANG.: *infected root*
2. korenina, na kateri so prisotne mikorizne glive ali simbiotske bakterije, ki rastlini olajšajo sprejemanje hranilnih snovi **s:** inficirana korenína
ANG.: *infected root*

okvirna vódna direktíva -e -e -e ž direktiva EU, s katero se na podlagi predpisanih ukrepov želi doseči dobro količinsko in kakovostno stanje vseh vodnih teles, npr. z oblikovanjem načrtov upravljanja voda po vodnih območjih
ANG.: *water framework directive*

okvír plúga -ja -- m del pluga, na katerega so pritrjeni delovni elementi za oranje in naravnjevanje oranja, npr. črtalo, predplužnik
ANG.: *plough frame*

OKZ -- [okəzə] m ◄► ostála kmetíjska zemljíšča

oleseníli lés -ega -á m del vinske trte brez listov, ki se razvije iz mladike, potem ko z vinske trte odpadejo listi ter se steblo sekundarno odebeli in potemni
ANG.: *lignified wood*

oleseníli pogánjek -ega -jka m poganjek, ki je sestavljen večinoma iz celic z razvito sekundarno steno, ki je trda in čvrsta, kar mu daje mehansko oporo in omogoča prevodno in založno funkcijo **s:** lesni poganjek
ANG.: *lignified shoot*

olesenítev -tve ž proces biološke sinteze lignina in njegovega kopičenja v sekundarni celični steni višjih rastlin, kar poveča trdnost celične stene in jo naredi neprepustno, zaradi česar rastlino varuje pred rastlinojedi **s:** lignifikácija
ANG.: *lignification*

Ol horízónt -- -a [olə] m podhorizont O horizonta na površini tal, ki vsebuje nerazkrojene organske ostanke, ki jih je še mogoče razlikovati, npr. listni opad
ANG.: *Ol horizon, organic litter horizon*

oligofág -a m ► oligofágni škodljívec

oligofágni škodljívec -ega -vca m škodljivec, ki se prehranjuje na manjšem številu gospodarsko pomembnih rastlinskih vrst, ki so navadno botanično sorodne, npr. škodljivec kapusnic **s:** oligofág
ANG.: *oligophagous pest*

olístanje -a s proces, pri katerem se iz listnih brstov ali mešanih brstov razvijejo listi in ki običajno poteka spomladi
ANG.: *leafing*

óljčna múha -e -e ž *Bactrocera oleae* (Rosi) škodljivec, ki povzroča glavno gospodarsko škodo na oljkah in katerega žerke se zavrtavajo v plodove, s čimer povzročijo njihovo gnitje in odpadanje
ANG.: *olive fruit fly*

óljčnik -a m kmetijsko zemljišče, zasajeno z oljkami, ki so med seboj oddaljene največ 20 m
ANG.: *olive grove*

óljka -e ž *Olea europaea* L. sredozemska vednozelená sadna vrsta iz družine oljkovk, ki raste kot drevo in ima majhne koščičaste plodove z veliko vsebnostjo maščob v mesu, zaradi česar se uporabljajo predvsem predelani, npr. v oljčno olje ali namizne oljke
ANG.: *olive*

óljkarstvo -a s **1.** veda, ki se ukvarja s proučevanjem pridelave in predelave oljk
ANG.: *olive growing*
2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s pridelavo in predelavo oljk
ANG.: *olive growing*

óljkova kozávost -e -i ž ► pávje okó

óljna búča -e -e ž *Cucurbita pepo* L. var. *oleifera* kmetijska rastlina iz družine bučevk, ki se prideluje na njivi zaradi semena, iz katerega se pridobiva olje za prehrano ljudi, ostanke semen po izločanju olja pa so beljakovinsko krmilo za rejne živali
ANG.: *oil pumpkin, Styrian pumpkin*

óljna dispérzija -e -e ž oznaka OD formualcija FFS, pri kateri je trdna vodotopna aktivna snov raztopljena v oljnem dodatku
ANG.: *oil dispersion*

óljna ógrščica -e -e ž *Brassica napus* L. var. *napus* oljnica in industrijska rastlina iz družine križnic, katere seme vsebuje okoli 50 % olja in 20 % beljakovin, zato se uporablja v prehrani ljudi kot rastlinsko jedilno olje, ostanke semen po izločanju olja pa so v obliki tropin ali pogač beljakovinsko krmilo za rejne živali
ANG.: *oilseed rape*

óljna répica -e -e ž *Brassica rapa ssp. sylvestris*
krmna rastlina in oljnica iz družine križnic
s semeni v luskih, ki se za krmo rejnih živali
uporablja kot zelinje ali kot dodatki v obliki
oljnih pogač ali oljnih tropin
ANG.: wild turnip

óljne pogače -ih -áč ž mn. beljakovinski
ostanek, ki je pridobljen z mehanskim
stiskanjem semen ali plodov oljnic in
vsebuje od 5 % do 10 % maščob, npr.
ogršične pogače, sojine pogače,
sončnične pogače
ANG.: oilseed cakes

óljne tropine -ih -ín ž mn. beljakovinski
ostanek, ki je pridobljen z vročim stiskanjem
in solventno ekstrakcijo olja z organskimi
topili iz semen ali plodov oljnic in vsebuje
od 2 % do 3 % maščob, npr. ogršične
tropine, sojine tropine, sončnične tropine
ANG.: oilseed meals

óljnice -ic ž mn. kmetijske rastline iz različnih
družin, ki se pridelujejo za pridobivanje
olja iz semen ali plodov in se uporabljajo
predvsem za prehrano ljudi, npr. sončnica,
soja, oljna ogrščica, oljka
ANG.: oilseeds

olúščeno seme -ega -éna s seme, ki mu je pred
uporabo za prehrano ljudi treba odstraniti
pleve, npr. pri piri, ječmenu, ali luščine,
npr. pri ajdi, sončnici
ANG.: dehulled seed

ombrográf -a m meteorološki instrument,
ki sproti beleži količino padavin ter čas
njihovega trajanja in jakosti **s**: pluviograf
ANG.: ombrograph

ombrométer -tra m meteorološki instrument
za merjenje količine padavin, ki ga sestavlja
valjasta posoda iz pocinkane pločevine z
odprtino velikosti 200 cm², postavljena na
kol 120 cm nad tlemi, v kateri se zbirajo
padavine **s**: dežemér, pluviométer
ANG.: ombrometer

OMD -- [omədà] m ◀▶ območje z omejenimi
móžnostmi za kmetijsko dejavnost

OMD plačilo -- -a [omədà] s izravnalno
plačilo, do katerega je upravičen nosilec
kmetijskega gospodarstva, ki kmetijsko
dejavnost opravlja na območjih z naravnimi
ali drugimi posebnimi omejitvami, kar
zmanjšuje njegovo konkurenčnost, omejuje
izbor proizvodnih usmeritev in povečuje
stroške proizvodnje
ANG.: ANC payment

omêjek -jka m ekološki strukturni element
krajine, ki ga sestavlja travnati pas ali lesnate

rastline ob daljši ali krajši strani obdelo-
valnih površin, zlasti njiv **s**: mejíca
ANG.: border grass strip, hedgerow

omejêno jámstvo -ega -a s jamstvo za
poslovanje zadruge, ki ga njeni člani
zagotavljajo z nekajkratno vrednostjo
članskega deleža, kar je opredeljeno v
pravilih delovanja zadruge
ANG.: limited liability

omesenéli plód -ega -a m plod, pri katerem
deli cveta, ki sodelujejo v procesu njegovega
nastanka, ne otrdijo niti se ne osušijo,
temveč se zmečajo
ANG.: fleshy fruit

omiljeno celínsko podnébje -ega -ega -a s
podnebje, značilno za vzhodni del Slovenije,
kjer letna količina padavin ne presega
1000 mm, vendar z manj izraženo sušnostjo
in manj izraženim temperaturnim hodom
kot celínsko podnebje
ANG.: subcontinental climate

omiljeno górsko podnébje -ega -ega -a s
podnebje, značilno za območja med
700 m in 1660 m nadmorske višine, ki
ima velik temperaturni razpon, letno
količino padavin okoli 1800 mm in
debelo snežno odejo
ANG.: subalpine climate

omiljeno sredozémsko podnébje -ega
-ega -a s podnebje, značilno za primorsko
regijo, pri katerem se mešata vpliv sredo-
zemskega podnebja in vpliv celinskega
podnebja in ki ima zaradi bližine gorske
pregrade v primerjavi s sredozemskim
podnebjem več padavin z viškom
jeseni **s**: súbmediteránsko podnébje
ANG.: mild Mediterranean climate,
sub-Mediterranean climate

omočilo -a s pomagalo, ki se doda fito-
farmaceutskemu sredstvu pri pripravi
škropilne brozge z namenom njenega
boljšega oprijemanja rastline
s: močilo
ANG.: wetting agent

onesnážena tlà -ih tál s mn. tla, ki vsebu-
jejo potencialno strupene organske ali
anorganske snovi antropogenega
izvora
ANG.: polluted soil

onesnáženje -a s škodljiva in nezaželeno
sprememba v fizikalni, kemični ali biološki
kakovosti zraka, vode in tal, ki nastane
zaradi sproščanja organskih in anorganskih
škodljivih snovi v okolje, zlasti zaradi
človekove dejavnosti
ANG.: pollution

ontogenétski razvoj -ega -ôja m razvojne stopnje rastline v celotnem življenjskem obdobju ali le v delu življenjskega obdobja
ANG.: *ontogenetic development*

oplodítev -tve ž proces združitve ženske in moške spolne celice, s čimer se začne razvoj novega osebk
ANG.: *fertilisation*

oplódje -a s del ploda, ki se ne razvije iz plodnice, ampak iz drugih delov cveta, npr. iz cvetišča
ANG.: *hypanthium*

oplojeni cvét -ega -a m cvet, pri katerem je prišlo do združitve ženske in moške spolne celice, zato se začne razvoj ploda
ANG.: *fertilised flower*

opodzoljevanje -a s premeščanje organske snovi in aluminijevih ter železovih seskvi-
oksidov iz zgornjega dela tal v spodnje
horizonte, pri čemer nastaja E horizont
pepelaste barve
ANG.: *podsolisation*

opórna korenína -e -e ž nadomestna kore-
nina, npr. pri koruzi, ki se razvije iz stbla
tik nad tlemi in mu omogoča, da ostane v
pokončnem položaju
ANG.: *prop root*

opozorilna vrédnost -e -i ž koncentracija
potencialno nevarne snovi v tleh, ki ima pri
določeni rabah tal možen negativen vpliv
na okolje in človeka
ANG.: *warning value*

opozorilni feromón -ega -a m ▶ alármi
feromón

oprána tlà -ih tál s mn. tla, iz katerih so s
kemijskim postopkom izpiranja odstranjena
onesnažila, predvsem težke kovine
ANG.: *washed soil*

oprašévalna sórta -e -e ž sorta sadne rastline,
ki je v nasad vključena predvsem zato, da
nudi pelod ob času cvetenja druge sorte, ki
se goji zaradi pridelka
ANG.: *pollinating cultivar*

oprašítev -tve ž prenos peloda na brazdo
pestiča, ki ga opravijo žuželke, npr. čebele,
čmrlji, ali veter
ANG.: *pollination*

oprijemálna korenína -e -e ž nadomestna
korenina, ki se razvije vzdolž debla pri
nekaterih vzpenjalkah, npr. pri bršljanu,
in katere glavna funkcija je zagotavljanje
opore pri vzpenjanju rastline npr. po
deblu s: plezálna korenína
ANG.: *adhesive root*

optimálno gnojénje -ega -a s količina, način
in čas gnojenja, pri katerem se za različne
kmetijske rastline in različne načine pridelave
dosežejo ciljna količina in kakovost pridelka
ter ekonomika pridelave
ANG.: *optimal fertilisation*

opuščávljanje tál -a -- s zmanjšanje vodozadr-
ževalne sposobnosti tal zaradi zmanjševanja
deleža humusa, večanja deleža peska zaradi
vetrne erozije melja in gline ali zasoljevanja
tal s: dezertifikácija tál
ANG.: *soil desertification*

oránje -a s osnovna obdelava tal, pri kateri se ta
s plugom obrnejo do globine 40 cm, pri tem
pa se v tla vrnejo organske snovi in vnesejo
rastlinski ostanki
ANG.: *ploughing, plowing*

ôreh -éha m *Juglans regia* L. sadna vrsta iz
skupine lupinarjev, ki sodi v družino
orehok in raste kot drevo ter ima srednje
velike plodove, ki imajo znotraj zelene
lupine in olesenele luščine užitno jedrce z
veliko vsebnostjo maščob ter se uporabljajo
kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v
orehovo olje
ANG.: *walnut*

oréhova múha -e -e ž *Rhagoletis completa* Cresson
škodljivec, katerega žerke se zavrtavajo v
zeleni ovoj plodov oreha, zaradi česar jedrce
znotraj ovoja začne rjaveti in ob zrelosti
plodov ne odstopi od olesenele luščine
ANG.: *walnut husk fly*

organizácija proizvájalcev -e -- ž skupina
kmetijskih pridelovalcev, formalno usta-
novljena in registrirana v skladu s pravili,
katere namen je uspešnejše pridelovanje
in prodaja, promocija proizvodov višje
kakovosti ter spodbujanje dobrih
pridelovalnih in okoljskih praks
ANG.: *producer organisation, PO*

organogénéza -e ž proces nastanka in razvoja
rastlinskih organov, npr. korenine, stbla, cveta
ANG.: *organogenesis*

organoléptična lastnóst -e -i ž ▶ senzórična
lastnóst

organoléptično ocenjevanje -ega -a s ▶
senzórično ocenjevanje

orgánska tlà -ih tál s mn. tla, ki vsebujejo več
kot 35 % organske snovi v pretežnem delu
talnega profila, npr. šotna tla
ANG.: *organic soil*

orgánski horizont -ega -a m horizont, ki
vsebuje več kot 35 % organske snovi, npr.
O horizont, H horizont
ANG.: *organic horizon*

- orgánski izboljševalc tal** -ega -lca -- m izboljševalc tal, ki vsebuje snovi rastlin-skega ali živalskega izvora in katerega glavni namen je vzdrževanje ali povečanje vsebnosti organske snovi v tleh
ANG.: *organic soil amendment*
- orgánski ogljik** -ega -a m ogljik, ki se v bioloških procesih vgradi v organsko snov
ANG.: *organic carbon*
- orgánsko fitofarmacévtsko srédstvo** -ega -ega -a s fitofarmacévtsko sredstvo, ki ga tvorijo aktivni mikroorganizmi ali sintetične organske snovi
ANG.: *organic plant protection product*
- orgánsko gnojilo** -ega -a s gnojilo, ki vsebuje spojine na osnovi ogljika in rastlinska hranila ter je sestavljeno ali predelano iz naravnih snovi biološkega izvora, npr. živalskih predelovalnih ostankov, živalskega gnojila, rastlinskih ostankov, šote, leonardita, lignita
ANG.: *organic fertiliser*
- orgánsko-minerálna tlá** -ih tál s mn. tla, nastala na mešanem gradivu, na katerih se izmenjujejo šota in mineralni rečni ali jezerski nanosi ter so značilna npr. za dele Ljubljanskega barja
ANG.: *organic-mineral soil*
- orgánsko-minerálno gnojilo** -ega -a s kompleksno gnojilo ali mešano gnojilo, sestavljeno iz enega ali več mineralnih gnojil ter enega ali več organskih gnojil ali organskih izboljševalcev tal v trdni obliki, suhi mešanici ali tekočini
ANG.: *organic-mineral fertiliser*
- origáno** -a m *Origanum vulgare* L. dišavnica iz družine ustnatic, ki spada med grmičaste trajnice nizke rasti in se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba **s**: dôbra mísel
ANG.: *oregano*
- ôrlova práprot** -e -i ž *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn strupena zel, ki sodi med večletnice iz družine orlovopraptovk z velikimi sestavljenimi listi na dolgih pecljih in se razmnožuje z rizomi, lahko pa tudi s trosi, ter je razširjena na zakisanih, slabo hranljivih tleh degradiranih enokosnih travnikov in ekstenzivnih pašnikov ter se praviloma pojavlja v gostih kolonijah, zaradi vsebnosti strupenih glikozidov pa lahko ob zaužitju mladih poganjkov povzroči zastrupitev in pogin travojedih živali
ANG.: *common bracken*
- orníca** -e ž sloj tal, ki se obdeluje s plugom, globina oranja pa je odvisna od vrste poljščine in lastnosti tal
ANG.: *plough layer, plow layer*

- oroγράφska nevíhta** -e -e ž nevihta, ki nastane zaradi dvigovanja tople in vlažne zračne mase ob gorskih pregradah
ANG.: *orographic thunderstorm*
- oroγράφske padávine** -ih -in ž mn. padavine, ki nastanejo zaradi prisilnega dviga tople in vlažne zračne mase, ki naleti na gorsko pregrado
ANG.: *orographic precipitation*
- oroγράφski oblák** -ega -a m oblak, ki nastane zaradi dviganja zraka ob gorskih pregradah
ANG.: *orographic cloud*
- orosítev** -tve ž pojav vodnih kapljic na površini predmetov ali rastlin zaradi kondenzacije
ANG.: *dew formation*
- orošévánje** -a s agrotehnični ukrep zaščite rastlin pred pozebo, pri katerem se pri temperaturi zraka 0 °C, izmerjeni s mokrim termometrom, na rastline z razpršilnim namakalnim sistemom nanašajo drobne kapljice vode, ki ob zamrzovanju sproščajo latentno toploto, z namenom preprečiti zniževanje temperature in posledično izgubo pridelka
ANG.: *sprinkling*
- órtofóto** -a m geometrično transformirani letalski posnetek v ortogonalni projekciji, narejen iz aerofotografije in modela reliefa, pri katerem so odstranjene popačenosti, povzročene zaradi oblikovanosti Zemljinega površja in nagnjenosti posnetka
ANG.: *orthophoto*
- ortogónálna metóda** -e -e ž geodetska metoda izmere zemljišč, ki temelji na izmeri pravokotnih koordinat za vsako posamezno točko in je primerna za območja z majhnimi višinskimi razlikami in z vzpostavljeno geodetsko mrežo
ANG.: *orthogonal method*
- ortotrópni pogánjek** -ega -jka m poganjek, ki raste pokončno in je običajno bujne rasti
ANG.: *orthotrophic shoot*
- oseménje** -a s del ploda, ki se razvije iz stene plodnice in obdaja seme ter se deli na endokarp, mezokarp in eksokarp **s**: perikárp
ANG.: *pericarp*
- osípálnik** -a m vlečni kmetijski stroj, ki z zemljo iz medvrstnega prostora prekrije krompir ali drugo okopavino in pri tem oblikuje leho
ANG.: *ridger*
- osípanje** -a s ► grebeničenje
- osípanje gróзда** -a -- s odpadanje posameznih cvetov z grozda ali zaustavitev razvoja

in zorenja posameznih jagod na grozdu, ki ostanejo drobne in zelene, zaradi različnih biotskih in abiotskih dejavnikov **s**: prestreljénost grózda
ANG.: *bunch shedding*

ospávávanje -a s obdelava tal, pri kateri se koreninski in stebelni deli rastlin prekrijejo z zemljo iz medvrstnega prostora, kar omogoča mehansko zatiranje plevla in zagotavlja, da ima rastlina v sušnem obdobju zaradi velike količine zemlje dovolj vode
ANG.: *ridging*

oslepítev kljúča -tve -- ž tehnološki postopek, s katerim se na ključu podlage pred cepljenjem s škarjami odstranijo vsa zimska očesa, da med siljenjem ali ukoreninjanjem trtne cepljenke ne bi brstela
ANG.: *bud removal*

osmíca -e ž turistična dejavnost, ki jo lahko dvakrat na leto v trajanju do deset dni opravlja kmetija z registrirano dopolnilno dejavnostjo in pri kateri se gostom strežejo vino in sokovi iz lastne pridelave, dokupijo pa se lahko ustekleničena naravna in mineralna voda, jabolčni sok, žganje, likerji in kava, poleg tega se jim dnevno lahko ponudijo tri krajevno značilne tople jedi, hladni prigrizki ter kruh in pecivo z lastne ali druge kmetije
ANG.: --

osmótski potenciál -ega -a m del vodnega potenciala, ki kaže razliko v prosti energiji kemično čiste vode in vode v talni raztopini, pri kateri večja koncentracija raztopljenih snovi, npr. soli, zmanjšuje prosto energijo vode in s tem dostopnost vode za rastline **s**: potenciál raztopine
ANG.: *osmotic potential*

osnóva pogánjka -e -- ž ▶ báza pogánjka

osnóvna bárvá -e -e ž barva, ki v celoti prekriva kožico ploda, običajno barvni odtenki od zelene do rumene, včasih tudi oranžne
ANG.: *background colour*

osnóvna dohodkóvna podpóra za trájnostnost -e -e -e -- -- ž plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike za zagotavljanje odporne in konkurenčne pridelave hrane, ki se izplačuje glede na upravičene hektarje kmetijskega zemljišča in katerega namen je ohranjanje proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč ter zagotavljanje stabilnega dohodka kmetijskih gospodarstev
ANG.: *basic income support for sustainability, BISS*

osnóvna gozdárska dejávnost -e -e -i ž dejavnost na kmetijskem gospodarstvu, ki je usmerjena v pridobivanje lesnih gozdnih proizvodov, npr. drv, hlodovine, sekancev, na gozdnih zemljiščih
ANG.: *basic forestry activity*

osnóvna kmetijska dejávnost -e -e -i ž dejavnost na kmetijskem gospodarstvu, ki je usmerjena v pridelavo rastlinskih ali živalskih proizvodov v nepredelani obliki na kmetijskih zemljiščih
ANG.: *basic agricultural activity*

osnóvna obdeláva tál -e -e -- ž obdelava tal, pri kateri se s plugom obračajo brazde ali se z rahljalkom rahljajo tla do globine 25 cm
ANG.: *primary tillage*

osnóvna žíca -e -e ž debelejša žica v vrsti v vinogradu, na katero je vezana vinska trta, deblo ali kordon in katere višina je odvisna od gojitvene oblike, uporablja pa se za povečanje stabilnosti celotne vrste v vinogradu
ANG.: *main wire*

osnóvno gnojénje -ega -a s gnojenje tal pred setvijo ali v zgodnji fazi razvoja kmetijskih rastlin, da se jim zagotovi dobra preskrba z makrohranili in mikrohranili za določen del rastne sezone ali celo rastno sezono, z uporabo organskih gnojil pa se poveča tudi vsebnost organske snovi v tleh
ANG.: *basic fertilisation*

osnóvno séme -ega -éna s seme, ki je pridelano iz elite in namenjeno za pridelavo certificirane semena
ANG.: *basic seed*

osnóvno tkívo -ega -a s tkivo višjih rastlin, ki je zgrajeno iz izodiametričnih celic s tankimi celičnimi stenami in ima relativno velike medcelične prostore, ki omogočajo prezračevanje trajnih tkiv **s**: parenhím
ANG.: *parenchyma*

ostála kmetijska zemljišča -ih -ih -išč s mn. dejanska raba zemljišč, primernih za kmetijsko pridelavo, ki s prostorskim aktom lokalne skupnosti niso določena kot trajno varovana kmetijska zemljišča in katerih obseg se lahko spreminja v postopku prostorskega načrtovanja lokalnih skupnosti tudi pred iztekom desetletnega obdobja uveljavitve lokalnega prostorskega akta **k**: OKZ
ANG.: *other agricultural lands*

ostála nèkmetijska zemljišča -ih -ih -išč s mn. zemljišča, ki niso primerna za kmetijsko pridelavo, vendar se upoštevajo pri ugotavljanju izpolnjevanja pogojev za ukrepe

kmetijske politike, npr. pozidano zemljišče, barje, trstičje, odprto zemljišče brez rastlinskega pokrova ali z nepomembnim rastlinskim pokrovom, voda

ANG.: *other non-agricultural lands*

ostáli trájni nasádi -ih -ih -ov m mn. dejanska raba zemljišč, zasajenih z eno ali več različnimi vrstami trajnih rastlin, ki ne sodijo med vinograd, sadovnjak ali oljčnik

ANG.: *other permanent plantations*

ostánki fitofarmacévtskih srédstev -ov

-- -- m mn. snovi, vključno z njihovimi presnovki in razgradnimi ali reakcijskimi produkti, ki so prisotni v rastlinah, na njih ali v proizvodih rastlinskega izvora, užitnih živalskih proizvodih, pitni vodi ali drugod v okolju kot posledica uporabe fitofarmacévt-skih sredstev **s:** rezidui

ANG.: *plant protection product residues*

ostarála kmetija -e -e ž socialnoekonomska struktura kmetije, na kateri so vsi družinski člani starejši od 65 let in statistično ne sodijo v skupino aktivnega prebivalstva, čeprav so na kmetiji še lahko dejavni

ANG.: *aged farm*

ostričevke -evk ž mn. *Cyperaceae* travam podobne rastline z večinoma trirobimi stebli in neizrazitim cvetnim odevalom ali brez njega, med katerimi večina uspeva na vlažnih do močvirnih tleh, manjšina pa na polsuhih do suhih siromašnih tleh, npr. gozdni sitec, dlakavi šaš, spomladanski šaš

ANG.: *sedges*

osuševálni járek -ega -rka m jarek, ki se uporablja za odvajanje slojne vode iz kmetijskih zemljišč **s:** drenážni járek, járek III. réda

ANG.: *drainage ditch*

osuševálni sistém -ega -a m sistem cevi in jarkov, ki se uporabljajo za preprečevanje ali zmanjšanje zastajanja vode, kontroliranje zasoljevanja tal in pridobitev novih kmetijskih zemljišč **s:** drenážni sistém, sistém odvodnjávanja

ANG.: *drainage system*

osuševánje -a s meliorativni ukrep za preprečevanje zastajanja vode v tleh in zniževanje nivoja podzemne vode na zemljišču, tako da je mogoča kmetijska pridelava in se zmanjša škoda, ki nastane, če je vode v tleh preveč **s:** drenáža, odvodnjávanje

ANG.: *draining*

otáva -e ž posušena krma, ki je pridobljena na travinju ali s koševinami druge košnje in katere pridelek je manjši od pridelka sena

ANG.: *second cut hay*

otávič -a m posušena krma, ki je pridobljena na travinju ali s koševinami tretje košnje in katere pridelek je manjši od pridelka sena in pridelka otave ter se na suhih ali negnojnih travnikih lahko tudi popase, ker spravilo zaradi majhnega pridelka ni ekonomično **s:** vnúka

ANG.: *third cut hay*

otépanje -a s postopek pridobivanja vlaken pri stebelnih predivnicah, npr. pri lanu, konoplji, pri katerem se z lomljenjem, drobljenjem in otresanjem stebel s trlico ali rebrastimi valji odstranijo oleseneli deli stebela in kratka vlakna ter se razrahlja ličje med dolgimi vlakni **s:** trénje

ANG.: *scutching*

otoplítev -tve ž pojav izrazito višjih temperatur zraka glede na trenutno stanje

ANG.: *warming up*

otróbi -ov m mn. ostanek mletja pri pridobivanju moke iz zrnja, npr. pšenice, v katerem so semenske ovojnice, v manjši meri tudi rezervne beljakovine in kalčki, ter ki se uporablja predvsem za krmo rejnih živali, pa tudi za prehrano ljudi zaradi vsebnosti vlaknin, beljakovin, nenasičenih maščob, mineralov in vitamina E

ANG.: *bran*

ôves ôvsa m *Avena sativa* L. žito, ki se prideluje na polju zaradi pridobivanja zrnja za krmo rejnih živali, pa tudi za prehrano ljudi, in se zaradi občutljivosti na nizke temperature seje predvsem kot jaro žito

ANG.: *oat*

ovése -ska m količina plodov, ki je na posamezni rastlini do obiranja

ANG.: *fruit set*

ovicíd -a m fitofarmacévtsko sredstvo za zatiranje žuželk in pršic v stadiju jajčec

ANG.: *ovicide*

ovipozícija -e ž odlaganje jajčec pri žuželkah, pri čemer samice lahko odlagajo jajčeca na rastline, če se njihove ličinke hranijo z nadzemnimi deli rastlin, npr. resarji, listne uši, stenice, ali v tla, če se njihove ličinke hranijo s podzemnimi deli rastlin, npr. strune, ogrci

ANG.: *oviposition*

ovsíga -e ž dosevek jarega ovsa in jare grašice, ki je namenjen za pridelavo krme

ANG.: *vetch-oats mixture*

óvula -e ž ► jájčna célica

ozáre ozár ž mn. površina na koncu ali na začetku njive, na kateri obračajo kmetijski stroji pred ponovnim opravljanjem dela na njivi

ANG.: *field margins*

ozimna sórta -e -e ž sorta, običajno poljščine, ki se seje ali sadi pozno poleti ali jeseni, saj za prehod iz vegetativne faze v generativno fazo razvoja potrebuje nizke temperature, in katere pridelek je primerjavi z jarimi sortami zaradi daljše rastne dobe večji
 ANG.: *winter cultivar*

ozimni posevek -ega -vka m ► prezimni posevek

ozimno žito -ega -a s žito, ki se seje pozno poletni ali jeseni, saj za prehod iz vegetativne faze v generativno fazo razvoja potrebuje daljše obdobje z nizkimi temperaturami, in katerega pridelek je v primerjavi z jarimi žiti zaradi daljše rastne dobe večji
 ANG.: *winter cereal*

ózki kolobár -ega -ja m kolobar, ki vključuje manjše število posevkov, zaradi česar se kolobarni člen vrne na isto kmetijsko zemljišče v manj kot 3 letih
 ANG.: *narrow crop rotation*

ozkolutéčni tráktor -ega -ja m traktor, ki ima kolotek širok od 1,25 m do 1,9 m, kar mu omogoča gibanje med vrstami sadnih dreves ali vinskih trt, zaradi česar se uporablja za dela v sadovnjakih in vinogradih s: sadjarsko-vinogradniški tráktor
 ANG.: *narrow-track tractor, orchard and vineyard tractor*

ozkolistni plevél -ega -a m plevel s podolgovatimi, navadno pokonci rastočimi listi, značilnimi za enokaličnice, npr. enoletna latovka, zeleni muhvič, navadna kostreba
 ANG.: *narrow-leaf weed*

ozkolistni trpôtéc -ega -tca m *Plantago lanceolata* L. koristna zel, ki spada med večletnice iz družine trpotčevk s pritlehno listno rozeto in je razširjena na srednje vlažnih in srednje hranljivih tleh večkosnih travnikov ali pašnikov ter ob veliki zastopanosti v travni ruši lahko zmanjša pridelek zelinja, med poletjem pa tudi njegovo kakovost zaradi slabo hranljivih in neokusnih generativnih stebel s: súličasti trpôtéc
 ANG.: *narrow-leaf plantain, ribwort plantain*

ózko vreténo -ega -a s okrogla gojitvena oblika drevesastih sadnih rastlin, cepljenih na šibko podlago, za katero sta značilna nizko deblo in odveden vrh ter pri kateri iz provodnika rastejo le nosilci rodnega lesa ali rodni les, spodnji nosilci pa so daljši od zgornjih s: vítko vreténo
 ANG.: *slender spindle*

označeválni feromón -ega -a m ► feromón razpršitve

ozráčéno obmóčje -ega -a s sloj tal ali podtalja nad gladino podzemne vode, kjer talne pore niso v celoti zapolnjene z vodo, ampak so delno zapolnjene z vodo in delno z zrakom v različnih razmerjih s: obmóčje aerácie, vadózna cóna
 ANG.: *unsaturated zone, vadose zone, zone of aeration*

ozráčje -a s ovoj plinov, ki obdaja Zemljo
 s: atmosféra
 ANG.: *atmosphere*

ožígálnik -a m nošeni, vlečeni ali samohodni kmetijski stroj, ki plevele izpostavi visokim temperaturam, zaradi česar se poškoduje njihova povrhnjica, kar povzroči izsuševanje in propad
 ANG.: *flame weeder*

P

pádavica sadik -e -- ž glivična okužba rastlin v času kalitve ali takoj po vzniku, ki je pogosta v prevlažnih razmerah in se kaže z gnitjem stebela sadike, ki se stanjša, zato rastlina izgubi oporo, se poleže in propade
 ANG.: *damping off*

padavíne -ín ž mn. voda v tekočem ali trdnem agregatnem stanju, ki nastane neposredno na tleh ali pade iz oblakov na tla
 ANG.: *precipitation*

padavíne lépega vreména -ín -- -- ž mn. količinsko zanemarljive padavine, ki nastanejo s kondenzacijo ali depozicijo na tleh, ko so ta znatno hladnejša od zraka, npr. rosa, slana, ivje
 ANG.: *precipitation forming in place*

padavíne slábega vreména -ín -- -- ž mn. padavine, ki iz oblakov padejo na tla v trdnem ali tekočem stanju, npr. dež, sneg, toča
 ANG.: *precipitation falling from clouds*

padavínska postája -e -e ž podnebna postaja, na kateri se vsak dan ob 7. uri po srednjeevropskem času izmerijo višina padavin, višina snežne odeje in višina

P

novozapadlega snega, vremenski pojavi pa se opazujejo čez cel dan

ANG.: *precipitation station*

padavinska vóda -e -e ž voda v trdnem ali tekočem stanju, ki iz ozračja pade na Zemljino površje **s**: meteórna vóda

ANG.: *meteoric water*

padavinski dogódek -ega -dka m časovno omejen pojav padavin, navadno dežnih ali snežnih, ki lahko traja tudi več dni

ANG.: *precipitation event*

padavinski fáktor -ega -ja m podnebni kazalnik za opredelitev podnebnega tipa, ki temelji na značilni časovni in krajevni porazdelitvi količine padavin v letu, npr. Langov padavinski faktor, Gračaninov padavinski faktor

ANG.: *rain factor*

padavinski máksimum -ega -a m največja količina padavin glede na dolgoletno povprečje za določeno obdobje v letu, ki predstavlja značilnost nekega podnebja

ANG.: *precipitation maximum*

padavinski mínimum -ega -a m najmanjša količina padavin glede na dolgoletno povprečje za določeno obdobje v letu, ki predstavlja značilnost nekega podnebja

ANG.: *precipitation minimum*

padavinski režím -ega -a m značilna časovna in krajevna porazdelitev količine padavin v letu

ANG.: *precipitation regime*

pádec -dca m razmerje med višinsko razliko in vodoravno razdaljo med dvema točkama, s katerima se določita naklon terena in njegova primernost za določeno vrsto kmetijske dejavnosti

ANG.: *fall*

pádnica -e ž linija pravokotnice na izohipso, ki povezuje točke, po katerih voda teče najhitreje

ANG.: *gradient line*

págosénica -e ž ličinka predstavnikov kožekrilcev Hymenoptera, ki ima glavo, tri pare nog in pomožne nožice, ki izraščajo na zadku in s katerimi se lažje premika po rastlinah, ki jih objeda, npr. jabolčna grizlica, repna grizlica

ANG.: --

págrózd -a m ► krílce grózda

pahljáčasta šóba -e -e ž ► špránjasta šóba

páleotlà -tál s mn. tla, ki so nastala v preteklih geoloških obdobjih in podnebnih razmerah ter ohranjajo fizikalne in kemijske lastnosti,

na katere sta vplivala takratno podnebje in vegetacija

ANG.: *paleosol, paleosoil*

páličasti váljár -ega -ja m drobilni valjar na združenem kmetijskem stroju, ki ima na obodu valja prečno nameščene dolge in tanke kovinske elemente krožnega ali pravokotnega prereza, ki pri gibanju valja okoli svoje osi drobijo talne grude, in je primeren za uporabo zlasti na lahkih tleh

ANG.: *cage roller*

palméta -e ž ploščata gojitvena oblika drevesastih sadnih rastlin, cepljenih na srednje bujne ali bujne podlage, za katero so značilni srednje visoko deblo in ogrodne veje, ki v isti etaži izraščajo iz provodnika na isti ali različni višini in pod kotom 90° ali pod kotom med 45° in 70°

ANG.: *palmette training system*

páprika -e ž *Capsicum annuum* L. vrtnina iz skupine plodovk, ki spada med toplotno zahtevne grmičaste zelnate enoletnice iz družine razhudnikovk in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi plodov, ki so lahko rumene, zelene, rdeče, vijolične ali oranžne barve in različnih oblik ter sladkega ali pekočega okusa in se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *pepper*

paradížnik -a m *Solanum lycopersicum* L. vrtnina iz skupine plodovk, ki spada med toplotno zahtevne zelnate enoletnice iz družine razhudnikovk in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi sočnih plodov, ki se oblikujejo na razvejanem nizkem ali visokem stebelu ter so različnih oblik, velikosti in barv, običajno rdeči in okrogli, in se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *tomato*

páradormánca -e ž ► prèddormánca

parafínirana cépljenka -e -e ž cepljenka, pri kateri sta cepič in cepljeno mesto prekrita z belo snovjo iz nasičenih ogljikovodikov, ki varuje kalus pred izsušitvijo, okužbami in mehanskimi poškodbami

ANG.: *paraffined graft*

parafíniranje -a s namakanje cepljenke v belo snov iz nasičenih ogljikovodikov pred siljenjem, po siljenju ali po klasiranju, da se kalus na cepljenem mestu zaščiti pred mehanskimi in okoljskim vplivi ter fitopatogenimi organizmi

ANG.: *paraffining*

parámeter namákanja -tra -- m parameter, ki opiše, koliko, kdaj in kako pogosto je treba rastlinam dodajati vodo, in sicer

norma namakanja, začetek namakanja, trajanje namakanja, turnus namakanja in hidromodul namakanja

ANG.: *irrigation parameter*

parazit -a m ► zajedavec

parazitoid -a m koristni organizem, ki je žuželka in rastlinske škodljivce zatira tako, da v gostitelja odloži eno ali več jajčec, iz katerih se razvijejo ličinke, ki se hranijo s tkivom gostitelja, zaradi česar ta pogine, iz poginulega škodljivca pa izleti odrasel osebek parazitoida

ANG.: *parasitoid*

parazitoidna ôsica -e -e ž ► zajedavska ôsica

parazitska bolézen -e -zni ž ► zajedavska bolézen

parazitska glíva -e -e ž ► zajedavska glíva

parcélna številka -e -e ž številka, ki je sestavni del identifikacijske oznake zemljiške parcele v katastru nepremičnin

ANG.: *land plot number*

parciálna diapávza -e -e ž diapavza, pri kateri se žuželka hrani, a se ne premika

ANG.: *partial diapause*

parenhím -a m ► osnovno tkívo

parenhímska célica -e -e ž izodiametrična celica, ki ima tanko celično steno in sestavlja osnovno tkívo

ANG.: *parenchymatic cell*

paritétno dohódek -ega -dka m dohodek, ki naj bi ga ustvaril poklicni kmet, da bi bil njegov zaslužek v čim večji meri primerljiv z dohodkom zaposlenih v drugih panogah gospodarstva

ANG.: *parity income*

párni tlák -ega -a m tlak, ki ga povzročajo molekule vodne pare v zraku

ANG.: *vapour pressure*

partenogenéza -e ž razmnoževanje, pri katerem se žuželka razvije iz neoplojenega jajčeca

ANG.: *parthenogenesis*

partenokarpíja -e ž razvoj ploda brez oploditve jajčne celice, ki je lahko spodbujen naravno ali umetno

ANG.: *parthenocarpy*

partenokárpna sórta -e -e ž sorta, za katero je značilen razvoj plodov brez oploditve jajčne celice, zaradi česar so plodovi brez semen

ANG.: *parthenocarpic cultivar*

partenokárpni plód -ega -a m plod, ki nastane brez oploditve jajčne celice, zato je brez semen

ANG.: *parthenocarpic fruit*

pártnersko kmetovánje -ega -a s neposredna prodaja pridelkov, pri kateri pridelovalec in zaključena skupina kupcev skupaj načrtujejo pridelavo, se dogovorijo za prevzem pridelkov in vzajemno prevzamejo tveganje, ki ga lahko povzroči izpad pridelka, npr. zaradi vremenskih razmer

ANG.: *community-supported agriculture*

pásasti grózdni sukáč -ega -ega -a m

Eupoecillia ambiguella (Hübner) škodljivec vinske trte, ki ima modrorjavo črto, ki se vleče čez rumenkasta krila in katerega gosence se prehranjujejo s cvetovi in dozorevajočimi grozdni jagodami, zaradi česar na njih nastanejo poškodbe, ki so vdorna mesta za glive in bakterije

ANG.: *European grape berry moth*

pásji hód -ega hód m štirikolesno krmiljenje, pri katerem sta sprednji in zadnji kolesi med vožnjo obrnjeni v isto smer, zaradi česar se traktor ali samohodni kmetijski stroj pri gibanju naprej sočasno pomika tudi prečno

ANG.: *crab steering*

pást -í ž biotehniški ukrep, ki se uporablja za načrtno spremljanje in neposredno zatiranje ciljnih škodljivcev s: vába

ANG.: *trap*

pastínák -a m *Pastinaca sativa* L. vrtnina iz skupine korenovk, ki spada med dvoletnice iz družine kobulnic in se prideluje z neposredno setvijo na pridelovalno površino ter se goji zaradi korena bele barve, ki se uporablja v prehrani ljudi

ANG.: *parsnip*

páša -e ž prehranjevanje predvsem travojedih živali z zelinjem ter z listi in mladimi poganjki lesnatih rastlin, pri čemer živali rastline same izbirajo, trgajo in zauživajo

ANG.: *grazing*

páša povprék -e -- ž nadzorovana paša, pri kateri je travojedim živalim dodeljena ena čredinka in pri kateri se ne upoštevata pašna perioda in pašni premor

ANG.: *continuous grazing*

pášna períóda -e -e ž čas, ki ga travojede živali prebijejo na posameznem pašniku ali v posamezni čredinki s: trájanje zasédbe

ANG.: *grazing period*

pášna površína -e -e ž kmetijsko zemljišče ali gozdno zemljišče, na katerem se travojede živali prehranjujejo s trganjem zelinja in se s tem v celoti ali delno oskrbijo z energijo in s hranili

ANG.: *grazing area*

pášna rába -e -e ž sistem rabe travinja ali večletnih koševin, pri katerem se travojede živali med rastno sezono delno ali v celoti prehranjujejo s trganjem zelinja

ANG.: *grazing system*

pášna sezóna -e -e ž obdobje leta, ko se običajno izvaja paša in katerega dolžina je odvisna predvsem od podnebnih razmer, in sicer dolžine dneva, temperature zraka in padavin

ANG.: *grazing season*

pášni aparát -ega -a m priprava, priključena na elektroograjo in ustrezno ozemljena, ki iz prejete elektrine, napetosti 12 V ali 220 V, ustvari vsako sekundo zelo kratki pulz električnega toka, ki ima do 8,0 kV napetosti, s čimer omogoča nadzorovano pašo in varovanje rejnih živali pred napadi zveri

ANG.: *electric fence energizer*

pášni dnévník -ega -a m dokument za dnevno zapisovanje poteka nadzorovane paše in izvajanja vseh drugih opravil, npr. vzdrževanja ograje, oskrbe z vodo za napajanje travojedih živali, gnojenja, dosejavanja, košnje, in podatkov, ki so pomembni za ocenjevanje uspešnosti vodenja nadzorovane paše

ANG.: *grazing diary*

pášnik -a m kmetijsko zemljišče, ki je praviloma ograjeno in na katerem rastejo pretežno zelne rastline, lahko pa tudi lesnate rastline, in je namenjeno paši

ANG.: *pasture, pastureland*

pášni obhòd -ega -óda m čas med začetkoma dveh zaporednih pašnih period na določeni pašni površini, npr. čredinki **s:** obhòd črede

ANG.: *rotation cycle, stocking cycle*

pášni ostánki -ih -ov m mn. živ rastlinski material, ki se določi po končani paši in vključuje nepopasane nadzemne dele rastlin travne ruše nad običajno višino paše, nezaželeno rastline in višek kakovostne paše ter se izrazi v kilogramih suhe snovi na hektar

ANG.: *grazing residuals*

pášni premòr -ega -ôra m časovna perioda, ko na določeni čredinki ne poteka paša med dvema pašnima periodama, da se travna ruša obnovi

ANG.: *rest period*

pášniška tlà -ih tál s mn. travniška tla, ki se zaradi plitvosti in kamnitosti ne morejo kositi ali obdelovati, zato je na njih mogoča samo pašna raba

ANG.: *pasture soil*

pášništvo -a s področje travništva, ki se ukvarja s proučevanjem sistemov paše, interakcij med tlemi, travno rušo in travojedimi živalmi ter tehnologijo paše na travinju, njivah in pašno-gozdnih zemljiščih

ANG.: *pasture science*

pášno-kòsna rába -e -e ž sistem rabe travinja ali večletnih koševin, pri katerem se v isti rastni sezoni na posameznih čredinkah izmenjujeta defoliacija zelinja z rezanjem in prehranjevanje travojedih živali s trganjem zelinja

ANG.: *grazing and cutting system*

patogén -a m organizem, ki sodi med glive, viruse ali bakterije in na gostitelju povzroči bolezen

ANG.: *pathogen*

pávje okó -ega očésa s glivična bolezen oljk, ki jo povzroča vrsta *Spilocaea oleagina* in se kaže v obliki okroglih madežev sivkaste barve, ki se pojavijo na listih in se postopno razširijo ter obdajo z rumenkastim obročem, zaradi česar je zmanjšana fotosintezna površina, posledično pa tudi pridelek **s:** oljkova kozávost

ANG.: *olive leaf spot*

pávoditeljica -e ž poganjek, ki raste tik pod voditeljico in običajno bujneje od nje

s: konkurénčni poganjek

ANG.: *competing shoot*

PDM -- [pəðəmə] m ◀▶ polnovredna delovna móč

pécelj -clja m **1.** del cveta ali ploda, s katerim je ta pritrjen na steblo rastline

ANG.: *pedicel*

2. del lista, s katerim je ta pritrjen na steblo rastline

ANG.: *petiole*

3. del grozdne jagode, s katerim je ta pritrjena na pecljevino

ANG.: *pedicel*

péceljni sínus -ega -a m zarez a v listni ploskvi med dvema spodnjima stranskima krpama, kjer je pecelj vraščen v listno ploskev

ANG.: *petiolar sinus*

pecljánje -a s postopek ločevanja grozdnih jagod od peclja pri pridelavi vina in rozin, ki se izvede takoj po obiranju grozolja

ANG.: *berry detachment*

pecljájti cvét -ega -a m cvet, ki ima cvetni pecelj, s katerim je pritrjen na rastlino

ANG.: *peduncle flower*

pecljevina -e ž zeleni del grozda vinske trte ali sadne rastline, npr. črnega ribeza, ki

povezuje in nosi posamezne jagode ter se pri pečljanju običajno zavrže

ANG.: *stem*

pečka -e ž seme pri pečkarjih, ki se razvije v notranjosti peščišča in je obdano s semensko ovojnico

ANG.: *pip*

pečkáři -ev m mn. skupina sadnih vrst, za katere so značilni plodovi s pečkami, ki jih obdajata sočno meso in kožica, npr. jabolana, hruška

ANG.: *pomes*

pečkáti plód -ega -a m plod, ki se razvije iz plodnice in cvetišča ter ima peščišče s pečkami, ki jih obdajata sočno meso in kožica

ANG.: *pome*

pečkáto sádje -ega -a s plodovi različnih sadnih vrst, za katere je značilno, da neužitna semena in peščišče obdajata sočno meso in kožica ter imajo majhno kalorično vrednost zaradi velike vsebnosti vode, npr. jabolko, hruška

ANG.: *pome fruits*

pedogenétska lastnosť -e -i ž ► tlotvorna lastnosť

pedogenétski dejávník -ega -a m ► tlotvorni dejávník

pedogenétski procés -ega -ésa m ► tlotvorni procés

pedogéni karbonáti -ih -ov m mn. kalcijevi, magnezijevi ali natrijevi karbonati v tleh, ki so nastali z izobarjanjem iz talne raztopine **s**: sekundárni karbonáti

ANG.: *pedogenic carbonates, secondary carbonates*

pedologija -e ž veda, ki proučuje zakonitosti nastajanja in razvoja tal, fizikalne, kemijske in biološke lastnosti tal, procese v tleh, vloga tal v kroženju snovi in energije, degradacijske procese ter vpliv človekovega delovanja na tla

ANG.: *soil science, pedology*

pedolóška analíza -e -e ž ► analíza tál

pedolóška jáma -e -e ž izkop tal od površine do matične podlage, namenjen pripravi in opisu talnega profila

ANG.: *soil pit*

pedolóški profil -ega -a m ► tálni profil

pedón -a m osnovna tridimenzionalna enota tal, ki zajema vse horizonte od površine do matične podlage, običajno s prečnim presekom med 1 m² in 10 m²

ANG.: *pedon*

pedotransférna fúnkcija -e -e ž ► pretvórbena fúnkcija tál

péhtran -a m *Artemisia dracunculus* L. dišavnica iz družine nebinovk, ki spada med grmičaste trajnice srednje velikosti in se seje neposredno na pridelovalno površino ter se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba

ANG.: *tarragon*

pêlin -ína m *Artemisia absinthium* L. zelišče iz družine nebinovk, ki spada med trajnice pokončne rasti in se goji zaradi grenkih listov, ki se uporabljajo v zdravilne namene

ANG.: *wormwood*

pêlod -óda m rastlinska tvorba, večinoma v obliki finega prahu, ki se tvori iz prašnikih semenk in vsebuje pelodna zrna **s**: cvétni práh

ANG.: *pollen*

pelódna vréčka -e -e ž del polprašnice, v katerem se z delitvijo celic, pri katerih pride do zmanjšanja števila kromosomov za polovico, razvijajo pelodna zrna

ANG.: *pollen sac*

pelódni mešíček -ega -čka m cevčica, ki se razvije iz kalečega pelodnega zrna in ima sposobnost proreti skozi vrat pestiča do semenske zasnove, po kateri se spusti moška spolna celica

ANG.: *pollen tube*

pelódno zríno -ega -a s razvojna stopnja moškega gametofita pri semenkah, ki se razvije iz mikrospore v prašniku in ima haploidno število kromosomov

ANG.: *pollen grain*

penéče víno -ega -a s vino, pridelano s primarno in sekundarno alkoholno fermentacijo, ki ima zaradi ogljikovega dioksida v steklenici, v kateri poteka sekundarna fermentacija, tlak vsaj 3 bare

ANG.: *sparkling wine*

penetránt -a m adheziv, ki poveča pretočnost celičnih sten povrhnjice tako, da razmehča voske na rastlini, zaradi česar je tretiranje s herbicidi bolj učinkovito

ANG.: *penetrant*

penetrométer -tra m naprava za ugotavljanje trdote mesa plodov, ki meri silo, potrebno, da bat določenega premera predre kožico ali se vdre v meso do določene globine ploda

ANG.: *penetrometer*

pénjevec -vca m rozga, ki izrašča iz dvoletnega lesa in se pri zimski rezi prikrajša na šest ali sedem zimskih očes

ANG.: *shorter cane*

Penman-Monteithova metoda -e -e [pénman montítova] ž metoda izračunavanja evapotranspiracije z vegetacijo poraslih površin na podlagi klimatoloških podatkov in lastnosti rastlinskega pokrova

ANG.: *Penman-Monteith method*

Penmanova metoda -e -e [pénmanova] ž metoda izračunavanja evaporacije z odprte vodne gladine na podlagi klimatoloških podatkov

ANG.: *Penman method*

pepélasta plésen -e -sni ž glivična bolezen, ki jo povzročajo vrste iz reda Erysiphales in pri kateri se na površju okuženih rastlin razvije sivobela prevleka, npr. jablanova pepelasta plesen **s**: pepélovka

ANG.: *powdery mildew*

pepélovka -e ž ► pepélasta plésen

pepélovka vínske trte -e -- -- ž ► oídij vínske trte

pêrgola -e ž ► návodni látник

perifíza -e ž pojav, da rast rastline določa fiziološko stanje tistega dela matične rastline, iz katerega je bila razmnožena, ki je spodbujen z rastnimi razmerami, npr. z osvetlitvijo, s sušo

ANG.: *periphysis*

perikárp -a m ► oseménje

permakultúrno načélo -ega -a s načelo, ki temelji na opazovanju narave, naravnih sistemov, prepoznavanju trajnostnih vzorcev in njihovem povezovanju ter uporabi v življenju posameznika in pri družbenih dejavnostih, kot so kmetijstvo, arhitektura in energetika, npr. opazuj in sodeluj, uporabi in ceni obnovljive vire, izkoriščaj in ceni različnost

ANG.: *permaculture principle*

permanéntni škodljívec -ega -vca m ► stálni škodljívec

pérnato deljéni list -- -ega -a m deljeni list, pri katerem krpe izhajajo iz osrednje žile

ANG.: *pinnately lobed leaf*

peronóspora vínske trte -e -- -- ž bolezen vinske trte, ki jo povzroča gliva *Plasmopara viticola*, ki okužuje zelene dele vinske trte in pri kateri se na listih oblikujejo svetlejši rumeni madeži, ki nekrotizirajo in ob močnejši okužbi odpadejo, okuženi kaberniki, grozdni peclji in grozdne jagode pa se posušijo

ANG.: *downy mildew of grapevine*

pések -ska m teksturni razred tal z več kot 43 % delcev, manjših od 0,002 mm, manj kot 50 %

melja in največ 20 % gline, ki je značilen za lahka tla

ANG.: *sand*

pesticíd -a m kemično sredstvo za zatiranje različnih škodljivih organizmov, ki je glede na namen uporabe in predpise fitofarmaceutsko sredstvo ali biocidni proizvod

ANG.: *pesticide*

pestič -íča m ženski del cveta kritosemenk, ki je sestavljen iz brazde, vratu in plodnice s semenskimi zasnovami

ANG.: *pistil*

peščéni nanòs -ega -òsa m sediment delcev v velikosti peska, ki je posledica rečnega, morskega ali eolskega nanosa

ANG.: *sandy sediment*

peščíšče -a s endokarp pečkatih plodov, razdeljen na več prekatov, v katerem so običajno pečke

ANG.: *core*

pêta -e ž element, pritrjen na zadnjo stran plaza, ki drsi po dnu brazde in nanj prenaša navpično obremenitev plužnega telesa

ANG.: *landside heel*

pêta cépljenke -e -- ž spodnji del ključa podlage, iz katerega se med ukoreninjenjem razvijejo nadomestne korenine trtne sadike

ANG.: --

peteršilj -ílja m *Petroselinum crispum* (Mill.) Fuss vrtnina iz skupine korenovk, ki spada med dvoletnice iz družine kobulnic in je vzgojena iz semena, redkeje preko sadik, ter se goji zaradi listov in korenin, ki se v prehrani ljudi uporabljajo kot začimba

ANG.: *parsley*

pF krivúlja -- -e [pafà] ž ► krivúlja vodozadrževalnih lastnosti tal

PGO -- [pəgəó] m ◀► priznána geográfska oznáka

pH tál -- -- [pəhá] m koncentracija oksonijevih ionov v talni raztopini, ki je izražena kot negativni desetiški logaritem in je merilo kislosti tal

ANG.: *soil pH*

piezométer -tra m vrtina, ki se uporablja za meritve statične gladine podzemne vode

ANG.: *piezometer*

pikíranje -a s prenos sejancov zelenjadnic v gojitvene platoje ali v gojitvene lončke, v katerih so zagotovljene ugodne rastne razmere, zaradi česar se razvijejo kakovostne sadike

ANG.: *seedling transplanting*

pilírano séme -ega -éna s ► obložéno séme

pinciranje -a s **1.** ukrep, s katerim se odstranjujejo stranski poganjki pri zelenjadnicah, npr. pri paradizniku, kumarah, da se doseže enostebelna rast rastline, ki omogoča hitrejši začetek cvetenja, plodenja in zorenja plodov
ANG.: *pinching out*

2. ► vrščikanje

píra -e ž *Triticum aestivum* L. ssp. *spelta* žito s plevnatimi zrni v klasku in z lomljivim klasnim vretenom, ki se prideluje zaradi ugodne kemijske sestave zrnja za prehrano ljudi, vendar je v pridelavi zaradi majhnega pridelka manj razširjeno
ANG.: *spelt*

piramidálna oblíka -e -e ž okrogla gojitvena oblíka pri drevesastih sadnih rastlinah, ki ima visoko deblo in spiralno razporejene poganjke na enem provodniku
ANG.: *pyramidal form*

piranométer -tra m ► solariméter

PK -- [pøkà] m ◀► pólska kapacitéta

PK gnojílo -- -a [pøkà] s mineralno gnojilo, ki vsebuje rastlinski hranili fosfor in kalij
ANG.: *PK fertiliser*

plačilna pravíca -e -e ž pravica, na podlagi katere so kmetijski proizvajalci upravičeni do določenega zneska podpore za prijavljeni hektar kmetijskega zemljišča, ki ima v evidenci grafičnih enot rabe kmetijskega gospodarstva določeno ustrezno dejansko rabo
ANG.: *payment right*

plagiotrópni pogánjek -ega -jka m poganjek, ki raste položno ter za katerega so značilni krajši internodiji, počasnejša rast in hitrejši pojav rodnih brstov v primerjavi s poganjkom, ki raste pokončno
ANG.: *plagiotropic shoot*

planiméter -tra m merilni instrument za obdelavo prostorskih podatkov z namenom določevanja površine zemljišča na zemljevidih
ANG.: *planimeter*

planimetriranje -a s metoda določevanja površine zemljišča na zemljevidih v fizični ali digitalni obliki z znanim merilom in s kartografsko projekcijo, npr. za izdelavo katastrskega načrta, ortofota
ANG.: *planimetrics*

planína -e ž gospodarska enota, ki vključuje planinske pašnike in pripadajoče objekte, npr. hleve, sirarne, stane, za poletno kmetovanje na območju gorskega sveta in je glede na način priraje in vrsto travojedih živali lahko npr. mlečna, kravja, ovčja
ANG.: *mountain*

planínski pašník -ega -a m pašnik nad gozdno mejo v subalpinskem in alpskem pasu, kjer v poletnem času poteka paša travojedih živali, npr. govdi, drobnice, običajno z več kmetij
ANG.: *mountain pasture*

plánska kalkulácija -e -e ž kalkulacija stroškov, narejena na začetku gospodarskega leta, koledarskega leta ali pred začetkom proizvodnega procesa, s katero se ocenjuje smotrnost proizvodnje glede na predvidene stroške proizvodnje določenega proizvoda ali storitve ter prodajno ceno
ANG.: *planned calculation*

plánšarstvo -a s gospodarjenje na planinskih pašnikih v poletnem času, pri katerem se s pašo krav molznic ali drobnice proizvajajo tradicionalni izdelki iz mleka, zlasti siri, kar prispeva k ohranjanju kulturno-gospodarske dediščine
ANG.: *Alpine dairy farming, mountain farming*

plantáza gózdnega drévja -e --- ž nasad gozdnega drevoja, ki je namenjen pridelavi lesa, okrasnih dreves in plodov ali drugih delov dreves in pri katerem so razdalje med drevesi že ob zasaditvi takšne kot ob predvidenem končnem razvoju sestoja
ANG.: *forest trees plantation*

plastenják -a m rastlinjak, ki je prekrit z enoslojno ali dvoslojno prosojno mehko folijo ali s trdo plastično kritino in ima konstrukcijo iz plastičnih mas, aluminija ali jekla, temelji pa so vkopani ali jih ni
ANG.: *plastic greenhouse*

plástnica -e ž ► izohípsa

plastohrón -a m časovni interval pri nastajanju novih listnih zasnov, ki pri travi v ugodnih razmerah traja od pet do šest dni, v neugodnih razmerah proti koncu rastne sezone pa več kot deset dni
ANG.: *plastochron*

plást tál -í -- ž ► slòj tál (1, 2)

plavajóci hidropónski sistém -ega -ega -a m hidroponsko gojenje, pri katerem so rastline v mrežastih lončkih vložene v stiroporne plošče in položene v bazen, ki je napolnjen s hranilno raztopino in v katerem plavajo na gladini, tako da so korenine v stiku s hranilno raztopino
ANG.: *floating hydroponic system, floating hydroponics*

pláz -a m delovni element na plužnem telesu, s katerim se plug opira ob steno brazde, ko izriva odrezano brazdo v drugo smer, s čimer omogoča stabilnost pluga v brazdi
ANG.: *landside*

plazéča dételja -e -e ž ▶ béla dételja

plazéča šopúlja -e -e ž *Agrostis stolonifera* L.

nizka vrsta trave s pritlikami, ki dobro prenaša mehanske obremenitve in nizko defoliacijo, zaradi česar je razširjena predvsem na težjih in vlažnih do mokrih tleh pašnikov ter primerna kot travna ruša za zelo pogosto košene športne trate

ANG.: *creeping bentgrass*

plazéča tráva -e -e ž trava, pri kateri steblo polega in se ukoreninja na nodijih

ANG.: *creeping grass*

plazéče stéblo -ega -a s steblo pri bučevkah, ki nima opornih tkiv, zato polega po tleh ali se ovija ob opori, npr. pri buči, kumari, meloni

ANG.: *trailing stem*

plenílec -lca m koristen organizem, ki je lahko žuželka, pršica ali druga žival in rastlinske škodljivce zatira tako, da jih napada, se z njimi hrani in jih s tem pokonča **s**: predátor

ANG.: *predator*

plétev mládik -tve -- ž ampelotehnični ukrep, pri katerem se z rodnega lesa odstranijo rodne mladike, ki so se razvile iz stranskih brstov, in nerodne mladike, ki izraščajo iz večletnega lesa **s**: mandánje

ANG.: *shoot removal*

plétje -a s postopek odstranjevanja plevelov v posevkih in nasadih kmetijskih rastlin s puljenjem, okopavanjem, prekopavanjem ali mulčenjem

ANG.: *weeding*

pléva -e ž luskasta tvorba, ki obdaja žitno zrno in je lahko prosta, ko odpade pri žetvi ali mlačvi, ali pa ovija zrno in je prirasla na semensko lupino, zaradi česar je treba zrno oluščiti

ANG.: *chaff*

plevéel -a m samonikla rastlina, ki je nezaželen v posevkih ali trajnih nasadih, ker ovira in moti pridelavo kmetijskih rastlin

ANG.: *weed*

plevéelno séme -ega -éna s seme določene rastlinske vrste, ki v semenu za setev ali v pridelku gojenih rastlin ni zaželeno, ker povzroči zapleveljenost kmetijskega zemljišča ali zmanjša kakovost pridelka, zato se s postopki čiščenja odstranjuje

ANG.: *weed seed*

plevéenec -nca m plod trav in nekaterih žit, ki je tesno obdan s predplevo in krovno plevo, npr. plevelenec trpežne ljuljke, navadnega ovsca, ječmena

ANG.: *hulled grain, husked grain*

plezálna korenína -e -e ž ▶ oprijemálna korenína

plínasta fáza tál -e -e -- ž ▶ tálni zrák

plítva tlà -ih tál s mn. tla z globino manjšo od 30 cm, razen pri humusnoakumulativnih tleh, za katere velja meja 10 cm, kar vpliva na njihovo pridelovalno sposobnost

ANG.: *shallow soil*

pljuskóvna erozija -e -e ž vodna erozija, pri kateri se talni delci zaradi udarca dežnih kapelj ločijo od talne površine in se premaknejo na vse strani

ANG.: *splash erosion*

plód -a m užitni del rastline, ki se po oploditvi, apomiksisu ali partenokarpiji razvije iz plodnice, lahko pa tudi iz drugih delov cveta ali socvetja, ter je sestavljen iz mesnatega osemenja ali suhega osemenja in običajno tudi iz semen

ANG.: *fruit*

plodič -lča m plod, ki je na sredini razvoja od cveta do zrelosti in je manjši od končne velikosti ploda, običajno zelene barve, zelo čvrst in kisel

ANG.: *fruitlet*

plódnica -e ž spodnji del pestiča, v katerem je semenska zasnova

ANG.: *ovary*

plódni líst -ega -a m list s semensko zasnovo, ki je ženski razmnoževalni del cveta in pri kritosemenkah tvori pestič **s**: karpél

ANG.: *carpel*

plóдова vínska mušica -e -e -e ž *Drosophila suzukii* (Matsumura) škodljivec, ki na zorečih ali zrelih plodovih rastlin, npr. koščičarjih, jagodičju, grozdju, odlaga jajčeca, iz katerih se razvijejo žerke, ki se prehranjujejo z mehkim tkivom plodov in ga spreminjajo v kašasto gmoto, na mesto poškodbe pa se navadno naselijo različne glive in bakterije

ANG.: *spotted wing drosophila*

plódovke -ovk ž mn. kmetijske rastline iz različnih družin, ki se pridelujejo na vrtu ali njivi zaradi pridobivanja plodov za prehrano ljudi večkrat v sezoni, npr. paradižnik, paprika, jajčevac, kumara, melona, bučka

ANG.: *fruiting vegetables*

plóha -e ž kratkotrajen padavinski dogodek, praviloma z manjšo količino padavin

ANG.: *shower*

ploskóvna erozija -e -e ž ▶ površinska erozija

ploskóvni nivelmán -ega -a m detajlni nivelman za določanje oblike Zemljinega površja

ANG.: *areal levelling*

ploščáta gojítvena oblika -e -e -e ž gojítvena oblika drevesastih sadnih rastlin, pri kateri so veje iz provodnika usmerjene le v smeri vrst v sadovnjaku, npr. palmeta
ANG.: *flat training system*

plóščíčasta okulácija -e -e ž cepljenje na speče oko, pri katerem se na podlagi odreže del lesa elipsaste oblike, na katerega se položi cepič z brstom, ki je enake velikosti kot del, odrezan na podlagi, nato pa se staknjena dela tesno povežeta
ANG.: *chip budding*

plúg -a m kmetijski stroj, ki se uporablja za obračanje, rahljanje in zračenje tal pri osnovni obdelavi tal in je sestavljen iz plužnega telesa, ki ga gredelj povezuje z okvirjem pluga, na katerem so delovni elementi za oranje
ANG.: *plough, plow*

plúg krájnik -a -a m enosmerni plug z enim ali več plužnimi telesi, nameščenimi na spodnji strani okvirja, ki odlaga brazdo na desno stran glede na smer vožnje traktorja
ANG.: *single-sided plough*

plúmula -e ž zasnova stebela na enem od polov embria v semenu, iz katere se razvijejo nadzemni deli rastline s: stebelce
ANG.: *plumule*

pluviográf -a m ► ombrográf

pluvióméter -tra m ► ombrométer

plúžna dëska -e -e ž delovni element plužnega telesa, ki dvigne odrezano brazdo, jo zdrobi in obrne za 135° ter je izdelan v različnih oblikah, ki so prilagojene tipu tal, npr. dolga deska za težka tla, strma deska za lahka tla
ANG.: *mouldboard*

plúžna gláva -e -e ž delovni element, ki tvori konec gredlja in na katerem so pritrjeni lemež, plužna deska, plaz in peta
ANG.: *plough head*

plúžni rahljálnik -ega -a m rahljálnik za obdelavo tal do globine 30 cm, ki ima toge nogače razporejene v dveh vrstah, razmik med sosednjima nogačama pa je od 30 cm do 35 cm
ANG.: *plough chisel*

plúžno teló -ega -ésa s delovni element pluga, pritrjen na okvir pluga in sestavljen iz plužne glave, gredlja, lemeža, plužne deske, plaza in pete, ki brazdo odreže, dvigne, obrne in zdrobi
ANG.: *plough body*

pnev mátska sejálnica -e -e ž sejálnica, ki semena z zračnim tokom, ustvarjenim s

puhalom, ki je gnan s priključno gredjo traktorja, odmetava v brazdo
ANG.: *pneumatic seeder*

pnev mátski trosilnik -ega -a m trosilnik, pri katerem dovajalni kolot mineralno gnojilo iz nasipnice prenese v zračni tok, ustvarjen s puhalom, ki gnojilo odmeče na površino zemljišča, pri čemer je delovna širina trošenja 36 m
ANG.: *pneumatic spreader*

pobirálna napráva -e -e ž naprava na samonakladalni prikolicci, balirki ali silaznem kombajnu, ki s tal samodejno dviguje voluminozno krmo in jo potiska v nakladalni prostor
ANG.: *pick-up device*

pobóčna mēgla -e -e ž megla, ki nastane nad dvigajočim se terenom, kamor se nariva vlažen zrak, ki se ob prisilnem dviganju ohlaja, ko doseže temperaturo rosišča, pa se vodna para kondenzira
ANG.: *upslope fog*

pobóčna vóda -e -e ž tok vode, ki se steka po nagnjenih površinah
ANG.: *slope runoff*

pocvítanje -a s ► naknádnó cveténje

podáljšano delovánje -ega -a s ► reziduální učínek

podáljšek dēbla -ška -- m **1.** ► provódnik
2. ► kordón

podatkováni slóž -ega slóžja m niz podatkov rastrskega ali vektorskega tipa, s katerim je v grafični obliki položajno, geometrično in atributno opisan fizični pojav ali proces v prostoru
ANG.: *spatial data layer*

pódhorizónt -a m različica glavnega horizonta, ki ima poudarjeno eno ali več njegovih lastnosti in se označuje tako, da se veliki črki za glavni horizont doda mala črka za lastnost, ki se pojavlja v glavnem horizontu, npr. Go horizont, Ap horizont, Oh horizont
ANG.: *subhorizon*

podlága -e ž **1.** hortikúltúrna rastlina, ki se goji zato, da se nanjo cepi druga rastlina
ANG.: *rootstock*

2. del cepljene rastline, ki vključuje njen koreninski sistem in del stebela pod cepljenim mestom
ANG.: *rootstock*

3. del ukoreninjene trtne cepljenke pod kalusom, ki je običajno pridobljen iz severnoameriških vrst vinske trte, odpornih na trtno uš
ANG.: *rootstock*

podnébje -a s statistični opis vremena skozi daljše, običajno 30-letno obdobje, ki je predstavljen s povprečnimi in ekstremnimi vrednostmi meteoroloških spremenljivk **s**: klíma
ANG.: *climate*

podnébna normála -e -e ž ► podnébno obdobje

podnébna postája -e -e ž meteorološka postaja, na kateri se vsak dan ob 7., 14. in 21. uri po srednjeevropskem času izvajajo opazovanja nekaterih meteoroloških spremenljivk, pri čemer se vsak dan ob 7. uri izmerijo višina padavin, snežne odeje in novozapadlega snega, vremenski pojavi pa se opazujejo čez cel dan **s**: klimatološka postája
ANG.: *climatological station*

podnébna značilnost -e -i ž prikazani element podnebja v prostorski in časovni razporeditvi, običajno na klimatološkem grafu **s**: klimátska značilnost
ANG.: *climatological characteristic*

podnébne spremémbe -ih -émb ž mn. spremenjena povprečja podnebnih značilnosti, npr. povprečnih mesečnih temperatur, ki trajajo daljše obdobje, tipično vsaj nekaj desetletij **s**: klimátske spremémbe
ANG.: *climate changes*

podnébni diágrám -ega -a m grafični prikaz podnebnih značilnosti določenega kraja ali širšega območja, ki kaže sezonske spremembe, ekstremne in srednje vrednosti meteoroloških spremenljivk ter predstavlja zgoščen povzetek lokalnega podnebja **s**: klímadiágrám, klimátski diágrám
ANG.: *climate diagram, climatic diagram*

podnébni kazálnik -ega -a m številčna vrednost prikaza osnovnih podnebnih značilnosti, ki je izračunana iz osnovnih meteoroloških spremenljivk v daljšem časovnem obdobju **s**: klimátski ín-deks
ANG.: *climate index*

podnébni scénárij -ega -a m verjeten in ponostavljen opis možnega razvoja podnebja za več desetletij naprej **s**: klimátski scénárij
ANG.: *climate scenario*

podnébni sistém -ega -a m dinamični sistem, v katerem se prepletajo dejavniki ozračja, hidrosfere, površinskega sloja tal, živega sveta in ledenega pokrova **s**: klimátski sistém
ANG.: *climate system*

podnébno obdóbjje -ega -a s obdobje, dolgo najmanj 30 let, v katerem se pojavljajo

določene podnebne značilnosti na nekem območju **s**: klimatolóško obdóbjje, podnébna normála
ANG.: *climate normal, climatological normal, climate period, CN*

podorína -e ž posevek ene rastlinske vrste ali mešanice rastlinskih vrst, ki se v določeni razvojni fazi rastle zdrobi, rastlinski ostanki pa se plitko zadelajo v tla, in katerega namen je izboljšanje pridelovalnih lastnosti tal, npr. povečanje vsebnosti hranil v tleh, izboljšanje strukture tal, povečanje biološke aktivnosti tal, zmanjšanje erozije in izgub hranil iz tal **s**: zeléni gnój
ANG.: *green manure*

podpovršinski odtók -ega -óka m ► podpovršinski tók

podpovršinski tók -ega -a m odvajanje dela infiltrirane vode pod površino tal po pobočju v vodno telo **s**: podpovršinski odtók
ANG.: *subsurface flow*

podpovršinski vzórec tál -ega -rca -- m vzorec tal, odvzet pod globino obdelanega sloja tal na njivah ali pod organskimi horizonti v gozdu, ki zajame večinoma mineralne horizonte
ANG.: *subsoil sample*

podprta kapilárna vóda -e -e -e ž kapilarna voda, ki se dviga z gladine podzemne vode v kapilarne pore
ANG.: *supported capillary water*

podrahljálnik -a m rahljálnik za osnovno obdelavo težkih in zbitih tal, ki deluje v globini do 50 cm in pri katerem nogače povečajo zračnost tal in omogočijo odtok površinske vode
ANG.: *subsoiler*

podrahljávanje -a s osnovna obdelava tal v globini od 40 cm do 60 cm, pri kateri se ta ne obrnejo, ampak se prebijajo zbiti sloji tal ali mehkih kamnin, kar poveča njihovo zračnost in zagotovi boljše rast rastlin **s**: rípanje
ANG.: *deep loosening, subsoiling*

podrásla plódnica -e -e ž plódnica, ki je običajno ugreznjena v cvetišče in z njim zrasta, vsi ostali deli cveta pa so nameščeni nad njo
ANG.: *inferior ovary*

podsájanje -a s sajenje sadike na sadilno mesto, na katerem je predhodno zasajena rastlina propadla
ANG.: *replanting*

podsévek -vka m posevek kmetijske rastle, ki se seje v glavni posevek, npr. setev semena detelje v posevek žita
ANG.: *undersown crop*

podtálje -a s matična podlaga ali trdo tehnično gradivo, ki leži pod organskimi horizonti in mineralnimi horizonti

ANG.: *base layer*

podvôdna tlà -ih **tál** s mn. **1.** tla, ki nastanejo pod vodno gladino stoječih in počasi tekočih vod **s:** súbakválna tlà

ANG.: *subaqueous soil*

2. enota slovenske klasifikacije tal, ki združuje tla, nastala pod različnimi vodnimi telesi **s:** súbakválna tlà

ANG.: *subaqueous soil*

podzémna vôda -e -e ž voda v območju nasičenja in v neposrednem stiku s tlemi ali podtaljem, ki se navadno nabira v sipkih kamninah nad neprepustnimi sloji

ANG.: *groundwater*

podzémni dél rastlíne -ega -a -- m del rastline, ki je pod nivojem tal, in sicer korenine

ANG.: *underground part of plant*

podzémni váljar -ega -ja m valjar, ki je nameščen v združenem kmetijskem stroju ali je samostojni kmetijski stroj ter je sestavljen iz obročev, ki so v preseku romboidne oblike in pri krožnem gibanju s sprednjim delom režejo brazdo, z zadnjim delom pa dvigajo grude tal

ANG.: *subsoil roller*

podzémno déblo -ega -a s ► korenínsko déblo

podzémno namákanje -ega -a s kapljično namakanje prek namakalnih linij, položenih v tla, s katerim je dosežena manjša poraba vode zlasti v trajnih nasadih ali pri pridelavi poljščin in zelenjadnic

ANG.: *subsurface irrigation*

podzól -a m tla, v katerih si sledijo horizonti O, A, E in Bh ali Bfe in za katera je značilno premeščanje snovi iz zgornjih horizontov in tvorba B horizonta, obogatenega z organsko snovjo in s seskvioksidi železa in aluminija

ANG.: *podzol*

pogánjek -jka m zelnat ali oleseneli rastlinski organ, ki nad nivojem tal ali pod njim omogoča rast, razrast in rodnost rastline, njegova videz in zgradba pa sta odvisna od rastlinske vrste in sorte

ANG.: *shoot*

pogojénost -i ž skupek minimalnih zahtev s področja podnebja in okolja, vključno z vodo, tlemi in biotsko raznovrstnostjo ekosistemov, javnega zdravja in zdravja rastlin ter dobrobiti živali, ki jih morajo upoštevati vsi kmetje, ki prejemajo plačila iz ukrepov skupne kmetijske politike

ANG.: *conditionality*

pogójno koristne zelí -- -ih -í ž mn. ► mánj koristne zelí

pogónska gréd -e -í ž gred, ki preko zobnikov, jermenov, verige ali tornega pogona prenaša vrtilno gibanje na gnano gred **s:** gonílina gréd

ANG.: *drive shaft*

pogónski stròj -ega stròja m stroj, ki mehansko, električno ali kemično energijo spreminja v mehansko delo **s:** gonílno stròj

ANG.: *driving machine*

pogrebéni horizont -ega -a m ► Ab horizont

pókanje plóda -a -- s fiziološka motnja, pri kateri se pojavi razpoka na različnih mestih na kožici ploda, npr. češnje, paradižnika, ki lahko sega tudi globlje v meso, kar se običajno zgodi ob presežkih vode na rastlini ali v tleh

ANG.: *fruit cracking*

poklíčni kmét -ega kméta m poklíčna kmetíca -e -e ž oseba, ki svoj dohodek ustvarja s kmetijsko dejavnostjo na lastni kmetiji

ANG.: *professional farmer*

pokónčna stoklása -e -e ž *Bromus erectus* Huds. toploljubna trava, razširjena na suhih, negnojnih travnikih in pašnikih, ki doseže majhne pridelke krme slabše kakovosti

ANG.: *upright brome*

pokritje -a ž razlika med prodajno ceno proizvodov ali storitev in njihovimi spremenljivimi stroški **s:** prispévek za kritje

ANG.: *contribution margin*

pokritost tál -i -- ž posevki in žetveni ostanki na površini tal, ki preprečujejo vodno in vetrno erozijo ter izpiranje hranil v nižje sloje tal

ANG.: *soil cover*

pokrôvna kultúra -e -e ž ► prekrívni posévek

pokrôvnost tál -i -- ž delež zemeljske površine, ki ga zavzemajo posamezne kategorije dejanske rabe zemljišč, npr. kmetijsko zemljišče, gozdno zemljišče, vodno zemljišče, pozidano zemljišče, kar se ugotavlja s satelitskimi posnetki in drugimi metodami daljinskega zaznavanja

ANG.: *land cover*

polárna metóda -e -e ž geodetska metoda izmere zemljišč, ki temelji na določanju položaja točk na podlagi kotov in dolžin med izhodiščno točko in opazovanimi točkami

ANG.: *polar method*

polárna zračna mása -e -e -e ž zračna masa, ki nastane na polarnih ali subpolarnih

območjih nad obsežnim kopnim, ko je to pokrito s snegom, ali nad prostranim morjem

ANG.: *polar air mass*

polárni koordinatni sistem -ega -ega -a m
ravninski koordinatni sistem, ki ga določata pol in polarna os, praviloma vzporedna osi X izbranega koordinatnega sistema, ki poteka iz pola, pri čemer je položaj točke določen z dvema polarnima koordinatama

ANG.: *polar coordinate system*

polárnoorbitalni satelit -ega -a m satelit, ki kroži okoli Zemlje v ravnini poldnevnikov in isto območje preleti dvakrat na dan

ANG.: *polar orbital satellite*

polárno podnebje -ega -a s podnebje, v katerem imajo vsi meseci v letu povprečno temperaturo pod 10 °C

ANG.: *polar climate*

polédica -e ž plast ledu na tleh, ki pogosto nastane zaradi zmrzovanja dežja ali staljenega snega

ANG.: *black ice*

poléganje -a s upogibanje ali padec stebel žit, drugih poljščin ali zelenjadnic zaradi preobilice dušika, pregoste setve ali vetra, zaradi česar je pridelek manjši in slabše kakovosti

ANG.: *lodging*

polétna réz -e -í ž **1.** rez sadnih rastlin, s katero se v rastni dobi izboljšajo svetlobne razmere v krošnji ter uravnava razmerje med rastjo in rodnostjo, kar vpliva na večjo kakovost pridelka

ANG.: *summer pruning*

2. rez vinske trte, izvedena med rastno dobo, s katero se z vinske trte odstranijo odvečni zeleni deli z namenom vzpostavitve optimalnega razmerja med rastjo in rodnostjo **s:** zeléna réz

ANG.: *summer pruning, green pruning*

polétna sórta -e -e ž **1.** sorta sadne rastline, katere pridelek doseže užitno zrelost kmalu po obiranju, ki je v juliju ali avgustu, in ni primeren za skladiščenje, npr. sorta jablane 'Beličnik'

ANG.: *summer cultivar*

2. sorta vrtnine, ki se seje ali sadi aprila ali maja, pridelek pa tehnološko zrelost doseže v juliju ali avgustu, npr. poletna sorta solate

ANG.: *summer cultivar*

polétno mirovánje -ega -a s zaustavljena vegetativna rast v rastni dobi, ko so razmere za rast ugodne, s snovmi, ki nastajajo v še rastočih tkivih

ANG.: *summer dormancy*

pôlgrm -a m trajnica z olesenelim spodnjim delom poganjka in neolesenelimi zgornjimi deli poganjkov, ki ob koncu rastne dobe navadno odmrejo

ANG.: *semi-bush*

pôlhidropónsko gojénje -ega -a s ► tanko-pláстно gojénje

polifág -a m ► polifágni škodljivec

polifágni škodljivec -ega -vca m škodljivec, ki se prehranjuje na večjem številu gospodarsko pomembnih rastlinskih vrst **s:** polifág

ANG.: *polyphagous pest*

poligénska odpórnost -e -i ž ► horizontalna odpórnost

poligón -a m polilinja, ki jo sestavlja niz med seboj povezanih točk z določenimi koordinatami, pri čemer sta prva in zadnja koordinata isti, ostale koordinate pa so unikatne, in določa površino območja, ki ga zamejuje

ANG.: *polygon*

pólikultúra -e ž pridelava več kot ene rastlinske vrste na istem kmetijskem zemljišču ob istem času, zaradi česar je pridelek običajno manjši, večja pa sta izkoristek naravnih virov in biotska raznovrstnost

ANG.: *polyoculture*

polilínija -e ž element digitalnih zemljevidov, ki predstavlja element v prostoru in ima dolžino, ki jo opredeljuje niz med seboj povezanih točk z določenimi koordinatami, pri čemer so vse koordinate unikatne

ANG.: *polyline*

polítika razvója podežélja -e -e -e ž skup ukrepov, ki jih država članica Evropske unije opredeli v programskem dokumentu in je namenjen pomoči podeželskim območjem in skupnostim za lažje in učinkovitejše soočanje z ekonomskimi, socialnimi in okoljskimi izzivi

ANG.: *rural development policy*

pólivoltílni življénjski króg -ega -ega -a m pojav, da ima organizem v rastni dobi ali koledarskem letu več rodov

ANG.: *polyvoltine life cycle*

poljedélstvo -a s **1.** veda, ki se ukvarja s proučevanjem pridelave in predelave poljščin

ANG.: *arable farming*

2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s pridelavo in predelavo poljščin

ANG.: *arable farming*

poljina -e ž del zemljišča, zlasti njive, namenjen setvi ene ali več vrst poljščin ali zelenjadnic v večletnem kolobarju

ANG.: *crop rotation field*

póljska kapacitéta -e -e ž količina vode v tleh, ki jo ta zadržijo z adsorpcijskimi in kapilarnimi silami, ko odteče gravitacijska voda **k:** PK

ANG.: *field capacity*

póljska pót -e -i ž pot znotraj območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki je namenjena gospodarskemu prometu v povezavi s kmetijskimi opravili

ANG.: *field path*

póljska zrâčna kapacitéta -e -e -e ž del skupne poroznosti tal, ki v naravi razen v primeru dolgotrajne omočenosti zaradi npr. dolgotrajnih padavin, poplav, dviga nivoja podzemne vode običajno ni zapolnjen z vodo

ANG.: *field-air capacity*

póljski poskús -ega -a m poskus, ki se izvede v naravnih razmerah, npr. na njivi, v sadovnjaku

ANG.: *field trial*

póljski preglêd -ega -êda m postopek uradne potrditve, s katerim pooblašчени strokovni delavci organa za potrjevanje ugotavljajo, ali semenski posevek določene kmetijske rastline izpolnjuje predpisane zahteve **s:** aprobâcija

ANG.: *approbation, field inspection*

póljski vzník -ega -a m vzník semen kmetijskih rastlin na njivi ali na vrtu, ki je običajno manjši od kalivosti v laboratorijskih razmerah

ANG.: *field emergence*

póljščina -e ž kmetijska rastlina, ki se goji na njivi in se prideluje za prehrano ljudi, krmo rejnih živali ali kot surovina za industrijsko predelavo, npr. krompir, koruza, korenje, zelje, sladkorna pesa, oljna repica

ANG.: *arable crop, field crop*

pólkrôžni rastlinjâk -ega -a m rastlinjak z neravno streho in s kovinsko ali plastično konstrukcijo, ki je prekrit s trdimi ali mehkiimi kritinami in je običajno nižji od dvostrešnih rastlinjakov, uporablja pa se za pridelavo posevkov spomladi ali podaljšanje rastne dobe v jesen in zimo

ANG.: *single-span greenhouse*

pólna korúza -e -e ž ► slâdka korúza

pólনারâvno travinje -ega -a s travinje antropogenega izvora, namenjeno ekstenzivni do srednje intenzivni pašni in kosni rabi brez redne uporabe mineralnih gnojil in herbicidov, na katerem prevladujejo samonikle trave ter druge zelnote rastline

ANG.: *semi-natural grassland*

pólna ródnost -e -i ž del rodnega obdobja, ko rastlina daje največjo pričakovano količino in kakovost pridelka

ANG.: *full fertility*

pólna vódna kapacitéta -e -e -e ž količina vode v tleh, ko so vse mikropore in makropore napolnjene z vodo **s:** tóčka nasičenja

ANG.: *saturated soil water content*

pólna zrêlost -e -i ž **1.** razvojna stopnja semena, v kateri to postane trdo in ga ni mogoče razpoloviti z nohtom, zato je čas za spravilo pridelka

ANG.: *harvest maturity*

2. zrelost, v kateri se rast grozdne jagode ustavi, grozdna pečka pa se dokončno razvije in je kaliva

ANG.: *harvest maturity*

polnílna napráva -e -e ž naprava na škropilnici ali pršilniku, v kateri se pripravi škropilna brozga, ki se s črpalco prenese v rezervoar

ANG.: *charging device*

pólno cvetênje -ega -a s **1.** fenofaza cvetenja sadnih rastlin, v kateri je odprtih vsaj 50 % cvetov **s:** vfh cvetenja

ANG.: *full flowering*

2. fenofaza vinske trte, v kateri s socvetja odpade vsaj 50 % cvetnih kopic

ANG.: *full flowering*

polnovrédna délovna móč -e -e -i ž enota za merjenje obsega dela na kmetijskih gospodarstvih, pri čemer je koeficient za izračun razmerje med številom ur, letno porabljenih za delo v kmetijski dejavnosti, in enoletnim obsegom dela polno zaposlene osebe **k:** PDM

ANG.: *annual work unit, AWU*

pólprašnica -e ž polovica prašnice, ki jo sestavljata dve pelodni vrečki, v katerih se razvijejo pelodna zrna

ANG.: *theca*

pólžasti transpórter -ega -ja m transporter, prestavlja po skladišču, ki ima vrteči se pločevinasti trak, zvit v vijáčnico, po katerem se pomika omlateno zrnje v zalogovnik ali neomlateni klasi v mlatilni boben v vertikalni, poševni ali horizontalni smeri

ANG.: *screw conveyor, auger conveyor*

pomagálo -a s kemična snov, ki nima fitofarmakološkega učinka, spremeni pa fizikalne lastnosti škropilne brozge, aktivira učinkovino ali spremeni način in spekter rabe fitofarmaceutskih sredstev z namenom izboljšanja ali povečanja njegove učinkovitosti, npr. omočilo, pršilo, varovalo **s:** adjuvánt, pomóžno srédstvo

ANG.: *co-formulant*

pomlajevanje -a s **1.** agrotehnični ukrep, s katerim se na sadnem drevesu zniža vrh in izrežejo ali odvedejo ogrodne veje z namenom, da poženejo novi poganjki ter da krošnja dobi novo obliko in je sposobna ponovno roditi plodove

ANG.: *renewal, rejuvenation*

2. ampelotehnični ukrep, pri katerem se starejša ali obolela vinska trta skoraj v celoti odstrani in se iz preostalega dela debela pri tleh uporabi mladika ali rozga, iz katere se pridobi mlajši les in se iz iste trte uredi mlajša trta

ANG.: *renewal, rejuvenation*

pomologija -e ž veđa, ki proučuje plodove sadnih rastlin, in sicer tako njihove zunanje lastnosti, npr. obliko, dimenzije, maso, barvo, kot tudi notranje lastnosti, npr. barvo, trdoto, topnost mesa, in senzorične lastnosti, npr. aromo, okus, ter njihovo pridelavo

ANG.: *pomology*

pomóžno srédstvo -ega -a s ► pomagálo

pópek -pka m cvet okrasnih rastlin in zelišč, pri katerem cvetni listi še niso razprti in prekrivajo njegove notranje dele

ANG.: *closed flower*

popláva -e ž pojav, pri katerem običajno suho območje prekrije voda, ki se razlije, npr. iz reke ali potoka, zaradi intenzivnih padavin, hitrega topljenja snega, dviga gladine podtalnice

ANG.: *flood*

P

poplávno namákáanje -ega -a s površinsko namakanje, pri katerem se z uporabo sistema jarkov, nasipov in zapornic voda usmeri po obdelovalnih površinah

ANG.: *flood irrigation*

popólni cvét -ega -a m dvospolni cvet, ki ima cvetno odevalo, cvetišče ter razvite prašnike in pestič

ANG.: *complete flower*

popórh -a m tanka voščena bela prevleka, ki se na plodu, npr. grozdni jagodi, slivi, razvije med zorenjem in preprečuje okužbe

ANG.: *bloom*

pòr pôra m *Allium ampeloprasum* subsp. *porrum* L. vrtnina iz skupine čebulnic, ki spada med dvoletnice iz družine lukovk in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi nepravlega stebela, ki je bele barve z zelenimi listi v zgornjem delu in se uporablja v prehrani ljudi

ANG.: *leek*

pórna hitróst -e -i ž hitrost gibanja vode v talnih porah in med porami porozne snovi

ANG.: *interstitial velocity*

poróznost tál -i -- ž delež prostornine neporušenih tal, ki je ne zasedajo trdni talni delci in kjer se nahajata talni zrak in talna voda

ANG.: *soil porosity*

porúšeni vzórec tál -ega -rca -- m vzorec tal, ki ne ohranja razporeditve strukturnih agregatov in talnih por, namenjen zlasti kemijski analizi tal

ANG.: *disturbed soil sample*

posámična kalkulácija -e -e ž ► analítična kalkulácija

poséбно preizkúšanje -ega -a s ► introdúkcija

poséstna struktúra -e -e ž osnovni proizvodni vir v kmetijstvu, ki vključuje lastništvo, organiziranost in velikost parcel kmetijskih zemljišč ter v prostoru ustvarja značilno krajinsko podobo, ki je pestra na majhnih kmetijskih zemljiščih z različnimi posevki ali monotona na velikih kmetijskih zemljiščih, kjer se pridelujejo monokulture

ANG.: *land tenure structure*

posévek -vka m sestoj kmetijskih rastlin, zlasti žit in trav, ki so zrasle iz semen, na tla odloženih s sejalnico v vrste ali povprek po površini tal

ANG.: *crop*

posípáanje oblákov -a -- s metoda zaščite pred točo pri kumulonimbusih, s katero se sprožijo padavine pri nizkih oblakih z razprševanjem snovi v zrak, ki služijo kot kondenzacijska jedra in spreminjajo sestavo oblakov

ANG.: *cloud seeding*

poskúsní nasád -ega -áda m trajni nasad, ki je namenjen predvsem izvajanju aplikativnih ali temeljnih raziskav s področja sadjarstva, s katerimi se izboljšuje tehnologija pridelave

ANG.: *experimental plantation*

poskúšno pólje -ega -a s kmetijska površina, ki je namenjena raziskovanju tal, kmetijskih rastlin, škodljivih organizmov, agrotehničnih ukrepov in vzgoji novih sort s: laboratórijsko pólje

ANG.: *experimental field*

poslòvni načrt -ega -a m dokument, ki vsebuje celovito analizo poslovanja, vključno z morebitnim investiranjem v posel, oceno pričakovanih učinkov ter jasno opredeljene cilje in strategije, kako jih doseči, in je na kmetijskih gospodarstvih pripomoček za podporo sprejemanju poslovnih odločitev ter obvezna priloga k razpisni dokumentaciji pri razpisih za pridobitev nepovratnih sredstev, za katera kmetijsko gospodarstvo kandidira

ANG.: *business plan*

poslòvni prihòdek -ega -dka m prihodek kmetijskega gospodarstva, ki je ustvarjen s prodajo proizvodov, materiala, surovin, polizdelkov ali storitev in vsebuje tudi s prodajo povezane prejete prihodke, npr. subvencije, dotacije, regrese, premije
ANG.: *business income*

poslòvni procès -ega -ésa m skupek povezanih izvajalskih in nadzornih postopkov in dejavnosti, katerih rezultat je načrtovani proizvod ali storitev
ANG.: *business process*

pospeševanje rasti -a -- s vzpostavljanje ugodnih rastnih razmer in ukrepi varovanja rastlin, ki preprečijo negativen vpliv mraza na njihovo rast in razvoj, npr. s prekrivanjem s folijo
ANG.: *growth acceleration*

posredno vegetativno razmnoževanje -ega -ega -a s vegetativno razmnoževanje lesnatih rastlin, pri katerem se cepič spoji s podlago, ki h končni rastlini prispeva koreninski sistem s koreninskim vratom **s**: ksenovegetativno razmnoževanje
ANG.: *xenovegetative propagation*

posredno zatiranje -ega -a s zatiranje škodljivih organizmov z ukrepi, ki otežijo njihov razvoj in povečajo kompeticijsko sposobnost kmetijskih rastlin, npr. z rednim obdelovanjem tal, preprečevanjem zaplevljenosti, kolobarjem
ANG.: *indirect control*

posredoválka -e ž cepič izbrane sorte, ki se vstavi med podlago in žlahtno sorto z namenom, da zagotovi uspešno rast inkompatibilne sorte s podlago, npr. cepič sorte hruške 'Pastorjevka' med podlago, ki je kutina, in inkompatibilno sorto hruške, ali da povzroči šibkejšo rast žlahtne sorte, pri čemer se na bujno podlago cepi sorta šibke rasti, nanjo pa izbrana sorta, ki bo zaradi tega, ker je cepljena na šibko sorto, rasla šibkeje in bo imela več pridelka
ANG.: *interstock*

póstaplíkacijski drift -ega -a m zanašanje škroplilne brozge izven ciljne površine nanašanja zaradi kemičnih procesov ali vremenskih razmer, npr. izhlapevanja fitofarmaceutskega sredstva s površja rastlin in tal, izpiranja fitofarmaceutskega sredstva iz tal v podtalje, premeščanja fitofarmaceutskega sredstva z delci tal zaradi vetrne ali vodne erozije
ANG.: *post-application drift*

postópíčno oródje -ega -a s nivelacijsko orodje za merjenje višinskih razlik, ki je sestavljeno iz profilke in rezalke
ANG.: *gradual rectangular level tool*

poškòdba -e ž sprememba v zgradbi ali funkcioniranju rastline, ki nastane zaradi delovanja škodljivcev, npr. objedanja, vrtanja, sesanja, ali zaradi delovanja okolja, npr. visokih temperatur, toče
ANG.: *injury*

potákknjenec -nca m rastlinski del, npr. poganjek, list, del korenine, ki se odreže z matične rastline in uporabi za pridobitev nove rastline
ANG.: *cutting*

potenciálna evaporácija -e -e ž ► potencialno izhlapevanje

potenciálna evapotranspirácija -e -e ž evapotranspiracija v primeru neomejene zaloge vode v tleh za izbrano rastlino ob določenih klimatskih razmerah, kadar je območje v celoti prekrito z rastlinstvom
ANG.: *potential evapotranspiration*

potenciálna kíslost -e -i ž koncentracija vodikovih ionov, izražena kot pH vrednost, v suspenziji vzorca tal in vodne raztopine soli, npr. 0,01 mol/L kalcijevega klorida, ki kaže pH talne raztopine, pri čemer zajame tudi protone, ki so izmenljivo vezani na sorptivnem delu tal
ANG.: *potential acidity*

potenciálna produktívnost trávne rúše -e -i -- -- ž maksimalni pridelek zelinja v poljskem poskusu, ki se doseže z obilnim gnojenjem, pogosto združenim z namakanjem, z varstvom travne ruše pred boleznimi, škodljivci in pleveli ter z optimalno dolgimi razmiki med košnjami
ANG.: *potential production of grass sward*

potenciálna vodoodbójnost tál -e -i -- ž vodoodbojnost tal, ki je merjena na vzorcu tal, sušenem v pečici z ventilatorjem teden dni na 25 °C
ANG.: *potential soil water repellency*

potenciálno izhlapevanje -ega -a s največja količina vode, ki glede na lastnosti ozračja in količino razpoložljive energije lahko izhlapi v ozračje z neprekinjenega območja, ki je v celoti poraslo z rastlinstvom in dobro preskrbljeno z vodo **s**: potenciálna evaporácija
ANG.: *potential evaporation*

potenciál raztopine -a -- m ► osmótski potenciál

potenciál tálne vòde -a -- -- m ► energijsko stánje tálne vòde

potéznica -e ž element na levi in desni spodnji strani tritočkovnega priključnega drogovja, ki ima izvrtino, v katero se vstavi čep traktorskega priključka
ANG.: *lift arm*

potikanje -a s razmnoževanje, pri katerem se potaknjenci ali siljenke vstavijo v substrat, kjer pride do koreninjenja
 ANG.: *planting of cuttings*

potrebe po namakanju -éb --- ž mn. ► potrebe po vodi

potrebe po vodi -éb --- ž mn. količina vode, ki jo je treba dodati rastlinam in pri tem upoštevati evapotranspiracijo, padavine, lastnosti rastlin, lastnosti tal in izgube vode **s**: namakalne potrebe, potrebe po namakanju
 ANG.: *plant water requirements*

potrjena mátična rastlina -e -e -e ž ► certificirana mátična rastlina

potrjeni razmnoževalni materiál -ega -ega -a m ► certificirani razmnoževalni materiál

povprečna dnevna temperatura -e -e -e ž povprečna temperatura zraka, izračunana iz šestih izmerjenih vrednosti ob 7., 14. in 21. uri, pri čemer se zadnja upošteva kot dvakratnik
 ANG.: *mean daily temperature*

povprečna globalna temperatura -e -e -e ž povprečna temperatura, ki združuje temperaturne nize, izmerjene z različnimi merilnimi tehnikami, in sicer s klasičnimi meritvami pri tleh, meritvami na oceanskih bojah in potujočih ladjah, satelitskimi meritvami po vsem svetu
 ANG.: *mean global temperature*

P

povprečna mesečna temperatura -e -e -e ž temperatura zraka za posamezen mesec, izračunana iz podatkov povprečne dnevne temperature zraka, iz katere se ugotavlja vpliv na rast in razvoj kmetijskih rastlin
 ANG.: *mean monthly temperature*

povratna dōba -e -e ž povprečna dolžina časovnega intervala, v katerem se lahko glede na izmerjene in opazovane dogodke v preteklosti pričakuje pojav ekstremnega vremenskega dogodka
 ANG.: *return period*

povratno cvetenje -ega -a s cvetenje v sezoni, ki sledi agrotehničnemu ukrepu, npr. kemičnemu redčenju, izvedenemu v predhodni sezoni, na osnovi katerega se ocenjuje učinek tega agrotehničnega ukrepa
 ANG.: *return flowering*

površinska erozija -e -e ž erozija, pri kateri se talni delci ob močnejših padavinah odnašajo slojno ali jarkasto s površinskim odtokom v smeri toka vode **s**: ploskōvna erozija
 ANG.: *surface erosion*

površinska kamnitost -e -i ž lastnost tal, ki je izražena v odstotkih pokritosti njihove površine s kosi kamnin in se ugotavlja v postopku opisovanja tal in za izračun bonitete zemljišča
 ANG.: *surface stoniness*

površinska napetost vode -e -i -- ž sila na površini tekočine, ki nastane zaradi privleka molekul, kar je glavni vzrok za pojav kapilarnosti
 ANG.: *water surface tension*

površinska storilnost -e -i ž zmogljivost kmetijskega stroja, ki je določena glede na to, kolikšen del tal lahko obdelava v eni uri, in je produkt delovne širine kmetijskega stroja in srednje delovne hitrosti, odvisna pa je tudi od časa obračanja na ozarrah
 ANG.: *surface productivity*

površinska voda -e -e ž tekoča ali stoječa voda, ki se nahaja na Zemljinem površju, kamor sodijo tudi morje in somornice
 ANG.: *surface water*

površinski odtōk -ega -ōka m odvajanje dela padavinske ali namakalne vode, ki se ne infiltrira v tla, po površini tal po pobočju **s**: površinski tōk
 ANG.: *surface runoff, surface flow*

površinski slōj tál -ega slōja -- m del tal, ki zajame zgornjih nekaj centimetrov tal in ima lahko neposredni vpliv na infiltracijo, površinski odtok in prenos onesažil v ozračje in človeka zaradi prašenja ali zaužitja
 ANG.: *surface soil layer*

površinski tōk -ega -a m ► površinski odtōk

površinski vzorec tál -ega -rca -- m vzorec tal, ki zajame površinske horizonte, za ugotavljanje ciljnih lastnosti tal, ki so povezane npr. z rodovitnostjo tal, vplivom zračnih imisij
 ANG.: *surface soil sample*

površinsko aktivna snōv -- -e -í ž pomagalo, ki se dodaja škropilni brozgi, da zmanjša površinsko napetost med dvema nezdružljivima tekočinama ali na mejni površini med tekočino in zrakom **s**: surfaktant, surfaktant
 ANG.: *surface active agent, surfactant*

površinsko osuševanje -ega -a s celota ukrepov za odstranjevanje odvečne površinske vode še preden se infiltrira v tla, npr. kritična drenaža, poravnava tal, brazde za odvod vode, ki so prilagojeni površini, pri čemer se zbrana voda odvede prek naravnih depresij, če so prisotne, ali prek namensko zgrajenih jarkov
 ANG.: *surface drainage, surface drainage system*

pozéba -e ž meteorološki pojav, ko se temperature spustijo pod 0 °C, potem ko je rastna doba že nastopila in so rastline v občutljivih fenofazah, npr. v začetku cvetenja, kar lahko povzroči poškodbe rastlin ali njihovih delov **s:** zmrzál
 ANG.: *frost*

pozicijska hidrávlika -e -e ž hidravlika na tritočkovnem priključnem drogovju, ki nošeni kmetijski stroj, npr. škropilnico, trosilnik mineralnih gnojil, pri transportu vzdržuje na določeni višini
 ANG.: *hydraulic position control*

pozicijska selektivnost -e -i ž selektivnost fitofarmaceutskega sredstva, zaradi katere aktivna snov vpliva samo na določene dele tretiranih rastlin in zato lahko v mešanem sestoji uspešno zatira kaleče plevle v zgornjem sloju tal, ne poškoduje pa kmetijskih rastlin z globokim koreninskim sistemom
 ANG.: *positional selectivity*

pozidano in soróдно zemljišče -ega -- -ega -a s dejanska raba zemljišča, na katerem so zgradbe, ceste, parkirišča, rudniki, kamnolomi in ostala infrastruktura
 ANG.: *build-up or similar land*

póзитivna množična selékcija -e -e -e ž selekcija, pri kateri se pregleduje zelo veliko število sadnih dreves ali vinskih trt, da bi se določile tiste, ki kažejo želene lastnosti, in se uporabile za razmnoževanje
 ANG.: *positive mass selection*

póзитivni tláčni potenciál -ega -ega -a m del vodnega potenciala tal, ki ga ima talna voda pod vodno gladino v tleh, nasičenih z vodo
 ANG.: *positive pressure potential*

pôzna sétev -e -tve ž setev po pretečenem optimalnem roku za setev določene rastlinske vrste
 ANG.: *late sowing*

pôzna sórta -e -e ž **1.** sorta sadne rastline, katere pridelek zori kasneje kot pridelek večine sort iste vrste, npr. sorta jabolane, ki zori sredi oktobra
 ANG.: *late-ripening cultivar*
2. sorta vinske trte, katere grozdje doseže tehnološko zrelost v IV. zoritvenem obdobju, in sicer od 27 do 30 dni po tehnološki zrelosti grozdja sorte 'Žlahtnina'
 ANG.: *late-ripening cultivar*

pôzna vrsta tráve -e -e -- ž vrsta trave, ki spomladi zacveti kasneje kot večina drugih krmnih trav, npr. travniški mačji rep
 ANG.: *late-heading grass*

pràg gospodárske škóde prága -- -- m gostota škodljivih organizmov na enoto površine ali na število rastlin, ki bi brez zatiranja povzročili škodo najmanj v vrednosti ukrepa zatiranja
 ANG.: *economic damage threshold*

pràg pokritja prága -- m ► tóčka prelóma

pràg rentabilnosti prága -- m ► tóčka prelóma

pràg škodljivosti prága -- m gostota škodljivih organizmov na enoto površine ali na število rastlin, ki upravičuje izvajanje ukrepov varstva rastlin, pri čemer so stroški zatiranja manjši od morebitnih izgub pridelka **s:** pràg zatiranja
 ANG.: *damage threshold*

pràg toleránc prága -- m gostota škodljivih organizmov na enoto površine ali na število rastlin, ki še dopušča, da se ne izvajajo ukrepi zatiranja
 ANG.: *tolerance threshold*

pràg učinkovitosti prága -- m odmerek fitofarmaceutskega sredstva, pri katerem se pričakuje želeni fitoterapevtski učinek na tretirani površini
 ANG.: *efficacy threshold*

pràg zatiranja prága -- m ► pràg škodljivosti

práha -e ž agrotehnični ukrep, s katerim se kmetijsko zemljišče za določeno obdobje pusti brez posevka ali celo brez obdelave, s čimer se prekine življenjski cikel škodljivih organizmov, ali pa se za določeno obdobje na njem z namenom izboljšanja tal gojijo kmetijske rastline, ki npr. vežejo dušik ali z globokim koreninskim sistemom rahljajo tla
 ANG.: *fallow*

pránje tál -a -- s postopek odstranjevanja onesnažil, npr. kovin, iz tal z vodo, pri katerem se povečata njihova topnost in mobilnost z dodajanjem kemičnih aditivov, npr. ligandov in kislin
 ANG.: *soil washing*

prašívó -a s oznaka DP formulacija FFS, ki se na rastline ali tla nanaša neposredno in pri kateri je delež aktivne snovi približno 1 %
 ANG.: *dustable powder*

prášnato gnojílo -ega -a s gnojilo drobne zrnavosti, ki ima zrna v velikosti melja
 ANG.: *dust fertiliser*

prášnica -e ž zgornji razširjeni del prašnika, ki je običajno sestavljen iz dveh polprašnic **s:** antéra
 ANG.: *anther*

prášnična nit -e niti ž spodnji, stanjšani del prašnika, ki nosi prašnico
 ANG.: *filament*

prašnik -a m moški razmnoževalni del cveta, sestavljen iz prašnice in prašnične niti, v katerem nastajajo pelodna zrna
ANG.: *stamen*

práva dormánca -e -e ž ► fiziološko mirovanje

práva korenína -e -e ž ► seménska korenína

právi list -ega -a m zeleni list na nadzemnem poganjku, ki opravlja fotosintezo in izmenjavo plinov ter ima vrstno značilno obliko
ANG.: *true leaf*

pravokótni koordinátni systém -ega -ega -a m prostorski koordinatni sistem, ki ima dve ali tri med seboj pravokotne osi in definirano izhodišče ter položaj glede na Zemljo
ANG.: *rectangular coordinate system*

prázni vzórec -ega -rca m ► slépi vzórec

prebavljivost krme -i -- ž delež zaužite krme, ki se ne izloči z blatom, ampak se absorbira v prebavilih, in se običajno izraža v odstotkih suhe snovi
ANG.: *feed digestibility*

precépljenje -a s **1.** cepljenje na budno oko, pri katerem se cepič vstavi na rodno sadno drevo, s čimer se na delu sadnega drevesa ali v celotni krošnji zamenja obstoječa sorta z novo sorto
ANG.: *regrafting*

2. vegetativno razmnoževanje, pri katerem se cepič ali oko združi z že rastočo vinsko trto neposredno v vinogradu

ANG.: *regrafting*

precízno kmetijstvo -ega -a s kmetijstvo, ki z uporabo sodobnih informacijskih tehnologij omogoča dolgoročno povečevanje učinkovitosti kmetijskega gospodarstva, lažje obvladovanje tveganj in zmanjševanje negativnih vplivov na okolje
ANG.: *precision agriculture*

préčni profíl -ega -a m prikaz prereza površine tal pravokotno na os opazovanja, ki se uporablja za določanje topografije osuševalnih jarkov z namenom ugotavljanja sprememb v poziciji brežin in dna jarka za določitev obsega njegovega vzdrževanja
ANG.: *transverse profile*

préčni raztrós gnojíla -ega -ósa -- m raztros mineralnega ali organskega gnojila po kmetijskem zemljišču pravokotno na smer vožnje traktorja s trosilnikom
ANG.: *transverse spreading of fertiliser*

predálni sadílnik -ega -a m sadilni stroj s sadilnimi koluti, ki se uporablja za saditev nakaljenih gomoljev in sadik zelenjave
ANG.: *box planter*

predátor -ja m ► plenilec

predčásni poganjek -ega -jka m poganjek, ki se razvije iz nodija glavnega poganjka v isti rastni dobi kot glavni poganjek
ANG.: *sylleptic shoot*

prèddormánca -e ž začetna faza zimskega mirovanja, v kateri je zmanjšana vegetativna rast rastline zaradi vpliva različnih okoljskih razmer, npr. krajšega dneva, nizkih temperatur, suše, in povečane koncentracije zaviralcev rasti **s:** éktodormánca, páradormánca
ANG.: *ectodormancy, paradormancy*

predeloválna dejávnost -e -i ž gospodarska panoga, ki se ukvarja s preoblikovanjem surovin, polizdelkov ali materialov v nove izdelke z mehanskimi, fizičnimi ali kemijskimi postopki, npr. s predelavo osnovnih kmetijskih proizvodov v določene izdelke
ANG.: *processing activity*

predhódna vlážnost tál -e -i -- ž vlažnost tal pred začetkom padavin ali namakanja, ki vpliva na infiltracijo in površinski odtok
ANG.: *antecedent soil moisture*

predívnice -ic ž mn. kmetijske rastline iz različnih družin, ki se pridelujejo na njivi zaradi pridobivanja vlaken za izdelavo niti, tkanin ali toplotnoizolacijskih materialov, npr. lan, konoplja, bombaževac
ANG.: *fiber crops*

prèdklónska selékcija -e -e ž selekcija, pri kateri se pregledujejo in vrednotijo trte elite, ki so namenjene za pridobitev klona
ANG.: *pre-clonal selection*

prèdosnóvno séme -ega -éna s seme, ki je pridelano neposredno iz žlahtniteljevega semena in namenjeno pridelavi osnovnega semena ali certificiranega semena
ANG.: *pre-basic seed*

prèdpléva -e ž pleva, ki je na notranji strani zrnja žit ali drugih trav ter je prosta ali prirasla na semensko lupino
ANG.: *palea*

predplúžnik -a m delovni element, nameščen na okvirju pluga pred plužnim telesom, ki odorje tretjino celotne širine brazde in se uporablja za vstavljanje rastlinskih ostankov, gnojla, zelenja pod brazdo
ANG.: *skim coulter*

prèdposévek -vka m dosevek, ki se poseje pred glavnim posevkom, da se kmetijsko zemljišče čim bolj izkoristi ter da se zmanjša erozija tal, poveča biotska raznovrstnost in izboljšajo tla
ANG.: *pre-crop*

prèdréz -í ž ampelotehnični ukrep, ki se običajno izvede pri kordonskih gojitvenih oblikah in s katerim se rozge pred zimsko rezjo nekoliko prikrajšajo in odtrgajo s stranskih žic

ANG.: *pre-pruning*

prèdsétvena obdeláva tál -e -e -- ž ► dopolnilna obdeláva tál

prèdsétvenik -a m združeni kmetijski stroj za dopolnilno obdelavo tal, sestavljen najmanj iz kultivatorja in kotalne brane, ki opravi rahljanje, drobljenje in utrjevanje tal

ANG.: *pre-sowing cultivator*

preferénčni tók -ega -a m tok infiltrirane vode skozi razpoke in makropore, ki je pogosto turbulenten

ANG.: *preferential flow*

prèhodni horizont -ega -a m horizont, debelejši od 5 cm, ki ima lastnosti zgoraj in spodaj ležečega glavnega horizonta, vendar še ne dosega njunih definicijskih kriterijev, npr. debeline, deleža skeleta, vsebnosti organske snovi, zato je označen s črkama za oba glavna horizonta, npr. AB, AC, EB, BC

ANG.: *transitional horizon*

prèhodno območje -ega -a s nekaj centimetrov debel sloj v profilu vlaženja tal, ki ob infiltraciji vode v tla leži pod območjem nasičenja in v katerem se vsebnost vode zmanjša od nasičenja do poljske kapacitete

ANG.: *transition zone*

prehránska pást -e -í ž past, ki se uporablja za načrtno spremljanje in neposredno zatiranje ciljnih škodljivcev z uporabo snovi, ki jih bolj privlačí kot kmetijske rastline

ANG.: *food trap*

prehránska várnost -e -í ž zagotavljanje zadostne količine, dostopnosti, kakovosti in varnosti hrane za zadovoljitev prehranskih potreb prebivalstva na določenem geografskem območju

ANG.: *food security*

prekomérno gnojénje -ega -a s gnojenje, ki presega potrebe rastlin ali zahteve za rodovitnost tal in vodi v antagonizem med elementi, obremenjevanje okolja, poslabšanje kakovosti pridelka in manjšo ekonomičnost pridelave

ANG.: *overfertilisation*

prekopálnik -a m kmetijski stroj za enkratni prehod zemljišča pri osnovni obdelavi tal ali dopolnilni obdelavi tal, ki običajno deluje v globini od 12 cm do 14 cm in ima na horizontalni gredi, ki je nameščena

prečno na smer vožnje, delovne elemente v obliki kotnika in gnane s priključno gredjo traktorja **s**: fréza

ANG.: *rototiller*

prekoreninjenost tál -i -- ž morfološka lastnost tal, ki jo določajo velikost, razporeditev in količina korenin v tleh in kaže na razmere v tleh, npr. na prisotnost vode, vsebnost organske snovi, zbitost tal, ki spodbujajo ali zavirajo rast in razvoj rastline

ANG.: *root abundance*

prekrívka -e ž polipropilenski ali polietilenski material, ki se položi čez posejane ali zasajene rastline z namenom njihovega zavarovanja pred neugodnimi rastnimi razmerami na prostem ali pred škodljivci

ANG.: *plant cover*

prekrívni posevek -ega -vka m posevek, ki praviloma ni namenjen spravilu pridelka, ampak povečanju kakovosti in rodovitnosti tal, preprečevanju erozije tal, izgube hranil in zapleveljenosti, zmanjšanju škodljivcev ter ohranjanju biotske raznovrstnosti **s**: pokrôvna kultúra

ANG.: *cover crop*

premazovánje -a s nanašanje tanke plasti fitofarmaceutskega sredstva, npr. visoko koncentriranega herbicida, na del površine ali celo površino rastline

ANG.: *coating of plant protection product*

preména -e ž obdobje po izkrcenju starega trajnega nasada do zasaditve novega nasada, v katerem je na zemljišču zasajena druga rastlinska vrsta z namenom povečanja gospodarnosti pridelave, npr. visoki fižol ali koruza na hmelišču

ANG.: *crop succession*

prenašálec -lca m ► véktor

prenòs kmetije -òsa -- m pravni posel, s katerim oseba pridobi pravico do uporabe vseh kmetijskih zemljišč v lasti članov kmetije za najmanj pet let, npr. prodaja, zakup, darilo

ANG.: *farm transfer*

preobrázeni list -ega -a m list, ki opravlja druge naloge kot zeleni list in se od njega razlikuje tudi po videzu, npr. cvetni list

ANG.: *modified leaf*

preovigéna vrsta -e -e ž zajedavska vrsta, ki izleti iz svojega gostitelja, navadno škodljive žuželke, s popolno zalogo že zrelih jajčec

ANG.: *preovigenic species*

preparát iz hrástovega lúbja -a -- -- -- m kompostni preparat, ki je izdelan iz zunanega hrastovega lubja, s katerim se

napolni lobanja goveda, ki se čez zimo zakoplje v tla, in se uporablja za preprečevanje bolezni, ki se pojavijo zaradi prebujne rasti **s**: biodinamični preparát 505

ANG.: oak bark preparation, biodynamic preparation 505

preparát iz krávjeka -a --- m biodinamični preparat za škropljenje tal, ki je izdelan iz kravjega iztrebka, zmlatih suhih jajčnih lupin in bazaltne peska ter se uporablja za izboljšanje strukture tal, povečanje pridelka ter dopolnjevanje delovanja kompostnih preparatov

ANG.: cow pat pit, CPP

preperéla tlà -ih tál s mn. tla, v katerih prevladujejo končni produkti kemičnega spreminjanja kamnin in mineralov, npr. aluminijevi oksidi, železovi oksidi, kaolinit

ANG.: weathered soil

preplastítev tál -tve -- ž sanacija onesnaženih ali drugače degradiranih tal s prekrivnim slojem drugih tal, lahko z vmesnim ločitvenim slojem ali brez njega

ANG.: topsoil addition

preplávnó biótično várstvo rastlín

-ega -ega -a -- s zatiranje škodljivih organizmov, pri katerem se v rastlinjak načrtno vnese domorodna ali tujerodna vrsta koristnih organizmov, laboratorijsko namnoženih v večjem številu, da se hitro zmanjša populacija škodljivega organizma **s**: inundativno zatiranje, preplávnó biótično zatiranje

ANG.: inundative biological control, inundative release

preplávnó biótično zatiranje -ega -ega -a s ► preplávnó biótično várstvo rastlín

prepústna tlà -ih tál s mn. tla z dobro hidravlično prevodnostjo, ki ne kažejo znakov zastajanja vode

ANG.: permeable soil

prepústnost -i ž lastnost snovi, da lahko skozi prehaja del sevanja in se izračuna kot razmerje med gostoto energijskega toka vpadlega in prepuščenega sevanja, kar je treba upoštevati pri prenosu sevanja skozi stene rastlinjakov ali v spodnje plasti rastlinskega pokrova **s**: transmissivnost

ANG.: transmissivity

prerazporedítveno plačilo -ega -a s plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike, do katerega so upravičena vsa kmetijska gospodarstva za prvih 8,2 hektarjev kmetijskih površin, če prejmejo osnovno dohodkovno podporo za trajnostnost, in ki prispeva

k višjemu dohodku in večji stabilnosti dohodka na manjših kmetijskih gospodarstvih

ANG.: redistributive payment

prerazporéjanje vóde v tléh -a --- s

premeščanje vode v tleh, ki niso popolnoma nasičena z vodo, tako da nerodovitni deli tal postajajo bolj vlažni na račun rodovitnih delov tal, ki so bili namočeni v procesu infiltracije vode v tla

ANG.: redistribution of water in soil

presájanje -a s prenos rastline z enega sadilnega mesta na drugo sadilno mesto, da se ji zagotovijo boljša osvetlitev, ustrezná preskrba s hranili in večji rastni prostor

ANG.: plant transplanting

presévna sórta -e -e ž sorta, običajno poljščine, ki se lahko seje od začetka oktobra do konca marca, ker ima sposobnost nadaljevanja vegetativnega razvoja z generativnim oblikovanjem pridelka plodov in semen ne glede na čas setve **s**: fakultativna sórta

ANG.: facultative cultivar

preséžek padávin -žka -- m količina padavin, ki je dlje časa večja od pričakovane glede na dolgoletno povprečje

ANG.: precipitation surplus

preskrbljéna tlà -ih tál s mn. tla, ki so dobro založena z rastlinskimi hranili in jim je treba v skladu z analizo tal in gnojilnim načrtom le vračati odvzeta rastlinska hranila

ANG.: supplied soil

preslédna sétev -e -tve ž setev, pri kateri so semena v tla vstavljena z enako medvrstno in vrstno razdaljo, npr. setev koruze **s**: vrstna sétev

ANG.: row seeding

presléga -e ž neporasel del travinja, ki nastane po odmrtnosti dela travne ruše zaradi naravne dinamike rasti travniških rastlin, nepravilne kosne ali pašne rabe ali neugodnih okoljskih razmer

ANG.: bare spots

préslični preparát -ega -a m kompostni preparat z veliko vsebnostjo kremenca, izdelan iz posušenih nadzemnih delov njivske preslice, ki se uporablja za škropljenje tal in rastlin pri zatiranju glivičnih bolezni **s**: biodinamični preparát 508

ANG.: horsetail preparation, biodynamic preparation 508

presnôvek -vka m produkt, ki nastane pri razgradnji aktivne snovi, varovala ali sinergista v organizmih ali v okolju **s**: metabolit

ANG.: metabolite

prestreljênost grózdá -i -- ž ▶ osípanje grózdá

prestrézanje padávin -a -- s pojav, da rastlina med padavinskim dogodkom zadržuje padavine, ki po njem izhlapijo, ne da bi dosegle tla

ANG.: *rainfall interception*

pretéžno jáсно -- -ega s stanje neba, ko so na nebu samo posamezni oblaki, in sicer do 1/8 nizkih oblakov ali do 2/8 visokih oblakov

ANG.: *mostly clear*

pretéžno obláčno -- -ega s stanje neba, ko je nebo skoraj v celoti, in sicer 7/8 ali več, prekrito z oblaki, na posameznih mestih pa je še vidno jasno nebo

ANG.: *mainly cloudy*

pretóčnost járka -i -- ž lastnost jarka, da zagotavlja maksimalni odtok v času presežkov vode, zato mora biti vzdrževan tako, da se redno odstranjujejo sedimenti in rastje

ANG.: *channel capacity*

pretresálo -a s delovni element v žetveniku, ki se nahaja nad čistilnim sklopom in z nihanjem iz omlatene slame iztrese še zadnja zrnja, ki padejo v čistilni sklop, slamo pa pomika iz žetvenika na njivo

ANG.: *straw shaker, straw walker*

pretvórbena fúnkcija tál -e -e -- ž algoritem, s katerim se iz obstoječih in lažje merljivih podatkov o fizikalnih in kemijskih lastnostih tal izračunajo ali ocenijo manjkajoče, težje merljive ali kompleksne lastnosti tal, npr. gostota tal, vodnozadrževalne lastnost, primernost tal za različne namene **s**: pedotransfêrna fúnkcija

ANG.: *pedotransfer function, PTF*

preusmerítveno obdóbjé -ega -a s prehodno obdobje pri zamenjavi enega sistema pridelave z drugim sistemom pridelave, npr. konvencionalne pridelave z ekološko pridelavo, v katerem naj bi učinki prvega sistema pridelave, npr. učinki ostankov fitofarmaceutskih sredstev, v rastlini in v tleh izzveneli

ANG.: *conversion period*

prevajáлно tkívo -ega -a s ▶ prevódno tkívo

preventívno tretíranje -ega -a s uporaba fitofarmaceutskih sredstev, zlasti fungicidov, pred infekcijo ali pred pojavom prvih bolezenskih znamenj, da aktivna snov prepreči razvoj bolezní

ANG.: *preventive treatment*

prevésni plúg -ega -a m dvosmerni plug, pri katerem je na vsakem koncu nameščeno eno plužno telo, tako da v eno smer vožnje orje z

enim plužnim telesom, v drugo smer vožnje pa z drugim

ANG.: *balance plough*

prevídnostni stávek -ega -vka m kodificirani zapis, ki vsebuje črko P in edinstveno zaporedje treh števil, ki označujejo napotek za varno uporabo fitofarmaceutskih sredstev ali drugih nevarnih snovi, npr. zaščititi pred sončno svetlobo, kožo izprati z vodo **s**: stávek P

ANG.: *precautionary statement, P-statement*

prevódno tkívo -ega -a s tkivo, po katerem se prenašajo voda z raztopljenimi anorganskimi snovmi in organske snovi, ki so nastale pri fotosintezi **s**: prevajáлно tkívo

ANG.: *conducting tissue*

prevójnica -e ž linija, ki povezuje točke na Zemljinem površju, kjer prehajajo plastnice iz konkavne v konveksno obliko ali obratno

ANG.: *back slope*

prevézni kmetíje -a -- m prevézni kmetíje -e -- ž oseba, običajno mlajši potomec ali potomka gospodarja, na katero se lastniško in upravljavsko prenese kmetijsko gospodarstvo

ANG.: *farm transferee*

prézanje -a s pokanje plodov, strokov in luskov po trebušnem in hrbtnem šivu pri rastlinah iz družin metuljnic in križnic v času dozorevanja zaradi prezrelosti in prepoznega spravila, kar povzroči osipanje zrnja in s tem izgubo pridelka

ANG.: *bursting*

prezímni posévek -ega -vka m posevek, ki se seje pozno poleti ali jeseni, spomladi nadaljuje z rastjo in razvojem, njegovo spravilo pa poteka poleti, npr. oljna ogrščica, ozimna pšenica, ozimna pira **s**: ozímni posévek

ANG.: *winter crop*

prezímovánje na próstem -a --- s reja na pašniku izven rastne sezone, pri kateri se živali krmijo s konzervirano krmo, prineseno na pašnik, in se občasno tudi predstavljajo po ogradah, da se zmanjša negativni vpliv na travno rušo in okolje

ANG.: *outwintering*

prideláva -e ž skupek ukrepov za zagotavljanje primerne rasti in razvoja določene kmetijske rastline, npr. setev, sajenje, namakanje, gnojenje **s**: gojénje

ANG.: *plant production*

pridélek -lka m količina pridelanega nadzemnega ali podzemnega dela kmetijske

rastline, npr. zrnja, jabolk, gomoljev, ki se običajno meri v tonah na hektar in na leto
 ANG.: *crop yield*

pridelovalne razmere -ih -ér ž mn. razmere, v katerih uspeva določena kmetijska rastlina in so skupek okoljskih razmer, in sicer talnih in klimatskih razmer, ter razmer, vzpostavljenih z agrotehničnimi ukrepi
 ANG.: *cultivation conditions*

pridelovalni potencial kmetijskega zemljišča -ega -a -- -- m zmogljivost kmetijskega zemljišča za rastlinsko pridelavo, ki se v katastru opredeli z bonitetnimi točkami, izračunanimi na podlagi ugotovljenih lastnosti tal, podnebja, reliefa in drugih posebnih vplivov
 ANG.: *production potential of agricultural land*

priključna gréd -e -í ž gred, ki izhaja iz menjalnika in je nameščena na sprednjem in zadnjem delu traktorja ter na katero se pripne pogonska gred nošenega ali vlečenega kmetijskega stroja
 ANG.: *power take-off, PTO*

prilast -i ž ► zelena křma

primanjkljaj vode v tléh -a -- -- -- m količina vode v tleh, ki jo rastline porabijo in pri načrtovanju namakanja določa količino vode, potrebne za zapolnitev tal z vodo do poljske kapacitete
 ANG.: *soil water depletion level*

primarna korenina -e -e ž ► glavna korenina

primarna rást -e -í ž rast rastline v dolžino, ki jo omogočajo meristemi v rastnem vršičku stebela in korenin
 ANG.: *primary growth*

primarna věja -e -e ž ► věja 1. réda

primárni cevovòd -ega -òda m ► glávni cevovòd

primárni endospèrm -ega -a m endosperm pri golosemenkah, ki se razvije iz ženskega gametofita
 ANG.: *primary endosperm*

primárni gostítelj -ega -a m ► glávni gostítelj

primárni meristém -ega -a m meristem v rastnem vršičku stebela ali korenine, ki se razvije neposredno iz embria in zaradi delitve celic omogoča rast stebela in korenin v dolžino
 ANG.: *primary meristem*

primárni minerál -ega -a m mineral v tleh, ki je nastal s kristaljenjem iz magme brez kasnejših kemijskih sprememb zaradi prepevanja, npr. kremen, plagioklazi
 ANG.: *primary mineral*

primárni pridélek -ega -lka m pridelek, zaradi katerega se določena kmetijska rastlina prideluje, npr. pri oljnicah olje
 ANG.: *primary yield*

primárni škodljivec -ega -vca m organizem, ki v kmetijstvu povzroči gospodarsko škodo na predhodno nepoškodovanih rastlinah ali rastlinskih proizvodih
 ANG.: *primary pest*

primerjálna analíza -e -e ž analiza, s katero se ugotavljajo podobnosti ali različnosti kmetijskega gospodarstva z drugimi primerljivimi kmetijskimi gospodarstvi z namenom izboljšanja konkurenčnosti in uvajanja novosti, produktivnosti, kakovosti proizvodov, uspešnosti poslovanja, cen enakih proizvodov
 ANG.: *benchmarking*

priporočèna sòrta -e -e ž sorta vinske trte, ki po trsnem izboru na določenem pridelovalnem območju zagotavlja pridelavo deželnih vin, kakovostnih vin in vrhunskih vin ter predstavlja gospodarsko osnovo za razvoj vinogradništva in vinarstva na tem pridelovalnem območju
 ANG.: *recommended cultivar*

priporočèno gnojènje -ega -a s količina, način in čas gnojenja z različnimi gnojili, ki so svetovani na osnovi empiričnih in eksperimentalnih podatkov za doseg želene količine in kakovosti pridelka ter ekonomike pridelave za različne kmetijske vrste in načine pridelave
 ANG.: *fertilisation recommendation*

pripráva sená -e -- ž postopek spravila travniške krme, ki vključuje košnjo, raztepavanje, obračanje, zgrabljanje, lahko tudi baliranje, in odvoz posušene krme v skladišče, v primeru delno posušene krme pa odvoz v sušilnico, kjer jo dosuši sušilna naprava
 ANG.: *haymaking*

prirást zelínja -ásta -- m povečanje pridelka pokošenega dela travne ruše v obdobju med dvema košnjama, pri čemer je standardni razmik med košnjama 28 dni, in se meri v kilogramih suhe snovi na hektar na dan
 ANG.: *herbage growth rate*

prisílna konvékcija -e -e ž gibanje zraka z vrtinci v vertikalni smeri, ki je posledica dinamičnih sil in navadno nastane ob oviri, npr. ob gorovju, vremenski fronti, kar povzroči oblačnost, ob nevarnosti pozebe pa tako gibanje, povzročeno npr. z ventilatorji, preprečuje zastajanje mrzlega zraka pri tleh
 ANG.: *forced convection*

prisilno zorênje -ega -a s dozorevanje plodov, ki nastopi pred naravnim dozorevanjem, običajno zaradi poškodb, povzročenih s škodljivci ali z delovanjem okolja, ali zaradi temperaturnega stresa
 ANG.: *premature ripening*

prispevek za kritje -vka -- -- m ► pokritje

prispevno območje -ega -a s območje, s katerega se stekajo vode v isto vodno telo, omejeno z razvodnico **s**: vodozbirno območje
 ANG.: *water supply area, water supply zone*

prtilika -e ž nadzemni stolon, ki na vrhu ali na nodijih razvije nove rastline s pokončnimi poganjki in nadomestnimi koreninami, npr. pri jagodnjaku, plazeči šopulji, plazeči zlatici
 ANG.: *runner, aboveground stolon*

privabilni posevek -ega -vka m posevek, na katerega gredo škodljivci raje kot na glavni posevek, zaradi česar se poseje v neposredno bližino glavnega posevka, da na njem ne nastane gospodarska škoda
 ANG.: *trap crop*

prizmatični váljar -ega -ja m drobilni valjar, nameščen na podrahljalniku, ki ima na obođu valja delovne elemente kvadratne oblike, ki drobijo talne grude, zlasti na težkih tleh
 ANG.: *prismatic roller*

priznana geografska oznáka -e -e -e ž označba deželnih vin, ki so pridelana v določeni vinorodni deželi ali na območju, manjšem od vinorodne dežele **k**: PGO
 ANG.: *recognised geographical indication, RGI*

priznáno tradicióno poimenováne -ega -ega -a s označba, ki jo lahko dobijo vina, katerih geografski izvor, pridelava in lastnosti so določeni s posebnim predpisom **k**: PTP
 ANG.: *recognised traditional denomination*

pród -a m zaobljeni kamniti talni delec velikosti od 2 mm do 200 mm, ki ga izoblikuje tekoča voda
 ANG.: *gravel*

prodájna céna -e -e ž cena, po kateri kupec na trgu kupi določen proizvod ali storitev ter vključuje vrednost tega proizvoda ali storitve in vrednost, ki pokriva stroške, nastale pri proizvodnji ali prodaji
 ANG.: *selling price*

pródnati nanòs -ega -òsa m sediment zaobljenih kosov kamenja, ki je posledica rečnega delovanja
 ANG.: *gravel sediment*

prodòr hládnega zráka -òra -- -- m izrazito in hitro napredovanje polarne zračne mase ali arktične zračne mase v prostoru
 ANG.: *cold air invasion*

prodòr tóplega zráka -òra -- -- m izrazito in hitro napredovanje tropske zračne mase v prostoru
 ANG.: *warm air invasion*

prodúkcijski fáktor -ega -ja m ► proizvodni dejávník

produktívnost trávné rúše -i -- -- ž pridelek zelinja, ki je dosežen v danih pridelovalnih razmerah na kmetijskem zemljišču
 ANG.: *production of grass sward*

profilka -e ž vertikalna lata z mersko razdelbo in vgrajeno vodno tehtnico, ki je del postopičnega orodja za merjenje višinskih razlik
 ANG.: *vertical rod*

profil vláženja tál -a -- -- m graf sosledja slojev tal v talnem profilu in spodaj ležeči matični podlagi glede na spremembe vlažnosti tal v času
 ANG.: *soil moisture profile*

prognozáa vreména -e -- ž ► vreménska napóved

progám razvója podežélja -a -- -- m dokument, ki vsebinsko, finančno in organizacijsko opredeljuje vse vidike izvajanja politike razvoja podeželja in njenih ukrepov v časovnem obdobju, za katero je pripravljen **k**: PRP
 ANG.: *rural development programme, RDP*

proizvòd -òda m končni rezultat proizvodnega procesa, ki obstaja tudi, ko se proces njegove izdelave konča, in je namenjen zadovoljevanju potreb potrošnikov, npr. kmetijski proizvod, industrijski proizvod, mlečni proizvod, mesni proizvod
 ANG.: *product*

proizvódna fúnkcija kmetijstva -e -e -- ž funkcija kmetijstva, ki je primarna in zagotavlja pridelavo hrane in drugih kmetijskih pridelkov
 ANG.: *production function of agriculture*

proizvódna usmerítev -e -tve ž usmeritev dejavnosti kmetijskega gospodarstva v izdelovanje določenega proizvoda ali opravljanje določene storitve, npr. v pridelavo sadja ali poljščin, prirejo mleka
 ANG.: *production orientation*

proizvódna zádruga -e -e ž organizacija, katere namen je skupna proizvodnja sredstev za njene člane, npr. proizvodnja krmil, ali skupno izvajanje dela proizvodnega procesa, npr. skupni hlev
 ANG.: *production cooperative*

P

proizvodni dejávník -ega -a m element, ki sodeluje v proizvodnem procesu ter omogoča izdelavo proizvodov in opravljanje storitev, npr. v kmetijstvu zemlja, delo in kapital **s**: produkcijski fáktor
ANG.: *production factor*

proizvodni nasád -ega -áda m trajni nasád, ki je namenjen tržni pridelavi hrane za ljudi in pridelavi razmnoževalnega materiala ali sadik rastlin, npr. sadovnjak, vinograd, hmeljišče, nasád špargljev, drevesnica, trsnica
ANG.: *production plantation*

proizvodni potenciál kmetije -ega -a -- m zmogljivost kmetije za pridelavo dobrin glede na razpoložljive proizvodne dejavnike
ANG.: *production potential of farm*

proizvodni típ kmetije -ega -a -- m típ kmetije, ki ga določa prevladujoča kmetijska dejavnost na njej, npr. vinogradniška kmetija, sadjarska kmetija, poljedelska kmetija, živinorejska kmetija
ANG.: *farm production type*

proizvodno séme -ega -éna s ► trgóvsko séme

proizvodno srédstvo -ega -a s sredstvo, ki omogoča ustvarjanje proizvodov ali opravljanje storitev in je lahko predmet dela, npr. v kmetijstvu seme, gnojilo, gojena rastlina, rejna žival, ali delovno sredstvo, npr. v kmetijstvu zemljišče, zgradba, trajni nasád
ANG.: *production asset*

P

propádla rastlína -e -e ž rastlina, ki je odmrla in ne kaže nikakršnih znakov ali zmožnosti ponovnega odganjanja
ANG.: *dead plant*

prosó -á s *Panicum miliaceum* L. žito s kratkim rastnim ciklusom, ki dobro uspeva v toplejšem vremenu in na srednje vlažnih tleh, hkrati pa dobro prenaša tudi sušo, in katerega zrnje se uporablja za prehrano ljudi, za krmo rejnih živali pa se poleg zrnja uporabljajo tudi nadzemni deli rastline
ANG.: *proso millet*

prósta konvékcija -e -e ž vertikalno dviganje ali spuščanje zraka zaradi razlik v temperaturi zračnih plasti **s**: térmična konvékcija
ANG.: *thermal convection*

prósta páša -e -e ž ► nènadzorována páša

prósta vóda -e -e ž kapilarna in gravitacijska voda, ki ni vezana na talne delce
ANG.: *free water*

prósti odkòs -ega -ósa m rezanje travne ruše s kosilnico, ki nima protirezil
ANG.: --

prósti prehòd -ega -óda m razdalja od najnižje točke kmetijskega stroja do tal **s**: klírens
ANG.: *clearance*

prostornína tál -e -- ž ► volúmen tál

prostórska podatkována báza -e -e -e ž ► zbirka prostórskih podatkov

prostórski načrt -ega -a m upravni akt, s katerim se določajo pogoji posegov v prostor, vrste možnih posegov in merila za njihovo izvedbo na državni, regionalni ali občinski ravni, npr. državni prostorski načrt, regionalni prostorski načrt, občinski podrobni prostorski načrt
ANG.: *spatial plan*

prostórski podátek -ega -tka m podatek o pojavih, posredno ali neposredno vezanih na Zemljino površje ali druga nebesna telesa, ki ima določeno prostorsko referenco, opis lastnosti ter je organiziran v zbirkah prostorskih podatkov in uporabljen v geografskih informacijskih sistemih, npr. rastrski podatek, vektorski podatek, tekstovni podatek, multimedijski podatek
ANG.: *spatial data*

prostoviséča gojítvena oblika -e -e -e ž ► casarsa

protandrija -e ž pojav pri enodomnih rastlinah, da moški cvetovi cvetijo pred ženskimi cvetovi
ANG.: *protandry*

protikápní ventil -ega -a m ventil na šobi, ki preprečuje kapljanje tekočine iz šobe ob prenehanju toka tekočine ali ob zapori glavnega toka tekočine
ANG.: *anti-drip valve*

protislánska zaščíta -e -e ž nabor agrotehničnih ukrepov, ki so namenjeni zaščiti rastlin pred spomladansko pozebo in so lahko aktivni, npr. oroševanje, ali pasivni, npr. izbira lege proizvodnega nasada, rastlinske vrste in sorte
ANG.: *anti-hail protection*

protivétrni pás -ega -ú m ► vetrozaščítíni pás

protogínija -e ž pojav pri enodomnih rastlinah, da ženski cvetovi cvetijo pred moškimi cvetovi
ANG.: *protogyny*

provódník -a m pokončni del krošnje sadnih rastlin, iz katerega izraščajo stranske veje in ki sega od mesta, na katerem se konča deblo, do mesta, na katerem izrašča voditeljica **s**: centrálna ós, podáljšek débela (1)
ANG.: *central leader*

PRP -- [pəɾəpə] m ◀► prográm razvója podeželja

prsteničenje -a s ► obróčkanje (1, 2, 3)

prst kosilnice -a -- m negibni delovni element na kosilnem grebenu, ki služi kot protirezilo pri strižnem odkosu
ANG.: *cutting finger*

prstna strižna kosilnica -e -e -e ž strižna kosilnica, pri kateri so protirezila v mirujočem stanju, med njimi pa se gibljejo strižni noži
ANG.: *finger bar mower*

prstni okopálnik -ega -a m okopalnik, ki s plastičnimi delovnimi elementi obdeluje tla znotraj vrst
ANG.: *finger weeder*

prstni poskús -ega -a m kvalitativna metoda za oceno teksturnega razreda, ki temelji na preizkusu lastnosti vlažnega vzorca tal, npr. gnetljivosti, plastičnosti, mazavosti, zrnavosti in obstojnosti
ANG.: *soil finger test*

pršec -šca m padavine v obliki drobnih kapljic, ki jih veter nosi na krajše razdalje, npr. morski pršec, jezerski pršec
ANG.: *drizzle*

pršéca mègla -e -e ž pojav, ki nastane, ko je meglena plast dovolj debela ali je od njenega nastanka minilo dovolj časa, da iz nje padajo drobne kapljice, zaradi česar pri temperaturah, nižjih od 0 °C, pride do poledice ali žledu
ANG.: *precipitation fog*

pršénje -a s **1.** nanašanje vodnih kapljic s premerom nad 100 µm na rastline v zaprtih prostorih ali trajnih nasadih z namenom zmanjšati evapotranspiracijo in izboljšati rezultat pridelave
ANG.: *misting*
2. tehnika zatiranja škodljivih organizmov, ki se uporablja v trajnih nasadih in pri kateri se na rastline nanašajo kapljice škropilne brozge s premerom od 50 µm do 150 µm
ANG.: *misting*
3. enakomerno padanje zelo drobnih kapljic, lahko tudi snežink, ledenih igel iz gostega, nizkega stratusa ali megle s: rosénje
ANG.: *drizzling*

pršica šiškarica -e -e ž škodljivec iz družine Eriophyidae, ki se prehranjuje s sesanjem rastlinskih sokov na mladih listih, s čimer povzroči nastanek izbočenih tvorb na njihovi zgornji strani, npr. trsna listna šiškarica, hruševa pršica šiškarica
ANG.: *erineum mite*

pršič -čca m suh in nesprijet sneg, ki ima majhno gostoto
ANG.: *powder snow*

pršilnik -a m **1.** naprava za nanašanje vodnih kapljic s premerom nad 100 µm na rastline v zaprtih prostorih ali trajnih nasadih za zmanjšanje evapotranspiracije in izboljšanje rezultatov pridelave
ANG.: *mist blower*

2. kmetijski stroj, ki je lahko vlečeni, nošeni ali samohodni, za nanos kapljic škropilne brozge s premerom od 50 µm do 150 µm z zračnim tokom, ki ga ustvari ventilator, na rastline v trajnih nasadih
ANG.: *mist blower*

prvi Fickov zákon -ega -ega -óna [fikov] m zakon, ki določa, da je gostota masnega toka sorazmerna gradientu koncentracije snovi pri procesu difuzije s: difúzijski zákon
ANG.: *Fick's first law of diffusion*

prvi právi list -ega -ega -a m list, ki se razvije za kličnim listom
ANG.: *first true leaf*

psévdoglèj -a m talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje tla, nastala pod vplivom padavinske vode, ki zastaja v zgornjem delu talnega profila zaradi teksturne in strukturne razlike med horizonti ter zbitosti tal, in pri katerih je cona zastajanja vode prepoznavna po sivih in rjavih marmoracijah
ANG.: *pseudogley*

psévdooglejevánje -a s proces, ki poteka v tleh zaradi stalnega ali začasnega zastajanja padavinske vode in vodi do redukcije železovih in manganovih oksidov v tleh ter posledično do pojavljanja sivih in rjavih marmoracij
ANG.: *pseudogleying*

psévdoopogánjek -jka m ► vegetativni trávni pogánjek

psévdožito -a s ► nèprávo žito

psihrométer -tra m meteorološki instrument za merjenje relativne vlažnosti zraka, ki je sestavljen iz suhega termometra in mokrega termometra
ANG.: *psychrometer*

psihrométrska enáčba -e -e ž enáčba, s katero se izračuna parni tlak na osnovi temperature suhega termometra in mokrega termometra
ANG.: *psychrometric equation*

pšenica -e ž *Triticum aestivum* L. žito, ki spada med enoletnice iz družine trav in v času vznika ter mladostnega razvoja ni občutljivo na nizke temperature, zato se seje v hladnejših mesecih, ter se goji zaradi zrnja z vsebnostjo

beljakovin od 8 % do 14 %, ki se zmelje v moko za kruh, manj kakovostno zrnje pa se uporablja za krmo rejnih živali

ANG.: *wheat*

pšenična listna pégavost -e -e -i ž glivična bolezen pšenice, ki jo povzroča vrsta *Septoria tritici* in pri kateri pride do predčasnega sušenja in odmiranja listov, na katerih se pojavijo obarvana znamenja ovalne oblike, ki se z razvojem boleznii združujejo v podolgovate lise, te pa v večje ploskve odmrlega tkiva

ANG.: *septoria leaf spot*

PTP -- [pətəpə] m ◀▶ priznáno tradicionalno poimenovánje

puhálo -a s naprava, običajno radialne konstrukcijske izvedbe, ki oblikuje zračni tok s tlakom, večjim od enega bara, zato se uporablja na kmetijskem stroju, ki delo opravlja na večji delovni širini, npr. pnevmatski sejalnici, pnevmatskem trosilniku, pnevmatski škropilnici

ANG.: *blower*

puhtéca mègla -e -e ž advekcijska megla, ki nastane zaradi gibanja hladnega zraka nad toplo vodno površino, npr. jezerom, reko, lahko pa tudi nad toplimi vlažnimi tlemi, npr. sveže zoranim poljem

ANG.: *evaporation fog*

púpa -e ž ▶ mesó (1, 2)

R

R

rabárbara -e ž *Rheum rhabarbarum* L. vrtnina iz družine dresnovk, ki spada med zelne trajnice in se goji zaradi omesenih listnih pecljev, ki so zelene barve in imajo lahko rdeče lise ter se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *rhubarb*

rába zemljíšč -e -- ž upravljanje prostora za potrebe človekove dejavnosti, ki se deli na dejansko rabo zemljišč in namensko rabo zemljišč

ANG.: *land use*

racionálna metóda -e -e ž empirična enačba, ki določa konično vrednost površinskega

odtoka z določeno povratno dobo kot zmnožek prispevne površine, največje intenzitete padavin določenega trajanja in povratne dobe ter koeficienta odtoka

ANG.: *rational method*

radiácijska mègla -e -e ž megla, ki nastaja ponoči ob mirnem in jasnem vremenu, najpogosteje jeseni ali zgodaj pozimi, zaradi dolgovalovnega sevanja tal, ki s sevanjem oddajajo toploto in se ohlajajo ter ohlajajo tudi plast zraka ob njih pod temperaturo rosišča

ANG.: *radiation fog*

radiácijska pozéba -e -e ž pozeba, ki nastane ponoči ob mirnem in jasnem vremenu zaradi dolgovalovnega sevanja tal, ki s sevanjem oddajajo toploto in se ohlajajo ter ohlajajo tudi plast zraka ob njih, pri čemer je temperatura zraka 2 m nad tlemi lahko višja od ledišča

ANG.: *radiation frost*

radič -íča m *Cichorium intybus* var. *foliosum* Hegi vrtnina iz skupine solatnic, ki spada med dvoletnice iz družine nebinovk in se seje neposredno na pridelovalno površino, lahko pa se vzgoji tudi preko sadik, ter se najpogosteje goji zaradi listov različnih barv, ki so lahko prosti, v rozeti ali zraščeni v glave in se uporabljajo v prehrani ljudi, ali pa zaradi pridobivanja korenov za siljenje

ANG.: *radicchio*

radíkula -e ž zasnova na enem od polov embria v semenu, iz katere se razvijejo semenske korenine s: koreníčica

ANG.: *radicle*

rádiosónda -e ž elektronski paket meteoroloških instrumentov, ki je z meteorološkim balonom izpuščen v ozračje in pošilja meteorološke meritve sprejemniku na tleh

ANG.: *radiosonde*

ráhli dèž -ega -jà m dežne padavine z majhno intenzivnostjo, pri katerih so kapljice ločljive in površine, na katero padajo, ne zmočijo v celoti

ANG.: *light rain*

rahljálnik -a m vlečni kmetijski stroj za osnovno obdelavo tal do globine 30 cm, ki tla delno obrača in rahlja, nogače, ki so razporejene v eni ali več vrstah in na katerih so nameščeni lemeži različnih oblik, pa tla tudi drobijo in mešajo

ANG.: *chisel plough*

rajonizácija -e ž razdelitev državnega ozemlja na manjše pridelovalne enote, npr. deželo, rajon, okoliš, glede na okoljske razmere, tradicijo pridelave ter senzorične lastnosti končnega produkta, npr. vina

ANG.: *zoning*

rakítovec -vca m *Hippophae rhamnoides* L.

sadna vrsta iz družine oljčičevk, ki raste kot visok grm in ima majhne plodove oranžne barve, ki se običajno uporabljajo predelani, npr. v sok

ANG.: *sea buckthorn*

rák koreninskega vratú ráka --- m bolezen,

razširjena predvsem na vinski trti, ki jo povzročijo bakterije iz rodu *Agrobacterium*, ki v rastlino vstopijo skozi poškodbe na koreninah in koreninskem vratu, in pri kateri se na deblu ali cepljenem mestu okužene rastline razvijejo tumorji, ki ovirajo prenos vode in hranil od korenin do poganjkov in s tem slabijo rast rastline ter lahko povzročijo njen propad

ANG.: *crown gall*

rakotvórnost -i ž ► kancerogenost

ránker -ja m talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje plitva avtomorfna tla z A horizontom na različnih nekarbonatnih kamninah, kot so kremenovi peščenjaki in glinavci, granit, nekarbonatni prod, in se večinoma pojavlja na strmih pobočjih

ANG.: *ranker*

ranljivost tál -i -- ž občutljivost tal za različne

naravne in antropogene degradacijske procese, npr. za erozijo, zmanjševanje organske snovi, zbijanje

ANG.: *soil vulnerability*

rást -í ž nepovraten proces povečevanja organizma zaradi delitve celic in njihovega večanja

ANG.: *growth*

rastíšče -a s določen prostor v naravi, opredeljen z vsemi biotskimi in abiotskimi ekološkimi dejavniki, ki omogočajo uspevanje posamezne rastline ali vegetacije

ANG.: *site*

rastlína -e ž večcelični organizem s celuloznimi celičnimi stenami in s sposobnostjo fotosinteze, običajno sestavljen iz korenin, listov in cvetov

ANG.: *plant*

rastlína dólgega dné -e --- ž ► dolgodnév-nica

rastlína krátkega dné -e --- ž ► kratkodnév-nica

rastlínám dostôpna vóda -- -e -e ž talna voda s skupnim vodnim potencialom tal nad točko venenja, ki jo rastline s svojim koreninskim sistemom lahko črpajo

s: razpoložljíva vóda

ANG.: *plant available water, PAW*

rastlínám lahkó dostôpna vóda -- -e -e

ž voda v tleh, ki se za posamezno rastlino nahaja v intervalu med poljsko kapaciteto in kritično točko

ANG.: *readily available water, RAW*

rastlínám nédostôpna vóda -- -e -e ž količina vode v tleh, ki je rastline zaradi premajhnega vodnega potenciala tal ne morejo črpati

ANG.: *plant unavailable water*

rastlínám težkó dostôpna vóda --- -e -e

ž voda v tleh, ki se za posamezno rastlino nahaja v intervalu med točko venenja in lentokapilarno točko

ANG.: *heavily available water*

rastlínják -a m zavarovani prostor, ki ima leseno, plastično ali kovinsko konstrukcijo in je pokrit s steklom ali plastiko ter se uporablja za gojenje, shranjevanje in trženje rastlin, saj se v njem lahko nadzorujejo okoljski dejavniki, npr. temperatura, vlaga, svetloba, zaradi česar so v njem vzpostavljene ugodnejše rastne razmere kot na prostem

ANG.: *greenhouse*

rastlínjákóv štítkar -ega -ja m *Trialeurodes*

vaporariorum (Westwood) škodljivec, ki se pojavlja v zavarovanih prostorih in pri katerem ličinke in odrasli osebkovi izločajo obilno medeno roso ter sesajo rastlinski sok vseh rastlin

ANG.: *greenhouse whitefly*

rastlínska bolézen -e -zni ž stanje rastline zaradi spremembe presnove ali anatomsko-histološke strukture, ki jo povzročijo biotski ali abiotski dejavniki, ki slabijo življenjsko moč rastline, zaradi česar sta zmanjšani njena produktivnost in gospodarska vrednost

ANG.: *plant disease*

rastlínska célica -e -e ž najmanjši živi gradnik rastlinskih tkiv, sestavljen iz celične stene, citoplazme, celičnih organelov, vakuole in jedra

ANG.: *plant cell*

rastlínska célična sténa -e -e -e ž zunanji ovoj rastlinske celice, ki ji daje trdnost ter mehansko, toplotno in biokemično zaščito

ANG.: *plant cell wall*

rastlínska génska bánka -e -e -e ž zbirka genotipov rastlin ali delov rastlin, hranjenih v ustreznih razmerah z namenom ohranjanja genskega materiala

ANG.: *plant gene bank*

rastlínska higijéna -e -e ž ukrepi, s katerimi se odstrani ali zmanjša količina kužila ali škodljivih organizmov na rastlinah, v

skladišču, na opremi in orodju z namenom preprečevanja širjenja škodljivih organizmov
 ANG.: *plant hygiene*

rastlinska odêja -e -e ž ► rastlinski pokròv

rastlinska tkívna kultúra -e -e -e ž metoda gojenja rastlinskih celic, tkiv ali organov na gojišču v sterilnih razmerah
 ANG.: *plant tissue culture*

rastlinska vrsta -e -e ž skupina rastlin skupnega porekla, podobnih lastnosti in uporabnosti, ki se med seboj plodijo in imajo plodne potomce
 ANG.: *plant species*

rastlinski génski vír -ega -ega -a m genski material rastlinskega izvora, ki se uporablja za izboljševanje proizvodnih lastnosti gojenih rastlin s selekcijo in žlahtnjenjem
 ANG.: *plant genetic resource*

rastlinski hormón -ega -a m snov, ki se tvori v rastlini in uravnava procese rasti in rodnosti, pri čemer lahko deluje na mestu tvorbe ali pa na mestih, na katera se transportira s: fitohormón
 ANG.: *plant hormone, phytohormone*

rastlinski insekticíd -ega -a m insekticíd, katerega aktivno snov predstavlja rastlinski izvleček, npr. piretrin, azadirahthin
 ANG.: *plant-based insecticide*

rastlinski pokròv -ega -òva m delež površine tal, ki ga prekriva vegetacija ali posamezne rastline in se ugotavlja z vertikalno projekcijo vseh nadzemnih delov rastlin na površino tal s: rastlinska odêja
 ANG.: *vegetation cover*

rastlinski pótni líst -ega -ega -a m uradni dokument, običajno v obliki etikete, z vsemi podatki, pomembnimi za rastlino pri njenem trgovanju znotraj Evropske unije, ki zagotavlja, da rastlina izpolnjuje predpisane zahteve glede varstva rastlin ter omogoča sledljivost njenih premikov znotraj EU
 ANG.: *plant passport*

rastlinski sók -ega -a m raztopina organskih in anorganskih snovi v rastlinskih celicah, ki predstavlja vir hrane za različne organizme
 ANG.: *plant sap*

rastlinsko hranílo -ega -a s element, ki ga rastlina potrebuje za svojo rast in razvoj ter ga sprejema v obliki iona iz tal ali v obliki plina preko listnih rež
 ANG.: *plant nutrient*

rástna dòba -e -e ž 1. obdobje v koledarskem letu med dnem, ko povprečna dnevna temperatura zraka spomladi preide nad

temperaturo praga 5 °C, in dnem, ko jeseni spet pade pod to vrednost s: vegetacijska dòba

ANG.: *growing season*

2. obdobje od začetka brstenja vinske trte do konca odpadanja listov z nje, ki traja od 1. aprila do 30. oktobra istega vinskega letnika
 ANG.: *growing season*

rástne razmére -ih -ér ž mn. razmere v okolju, v katerem rastlina uspeva in jih določajo talne razmere, klimatske razmere in lega
 ANG.: *growing conditions*

rástni potenciál -ega -a m zmožnost rastline za povečevanje njenih vegetativnih delov, ki se meri z dolžino novih poganjkov ali s prirastom debla v eni rasti dobi
 ANG.: *growth potential*

rástni regulátor -ega -ja m naravni ali sintetični hormon, ki se nanese na rastlino z namenom usmerjanja rasti in razvoja, pri čemer ju lahko pospešuje, npr. povečanje razvejanja, ali zavira, npr. zmanjšanje rasti poganjkov
 ANG.: *plant growth regulator*

rástni vršícèk -ega -čka m končni del poganjka ali korenine, na katerem so meristemske celice, iz katerih nastajajo nova tkiva in zasnove novih organov, npr. listne zasnove
 ANG.: *apex, growing point*

ravnálna dèska -e -e ž delovni element na sprednjem delu predsetvenika, ki z odstranjevanjem ali drobljenjem talnih grud tla pripravi za setev
 ANG.: *levelling plank*

razdaljemér -a m optična, elektronska ali laserska naprava za merjenje oddaljenosti med opazovalcem in opazovano točko, ki ji je lahko dodana tudi naprava za merjenje horizontalnih kotov in vertikalnih kotov
 ANG.: *distance meter*

razdrobljènost kmetijskih zemljišč -i -- -- ž razčlenjenost posesti enega lastnika, pri kateri so zemljiške parcele oddaljene ena od druge, kar povzroči večje stroške pridelave in doseganje manjšega pridelka
 ANG.: *fragmentation of agricultural land*

razkúženo sème -ega -éna s seme, ki je tretirano s fitofarmaceutskim sredstvom, da se preprečijo okužbe z boleznimi, ki povzročajo škodo med njegovim skladiščenjem ali kalitvijo, ali da se preprečijo okužbe z boleznimi na mladih rastlinah
 ANG.: *disinfected seed*

razlístanje -a s 1. ► defoliácija (2)

2. ampelotehnični ukrep, s katerim se v celoti ali delno odstranijo listi z mladik v

coni grozdja za doseganje boljše osvetljenosti grozdov **s**: defoliácia (3)

ANG.: *defoliation*

razmetoválna napráva -e -e ž naprava, ki z zračnim tokom dovedeno krmo enakomerno porazdeli po skladiščnem prostoru in jo sočasno tudi suši

ANG.: *throwing device*

razmnoževální materiál -ega -a m rastlinski del, ki se uporabi za pridobivanje novih rastlin, npr. seme, poganjek, ključ podlage, list, del korenine

ANG.: *propagation material*

razmnoževánje -a s proces pridobivanja novih rastlin iz različnih delov matične rastline, npr. iz semena, ali z oddelitvijo večceličnega tkiva

ANG.: *propagation*

razmnoževánje s potáknjenci -a - - - s neposredno vegetativno razmnoževanje, pri katerem se nova rastlina vzgoji iz odrezanega dela matične rastline, npr. poganjka, lista, korenine, vstavljenega v substrat, kjer se ukorenini

ANG.: *cutting propagation*

rázor -óra m jarek med dvema lehama, v katerem ne rastejo rastline, ampak po njem vozijo traktorska kolesa, in ki se obdeluje z okopalniki, ki tla rahljajo in sočasno mehansko uničujejo plevele

ANG.: *trench*

razpíránje -a s agrotehnični ukrep, s katerim se poveča kot stranskega poganjka glede na provodnik z namenom umirjanja rasti in povečanja rodnosti ter se izvede z različnimi tehnikami glede na fazo razvoja poganjka, npr. z uporabo ščipalk za perilo do dolžine poganjka 20 cm, kasneje pa s posebnimi sponkami

ANG.: *crotch angle widening*

razpoložljíva vóda -e -e ž ► rastlinam dostópna vóda

razpršéno sévanje -ega -a s del sončnega sevanja, ki nastane zaradi sipanja na delcih v ozračju, npr. molekulah zraka, aerosolih, vodnih kapljicah v oblakih **s**: difúzno sévanje

ANG.: *diffuse radiation*

razpršílec -lca m del namakalnega sistema, ki omogoča dodajanje vode rastlinam s pomočjo oroševanja

ANG.: *sprinkler*

razrastíšče -a s prizemni del travnih poganjkov, pokonci rastočih krmnih metuljnic in drugih travniških rastlin,

na katerem iz zalistnih brstov odganjajo stranski poganjki, zlasti po defoliaciji

ANG.: *crown*

razráščanje -a s tvorba stranskih poganjkov iz zalistnih brstov pri osnovni stebel ali tik nad nodiji pritlik in živic

ANG.: *tillering*

razráščanje tráve -a - - s faza vegetativnega razvoja trave, ki nastopi po vzniku semenske rastline ali po defoliaciji podaljšanih generativnih poganjkov trave, ko iz prizemnih zalistnih brstov odženejo novi stranski poganjki

ANG.: *grass tillering*

rázred tál -éda - - m enota slovenskega klasifikacijskega sistema tal, ki združuje enega ali več talnih tipov in je nižja od oddelka tal

ANG.: *soil class*

razsájánje -a s ločevanje rastlin, zraslih v šope ali sklope, da se zagotovijo ugodnejše rastne razmere za rast posamezne rastline

ANG.: *plant thinning*

raztopína za tretíránje seména -e - - - - - ž oznaka LS formulacija FFS, ki je homogena zmes dveh ali več snovi, pri kateri se topljenec raztopi v topilu ter se v razredčeni ali nerazredčeni obliki uporablja za mokro nanašanje na seme

ANG.: *solution for seed treatment*

raztrós gnojíla -ósa - - m postopek, s katerim se mineralno ali organsko gnojilo enakomerno porazdeli po kmetijskem zemljišču vzdolžno ali prečno na smer vožnje traktorja s trosilnikom

ANG.: *spreading of fertiliser*

razvíta tlá -ih tál s mn. tla, ki imajo talni profil z najmanj enim dobro prepoznavnim horizontom in dobro izražene morfološke lastnosti, npr. strukturo tal

ANG.: *developed soil*

razvódnica -e ž črta, ki povezuje lokalno najvišje točke Zemljinega površja in predstavlja mejo med dvema vodozbornima območjema

ANG.: *watershed divide*

razvódni cevovód -ega -óda m cevovod, namenjen razpeljavi vode po namakalnem območju do posamezne parcele **s**: sekundárni cevovód

ANG.: *secondary irrigation pipe*

razvójna fáza -e -e ž faza rastline ali poganjka pri travah in metuljnicah, ki se za potrebe pridelovanja krme določa z oceno morfološke razvitosti celega sestoja, npr. začetek bilčenja, ko je največ poganjkov v tej fazi, ali pa z

R

izračunom tehtanega povprečja različno razvitih poganjkov na vzorčni populaciji, ki se opredeli s številčno vrednostjo, npr. v mejah od 0 do 9 pri lucerni

ANG.: *development stage*

razvojni potencial kmetije -ega -a -- m zmogljivost kmetije za razvoj poslovanja glede na razpoložljive vire, npr. naravne, človeške, denarne vire

ANG.: *development potential of a farm*

razvòj tál -ôja -- m nastajanje in spreminjanje tal v odvisnosti od tlotvornih dejavnikov, npr. matične podlage, podnebja, reliefa, vodnih razmer, organizmov in časa, in tlotvornih procesov, npr. preperevanja kamnin, razgradnje organskih ostankov, nastajanja strukture, premeščanja talnih sestavin

ANG.: *soil development*

rdéča bílnica -e -e ž *Festuca rubra* L. nizka in trpežna vrsta trave z ozkimi listi na trajnem travinju, pri kateri se požlahtnjene sorte omejeno uporabljajo v travno-deteljni mešanici za pašno rabo na suhih rastiščih, pogosto pa tudi za zatravitev športnih, rekreacijskih in okrasnih površin

ANG.: *red fescue*

rdéča pésa -e -e ž *Beta vulgaris* L. subsp. *vulgaris* skupina *Conditiva* vrtnina iz skupine korenovk, ki spada med dvoletnice iz družine lobodovk in je vzgojena z neposredno setvijo semena na pridelovalno površino ali preko sadik ter se goji zaradi odebeljenih korenov ali gomoljev okrogle ali valjaste oblike, ki so običajno rdeče barve in se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *beetroot*

rdéčerjáva tlà -ih tál s mn. talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje tla z Brz horizontom, ki je zaradi prisotnosti hematita izrazito rdečkasto obarvan **s**: jerína, jeròvica, terra rossa

ANG.: *reddish-brown soil*

rdéči brísti -ih -ov m mn. fenofaza sadnih rastlin, v kateri se čašni listi razprejo toliko, da so vidni venčni listi

ANG.: *pink bud stage*

rdéči ribez -ega -a m *Ribes rubrum* L. jagodičasta sadna vrsta iz družine kosmuljev, ki raste kot nizek grm in ima majhne sočne plodove rdeče barve, ki so združeni v grozd in se uporabljajo kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v džem

ANG.: *red currant*

rdéči žítni strgáč -ega -ega -a m *Oulema melanopus* (L.) škodljivec pravih žit in trav, katerega ličinke povzročajo pojav belih peg

na listih, zaradi katerih se zmanjša fotosintezna površina, posledično pa tudi pridelek

ANG.: *cereal leaf beetle*

rdéčni nanòs -ega -òsa m sediment, ki ga v dolino odloži tekoča voda in na katerem se lahko razvijejo tla **s**: aluviálni nanòs

ANG.: *alluvial deposit, alluvium*

rdéčenje -a s agrotehnični ukrep, s katerim se ročno, strojno ali z nanašanjem kemičnega sredstva zmanjša število plodov na rastlini z namenom zagotavljanja večje kakovosti plodov, ki ostanejo na rastlini, in povečanja diferenciacije brstov

ANG.: *thinning*

rdéčenje cvetòv -a -- s agrotehnični ukrep, s katerim se med cvetenjem kemično, ročno ali strojno odstrani določeno število cvetov, da bi bilo končno število plodov manjše, njihova kakovost pa večja

ANG.: *blossom thinning*

rdéčenje gròzdv -a -- s ampelotehnični ukrep, običajno izveden poleti, s katerim se odstranijo odvečni, slabo razviti in nezreli grozdi z namenom doseganja večje kakovosti grozdja

ANG.: *bunch thinning*

rdéčenje plodíčev -a -- s agrotehnični ukrep, praviloma izveden ročno, s katerim se ob primerni velikosti plodičev ali po junijskem trebljenju odstrani določeno število razvijajočih se plodičev zaradi zagotavljanja večje kakovosti plodov

ANG.: *fruit thinning*

rdéka sétev -e -tve ž setev, pri kateri se semena v tla vstavljajo na večje razdalje, zaradi česar je na enoto površine malo semen, in je tipična za rastline, ki za rast in razvoj potrebujejo več prostora

ANG.: *sparse sowing*

rdéoks potenciál -- -a m mera za prezračenos tal, ki kaže sposobnost kemijskih spojin v tleh, da sprejmejo ali oddajo elektrone **s**: oksidacijsko-redukcijski potenciál

ANG.: *redox potential, oxidation-reduction potential*

rdéukcijski horizont -ega -a m ► Gr horizont

referénčna evapotranspirácija -e -e ž evapotranspiracija, merjena na izbrani kulturi, običajno travni ruši višine 12 cm, ki je brez bolezenskih znamenj ali poškodb škodljivcev ter je dobro oskrbljena z vodo

ANG.: *reference evapotranspiration*

referénčna tálna skupína -e -e -e ž osnovna enota mednarodne klasifikacije tal WRB,

po kateri se tla razvrščajo glede na lastnosti diagnostičnih horizontov in talnega gradiva ter odražajo tlotvorne procese

ANG.: *reference soil group*

referenčni vzorec tál -ega -rca -- m vzorec tal z znanimi lastnostmi, ki se analizira skupaj z drugimi vzorci za preverjanje in zagotavljanje točnosti analiznih postopkov

ANG.: *reference soil sample*

referenčno léto -ega -a s leto z značilnimi poteki meteoroloških spremenljivk, ki je izbrano za primerjavo s podatki v tekočem letu

ANG.: *reference year*

reflektirano sévanje -ega -a s ► odbito sévanje

refraktóméter -tra m naprava, ki meri koncentracijo določene snovi v dani raztopini in določa vrednost npr. topne suhe snovi v plodu, alkohola v žganih pijačah, vode v medu

ANG.: *refractometer*

regenerácija -e ž proces, pri katerem rastlina tvori nove celice, tkiva in organe, ki nadomestijo poškodovane ali odstranjene dele

ANG.: *regeneration*

regenerácija tráv -e -- ž rast nadzemnih delov rastlin po defoliaciji, pri kateri se spomladi iz prizemnih zalistnih brstov, ki se nahajajo na defoliiranih generativnih poganjkih, tvorijo novi stranski poganjki, poleti in jeseni pa se iz zarodnega tkiva na prizemnih rastnih vršičkih, ki se nahajajo na defoliiranih vegetativnih poganjkih, tvorijo novi listi in novi stranski poganjki

ANG.: *grass regrowth*

regeneratívno kmetíjstvo -ega -a s ► obnovitveno kmetíjstvo

regionálna klimatologija -e -e ž klimatologija, omejena na manjše geografsko območje posameznih držav ali njihovih delov

ANG.: *regional climatology*

regíster kmetíjskih gospodarstev -tra -- m javna zbirka podatkov o kmetijskih gospodarstvih, ki vključuje njihove osnovne identifikacijske in lokacijske podatke, poleg tega pa tudi npr. podatke o pripadajočih zemljiščih in njihovi rabi, rejnih živalih, razvrstitvi v območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, vključenosti v ekološko ali integrirano pridelavo K: RKG

ANG.: *register of agricultural holdings*

regíster prostórskih enót -tra -- m javna zbirka, ki vsebuje podatke o prostorskih enotah, npr. občinah, naseljih,

krajevnih skupnostih, ter ulicah in hišnih številkah K: RPE

ANG.: *register of spatial units*

regosól -a m talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje nerazvita tla na nesprijetih ali zdrobljenih klastičnih sedimentnih kamninah s plitvim A horizontom, ki matične podlage ne prekriva v celoti

ANG.: *regosol*

régratov preparát -ega -a m kompostni preparat, ki je izdelan iz regratovih cvetov, ki zorijo v kravjem mezenteriju, čez zimo zakopanem v tla, in uravnava razmerje med kremenovo kislino in kalijem v tleh S: biodinamični preparát 506

ANG.: *dandelion preparation, biodynamic preparation 506*

regulacijska hidrávlika -e -e ž hidravlika na tritočkovnem priključnem drogovju, ki omogoča samodejno popraviljanje in vzdrževanje naravnane globine obdelave nošenega kmetijskega stroja, ki dela pod površino tal, npr. pluga, podrahljalnika, kultivatorja

ANG.: *hydraulic hitch control*

regulátor -ja m strojni sklop v motorju traktorja, ki vzdržuje naravnano število vrtljajev motorja pri njegovi spreminjajoči se obremenitvi

ANG.: *regulator*

regulátor pretóka vóde -ja -- m naprava za uravnavanje količine vode, ki prehaja skozi cev v določeni časovni enoti

ANG.: *water flow regulator*

rekultivácija zemljišča -e -- ž ponovna vzpostavitev kmetijske ali druge rabe na degradiranem zemljišču, npr. kamnolomu, gramoznici, odlagalnišču, po opravljeni predhodni remediaciji tal ali vzpostavitvi tehnogenih tal ter izvedenih meliorativnih ukrepov, npr. gnojenju, apnjenju, setvi, ki izboljšajo lastnosti tal in zmanjšajo ali izničijo proces degradacije tal

ANG.: *land recultivation*

rekultivirana tlà -ih tál s mn. tla, ki so ponovno vključena v kmetijsko rabo po predhodni remediaciji tal, tehnogenih in meliorativnih ukrepov, npr. gnojenju, apnjenju in setvi, ki izboljšajo njihove lastnosti

ANG.: *recultivated soil*

relativna prepústnost -e -i ž ► efektivna prepústnost

relativna zračna vlážnost -e -e -i ž razmerje med parnim tlakom in nasičenim parnim tlakom pri dani temperaturi, običajno izraženo v odstotkih

ANG.: *relative air humidity*

R

reliktna tla -ih tál s mn. paleotla, ki jih ne prekrivajo drugi sloji tal, ampak se nahajajo na površini, kjer nadaljujejo svoj razvoj, npr. rdečerjava tla na Krasu, katerih rdeča barva je posledica njihovega nastanka v topli klimi
ANG.: *relict soil*

remediacija tal -e -- ž celota postopkov in tehnik, s katerimi se zmanjša količina onesažil v tleh ali se stabilizirajo in izboljšajo talne lastnosti, npr. s fizikalno-kemijskimi postopki, vključevanjem organizmov
ANG.: *soil remediation*

remobilizacija dušika -e -- ž proces, pri katerem se dušik iz starih listov, ko ti začnejo odmirati, premesti v mlade liste, brste ali semena ter pospeši njihov razvoj
ANG.: *nitrogen remobilisation*

rendzina -e ž talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje nerazvita tla z A horizontom na različnih karbonatnih kamninah, npr. apnencu, dolomitu, karbonatnem produ
ANG.: *rendzina*

rénski kolobar -ega -ja m petletni kolobar, ki vključuje 60 % strnin in 40 % listank v zaporedju listanka, strnina, strnina, listanka, strnina
ANG.: *Ren's crop rotation*

réntgenska práškovna difrákcija -e -e -e ž nedestruktivna metoda za določanje vrste in kristaliničnosti mineralov v tleh, ki temelji na uklonu rentgenskih žarkov na kristalnih ravninah
ANG.: *X-ray powder diffraction*

R

répa -e ž *Brassica rapa* L. poljščina in korenovka iz družine križnic, pri kateri se odebeli del stebela nad tlemi ali pod njimi in ki se uporablja za prehrano ljudi, še posebej narezana na trakove v fermentirani obliki, ali za krmo rejnih živali v obliki presnih ali kuhanih korenov
ANG.: *turnip*

repelént -énta m ► odvrčálo

reprodukcijski materiál -ega -a m material, ki je potreben za proizvodnjo, npr. v kmetijstvu semena, gnojila, zaščitna sredstva, pogonska goriva
ANG.: *reproduction material*

reproduktivni orgán -ega -a m ► generatívni orgán

résarji -ev m mn. škodljivci iz reda Thysanoptera, ki se prehranjujejo s strganjem povrhnjice listov in sesanjem rastlinskih sokov na listih, cvetovih ali plodovih, s čimer povzročijo nastanek svetlih

lis na listih, tvorbo izboklin na spodnji strani listov ali deformacijo plodov, npr. cvetlični resar, tobakov resar
ANG.: *thrips*

resáva -e ž zemljišče, ki je delno ali v celoti poraščeno z rastlinami iz družine vresovk, najpogosteje z jesenskim vresjem, pri čemer so tla večinoma kislá z nizko vsebnostjo rastlinskih hranil
ANG.: *heathland*

reténcijska vóda -e -e ž ► vézana vóda

revidirana univerzálna enáčba izgúbe tál -e -e -e -- -- ž empirični model za napoved dolgoročne letne degradacije tal zaradi vodne erozije, ki odpravlja pomanjkljivosti univerzalne enačbe izgube tal s korekcijo enačb za izračun podnebnega dejavnika in nekaterih topografskih dejavnikov k: RUSLE
ANG.: *revised universal soil loss equation, RUSLE*

réz -í ž 1. agrotehnični ukrep, s katerim se s sadne rastline odstranijo odvečen rodni les, nerodni les, starejši les in poškodovani les, da se zagotovi optimalno razmerje med rastjo in rodnostjo, izboljša zdravstveno stanje in omogoči primerna osvetlitev celotne rastline
ANG.: *pruning*

2. ampelotehnični ukrep, s katerim se z vinske trte med zimskim mirovanjem odstranijo odvečen rodni les, starejši les in poškodovani les, v rastni dobi pa tudi odvečne mladike, listi, vršički in grozdi, da se zagotovi optimalno razmerje med rastjo in rodnostjo
ANG.: *pruning*

rezálka -e ž horizontalna lata z mersko razdelbo in vgrajeno vodno tehtnico, ki je del postopičnega orodja za merjenje višinskih razlik
ANG.: *horizontal rod*

rezální kolút -ega -a m delovni element okrogle oblike, ki je nameščen pred sejalnimi lemežem na sejalnici za neposredno setev in se uporablja za izdelavo brazd na neobdelanih tleh
ANG.: *cutting reel*

rezévrni ogljikovi hidráti -ih -ih -ov m mn. ogljikovi hidrati v plodovih in vegetativnih organih rastlin, ki omogočajo presnovne procese, kadar ne poteka fotosinteza ali je ta zelo okrnjena, npr. med kalitvijo ali med začetno regeneracijo krmnih trav po defoliaciji, npr. škrob, fruktani, monosaharidi, disaharidi
ANG.: *storage carbohydrates*

rezervoár -ja m posoda v škropilnici ali pršilniku, običajno iz plastične mase, ki je kvadratne ali valjaste oblike z ovalnimi robovi, kar omogoča dobro mešanje škropilne brozge, in ima gladko notranjo stran, kar preprečuje nabiranje usedlin na stene in olajša čiščenje

ANG.: tank

reziduálni učinek -ega -nka m daljša obstojnost in delovanje fitofarmaceutskega sredstva zaradi njegovih fizikalnih in kemijskih lastnosti, kar povečuje njegovo učinkovitost in tudi ekotoksičnost **s**: podaljšano delovanje

ANG.: residual effect

rezidui -ov m mn. ► ostanki fitofarmaceutskih sredstev

rezistenca -e ž ► odpornost

réz na čep -í --- ž rez, pri kateri se veja, ki izrašča iz provodnika, prikrajša na dva ali tri brste tako, da se odreže pravokotno na provodnik

ANG.: stub cut

réz na prstan -í --- ž rez, pri kateri se izrojena, premočna ali preveč navpično rastoča veja, ki izrašča iz provodnika, prikrajša na en brst tako, da se odreže pravokotno na provodnik

ANG.: short stub cut

réznik -a m del rozge, ki izrašča iz dvoletnega lesa in je prikrajšan na od dve do pet zimskih očes

ANG.: spur

režim vlážnosti tál -a --- m letna razporeditev talne vode pri vodnem potencialu manj kot 1500 kPa, ki vpliva na tlotvorne procese, razvoj tal in pridelavo rastlin

ANG.: soil moisture regime

R horizont -- -a [rə] m mineralni horizont, ki ga sestavljajo masivne ali nezdobljene matične kamnine

ANG.: hard bedrock, R horizon

Richardova enáčba -e -e [ričardova] ž nelinearna, delno diferencialna enačba, ki opisuje gibanje vode v nenasičenih tleh

ANG.: Richard's equation

ricinus -a m ► klóščevec

rigólanje -a s osnovna obdelava tal, pri kateri se ta s plugom obrnejo v globini od 60 cm do 120 cm, kar poveča zračnost tal in njihovo sposobnost za zadrževanje vode do globine, kjer se razvijejo korenine sadnih dreves ali vinske trte **s**: globóko oránje

ANG.: deep ploughing, deep plowing

ripanje -a s ► podrahljavanje

ripéča zlatíca -e -e ž *Ranunculus acris* L.

strupena zel, ki spada med večletnice iz družine zlatičnic s pritlehno listno rozeto na začetku rasti spomladi in po defoliaciji ter s srednje visokimi, slabo olistanimi generativnimi poganjki in je razširjena na težjih in vlažnih tleh večkosnih travnikov in pašnikov, pri čemer sodi med proliferične rastline, ki se razmnožujejo s semeni in z rizomi, ter vsebuje glikozit ranunkulin, ki se ob zaužitju v svežem stanju razgradi v protoanemonin, ki lahko povzroči zastrupitev travojedih živali

ANG.: meadow buttercup

rizóm -a m odebeljeno podzemno steblo, ki raste horizontalno ali pokončno in na katerem se razvijejo brsti, iz katerih izraščajo nadomestne korenine in nadzemni stranski poganjki, npr. pri rabarbari, šparglju, topolistni kislici, ripeči zlatici **s**: koreníka

ANG.: rhizome

rizosféra -e ž tla v neposrednem stiku z rastlinskimi koreninami, pri čemer korenine iz tal sprejemajo hranila, koreninski izločki pa vplivajo na mikrobne združbe v tleh

ANG.: rhizosphere

riž -a m *Oryza sativa* L. žito iz družine trav, ki je visoko do 1 m, ima socvetje v obliki lata, v katerem so zrna brez glutena, ter se navadno prideluje v toplem podnebju in zahteva urejeno namakanje

ANG.: rice

rjava izprána tla -ih -ih tál s mn. rjava tla z neznačilnim E horizontom, a z že zaznavno akumulacijo snovi v spodnjem delu talnega profila, kamor so premeščene iz višje ležečih slojev tal, ki ni posledica kamninske nezveznosti ali rezultat argilogeneze

ANG.: brown leached soil

rjava opodzóljena tla -ih -ih tál s mn. distrična rjava tla v procesu razvoja v podzol z neznačilnim E horizontom, a z že zaznavno akumulacijo izpranih snovi, npr. humusa, železovih in aluminijevih oksidov, v spodnjem delu talnega profila

ANG.: brown podzolic soil

rjava pégavost oréha -e -i -- ž glivična bolezen, ki jo povzroča vrsta *Ophiognomonia leptostyla* in okužuje liste oreha in zelene plodove, na katerih se pojavijo lise nepravilnih oblik, zaradi česar je zmanjšana fotosintezna površina, posledično pa tudi pridelek

ANG.: walnut anthracnose

rjava pokarbonatna tla -ih -ih tál s mn. talni tip slovenske klasifikacije tal, ki označuje

tlà na apnencu ali dolomitu z razvitim Brz horizontom

ANG.: *calcocambisol*

rjáva tlà -ih tál s mn. tlà z razvitim Bv horizontom ali Brz horizontom, ki so običajno rumenorjave do rdečerjave barve **s**: kámbična tlà

ANG.: *brown soil*

RKG -- [rəkəgə] m ◀▶ register kmetijskih gospodarstev

rmánov preparát -ega -a m kompostni preparat, ki je izdelan iz rmanovih cvetov, ki v jelenovem mehuru pol leta zorijo na zraku, pol leta pa so zakopani v tla, in rastlinam olajša črpanje kalija in dušika iz tal **s**: biodinamični preparát 502

ANG.: *yarrow preparation, biodynamic preparation 502*

robída -e ž *Rubus fruticosus* L. jagodičasta sadna vrsta iz družine rožnic, ki raste kot polgrm in ima majhne sočne birne plodove črne barve in sladko-kislega okusa, ki se uporabljajo kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v marmelado

ANG.: *blackberry*

ročična gréd -e -í ž gred v batnem motorju, ki preko ojnice omogoča pretvarjanje premočrtnega gibanja bata v krožno gibanje

ANG.: *crankshaft*

rôčno cépljenje -ega -a s cepljenje, pri katerem se s cepilnim nožem ali cepilnimi škarjami naredita rez v cepič in rez v ključ podlage ali v predhodno posajeno podlago v vinogradu ali v sadovnjaku, kar omogoči njuno združitve

ANG.: *manual grafting*

rôčno sajénje -ega -a s sajenje brez uporabe kmetijskih strojev ali priključkov pri kopanju in zasipanju sadilne jame

ANG.: *manual planting*

rodenticíd -a m fitofarmacevtsko sredstvo za zatiranje glodalcev, ki deluje na njihov presnovni sistem

ANG.: *rodenticide*

ródna mladika -e -e ž mladika z listi, viticami, vršičkom in vsaj enim kabernikom, socvetjem in grozdom, ki na vinski trti zagotavlja pridelek

ANG.: *fruitful shoot*

ródna pogáča -e -e ž rodni poganjek pri pečkarjih, običajno dolg do 5 cm, ki ima zadebelitev na mestu, kjer se je v prejšnji rastni dobi razvijal plod

ANG.: *bourse-over-bourse*

ródna šiba -e -e ž rodni poganjek, ki je dolg več kot 20 cm in ima pri košičarjih ob straneh rodne brste in nerodne brste, na vrhu pa nerodni brst, pri pečkarjih pa ima ob straneh nerodne brste, na vrhu pa rodni brst

ANG.: *long fruiting shoot*

ródna věja -e -e ž veja, na kateri so rodni brsti, zato se na njej razvijejo plodovi

ANG.: *fruiting branch*

ródni brst -ega -a m brst, ki ima nastavek za en cvet ali več cvetov ali nastavek za cvetove, liste in poganjek hkrati **s**: cvétni brst, generatívni brst

ANG.: *fruiting bud, generative bud*

ródni lés -ega -á m **1.** enoletni oleseneli poganjek sadnih rastlin različnih dolžin, ki izrašča iz dvoletnega lesa in ima enega ali več rodni brstov, zato se na njem razvijejo plodovi

ANG.: *fruiting wood*

2. les vinske trte različnih dolžin in z različnim številom zimskih očes, ki izrašča iz dvoletnega lesa in na katerem se razvijejo rodne mladike

ANG.: *fruiting wood*

ródni nasàd -ega -áda m trajni nasad, v katerem rastejo rastline, ki so v življenjskem obdobju, ko dajejo pridelek

ANG.: *fruiting plantation*

ródni pogánjek -ega -jka m poganjek, ki ima brste z nastavkom za cvetove

ANG.: *fruiting shoot*

ródni potenciál -ega -a m kvocient, ki se izračuna tako, da se količina pridelka deli z rodnim volumnom ali z velikostjo debla v bližini cepljenega mesta, in s katerim se primerja rodnost rastlin, ki se razlikujejo v velikosti

ANG.: *yield efficiency*

ródni volúmen -ega -mna m volumen krošnje, na kateri so se razvili plodovi

ANG.: *fruiting volume*

ródno drevó -ega -ésa s drevo, ki cveti ter razvija plodove in semena

ANG.: *fruiting tree*

ródno obdóbbe -ega -a s življenjsko obdobje v razvoju sadnih rastlin, v katerem so sposobne dajati plodove

ANG.: *fruiting period, fruiting phase*

ródno okó -ega očésa s oko, iz katerega se razvije rodna mladika, ki vinski trti zagotavlja pridelek

ANG.: *fruitful bud*

ródnost -í ž sposobnost rastline, da daje pridelek

ANG.: *fertility*

rodovitna tlà -ih tál s mn. tla, ki zaradi svojih fizikalnih, kemijskih in biotskih lastnosti, npr. sposobnosti zadrževanja hranil, rastlinam dostopne vode, zračnosti, mikrobiološke aktivnosti, omogočajo pridelavo rastlin
ANG.: *fertile soil*

rodovitni dél tál -ega -a -- m zgornji del tal z dobrimi fizikalnimi, kemijskimi in biološkimi lastnostmi, ki se lahko izkopen brez predhodne obdelave uporabi za rekultivacijo zemljišča in izboljšanje pridelovalne sposobnosti kmetijskega zemljišča s: živica (2)
ANG.: *fertile soil layer, topsoil*

rodovno središče -ega -a s ► génski cénter

rók sétve -a -- m ► čas sétve

rôsa -e ž padavine lepega vremena v obliki kapljic predvsem na rastlinah pri tleh in na tleh, ki se pri temperaturi rosišča s kondenzacijo izločijo iz zraka
ANG.: *dew*

rosénje -a s ► pršénje (3)

rotacijska kosilnica -e -e ž kosilnica, ki ima strižne nože brez protirezil nameščene na bobnu ali disku, zaradi česar je zanjo značilen prosti odkos
ANG.: *rotary mower*

rotobrána -e ž ► vrtávkasta brána

rotokultivátor -ja m ► vrtávkasti kultivátor

royat -ja [roajá] m nizka kordonska gojitvena oblika, pri kateri se pri zimski rezi na kordonu pušča samo kratki les ali kombinacija kratkega lesa in dolgega lesa, ki se upogne strmo navzdol in priveže na kordon
ANG.: *Royat cordon*

rozéta -e ž enoletni poganjek pri koščičarjih, ki je dolg do 2 cm in ima ob straneh spiralno nameščene rodne brste, na vrhu pa nerodni brst
ANG.: *stone-fruit spur*

rozétasta rást -e -í ž rast, pri kateri listi izraščajo pri dnu stebila in so usmerjeni v vse smeri neba, npr. pri regratu
ANG.: *rosette growth*

rózga -e ž enoletni oleseneli les vinske trte z medčlenki in členki, ki se po olesenitvi razvije iz mladike
ANG.: *cane*

rózmarin -a m *Rosmarinus officinalis* Spenn. dišavnica iz družine ustnatic, ki spada med grmičaste trajnice in vednozeleno rastline srednje velikosti ter se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba
ANG.: *rosemary*

RPE -- [rəpəé] m ◀▶ regíster prostórskih enót

ruđerálni plevél -ega -a m plevel, ki raste na tleh, ki so spremenjena zaradi človekovih dejavnosti in niso namenjena za pridelavo rastlin, npr. na cestnih robovih, železnicah, brežinah, parkiriščih
ANG.: *ruderal weed*

rudnínsko gnojílo -ega -a s ► mineralno gnojílo

rúkvetica -e ž *Eruca versicaria* (L.) Cav. vrtnina iz skupine solatnic, ki spada med dvoletnice kratkega dne iz družine križnic in se goji zaradi zelenih listov pikantnega okusa
ANG.: *rocket, arugula*

rumêna zrélost -e -i ž stopnja zrelosti nekaterih kmetijskih rastlin, v kateri se rastlinski organ, po katerem se določa termin spravila pridelka, obarva rumeno, npr. obarvanje stebel pri lanu za predivo
ANG.: *yellow maturity*

rumenica počrnélosti lesá -e --- ž fitoplazmatska bolezen vinske trte, ki jo povzroča vrsta '*Candidatus Phytoplasma solani*', ki jo prenaša svetleči škržatek, in pri kateri listi na mladiki porumenijo ali pordečijo, se zvijejo navzdol in jeseni ne odpadejo, mladike ne olesenijo, količina in kakovost grozdja pa se zmanjšata
ANG.: *Bois noir, BN*

rumênkasti ovséneec -ega -nca m *Trisetum flavescens* L. srednje visoka trava, ki je razširjena na zmerno gnojenih odcednih tleh in za katero je značilno hitro obraščanje ter razvoj socvetja po prvi košnji, vendar je v travni ruši slabo konkurenčna, zato jo izpodrivajo druge vrste s: zláti ovséneec
ANG.: *yellow oatgrass*

RUSLE -- [rəʊsələé] m ◀▶ revidírana univerzálna enáčba izgúbe tál

rušnáta másnica -e -e ž *Deschampsia caespitosa* L. visoka trava, ki je razširjena predvsem na vlažnih in zamočvirjenih rastiščih ter težkih tleh planinskih pašnikov in je na otip zelo groba ter ostra, zaradi česar pri zaužitju lahko poškoduje sluznico travojedih živali
ANG.: *tufted hairgrass*

rž -í ž *Secale cereale* L. žito, ki dobro uspeva na peščenih tleh in v primerjavi z drugimi žiti lažje prenaša sušne razmere, saj ima dobro razvite korenine za črpanje hranil in vode, in pri katerem dvocvetne klaske oprahuje veter, zrnje pa ob mlačvi izpade iz plev
ANG.: *rye*

ržáda -e ž ► sórzica

ržíga -e ž dosevek ozimne rži in kuštrave grašice, ki se uporablja za pridelavo krme
ANG.: *vetch-rye mixture*

R

S

sadika -e ž mlada rastlina, ki je razmnožena z različnimi tehnikami razmnoževanja in namenjena sajenju na stalno mesto
ANG.: *nursery plant*

sadilna jama -e -e ž vdolbina, vkopana v tla, ki meri vsaj 40 cm v dolžino, 40 cm v širino in 40 cm v globino in v katero se posadi trtna sadika ali sadna sadika
ANG.: *planting hole*

sadilna razdalja -e -e ž razdalja med sosednjima rastlinama v isti vrsti in med sosednjima vrstama, ki je odvisna od sorte, podlage, gojitvene oblike, okoljskih razmer in zagotavlja prostor, ki ga rastlina potrebuje v tleh za razvoj korenin in nad površino tal za razvoj nadzemnega dela, zagotavlja pa tudi primerno osvetlitev vseh njenih delov
ANG.: *planting distance*

sadilna sonda -e -e ž kovinski pripomoček za ročno sajenje sadik, s katerim se naredi vdolbina, v katero se vstavijo korenine sadike in zagrnejo z zemljo ali s substratom
ANG.: *planting probe*

sadilnik -a m pripomoček za ročno sajenje večjih semen ali sadik zelenjave, kičasno oblikuje sadilno jamico, vanjo vstavi seme ali sadiko in jo zagrne z zemljo ali s substratom
ANG.: *planter*

sadilnik krompirja -a -- m kmetijski stroj, ki sočasno odpira brazdo, polaga gomolje v enakomerno globino brazde ter jih zagrinja z zemljo iz medvrstnega prostora
ANG.: *potato planter*

sadilni kolút -ega -a m delovni element okrogle in ploščate oblike v predalčnem sadilniku, ki je razdeljen na predelke, v katere se vstavi nakaljen gomolj ali sadika s koreninsko grudo
ANG.: *planting reel*

sadilni material -ega -a m rastlinski del, s katerim se zasadi kmetijska površina, npr. sadika, podlaga, trsna cepljenka, čebulica
ANG.: *planting material*

sadilni stroj -ega strôja m kmetijski stroj za sočasno oblikovanje sadilne jame ter vstavljanje in zagrinjanje trtnih cepljenk, sadik zelenjadnic ali sadnega drevja
ANG.: *planting machine*

sadilno mésto -ega -a s prostor, npr. v sadovnjaku, vinogradu, vrtu, kamor se

posadi sadilni material in se tam tudi goji
ANG.: *planting site*

sadjárska žága -e -e ž enoročno in zložljivo orodje z nazobčanim rezilom, s katerim se odstranjujejo deli lesnatih hortikulturnih rastlin
ANG.: *pruning saw*

sadjársko drevésničarstvo -ega -a s 1. veda, ki se ukvarja s pridelavo sadik in sadilnega materiala sadnih rastlin
ANG.: *fruit nursery management*
2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s pridelavo sadik in sadilnega materiala sadnih rastlin
ANG.: *fruit nursery management*

sadjársko-vinográdniški tráktor -ega -ja m ► ozkokolotéčni tráktor

sadjárstvo -a s 1. veda, ki se ukvarja s proučevanjem pridelave in predelave sadja
ANG.: *fruit growing*
2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s pridelavo in predelavo sadja
ANG.: *fruit growing*

sádje -a s plodovi ali semena sadnih rastlin, ki se lahko pojedjo sveži ali služijo kot surovina za pripravo jedi, ki so večinoma sladke, ali se predelajo, npr. v sok, žganje
ANG.: *fruits*

sádna múha -e -e ž muha, ki odlaga jajčeca na razvijajoče se plodove različnih sadnih vrst, škodo pa povzročajo njene žerke, ki se prehranjujejo z mesom plodov in v plod odlagajo svoje iztrebke, kar povzroči gnitje in odpadanje plodov, npr. oljčna muha, češnjeva muha
ANG.: *fruit fly*

sádna rastlína -e -e ž rastlina z užitnimi plodovi ali užitnimi semeni, ki je trajnica
ANG.: *fruit plant*

sádna vrsta -e -e ž skupina sadnih rastlin, ki so si podobne po nekaterih lastnostih, npr. poreklu, videzu, načinu porabe plodov, so sposobne medsebojne oploditve in imajo plodne potomce
ANG.: *fruit species*

sádni izbòr -ega -ôra m seznam sort sadnih rastlin, ki je priporočilo za tržne pridelovalce sadja in ga vsake štiri leta pripravijo strokovnjaki s področja sadjarstva na podlagi rezultatov introdukcije v slovenskih pridelovalnih razmerah in na podlagi izkušenj v pridelavi
ANG.: *list of fruit cultivars*

S

sádni sládkor -ega -órja m enostaven ogljikov hidrat, ki ga vsebujejo mnogi deli rastlin, tudi plodovi sadnih rastlin **s**: fruktóza
ANG.: *fructose, fruit sugar*

sádna drevó -ega -ésa s trajnica z jasno izraženim deblom, ki rodi plodove, užitne v svežem stanju ali obdelane po določenih predelovalnih postopkih
ANG.: *fruit tree*

sádna víno -ega -a s fermentirana alkoholna pijača, ki je pripravljena iz različnih vrst sadja in ne iz grozdja, npr. jabolčno vino
ANG.: *fruit wine*

sádna žgánje -ega -a s žganje, ki je z destilacijo pripravljeno iz različnih vrst sadja, npr. slivovo žganje, hruškovo žganje
ANG.: *fruit brandy*

sadovnják -a m trajni nasad, v katerem raste ena ali več različnih sadnih vrst
ANG.: *orchard*

sajénje -a s postopek, pri katerem se korenine sadike vstavijo v sadilno jamo in zasujejo z zemljo ali s substratom, pri tem pa se izvedejo še druge dejavnosti, potrebne za rast rastline, npr. postavitve opore, gnojenje
ANG.: *planting*

sajénje po plástnicah -a -- -- s sajenje v vinogradu ali sadovnjaku, urejenem na zemljišču z manjšim nagibom, v katerem so vrste urejene po izohipsah, ki se vijejo vzdolž in pravokotno na nagib zemljišča
ANG.: *planting along contour lines*

sámočistilni filter -ega -tra m filter v škropilnici ali pršilniku, pri katerem se nečistoče iz rezervoarja nabirajo na njegovi površini, nato zdrsejo v njegov najnižji del, od koder se po cevi odvajajo nazaj v rezervoar, kjer ostanejo na dnu ali se raztopijo
ANG.: *self-cleaning filter*

samodéjna meteorolóška postája -e -e -e ž merilno mesto, na katerem elektronski meteorološki instrumenti zabeležijo vrednosti v merilnem intervalu 30 minut, za padavine pa v merilnem intervalu 5 minut **s**: avtomátska meteorolóška postája
ANG.: *automatic meteorological station*

samohódni kmetijski strój -ega -ega strója m kmetijski stroj z lastnim pogonom na kolesih ali gosenicah, ki ima najmanj dve osi in se uporablja v poljedelstvu, vrtnarstvu ali sadjarstvu
ANG.: *self-propelled agricultural machine*

sámonakladálna prikólica -e -e ž vlečni kmetijski stroj, ki odkošeno krmo ali slamo

samodejno pobira, razreže, nalaga in prenaša na mesto, kjer jo razloži
ANG.: *self-loading wagon*

sámonèoplódna sórta -e -e ž sorta sadne rastline, pri kateri lahko žensko spolno celico oplodi le pelod primerne druge sorte, zaradi česar rastlina oblikuje plodove le, če v bližini raste rastlina primerne druge sorte, ki cveti sočasno **s**: ávtosterilna sórta
ANG.: *self-sterile cultivar*

samoníkla rastlína -e -e ž rastlina, ki v določenem okolju raste, ne da bi jo človek posejal ali posadil
ANG.: *non-cultivated plant*

sámoočíščeválna sposóbnost -e -i ž sposobnost tal, da razgradijo organska onesnažila
ANG.: *self-cleaning capacity*

sámooplodítev -tve ž oploditev ženske spolne celice s pelodom iste sorte **s**: avtogamíja
ANG.: *autogamy, self-fertilisation*

sámooplódna sórta -e -e ž sorta sadne rastline, pri kateri lahko žensko spolno celico oplodi pelod iste sorte **s**: ávtofertilna sórta
ANG.: *self-fertile cultivar*

sámooprašítev -tve ž oprašitev cveta s pelodom iste rastline ali iste sorte
ANG.: *self-pollination*

sámooprašna rastlína -e -e ž ▶ samoprašnica
sámooskrbno kmetíjstvo -ega -a s kmetíjstvo, ki vso hrano in druge dobrine naravnega izvora proizvaja za potrebe članov gospodinjstva na kmetijskem gospodarstvu in ne za prodajo ali za prodajo le v manjši meri **s**: sámoadóstno kmetíjstvo
ANG.: *subsistence agriculture*

samoprašnica -e ž rastlina, katere cvetovi se lahko oprašijo s pelodom iste sorte, torej tudi z lastnim pelodom **s**: sámoprašna rastlína
ANG.: *autogamic plant, self-pollinating plant*

samoródna vínska trta -e -e -e ž ▶ samoródnica

samoródnica -e ž vínska trta, ki nastane s spontanim ali načrtovanim križanjem sort vsaj dveh različnih vrst vínske trte, in sicer severnoameriške in evroazijske vrste, in običajno ni cepljena na podlago, npr. 'Izabela', 'Jurka' **s**: samoródna vínska trta, diréktno ródni híbríd
ANG.: *hybrid grapevine, direct-producer hybrid*

samosévec -vca m ▶ samosévná rastlína

samosévná rastlína -e -e ž rastlina, ki vznikne iz osutega semena prejšnjega posevka, npr.

oljna ogrščica, ajda, konoplja, ali iz gomolja, npr. krompir, v istem ali naslednjem letu **s**: samosévec

ANG.: *volunteer plant, volunteer*

sámozadôstno kmetíjstvo -ega -a s ►
sámooskrbno kmetíjstvo

sámozasejanje -a s spontani vnos semena v tla z odpadanjem zrelega semena z rastlin

ANG.: *self-seeding*

saprofit -a m heterotrofni organizem, ki se prehranjuje z organskimi snovmi, pridobljenimi iz odmrlih ali razpadajočih organizmov ali njihovih delov, zaradi česar je pomemben za mineralizacijo organske snovi in s tem za kroženje snovi v naravi **s**: gniloživka

ANG.: *saprophyte*

SB -- [səbə] m ◀► surôve beljakovine

sedéci cvét -ega -a m cvet, ki nima cvetnega peclja, zato izrašča neposredno iz stbla

ANG.: *sessile flower*

sedéci líst -ega -a m list, ki nima peclja, zato izrašča neposredno iz stbla

ANG.: *sessile leaf*

sedimentacijska metoda -e -e ž postopek za merjenje vsebnosti peska, melja in gline v vzorcih tal, ki temelji na hitrosti usedanja različno velikih delcev v vodni suspenziji vzorca tal

ANG.: *sedimentation method*

sedlánje -a s cepljenje na budno oko, pri katerem se cepič z več speciimi brsti, v katerega je vrezan utor, vstavi na podlago, prirezano v špico, nato se staknjena dela tesno povežeta, rane pa zamažejo s cepilno smolo

ANG.: *saddle grafting*

segetálni plevél -ega -a m plevel, ki raste na tleh, ki se uporabljajo za pridelavo rastlin

ANG.: *segetal weed*

sejalna brázda -e -e ž ► sétvena brázda

sejalna cév -e -í ž delovni element valjaste oblike v mehanski sejalnici, po katerem se seme prenese od sejalnega koluta do sejalnega lemeža

ANG.: *seed tube*

sejalnica -e ž kmetijski stroj za strnjeno setev ali presledno setev, ki razdeli seme po setvenem zemljišču

ANG.: *seeder*

sejalni elemènt -ega -ènta m delovni element, nameščen na sejalni cevi, ki odloži seme v brazdo **s**: sétveni elemènt

ANG.: *seeding element*

sejalni kolút -ega -a m okrogel delovni element ploščate oblike v mehanski sejalnici, ki ima vdolbine, s katerimi zajema semena, ki jih dovaja v sejalno cev **s**: sétveni kolút

ANG.: *seed plate*

sejalni lémež -ega -a m delovni element na sejalnici, ki naredi setveno brazdo za vnos semena **s**: sétveni lémež

ANG.: *drill coulter*

sejalni plód -ega -a m plod, katerega suho osemenje se ob dozorelosti semena posuši in odpre, zato iz njega izpadejo semena, npr. plod fižola

ANG.: *dehiscent fruit*

sejalni sklóp -ega sklópa m sklop, ki je pritrjen na okvir mehanske sejalnice in sestavljen iz sejalnega lemeža, sejalnega elementa, zalogovnika

ANG.: *seeding unit*

sejánček -čka m mlada rastlina, zrasla iz semena, ki se v fazi prvega pravega lista ali drugega pravega lista iz sadilne posteljice presadi na mesto z boljšimi ravnimi razmerami, npr. v gojitveno ploščo, na gredo

ANG.: *seedling*

sejánec -nca m podlaga, ki se razvije iz semena in ima drugačne lastnosti kot matična rastlina ter praviloma vpliva na bujno rast cepljene rastline **s**: divják (1), generativna podlága

ANG.: *generative rootstock, seedling rootstock*

sejáno travínje -ega -a s travinje, ki je v kmetijski rabi manj kot pet let in je v njivskem kolobarju ali je iz njega izločeno ter nastane z uporabo semen trav in metuljnic, redkeje pa tudi z uporabo semen koristnih zeli

ANG.: *sown grassland*

sekundárna debelítev -e -tve ž ► sekundárna rást

sekundárna korenína -e -e ž korenina, ki se razvije na glavni korenini

ANG.: *secondary root*

sekundárna rást -e -í ž povečevanje obsega stbla, debela ali korenin, ki ga omogočajo meristemi v teh organih **s**: sekundárna debelítev

ANG.: *secondary growth*

sekundárna vèja -e -e ž ► vèja 2. réda

sekundárni cevovòd -ega -òda m ► razvòdni cevovòd

sekundárni endospèrm -ega -a m endosperm pri kritosemenkah, ki nastane po združitvi

spermalne celice z jedroma zarodkovega mešička in služi prehrani embria v semenu
 ANG.: *secondary endosperm*

sekundárni gostitelj -ega -a m ► vmésni gostitelj

sekundárni karbonáti -ih -ov m mn. ► pedogéni karbonáti

sekundárni meristém -ega -a m meristem v stebalu ali deblu in korenini, ki zaradi delitve celic omogoča povečevanje njihovega obsega
 ANG.: *secondary meristem*

sekundárni mineral -ega -a m mineral, ki nastane s preperevanjem primarnih mineralov ali z izobarjanjem iz produktov preperevanja primarnih mineralov
 ANG.: *secondary mineral*

sekundárni pridélek -ega -lka m ► stránski pridélek

sekundárni škodljivec -ega -vca m
 1. organizem, ki začne povzročati gospodarsko škodo, ko je zmanjšana številčnost primarnih škodljivcev ali so ti odstranjeni
 ANG.: *secondary pest*
 2. organizem, ki v kmetijstvu povzroči gospodarsko škodo na predhodno poškodovanih rastlinah ali rastlinskih proizvodih
 ANG.: *secondary pest*

sekvénčna ekstrákcija -e -e ž kemijski postopek, ki temelji na zaporednih ekstrakcijah vzorca tal z različno močnimi reagenti za ugotavljanje deleža snovi, npr. težkih kovin, vezanih na posamezne frakcije tal
 ANG.: *sequential extraction*

selékcija -e ž postopek odbire rastlin, ki izstopajo iz splošne populacije zaradi določenih boljših lastnosti, npr. večje rodnosti, ali zaradi določenih slabših lastnosti, npr. slabše kakovosti plodov, večje občutljivosti za bolezní
 ANG.: *selection*

selékcijski vinógrad -ega -a m vinograd, v katerem se odbirajo trte, ki imajo zelene lastnosti za pridobitev matičnih trt in klonov, npr. trte z manj zbitimi grozdi
 ANG.: *selection vineyard*

selektivna páša -e -e ž paša, pri kateri se popasejo določene rastline ali določeni deli rastlin na pašniku, zlasti listi ter drugi mladi in mehki deli, medtem ko druge rastline ali deli rastlin ostanejo nepopaseni
 ANG.: *selective grazing*

selektivni herbicíd -ega -a m herbicid, ki je v mešanem sestoju neželenih in gojenih rastlin

učinkovit pri zatiranju čim večjega števila neželenih rastlin, na gojene rastline pa nima negativnih učinkov ali so ti čim manjši
 ANG.: *selective herbicide*

selektivnost -i ž mehanizem delovanja aktivne snovi v fitofarmaceutskem sredstvu proti različnim rasam, vrstam in rodovom škodljivih organizmov, pri čemer je merilo učinkovito delovanje fitofarmaceutskih sredstev na ciljne organizme, na neciljne organizme pa naj ne bi bilo negativnih učinkov ali naj bi bili ti čim manjši
 ANG.: *selectivity*

seléktor -ja m kmetijski stroj s siti, s katerimi se seme očisti prahu, grobih nečistoč in večjih semen drugih rastlinskih vrst, izločijo pa se tudi drobne frakcije semena
 ANG.: *seed selecting machine*

séme -éna s rastlinski organ pri semenkah, ki služi razmnoževanju rastline ter je v mirujočem stanju zasnova nove rastline
 ANG.: *seed*

semenárstvo -a s gospodarska dejavnost za zagotavljanje rastlinskega razmnoževalnega materiala ali semenskega blaga za pridelavo gojenih rastlin
 ANG.: *seed production*

seménska korenína -e -e ž korenína, ki se razvije po kalitvi semena iz radikule s: generatívna korenína, práva korenína
 ANG.: *seminal root*

seménska lupína -e -e ž zunanji ovoj semena, običajno iz več plasti, ki je olesnel ali sočen, prost ali zrasel s semenom ter štíti seme pred mehanskimi poškodbami in izsušitvijo s: tésta
 ANG.: *seed coat*

seménska méšanica -e -e ž seménski material dveh ali več vrst kmetijskih rastlin, ki se dopolnjujeta pri uporabi virov za rast, npr. dveh rastlinskih vrst z različno globino korenin, ki zagotavljata učinkovito črpanje vode in mineralnih hranil iz tal, kar poveča pridelek in izboljša njegovo uporabno vrednost
 ANG.: *seed mixture*

seménska zasnóva -e -e ž osrednji del plodnice pestiča z jajčno celico, iz katerega se po uspešni oploditvi jajčne celice razvije seme
 ANG.: *ovule*

seménski materiál -ega -a m rastlina ali del rastline, iz katerega se vzgoji nova rastlina, ki je namenjena pridelavi rastlin za nadaljnje

razmnoževanje ali za pridelavo hrane, npr. seme, cepič, podlaga, tkivna kultura, potaknjene

ANG.: *seed material*

seménski plevél -ega -a m plevél, ki se razmnožuje tako, da seme odvrže v bližnjo okolico, kjer v ugodnih razmerah kali, zato je zatiranje usmerjeno v odstranjevanje njegovih nadzemnih delov

ANG.: *seed weed*

seménski posévek -ega -vka m posevek, katerega pridelek se uporabi za setev naslednjega posevka

ANG.: *seed crop*

senáža -e ž produkt mlečnokislinske fermentacije krme v anaerobnih razmerah, ki ima vsebnost suhe snovi nad 500 g/kg

ANG.: *haylage*

senéna kopica -e -e ž ročno zložen kup delno posušenega zelinja stožčaste oblike, ki poveča zaščito zelinja pred padavinami in s tem ohranja njegovo kakovost

ANG.: *haystack*

senéni drobír -ega -ja m zdrobljeni deli posušenih travniških rastlin, vključno s semeni, ki se uporabljajo za dosejavanje v razredčeno travno rušo ali za zasnovno sejane travnika na njivi

ANG.: *hay crumbs*

senó -á s posušena krma, ki je pridobljena na travinju ali s koševinami prve košnje in katere pridelek pri večkosni rabi predstavlja največji delež celoletnega pridelka krme

ANG.: *first cut hay*

S

senožét -i ž travnik majhne pridelovalne zmogljivosti, ki je negojen in košen enkrat letno ter zaradi plitvih in prepustnih tal in strmega nagiba ni primeren za intenzivno rabo

ANG.: *upland meadow*

senzórična lastnóšt -e -i ž lastnost živila, ki je prepoznana s človeškimi čutili za vid, okus, voh, sluh in tip **s**: organoléptična lastnóšt, senzórična značilnost

ANG.: *sensory characteristic, organoleptic characteristic*

senzórična značilnost -e -i ž ► senzórična lastnóšt

senzórično ocenjevánje -ega -a s znanstvena disciplina, ki meri in analizira lastnosti živil, zaznane s človeškimi čutili za vid, okus, voh, sluh in tip, z namenom razvrstitve živil v kakovostne razrede **s**: organoléptično ocenjevánje

ANG.: *sensory evaluation, sensory assessment*

sesálna cév -e -í ž cev na črpalki v škropilnici ali pršilniku, po kateri se premika tekočina iz zajetja ali tekoče vode do črpalke, ki tekočino črpa v rezervoar

ANG.: *suction pipe*

sesálna korenína -e -e ž korenina, npr. pri beli omeli, ki se zaje v steblo gostiteljske rastline ter iz njenih žil črpa vodo in hranilne snovi

ANG.: *haustorial root*

sesálni filter -ega -tra m mehanski filter na črpalki v škropilnici ali pršilniku, pri katerem tekočina teče skozi element valjaste oblike z mrežico, nečistoče pa se ustavijo na mrežici

ANG.: *suction filter*

seskvioksídi -ov m mn. talni koloidi, ki nastanejo s preperevanjem železovih ali aluminijevih silikatnih mineralov kot oksidi, hidroksidi in hidroksi oksidi aluminijskega silicija ali železa

ANG.: *sesquioxides*

sestávljeni líst -ega -a m list z listno ploskvijo iz manjših lističev, ki so členasto spojeni z vrhom peclja ali z listnim vretenom in z rastline odpadajo posamezno

ANG.: *compound leaf*

sestávljeni plód -ega -a m plod, ki se razvije iz socvetja ali iz več plodnic enega cveta in ga tvori več manjših plodov, od katerih se vsak razvije iz enega cveta ali ene plodnice, npr. plod fige, murve, jagode

ANG.: *collective fruit*

sestávljeno gnojílo -ega -a s gnojilo, ki vsebuje dve rastlinski hranili, npr. dušik in kalij ali fosfor in kalij, ali tri rastlinska hranila, in sicer dušik, fosfor in kalij **s**: kombinirano gnojilo

ANG.: *combined fertiliser*

sestój -ója m celotna populacija rastlin ali poganjkov gojene poljščine na njivi, npr. sestoj pšenice, sestoj lucerne

ANG.: *stand*

sêstrska sórta -e -e ž sorta, ki ima isti starševski par kot druga sorta

ANG.: *sister cultivar*

sétev -tve ž agrotehnični ukrep, pri katerem se seme vstavi v tla, da bi iz njega vzklija nova rastlina, kar se lahko opravi ročno ali s sejalnico

ANG.: *seeding, sowing*

sétev na širóko -tve -- -- ž **1.** setev, pri kateri se seme strojno raztrosi po veliki površini tal brez posebne ureditve **s**: setev povprek

ANG.: *broadcast seeding*

2. setev, pri kateri se seme z zamahom roke

raztroši po površini tal v širokem pasu, zato zanjo ni značilna posebna ureditev **s**: sétev povprék

ANG.: *hand sowing*

sétev povprék -tve -- ž ► sétev na široko (1, 2)

sétev v kúpčke -tve -- -- ž setev semen ene rastlinske vrste tako, da se v isto jamico vstavi več semen, npr. pri fižolu

ANG.: *multi-sowing*

sétev v pasóvih -tve -- -- ž setev semen vsaj dveh rastlinskih vrst, pri kateri se semena prve rastlinske vrste posejejo v dve vrsti ali več vrst, ki tvorijo ozko in podolgovato površino, ki ji sledi medvrstni prostor, temu pa površina, posejana s semeni druge rastlinske vrste

ANG.: *strip intercropping*

sétevna brázda -e -e ž plitva brazda, ki jo naredi sejalni lemež in v katero se vstavi seme **s**: sejálna brázda

ANG.: *seeding furrow*

sétevna nóрма -e -e ž količina semena kmetijske rastline, s katero se zagotovi optimalna gostota setve

ANG.: *sowing rate*

sétevna pósteljica -e -e ž greda za setev semen ali sajenje rastlin, pri kateri so tla obdelana tako, da imajo talni delci pravilno mrvičasto-grudičasto strukturo, ki zagotavlja zračnost in ustrezno vodozadrževalno sposobnost zgornjega sloja tal, zaradi česar sta v njej omogočena hitrejši vznik semena in dobro ukoreninjenje rastline

ANG.: *nursery bed*

sétevni elemént -ega -ênta m ► sejálni elemént

sétevni koledár -ega -ja m priročnik, v katerem so označeni ugodni in neugodni dnevi za setev in poznejša opravila, npr. presajanje, oskrbovanje, spravilo gojenih rastlin **s**: sétveni priročnik

ANG.: *seed sowing guide*

sétevni kolút -ega -a m ► sejálni kolút

sétevni lémež -ega -a m ► sejálni lémež

sétevni plúg -ega -a m plug, ki tla obrne od 20 cm do 30 cm globoko in ima plužno telo z delovno širino od 25 cm do 35 cm, ki vertikalno in horizontalno odreže brazdo, ki jo plužna deska obrne za 135°

ANG.: *seed plough*

sétevni priročnik -ega -a m ► sétveni koledár

seválna bilánca -e -e ž razlika med sevalnim tokom, ki ga Zemlja prejme, in sevalnim tokom, ki ga odda **s**: néto sévanje

ANG.: *net radiation, radiation balance*

seválni tók -ega -a m skupna moč sevanja, ki vpade na Zemljino površje ali jo to oddaja v določenem času

ANG.: *radiant flux*

sévanje ozráčja -a -- s sevalni tok iz ovoja plinov, ki obdajajo Zemljo

ANG.: *atmospheric radiation*

sévanje tál -a -- s oddajanje toplote tal v obliki dolgovalovnega elektromagnetnega valovanja

ANG.: *soil thermal radiation*

séverník -a m veter, ki piha s severne strani neba, ima stalno smer, lahko piha več dni, načeloma njegova jakost narašča z višino in je značilen za celo Slovenijo

ANG.: *northern wind*

sévernoamêriška tríta -e -e ž vinska trta iz rodu *Vitis* in podrodu *Euvitis*, ki se v svetu goji za pridelavo podlag, v Severni Ameriki pa tudi za pridelavo grozdja in vina

ANG.: *North American grapevine*

séverovzhódník -a m veter, ki ima stalno smer in piha s severovzhodne strani neba, kar lahko traja več dni, njegova jakost z višino narašča in je značilnejši za vzhodno Slovenijo

ANG.: *northeast wind*

sézam -a m *Sesamum indicum* L. poljščina in toploljubna oljnica iz družine sezamovk, ki se uporablja v obliki celih ali mletih semen za prehrano ljudi ali za hladno stiskano olje

ANG.: *sesame*

seznam Á -a -- m seznam sadnih sort, ki se na podlagi introdukcije priporočajo za tržno pridelavo v velikem obsegu, ker s svojimi lastnostmi dosegajo zelene standarde glede lastnosti plodov in glede pridelovalnih lastnosti ter je o njih zbranih veliko podatkov, tudi od pridelovalcev **s**: seznam glávnih sórt

ANG.: *fruit cultivar from the list A*

seznam B -a -- [bà] m seznam sadnih sort, ki se na podlagi introdukcije priporočajo za tržno pridelavo v omejenem obsegu, ker o njih še ni dovolj podatkov, so lokalnega pomena ali pa s svojimi lastnostmi ne dosegajo zelenih standardov, so pa pomembne zaradi drugih lastnosti, npr. kot opráševalne sorte **s**: seznam postránskih sórt

ANG.: *fruit cultivar from the list B*

seznam glávnih sórt -a -- -- m ► seznam Á

seznam postránskih sórt -a -- -- m ► seznam B

S

sezónska dinámika -e -e ž zaporedje dogodkov v življenjskem krogu žuželk v enoletnem obdobju
 ANG.: *seasonal dynamics*

sezónska rásť trávne rúše -e -í -- -- ž dnevno priraščanje zelinja med rastno sezono, ki se za namen intenzivne pridelave krme ugotavlja z mesečno košnjo in izraža v kilogramih suhe snovi na hektar na dan
 ANG.: *seasonal production of grass sward*

sezónski polimorfizem -ega -zma m razlika v morfoloških lastnostih, obliki in velikosti med osebkami iste vrste, ki je odvisna od temperature, dolžine dneva in drugih okoljskih dejavnikov
 ANG.: *seasonal polymorphism*

shéma kakôvosti -e -- ž shema, na osnovi katere se podeli označba kakovosti kmetijskim pridelkom ali živilom s posebnimi lastnostmi, ki so posledica vpliva geografskega območja, na katerem so proizvedeni, načina pridelave ali predelave, tradicionalnih receptov ali postopkov ali pa presegajo predpisano kakovost
 ANG.: *quality scheme*

shéma za mále kméte -e -- -- -- ž do leta 2023 plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike, ki je vezano na kmetije z manj kot 10 hektarjev kmetijskih površin in omogoča poenostavljeno prejemanje neposrednih plačil
 ANG.: *small farmers scheme*

sibírska borovnica -e -e ž ► háskap jágoda

siláza -e ž fermentirana krma, običajno travniška ali njivska voluminozna krma, ki se uporablja za krmljenje travojedih živali v zimskem času, pri intenzivni rejji pa z namenom enostavnejšega izvajanja krmljenja preko celega leta
 ANG.: *silage*

silázna bála -e -e ž krma, z balirko stisnjena v obliko valja in ovita z več plastmi plastične folije, ki omogočijo anaerobne razmere za mlečnokislinsko fermentacijo
 ANG.: *silage bale*

silázni kombájn -ega -a m vlečeni ali samohodni kmetijski stroj za pripravo silážne krme, ki celo rastlino, npr. koruzo, žito, travo, odreže, zmelje in prenese na transportno prikolico
 ANG.: *forage harvester*

silázni kúp -ega -a m delno posušena krma, ki je zložena na ravni, običajno betonski površini v obliki polvalja in pokrita z obteženo plastično folijo
 ANG.: *silage heap*

silázni sók -ega -a m rastlinski sok, ki nastane pri siliranju sveže krme in odteka iz silosa, zaradi česar se zmanjša kakovost siláže in onesnažuje okolje
 ANG.: *silage effluent*

silikátna mátična podlága -e -e -e ž kamnina iz pretežno silikatnih mineralov, ki ne vsebuje karbonatov, npr. kremenov peščenjak, granit, in na kateri nastanejo kislila tla z majhno vsebnostjo kalcija in magnezija na sorptivnem delu tal
 ANG.: *silicate parent material*

silikónsko omočiló -ega -a s ► néiónsko omočiló

silíranje krme -a -- s konzerviranje krme, običajno delno posušene travniške ali njivske voluminozne krme, ki temelji na spontani ali spodbujeni mlečnokislinski fermentaciji v anaerobnih razmerah, ki povzroči zakisanje, s katerim se prepreči mikrobiološko kvarjenje krme
 ANG.: *ensiling, silage making*

silírni dodátek -ega -tka m snovi, vključno z encimi in mikroorganizmi, ki se dodajo v krmo za izboljšanje procesa siliranja in kakovosti siláže ali se dodajo v silázo zaradi preprečevanja njenega kvarjenja
 ANG.: *silage additive*

siljenje -a s postopek, pri katerem se v prostoru vzpostavijo prilagojene in nadzorovane razmere, in sicer temperatura, vlaga in svetloba, da se med cepičem vinske trte in ključem podlage tvori kalus **s**: kalusíranje
 ANG.: *callusing*

siljenje radiča -a -- s postopek, pri katerem se v prostoru vzpostavijo ugodne rastne razmere, in sicer temperatura in vlaga, da iz korenov zrastejo krhki in nežni listi radiča, ki lahko tvorijo glavico ali rozeto
 ANG.: *radicchio forcing process*

siljenka -e ž neukoreninjena trtna cepljenka po siljenju, pri kateri se na cepljenem mestu med siljenjem tvori kalus, na peti ključa pa zasnova korenin
 ANG.: --

silnica -e ž prostor s prilagojenimi in nadzorovanimi razmerami, npr. temperaturo med 24 °C in 28 °C, relativno zračno vlago med 80 % in 90 %, v katerem poteka siljenje trtnih cepljenk
 ANG.: *callusing room*

silos -a m skladiščni objekt, običajno izdelan iz betona ali jekla, v katerem se z namenom kasnejše uporabe shranjujejo zrnja žit, mrva ter travna in koruzna siláža
 ANG.: *silo*

simbiótska fiksácija duška -e -e -- ž ►
simbiótska vezáva duška

simbiótska glíva -e -e ž glíva, ki je z organizmom druge vrste v vzajemnem odnosu, od katerega imata korist oba organizma, včasih pa le eden
ANG.: *symbiotic fungus*

simbiótska vezáva duška -e -e -- ž
biokemični proces, v katerem bakterije, ki v simbiozi z gostiteljsko rastlino, najpogosteje metuljnico, reducirajo zračni dušik v amonijak, ki vstopa v biosintezo dušikovih spojin pri bakteriji in gostiteljski rastlini, npr. pri bakteriji *Rhizobium trifolii* in črni detelji **s**: simbiótska fiksácija duška
ANG.: *symbiotic nitrogen fixation*

simpódijška razrást -e -í ž razraščanje rastlin, pri katerih je rast vršnega meristema zaustavljena in pride do razvejanja, zaradi česar rastlina nima enotnega glavnega poganjka, ampak več stranskih poganjkov, ki so bujnejši od glavnega poganjka
ANG.: *sympodial growth*

sinérgíst -a m kemična spojina, ki izboljša delovanje aktivne snovi v fitofarmaceutskem sredstvu na škodljivih organizem
ANG.: *synergist*

sinhronizírani menjálnik -ega -a m menjalnik, ki prestavno razmerje spreminja med gibanjem kmetijskega stroja
ANG.: *synchronous transmission*

sinóptična meteorologija -e -e ž meteorologija, ki obravnava vremenske procese in pojave nad obširnimi območji ter analizira meteorološke podatke, izmerjene ob enakem času za pripravo vremenske napovedi
ANG.: *synoptic meteorology*

sinóptična postája -e -e ž ► meteorolóška postája 1. réda

sinovigéna vrsta -e -e ž zajedavska vrsta, pri kateri jajčeca zorijo tudi v odrasli dobi in katere odrasli osebek v prvih nekaj dneh preživi ob iskanju negostiteljske hrane, npr. nektarja, medene rose, s čimer si zagotovi zalogo za razvoj jajčec
ANG.: *sinovigenic species*

sintétična kalkulácija -e -e ž ► zbirna kalkulácija

sípanje -a s razpršitev sevanja na trdnih, plinastih ali tekočih delcih v ozračju
ANG.: *scattering*

sípka tlà -ih tál s mn. tla z velikim deležem peska, ki so pogosto brezstrukturna ali imajo slabo izraženo strukturo **s**: nèvézana tlà
ANG.: *loose soil, non-cohesive soil*

sírek -rka m *Sorghum* sp. L. žito iz družine trav, ki ima latasto socvetje z dvospolnimi cvetovi in zaradi majhnih potreb po vlagi dobro uspeva v suhih in vročih območjih, prideluje pa se zaradi zrnja, ki ne vsebuje glutena in se uporablja za prehrano ljudi, v govedoreji pa je za svežo ali silirano krmno uporabna cela rastlina
ANG.: *sorghum*

siromášna tlà -ih tál s mn. tla, ki so slabo založena z rastlinskimi hranili in jih je treba v skladu z analizo tal in gnojilnim načrtom založno pognojiti
ANG.: *poor soil*

sistémični fungicíd -ega -a m fungicíd z dolgotrajnim delovanjem, ki po nanosu na rastlino prek zelenih delov ali korenin prodre v njeno notranjost, kjer se enakomerno razporedi
ANG.: *systemic fungicide*

sistémični herbicíd -ega -a m herbicíd z dolgotrajnim delovanjem, ki se po nanosu na rastlino po prevodnem sistemu premesti do vseh njenih delov
ANG.: *systemic herbicide*

sistémični insekticíd -ega -a m insekticíd z dolgotrajnim delovanjem, ki po nanosu na rastlino prodre v njeno notranjost in se po prevodnem sistemu premesti do vseh njenih delov
ANG.: *systemic insecticide*

sistém odvodnjávanja -a -- m ► osuševálni sistém

sistémški tráktor -ega -ja m traktor, ki ima sprednja in zadnja kolesa enakega premera, naprej pomaknjeno kabino, ki zagotavlja veliko preglednost, in štiri nakladalna pripenjalna mesta, kar omogoča priključitev več kmetijskih strojev, zato lahko v enem prehodu kmetijskega zemljišča izvede več del
ANG.: *saddle tractor*

síva plésen -e -sni ž glivična bolezen paradiznika in paprike, pojavlja pa se tudi na jagodah, borovnicah, vinski trti, ki jo povzroča vrsta *Botrytis cinerea* na nadzemnih delih že poškodovanih ali drugače oslabeledih rastlin, na katerih se pojavijo nekroze, ki se postopoma širijo in zaobjamejo cel list, nato pa še pecelj, poganjke in steblo
ANG.: *grey mould*

skarifikácija -e ž stratifikacija, pri kateri se semenska lupina poškoduje, npr. z ostrim nožem ali z brusnim papirjem, da seme lahko absorbira vodo, kar omogoči njegovo kalitev
ANG.: *scarification*

skelét -a m delci kamnin, mineralov in artefaktov v tleh, ki so večji od 2 mm
ANG.: *skeleton*

skelétna korenína -e -e ž korenina s premerom, večjim od 3 mm, ki sidra rastlino v tla, prevaja vodo in hranila ter skladišči rezervne snovi
ANG.: *skeletal root*

skelétna tlà -ih tál s mn. tla, ki v prevladujočem delu talnega profila vsebujejo več kot 40 % delcev kamnin, mineralov in artefaktov s premerom, večjim od 2 mm
ANG.: *skeletal soil*

skladiščna bolézen -e -zni ž bolezen plodov, pri kateri se bolezenska znamenja pokažejo s podaljsevanjem njihove življenjske dobe pri shranjevanju, npr. siva plesen, grenka gniloba
ANG.: *storage disorder*

skladiščni škodljivéc -ega -vca m škodljivec, ki povzroča gospodarsko škodo na pridelkih kmetijskih rastlin v prostorih, kjer se hranijo po spravi, npr. črni žitni žužek
ANG.: *storage pest*

skóřš -a m *Sorbus domestica* L. sadna vrsta iz družine rožnic, ki raste kot drevo in ima srednje velike sočne plodove rjave barve s pecljem, ki se običajno uporabljajo predelani, npr. posušeni, v kompotu
ANG.: *service tree*

SKP -- [səkəpə] m ◀► skúpna kmetijska politika

skriti brst -ega -a m ► spéči brst

skupína proizvajálcev -e -- ž pravna oblika organiziranosti in povezovanja proizvajalcev kmetijskih, živilskih in gozdnih lesnih proizvodov, katere cilj je prilagajanje proizvodnje in njenega obsega zahtevam trga s skupnim trženjem proizvodov in skupnimi pravili o proizvodnji
ANG.: *producer group*

skúpna kmetijska politika -e -e -e ž skup ukrepov Evropske unije za področje kmetijstva in razvoja podeželja, katerih cilji so zagotovitev stabilne oskrbe z varno in cenovno dostopno hrano, skrb za dostojen življenjski standard kmetov ter trajnostni razvoj kmetijstva in podeželja **k**: SKP
ANG.: *common agricultural policy, CAP*

skúpna ponúdba -e -e ž ponudba skupine proizvajalcev, ki tržijo primerljivo dobrino, npr. vino, in tako zmanjšajo stroške individualnega trženja, pri čemer mora vsak od proizvajalcev izpolnjevati vse splošne in ekonomsko-finančne pogoje
ANG.: *joint supply*

skúpna prodája -e -e ž skupno trženje proizvodov s strani proizvajalcev, npr. v sklopu organizacije proizvajalcev, za doseganje večje konkurenčnosti prodaje
ANG.: *joint selling*

skúpna vsébnost -e -i ž vsebnost neke snovi v tleh, ki zajema vse njene dostopne in nedostopne frakcije **s**: celótna vsébnost
ANG.: *total amount*

skúpni dohódek kmetijskega gospodarstva -ega -dka -- -- m dohodek kmetijskega gospodarstva, ki je vsota dohodkov iz vseh njegovih dohodkovnih virov
ANG.: *total income of agricultural holding*

skúpni nakúp -ega -a m nakup dobrine, npr. reprodukcijskega materiala, kmetijskega stroja, pri katerem sodeluje večje število kupcev, da bi dosegli nižjo nakupno ceno, racionalnejšo uporabo ali da bi preprečili navzkrižje interesov
ANG.: *joint purchase*

skúpni pášník -ega -a m kmetijsko zemljišče, pretežno poraslo s travno rušo, ki ga uporablja več pašnih interesentov, skupaj s poslopji in napravami na njem
ANG.: *common pasture*

skúpni pridélek -ega -lka m količina pridelave določenega pridelka, npr. pšenice, koruze, v eni pridelovalni sezoni
ANG.: *total yield*

skúpni prispévek za kritje -ega -vka -- -- m vsota vseh posamičnih pokritij, ki so na kmetijskem gospodarstvu dosežena s pridelavo različnih kmetijskih proizvodov, z delom v gozdu ali dopolnilno dejavnostjo **s**: skúpno pokritje
ANG.: *total contribution margin*

skúpno pokritje -ega -a s ► skúpni prispévek za kritje

skúpno povpraševánje -ega -a s povpraševanje večjega števila kupcev po določeni dobrini z namenom doseganja ugodnejše cene pri prodajalcu te dobrine
ANG.: *joint demand*

slábi sosédje -ih -ov m mn. rastline, ki neugodno vplivajo na rast druge vrste in posledično povečujejo vpliv škodljivih organizmov, npr. zelje in čebula
ANG.: *bad neighbours*

sládka korúza -e -e ž *Zea mays* conv. *saccharata* var. *rugosa* (Sturtev.) Zhuk. sorta koruze, ki se za prehrano ljudi goji zaradi sladkorja, ki se kopiči v zrnih **s**: pólna korúza, sladkórna korúza
ANG.: *sweet corn*

sládkí komárček -ega -čka m ► koromáč

sládkí krompír -ega -ja m *Ipomoea batatas* (L.) Lam. vrtnina ali poljščina iz družine slakovk, ki spada med enoletnice in na kateri se razvijejo gomolji sladkastega okusa z veliko vsebnostjo vitaminov in mineralov, ki se uporabljajo v prehrani ljudi
ANG.: *sweet potato*

sládkí pêlin -ega -ína m *Artemisia annua* L. dišavnica iz družine nebinovk, ki spada med enoletnice pokončne in visoke rasti ter se goji zaradi listov, ki se uporabljajo v zdravilne namene **s**: ênoletní pêlin
ANG.: *sweet wormwood*

sladkórna korúza -e -e ž ► sládká korúza

sladkórna pésa -e -e ž *Beta vulgaris* L. var. *vulgaris* var. *altissima* industrijska rastlina iz družine metlikovk, ki v prvem letu razvije liste in korene, v drugem letu pa požene generativni del in se uporablja za pridobivanje sladkorja
ANG.: *sugar beet*

sláma -e ž ostanek posušenih stebel in listov po odstranitvi zrnja pri mlatenju žita, ki se uporablja za steljo, zastirko, pa tudi kot krma za travojede živali
ANG.: *straw*

slána -e ž padavine v obliki ledenih kristalov na površini tal ali predmetih pri tleh, ki nastanejo ob neposrednem prehodu vodne pare iz plinastega v trdno agregatno stanje
ANG.: *frost*

slána nátrijeva tlà -ih -ih tál s mn. tla, ki vsebujejo povečano količino soli, od katerih prevladujeta natrijev klorid in natrijev karbonat, kar povzroči, da je električna prevodnost nasičene talne raztopine nad 4 dS/m, delež izmenljivega natrija nad 15, količnik adsorbiranega natrija nad 13 in pH tal nad 8,5, zaradi česar se poslabša strukturalnost tal in je oviran sprejem hranil v rastline
ANG.: *saline-sodic soil*

slána tlà -ih tál s mn. tla, ki predvsem v zgornjih slojih vsebujejo povečano količino soli, kar povzroči, da je električna prevodnost nasičene talne raztopine nad 4 dS/m, značilna pa so za območja, kjer je letna evapotranspiracija večja kot količina padavin, ali za obalna območja, kjer je neposreden vpliv morske vode
ANG.: *saline soil*

slánost -i ž količina soli v tleh, ki se meri kot električna prevodnost nasičenega talnega ekstrakta ali suspenzije vzorca tal v deionizirani vodi
ANG.: *salinity*

sledilna krivúlja -e -e ž graf, ki kaže proces premeščanja snovi v tleh z mešanjem in razmerje med volumnom iztoka, pogosto izraženim kot volumen talnih por, ter koncentracijo snovi v iztoku **s**: krivúlja prebôja
ANG.: *breakthrough curve*

slédna prvína -e -e ž ► elemènt v sledôvih

slédni elemènt -ega -ênta m ► elemènt v sledôvih

sledôvni feromón -ega -a m feromon, značilen zlasti za socialne žuželke, npr. mravlje, termite, s katerim označijo določeno mesto, tako da ga lahko najdejo drugi osebkii iste vrste, kar omogoča priseljevanje predstavnikov iste vrste v kolonije, kjer so novi viri hrane
ANG.: *trail pheromone*

slépa sétev -e -tve ž postopek, s katerim se pred setvijo zmanjša zapleveljenost kmetijske površine tako, da se zorana tla plitko obdelajo, kar spodbudi kalitev enoletnih plevelov, ki se z naslednjim prehodom kmetijskega stroja fizično uničijo
ANG.: *blind seeding*

slépa tálna póra -e -e -e ž talna pora, ki ni pretočna, zato v njej zastaja talna voda
ANG.: *blind soil pore*

slépi vzórec -ega -rca m pripravek, ki vsebuje vse reagentne brez vzorca tal in se analizira skupaj z enako pripravljenimi vzorci tal za zagotavljanje točnosti in natančnosti analizičnih postopkov **s**: práznii vzórec
ANG.: *blank sample*

slínarji -ev m mn. škodljivci iz družine Limacidae, ki sodijo med gole polže in objedajo nadzemne dele rastlin, zlasti v vrtovih in sadovnjakih, pri čemer se najraje hranijo z mladimi, komaj posejanimi rastlinami, objedajo pa tudi sadike, liste, vejice, korenine in plodove
ANG.: *keelback slugs*

slíva -e ž *Prunus domestica* L. sadna vrsta iz skupine koščičarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima srednje velike sočne plodove s koščico in kratkim pecljem, ki so različnih oblik in barv, najpogosteje modre, ter se uporabljajo kot namizno sadje ali se predelajo, npr. v žganje
ANG.: *plum*

slôjna vôda -e -e ž talna voda, ki se zadržuje na površini tal ali pod njihovo površino zaradi manj prepustnega spodaj ležečega sloja tal in je od podzemne vode ločena z nenasičenim slojem tal **s**: zastála vôda
ANG.: *stagnant water*

slòj tál slòja -- m **1.** del talnega profila, ki ne izkazuje tlotvornih procesov in je nastal predvsem pod vplivom sedimentov, pobočnih procesov ali izrazitega delovanja človeka **s:** plást tál

ANG.: *soil layer*

2. sloj, običajno vzporeden s površino tal, pri katerem je določena samo globina tal, npr. od 10 cm do 40 cm, ne glede na prisotnost horizontov **s:** plást tál

ANG.: *soil layer*

slovénska klasifikácija tál -e -e -- ž razvrstitev tal v oddelke tal, razrede tal in talne tipe glede na lastnosti diagnostičnih horizontov in talnih gradiv z namenom njihovega poimenovanja in izdelave zemljevidov tal, ki velja na območju Republike Slovenije

ANG.: *Slovenian soil classification system*

slúžba za urádnó potrjevanje -e --- -- ž uradna javna služba, ki preverja metodologijo pridelave ter izpolnjevanje pogojev in zahteve, na podlagi katerih odloča o izdaji certifikata **s:** cénter za certificiranje

ANG.: *official certification service*

SM -- [səmə] m ▶ suróve maščóbe

smóg -a m megla z visoko stopnjo onesnaženosti zraka, ki se pojavlja v nižjih plasteh ozračja

ANG.: *smog*

snég -á m padavine v obliki posameznih ali sprijetih ledenih kristalov

ANG.: *snow*

snegomér -a m lesena ali kovinska priprava za merjenje višine snežne odeje in višine novozapadlega snega

ANG.: *snow stick*

snéžna odéja -e -e ž plast snega na površini tal, pri čemer se dnevno meri njena skupna višina in višina novozapadlega snega

ANG.: *snow cover*

snežnica -e ž voda, ki se sprosti ob taljenju snega ali ledu

ANG.: *meltwater*

snéžni métež -ega -a m močno sneženje, ki ga spremljajo močni vetrovi, ki nosijo in dvigujejo snežinke, in pri katerem je horizontalna vidnost močno zmanjšana

ANG.: *blizzard*

snéžni pláz -ega -ú m večja gmota snega, ki s pobočij zdrsi v globino

ANG.: *snow avalanche, snowslide*

sòbrst -a m ▶ stránski bríst (2)

sociálnoekonómška struktúra kmetije -e -e -- ž kategorija, v katero se uvrsti kmetija

glede na to, kolikšen je delež skupnega dohodka kmečkega gospodarstva na kmetiji, ustvarjenega s kmetijsko dejavnostjo, in sicer čista kmetija, mešana kmetija, dopolnilna kmetija in ostarela kmetija

ANG.: *socio-economic farm structure*

socvétje -a s skupek cvetov, ki so nameščeni na skupnem cvetišču **s:** inflorescénca

ANG.: *inflorescence*

socvétna ós -e -í ž mladika, na kateri so peclji cvetov socvetja

ANG.: *rachis*

sódra -e ž padavine v obliki prosojnih ledenih kroglic s premerom do 5 mm, ki se pri padcu na trdo podlago odbijejo in ne lomijo

ANG.: *graupel, soft hail*

sólaks -a m ▶ sóncna ós

solarigráf -a m meteorološki instrument za merjenje gostote moči sončnega sevanja, ki hkrati zapisuje njegov časovni potek

ANG.: *solarigraph*

solariméter -tra m meteorološki instrument za merjenje gostote moči neposrednega sevanja in razpršenega sevanja **s:** piranométer

ANG.: *solarimeter*

solárna konstánta -e -e ž gostota energijskega toka sončnega sevanja na vrhu ozračja pri povprečni razdalji Zemlje od Sonca

ANG.: *solar constant*

soláta -e ž *Lactuca sativa* L. vrtnina iz skupine solatnic, ki spada med zelenate enoletnice iz družine nebinovk in je vzgojena z neposredno setvijo semena na pridelovalno površino, lahko pa se vzgoji tudi preko sadik, ter se goji zaradi listov, ki so najpogosteje zelene barve in so lahko prosti, v rozeti ali zraščeni v glave ter se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *lettuce*

solátna plésen -e -sni ž glivična bolezen solatnic, ki jo povzroča vrsta *Bremia lactucae* in okužuje zunanje liste, na katerih se pojavijo rumenozeleni madeži, ki čez čas porjavijo in se posušijo

ANG.: *downy mildew of lettuce*

solátnice -ic ž mn. kmetijske rastline iz različnih družin, ki se pridelujejo na vrtu ali njivi in pri katerih se za prehrano ljudi uporabljajo listi, npr. solata, radič, endivija, špinača, rukvica

ANG.: *leafy vegetables*

solončák -a m slana tla ali močno slana tla po celotni globini, pri čemer je največji delež soli koncentriran v vrhnjih horizontih

tal, na površini katerih so v suhih obdobjih vidni kristali soli

ANG.: *solonchak*

solstícij -a m čas v letu, ko je Sonce najvišje ali najnižje nad nebesnim ekvatorjem **s**: Sónčev obrät

ANG.: *solstice*

sólum -a m del talnega profila, običajno nad C ali R horizontom, ki zajema horizonte O, A, E in B, v katerih so jasno vidni znaki delovanja tlotvornih procesov

ANG.: *solum*

solzênje -a s spomladanski pojav, pri katerem sokovi iztekajo iz ran lesa, npr. vinske trte, oreha, ki so narejene pri zimski rezi

ANG.: *lachrymation*

sònarávno kmetijstvo -ega -a s ► trájnostno kmetijstvo

Sónčev obrät -ega -áta m ► solstícij

sónčna ós -e -í ž okrogla gojitvena oblika drevesastih sadnih rastlin, npr. jablane, za katero so značilni visoko deblo ter močno povešene in enakovredne veje **s**: sólaks

ANG.: *solaxe*

sónčnica -e ž *Helianthus annuus* L. kmetijska rastlina, ki ima močne in globoke korenine z veliko črpalno močjo ter členkovito steblo, na vrhu katerega so notranji cevasti in zunanji jezičasti cvetovi združeni v socvetje, in se v voščeni zrelosti uporablja za silažo, v polni zrelosti se iz jedrc semen stiska olje, tropine in pogače, ki nastanejo po stiskanju olja, pa se uporabijo za krmo

ANG.: *sunflower*

sónčni ožig -ega -a m fiziološka motnja, ki nastane zaradi presežkov sončnega obsevanja ali visokih temperatur in povzroči poškodbe na kožici ploda in pod njo, npr. porjavitev ali razbarvanje kože, spremenjeno meso pod kožico, ali na listih **s**: toplótni ožig

ANG.: *sunburn*

sónčno obsévanje -ega -a s vpadla energija sončnega sevanja na enoto površine

ANG.: *solar insolation*

sónčno sévanje -ega -a s prenos energije Sonca z elektromagnetnim valovanjem

ANG.: *solar radiation*

sopárica -e ž ► sparína

soplódje -a s plod, ki se razvije iz celotnega socvetja, npr. plod fige, murve, ananasa

ANG.: *multiple fruit*

sorptívni dél táI -ega -a -- m koloidni organski in mineralni talni delci, ki imajo veliko specifično površino in površinski naboj,

npr. glineni minerali, humus, seskvioksidi, in so sposobni adsorpcije ionov in polarnih molekul **s**: adsórpcijski kompléks

ANG.: *adsorption complex*

sórta -e ž skupina rastlin določene rastlinske vrste, za katere so značilne enake lastnosti, ki se ohranjajo več generacij, hkrati pa se v nekaterih pomembnih lastnostih razlikujejo od drugih skupin rastlin iste rastlinske vrste, npr. po času cvetenja, času zorenja, obarvanosti rastlinskih delov **s**: kultivár

ANG.: *cultivar*

sortimènt -ènta m nabor sort določene rastlinske vrste, ki so razširjene v pridelavi

ANG.: *cultivar assortment*

sortíranje -a s ► kalibrácija

sortírni stróž -ega stróža m ► kalibrátor (1, 2)

sórtna lastnóst -e -i ž lastnost rastline, ki skupaj z drugimi lastnostmi omogoča identifikacijo sorte in ločevanje med sortami, npr. čas cvetenja, čas zorenja, videz poganjkov in njihova rast, videz in okus plodov, odpornost proti škodljivim organizmom **s**: sórtna značilnost

ANG.: *cultivar characteristic*

sórtna lísta -e -e ž uradni seznam, na katerem so vpisane sorte poljščin, zelenjadnic, sadnih rastlin in trt, ki izpolnjujejo zakonske pogoje za vpis in jih je dovoljeno tržiti v Sloveniji

ANG.: *national list of cultivars*

sórtna značilnost -e -i ž ► sórtna lastnóst

sórtni poskús -ega -a m pridelava rastlin na raziskovalnih institucijah z namenom proučevanja razlik med sortami izbrane rastlinske vrste

ANG.: *cultivar trial*

sórtno značilni grózd -- -ega -a m popolnoma odrasel grozd, na katerem so izražene lastnosti, ki omogočajo identifikacijo sorte in ločevanje med sortami

ANG.: *typical varietal bunch*

sórtno značilni list -- -ega -a m popolnoma razvit pravi list, na katerem so izražene lastnosti, ki omogočajo identifikacijo sorte in ločevanje med sortami

ANG.: *typical varietal leaf*

sóržica -e ž posevek pšenice in rži, ki je namenjen prehrani ljudi ali pridelavi krme **s**: ržáda

ANG.: *meslin*

sòsévek -vka m sočasni posevek dveh različnih vrst kmetijskih rastlin v pasovih eden zraven drugega, kar omogoča porazdeljeno porabo

hranil, boljše osvetlitev in povečano heterogenost talne favne
 ANG.: *intercrop*

sôvka -e ž škodljivec iz družine Noctuidae, ki je predstavnik nočnih metuljev in katerega gosenice poškodujejo rastline z objedanjem nadzemnih in podzemnih delov, zlasti na zelju in drugih kapusnicah
 ANG.: *owlet moth*

SP -- [səpə] m ◀▶ surôvi pepél

sparína -e ž pojav zamegljenega ozračja zaradi vročine in visoke zračne vlage **s**: sopárica
 ANG.: *muggy weather*

specializirana kmetija -e -e ž kmetija, ki je usmerjena samo v določeno vrsto kmetijske proizvodnje, npr. v prirejo mleka, pridelavo sadja
 ANG.: *specialised farm*

specializirana kmetijska zadruga -e -e -e ž zadruga, ki je v svojem delovanju ozko usmerjena, npr. mlekarstva zadruga, trsničarska zadruga
 ANG.: *specialised agricultural cooperative*

specifična površina tal -e -e -- ž skupna površina talnih delcev v masni enoti tal, ki vpliva na sposobnost tal za zadrževanje hranil in vode ter je odvisna od teksture tal in vsebnosti organske snovi, izražena v kvadratnih metrih na gram
 ANG.: *soil specific surface area*

spéče okó -ega očésa **s** 1. vegetativni brst na cepiču sadne rastline, ki se odreže z mladike in odžene spomladi v naslednji rastni dobi
 ANG.: *dormant bud*

2. oko na večletnem lesu vinske trte, iz katerega se razvije nerodna mladika
 ANG.: *dormant bud*

spéči brst -ega -a m nerodni brst pod skorjo rastline, praviloma nameščen na bazi poganjka nekaterih sadnih vrst, ki odžene le ob velikem posegu v rastlino, npr. po kratki rezi, sicer pa je v mirujočem stanju **s**: latétni brst, skrítí brst
 ANG.: *dormant bud, latent bud*

spéκτηr delováńja -tra -- m obseg škodljivih organizmov, na katere učinkovito deluje aktivna snov v fitofarmaceutskem sredstvu
 ANG.: *spectrum of activity*

spermálna célica -e -e ž moška haploidna spolna celica, ki lahko oplodi jajčno celico
 ANG.: *sperm cell*

splôšna kmetijska zadruga -e -e -e ž zadruga, ki za svoje člane opravlja različne dejavnosti, npr. nabavlja reprodukcijski

material, odkupuje pridelke, se ukvarja z različnimi oblikami predelave, ima organizirano lastno trgovsko mrežo
 ANG.: *general agricultural cooperative*

spódični horízont -ega -a m ▶ Bfe horízont

spódnja žica -e -e ž tanjša žica v vrsti v vinogradu, nameščena pod osnovno žico, na katero se pri nekaterih gojitvenih oblikah, npr. pri sylvozu, vežejo šparoni
 ANG.: *cane wire*

spódnji stránski sínus -ega -ega -a m zarez v listni ploskvi med zgornjo in spodnjo stransko krpo na obeh straneh listne ploskve
 ANG.: *basal sinus*

spodrezováńje -a s agrotehnični ukrep, pri katerem se povešen poganjek izreže ob prvem primernem, navzgor rastočem poganjku
 ANG.: *thinning downward-growing branch*

spólni atraktánt -ega -a m kemična snov, navadno spolni feromon, ki se doda insekticidom in povzroči, da se žuželke premikajo v smer njenega izvora
 ANG.: *sex attractant*

spólni dimorfízem -ega -zma m razlika v morfoloških lastnostih, obliki in velikosti med samcem in samico iste vrste
 ANG.: *sexual dimorphism*

spólni feromón -ega -a m feromon, ki služi medsebojnemu privabljanju osebkov različnih spolov, da bi med njima prišlo do parjenja, in se uporablja v feromonskih pasteh za načrtno spremljanje žuželk
 ANG.: *sex pheromone*

spólni stádij -ega -a m obdobje v življenjskem krogu organizma, ko se razmnožuje na spolni način in je v ta proces vključena redukcijska delitev
 ANG.: *sexual stage*

spólno razmnoževáńje -ega -a s ▶ generatívno razmnoževáńje

spomladánska réz -e -í ž rez, ki se pri sadnih rastlinah izvede v začetku rastne dobe, običajno v fenofazi brstenja
 ANG.: *spring pruning*

spomladánska sétev -e -tve ž setev, ki se opravi od februarja do junija, rastlina pa pridelek oblikuje še v isti rastni dobi
 ANG.: *spring seeding*

spomladánska sórta -e -e ž sorta vrtnine, ki se seje ali sadi januarja do marca, pridelek pa tehnološko zrelost doseže v začetku poletja, npr. spomladanska cvetača, spomladanski česen
 ANG.: *spring cultivar*

spónka -e ž kovinski ali plastični pripomoček za vezanje šparona po zimski rezi na žico, ki se pred naslednjo zimsko rezjo ne zavže, ampak se pusti na žici za ponovno uporabo **s**: objémka
 ANG.: clip

sporogéna baktérija -e -e ž bakterija, navadno v tleh, ki je sposobna v neugodnih razmerah, ko ji zmanjka hrane ali pri visokih temperaturah, tvoriti spore
 ANG.: sporogenic bacterium

spremémba naménske rábe zemljišč -e -e -e -e ž upravni postopek, ki ga vodi lokalna skupnost in s katerim se v občinskem prostorskem načrtu določijo novi pogoji poseganja v zemljišče, npr. sprememba namenske rabe stavbnega zemljišča v kmetijsko namensko rabo
 ANG.: change of planned land use

sřčna korenína -e -e ž ► glávna korenína

sřčni list -ega -a m list, ki pripada skupini najmlajših listov v sredini rozete ter je v primerjavi s starejšimi listi tanjši in svetlejšé zelene barve
 ANG.: first rosette leaf

sřednja réz -e -í ž rez pri strižni kosilnici, ki ima razmik med strižnim nožem in protirezilom v razmerju 1 : 1,5 in se uporablja za košnjo intenzivnih travnikov
 ANG.: middle cut

sřednje bújna podlága -- -e -e ž vegetativna podlaga, ki rast sorte, cepljene na to podlago, delno zmanjša, zaradi česar je končna velikost rastline manjša, kot bi bila, če bi bila cepljena na bujno podlago, in večja, kot bi bila, če bi bila cepljena na šibko podlago
 ANG.: semi-dwarf rootstock

sřednje bújna sórta -- -e -e ž sorta, za katero je značilno, da je rast rastline med hitro in obilno rastjo ter med počasno in majhno rastjo
 ANG.: semi-dwarf cultivar

sřednje póżna sórta -- -e -e ž **1.** sorta sadne rastline, katere pridelek zori v sredini obdobja, v katerem zori pridelek vrste, ki ji sorta pripada, npr. sorta jabolane, ki zori konec septembra
 ANG.: medium-late ripening cultivar
2. sorta vinske trte, katere grozdje doseže tehnološko zrelost v III. zoritvenem obdobju, in sicer od 12 do 15 dni po tehnološki zrelosti grozdja sorte 'Žlahtnina'
 ANG.: medium-late ripening cultivar

srednjeróčna vreménska napóved -e -e -í ž predvideno stanje v ozračju na nekem

območju glede na padavine, oblake, vetrove in temperature za obdobje od 3 do 10 dni vnaprej

ANG.: medium-range weather forecast

sřednje težka tlà -- -ih tá s mn. tla z do 80 % peska, do 100 % melja in do 35 % gline, ki imajo sposobnost zadrževanja rastlinam dostopne vode in so dovolj zračna ter imajo srednjo kationsko izmenjalno kapaciteto, zato so ugodna za kmetijsko pridelavo
 ANG.: medium-heavy soil

sřednje visóka gojítvena oblíka -- -e -e -e ž gojitvena oblíka vinske trte, pri kateri je deblo visoko od 120 cm do 150 cm
 ANG.: medium-height training system

sřednje visóki obláki -- -ih -ov m mn. oblaki v zmerno toplem pasu na višini od 2 km do 7 km, kamor sodijo rodovi oblakov altokumulus, altostratus in nimbostratus
 ANG.: medium-level clouds

sredozémsko podnébje -ega -a s podnébje, ki ima mile in vlažne zime ter suha in topla poletja **s**: mediteránsko podnébje
 ANG.: Mediterranean climate

sředstvo za várstvo rastlín -a - - - - -s ► fitofarmacévtsko sředstvo

srén -a m debela zmrznjena skorjasta plast snega, ki se ne predira pod težo človeka
 ANG.: crust

sréz -a m sneg z ivjem na površini, ki nastane v mrazu in megli
 ANG.: hoar

SS -- [səsə] m ◀► súha snóv

stálna éléktrográja -e -e ž elektrograja, s katero se ogradi določen del pašnika za več let ter je narejena iz kolov in več linij žic na izolatorjih
 ANG.: permanent electric fence

stálni škodljívec -ega -vca m škodljívec, ki se redno pojavlja na nekem območju na določeni rastlinski vrsti **s**: permanétni škodljívec
 ANG.: permanent pest

stándardna sórta -e -e ž sorta, ki je v pridelavi na nekem območju uveljavljena in se uporablja za merilo in primerjavo pri introkciji in uvajanju tujih in novih domačih sort
 ANG.: standard cultivar

stándardni prihódek -ega -dka m kazalnik za opredelitev ekonomske velikosti kmetijskega gospodarstva, ki predstavlja bruto vrednost proizvodnje posameznega kmetijskega proizvoda skupaj z morebitnimi stranskimi

proizvodi, ne vključuje pa plačil iz ukrepov skupne kmetijske politike in davka na dodano vrednost

ANG.: *standard output, SO*

stándardni razmnoževálني materiál -ega

-ega -a m razmnoževálني materiál, ki je sortno pristen in izpolnjuje vse pogoje in zahteve za pridelavo sadik

ANG.: *standard propagation material*

stándardni tráktor -ega -ja m traktor, ki

ima motor elastično vpet v podvozje in pri katerem je pogon lahko samo na zadnjih kolesih, kar mu omogoča večjo okretnost, ali na vseh štirih kolesih, kar mu zagotavlja večjo vlečno silo, ter se uporablja pri različnih kmetijskih opravilih, pa tudi pri komunalnih delih ali za cestni prevoz **s**: univerzálni tráktor

ANG.: *standard tractor*

stándardno séme -ega -éna s seme, ki

izpolnjuje kakovostne zahteve glede kalivosti, sortne pristnosti in čistosti ter je pridelano iz certificiranega semena

ANG.: *standard seed*

stára sórta -e -e ž sorta, ki se na določenem

območju prideluje določeno število let, pri čemer je za vsako rastlinsko vrsto predpisano, kakšno je to časovno obdobje, npr. za jablano v Republiki Sloveniji 50 let

ANG.: *old cultivar*

stári lés -ega -á m ► večlétni lés

stároslovénski kolobár -ega -ja m petletni kolobar, ki vključuje 50 % listank in 50 % strnin, ki se menjavajo v zaporedju strnina, listanka, listanka, strnina, strnina, pri čemer se na prvi poljini menjujeta oves kot listanka in detelja kot strnina

ANG.: *old Slovene crop rotation*

stárševska rastlina -e -e ž rastlina, ki prispeva pelod ali jajčno celico pri metodah pridobivanja novih sort, npr. pri križanju

ANG.: *parent plant*

statistična vreménska napóved -e -e -i

ž vremenska napoved, ki je izdelana na osnovi proučevanja vremenskih podatkov za preteklost, zato je pogosto uporabljena pri dinamičnem modeliranju

ANG.: *statistical weather forecast*

stávek H -vka -- [hà] m ► stávek o nevárnosti

stávek o nevárnosti -vka -- -- m kodificirani zapis, ki vsebuje črko H in zaporedje treh števil, ki označujejo vrsto nevarnosti, npr. vnetljivost, strupenost, oksidativnost **s**: stávek H

ANG.: *hazard statement, H-statement*

stávek P -vka -- [pà] m ► prevídnostni stávek

stébelce -a s ► plúmula

stébelna zélena -e -e ž ► belúšna zélena

stebllénje -a s faza vegetativnega razvoja pokonci rastočih metuljnic in drugih travniških rastlin, razen trav, v kateri nastane steblo brez vidnih nodijev

ANG.: *stem elongation*

stéblo -a s običajno nadzemni organ visoko razvitih rastlin, ki nosi liste, cvetove in plodove, prevaja vodo in v njej raztopljene snovi, skladišči rezervne snovi in proizvajata nova tkiva

ANG.: *stem*

stebričasta jáblana -e -e ž skupina sort jablane, ki so potomke sorte 'McIntosh' Wijcik, nastale s spontano mutacijo sorte 'McIntosh', in za katere so značilni zelo kratki internodiji **s**: balerína

ANG.: *columnar apple tree*

stebričasta rást -e -í ž rast nekaterih sort sadnih rastlin, za katero so značilni dominanten provodnik in zelo kratki stranski poganjki, npr. stebričasta sorta jablane 'Starcats'

ANG.: *columnar growth*

Stefan-Boltzmannov zákon -ega -óna

[štéfan bólcmanov] m zakon, ki določa, da je gostota energijskega toka sevanja črnega telesa sorazmerna četrti potenci njegove temperature

ANG.: *Stefan-Boltzmann law*

stéklavost plódiv -i -- ž fiziološka motnja, ki se razvije na jabolkih še pred obiranjem ali med skladiščenjem in pri kateri se namesto sortno značilnega tkiva mesa ploda razvije prosojno tkivo

ANG.: *watercore*

steklenják -a m rastlinjak, ki je pokrit s steklom in ima močno konstrukcijo iz kovine ali lesa, lahko pa tudi betonske temelje

ANG.: *glasshouse, glass greenhouse*

stélja -e ž rastlinski materiál, ki ga sestavljajo posušeni in razrezani žetveni ostanki žit, posušeno in razrezano zelinje ter zeljnata podrast ali stranski proizvodi pri obdelavi lesa in se uporablja za pripravo ležišča rejnih živali, npr. slama, staro seno, žagovina

ANG.: *litter*

stélnjik -a m **1.** travnik, namenjen pridelovanju stelje, kjer se letno opravi ena pozna košnja, saj zaradi prisotnosti neakovostnih ali strupenih rastlin ni primeren za pridelovanje krme

ANG.: *litter meadow*

2. redek gozd, porasel s praproto in drugimi nekakovostnimi zelnatimi rastlinami, ki se običajno po poletni paši kosi za steljo
 ANG.: *litter-raking forest*

stenica -e ž škodljivec iz podreda Heteroptera, ki se hrani s sesanjem sokov vseh nadzemnih delov rastlin in povzroča poškodbe ter deformacije listov, poganjkov, cvetov in plodov, npr. marmorirana smrdljivka, zelena smrdljivka, pisana stenica
 ANG.: *stink bug*

sterilitétna skupína -e -e ž skupina sort z enakimi sterilitetnimi geni, zaradi česar oploditev med njimi ni mogoča
 ANG.: *incompatibility group*

sterilitétni gén -ega -a m gen, ki kodira molekule s funkcijo preprečitve oploditve jajčne celice s pelodom, ki ima enak genski zapis
 ANG.: *incompatibility gene*

sterilizácija -e ž postopek, pri katerem se s pomočjo toplote, kemikalij, svetlobe odstranijo vsi živi organizmi, npr. pri pripravi semenskega rastlinskega materiala
 ANG.: *sterilisation*

sterilni klásek -ega -ska m klasek z neplodnimi cvetovi, iz katerih se ne razvijajo zrna, npr. pri žitih
 ANG.: *sterile spikelet*

stimulativna partenokarpíja -e -e ž partenokarpíja, pri kateri je za razvoj brezsemenskega ploda potrebna le oprášitev ali kaka druga zunanja spodbuda, npr. nanos hormonov, nizke temperature
 ANG.: *stimulative partenocarpny*

stimulátor rasti -ja -- m kemična snov, ki spodbuja delitev celic in njihovo rast, cvetenje, rodnost ter tvorbo semen, npr. avksin, gibberelin, citokinin
 ANG.: *plant growth promoter*

stojéča vóda -e -e ž naravno ali umetno nastalo zajetje, v katero se zbira padavinska voda s prispevnega območja ali pa vanj stalno ali občasno doteka tekoča ali podzemna voda, npr. zadrževalnik, presihajoče jezero, ribnik, mokrišče
 ANG.: *standing water*

stolón -a m stranski poganjek, ki požene pri dnu stebela in raste horizontalno v tleh ali po površini tal ter ima vegetativno razmnoževalno funkcijo
 ANG.: *stolon*

stólplni silos -ega -a m silos, običajno izdelan iz betona ali jekla, ki ima obliko navpično postavljenega valja in v katerem se shranjuje

zrnje žit, manj pogosto tudi travna silaža ali mrva
 ANG.: *tower silo*

stópenjski menjálnik -ega -a m menjalnik, ki prestavno razmerje med motorjem in pogonskimi kolesi spreminja s prekinitvijo prenosa moči
 ANG.: *multiple-shaft transmission*

stópnja dispêrznosti -e -- ž podvrženost strukturnih agregatov vodni eroziji in razpadanju v vodi, izražena kot masni odstotek melja in gline, ki se izdvojita iz tal po namakanju v deionizirani vodi
 ANG.: *dispersion rate*

stópnja kalivosti -e -- ž mera za ocenjevanje sposobnosti semena ali spore, da kali, ki je navadno izražena v odstotnem deležu števila semen ali spor, ki vzkalijo, od posejanih 100
 ANG.: *germination rate*

stópnja pokrôvnosti -e -- ž delež površine tal ali listne površine, ki je pokrit s fitofarmaceutskim sredstvom po zaključenem tretiranju
 ANG.: *coverage degree*

storilnost pašnika -i -- ž pridelovalna zmogljivost pašnika, ki je določena kot seštevek neto energije, porabljene za vzdrževanje travojedih živali in njihovo prirejo v času paše, ter ostanka pridelka krme s pašnika
 ANG.: *pasture capacity*

stórž stórža m klasasto žensko socvetje pri koruzi, sestavljeno iz gobastega osrednjega dela in zrnja, ki je večinoma v vrsticah, ter ličja
 ANG.: *corn cob*

stránska korenína -e -e ž korenina, ki izrašča horizontalno iz glavne korenine ter učvrščuje rastlino v tla in omogoča absorpcijo hranil
 ANG.: *lateral root*

stránska krpá -e -e ž krpa, ki jo omejujeta zgornji stranski sinus in spodnji stranski sinus ali spodnji stranski sinus in peceljni sinus na obeh straneh listne ploskve
 ANG.: *lateral lobe*

stránska listna žíla -e -e -e ž stranska enota prevodnega sistema v listih, po kateri se voda, mineralne snovi in asimilati razširjajo po listni ploskvi
 ANG.: *lateral leaf nervure*

stránska žíca -e -e ž tanjša žica v vrsti v vinogradu, običajno nameščena v parih nad osnovno žico, med katerimi se navpično navzgor usmerjajo in vtikajo mladike, da se uredi listna stena
 ANG.: *catch wire, guide wire*

stránski bríst -ega -a m **1.** bríst, ki je nameščen kjerkoli na poganjku stranske rastline, razen na njegovem vršnem delu, in iz katerega se lahko razvije list, mladika, mladika s cvetovi ali le cvet, ki zagotavlja rast in rodnost rastline **s:** laterálni bríst

ANG.: *lateral bud*

2. bríst v očesu vinske trte, ki v določenih razmerah, npr. pri poškodbah glavnega brsta zaradi spomladanske pozebe, pregnojenosti trte z dušikom, brísti za glavnim brstom in iz katerega se razvije manj rodna ali nerodna mladika **s:** sòbríst

ANG.: *secondary bud*

stránski pogánjek -ega -jka m poganjek, ki iz nodija glavnega poganjka zraste v naslednji rastni dobi glede na rastno dobo, v kateri se razvije glavni poganjek, ali še pozneje **s:** laterálni pogánjek

ANG.: *lateral shoot*

stránski pridélek -ega -lka m pridelek, ki nastane sočasno z glavnim pridelkom, npr. pri žitih slama, pri oljnicah pogače in tropine **s:** sekundárni pridélek

ANG.: *secondary yield*

stránski sinus -ega -a m zarez a v listni ploskvi med glavno krpo in zgornjo stransko krpo ter med zgornjo in spodnjo stransko krpo

ANG.: *lateral sinus*

stratifikácija -e ž drevesničarska dejavnost, ki s posebej izbranimi postopki, npr. z izpostavitvijo nizkim temperaturam, načrtno odpravlja nezmožnost kalitve pri semenih

ANG.: *stratification*

stratokúmulus -a m plastovit nizki oblak sivkaste do bele barve z grudasto ali kopasto strukturo

ANG.: *stratocumulus*

strátus -a m plastovit nizki oblak v obliki enolične sive plasti ali posameznih raztrganih oblačnih krp

ANG.: *stratus*

Streifov indeks -ega -a [štrájfov] m ► indeks zrelosti (1)

stréla -e ž razelektritev v ozračju med nevihto, vidna kot močna svetloba v obliki bliska, ki mu sledi grom

ANG.: *lightning*

strižna kosilnica -e -e ž kosilnica, ki ima na kosilnem grebenu strižne nože, ki se gibljejo premočrtno sem ter tja glede na smer vožnje, in protirezila v obliki prstov ali strižnih nožev ter pri kateri je višina rezi določena z

razmikom med strižnimi noži in protirezili, pri čemer velja, da bliže, kot se nahajata strižni nož in protirezilo, nižja je rez

ANG.: *bar mower*

strižni nôž -ega nôža m pomični delovni element na kosilni letvi, ki se pri košnji giblje med prsti kosilnice, ki predstavljajo protirezilo

ANG.: *cutting knife*

strižni odkòs -ega -òsa m rezanje travne ruše s kosilnico, ki ima protirezila

ANG.: --

strnína -e ž ► stríno žíto

strnišče -a s kmetijsko zemljišče, na katerem po žetvi ali paši ostanejo okoli 10 cm visoki deli bili s koreninami

ANG.: *stubble*

strniščna sétev -e -tve ž setev strniščnega dosevka po spravi strnega žita in običajno minimalni obdelavi tal

ANG.: *stubble seeding*

strniščni dosévek -ega -vka m dosevek, ki se po spravi strnega žita poseje na njivo z žetvenimi ostanki in še isto leto pospravi, npr. strniščna repa

ANG.: *stubble catch crop*

strniščni plúg -ega -a m plug, ki obrača le zgornji sloj ornice do globine okoli 15 cm, v katero zameša rastlinske ostanke

ANG.: *stubble plough*

strniščni rahljálnik -ega -a m rahljálnik za obdelavo tal v globini od 15 cm do 20 cm, ki ima toge nogače razporejene v treh ali štirih vrstah, pri čemer je razmik med sosednjima nogačama od 20 cm do 30 cm

ANG.: *stubble chisel*

strnjena sétev -e -tve ž setev, pri kateri so semena v tla vstavljena z enako medvrstno razdaljo in enako globino, razdalja v vrsti pa je naključna, npr. setev žita

ANG.: *compact sowing*

stríno žíto -ega -a s žito v strnjeni setvi, pri katerem po žetvi ostanejo na njivi okoli 10 cm visoki deli bili s koreninami, npr. pšenica, rž, ječmen, oves **s:** strnína

ANG.: --

stročnice -ic ž mn. **Fabales Bromhead** kmetijske rastline s stroki, ki se pridelujejo na vrtu ali njivi in pri katerih se za prehrano ljudi uporablja mlado ali zrelo zrnje, pri nekaterih vrstah tudi mlado stročje, za krmo rejnih živali pa zrelo zrnje ali cele rastline, npr. fižol, grah, bob, soja, leča

ANG.: *grain legumes*

strôjna prædréz -e -í ž ampelotehnični ukrep, opravljen na vinski trti z ustreznim strojem, s katerim se rozge pred zimsko rezjo prikrajšajo in odtrgajo z žic, kar pohitri zimsko rez

ANG.: *mechanical pre-pruning*

strôjna zádruga -e -e ž zadruga, v katero se člani vključijo z namenom skupnega nakupa in skupne rabe kmetijske mehanizacije ali nudenja strojnih uslug drugim članom

ANG.: *machine cooperative*

strôjni krôžek -ega -žka m pravna oseba zasebnega prava, v katero se organizirajo kmetije z namenom učinkovitejše rabe kmetijske in gozdarske mehanizacije ter opreme, delovne sile in drugih proizvodnih zmogljivosti, kar prispeva k zmanjšanju investicijskih stroškov in k racionalnejši rabi potencialov za pridelavo, predelavo in trženje lastnih pridelkov

ANG.: *machinery circle*

strôjno cépljenje -ega -a s cepljenje, pri katerem nož na cepilnem stroju naredi rez v cepič in rez v ključ podlage trtne cepljenke ali v podlago sadne rastline ter omogoči njuno združitev

ANG.: *machine grafting*

strôjno rédcenje -ega -a s odstranjevanje cvetov, ki se izvaja v začetku cvetenja in poteka tako, da se vrvice na vretenu, nameščenem na traktorju, vrtijo in približujejo cvetu ter ga ob dotiku odrežejo

ANG.: *mechanical blossom thinning*

strôjno sajénje -ega -a s sajenje, pri katerem kmetijski stroj sočasno oblikuje sadilne jame, vstavlja vanje sadilni material in ga zagrinja z zemljo

ANG.: *machine planting*

strôk strôka m plod pri stročnicah, v katerem je običajno več semen in se odpira po trebušnem in hrbtnem šivu

ANG.: *pod*

strpljivost -i ž lastnost kmetijskih rastlin, da dobro prenašajo toksične snovi, ki so jih v tla skozi korenine izločile sosednje rastline na kmetijskem zemljišču ali rastline, ki so na kmetijskem zemljišču rasle pred njimi

ANG.: *crop compatibility*

strújnica -e ž ► tokôvnica

struktúra tál -e -- ž morfološka lastnost tal, ki opredeljuje obliko, velikost, izraženost in obstojnost skupkov, ki nastanejo s povezovanjem mineralnih delcev in humusa, kar vpliva na razporeditev talnih por in njihovo zapolnjenost s talno vodo in talnim zrakom,

ter je tipična za posamezne vrste horizontov in tal, npr. sferična za organske in humusno-akumulativne horizonte, poliedrična za tla, bogata s kalcijem in glino, stebričasta za slana tla

ANG.: *soil structure*

struktúrna odpórnost -e -i ž obramba rastlin pred škodljivimi organizmi z večjo trdnostjo tkiv, ki škodljivim organizmom otežuje povzročanje poškodb ali okužb

ANG.: *structural resistance*

struktúrni agregát -ega -a m skupek povezanih mineralnih in organskih talnih delcev različnih velikosti, oblik, npr. mrvičaste, grudičaste, oreškaste, poliedrične, in obstojnosti, ki nastane s tlotvornimi procesi **s**: tálni agregát

ANG.: *soil aggregate*

struktúrni sklád -ega skláda m sklad, ki zagotavlja sredstva za določene naložbe, vpliva na zmanjševanje razlik v razvitosti držav ali regij ter omogoča trajnostno evropsko gospodarstvo in okolje, npr. evropski strukturalni sklad za ustvarjanje novih delovnih mest

ANG.: *structural fund*

strúna -e ž *Elateridae* ličinka talnih škodljivcev iz družine *Elateridae*, ki se prehranjuje s podzemnimi deli rastlin in se zavrtava v stebila mladih rastlin, pri čemer so najbolj ogroženi, krompir, koruza, stročnice in vrtnine

ANG.: *wireworm*

strupéna snôv -e -í ž ► toksin

strupéne zelí -ih -í ž mn. zeli, ki vsebujejo toksine, npr. alkalioide, glikozide, zato zaužitje kritične količine povzroči presnovno motnje, bolezenska stanja ali v skrajnem primeru pogin travojede živali, npr. ripeča zlatica, jesenski podlesek, močvirska preslica

ANG.: *poisonous forbs*

súbakválna tlá -ih tál s mn. ► podvôdna tlá (1, 2)

subjektívna vreménska napóved -e -e -i ž vremenska napoved, ki je izdelana na osnovi osebnih izkušenj prognostika, še posebno v primerih določenih lokalnih značilnosti, za katere prognostični modeli ne veljajo povsem

ANG.: *subjective weather forecast*

sublimácija -e ž prehajanje snovi iz trdnega v plinasto agregatno stanje, npr. ledu in snega zaradi segrevanja ozračja, kar neposredno vpliva na odbojnost Zemlje

ANG.: *sublimation*

súbmediteránsko podnébje -ega -a s ► omiljeno sredozemsko podnébje

substrát -a m snov, v katero se sejejo semena ali sadijo rastline, ki v njej razvijajo korenine, zaradi česar rastlini nudi oporo in služi kot rezervoar za vodo in hranila, npr. zemlja, šota, perlit
ANG.: *substrate*

súbtrópsko podnébje -ega -a s podnebje v pasu med povratnikoma ter 40° severne ali južne zemljepisne širine, kjer se že oblikujejo letni časi z visokimi temperaturami, malo padavinami in nizko relativno vlago
ANG.: *subtropical climate*

súha mása -e -e ž masa rastline ali njenega dela brez vsebnosti vode, ki se doseže s sušenjem pri 105 °C do konstantne mase
ANG.: *dry weight*

súha snôv -e -í ž rastlinski material po odvzemu vode, katerega vsebnost se določi s sušenjem v komori pri temperaturi 105 °C do konstantne mase materiala **s**: sušina **k**: SS
ANG.: *dry matter*

súhi termométer -ega -tra m termometer, ki je del psihrometra in meri dejansko temperaturo zraka
ANG.: *dry-bulb thermometer*

súhi zadrževalnik -ega -a m visokovodni zadrževalnik, katerega poplavni bazen je omočen le ob visokih vodah, v vmesnem času pa je površina namenjena drugi rabi, pogosto kmetijski
ANG.: *dry reservoir*

súho odprto zemljišče -ega -ega -a s nerodovitna in nedostopna površina, ki je pokrita z nizkim negozdnim rastlinjem, visokim manj kot 2 m
ANG.: *dry open land*

S

súho osemenje -ega -a s osemenje, ki je trdo in neužitno, npr. pri lešniku, mandlju
ANG.: *dry pericarp*

súho séme -ega -éna s seme, posušeno na ustrezno vlažnost, pri kateri se ohranita kakovost za prehrano in krmo ter semenska vrednost za setev naslednje leto, npr. pri žitih na od 13 % do 15 % vlage, pri semenih lesnatih rastlin na okoli 10 % vlage, pri semenih iglavcev pa pogosto samo na od 1 % do 3 % vlage
ANG.: *dry seed*

súličasti trpôtec -ega -tca m ► ozkolístni trpôtec

súpercélična nevíhta -e -e ž nevihta, sestavljena iz enega samega obsežnega kumulonimbusa, ki potuje na razdaljah od nekaj 10 km do nekaj 100 km in jo spremlja vrteči se vzgornik
ANG.: *supercell thunderstorm*

súpercélični oblák -ega -a m nevihtni oblak vertikalnega razvoja velikih razsežnosti z vrtečim se vzgornikom
ANG.: *supercell cloud*

súperparazít -a m ► híperparazít

surfaktánt -a m ► površinsko aktivna snôv

surôva vlaknina -e -e ž organska snov, sestavljena pretežno iz celuloze, hemiceluloze in lignina, katere vsebnost se z metodo weendske analize določi tako, da se vzorec krme po ekstrakciji s petrol etrom tretira z zelo vročo kislino in bazo **k**: SV
ANG.: *crude fibre*

surôve beljakovíne -ih -ín ž mn. organske snovi, ki so ocena beljakovinske vrednosti krme in katerih vsebnost se z metodo weendske analize določi tako, da se vsebnost dušika v vzorcu krme pomnoži s faktorjem 6,25 **k**: SB
ANG.: *crude protein*

surôve maščóbe -ih -ôb ž mn. organske snovi, ki so ocena vsebnosti lipidov v krmi in katerih vsebnost se z metodo weendske analize določi tako, da se iz vzorca krme ekstrahirajo s petrol etrom **k**: SM
ANG.: *crude fat, ether extract*

surôvi pepél -ega -a m anorganska snov, katere vsebnost se z metodo weendske analize določi tako, da se vzorec krme sežge pri 550 °C **k**: SP
ANG.: *crude ash*

suspénzomúlzija -e ž oznaka SE formulacija FFS, ki je zmes tekočine in v njej dobro razpršenih netopnih tekočih in trdnih delcev
ANG.: *suspoemulsion*

sušénje krme -a -- s konzerviranje krme na tleh ali kombinirano na tleh in s sušilnimi napravami, ki temelji na izhlapevanju vode iz pokošenih rastlin
ANG.: *forage curing*

sušénje pecljevíne -a -- s fiziološka motnja, pri kateri zaradi neprimerne razmerja med vsebnostjo kalija in magnezija v tleh in trti pecljevina na konici grozda propade, jagode se posušijo, količina pridelka pa se zmanjša
ANG.: *bunch stem necrosis*

sušénje tál -a -- s odstranjevanje vode v postopku priprave vzorca tal za analizo do konstantne mase, ki poteka pri izbrani temperaturi
ANG.: *soil drying*

sušílna hitróst -e -i ž hitrost prisilne izmenjave zraka, s katero se povečuje stopnja suhe snovi v kmetijskih pridelkih, da se lahko ustrezno skladiščijo ali so primerni za nadaljnjo predelavo
ANG.: *drying speed*

sušilna naprava -e -e ž naprava, ki z dotokom segretega in suhega zraka ter z odtokom hladnejšega in vlažnega zraka povečuje stopnjo suhe snovi v kmetijskih pridelkih
ANG.: *drying device*

sušina -e ž ► suša snôv

súšna tlà -ih tál s mn. tla, ki zaradi plitvosti, peščne teksture, skeletnosti ali pomanjkanja organske snovi slabo zadržujejo vodo
ANG.: *drought-prone soil*

súšni strés -ega -a m stanje rastline zaradi negativnega vpliva manjše količine padavin, njihove neenakomerne razporeditve in povišane temperature, ki se kaže npr. z uvelostjo listov, odpadanjem listov in plodov, porumenelostjo listov, zmanjšanjem količine in kakovosti pridelka
ANG.: *drought stress*

súšno podnébje -ega -a s podnebje z letno količino padavin, ki je nižja od letne potencialne evapotranspiracije s: arídna klíma
ANG.: *arid climate*

súšnost -i ž značilnost podnebja, da letna potencialna evapotranspiracija na določenem območju presega letno količino padavin s: aridnost
ANG.: *aridity*

SV -- [səvə] m ◀► surôva vlaknína

svetléci škržátek -ega -tka m *Hyalesthes obsoletus*
Signoret škodljivec na vinski trti, ki prenaša fitoplazmo, s katero okužuje vinsko trto, ki zato zbolí za rumenico počrnelosti lesa
ANG.: --

svetlôbna pást -e -í ž past, ki se uporablja za načrtno spremljanje in neposredno zatiranje ciljnih škodljivcev, sestavljena iz vira, ki oddaja svetlobo, in lovilne posode, kamor se ciljni škodljivec ujame
ANG.: *light trap*

svéža mása -e -e ž masa cele rastline ali njenega dela ob spravilu, ko vsebuje vodo
ANG.: *fresh weight*

svéži gnój -ega -a m gnoj, ki ni fermentiran ali aerobno biološko stabiliziran
ANG.: *fresh manure*

svéži vzórec tál -ega -rca -- m vzorec tal, odvzet v naravi, ki vsebuje delež vode glede na vremenske razmere v času vzorčenja
ANG.: *fresh soil sample*

sylvoz -a [sílvoz] m srednje visoka kordonska gojitvena oblika, pri kateri se šparoni, rastoči iz kordona, vežejo strmo navzdol na spodnjo žico
ANG.: *Sylvoz*

Š

šalótka -e ž *Allium cepa* L. skupina *Aggregatum* vrtnina iz skupine čebulnic, ki spada med dvoletnice iz družine lukovk in je vzgojena iz semena, čebulčka ali preko sadik ter cenjena v kulinariki, ker razvije večje število majhnih čebulic, zraslih v gnezdo, ki nimajo tako ostrega okusa kot čebula
ANG.: *shallot*

ščetinasta dláčica -e -e ž dlačica, ki se razvije na nekaterih zelenih delih vinske trte, predvsem vršičkih in listih, kot sortna značilnost ali kot posledica okoljskih razmer
ANG.: *erect hair*

šetráj -a m *Satureja hortensis* L. dišavnica iz družine ustnatic, ki spada med enoletnice nizke rasti in se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba in v zdravilne namene
ANG.: *summer savory*

šibka podlága -e -e ž vegetativna podlaga, ki močno zmanjša rast sorte in praviloma vpliva na majhen obseg podzemnih in nadzemnih delov rastline s: šibkorastóča podlága
ANG.: *dwarf rootstock*

šibka sórta -e -e ž sorta, za katero je značilno, da je rast rastline počasna in majhna
ANG.: *dwarf cultivar*

šibkorastóča podlága -e -e ž ► šibka podlága
širôki kolobár -ega -ja m kolobar, ki vključuje večje število posevkov, zaradi česar se kolobarni člen vrne na isto kmetijsko zemljišče v štirih do desetih letih
ANG.: *wide crop rotation*

širôki trosilník -ega -a m trosilnik, pri katerem se mineralno gnojilo iz nasipnice odvzema z mehanskimi odgrebali in katerega delovna širina trosenja je enaka širini nasipnice
ANG.: *wide spreader*

širóko -a m ► júgo

širokolístni plevél -ega -a m plevel z mrežasto žilnimi in običajno pecljatimi listi, značilnimi za dvokaličnice, npr. plezajoča lakota, njivska spominčica, navadna rosnica
ANG.: *broad-leaf weed*

širokolístno ščávje -ega -a s ► topolístna kíslica

šisándra -e ž *Schisandra chinensis* Bail. sadna vrsta iz družine shizandrovk, ki raste kot

ovijalka in ima majhne rdeče plodove pikantnega okusa, združene v grozd, ki se uporabljajo sveži ali posušeni

ANG.: *schisandra*

šiška -e ž zadebeljena tvorba okrogle oblike na spodnji strani lista, ki nastane zaradi sesanja listnih trtnih uši, ki vanjo odložijo jajčeca, ali nastane na mladih poganjkih, listih ali cvetovih zaradi izločkov ličink, ki se razvijajo v njej, npr. kostanjeva šiškarica

ANG.: *gall*

škodljivec -vca m škodljivi organizem, ki na rastlinah povzroča poškodbe zaradi sesanja, npr. listna uš, bolšica, pršica, ali grizenja, npr. gosenica, pagosenica, hrošč, ali drugih načinov delovanja

ANG.: *pest*

škodljivi organizem -ega -zma m organizem, ki na rastlinah povzroča poškodbe, npr. žuželka, pršica, in okužbe, npr. gliva, bakterija, virus, ali z njimi tekmuje za prostor, hranila, vodo in svetlobo, npr. plevel

ANG.: *harmful organism*

škodljivost -i ž obseg poškodb ali okužb, ki jih lahko na kmetijskih rastlinah povzročijo škodljivi organizmi, zaradi česar je treba izvajati ukrepe varstva rastlin

ANG.: *pest risk*

škrlúp -a m glivična bolezen sadnih vrst, zlasti jablane, hruške, breskve, ki jo povzročajo vrste iz rodu *Venturia* in pri kateri se na zgornji stani mladih listov pojavijo pege, ki so videti kot mastni madeži, okužijo pa se lahko tudi mladi plodovi, na kožici katerih se pojavijo rjavočrne pege, pod katerimi kožica ne raste več, zato razpoka

ANG.: *scab*

škrobní tíst -ega -a m kemijski test za določanje stopnje zrelosti plodov, običajno jabolka ali hrušk, na osnovi modročrnega obarvanja njihovega mesa ob stiku z jodovico, pri čemer velja, da bolj kot je obarvano meso, manj zrel je plod

ANG.: *starch-iodine test*

škropilna brózga -e -e ž pripravljena mešanica vode in enega ali več fitofarmaceutskih sredstev, ki se z napravami za aplikacijo nanese na ciljno površino **s:** škropívo

ANG.: *spray mixture*

škropilna létev -e -tve ž delovni element na škropilnici, na katerem so nameščene šobe in ki je nastavljen po višini in naklonu obdelovalne površine ter hidravlično bočno zložljiv in se uporablja za vzdolžni nanos škropilne brozge na ciljno površino

ANG.: *spray boom*

škropilnica -e ž kmetijski stroj, ki je lahko vlečeni, nošeni ali samohodni, za nanos kapljic škropilne brozge s premerom od 150 µm do 300 µm na rastline v trajnih nasadih **s:** škropílnik

ANG.: *sprayer*

škropilnik -a m ► škropilnica

škropívo -a s ► škropilna brózga

škropljénje -a s tehnika zatiranja škodljivih organizmov, pri kateri se na rastline v trajnih nasadih nanašajo kapljice škropilne brozge s premerom od 150 µm do 300 µm

ANG.: *spraying*

šóba -e ž delovni element na škropilnici ali pršilniku, ki tekočinski tok škropilne brozge razprši v curek kapljic in ga usmeri na ciljno površino

ANG.: *nozzle*

šópasta čebúla -e -e ž ► zímski lúk

šópasta korenína -e -e ž nadomestna korenina, npr. pri koruzi ali čebuli, ki nadomesti zakrnelo glavno korenino in požene iz podzemnega dela stebela do globine okoli 15 cm

ANG.: *tufted root*

šópasta razrást -e -í ž prizemno intravaginalno izraščanje hčerinskih travnih poganjkov iz starševskih poganjkov, ki so v njihovi neposredni bližini

ANG.: *bunchy growth, tufted growth*

šótna tlà -ih tál s mn. organska tla, ki nastajajo v vlažnih in hladnih razmerah s kopičenjem nerazgrajenih in delno razgrajenih rastlinskih ostankov ter z njihovo kasnejšo humifikacijo, značilna za barja **s:** histosól

ANG.: *histosol, peat soil*

špalír -ja m konstrukcija iz kolov, letev in žic, ki je prosto stoječa ali pritrjena na steno gospodarskega poslopja ali steno stanovanjske hiše in se uporablja za ureditev vinske trte

ANG.: *espalier*

špárgelj -glja m *Asparagus officinalis* L. vrtnina iz družine beluševk, ki spada med zelne trajnice in se goji zaradi mladih stebelnih poganjkov, običajno zelene barve, ki se režejo spomladi in uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *asparagus*

šparón -a m rodni les vinske trte, ki izrašča iz dvoletnega lesa in je običajno prikrajsan na osem zimskih očes **s:** lócenj

ANG.: *cane*

šparónska gojítvena oblika -e -e -e ž gojitvena oblika vinske trte, pri kateri je rodni les šparon, nima pa kordona

ANG.: *cane training system*

špináča -e ž *Spinacia oleracea* L. vrtnina iz skupine špinacnic, ki spada med zelne dvoletnice iz družine lobodovk in je vzgojena z neposredno setvijo semena na pridelovalno površino, lahko pa se vzgoji tudi preko sadik, ter se goji zaradi listov, ki se uporabljajo v prehrani ljudi
ANG.: *spinach*

špránjasta šoba -e -e ž šoba, ki tekočinski tok razprši tako, da ga ob izstopu usmeri v dva curka, ki z veliko silo udarjata drug ob drugega, zaradi česar se oblikuje curek v obliki trikotnika s kotom od 60° do 120° **s**: pahljáčasta šoba
ANG.: *flat fan nozzle*

štírikolésno krmiljenje -ega -a s krmiljenje, ki ob obračanju volana aktivira kot zadnjih koles in jih obrača v isti ali v nasprotni smeri kot sprednji kolesi, da poveča okretnost traktorja ali vlečenega kmetijskega stroja pri majhni ali veliki hitrosti
ANG.: *rear-wheel steering, four-wheel steering*

štíritáktni motór -ega -ja m bencinski ali dizelski motor, katerega delovanje je sestavljeno iz štirih translatorskih gibov bata in dvema vrtljajema ročične gredi
ANG.: *four-stroke engine*

štírcelj -clja m ▶ krák

T

tahiméter -tra m optični, elektro-optični ali elektronski geodetski instrument za merjenje horizontalnih kotov, vertikalnih kotov in dolžin
ANG.: *tachymeter*

tájberi -ja m *Rubus fruticosus* x *R. idaeus* L. jagodičasta sadna vrsta iz družine rožnic, ki raste kot polgrm in ima majhne sočne rdeče plodove, ki se uporabljajo sveži ali predelani
ANG.: *tayberry*

taliina toplóta -e -e ž energija, ki je potrebna, da se kilogram snovi v trdnem agregatnem stanju in segretem do tališča stali in preide v tekoče agregatno stanje
ANG.: *melting heat*

tališče -a s temperatura, pri kateri preide snov iz trdnega agregatnega stanja pri določenem tlaku v tekoče agregatno stanje
ANG.: *melting point*

taljénje -a s prehajanje iz trdnega v tekoče agregatno stanje pri temperaturi tališča, npr. snega, ledu, kar lahko ob večkratnem ponavljanju povzroči poškodbe rastlinskih korenin
ANG.: *melting*

tálna grúda -e -e ž kompaktna masa tal različnih velikosti, sestavljena iz večjega skupka strukturnih agregatov, ki se lahko zdrobi na manjše kose in običajno nastane pri oranju ali kopanju
ANG.: *soil clod*

tálna mègla -e -e ž plitva megla, ki sega do višine nekaj metrov nad tlemi in je po izvoru običajno radiacijska megla
ANG.: *ground fog*

tálna orgánska snôv -e -e -í ž sestavina tal, ki vključuje rastlinske in živalske ostanke v različni fazi razgradnje, izločke organizmov in talne mikroorganizme ter se meri v frakciji tal, manjši od 2 mm
ANG.: *soil organic matter*

tálna póra -e -e ž prazen prostor med trdnimi delci v tleh, ki ga zapolnjujeta talna voda in talni zrak
ANG.: *soil pore*

tálna raztopína -e -e ž vodna raztopina v talnih porah, ki vsebuje topne snovi in ione, ki nastajajo v kemičnih in biokemičnih procesih v tleh in se sprostijo s površine talnih koloidov **s**: tekóča fáza tál
ANG.: *soil liquid phase, soil solution*

tálna seménska bánka -e -e -e ž zaloga semen različnih vrst v tleh, ki omogoča samoniklo rast novih rastlin, npr. na preslegah v travni ruši
ANG.: *soil seed bank*

tálna vóda -e -e ž voda, ki zaseda del talnih por ali vse talne pore in se lahko v postopku sušenja na 105 °C izloči iz vzorca tal
ANG.: *soil water*

tálné rozmére -ih -ér ž mn. razmere, odvisne od teksture, strukture, globine in založenosti tal ter zgodovine njihove rabe, ki določajo razrast korenin in vplivajo na rast rastlin z zagotavljanjem vode in hranil
ANG.: *soil conditions*

tální agregát -ega -a m ▶ strukturní agregát

tální délec -ega -lca m osnovni gradnik trdne faze tal, ki je lahko v velikosti peska, melja ali gline
ANG.: *soil fragment*

T

tálni herbicíd -ega -a m herbicíd, ki v rastlino vstopi preko korenin in najpogosteje deluje kot zaviralec kalitve plevelov ter začne delovati ob pojavu padavin
 ANG.: *soil herbicide*

tálni insekticíd -ega -a m insekticíd, ki deluje kot inhibitor razvoja škodljivcev in preprečuje njihovo razmnoževanje v tleh
 ANG.: *soil insecticide*

tálni koloid -ega -a m organski ali mineralni talni delec v velikosti gline, ki ima veliko specifično površino in površinski naboj
 ANG.: *soil colloid*

tálni profil -ega -a m vertikalni presek tal skozi vse horizonte od površine do matične podlage **s**: pedolóški profil
 ANG.: *soil profile*

tálni škodljivec -ega -vca m škodljivec, ki povzroča poškodbe na podzemnih delih rastline, npr. struna, talna sovka, navadni bramor
 ANG.: *soil pest*

tálni termométer -ega -tra m termometer, ki meri temperaturo v različnih globinah vrhnjih slojev tal, v kmetijstvu običajno do globine 1 m
 ANG.: *soil thermometer*

tálni tip -ega -a m osnovna enota slovenskega klasifikacijskega sistema tal, ki se od drugih enot razlikuje po prisotnosti, zaporedju in lastnostih diagnostičnih horizontov
 ANG.: *soil type*

tálni zbrúsek -ega -ska m tanka rezina orientiranega neporúšenega vzorca talnega profila, ki se po predhodnem odstranjevanju vode in impregnaciji zbrúsi do debeline 0,03 mm ter nalepi na objektno steklo, kar omogoča opazovanje mikromorfolóških značilnosti in ugotavljanje mineralne sestave z mikroskopom
 ANG.: *soil thin section*

tálni zrák -ega zráka m zmes plinov, ki se nahaja v sistemu talnih por in se običajno razlikuje od sestave zraka nad tlemi predvsem v koncentraciji kisika, ogljikovega dioksida in vodne pare **s**: plínasta fáza tál
 ANG.: *soil air, soil gaseous phase*

tálno gojénje -ega -a s pridelava, pri kateri so rastline na prostem ali v rastlinjaku posajene v grede, od koder sprejemajo vodo in hranila
 ANG.: *soil cultivation*

tálno števílo -ega -a s ocena pridelovalnega potenciala kmetijskega zemljišča na osnovi lastnosti tal brez upoštevanja lastnosti podnebja in Zemljinega površja
 ANG.: *soil number, soil value*

tankolístni dvórédéc -ega -dca m *Diplotaxis tenuifolia* (L.) DC. vrtnina iz skupine solatnic, ki spada med trajnice s prtilično listno rozeto iz družine križnic in se goji zaradi listov pikantnega okusa
 ANG.: *perennial wall-rocket*

tankoplástno gojénje -ega -a s hidroponsko gojenje, pri katerem rastline rastejo na od 2 cm do 10 cm debeli plasti mineralnega ali organskega substrata, nasutega med dve polietilenski foliji **s**: pólhídropónsko gojénje
 ANG.: *thin-layer cultivation, semi-hydroponics*

tárčni organizem -ega -zma m ► cíljni organizem

TDM -- [tədəmə] m ◄► trávno-dételjna méšanica (2)

TDR metóda -- -e [tədərə] ž ► mérenje odbója v časóvnem prostóru

téhniká sterilnih sámcev -e - -- ž zatiranje škodljivih dvokrilcev, npr. sadne muhe, pri katerem se v naravno okolje vnašajo sterilni samci iste vrste škodljivcev, vzgojeni v laboratorijih, zaradi česar ne pride do oploditve samic te vrste škodljivca in se posledično zmanjša njihova populacija
 ANG.: *sterile insect technique, SIT, sterile insect release, SIR*

tehnogéna tlá -ih tál s mn. tla, nastala s tehničnimi posegi v postopku rekultivacije zemljišč, npr. stavbnih zemljišč, opušenih gramoznic, peskokopov in glinokopov, ki so sestavljena iz zemljin ali umetno pripravljenih zemljin ter pogosto vsebujejo trdo tehnično gradivo in odpadke, npr. beton, opeko, kose prenesenih kamnin
 ANG.: *technogenous soil*

tehnolóška zrélost -e -i ž **1.** zrelost, v kateri plodovi sadnih rastlin po videzu, trdoti in kemijski sestavi niso primerni za takojšnje uživanje, ampak se obirajo z namenom skladiščenja in poznejše uporabe **s**: uporabna zrélost
 ANG.: *technological maturity*

2. zrelost, v kateri plodovi zelenjadnic dosežejo maksimalno velikost in so po videzu, trdoti in kemijski sestavi primerni za uživanje, seme v njih pa še ni dokončno razvito in ni kalivo **s**: uporabna zrélost
 ANG.: *technological maturity*

3. zrelost, v kateri je pridelek vrtnine primeren za trženje ali uživanje, ker doseže velikost, obliko, barvo in okus, ki so karakteristični za izbrano vrtnino **s**: uporabna zrélost
 ANG.: *technological maturity*

4. zrelost, v kateri sta vsebnost sladkorjev in kislin ter pH vrednost grozdnih jagod taki, da so primerne za trgatve in pridelavo vina določene kakovosti
 ANG.: *technological maturity*

tehnološki ukrèp -ega -épa m ► ágotéhnični ukrèp

tehtálni liziméter -ega -tra m lizimeter, s katerim se evapotranspiracija ugotavlja z zaporednimi meritvami spremembe mase vzorca tal

ANG.: *weighing lysimeter*

tekmovánje -a s ► kompetícija

tekóča fáza tál -e -e -- ž ► tálna raztopína

tekóča kalkulácija -e -e ž kalkulácija stroškov, ki upošteva že znane dejanske stroške proizvodnje, za še neznane stroške proizvodnje, npr. za posredne stroške, pa upošteva ocenjene vrednosti

ANG.: *current cost calculation*

tekóče gnojilo -ega -a s koncentrat hranilne raztopine, ki se nanaša neposredno na tla ali na liste rastlin, kar omogoča hitrejšo absorpcijo

ANG.: *liquid fertiliser*

tekočínski termométer -ega -tra m naprava, ki meri temperaturo na osnovi temperaturnega raztezanja in krčenja tekočine, npr. alkohola, živega srebra

ANG.: *liquid thermometer*

tekstúra tál -e -- ž lastnost, ki opredeljuje vsebnost peska, melja in glin v tleh, izražena z njihovimi masnimi deleži, in vpliva na količino ter velikost talnih por in specifično površino tal, kar se laboratorijsko določi z mehansko analizo **s**: zrnavost tál

ANG.: *soil texture*

tekstúrni rázred -ega -éda m tla z določenimi razponi deležev peska, melja in glin, kar se na terenu oceni s prstnim poskusom in daje informacijo o zračnosti tal ter njihovi sposobnosti zadrževanja vode in hranil

ANG.: *soil texture class*

têmeljni topográfski načrt -ega -ega -a m

1. zemljevid v merilu 1 : 5000, ki prikazuje relief, vodovje, rabo tal, prometno omrežje, naselja in pomembne objekte

ANG.: *basic topographic map*

2. zemljevid v merilu 1 : 10000 za prikazovanje goratih območij

ANG.: *basic topographic map*

temperátúra -e ž termodinamična količina za opis toplotnega stanja telesa

ANG.: *temperature*

temperátúra prága -e -- ž mejna vrednost temperature zraka, pri kateri ali pod katero rastlina ne raste in se ne razvija

ANG.: *threshold temperature*

temperátúra rosíšča -e -- ž temperatura, pri kateri postane zrak nasičen z vodno paro in se prične kondenzacija

ANG.: *dew-point temperature*

temperátúra tál -e -- ž temperatura, merjena s talnim termometrom v različnih globinah tal, pri čemer so standardne globine meritev 2, 5, 10, 20, 30, 50 in 100 cm

ANG.: *soil temperature*

temperátúra zraka -e -- ž temperatura, ki je na predpisan način izmerjena v vremenski hišici ali na določeni višini nad tlemi

ANG.: *air temperature*

temperátúrna invêrzija -e -e ž pojav, pri katerem temperatura zraka raste z nadmorsko višino, kar preprečuje navpično mešanje zraka, zato ta pojav v kotlinah pogosto spremljata smog ali megla

s: temperatúrni obrát, toplótni obrát

ANG.: *temperature inversion, thermal inversion*

temperátúrna vsóta -e -e ž vsota razlik med povprečno dnevno temperaturo zraka in temperaturo praga za izbrano obdobje, s katero se opredeli toplotno okolje organizma, npr. vsota aktivnih temperatur, vsota efektivnih temperatur

ANG.: *temperature sum*

temperatúrni gradiênt -ega -énta m vektor, ki kaže smer, v kateri se temperatura najhitreje spreminja, pri čemer je velikost vektorja enaka odvodu te spremembe na privzeti razdalji

ANG.: *temperature gradient*

temperatúrni obrát -ega -áta m ► temperatúrna invêrzija

temperatúrni odklôn -ega -ôna m odstopanje od povprečne vrednosti temperature, ki prikazuje časovno spremenljivost temperaturnih razmer

ANG.: *temperature deviation*

temperatúrni prág -ega prága m začetni dan večdnevnega obdobja, ko se povprečna temperatura zraka ne spusti več pod temperaturo praga ali ostane pod temperaturo praga

ANG.: *temperature threshold*

temperatúrni strés -ega -a m stanje rastline zaradi previsokih temperatur, ki vplivajo npr. na ožig listov ali plodov, zavrtó rast, slabšo kakovost pridelka, ali zaradi prenizkih temperatur, ki vplivajo npr. na upočasnjeno rast, kodranje listov, klorozo

ANG.: *temperature stress*

tenzíd -a m ► površinsko aktivna snóv

T

ténzija vôle v tléh -e --- -- ž ► völdni potencial tal

tenziométer -tra m naprava s keramično porozno kapico in sistemom za merjenje podtlaka, s katero se meri vodni potencial tal v območju od -30 kPa do -85 kPa
ANG.: *tensiometer*

teodolit -a m optični, elektro-optični ali elektronski geodetski instrument za merjenje horizontalnih kotov, vertikalnih kotov in zenitnih razdalj
ANG.: *theodolite*

terása -e ž vodoravna ali rahlo nagnjena površina, sestavljena iz terasne ploskve in brežine, običajno urejena na zemljišču z nagibom nad 20 %, da se izkoristi zemljišče, prepreči vodna erozija in omogoči zasaditev običajno vinske trte ali sadne rastline
ANG.: *terrace*

terasasti vinograd -ega -a m ► terasirani vinograd

terasirani vinograd -ega -a m vinograd na nagnjenem zemljišču, ki ima stopničasto urejene terase s: terasasti vinograd
ANG.: *terraced vineyard*

terasiranje -a s postopek ročnega ali mehanskega preoblikovanja nagnjenih zemljišč v večnivojske ravne površine, ki imajo glede na naklon določeno širino in višino, kar prispeva k boljši izkoriščenosti zemljišča, preprečevanju vodne erozije in povečanju pridelka
ANG.: *terracing*

terasna plôškev -e -kve ž raven ali rahlo nagnjen del zemljišča med dvema brežinama, ki je običajno zasajen s trtami ali sadnimi rastlinami
ANG.: *terrace tread*

terciárna korenína -e -e ž korenina, ki izrašča iz sekundarne korenine in raste v različne smeri, s čimer pripomore k pritrjevanju rastline v tla
ANG.: *tertiary root*

teréstrično sévanje -ega -a s dolgovalovno sevanje Zemljinega površja in Zemljinega ozračja
ANG.: *terrestrial radiation*

termální čas -ega čása m spremenljivka, ki ponazarja akumulirano toploto za razvoj rastlin ali škodljivih organizmov in temelji na temperaturnih vsotah
ANG.: *thermal time*

têrmična konvékcija -e -e ž ► prôsta konvékcija

têrmična nevihta -e -e ž ► vročinska nevihta

terminální brst -ega -a m brst, ki je nameščen na vrhu poganjka in iz katerega se razvije mladika ali mladika s cvetovi, zaradi česar se poganjek podaljša in lahko tudi rodi s: apikální brst, kónčni brst
ANG.: *terminal bud*

terminální ródna sórta -- -e -e ž sorta sadne rastline, ki ima ženske cvetove in plodove le na vrhu poganjka, npr. oreh
ANG.: *terminal-bearing cultivar*

termínska sétev -e -tve ž setev ene rastlinske vrste, ki se med sezono opravi v več zaporednih časovnih razmikih z namenom podaljšanja ponudbe pridelka na trgu
ANG.: *consecutive sowing*

termofilna rastlína -e -e ž rastlina, ki izvira iz toplejšega podnebja, zato za rast potrebuje višje temperature, npr. navadna kostreba s: termofit, toplóljubna rastlína
ANG.: *thermophilous plant, thermophyte*

termofilni škodljívec -ega -vca m ► toplóljubni škodljívec

termofit -a m ► termofilna rastlína

termográf -a m termometer, ki neprekinjeno zapisuje izmerjene temperature zraka, običajno na kovinski trak
ANG.: *thermograph*

termométer -tra m naprava, ki meri temperaturo ali temperaturni gradient na osnovi vpliva temperature na določene fizikalne količine, pri čemer sta osnovna elementa senzor in vidna skala, ki omogoča pretvorbo fizikalne spremembe v številsko vrednost
ANG.: *thermometer*

terpén -a m naravna spojina, ki se sintetizira med zorenjem ploda in mu daje primarno aromo, npr. v zdravilnih rastlinah, dišavnicah, grozdju
ANG.: *terpene*

terra rossa -e -e [têra rósa] ž ► rdéčerjáva tlà

terroir -ja [teroár] m vinogradniško območje, znotraj katerega se zaradi edinstvenih naravnih in okoljskih danosti ter tradicionalnih vinogradniško-vinarskih praks pridelata grozdje in vino edinstvene kakovosti
ANG.: *terroir*

tésta -e ž ► seménska lupína

tést kalívosti -a -- m ► kalílni tést

tetraplóid -a m celica, ki ima genom iz štirih nizov kromosomov
ANG.: *tetraploid*

těžka tlà -ih tál s mn. tla z manj kot 65 % peska, do 73 % melja in več kot 27 % gline, ki so hladna, težja za obdelavo in imajo veliko kationsko izmenjalno kapaciteto ter veliko sposobnost zadrževanja vode v poljski kapaciteti in točki venenja

ANG.: *heavy soil*

Thornthwaitova klasifikácija podnébja -e -e

-- [tórntvajtova] ž razvrstitev podnebij glede na razmerje med padavinami in temperaturo ter potencialno evapotranspiracijo

ANG.: *Thornthwaite climate classification*

Thornthwaitov vlážnostni indeks -ega

-ega -a [tórntvajtov] m mera za razvrstitev različnih geografskih regij v podnebne razrede na osnovi vodne bilance, pri čemer indeks +100 predstavlja najbolj vlažno podnebje, indeks -100 pa najbolj suho podnebje

ANG.: *Thornthwaite moisture index*

tímijan -a m *Thymus vulgaris* L. dišavnica iz družine ustnatic, ki spada med trajnice nizke rasti in se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba in v zdravilne namene **s**: máterina dúšica

ANG.: *thyme*

tipologija kmetijskih gospodarstev -e -- -- ž

enoten sistem razvrščanja kmetijskih gospodarstev v Evropski uniji, ki omogoča raziskovanje strukture in primerjavo kmetijskih gospodarstev glede na njihovo ekonomsko velikost in tip kmetijske pridelave

ANG.: *typology of agricultural holdings*

titracija -e ž volumetrična metoda za merjenje vsebnosti kisline, npr. v vzorcu ploda ali sadnega vina, pri kateri se kislini dodaja baza, dokler ni dosežena nevtralna točka, kar se prepozna po spremembi barve iz zelene v modro

ANG.: *titration*

titracijska kislina -e -e ž snov, ki v plodu reagira kisló in je eden najpomembnejših kazalcev kakovosti ploda, npr. jabolčna kislina

ANG.: *titratable acid*

tkívno razmnoževánje -ega -a s ► mikrorazmnoževanje

tkívno vzgojéna rastlína -- -e -e ž rastlina, ki je vzgojena v laboratoriju z mikrorazmnoževanjem

ANG.: *in vitro plant*

tlà tál s mn. del Zemljine skorje med površino in matično podlago, ki ga sestavljajo anorganske in organske snovi, voda, zrak in živi organizmi ter deluje kot trifazni sistem,

v katerem talni delci predstavljajo trdno fazo, talni zrak plinasto fazo, talna voda pa tekočo fazo

ANG.: *soil*

tláčenje siláže -a -- s postopek, s katerim se iz silážnega kupa s težko mehanizacijo iztisne zrak iz prostora med delci krme, da se doseže manjša prisotnost kisika, kar omogoči ugodne razmere za mlečnokislinsko fermentacijo

ANG.: *silage pressing, silage rolling*

tlotvórna lastnóst -e -i ž lastnost tal, ki je posledica njihovega razvoja v odvisnosti od matične podlage, podnebja, reliefa, časa in organizmov **s**: pedogenétska lastnóst

ANG.: *pedogenic property*

tlotvórni dejávník -ega -a m snovni ali nesnovni element, ki vpliva na razvoj tal in talne lastnosti, in sicer matična podlaga, podnebje, relief, čas, organizmi ter človek **s**: pedogenétski dejávník

ANG.: *soil-forming factor, pedogenic factor*

tlotvórni procés -ega -ésa m dolgotrajno dogajanje, ki poteka v sedimentih in tleh pod vplivom tlotvornih dejavnikov ter vodi do nastanka tal in razslojevanja horizontov, npr. dodajanje in odvzemanje snovi in energije, premeščanje skozi talni profil, transformacija, sinteza **s**: pedogenétski procés

ANG.: *soil-forming process, pedogenic process*

tabókov résar -ega -ja m *Thrips tabaci* Lindeman polifagni škodljivec, pri katerem poškodbe na rastlinah, zlasti čebuli, zelju, poru in fižolu, povzročajo tako ličinke kot odrasli osebkí s hranjenjem na cvetovih ali listih, ki se razbarvajo in posušijo, ter na plodovih, na katerih pride do brazgotinavosti

ANG.: *onion thrips*

tóča -e ž padavine v obliki ledenih zrn s premerom nad 5 mm, ki padajo iz nevihtnih oblakov

ANG.: *hail*

tóčka -e ž element digitalnih zemljevidov, ki predstavlja geografsko značilnost, npr. položaj predmeta v prostoru ali položaj meritve, in je določen z eno samo koordinato

ANG.: *point*

tóčka nasičenja -e -- ž ► pólna vódna kapacitéta

tóčka prelóma -e -- ž obseg poslovanja, pri katerem poslovni subjekt s prihodki od prodaje svojih proizvodov ali storitev ravno pokrije vse stroške, ne ustvarja pa dobička **s**: prág pokrítja, prág rentabilnosti

ANG.: *break-even point*

T

tóčka venênja -e -- ž količina vode v tleh, pri kateri si rastlina kljub namakanju ne opomore več **k**: TV
ANG.: *wilting point*, WP

točkôvno onesnáženje -ega -a s sproščanje potencialnih onesnažil v površinske vode ali podzemno vodo zaradi različnih aktivnosti, npr. kmetijstva, gozdarstva, erozije tal, odтока s prometnih in industrijskih površin, ki imajo določljiv izvor in kot posamezni dogodki lahko močno vplivajo na kakovost vodnega okolja
ANG.: *point source pollution*

tóga nogáča -e -e ž nogača, ki se giblje horizontalno in tla rahlja do globine 50 cm, a jih ne meša
ANG.: *rigid tine*

tokôvnica -e ž linija, ki je pravokotna na ekvipotencialne črte in predstavlja smer toka vode od večjega k manjšemu vodnemu potencialu **s**: strújnica
ANG.: *streamline*

toksín -a m snov, ki spremeni potek kemičnih reakcij v organizmu, kar moti normalno delovanje celic ali celo povzroči celično smrt **s**: strupéna snóv
ANG.: *toxin*

T okulácia -- -e [tã] ž cepljenje na speče oko, pri katerem se na podlagi s cepilnim nožem v lubje naredi zarez v obliki črke T, v katero se vstavi odrezan cepič s specim brstom, nato pa se staknjena dela tesno povežeta
ANG.: *T-budding*, *shield budding*

TOL -- [tɔlã] m ◀▶ trájanje omóčenosti lista

tolerántna sórta -e -e ž **1.** sorta, pri kateri fitopatogeni organizem lahko povzroči bolezenska znamenja na rastlini, vendar ne prizadene pridelka, zato ne nastane gospodarska škoda
ANG.: *tolerant cultivar*

2. interspecifična sorta vinske trte, na kateri peronospora vinske trte, oidij, siva plesen ali trtna uš povzročita manjšo gospodarsko škodo, zato je ni treba škropiti tako pogosto kot občutljivo sorto vinske trte, npr. 'Johanniter', 'Solaris'
ANG.: *tolerant cultivar*

tólétni pogánjek -ega -jka m poganjek, ki je zrastel v rastni dobi določenega leta in še ni olesnel
ANG.: *annual shoot*

tópla gréda -e -e ž zaprta greda, ki je poglobljena v tla od 60 cm do 80 cm in ogrevana z organsko snovjo ali električno energijo ter se uporablja za zimsko gojenje

vrtnin, shranjevanje vrtnin ali spomladansko gojenje sadik
ANG.: *hotbed*

tópli dán -ega dnéva m koledarski dan, ko je najvišja temperatura zraka 2 m nad tlemi enaka ali višja od 25 °C
ANG.: *warm day*

toplogrédni plín -ega -a m plin, ki prepusti večino kratkovalovnega sevanja Sonca, vpije pa del dolgovalovnega sevanja Zemlje in tako segreva ozračje, npr. vodna para, ogljikov dioksid, metan, dušikovi oksidi, ozon
ANG.: *greenhouse gas*

toplogrédni učinek -ega -nka m proces, pri katerem toplogredni plini absorbirajo velik delež dolgovalovnega sevanja Zemljinega površja in deloma sevajo nazaj proti površju, kar dodatno segreva Zemljino ozračje
ANG.: *greenhouse effect*

toploljúbna rastlína -e -e ž ▶ termofilna rastlína

toploljúbni škodljivec -ega -vca m škodljivec, ki izvira s toplejših območij, zato se pojavlja predvsem v zavarovanih prostorih ali skladiščih, kamor se najpogosteje zanese z rastlinskimi materialom, npr. skladiščni škodljivec, žitni škodljivec, rastlinjaški škodljivec **s**: termofilni škodljivec
ANG.: *thermophilic pest*

toplóta tál -e -- ž energija, ki jo ima izbrani volumen tal in je odvisna od sestave tal, vegetacije, pokritosti tal in energijskih tokov
ANG.: *soil heat*

toplótna bilánca -e -e ž razlika med prejeto in oddano toploto v določenem sistemu
ANG.: *heat balance*

toplótna invêrzija -e -e ž ▶ temperatúrna invêrzija

toplótna prevódnost -e -i ž lastnost snovi, da prenaša toplotno energijo, ki je za pline in tekočine zelo odvisna od temperature
ANG.: *thermal conductivity*

toplótni obrát -ega -áta m ▶ temperatúrna invêrzija

toplótni ožíg -ega -a m ▶ sónčni ožíg

toplótni šók -ega -a m ▶ vročinski strés

toplótni tók -ega -a m fizikalna količina, ki označuje, koliko toplote steče v časovni enoti med dvema telesoma, ki sta v stiku
ANG.: *heat flow*

tópna súha snóv -e -e -f ž trdna snov v rastlinskih vzorcih, npr. sadja, v kateri

prevladujejo sladkorji in je pokazatelj dozorevanja in kakovosti plodov
 ANG.: *soluble solid*

topofiza -e ž pojav, da rast rastline določa fiziološka starost tistega dela matične rastline, iz katerega je bila rastlina razmnožena
 ANG.: *topophysis*

topolistna kisljica -e -e ž *Rumex obtusifolius* L. nezaželen zel, ki spada med večletne dresnovke in ima pritlehno listno rozeto na začetku rasti spomladi in po defoliaciji ter olistane, dolge in otrdele generativne poganjke, zaradi katerih je neokusna, ter se ob kontaminaciji s semenom kot nitrofilna rastlina razširi na pregnojenih preslegastih mestih, posebej na preobremenjenih delih pašnikov ali izpustih **S**: širokolistno ščavje
 ANG.: *bitter dock*

tornado -a m lijakast zračni vrtnec, ki nastane nad kopnim in sega od tal do nevihtnega oblaka ter znotraj katerega lahko vetrovi dosežejo hitrost tudi nad 400 km/h
 ANG.: *tornado*

tórna sklópka -e -e ž strojni element, ki vrtilni moment z motorja na menjalnik prenaša s trenjem med strojnimi elementi
 ANG.: *friction clutch*

tortuóznost -i ž ► vijúgavost pór

totalizátor -ja m ombrometer z veliko posodo iz pocinkane pločevine z odprtino, ki je nameščen 3,30 m nad tlemi in se uporablja za zbiranje padavin v daljšem časovnem obdobju, npr. v enem letu, na nenaseljenih območjih ali na območjih, kjer padavin ni mogoče meriti z navadnim ombrometrom
 ANG.: *totalisator*

totalna diapávza -e -e ž diapavza, pri kateri se žuželka ne hrani in ne premika
 ANG.: *total diapause*

totalni herbicíd -ega -a m ► neselektivni herbicíd

totipoténtnost -i ž lastnost rastlin, da se lahko iz ene celice razvije nova rastlina
 ANG.: *totipotency*

tráčna sétev -e -tve ž ► trákasta sétev

trájanje namákanja -a -- s številno ur, potrebnih za izvedbo celotnega namakanja ali obroka namakanja **S**: čas namakanja
 ANG.: *irrigation duration*

trájanje omóčenosti lísta -a -- -- s agro-meteorološka spremenljivka, odvisna od padavin, megle ali rose, katere izračun omogoči napoved pojava rastlinske bolezni **K**: TOL
 ANG.: *leaf wetness duration, LWD*

trájanje sónčnega obsévaja -a -- -- s skupni čas v dnevih, izražen v urah, ko je prisotno neposredno sevanje
 ANG.: *sunshine duration*

trájanje zasédbe -a -- s ► pášna períoda

trájna ozelenitev -e -tve ž agrotehnični ukrep v trajnem nasadu, s katerim se zagotovi, da so tla v medvrstnem prostoru neprekinjeno porasla s travami, deteljami, travno-deteljnimi mešanicami in drugimi zelmi, kar omogoča delo v nasadu v vsakršnih vremenskih razmerah
 ANG.: *permanent green cover*

trájna rastlína -e -e ž ► trájnica

trájne rastlîne na njívski površini -ih -ín -- -- -- ž mn. dejanska raba zemljišča, ki je namenjeno gojenju v drevesnici, trsnici, zarodišču, nasadu matičnih rastlin, nasadu okrasnih trajnih rastlin za vzgojo rezanega cvetja, gojenju trajnih zelišč ali trajnih zelenjadnic
 ANG.: *permanent crops on arable land*

trájnica -e ž rastlina, ki ima življenjsko dobo daljšo od dveh let in jo je sposobna preživeti v naravi **S**: trájna rastlína
 ANG.: *perennial plant*

trájni nasád -ega -áda m kmetijsko zemljišče, na katerem daljše obdobje rastejo kmetijske rastline, ki so trajnice, npr. sadovnjak, oljčnik, vinograd, hmeljišče, nasad špargljev
 ANG.: *permanent plantation*

trájni plevél -ega -a m plevel, ki ima življenjsko dobo daljšo od dveh let in se razmnožuje s semeni in koreninami
 ANG.: *perennial weed*

trájnostno kmetijstvo -ega -a s kmetijstvo, ki z vključevanjem okolju prijaznih metod pridelave na ekonomsko upravičen in družbeno koristen način ohranja naravne vire in spodbuja biotsko raznovrstnost **S**: sónarávno kmetijstvo
 ANG.: *sustainable agriculture*

trájno tkívo -ega -a s tkivo, ki se razvije iz embrionalnega tkiva in je sestavljeno iz celic, ki običajno niso sposobne delitve, opravljajo pa določeno nalogo v rastlini
 ANG.: *permanent tissue*

trájno travínje -ega -a s travinje, ki je v kmetijski rabi vsaj pet let ter je izključeno iz njivskega kolobarja, in sicer naravno travinje, polnaravno travinje in sejano travinje
 ANG.: *permanent grassland*

trájno varováno kmetijško zemljišče -- -ega -ega -a s kmetijsko zemljišče, opredeljeno s prostorskim aktom lokalne skupnosti, na

T

katerem se ne sme načrtovati prostorskega razvoja in poselitve najmanj deset let od uveljavitve prostorskega akta in ki se določa glede na obseg in zaokroženost površine ter ob upoštevanju drugih dejavnikov, npr. namenske rabe prostora, bonitete, višje od 35 k: TVKZ

ANG.: *permanently protected agricultural land*

trákasta sétev -e -tve ž setev semen ene rastlinske vrste, pri kateri se semena posejejo v dve vrsti ali več vrst, ki so relativno skupaj ter tvorijo ozko in podolgovato površino, ki ji sledi širok medvrstni prostor, temu pa znova površina s posejanimi semeni **s**: tráčna sétev

ANG.: *strip sowing*

tráktor -ja m vozilo z lastnim pogonom za opravljanje kmetijskih, gozdarskih ali drugih del, npr. komunalnih del, ki ima tritočkovno priključno drogovje za nošene kmetijske stroje in vlečene kmetijske stroje ter priključno gred za njihov pogon

ANG.: *tractor*

tráktor goséničar -ja -ja m traktor, ki ima namesto voznih koles brezkončno jekleno ali gumijasto verigo iz gibljivih plošč in se uporablja na neutrjenih, mehkih in vlažnih površinah, na katerih so potrebne večje vlečne sile

ANG.: *caterpillar tractor*

tráktorski prikljúček -ega -čka m vlečeni kmetijski stroj ali orodje za opravljanje kmetijskih ali gozdarskih del, ki ga vleče, potiska ali nosi traktor

ANG.: *tractor attachment*

tráktorski priklóp -ega -ôpa m sklop elementov na zadnjem delu traktorja, ki vzpostavi fizično vez med njim in prikolico ali vlečenim kmetijskim strojem

ANG.: *tractor coupling*

T **translokacijski herbicid -ega -a** m herbicid z visoko sposobnostjo absorpcije, ki se dobro prenaša in razporeja po rastlini

ANG.: *translocated herbicide*

translokacijsko delovánje -ega -a s razporeditev fitofarmaceutskega sredstva po rastlini po nanosu nanjo prek korenin, listov, semen ali olesenelih stebel

ANG.: *translocation activity*

transmisívnost -i ž ► prepústnost

transpirácija -e ž prehajanje vodne pare iz rastline predvsem skozi listne reže, lenticle in kutikulo, kar ustvari podtlak, ki omogoči pretok vode z raztopljenimi hranilnimi snovmi od korenin proti višjim delom rastline

ANG.: *transpiration*

transpórter -ja m naprava, ki po traku ali verigi pomika omlateno zrnje v zalogovnik ali neomlatene klase v mlatilni boben v vertikalni, poševni ali horizontalni smeri

ANG.: *grain conveyor*

transpórtna cév -e -í ž cev, nameščena na prikolici ali zalogovniku žetvenika, po kateri teče tekočina ali sipki material na določeno mesto za skladiščenje ali na transportno prikolico

ANG.: *auger tube*

transpórtni kanál -ega -a m delovni element na žetveniku, ki dovaja žitno maso iz žetvene naprave v mlatilno napravo

ANG.: *conveying chain*

transpórtni tráktor -ega -ja m traktor, ki ima osnovne tehnične lastnosti standardnega traktorja, dosega pa večje hitrosti, zato se najpogosteje uporablja za cestni prevoz in komunalna dela

ANG.: *steering transporter*

tráta -e ž zemljišče, poraslo z nizko travno monokulturo ali nizko zelnato vegetacijo, v kateri prevladujejo trave, ki se vzdržuje s pogosto nizko košnjo in rednim gnojenjem, pri intenzivnem gojenju pa tudi z namakanjem, zatiranjem plevelov in zračenjem tal, npr. vrtna trata, trata na športnih igriščih

ANG.: *lawn*

trávam podóbne rastline -- -ih -ín ž mn. rastlinske vrste zlasti iz družin ločkovk in ostričevk, ki zaradi značilnosti, kot so npr. nebarvito cvetenje, opráševanje z vetrom, oblika listov in stebel, spominjajo na trave

ANG.: *grass-like plants*

tráve trá v mn. **Poaceae** družina rastlin, ki so glavna sestavina travniških biotopov ter vključujejo gospodarsko pomembne poljščine, ki so ključne za prehrano ljudi in krmo rejnih živali, npr. pšenico, koruzo, krmne rastline na travinju, npr. trpežno ljuljko, pasjo travo, ter plevela, npr. navadno kostrebo, plazečo pirnico

ANG.: *grasses*

travínje -a s zemljišče, pretežno poraslo z zelnato vegetacijo, v kateri prevladujejo trave **s**: travíšče

ANG.: *grassland*

travíšče -a s ► travínje

trávna méšanica -e -e ž semenska mešanica različnih vrst trav, ki se uporablja za pridelavo krme ali gojenje trat

ANG.: *grass mixture*

trávná rúša -e -e ž **1.** združba zelnatih rastlin z nadzemnimi in podzemnimi deli, v kateri prevladujejo trave in ki je praviloma večletna, npr. sejano travinje, lahko pa tudi trajna, npr. polnaravno travinje

ANG.: *sward*

2. večvrstna kmetijska kultura zelnatih rastlin, ki jo sestavljajo trave, metuljnice, zeli in travam podobne rastline ter se goji za pridelovanje voluminozne krme

ANG.: *sward*

trávník -a m kmetijsko zemljišče, poraslo s travno rušo, na katerem se izvaja košnja za potrebe pridelovanja krme za travojede živali in ki prispeva k trajnostnosti kmetovanja, biotski pestrosti in estetski vrednosti kulturne krajine

ANG.: *meadow*

trávní pogánjek -ega -jka m nadzemni del travne rastline, ki je sestavljen iz stebela, listov, socvetja in zalistnih brstov

ANG.: *tiller*

trávníška bílnica -e -e ž *Festuca pratensis*

Huds. visoka vrsta trave, ki je razširjena na nižinskem gnojenem travinju, posamično pa raste tudi v predalpskem pasu, in se ji v primerjavi z večino drugih vrst trav kakovost s staranjem počasneje znižuje, požlahtnjene sorte pa se pogosto uporabljajo za setev sejane travinja

ANG.: *meadow fescue*

trávníška kadúlja -e -e ž *Salvia pratensis* L.

manj koristna zel, ki spada med večletnice iz družine ustnatic s pritlehno listno rozeto na začetku rasti spomladi in po defoliaciji ter z olistanimi, dolgimi in otrdelimi generativnimi poganjki z modrimi podolgovatimi socvetji in je razširjena predvsem na prepustnih zmerno suhih do suhih tleh eno- in dvokosnih travnikov ter kraških pašnikov s karbonatno podlago ter se razmnožuje s semenom, zaradi okusnosti pa jo travojede živali popasejo v celoti

ANG.: *meadow clary, meadow sage*

trávníška kárma -e -e ž deli zelnatih trávníških rastlin nad nivojem defoliacije, ki se uporabljajo za prehrano travojedih živali v sveži ali konzervirani obliki, npr. paša, mrva, silaža

ANG.: *grassland forage*

trávníška látovka -e -e ž *Poa pratensis* L.

nizka vrsta trave na trajnem travinju, ki s staranjem izgublja hranilno vrednost in se z živicami uspešno širi in zgošča travno rušo, kar izboljša odpornost travne ruše na mehanske poškodbe in zmanjša erozijo tal

ANG.: *smooth meadow grass*

trávníška površína -e -e ž dejanska raba zemljišča, ki je poraslo s travami in zelmi in se kosi vsaj enkrat na leto, občasno tudi pase, ter je lahko trajni travnik, barjanski travnik ali kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

ANG.: *grassland area*

trávníška rastlína -e -e ž zelnata rastlina, ki raste v travni ruši in je običajno namenjena pridelovanju krme

ANG.: *grassland plant*

trávníška sejálnica -e -e ž sejalnica za dosejavanje semen različnih zelnatih rastlin, predvsem trav in metuljnic, v obstoječo travno rušo

ANG.: *grass seeder*

trávníška tlà -ih tál s mn. tla, porasla s travniško vegetacijo, ki so običajno slabše kakovosti kot njivska tla, npr. zaradi plitvosti, skeletnosti, a imajo večjo vsebnost organske snovi v rodovitnem delu tal

ANG.: *grassland soil*

trávníški ékosistém -ega -a m ekosistem, ki ga sestavlja zelnata vegetacija trav, metuljnic in zeli, lahko pa se v njem pojavlja tudi lesnata vegetacija

ANG.: *grassland ecosystem*

trávníški lisičíj rěp -ega -ega rěpa m

Alopecurus pratensis L. zelo zgodnja vrsta trave na gnojenem, z vlago in rastlinskimi hranili dobro preskrbljenem trajnem travinju, ki je pogosto razširjena tudi na poplavnih tleh

ANG.: *meadow foxtail*

trávníški máčíj rěp -ega -ega rěpa m

Phleum pratensis L. pozna vrsta trave na gnojenem, z vlago dobro preskrbljenem nižinskem travinju, ki je zaradi velike odpornosti na nizke temperature razširjena tudi v alpskem pasu, požlahtnjene sorte pa se pogosto uporabljajo za setev večletnega sejane travinja

ANG.: *timothy*

trávníški sadovnják -ega -a m ► ekstenzivni sadovnják

trávníštvo -a s **1.** veda, ki se ukvarja s proučevanjem pridelovanja trávníške krme z agrobiološkega, ekološkega, tehnološkega, kakovostnega, naravovarstvenega in ekonomskega vidika

ANG.: *grassland science*

2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s pridelovanjem trávníške krme

ANG.: *grassland management*

trávno-déetljna méšanica -e -e ž **1.** semenska méšanica različnih vrst trav in metuljnic, ki se uporablja za pridelavo krme na njivah ter za zasnovu sejanega travinja in dosejavanje na trajnem travinju ali sejanem travinju
 ANG.: *grass-clover seed mixture*

2. posevek različnih vrst sejanih trav in metuljnic, ki se uporablja za pridelavo krme na njivah in sejanem travinju, npr. méšanica črne detelje in mnogocvetne ljuljke **k:** TDM
 ANG.: *grass-clover mixture*

travojéda živál -e -i ž žival, ki se prehranjuje predvsem ali samo s travniško krmo ali krmo koševin, npr. govedo, ovca, koza, konj
 ANG.: *grazing animal*

trédna fáza tál -e -e -- ž mineralne in organske trdne snovi v tleh, med katerimi je prazen prostor, ki ga zapolnjujeta talna raztopina in talni zrak
 ANG.: *soil solid phase*

trédôta -e ž lastnost ploda, da je trd ali mehok, ki je odvisna od vrste, sorte in zrelosti ter pomembna zaradi določanja senzorične kakovosti, časa obiranja in skladiščne sposobnosti, meri pa se s penetrometrom
 ANG.: *firmness*

trédo téhnično gradívo -ega -ega -a s gradbeni ostanki in kosi prenesenih kamnin, ki nastajajo pri gradbenih delih in se lahko nahajajo v antropogenih tleh, uporabijo pa se pri rekultivaciji zemljišč pred nasutjem tehnogenih tal
 ANG.: *technic hard material*

trédoužitna sórta -e -e ž sorta kakija, katere plod je ob zrelosti čvrst in ni trpek, zato se lahko poje kot jabolko
 ANG.: *non-astringent cultivar*

T

trébljenje -a s naravni proces, pri katerem določen delež cvetov, plodičev ali plodov sadnih rastlin odpade med cvetenjem, med razvojem ploda ali ob zrelosti **s:** naravno rédčenje
 ANG.: *flower drop, fruit drop*

trénje -a s ▶ otépanje

trenútna vreménska napóved -e -e -i ž ▶ zdájšnja vreménska napóved

tretíranje -a s postopek, pri katerem se na rastlino ali njen del, nanese fitofarmaceutsko sredstvo, ki rastlino zavaruje pred škodljivimi organizmi, npr. tretiranje drevesa, tretiranje debla, tretiranje semena
 ANG.: *treatment*

trgátev -tve ž obdobje ročnega ali strojnega pobiranja grozdja, ki je doseglo tehnološko zrelost in je primerno za predelavo v vino

ANG.: *grape harvesting, grape picking*

trgôvsko séme -ega -éna s seme, ki je namenjeno setvi za pridelavo kmetijskih rastlin in ustreza predpisanim zahtevam glede kakovosti, npr. glede pristnosti, čistosti, kalivosti **s:** proizvodno séme
 ANG.: *productive seed*

triangulácija -e ž geodetski postopek izmere zemljišč, pri katerem se položaj točke vzpostavi in določi na podlagi merjenih kotov, iz česar nastane mreža trikotnikov, ki tvorijo trigonometrično mrežo
 ANG.: *triangulation*

trigonométrično višinómérstvo -ega -a s geodetska merska metoda določanja višinske razlike med točkama na osnovi izmere zenitne razdalje in horizontale ali poševne dolžine, ki se uporablja zlasti pri določanju višine nedostopnih točk
 ANG.: *trigonometric altimetry*

trikótna metóda -e -e ž metoda izmere površine zemljišča, ki temelji na razdelitvi zemljišča z diagonalami, ki se ne sekajo in tvorijo enakostranične trikotnike, površina pa se izračuna s ploščino enakostraničnih trikotnikov, za katero je treba izmeriti le dolžine stranic, lahko tudi z merskim trakom
 ANG.: *triangular method*

trilaterácija -e ž geodetski postopek izmere zemljišč, pri katerem se koordinatne točke v trikotni mreži določajo na osnovi merjenih in izračunanih dolžin med točkami trikotnikov
 ANG.: *trilateration*

trilétni lés -ega -á m les, ki za razvoj potrebuje tri raste dobe, pri čemer v prvi oleseni, v drugi in tretji pa se debeli, npr. deblo
 ANG.: *three-year-old wood*

triploid -a m celica, ki ima genom iz treh nizov kromosomov
 ANG.: *triploid*

tritikála -e ž × *Triticosecale* Wittm. ex A. *Camus* žito, ki je križanec med pšenico in ržjo ter je v primerjavi z navadno pšenico bolj tolerantno na zgodnje poletno sušo in pojav glivičnih bolezní, zato se vse bolj širi v pridelavi, pri čemer se zrnje uporablja predvsem za krmo rejnih živali, zaradi visoke vsebnosti glutena pa ima tudi dobre krušne lastnosti
 ANG.: *triticale*

tritočkôvno priključno drogôvje -ega -ega

-a s drogovje, sestavljeno iz dveh poteznic, upornice in hidravličnega dvigala, na katero je členkasto pripet nošeni kmetijski stroj

ANG.: *three-point hitch*

trnasti pogánjek -ega -jka m stranski poganjek, preobražen v bodečo tvorbo, ki rastlino štiti pred rastlinojedi

ANG.: *thorn branch*

trohnhnje plóda -a -- s rastlinska bolezen, ki jo povzročajo glive in za katero je značilna razgradnja sočnih tkiv ploda, ki ostanejo suha

ANG.: *dry fruit rot*

trómba -e ž lijakast zračni vrtnec nad vodno površino, ki nastane, ko nad plastjo toplega in vlažnega zraka nad vodno gladino zapiha hladen veter

ANG.: *waterspout*

tropopávza -e ž mejna plast v Zemljinem ozračju med troposfero in stratosfero

ANG.: *tropopause*

troposfêra -e ž del Zemljinega ozračja, ki sega nad ekvatorjem povprečno do 20 km visoko, nad poloma pa 7 km visoko, in v katerem poteka večina vremenskih procesov

ANG.: *troposphere*

trópska nóč -e -í ž čas od sončnega zahoda do sončnega vzhoda, ko je minimalna temperatura zraka enaka ali višja od 20 °C

ANG.: *tropical night*

trópska zráčna mása -e -e -e ž zračna masa, ki nastane nad tropskimi ali subtropskimi območji kopnega in morja

ANG.: *tropical air mass*

trópsko podnébje -ega -a s podnebje s stalnimi visokimi temperaturami in veliko količino padavin, ki je značilno za ekvatorialno območje

ANG.: *tropical climate*

trosílnik -a m vlečni ali nošeni kmetijski stroj, na katerem so nameščeni delovni elementi, ki vnaprej določeno količino mineralnega ali organskega gnojila čim bolj enakomerno odmečejo po površini zemljišča v prečni ali vzdolžni smeri

ANG.: *fertiliser spreader*

trpézna ljúljka -e -e ž *Lolium perenne* L. srednje nizka vrsta trave, ki je na trajnem travinju razširjena na zmerno vlažnih in rodovitnih tleh ter je v večjem deležu prisotna na intenzivno rabljenih travnikih, pašnikih in drugih, s teptanjem obremenjenih tleh,

zaradi svoje kakovosti pa je najpogosteje požlahtnjena in sejana vrsta trav **s**: angleška ljúljka

ANG.: *perennial ryegrass*

trpéžnost plóda -i -- ž lastnost ploda, da dlje časa po obiranju bistveno ne spremeni zunanje in notranje kakovosti

ANG.: *fruit durability*

trpkost -i ž lastnost okusa, ki nastane po zaužitju vina, soka ali nezrelega ploda, katerega tanini se v ustih vežejo na proteine v slini, kar povzroča občutek suhih ust **s**: astringénca

ANG.: *astringency*

tršna kódravost -e -i ž ▶ akarinóza**tršna rumenica** -e -e ž bolezen vinske trte, ki jo povzročajo fitoplazme, ki se zadržujejo v floemu in okužijo vse dele vinske trte, zaradi česar se poslabša njena kondicija ter zmanjšata količina in kakovost grozdja

ANG.: *grapevine yellows, GY*

tršnica -e ž **1.** obrat, zadruga ali podjetje, ki se ukvarja s pridelavo trtnih cepljenk

ANG.: *grapevine nursery*

2. zemljišče z grebeni, na katere se potikajo siljenke, da se ukoreninijo, ali na katerih se pridelujejo trtne cepljenke

ANG.: *grapevine nursery*

tršničarstvo -a s **1.** veda, ki se ukvarja s proučevanjem pridelave trtnih cepljenk in trtnih sadik

ANG.: *grapevine nursery management*

2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s pridelavo trtnih cepljenk ali trtnih sadik

ANG.: *grapevine nursery management*

tršni izbòr -ega -óra m zakonsko predpisan seznam sort žlahtne vinske trte, ki se smejo kot priporočene sorte ali dovoljene sorte gojiti znotraj posameznega vinorodnega okoliša in je iz njih dovoljeno pridelati vino ter ga tržiti

ANG.: *list of grapevine cultivars*

trstíkasta bilnica -e -e ž *Festuca arundinacea*

Scheb. visoka vrsta trave, ki je razširjena tako na poplavnih kot zelo suhih rastiščih in ima zaradi vsebnosti silicija grobe liste že v zgodnjih razvojnih fazah, požlahtnjene sorte pa imajo nežnejše liste in se uporabljajo za setev sejanega travinja na mokrih ali suhih tleh, namensko požlahtnjene sorte pa za setev v neketijske namene, npr. za okrasne trate, zaščito proti eroziji

ANG.: *tall fescue*

T

títna cépljenka -e -e ž ukoreninjena sadika vinske trte, ki se pridobi s cepljenjem in ukoreninjenjem v trsnici
 ANG.: *grapevine graft*

títna sadika -e -e ž sadika, pridobljena s cepljenjem ali potikanjem, iz katere se razvije vinska trta
 ANG.: *grapevine sapling*

títna uš -e -i ž *Daktulosphaira vitifoliae* (Fitch) škodljivec vinske trte, ki napada njene nadzemne in podzemne dele, zaradi česar povzroči propad rastlin, če niso cepljene na odporno severnoameriško podlago
 ANG.: *grape phylloxera*

trznína -e ž ► jálova práha

títna prideláva -e -e ž pridelava, pri kateri so vsi pridelki namenjeni za prodajo na trgu in ne za samooskrbo
 ANG.: *marketable production*

títna sórta -e -e ž sorta, katere lastnosti, npr. čvrstost plodov, velikost, okus, debelina kože, ustrezajo prodajnim zahtevam določene rastlinske vrste
 ANG.: *marketable cultivar*

títni pridélek -ega -lka m pridelek, ki po videzu, npr. obliki in velikosti semen, plodov, gomoljev, in po kakovosti, npr. vsebnosti beljakovin v zrnju pšenice, sladkorni stopnji pri grozdju, ustreza zahtevam za prodajo
 ANG.: *marketable yield*

títni pripravék -ega -vka m ► komerciálni pripravék

títnocenóvna zaščíta -e -e ž ohranjanje ali višanje cen pridelkov domačih proizvajalcev na ravni, ki je višja od ravni cene tuje konkurence, s čimer se daje prednost domači pridelavi in se ohranja dohodkovna raven pridelovalcev, npr. na trgu s kmetijskimi pridelki Evropske unije z intervencijskimi odkupi, izvoznimi nadomestili, uvoznimi dajatvami
 ANG.: *market price protection*

títnoinformácijski sistém -ega -a m zbiranje, obdelava in objavljanje podatkov o količinah in cenah kmetijskih pridelkov, kmetijskih zemljišč ter gozdov na reprezentativnih trgih
 ANG.: *market information system*

túja sórta -e -e ž sorta, ki je požlahtnjena in registrirana na ozemlju, ki ni del države, v kateri se goji
 ANG.: *foreign cultivar*

tujeprášna rastlína -e -e ž ► tujeprášnica

tujeprášnica -e ž rastlina, katere cvetovi se lahko oprášijo samo s pelodom druge sorte s: tujeprášna rastlína
 ANG.: *alogamic plant*

tujeródna vrsta -e -e ž vrsta, ki uspeva na ozemlju izven območja naravne razširjenosti, kamor se je razširila zaradi namerne ali nenamerne, neposredne ali posredne človekove aktivnosti
 ANG.: *introduced species*

tulovína -e ž krajša vlakna pri lanu in konoplji, ki so pri izločanju dolgih vlaken odpadek pri predelavi stebel v prejo
 ANG.: *tow*

túmor -ja m izbočena novotvorba na deblu zaradi nekontrolirane rasti tkiva pod lubjem, ki je bolezensko znamenje okužbe z rakom
 ANG.: *tumour*

tunél -a m zavarovani prostor, ki ima ogrodje iz palic iz različnega materiala, npr. železa, lesa, aluminija, ukrivljenih v lok in sidranih v tla, čez katero je napeta folija, ki dobro prepušča svetlobo, in se uporablja za pridelavo sadik, zgodnejšo pridelavo sadik in zelenjadnic in prezimatev rastlin
 ANG.: *tunnel*

turánska pšenícá -e -e ž ► khorasan pšenícá

turbulétni tók -ega -a m hiter vodni tok na površini ali pod njo, pri katerem zaradi ovir ali trenja v rečni strugi ali kanalih nastajajo vrtinci in se vodni sloji mešajo med seboj s: nêlaminárni tók
 ANG.: *turbulent flow*

turizem na kmetíji -zma - - - m dopolnilna dejavnost na kmetiji, ki je lahko gostinska, npr. na kmetiji z nastanitvijo, v vinotoču, osmici, ali negostinska, npr. ogledi, oddajanje površin za piknike in kampiranje, turistični prevozi
 ANG.: *farm tourism*

túrnus namakánja -a - - m obdobje med dvema obrokom namakanja, v katerem rastline porabijo dodano vodo, npr. dan, teden, dva tedna
 ANG.: *irrigation interval*

TV - - [təvə] m ◀► tóčka venénja

TVKZ - - [təvəkəzə] m ◀► trájno varováno kmetíjsko zemljíšče

T vrédnost - - i [tə] ž vrednost, ki izraža efektivno kationsko izmenjalno kapaciteto na sorptivnem delu tal
 ANG.: *T value*

U

učinkovina -e ž ▶ aktivna snôv

učinkovitost gnojênja -i -- ž merjenje uspešnosti uporabe gnojil pri pridelavi rastlin glede na doseganje zelenih ciljev v kmetijstvu, npr. večjega in bolj kakovostnega pridelka, zmanjšanja onesnaževanja tal, vode in zraka

ANG.: *fertilisation efficiency*

učinkovitost namakanja -i -- ž razmerje med količino vode, ki je dovedena na namakalno površino pri določeni vrsti namakanja, in vodo, ki je rastline dejansko porabijo

ANG.: *irrigation efficiency*

udomačena túja sórta -e -e -e ž tuja sorta, ki se na ozemlju Republike Slovenije prideluje daljše obdobje, in sicer enoletnice vsaj 30 let, večletnice pa vsaj 50 let

ANG.: *domesticated foreign cultivar*

ugodilke -ilk ž mn. rastline v kolobarju, ki izboljšujejo strukturo tal in ohranjajo ali povečujejo količino organske snovi v njih, npr. stročnice, lucerne, detelje

ANG.: *beneficial crops*

uležáni hlévski gnój -ega -ega -a m hlevski gnoj, skladiščen dlje časa, praviloma več tednov, pri katerem potečeta celična liza in delna biološka razgradnja ter se izcedi celični sok, zato se gmota posede

ANG.: *matured farm-yard manure*

últranízki volúmen -ega -mna m oznaka ULV formulacija FFS, ki se uporablja v zelo majhnih odmerkih s posebnimi mikrorazpršilniki za neposredno tretiranje tal ali rastlin, npr. z droni 2 l na 10 ha

ANG.: *ultra low volume*

últravijólično sévanje -ega -a s sevanje valovnih dolžin med 0,1 µm in 0,4 µm

ANG.: *ultraviolet radiation*

úmbrični horizónt -ega -a m ▶ Aum horizont

umérjanje naprave za nanášanje FFS -a --- [ʔʔʔʔ] s postopek, pri katerem se naprava za nanašanje FFS naravna tako, da se pri škropljenju doseže enakomeren nanos odmerjene količine fitofarmaceutskega sredstva na ciljno površino, s čimer se zmanjša tveganje, ki ga ima nepravilna raba fitofarmaceutskih sredstev za rastline in okolje **s**: kalibracija naprave za nanášanje FFS

ANG.: *calibration of PPP application equipment*

umétna zastírka -e -e ž zastirka iz polietilena, ki pokriva površino tal, npr. polietilenska črna folija

ANG.: *foil mulch*

umétno gnojílo -ega -a s ▶ mineralno gnojílo

umétno pripravljena zemljína -- -e -e ž material, ki je glede sestavin ter fizikalnih in kemijskih lastnosti podoben tlom in podtalju ter se pridobiva s predelavo zemljin ali mineralnih in organskih odpadkov, npr. gradbenih odpadkov, sedimentov, naplavin, blata, zato lahko prevzame funkcije tal

ANG.: *artificial soil*

univerzálna enáčba izgúbe tál -e -e --- ž empirični model za napoved dolgoročne letne degradacije tal zaradi vodne erozije, ki upošteva erodibilnost tal, erozivnost padavin, način obdelave tal ter rabo, obliko in naklon zemljišča **K**: USLE

ANG.: *universal soil loss equation, USLE*

univerzálni tráktor -ega -ja m ▶ standardni tráktor

únivoltílni življénjski króg -ega -ega -a m pojav, da ima organizem v rastni dobi ali koledarskem letu en rod

ANG.: *univoltine life cycle*

upogíbanje -a s razpiranje toletnih poganjkov ali enoletnih poganjkov z uporabo vrvice, različnih sponk ali pripomočkov, ki delujejo kot uteži, z namenom izboljšanja osvetlitve, umirjanja rasti in izboljšanja rodnosti

ANG.: *bending*

uporábna klimatologíja -e -e ž ▶ aplikativna klimatologíja

uporábna meteorologíja -e -e ž ▶ aplikativna meteorologíja

uporábna zrélost -e -i ž ▶ tehnolóška zrélost (1, 2, 3)

upórnica -e ž element na zgornji strani tri-točkovnega priključnega drogovja, ki ima izvrtino, v katero se vstavi čep traktorskega priključka

ANG.: *top link*

uprávni odbòr zádruge -ega -ôra -- m organ zadruge, sestavljen iz predstavnikov, izvoljenih izmed članov, ki odloča o tekoči poslovni in razvojni politiki, imenuje poslovodni organ ter usmerja delo poslovodnih delavcev

ANG.: *managing committee of cooperative*

urážno potrjeno séme -- -ega -éna s ▶ certificirano séme

urážno potrjevanje -ega -a s postopek, ki zagotavlja visoko raven kakovosti

U

rastlinskega razmnoževalnega materiala, pridelkov kmetijskih rastlin in njihovih živilskih in neživilskih izdelkov **s**: certifikiranje

ANG.: *certification*

urbána klimatologija -e -e ž klimatologija, ki proučuje vpliv mestnega okolja na lokalne meteorološke spremenljivke, kot so temperatura zraka, veter, padavine, energijski tokovi **s**: mestna klimatologija

ANG.: *urban climatology*

urbána tlà -ih tál s mn. tla v mestih, ki se uporabljajo kot okrasne zelenice, parki, drevoredi, otroška igrišča, fitnes na prostem in kjer ne poteka pridelava hrane, saj so pogosto nastala kot tehnogena tla, zato lahko vsebujejo gradbene ostanke ter anorganska in organska onesnažila

ANG.: *urban soil*

úrník namákanja -a -- m časovno razdelana prostorska razporeditev vode za namakanje po sektorjih območja namakanja

ANG.: *irrigation schedule*

USLE -- [usələé] m ◀▶ univerzálna enáčba izgúbe tál

utrjeválni váljár -ega -ja m valjar, ki posejano površino stisne in zgosti, da se doseže dober stik semen s tlemi, kar zagotovi enakomerno kalitev

ANG.: *compacting roller*

utrújena tlà -ih tál s mn. tla, na katerih so predhodno že rastle rastline iste rastlinske vrste

ANG.: *replanted soil*

uvózna dájátev -e -tve ž davek, ki se plača ob prehodu proizvoda iz tretje države na carinsko območje EU in katerega namen je izenačevanje cen proizvodov iz EU s cenami izdelkov iz tretjih držav, npr. trošarina

ANG.: *import duty*

užitna rastlína -e -e ž rastlina, katere posamezni deli, npr. cvetovi, plodovi ali listi, niso strupeni in se zaradi določenih hranilnih in senzoričnih lastnosti uporabljajo za prehrano ljudi sveži, kuhani ali kako drugače predelani

ANG.: *edible plant*

užitna zrélost -e -i ž zrelost, v kateri so plodovi sadnih rastlin in vinske trte takega videza, čvrstosti in sočnosti ter imajo tako kemijsko sestavo, da so primerni za takojšnje uživanje

ANG.: *edible maturity*

V

vába -e ž ▶ pást

vadózna cóna -e -e ž ▶ ozráčeno obmóčje

váljanje trávné rúše -a -- -- s agrotehnični ukrep v spomladanskem času ali ob novi setvi, s katerim se k tlom pritisne travna ruša ali se zdrobijo talne grude, da površina postane ravna in se zagotovi tesen stik semen posejanih vrst s tlemi

ANG.: *grassland rolling*

váljár -ja m vlečeni kmetijski stroj za dopolnilno obdelavo tal, ki je sestavljen iz kolutov z dvema ali več ležaji v središčni osi, zaradi česar se pri gibanju lahko vrtijo okoli svoje osi, in se pred setvijo uporablja za drobljenje talnih grud, zlasti na težkih tleh, po setvi pa za poravnavanje tal, da se omogoči boljši stik semena s tlemi in zagotovi enakomerna kalitev

ANG.: *roller*

várnost hráne -i -- ž zagotovilo na podlagi nadzora živil, da prehranski proizvod ne vsebuje ostankov kemičnih sredstev, ki se uporabljajo pri pridelavi hrane, ali drugih onesnaževalcev, npr. škodljivih mikroorganizmov, plesni, zaradi česar ne ogroža zdravja potrošnikov

ANG.: *food safety*

várnostni pás -ega -ú m ▶ varóvalni pás

varóvalni pás -ega -ú m območje, znotraj katerega je prepovedana uporaba fitofarmaceutskih sredstev z namenom preprečevanja škodljivega vpliva zaradi zanašanja, npr. 50 m od vodne površine **s**: várnostni pás

ANG.: *buffer zone*

varóvalni posevek -ega -vka m posevek, ki je posejan ob robu kmetijskega zemljišča za zaščito glavnega posevka pred neugodnimi vplivi okolja, npr. pred vetrom

ANG.: *guard crop*

varóvalno biótično várstvo rastlín -ega -ega -a -- s zatiranje škodljivih organizmov, ki temelji na ukrepih za vzpostavitev razmer, ugodnih za razmnoževanje in naselitev domorodnih vrst koristnih organizmov na prostem, npr. s setvijo vmesnih posevkov ali privabilnih posevkov za njihovo hranjenje in vzdrževanje, z uporabo okolju prijazne agrotehnike

ANG.: *conservation biological control*

varováló -a s pomagalo, najpogosteje pri herbicidih, ki prepreči negativno delovanje aktivne snovi na gojeno rastlino in hkrati izboljša učinkovanje aktivne snovi na plevela
ANG.: *safener*

várstvo rastlín -a -- s ► fitomedicina

vdórno mésto -ega -a s mesto na rastlini, prek katerega vanjo vstopijo škodljivi organizmi
ANG.: *infection court*

vdřta fiřzólova pégavost -e -e -i ž ► fiřzólov ořig

věčbrázdni plůg -ega -a m plug, ki ima na okvirju več kot dve plužni telesi, s katerimi sočasno reže brazde in jih odlaga na desno stran glede na smer vožnje traktorja, npr. lemežni plug, setveni plug, strniščni plug
ANG.: *multi-furrow plough*

věčćélicřna nevihta -e -e ž nevihta, ki jo sestavlja več enoceličnih neviht, ki druga za drugo nastajajo in odmirajo zaradi vetra, ki se mu z viřino spreminjata smer in hitrost s: múlticélicřna nevihta
ANG.: *multi-cell thunderstorm*

věčćvétni brřt -ega -a m rodni brřt, iz katerega se razvijeta vsaj dva cvetova, npr. pri čeřnji
ANG.: *multiple-flower bud*

věčćkősni trávnik -ega -a m vrstno siromašen travnik na rodovitnih tleh, katerega vegetacijo sestavljajo pretežno trave in na katerem je z rednim gnojenjem in najmanj tremi košnjami na sezono zagotovljena primerna kakovost krme
ANG.: *multi-cut meadow*

věčćlétna rastlřna -e -e ž ► věčćlétnica

věčćlétnica -e ž rastlina, ki ima več rastnih dob, nato zacveti, semeni in propade, npr. agava s: věčćlétna rastlřna
ANG.: *multiannual plant*

věčćlétni lés -ega -á m les, ki za razvoj potrebuje vsaj tri rastne dobe, npr. deblo, kordon, ogrodna veja s: stáři lés
ANG.: *perennial wood, older wood*

věčćnaměnsko kmetijřstvo -ega -a s kmetijřstvo, ki poleg pridelovanja hrane opravlja tudi neproizvodne funkcije, npr. skrbi za trajnostno rabo naravnih virov, ohranjanje biotske raznovrstnosti in kulturne krajine, zagotavljanje zaposlitev in poseljenosti podeželja
ANG.: *multifunctional agriculture*

věčćplóřřna tórna sklópka -e -e -e ž torna sklopka, ki je običajno vgrajena kot varnostni element nošenega ali vlečenega kmetijskega stroja in omogoča samodejno prekinitev prenosa vrtilnega momenta s priključne

gredi traktorja na priključno gred nošenega ali vlečenega kmetijskega stroja
ANG.: *multi-plate friction clutch*

věčćseměnski plód -ega -a m plod, pri katerem se semena razvijejo iz večjega števila semenskih zasnov enega cveta ali socvetja, npr. jabolko, hruřka, jagoda
ANG.: *multiple-seed fruit*

vednozélěna rastlřna -e -e ž rastlina, pri kateri listi ob koncu rastne dobe ne odpadejo, ampak se postopoma zamenjajo v nekaj letih s: řimzelěna rastlřna
ANG.: *evergreen plant*

vegetabilni preparát -ega -a m kompostni preparat, za izdelavo katerega se namesto řivalske ovojnice uporabi rastlinska ovojnica, npr. namesto jelenovega mehurja mladi les breze za rmanov preparat, namesto govejega črevesa mladi les macesna za kamilični preparat, namesto goveje lobanje mladi les hrasta za hrastov preparat
ANG.: *vegetal preparation*

vegetacijska dób -e -e ž ► rástna dób (1)

vegetativna aktivnost drevěsa -e -i -- ž skupek procesov v drevesu, ki potekajo v rastni dobi in rezultat katerih je rast novih poganjkov in korenin ali podaljševanje že obstoječih, debelitev debla, poganjkov in korenin, olistanje, rast in razvoj listov
ANG.: *vegetative tree activity*

vegetativna fáza -e -e ž obdobje, v katerem rastline močno rastejo in se razvijajo ter se jim poveča volumen nadzemnih in podzemnih organov, niso pa še sposobne cvetenja
ANG.: *vegetative phase*

vegetativna partenokarpija -e -e ž partenokarpija, pri kateri se brezsemenski plod razvije brez oprašitve ali druge spodbude
ANG.: *vegetative parthenocarp*

vegetativna podlága -e -e ž podlaga, ki je pridobljena iz odrezanega dela matične rastline, najpogosteje iz poganjka, in ima enake lastnosti kot matična rastlina
ANG.: *vegetative rootstock*

vegetativna rást -e -í ž rast vegetativnih organov, ki se meri z dolžino novih poganjkov ali s prirastom stebela ali debla v eni rastni dobi
ANG.: *vegetative growth*

vegetativni brřt -ega -a m ► něródni brřt

vegetativni materiál -ega -a m del rastline, npr. mladika, rozga, enoletni poganjek, iz katerega se z vegetativnim razmnoževanjem pridobi sadika sadne rastline ali trtna sadika
ANG.: *vegetative material*

vegetativni orgán -ega -a m del rastline, ki le raste in nikoli ne rodi, npr. korenina, steblo, list
ANG.: *vegetative organ*

vegetativni trávni pogánjek -ega -ega -jka m travni poganjek, sestavljen iz nepodaljša-nega stebela z ravnim vršičkom in različno razvitimi listi, pri čemer mlajše listne nožnice, zložene v starejše, dajejo videz stebela **s**: psévdopogánjek
ANG.: *vegetative tiller*

vegetativno razmnoževanje -ega -a s razmnoževanje, pri katerem se nove rastline pridobijo z oddelitvijo večceličnega tkiva od starševske rastline in ne s semenom, zaradi česar so nove rastline identične starševski rastlini **s**: nespólno razmnoževanje
ANG.: *vegetative propagation, asexual propagation*

vêja -e ž poganjek v grmu ali v krošnji rastlin z listi, brsti in plodovi
ANG.: *branch*

vêja 1. réda -e --- [prvéga] ž poganjek, ki izrašča iz provodnika **s**: primárna vèja
ANG.: *primary branch*

vêja 2. réda -e --- [drúgega] ž poganjek, ki izrašča iz veje 1. reda **s**: sekundárna vèja
ANG.: *secondary branch*

véktor -ja m organizem, ki s svojo aktivnostjo pripomore k prenašanju patogenov z enega gostitelja na drugega, npr. listna uš pri prenosu virusov, ameriški škržatek pri prenosu fitoplazme **s**: prenašálec
ANG.: *vector*

velíka kopríva -e -e ž *Urtica dioica* L. nezaželena zel, ki spada med večletnice iz družine koprivovk z dolgimi in olistanimi stebelnimi poganjki, ki so porasli z žleznimi trihomi, in je razširjena na poškodovanih ali odprtih mestih v travni ruši na prepustnih tleh, bogatih z organsko snovjo in hranili, ter se razmnožuje predvsem z rizomi, zaradi biogenih aminov v listih, ki ob dotiku povzročajo kontaktno urtikarijo, pa je travojede živali večinoma ne zaužijejo, čeprav je hranljiva
ANG.: *stinging nettle, common nettle*

velíki volúhar -ega -ja m *Arvicola terrestris* (L.) talni škodljivec trajnih nasadov in vrtov, ki sodi med glodalce in objeda vse stranske korenine, koreninski vrat, na debelejših koreninah pa skorjo, kar se pri napadenih drevesih odraža v manjšem in manj kakovostnem pridelku, vrtnine pa propadejo
ANG.: *vole*

velíkokvétna sórta -e -e ž sorta okrasne rastline, za katero je značilen poganjek, ki

se ne razrašča, na njem pa se razvije en cvet, npr. pri krizantemi premera od 17 cm do 20 cm

ANG.: *grandiflora cultivar, large-flower cultivar*

velíkóst plóda -i -- ž lastnost ploda, ki jo določajo njegova višina, širina in debelina **s**: dimenzíje plóda
ANG.: *fruit size*

vênčni líst -ega -a m cvetni list, običajno zelo barvit, ki obkroža razmnoževalne dele cveta in privablja oprasovalce
ANG.: *petal*

venênje jágod -a -- s stanje grozdne jagode, povzročeno z dehidracijo, pri katerem sta zmanjšana njena masa in volumen, zaradi izgube čvrstosti pa je deformirana njena oblika
ANG.: *berry shrivelling*

venênje kírme -a -- s postopek, pri katerem se sveže zelinje osuši na od 35 % do 45 % vsebnosti suhe snovi, da postane primernejše za siliranje
ANG.: *forage wilting*

ventilátor -ja m naprava, ki oblikuje zračni tok s tlakom do enega bara in se uporablja za prezračevanje prostora, npr. hleva, skladišča, sušilnice za seno, ali na kmetijskem stroju, ki delo opravlja na manjši delovni širini, npr. pršilniku za nanos kapljic škropilne brozge na ciljno površino
ANG.: *fan*

vernalizácija -e ž izpostavljenost rastline nizkim temperaturam, in sicer od 2 °C do 9 °C, za določeno obdobje, katerega trajanje je odvisno od rastlinske vrste in sorte, da se omogočita razvoj zadnjih faz diferenciacije in cvetenje ali kalivost semena **s**: jarovizácija
ANG.: *vernalisation*

vernír -ja m naprava za natančno določanje geografskega položaja glede na položaj nebesnih teles na nočnem ali dnevnem nebu
ANG.: *vernier*

verticilijska uvélost -e -i ž glivična bolezen dvokaličnic, ki jo povzročata vrsti *Verticillium dahliae* in *Verticillium albo-atrum*, ki prodreta v rastlino skozi korenine in se razvijata v prevodnem tkivu, kar povzroča venenje in propad rastlin
ANG.: *verticillium wilt disease*

vêrtična tlà -ih tál s mn. tla, ki vsebujejo velik delež nabreklihviljivih glinenih mineralov, predvsem montmorillonita, z globokimi razpokami in zdrsnimi ploskvami, ki nastanejo v razmerah menjavanja sušne in deževne dobe
ANG.: *vertic soil, vertisol*

vertikalna izméra -e -e ž določanje višin preko medsebojne prostorske lege točk na različnih višinah z uporabo višinomera

ANG.: *vertical measurement*

vertikalna odpornost -e -i ž odpornost rastlin, pri kateri je udeležen en sam gen ali zgolj nekaj genov z velikim učinkom, zaradi česar je v primerjavi s horizontalno odpornostjo manj stabilna in bolj odvisna od okolja **s:** kvalitativna odpornost, monogénska odpornost

ANG.: *vertical resistance*

vertikalni kót -ega -a m kot, ki ga oklepa krak prostorskega kota z vertikalo skozi vrh kota in projekcija tega kraka na horizontalno ravnino z vrednostjo od -90° do 90° za določanje višine posameznih objektov v prostoru

ANG.: *vertical angle*

vertikalni vinograd -ega -a m vinograd, v katerem so vrste vinskih trt zasajene v smeri največjega nagiba in je mogoč samo na zemljišču z manjšo erozijo tal

ANG.: *vertical vineyard*

vertikalno gojénje -ega -a s ► navpično gojénje

véter -tra m gibanje zraka zaradi razlik v zračnem tlaku, ki je najpogosteje opisano s smerjo in hitrostjo

ANG.: *wind*

vétrna erozija -e -e ž proces odnašanja talnih delcev s površine tal zaradi delovanja vetra **s:** eólska erozija

ANG.: *wind erosion*

vétrna róža -e -e ž grafični prikaz porazdelitve smeri vetra in opcijsko tudi njegove hitrosti za določeno obdobje na nekem območju **s:** vetróvna róža

ANG.: *wind rose*

vetrocvétka -e ž ► vetrocvétna rastlina

vetrocvétna rastlina -e -e ž rastlina, pri kateri je prenašalec peloda veter **s:** vetrocvétka

ANG.: *anemophilous plant*

vetromér -a m ► anemométer

vetróvna róža -e -e ž ► vétrna róža

vetrozáščitni pás -ega -ú m pregrada, običajno sestavljena iz več drevesnih in grmovnatih vrst ter zasajena ob robovih njiv ali trajnih nasadov, da se zaščitita zemljišče in pridelek pred škodljivimi vplivi vetra ter se vzpostavi ustrezna mikroklima za gojene rastline

ANG.: *shelterbelt*

vézana dohodkóvna podpóra -e -e -e ž plačilo iz ukrepov skupne kmetijske politike, do katerega so kmetijski proizvajalci

upravičeni na podlagi dejanske pridelave ali prireje točno določenih kmetijskih proizvodov, npr. pridelave strnih žit ali prireje mleka v gorskih območjih

ANG.: *coupled income support*

vézana vóda -e -e ž higroskopska in filmska voda, ki jo v tleh zadržujejo talni delci **s:** retencijska vóda

ANG.: *bound water*

vézanje -a s pritrđitev šparona po zimski rezi na žico z vezico, sponko ali beko, da se poveča njegova nosilnost in zmanjša možnost lomljenja pod maso grozdja

ANG.: *tying*

vézica -e ž žička s papirnato ali plastično prevleko, ki se po zimski rezi uporablja za vezanje šparonov na žico

ANG.: *twist tie*

vibracijski podrahljálnik -ega -a m podrahljálnik, pri katerem ima nogača dodatno prisilno mehansko gibanje, zaradi česar dela intenzivneje

ANG.: *vibrating subsoiler*

Vidiejeva dóza -e -e [vidijeva] ž zaprta kovinska posoda, ki je del aneroida in v kateri je nekoliko znižan zračni tlak, stene in pokrov posode pa se lahko zaradi sprememb zračnega tlaka upognejo

ANG.: *aneroid cell*

vidnost -i ž razdalja v metrih, do katere je mogoče razločiti temne predmete od svetlega ozadja

ANG.: *visibility*

vígor -ja m življenjska moč rastline, ki se odraža v intenzivnosti rasti in razvoju

ANG.: *vigour*

vihár -ja m veter s povprečno hitrostjo od 62 km/h do 74 km/h ali jakostjo 8 boforov, ki lomi veje dreves, na morju pa povzroča pršec

ANG.: *storm*

vijúgavost pór -i -- ž brezdimenzijski geometrijski parameter poroznega materiala, ki kaže na razmerje med povprečno dolžino talnih por in dolžino vzorca tal **s:** tortuóznost

ANG.: *tortuosity*

vinárstvo -a s **1.** veda, ki se ukvarja s proučevanjem predelave grozdja in pridelave vina

ANG.: *winemaking, wine production*

2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s predelavo grozdja in pridelavo vina

ANG.: *winemaking, wine production*

vinifikácija -e ž postopek predelave mošta v vino, ki vključuje odbiro, predelavo in

stiskanje grozdja, alkoholno fermentacijo in pridelavo vina z značilnimi lastnostmi

ANG.: *vinification*

vino -a s alkoholna pijača, pridobljena iz grozdnega soka po alkoholni fermentaciji, ki je kemično kompleksna mešanica, pridobljena z naravnimi procesi

ANG.: *wine*

vinógrad -a m kmetijsko zemljišče, zasajeno z eno ali več vrstami vinske trte, na katerem se prideluje vinsko grozdje ali namizno grozdje

ANG.: *vineyard*

vinográdníška tlà -ih tál s mn. tla pod nasadi vinske trte, običajno z globoko obdelanim ali rigolanim P horizontom, ki sega od 40 cm do 60 cm globoko

ANG.: *vineyard soil*

vinográdníštvo -a s 1. veda, ki se ukvarja s proučevanjem gojenja vinske trte ter pridelavo grozdja

ANG.: *viticulture*

2. kmetijska panoga, ki se ukvarja z gojenjem vinske trte in s pridelavo grozdja

ANG.: *viticulture*

vinoródna dežela -e -e ž geografsko omejeno območje, na katerem se goji vinska trta in prideluje vino s senzoričnimi lastnostmi, na katere vpliva tipično rastišče tega območja, npr. Podravje, Posavje in Primorska

ANG.: *winegrowing region*

vinoródni okóliš -ega -a m geografsko omejeno območje, ki je manjše od vinorodne dežele ter na katerem se goji vinska trta in prideluje vino, npr. Goriška brda, Vipavska dolina, Kras in Slovenska Istra v vinorodni deželi Primorska

ANG.: *winegrowing district*

vinotóč -a m turistična kmetija, ki gostom nudi le vino in druge pijače z lastne kmetije, npr. sok, sadni mošt, žganje, liker, čaj, dokupi pa lahko ustekleničeno naravno in mineralno vodo ter kavo, poleg tega pa gostom lahko nudi tudi hladne prigrizke, kruh in pecivo z lastne ali druge kmetije

ANG.: *winery*

vínska trta -e -e ž rastlina iz rodu *Vitis* in podrodu *Euvtis*, ki se goji za pridelavo vinskega grozdja, namiznega grozdja ali podlag

ANG.: *grapevine*

vínski létnik -ega -a m enoletna doba, ki se nanaša na leto trgatve ter predelave grozdja v vino

ANG.: *vintage*

vínsko grózdje -ega -a s pridelek vinske trte, ki ga tvori več manjših grozdov z drobnejšimi jagodami, ki se po trgatvi čimprej predelajo v vino

ANG.: *wine grapes*

vírga -e ž padavine, vidne kot pramen, ki padajo iz oblaka, vendar izhlapijo, preden dosežejo tla

ANG.: *virga*

viroid -a m najmanjši rastlinski patogen, sestavljen le iz nukleinske kisline, ki se je v rastlinski celici sposoben sam razmnoževati in povzroča različne bolezni, npr. viroidno zakrnелost hmelja

ANG.: *viroid*

viróza -e ž rastlinska bolezen, katere povzročitelj je virus in ki se preprečuje s preventivnimi ukrepi, npr. z izločanjem obolelih rastlin, zdravim sadilnim materialom, zatiranjem prenašalcev **s:** vírusna bolézen

ANG.: *virosis*

virtuálna temperátúra -e -e ž temperatura, ki bi jo moral imeti suhi zrak, da bi imel pri istem tlaku isto gostoto kot vlažni zrak

ANG.: *virtual temperature*

vírus -a m patogen, večji od viroida, sestavljen iz nukleinske kisline in beljakovinske ovojnice, ki se je v rastlinski celici sposoben sam razmnoževati in povzroča različne bolezni, npr. šarko

ANG.: *virus*

vírusna bolézen -e -zni ž ▶ viróza

vírus ruménega mozaika búče -a - - - - m virus, ki na listih bučnic povzroči virozo, ki se kaže kot močna neenakomerna obarvanost, plodovi pa so lahko manjši, deformirani, mehurjasti

ANG.: *zucchini yellow mosaic virus, ZYMV*

vírus Y krompírja -a - - - [ípsilon] m virus, ki okuži nadzemni del rastline, kamor ga zanesejo listne uši in ga ob sesanju izločajo v liste, od koder se širi na gomolje, kar povzroča zmanjšanje pridelka, dolgoročno pa tudi izrojevanje, in je nevaren tudi za druge vrtnine, zlasti plodovke

ANG.: *potato virus Y, PVY*

viséča kapilárna vóda -e -e -e ž izolirana kapilárna vóda

visóka gojitvena oblíka -e -e -e ž gojitvena oblíka vinske trte, pri kateri je deblo višje od 150 cm

ANG.: *high-training system*

visóka gréda -e -e ž greda na višini od 0,5 m do 1 m od tal, ki ima lesen okvir, zapolnjen

z različnim materialom, npr. ovčjo volno, vejevjem, organskim substratom, prstjo, in zaradi dvignjenosti omogoča lažjo obdelavo, oskrbo in spravilo vrtnin

ANG.: *raised garden bed*

visôka páhovka -e -e ž *Arrhenatherum elatius* (L.) P. Beauv. ex J. Presl & C. Presl visoka vrsta trave, razširjena na zmerno suhih do zmerno vlažnih rodovitnih tleh, ki je pri pogosti, vsaj trikratni košnji ali paši slabše konkurenčna, zato jo v travni ruši nadomestijo na pogosto rabo prilagojene vrste, npr. trpežna ljuljka

ANG.: *tall oatgrass*

visôka réz -e -í ž rez pri strižni kosilnici, ki ima razmik med strižnim nožem in protirezilom v razmerju 1 : 1 in se uporablja za košnjo visokih trav in žit

ANG.: *high cut*

visôka vrsta tráve -e -e -- ž vrsta trave, katere generativni poganjki običajno dosežejo višino več kot 70 cm in ki bolje uspeva pri manj pogosti defoliaciji, npr. visoka pahovka, travniški mačji rep

ANG.: *tall-grass species*

visôki obláki -ih -ov m mn. oblaki rodov cirus, cirkumulus in cirostratus v zmernih območjih na višinah od 5 km do 13 km, v tropskih območjih od 6 km do 18 km in v polarnih območjih od 3 km do 8 km, ki so sestavljeni iz ledenih kristalov

ANG.: *high-level clouds*

visôki tunél -ega -a m tunel višine do 3,5 m, ki ima lahko nameščen premično opremo za namakanje ali ogrevanje

ANG.: *high tunnel*

visokodêbelno drevó -ega -ésa s **1.** sadno drevo, katerega deblo je visoko več kot 1 m

ANG.: *high-trunk tree*

2. drevo, ki sodi med okrasne rastline in katerega deblo je visoko vsaj 1,80 m

ANG.: *high-trunk tree*

visokovódní zadrževálik -ega -a m vodni zadrževalnik, ki je primarno namenjen začasnemu zadrževanju poplavne vode, lahko pa se uporablja tudi za skladiščenje vode za druge rabe, npr. namakanje, ribištvo, športne aktivnosti, ekosisteme

ANG.: *high-water reservoir*

višinomér -a m instrument za določanje nadmorske višine z merjenjem zračnega tlaka **s:** altiméter

ANG.: *altimeter*

višínska geodétska tóčka -e -e -e ž točka s točno določeno nadmorsko višino, ki je del temeljne višinske geodetske mreže in

v naravi označena s trajnim stabiliziranim znamenjem

ANG.: *benchmark*

višínska razlíka -e -e ž razlika v nadmorski višini med dvema točkama

ANG.: *altitude*

višja kakóvost -e -i ž označba kakovosti proizvoda po nacionalni shemi kakovosti, s katero se označujejo kmetijski pridelki ali živila, ki med istovrstnimi pridelki ali živili izstopajo po kakovosti, npr. zaradi večjega sadnega deleža

ANG.: *higher quality*

višnja -e ž *Prunus cerasus* L. sadna vrsta iz skupine koščičarjev, ki sodi v družino rožnic in raste kot drevo ter ima majhne sočne plodove, običajno rdeče barve, s pecljem in koščico, ki so kislega okusa ter se najpogosteje uporabljajo predelani, npr. v kompot

ANG.: *sour cherry*

vítica -e ž preobraženi stranski poganjek, s katerim se vzpenjalka, npr. vinska trta, oprime opore in se vzpenja po njej

ANG.: *tendrill*

vítko vreténo -ega -a s ► ózko vreténo

vláčenica -e ž neposredno vegetativno razmnoževanje, s katerim se pridobi več novih rastlin tako, da se enoletni poganjek spomladi upogne do tal, osrednji del poganjka se zakoplje v plitvo podolgovato jamo in pritrdi na več mestih, vrhnji del poganjka pa se izven tal priveže pokončno ob oporo

ANG.: *compound layering*

vláženje tál -a -- s proces povečevanja vsebnosti vode v tleh z vnašanjem in razporejanjem vode, s čimer se omogočita polnjenje talnih por in dostopnost vode rastlinam

ANG.: *soil moistening, soil wetting*

vlážna klíma -e -e ž ► vlážno podnébje

vlážno podnébje -ega -a s podnébje z letno količino padavin, ki je višja od letnega izhlapevanja **s:** humídna klíma, vlážna klíma

ANG.: *humid climate*

vlážno podnébje hribovitéga svetá -ega -a --- s podnébje, ki obsega območje vzdolž severozahodnega dela alpsko-dinarske pregrade z raznoliko nadmorsko višino in za katero je značilna velika količina padavin skozi vse leto, letno povprečje je okoli 2200 mm in na območju Slovenije doseže višek v jesenskem času

ANG.: *wet climate of hilly region*

vlážnost tál -i -- ž lastnost tal, ki opredeljuje količino vode v tleh, kar vpliva na njihovo barvo in konsistenco ter se ocenjuje pri

opisovanju morfoloških lastnosti tal, zato se tla delijo na suha, sveža in vlažna
 ANG.: soil moisture

vlečeni kmetijski stroj -ega -ega stroja m kmetijski stroj, ki je s traktorskim priklopom povezan s traktorjem, npr. balirka, cisterna za gnojevko, pobiralna prikolica
 ANG.: pulling agricultural machine

vlečna moč -e -í ž vlečna sila traktorja pri določeni hitrosti
 ANG.: pulling power

vlečna sila -e -e ž sila, ki je potrebna za premagovanje voznih in delovnih uporov kmetijskega stroja
 ANG.: tractive force

vlečni traktor -ega -ja m traktor, ki ima motor spredaj, kar zagotavlja enakomerno obremenitev koles in s tem veliko vlečno silo, zato se uporablja za najtežja dela v kmetijstvu in gozdarstvu
 ANG.: tractional tractor

vmésni gostitelj -ega -a m gostitelj, v katerem ali na katerem drug organizem doseže enega ali več razvojnih stadijev, vendar pa z redkimi izjemami, npr. pri hrusevi rji, ni tako pomemben za razširjanje bolezni, da bi bilo njegovo zatiranje ekonomsko upravičeno **s**: sekundárni gostitelj
 ANG.: alternate host

vmésni posevek -ega -vka m posevek, ki se poseje med dvema glavnima posevkoma in je namenjen za zeleno krmo ali podor, zato je spravilo pridelka in podoravanje treba opraviti pred tehnološko zrelostjo
 ANG.: intermediate crop

vnúka -e ž ▶ otávič

vodéna zrélost -e -í ž začetna razvojna stopnja semena, v kateri je znotraj semenske lupine le bistra tekočina
 ANG.: blister stage

vódenje kmetijskega gospodarstva -a --- s proces, ki vključuje upravljanje z naravnimi, človeškimi in proizvodnimi viri kmetijskega gospodarstva ter sprejemanje poslovnih odločitev
 ANG.: agricultural holding management

vódenje páše -a -- s izvajanje pašnih ukrepov za doseg ciljnih preskrbovalnih in drugih ekosistemskih storitev, npr. priraje mleka in mesa, ohranjanja biotske raznovrstnosti in rodovitnosti tal
 ANG.: grazing management

vodilna sórta -e -e ž sorta, ki je zaradi ugodnih gospodarskih lastnosti najbolj razširjena na določenem območju pridelave
 ANG.: main cultivar

vodíteljica -e ž poganjek, ki je vrhnji del provodnika ter raste najhitreje in najbolj pokončno
 ANG.: leader

vódna akumulácia -e -e ž ▶ vódni zadrževalník

vódna biláncia -e -e ž **1.** razlika med količino padavin in evapotranspiracijo v določenem časovnem obdobju
 ANG.: water balance

2. razlika med količino vode, ki vstopa v določeno območje, in količino, ki iz njega izstopa, v določenem časovnem obdobju **s**: hidrolóška biláncia
 ANG.: water balance

vódna biláncia tál -e -e -- ž ▶ vódna biláncia tálnega profíla

vódna biláncia tálnega profíla -e -e --- ž izračun količin vode v talnem profilu, pri čemer morajo biti dodane količine vode v tla enake vsoti količin odvzetih iz tal in pozitivni ali negativni spremembi uskladiščene vode v tleh v določenem časovnem obdobju **s**: vódna biláncia tál
 ANG.: soil water balance

vódna erozija -e -e ž premeščanje in odlaganje talnih delcev v nižje ležeča območja zaradi delovanja tekoče površinske vode ali padavinske vode
 ANG.: water erosion

vódna pravíca -e -e ž pravica do posebne rabe vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin, razen vodnega zemljišča
 ANG.: water right

vódna zalóga snegá -e -e -- ž vodni ekvivalent po stalitvi snega, ki je produkt višine snežne odeje in njene gostote
 ANG.: snow water equivalent, SWE

vódni pogánjek -ega -jka m ▶ bohotívka

vódni potenciál tál -ega -a -- m energija, ki je potrebna, da se enota mase talne vode s proste gladine podzemne vode dvigne do določene točke v tleh nad prsto vodno gladino **s**: ténzija vóde v tléh
 ANG.: soil water potential

vódni primanjkljáj -ega -a m razlika med potencialno evapotranspiracijo in količino padavin v določenem obdobju, ki se uporablja za izračun vodne bilance tal, oceno stopnje suše in potrebe po namakanju
 ANG.: plant water deficit

vódni strés -ega -a m stanje rastline zaradi negativnega vpliva pomanjkanja ali presežka vode v tleh, ki se kaže npr. s porumelostjo listov, odpadanjem listov in plodov, zmanjšanjem pridelka
 ANG.: water stress

vôdni termométer -ega -tra m termometer za merjenje temperature vodnih teles, npr. jezer, rek, morja
 ANG.: *water thermometer*

vôdni tîp -ega tîpa m naprava za namakanje z večjimi količinami vode v krajšem obdobju v strnjenem curku, zlasti z namenom preprečevanja nabiranja prahu na rastlinah
 ANG.: *irrigation cannon*

vôdni vir -ega -a m voda, ki je na voljo v zadostnih količinah in ima zadostno kakovost na lokaciji in v časovnem obdobju, primernem za določeno rabo
 ANG.: *water source*

vôdni zadrževalnik -ega -a m objekt za skladiščenje vode za različne namene, npr. za namakanje, ribištvo, zadrževanje poplavnih vod **s**: vôdna akumulacija
 ANG.: *water reservoir*

vôdno dovoljenje -ega -a s dovoljenje, ki ga izda upravni organ in ureja način izvajanja vodne pravice
 ANG.: *water permit*

vôdno teló -ega -ésa s površinska ali podzemna voda, ki je lahko naravna ali antropogena, npr. reka, mlaka, ribnik
 ANG.: *water body*

vôdno zemljišče -ega -a s dejanska raba zemljišča, na katerem kmetijska pridelava ni mogoča, ker zajema površinska vodna telesa, zato ima določene bonitetne točke v vrednosti nič
 ANG.: *water land*

vodonôsnik -a m plast pod površino tal z dovolj veliko poroznostjo in prepustnostjo, da omogoča črpanje ekonomsko sprejemljivih količin vode
 ANG.: *aquifer*

vodoodbójnost tál -i -- ž lastnost tal, ki zmanjšuje stopnjo njihove omočitve in zadrževanja vode v njih zaradi hidrofobnih oblog na talnih delcih
 ANG.: *soil water repellency*

vodoprepústnost tál -i -- ž ► hidrávlična prevódnost tál

vodorávna nit -e níti ž del nitnega križa, ki se uporablja za viziranje vertikalnih kotov, določanje višinskih razlik med točkami in določanje nadmorskih višin točk
 ANG.: *horizontal axis*

vodorávna véz -e -í ž pritrđitev šparona po zimski rezi na osnovno žico tako, da se šparon čim manj upogne in privede nanjo
 ANG.: *horizontal tie*

vodotîpna zrnca -ih zřnc s mn. oznaka SG formulacija FFS, pri kateri se aktivna snov v obliki zelo majhnih delcev pred tretiranjem zmeša z vodo, da nastane raztopina **s**: dispêrne gránule
 ANG.: *water soluble granules*

vodotîpni koncentrát -ega -a m oznaka SL formulacija FFS, pri kateri je aktivna snov raztopljena v vodi ali drugih polarnih topilih, npr. alkoholih
 ANG.: *soluble concentrate*

vodotîpni ogljikovi hidráti -ih -ih -ov m mn. ogljikovi hidrati, ki so osnovni vir ogljika in energije za mikroorganizme, da ti lahko fermentirajo krmo pri siliranju in v vampu prežvekovalcev, npr. glukoza, fruktoza, sahároza
 ANG.: *water soluble carbohydrates*

vodotîpni prášek -ega -ška m oznaka SP formulacija FFS, pri kateri je aktivna snov v obliki zelo drobnih suhih delcev, ki jih je za pripravo škropilne brozge pred tretiranjem treba zmešati z vodo, da nastane raztopina
 ANG.: *water soluble powder*

vodovárstveno obmóčje -ega -a s območje, določeno z zakonom, v katerem so vodna telesa, ki se uporabljajo za javno oskrbo s pitno vodo, zavarovana pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivala na njihovo zdravstveno ustreznost ali količino
 ANG.: *water protection zone*

vodozadrževalna lastnóst tál -e -i -- ž lastnost tal, da vsebujejo različno količino talne vode pri različnem vodnem potencialu, kar je odvisno od njihove sestave, teksture in strukture
 ANG.: *water retention property*

vodozbríno obmóčje -ega -a s ► prispévno obmóčje

vôlnata dláčica -e -e ž dlačica, ki se razvije na nekaterih zelenih delih vinske trte, predvsem na rastnih vršičkih in listih, kot sortna značilnost ali kot posledica okoljskih razmer
 ANG.: *woolly hair*

vôlnato okó -ega očesa s fenofaza vinske trte pred brstenjem, v kateri se zaradi napenjanja očesa pričnejo luskolisti odmikati in razkri-vati volnate dlačice, ki prekrivajo brste
 ANG.: *woolly bud*

volúmen tál -mna -- m vsota volumna talnih delcev in talnih por v neporušenem vzorcu tal **s**: prostornína tál
 ANG.: *soil volume*

voluminózna kárma -e -e ž krma, pridelana na travinju ali njivah, ki je sestavljena pretežno iz stebel in listov zelnatih rastlin in v suhi snovi vsebuje več kot 18 % surovih vlaknin ter je pomembna za pokrivanje potreb travojedih živali po hranilih in energiji ter za nemoteno prebavo, npr. zelena krma, paša, mrva, travna silaža, koruzna silaža, slama

ANG.: roughage

volúmska gostóta tál -e -e -- ž razmerje med maso suhih tal, sušenih na 105 °C do konstantne mase, in pripadajočim volumnom neporušenega vzorca tal

ANG.: soil bulk density

volúmska vódna kapacitéta -e -e -e ž razmerje med spremembo volumskega dela vode v tleh in spremembo vodnega potenciala tal v različnem območju podtlaka

ANG.: volumetric water capacity

volúmski odstótek vóde v tléh -ega -tka -- -- -- m količina vode v tleh, ki je izražena v odstotkih volumna neporušenega vzorca tal

ANG.: volumetric percentage of soil water

voščéna zrélost -e -i ž razvojna stopnja semena, v kateri je vsebina znotraj semenske lupine že suha, vendar še mehka, zato je seme mogoče razpoloviti z nohtom

ANG.: dough stage

vrbóvec -vca m ► béka

vréme -éna s stanje ozračja v določenem času in prostoru glede na meteorološke spremenljivke, npr. temperaturo, padavine, veter, oblačnost, zračno vlago

ANG.: weather

vreménska frónta -e -e ž stičišče dveh različnih zračnih mas in dogajanje ob njem

ANG.: weather front

vreménska kárta -e -e ž ► vreménski zemljevid

vreménska napóved -e -i ž predvideno stanje v ozračju v določenem času in prostoru glede na temperaturo, padavine, veter, oblačnost, zračno vlago in zračni tlak **s**: prognoza vremena

ANG.: weather forecast

vreménske razméré -ih -ér ž mn. stanje v ozračju, opisano s trenutnimi vrednostmi meteoroloških spremenljivk na določenem geografskem območju v krajšem časovnem obdobju, npr. hitrosti vetra, zunanje temperature, relativne zračne vlažnosti

ANG.: weather conditions

vreménski dogódek -ega -dka m večja sprememba vremenskih razmer v ozračju v krajšem časovnem obdobju, npr. ploha, otoplitev

ANG.: weather event

vreménski pojáv -ega -áva m naravni pojav, ki je odvisen od določenih vrednosti meteoroloških spremenljivk, zlasti temperature zraka, zračnega tlaka, zračne vlage, v troposferi, npr. oblačnost, megla, slana

ANG.: weather phenomenon

vreménski satelit -ega -a m ► meteorološki satelit

vreménski zemljevid -ega -a m slikovno predstavljene količine izbranih meteoroloških spremenljivk, npr. temperature zraka, ali vremenskega pojava, npr. oblačnosti, na geografskem zemljevidu, ki določa meje območij ali relief **s**: vreménska kárta

ANG.: weather chart

vréténo -a s del stebela, vraščen v glavo zelja ali ohrovta, ki je glavni vegetativni brst in se pri uporabi za prehrano odstrani

ANG.: interior stem

vréža -e ž plazéče steblo pri bučevkah, poraslo z dlačicami, ki se z viticami oprijema podlage ali opore

ANG.: --

vrh cvétenja -a -- m ► póлно cveténje (1)

vrhúnsko víno -ega -a s vino, pridelano iz vinskega grozdja trt z majhnim pridelkom, ki ima senzorično oceno med 18,1–20,0 točkami in označbo zaščiteno geografsko poreklo

ANG.: wine of superior quality

vróci dán -ega dnéva m koledarski dan, ko je najvišja temperatura zraka 2 m nad tlemi enaka ali višja od 30 °C

ANG.: hot day

vročina -e ž vremenske razmere z visokimi temperaturami zraka, ki ovirajo oddajanje odvečne toplote z ljudi, živali ali rastlin in lahko vodijo v vročinski stres

ANG.: heat

vročínska nevíhta -e -e ž nevíhta, ki nastane zaradi pregretosti v labilnem ozračju

s: têrmična nevíhta

ANG.: thermal thunderstorm

vročínski strés -ega -a m stanje rastline zaradi negativnega vpliva kombinacije visokih temperatur ter visoke zračne vlage ali nezmožnosti oddajanja odvečne toplote, ki se kaže npr. z ožigom listov ali plov, zavrtu rastjo, slabšo kakovostjo pridelka **s**: toplótni šók

ANG.: heat stress

vročínski vál -ega -a m več dni trajajoče obdobje s temperaturami zraka znatno nad dolgoletnim povprečjem določenega

območja, za Slovenijo vsaj tri dni trajajoče obdobje s povprečnimi dnevnimi temperaturami zraka nad temperaturnim pragom ali enakimi temperaturnemu pragu 22 °C za zmerno podnebje hribovitnega sveta, 24 °C za celinsko podnebje in 25 °C za omiljeno sredozemsko podnebje

ANG.: *heat wave*

vrstēnje -a s ► kolobār

vrstna lastnōst -e -i ž lastnost, ki določeno rastlinsko vrsto tipično opredeljuje, npr. habitus, prilagojenost na klimatske razmere, čas cvetenja, čas zorenja, videz plodov, uporabnost plodov **s**: vrstna značilnost

ANG.: *species characteristic*

vrstna razdālja -e -e ž oddaljenost dveh sosednjih rastlin v isti vrsti, določena glede na prostor, ki ga posamezna rastlinska vrsta potrebuje za rast in razvoj

ANG.: *intra-row distance*

vrstna sestāva -e -e ž ► botanična sestāva

vrstna sétev -e -tve ž ► preslédna sétev

vrstna združena sétev -e -e -tve ž združena setev, pri kateri so semena vsake od dveh ali več rastlinskih vrst posejana v svoji vrsti

ANG.: *row intercropping*

vrstna značilnōst -e -i ž ► vrstna lastnōst

vršičkanje -a s ukrep, s katerim se mladiki sadne rastline ali vinske trte odstrani rastni vršiček, lahko pa tudi njen zgornji del, da se zmanjša njena rast v dolžino ter pospešita obraščanje s stranskimi poganjki in tvorba plodov **s**: pinciranje (2)

ANG.: *shoot tipping*

vršni meristēm -ega -a m meristem na končnih delih poganjkov ali korenin, ki omogoča njihovo rast in podaljševanje **s**: apikalni meristem

ANG.: *apical meristem*

vrt -a m manjša kmetijska površina v bližini stavb, na kateri se z namenom pridelave hrane ali za poustvarjanje narave načrtovano gojijo rastline, kot so zelenjadnice, začimbe in okrasne rastline

ANG.: *garden*

vrtāvkastra brāna -e -e ž brana z delovnimi elementi, nameščenimi pravokotno glede na tla in gnanimi s priključno gredjo, ki z enim prehodom tla poravna in jih rahlja do globine okoli 25 cm **s**: rotobrāna

ANG.: *rotary harrow*

vrtāvkastī kultivātor -ega -ja m kultivator, ki je gnan prek priključne gredi traktorja in ima na pogonski gredi nameščene rotacijske

dvojice za obdelavo tal, ki imajo delovne elemente obrnjene v smeri vožnje **s**: rotokultivātor

ANG.: *rotary cultivator, rotocultivator*

vrtičkarska sōrta -e -e ž sorta zelenjadnice, ki je požlahtnjena za pridelavo v posebnih razmerah in nima pomembne vrednosti za tržno pridelavo, vendar se zaradi potrebe po trženju semenskega materiala lahko vpiše v sortno listo, npr. sorta solate 'Bistra'

ANG.: *garden cultivar*

vrtilni momēt -ega -ēnta m mehanska energija, ki se preko strojnih elementov in strojnih sklopov prenaša do porabnika dela **s**: navōr

ANG.: *torque*

vrtinčna šōba -e -e ž šoba, ki tekočinski tok razprši s premikanjem po zavutih utorih, vrezanih v notranjosti šobe, zaradi česar ima izstopni curek kapljic obliko votlega stožca

ANG.: *hollow cone nozzle*

vrtna būčka -e -e ž *Cucurbita pepo* L. var.

cylindrica vrtnina iz skupine plodovk, ki spada med grmičaste zelne enoletnice iz družine bučevk in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi podolgovatih ovalnih plodov temno- ali svetlozelene barve, ki se poberejo takoj, ko dosežejo primerno velikost, in se uporabljajo v prehrani ljudi

ANG.: *zucchini*

vrtnārski trāktor -ega -ja m traktor, ki ima ozki kolotek in se uporablja za delo v vrtnarski pridelavi na prostem ali v rastlinjakih

ANG.: *garden tractor, horticultural tractor*

vrtnārstvo -a s **1.** veda, ki se ukvarja s proučevanjem pridelave zelenjave, okrasnih rastlin, zelišč in gob

ANG.: *vegetable growing*

2. kmetijska panoga, ki se ukvarja s pridelavo zelenjave, okrasnih rastlin, zelišč in gob

ANG.: *vegetable growing*

vrtna tlā -ih tāl s mn. tla s plitvo obdelanim, približno 20 cm, močno humoznim rodovitnim delom tal in dobro preskrbljenostjo z rastlinskimi hranili in veliko biološko aktivnostjo

ANG.: *garden soil*

vrtni kolobār -ega -ja m kolobar, v katerem se na gredah menjavajo zelenjadnice, zdravilne rastline in aromatične rastline

ANG.: *garden crop rotation*

vrtni māk -ega māka m *Papaver somniferum* L. vrtnina in poljščina iz družine makovk, ki sodi med oljnice in se uporablja v prehrani ljudi ter v farmaciji za izdelavo zdravil,

zaradi živobarvnih cvetov pa se goji tudi kot okrasna rastlina

ANG.: *garden poppy*

vrtnina -e ž zelenjadnica, ki se goji na vrtu, za prehrano ljudi pa se sveži ali termično obdelani uporabljajo koren, čebulica, gomolj, list, cvet, plod in seme

ANG.: *vegetable*

vsébnost vóde v tléh -i - - - - ž količina vode, izražena v masnih ali volumskih odstotkih, ki se v določenem času nahaja v tleh in se določa s sušenjem vzorca tal na 105 °C, dokler ni dosežena konstantna masa vzorca

ANG.: *soil water content*

vsejávanje -a s vnos semen kmetijskih rastlin v travno rušo ali posevek, praviloma v vrste, brez oranja plitvo v tla s sejalicami za neposredno setev

ANG.: *sod seeding*

vsóta aktivnih temperatur -e - - - - ž vsota razlik med povprečno dnevno temperaturo zraka in 0 °C za izbrano obdobje, ko so povprečne dnevne temperature višje od temperature praga

ANG.: *active temperature sum*

vsóta efektivnih temperatur -e - - - - ž vsota razlik med povprečno dnevno temperaturo zraka in temperaturo praga za izbrano obdobje, ko so povprečne dnevne temperature višje od temperature praga

ANG.: *effective temperature sum*

vstópna tóčka zráka -e -e - - ž točka na vodo-zadrževalni krivulji tal, ki določa vsebnost vode v tleh pri kritičnem matričnem potencialu tal

ANG.: *air-entry value*

V vrédnost - - -i [və] ž vrednost, ki izraža delež nasičenosti sorptivnega dela tal z bazami

ANG.: *base saturation percentage, V value*

vzdólišni profil -ega -a m prikaz prereza površine tal vzporedno na os opazovanja, ki se uporablja za določanje nadmorskih višin po celotni dolžini osuševalnih jarkov z namenom ugotavljanja sprememb v sedimentaciji in eroziji dna jarka za določitev obsega njegovega vzdrževanja

ANG.: *longitudinal profile*

vzdólišni raztròs gnojila -ega -ósa - - m raztros mineralnega ali organskega gnojila po kmetijskem zemljišču vzporedno na smer vožnje traktorja s trosilnikom

ANG.: *longitudinal spreading of fertiliser*

vzdržéválna selékcija -e -e ž selekcija, pri kateri se poglobitve lastnosti sorte, opisane

ob prijavi v sortno listo, ohranjajo tako, da se izločijo sortno netipične rastline in rastline, občutljive za bolezní in škodljivce, seme pa se pridobiva le od preostalih rastlin

ANG.: *maintenance selection*

vzgójna réz -e -í ž skupek ukrepov, s katerimi se mlada sadna rastlina oblikuje v želeno gojitveno obliko, npr. krajšanje, izrezovanje, zarezovanje

ANG.: *shaping pruning*

vzgórnik -a m veter, ki piha po pobočju navzgor, kar povzroči ohlajanje zračne mase in povečano relativno zračno vlago ter posledično nastanek megle, oblakov in padavin

ANG.: *upslope wind*

vzmétna brána -e -e ž brana z elastično vpetimi zobci, ki so nameščeni v vrstah in udarjajo ob tla ter jih rahljajo

ANG.: *spring harrow*

vzník -a m začetek rasti in razvoja rastline iz semena, ki je pri enokaličnicah navadno takrat, ko se pojavi prvi list, pri dvokaličnicah pa, ko se pojavi prva dva lista

ANG.: *emergence*

vzórčenje tál -a - - s odvzem določene količine tal za analizo po predpisanih postopkih, npr. z upoštevanjem priporočenega časa vzorčenja, števila odzemnih mest, globine vzorčenja, vrste orodja, da se zagotovita reprezentativnost in ponovljivost rezultatov analize **s**: odzem vzorca tál

ANG.: *soil sampling*

vzórčno mésto -ega -a s zemljišče ali del zemljišča, kjer se na enem ali več odzemnih mestih pridobi vzorec tal

ANG.: *sampling site*

vzórec tál -rca - - m določena količina tal, ki se za namen določevanja fizikalnih, kemijskih in bioloških lastnosti tal odvzame v naravi, npr. na kmetijskem zemljišču, ali iz eksperimentalnih posod, npr. porušeni vzorec tal, neporušeni vzorec tal

ANG.: *soil sample*

vztrájnik -a m strojni element v motorju z notranjim zgorevanjem, ki je akumulator mehanske energije

ANG.: *flywheel*

W

Walkley-Blackova metoda -e -e [vólkli blékova] ž analitski postopek za merjenje talne organske snovi, ki temelji na mokrem sežigu vzorca tal ob prisotnosti koncentrirane žveplove kisline in kalijevega dikromata ter ne zajame mineralnih oblik ogljika

ANG.: *Walkley-Black method*

Walter-Liethov podnébni diagram -ega -ega -a [váltér lítov] m grafični prikaz dolgoletnih povprečnih mesečnih temperatur zraka in padavin na enem standardiziranem zemljevidu

ANG.: *Walter-Lieth climate diagram*

weendska analiza -e -e [véndska] ž kemijska analiza krme, s katero se določijo vsebnosti vode, surovega pepela, surovih beljakovin, surovih maščob, surove vlaknine in brezdušičnega izvlečka v vzorcu krme za namen ocenjevanja njene kakovosti

ANG.: *Weende analysis, proximate analysis of foods*

Wildov evaporigráf -ega -a [vájldov] m evaporimeter za merjenje in zapis izhlapevanja, ki temelji na tehtanju izhlapele vode

ANG.: *Wild's evaporograph*

Z

začasna elektroográja -e -e ž elektroográja, s katero se določen del pašnika ogradi ali pregradi za od pol dneva do nekaj dni ter je narejena z uporabo količkov in elektrovrvice ali elektrotrakov

ANG.: *temporary electric fence*

začétek cveténja -tka -- m 1. fenofaza cvetenja sadnih rastlin, v kateri je odprtih 10 % cvetov

ANG.: *beginning of flowering*

2. fenofaza vinske trte, v kateri s socvetja odpade 10 % cvetnih kopic

ANG.: *beginning of flowering*

začétek zorénja -tka -- m 1. fenofaza sadnih rastlin, v kateri se plod začne mehčati in barvati

ANG.: *start of ripening*

2. fenofaza vinske trte, v kateri se grozdna jagoda začne mehčati in barvati

ANG.: *veraison*

začétna ródnost -e -i ž del rodnega obdobja, za katero sta značilna umirjanje rasti in pojav prvih plodov, ki količinsko in kakovostno ne dosejajo nivoja plodov v polni rodnosti

ANG.: *early bearing*

začímčna rastlína -e -e ž rastlina, ki v svojih listih, cvetovih, plodovih in koreninah vsebuje snovi, ki dajo jedem poseben, pogosto ostrejši okus

ANG.: *spice*

zadímljanje -a s ► dímljenje

zádruga -e ž podjetniško združenje proizvajalcev, ki je organizirano zaradi pospeševanja gospodarske koristi in uspešnejšega razvoja gospodarske in družbene dejavnosti članov ter temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu, enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov na različnih področjih, npr. kmetijskem področju

ANG.: *cooperative, cooperative society*

zádrúžna zvéza -e -e ž združenje, praviloma samostojna pravna oseba, v katero se povezuje več zadrug zaradi določenih skupnih interesov, npr. zastopanja interesov združništva, pravnega in ekonomskega svetovanja članicam združenja, informiranja o aktualnem dogajanju, izobraževanja, promocije združništva, spodbujanja gospodarskega sodelovanja med članicami združenja

ANG.: *cooperative union*

zádrúžni ristórnó -ega -a m delitev letnega presežka, ustvarjenega v zadrugi, med njene člane, pri čemer članu pripada tolikšen delež, kolikršen je bil delež njegovega poslovnega sodelovanja v zadrugi

ANG.: *cooperative's dividend*

zagrebálo -a s delovni element v obliki kotnika, ki je na sejalnici za presledno setev nameščen za sejalnim sklopom in seme, odloženo v setveno brazdo, prekrije z zemljo ter poravna površino tal

ANG.: *soil-covering device*

zajámčena tradicionalna posebnost -e -e -i ž označba kakovosti proizvoda po evropski shemi kakovosti, ki jo dobi kmetijski pridelek ali živilo, pri proizvodnji katerega

W
Z

se uporabljajo tradicionalne sestavine ali je proizvedeno po tradicionalnih postopkih, npr. belokranjska pogača, idrijski žlikrofi, prekmurska gibanica **K**: ZTP

ANG.: *traditional speciality guaranteed, TSG*

zajedávec -vca m organizem, ki preživi znaten del svojega življenjskega kroga pritrjen na površini ali v notranjosti gostiteljskega organizma, s katerim se prehranjuje in ga sčasoma ubije, npr. parazitoidne osice **S**: parazit
ANG.: *parasite*

zajedávska bolézen -e -zni ž rastlinska bolezen, ki jo povzročajo glive, ki se razvijajo v ali na rastlinah, od katerih dobivajo hrano, npr. krompirjeva plesen, ječmenov listni ožig **S**: parazitska bolézen
ANG.: *parasitic disease, parasitosis*

zajedávska glíva -e -e ž gliva, ki živi v gostitelju ali na njem in iz njega pridobiva hrano, vendar ni nujno patogena **S**: parazitska glíva
ANG.: *parasitic fungus*

zajedávska ósica -e -e ž škodljivec, ki izlega svoja jajčeca v predstavnike drugih vrst žuželk, znotraj katerih se nato razvijejo ličinke, ki se hranijo s tkivi gostitelja do preobrazbe, nato se pregrizejo na površje in izletijo kot odrasle živali, gostitelj pa pogine **S**: parazitoidna ósica
ANG.: *parasitoid wasp*

zakísanje -a s povečanje vsebnosti predvsem očetne kisline v plodu zaradi delovanja očetnokislinskih bakterij in ostalih mikrobov, zaradi česar je zmanjšana kakovost ploda
ANG.: *acidification*

zakísóvanje tál -a -- s proces povečevanja koncentracije oksonijevih ionov, ki vplivajo na znižanje pH tal
ANG.: *soil acidification*

zaledenítev -tve ž nabiranje ledu na ohlajenih tleh ali objektih pri zamrzovanju vode iz zraka
ANG.: *icing*

zalístni bríst -ega -a m nerodni brst, ki se razvije tik nad delom stebela, kjer izrašča list, in iz katerega lahko nastane nov stranski poganjek **S**: aksilárni bríst
ANG.: *axillary bud*

zalístnik -a m nerodna mladika, ki se razvije iz letnega očesa v listni pazduhi na mladiki
ANG.: *axillary shoot*

zalístni pógánjek -ega -jka m poganjek iz zalistnega brsta, ki se razvije v pazduhi lista

in se rastlinam paradižnika odstrani, da se doseže enostebelna rast rastline **S**: aksilárni pógánjek

ANG.: *axillary shoot*

zalogóvnik -a m skladiščni prostor na vrhu žetvenika začasno shranjevanje žita, dovedenega s transporterjem iz čistilnega sklopa, ki ima na dnu nameščeno napravo spiralne oblike za prenos žita na prikolico
ANG.: *grain storage bin*

založénost tál -i -- ž vsebnost rastlinskih hranil v tleh, npr. dušika, fosforja, kalija, bora, katerih dostopnost je odvisna od količine vode v tleh in lastnosti tal, npr. pH tal, teksture tal
ANG.: *soil nutrient stock*

založóno gnojénje -ega -a s gnojenje, pri katerem se rastlinska hranila zamešajo v tla do globine glavnine korenin in ki se izvede ob pripravi tal za sajenje ali ob sajenju za preskrbo rastlin tudi za več let vnaprej ter je primerno za biološko stabilizirana organska gnojila in hranila, ki se dobro vežejo na sorptivni del tal
ANG.: *stockpiled fertilisation*

založóno zelínje -ega -a s zelinje, ki je namenjeno odloženi paši pozno jeseni ali zgodaj pozimi z namenom znižanja stroškov reje
ANG.: *stockpiled forage, stockpiled herbage*

zamegljévánje -a s ► megljénje (1, 2)

zaménjana tlà -ih tál s mn. tla, nameščena po odstranitvi prvotnih, najpogosteje onesnaženih, tal, pri čemer se lahko uporabijo zemljine ali umetno pripravljene zemljine
ANG.: *replaced soil*

zamočvírjena tlà -ih tál s mn. tla z značilno odejo vlagoljubnih rastlin, plitvo prisotno podzemno vodo in s H ali G horizonti
ANG.: *marshland soil*

zanášanje -a s odnašanje določene količine škropilne brozge izven ciljne površine nanašanja ali izven območja škropljenja zaradi različnih vremenskih, topografskih, tehničnih ali fizikalno-kemičnih dejavnikov **S**: drift
ANG.: *drift*

zaneslívost vreménske napóvedí -i -- -- ž ocena veljavnosti vremenske napovedi, pri kateri se upošteva dejanski vremenski dogodek in uresničitev napovedi za ta dogodek
ANG.: *weather forecast predictability, weather forecast reliability*

zaokrožitev kmetijskih zemljišč -tve -- -- ž ► arondácija kmetijskih zemljišč

zaplevéljenost -i ž močna prekritost tal ali posevka z različnimi samoniklimi rastlinami, ki ovirajo rast in razvoj kmetijskih rastlin
ANG.: *weed coverage*

zaplinjevanje -a s zatiranje škodljivcev v zaprtih prostorih, pri katerem se uporabijo kemične spojine, ki pri določeni temperaturi in tlaku spremenijo agregatno stanje iz trdnega v plinasto in preko dihalnih organov zatrejo škodljivce v vseh stadijih razvoja s: fumigácija
ANG.: *fumigation*

zaporédna sétev -e -tve ž setev, pri kateri se na isti kmetijski površini v enem letu posejejo semena dveh ali več rastlinskih vrst, ki si sledijo ena za drugo, ali se posejejo semena iste rastlinske vrste v več terminih, ali se posejejo semena iste rastlinske vrste zaradi neuspele prejšnje setve, tako da je naenkrat na kmetijski površini le en pridelek, kar vpliva na večjo izkoriščenost tal
ANG.: *succession planting*

zaprševanje -a s nanašanje fitofarmaceutskih sredstev v obliki trdnih prašnih delcev s posipavanjem ali nanosom z zračnim tokom na ciljno površino
ANG.: *dusting*

zaprta gréda -e -e ž zavarovani prostor na površini tal ali poglobljen v tla, ki ima najpogosteje betonski, redkeje lesen okvir in je zapolnjen s svežim hlevskim gnojem in prstjo ter pokrit z okni, običajno velikosti 1 m x 1,5 m, in je lahko ogrevan ali ne, uporabljata pa se za spomladansko gojenje sadik, shranjevanje vrtnin ali prezimljanje vrtnin
ANG.: *enclosed garden bed*

zaprta terása -e -e ž terasa, primerna za manjše padce terena in za kraje, kjer je količina letnih padavin manj kot 600–800 mm v mokrih letih s: lovilna terása
ANG.: *closed terrace*

zaprti hidropónski systém -ega -ega -a m hidroponsko gojenje, pri katerem hranilna raztopina v sistemu kroži in se zamenja šele, ko se hranila v njej izčrpajo
ANG.: *closed hydroponic system, closed hydroponics*

zaprti plód -ega -a m plod, katerega suho osemenje se ob zrelosti ne odpre, zato seme ne izpade iz njega, npr. lešnik
ANG.: *indehiscent fruit*

zaráščanje kmetijskih zemljišč -a --- s naravni proces, do katerega pride zaradi odsotnosti človekove obdelave kmetijskih zemljišč, ki se zaraščajo z lesnatimi rastlinami, in ki ga povzročajo tako naravni dejavniki, npr. nadmorska višina, podnebje, kot socialnoekonomski dejavniki, npr. lastništvo zemljišč, nekonkurenčnost pridelave, ter institucionalni dejavniki, npr. zakonodaja, kmetijska politika
ANG.: *abandonment of agricultural land*

zarezovanje -a s **1.** agrotehnični ukrep, pri katerem se s sadjarsko žago zareže nad vegetativnim brstom ob koncu zimskega mirovanja z namenom spodbuditi rasti novega poganjka ali pod brstom konec junija z namenom spodbuditi diferenciacije
ANG.: *notching*

2. ampelotehnični ukrep, pri katerem se s prilagojenimi škarjami zareže okrog šparona ali debla, da se poškoduje floem in se za nekaj dni prekine tok asimilatov iz listov proti večletnemu lesu in koreninam z namenom zagotovitve večjih in kakovostnejših grozdnih jagod
ANG.: *notching*

zarodišče -a s prostor v drevesnici, kjer poteka razmnoževanje podlag, ki so namenjene za cepljenje
ANG.: *stoolbed*

zaróдно tkívo -ega -a s ► meristéum

zaskórjenje tál -a -- s pojav brezstrukturnega sloja v zgornjem delu tal zaradi razpadanja slabo obstojnih strukturnih agregatov in dispergiranja glinenih mineralov, pogosto zaradi udarca dežnih kapelj pri intenzivnih padavinah, kar ob sušenju povzroči nastanek tršega in razpokanega sloja tal
ANG.: *soil crusting*

zasoljéna tlà -ih tál s mn. ► halomórfna tlà (1)

zasoljevanje tál -a -- s proces sezonskega ali stalnega kopičenja soli predvsem v zgornjih horizontih, najpogosteje v okoljih, kjer je količina padavin manjša kot evapotranspiracija
ANG.: *soil salinisation*

zastájanje vóde -a -- s stanje, pri katerem voda ne odteka prosto skozi talni profil in se dalj časa zadržuje v tleh ali v posameznih slojih tal, kjer povzroča stalne aličasne redukcijske razmere
ANG.: *water stagnation*

zastála vóda -e -e ž ► slójna vóda

zastirálna kosilnica -e -e ž rotacijska kosilnica za nego travnih površin, zlasti v sadovnjakih in vinogradih, ki travo odreže in jo zmelje

skupaj z vsemi ostanki, ki so ostali od zimske rezi, s čimer se zagotovi hitrejša razgradnja organske snovi **S**: mülčer

ANG.: *mulching mower*

zastíranje -a s agrotehnični ukrep, pri katerem se z naravnim ali umetnim materialom pokrije površina tal z namenom ohranjanja vlažnosti, preprečitve zapleveljenosti ali izboljšanja njihove rodovitnosti

ANG.: *mulching*

zastírka -e ž naravni ali umetni material, s katerim se pokrije površina tal z namenom ohranjanja vlažnosti, preprečitve zapleveljenosti ali izboljšanja njihove rodovitnosti, npr. slama, kompost, folija

ANG.: *mulch*

zasúčni kót -ega -a m kot, ki nastane, ko se strojni element zavrti okoli središča svoje osi, npr. šoba na škropilni letvi, ali od smeri gibanja, npr. plužno telo na plugu

ANG.: *rotation angle*

zasúčni plúg -ega -a m plug s plužno desko valjaste oblike, ki se na ozarah obrne za 180° in orje v nasprotno smer njeve

ANG.: *turning plough*

zaščítена geográfška oznáča -e -e -e ž označa kakovosti kmetijskega proizvoda po shemi kakovosti, s katero so zaščíteni kmetijski pridelki in živila v Evropski uniji, in ki jo dobi kmetijski proizvod, katerega posebne značilnosti so povezane z določenim območjem, na katerem mora potekati vsaj ena od faz pridelave, predelave ali priprave, npr. kraški pršut, kranjska klobasa, prleška tunka **K**: ZGO

ANG.: *protected geographical indication, PGI*

zaščítена oznáča porékla -e -e -- ž označa kakovosti kmetijskega proizvoda po shemi kakovosti, s katero so zaščíteni kmetijski pridelki in živila v Evropski uniji, in ki jo dobi kmetijski proizvod, ki je tesno povezan z določenim območjem, zato morajo na njem potekati pridelava, predelava in priprava, npr. kraški med, nanoški sir, piranska sol **K**: ZOP

ANG.: *protected designation of origin, PDO*

zaščíteni kmetijski proizvod -ega -ega -óda m kmetijski pridelek ali živilo, za katero veljajo visoki standardi kakovosti in geografska avtentičnost, zato lahko pridobi označbo kakovosti zaščítена oznáča porekla, zaščítена geográfška oznáča ali zajamčena tradicionalna posebnost, ki velja na trgu Evropske unije, ali označbo višja kakovost, ki velja na območju Slovenije

ANG.: *protected agricultural product*

zaščíteni prôstor -ega -óra m ► zavarováni prôstor

zaščítено geográfško poréкло -ega -ega -a s označa kakovostnih vin, ki so pridelana v vinorodnem okolišu ali na območju, manjšem od vinorodnega okoliša **K**: ZGP

ANG.: *protected appellation of origin*

zatíkanje mladík -a -- s ampelotehnični ukrep, pri katerem se mladike ročno ali strojno usmerjajo med žice čim bolj navpično, da se oblikuje listna stena

ANG.: *shoot positioning*

zatirálno ôkno -ega -a s obdobje, ko so razmere za uporabo fitofarmaceutskih sredstev ali drugih metod varstva rastlin glede na fenofazo rastline in vremenske razmere optimalne, da se lahko prepreči nastanek nepopravljivih izgub pridelka

ANG.: *weed-control window*

zatíranje škodljivih organizmov -a --

-- s zmanjšanje številčnosti škodljivih organizmov pod prag gospodarske škode

ANG.: *harmful organism control*

zavarována sórta -e -e ž sorta, ki se po sistemu varstva sort Evropske unije lahko prideluje in razmnožuje le z dovoljenjem imetnika žlahtniteljske pravice

ANG.: *protected cultivar*

zavarováni prôstor -ega -óra m prostor za pridelavo rastlin, ki ima konstrukcijo, prekrito s trdo ali mehko kritino, npr. rastlinjak, plastenjak, tunel, ali je vzpostavljen z neposrednim prekrivanjem, da se v njem dosežejo ugodnejše rastne razmere, kot so na prostem **S**: zaščíteni prôstor

ANG.: *protected place*

zavarováno obmóčje -ega -a s območje, določeno z normativnim aktom, ki je namenjeno ohranjanju narave in biotske raznovrstnosti, lahko tudi ohranjanju drugih posebnosti, npr. kulturne dediščine, kakovosti vode, zato na njem veljajo tudi nekatere omejitve kmetijske rabe, npr. narodni park, krajinski park, naravni spomenik

ANG.: *protected area*

zavijáč -a m škodljivec iz družine Tortricidae, ki je predstavnik metuljev in povzročá škodo na različnih sadnih vrstah, pri čemer se v razvojni fazi gosenice naseli v plod gostiteljske rastline ter s tem povzroči njegovo črvičnost, npr. jabolčni zavijač, hrušev zavijač, breskov zavijač

ANG.: *fruit moth*

zavóra -e ž naprava, ki je običajno nameščena na sprednjih ali zadnjih kolesih traktorja ali v menjalniku in s prenosom sile, npr. z mehanskim, pnevmatskim, električnim, na določen strojni sklop na stroju, zmanjša njegovo hitrost gibanja ali ga zaustavi
 ANG.: *brake*

zaznávna toplóta -e -e ž energija, ki prehaja iz toplega telesa na hladnejše zaradi temperaturnih razlik brez spremembe agregatnega stanja
 ANG.: *sensible heat*

zbirálni járek -ega -rka m jarek, v katerega se steka voda iz osuševalnih jarkov in drenažnih cevi **s**: járek II. réda
 ANG.: *collecting ditch*

zbirálni pôž -ega -a m delovni element na žetveni napravi, ki pokošeno žitno maso usmerja v transportni kanal, ki vodi do mlatilne naprave
 ANG.: *combine auger*

zbirka prostórskih podátkov -e -- -- ž strukturirana zbirka podatkov o fizičnih pojavih in procesih na Zemljinem površju, ki omogoča postopke sklepanja in interpretacije z uporabo podatkov, organiziranih v tabele in med seboj povezanih s ključi **s**: prostórska podatková baza
 ANG.: *spatial database*

zbirna kalkulácija -e -e ž kalkulacija stroškov, pri kateri se izračunavajo stroški, vezani na skupino proizvodov, npr. na ravni kmetijskega gospodarstva **s**: sintétična kalkulácija
 ANG.: *process costing*

zbitost tála -i -- ž povečana volumska gostota tal in zmanjšana poroznost zaradi mehanskih obremenitev tal, kar zmanjšuje odcednost, zračnost in infiltracijo
 ANG.: *soil compaction*

zbór zádrúžnikov *zbôra* -- m najvišji upravni organ zadrúge, ki ga v manjših zadrúgah sestavljajo vsi člani zadrúge, v velikih zadrúgah pa voljeni predstavniki, in sprejema generalne poslovne odločitve, program delovanja in zaključni račun ter voli in razrešuje upravni in nadzorni odbor zadrúge **s**: óbčni zbór článov zadrúge
 ANG.: *general assembly of cooperative*

zdájšnja vreménska napóved -e -e -i ž vremenska napoved za 2 uri vnaprej, ki upošteva znane izmerjene vremenske dejavnike, podatke daljinskega zaznavanja in tehnike računanja možnega razvoja zračnih mas, kar se uporablja pri vremenskih

opozorilih, npr. za poplave, močno sneženje
s: trenútna vreménska napóved
 ANG.: *nowcasting*

zdravilna rastlina -e -e ž rastlina, ki raste v naravnem okolju ali se goji na kmetijskem zemljišču in se zaradi vsebnosti biološko aktivnih snovi uporablja v terapevtske ali medicinske namene
 ANG.: *medical plant*

zdrávi plód -ega -a m plod, pri katerem sortne lastnosti niso spremenjene zaradi poškodb ali okužb
 ANG.: *healthy fruit, non-injured fruit*

zdrávje tála -a -- s stanje tal, opredeljeno s fizikalnimi, kemijskimi in biološkimi lastnostmi, ki omogoča življenje v tleh, delovanje funkcij tal in opravljanje ekosistemskih storitev tal
 ANG.: *soil health*

zdrávtvena kakóvost -e -i ž kakovost rastlinskega materiala, katere merilo je odsotnost škodljivih organizmov
 ANG.: *sanitary quality*

zdrávtvena selékcija -e -e ž selekcija, pri kateri se z opazovanjem in laboratorijskim testiranjem ugotavljajo okužbe z virusi ali virusom podobnimi organizmi z namenom pridobitve kakovostnega sadilnega materiala
 ANG.: *sanitary selection*

zdísna plóškev -e -kve ž površina strukturnih agregatov z gladkimi praskami ali brazdami, ki jih ustvarijo pritiski ob nabrekanju in krčenju glinenih mineralov, predvsem montmorillonita, značilna za vertična tla
 ANG.: *slickenside*

zdrúžena sétev -e -tve ž setev semen dveh ali več rastlinskih vrst na isti kmetijski površini ob istem času, kar zagotavlja večji pridelek
 ANG.: *intercropping*

zdrúženi kmetijski stròj -ega -ega strója m kmetijski stroj, ki ima veliko delovno širino, možnost delovanja pri večjih delovnih hitrostih ter omogoča osnovno obdelavo tal, dopolnilno obdelavo tal in setev v enem prehodu kmetijskega zemljišča
 ANG.: *combined agricultural machine*

zdrúženi vzórec tála -ega -rca -- m vzorec tal, sestavljen iz enot tal z več odvzemnih mest izbranega vzorčnega mesta na določeni globini, ki ga je treba homogenizirati, da odraža povprečne kemijske in fizikalne lastnosti celotnega vzorčnega mesta
 ANG.: *composite soil sample*

zelêna krma -e -e ž sveža krma s travinja in krma koševin, ki je namenjena sprotni

sezonski prehrani rejnih živali, ki niso na paši **s**: prílást
 ANG.: green fodder

zelena práha -e -e ž praha, pri kateri se na kmetijskem zemljišču za določeno obdobje gojijo prekrivni posevki v čisti setvi ali v mešanicah z namenom izboljšanja rodovitnosti tal in povečanja biotske raznolikosti agroekosistema
 ANG.: green fallow

zelena réz -e -í ž ► polétna réz (2)

zelena zrélost -e -i ž stopnja zrelosti pri nekaterih kmetijskih rastlinah, v kateri se rastlinski organ, po katerem se določa termin spravila pridelka, obarva zeleno, npr. obarvanje semenske lupine pri bobu
 ANG.: green maturity

zeléni brsti -ih -ov m mn. fenofaza sadnih rastlin, v kateri se iz rodnega brsta pokažejo posamezni, še popolnoma zaprti cvetovi, ki so obdani s čašnimi listi
 ANG.: green bud stage

zeléni gnój -ega -a m ► podorína

zelenina múha -e -e ž *Euleia heraclei* (L.) škodljivec, ki povzroča škodo na različnih vrstah listne zelenjave iz družine kobulnic, pri čemer poškodbe povzročajo ličinke, ki se prehranjujejo z listi, na katerih nastanejo prozorna, vodena in mehurjasta območja, ki rjavijo
 ANG.: celery fly

zeléni pogánjek -ega -jka m ► mladíka (1, 2)

zeléni potákknjenec -ega -nca m mladika ali njen del, ki služi za pridobitev nove rastline z vstavljanjem v substrat
 ANG.: green cutting

zelenjádnicé -ic ž mn. kmetijske rastline iz različnih družin, ki se pridelujejo na vrtu ali njivi, za prehrano ljudi pa se uporabljajo njihovi različni deli, npr. solatnice, plodovke, gomoljnice, korenovke
 ANG.: vegetables

zeléno cépljenje -ega -a s cepljenje, pri katerem se mladika vinske trte kot cepič združi z mladiko vinske trte kot podlago in se običajno uporablja za potrebe indeksiranja
 ANG.: green grafting

zelí -í ž mn. skupina zelnatih rastlinskih vrst, ki ne spadajo med trave, metuljnice ali travam podobne rastline in katerih priporočena zastopanost v travni ruši je od 10 % do 30 % od skupne mase zelinja, saj se ob večji zastopanosti zmanjša produktivnost travne ruše in poslabša njena tehnološka vrednost
 ANG.: forbs

zelínje -a s nadzemni del travne ruše ali koševine ali tisti njen del, ki se pokosi ali popase, in se uporablja za krmo travojedih živali
 ANG.: herbage

zeliščé -a s zelnata rastlina, pri kateri nadzemni del ob koncu rastne dobe praviloma odmre in ki se goji zaradi svojih zdravilnih in aromatičnih lastnosti
 ANG.: herb

zélje -a s *Brassica oleracea* L. skupina *Capitata* vrtnina iz skupine kapusnic, ki spada med dvoletnice iz družine križnic in je vzgojena iz semena preko sadik ter se goji zaradi gladkih listov zelene ali rdeče barve, ki tvorijo glavo ter se uporabljajo v prehrani ljudi
 ANG.: cabbage

zelnata rastlina -e -e ž rastlina, katere steblo nikoli ne oleseni in ki je lahko enoletnica, dvoletnica ali zelnata trajnica
 ANG.: herbaceous plant

zelnata trájnica -e -e ž zelnata rastlina z nadzemnim delom, ki ob koncu rastne dobe odmre, trajen koreninski sistem pa omogoči, da ob začetku rastne dobe ponovno zraste, npr. jagodnjak
 ANG.: herbaceous perennial

zeló húdi mráz -- -ega mráz m mraz, ki je v območjih med 30° in 60° severne zemljepisne širine definiran s temperaturo zraka pod -15 °C
 ANG.: extreme cold

zeló pózna sórta -- -e -e ž **1.** sorta sadne rastline, katere pridelek zori bistveno kasneje kot pridelek večine sort iste vrste, npr. sorta jablane, ki zori v začetku novembra
 ANG.: very late-ripening cultivar
2. sorta vinske trte, katere grozdje doseže tehnološko zrelost v V. zoritvenem obdobju, in sicer od 42 do 45 dni po tehnološki zrelosti grozdja sorte 'Zlahtnina'
 ANG.: very late-ripening cultivar

zeló vróči dán -- -ega dnéva m koledarski dan, ko je najvišja temperatura zraka 2 m nad tlemi enaka ali višja od 35 °C
 ANG.: very hot day

zeló zgódnja sórta -- -e -e ž **1.** sorta sadne rastline, katere pridelek zori bistveno prej kot pridelek večine sort iste vrste, npr. sorta jablane, ki zori julija
 ANG.: very early-ripening cultivar
2. sorta vinske trte, katere grozdje doseže tehnološko zrelost v I. zoritvenem obdobju, in sicer od pet do šest dni pred grozdem sorte 'Zlahtnina'
 ANG.: very early-ripening cultivar

zemeljska déla -ih dél s mn. dela, ki obsegajo izkope in premike zemljin pri gradnjah, agromelioracijah, remediacijah in rekultivacijah zemljišč ter pri vzpostavitvi tehnogenih tal
 ANG.: *groundworks*

zemljina -e ž **1.** izkopani rodovitni ali nerodovitni del tal zaradi gradbenih del, ki se lahko uporabi za vzpostavitev tehnogenih tal, izboljšanje pridelovalnega potenciala kmetijskega zemljišča ali pripravljenih substratov
 ANG.: *excavated soil*
2. tla, ki se premaknejo s svojega mesta nastanka zaradi geoloških procesov, npr. plazov, usadov
 ANG.: *landslide material*

zemljiška knjiga -e -e ž uradna nepremičninska evidenca, v katero so vpisani in javno objavljeni podatki o pravicah na nepremičninah in drugih pravnih dejstvih v zvezi z nepremičninami
 ANG.: *land register*

zemljiška parcéla -e -e ž strnjeno zemljišče, evidentirano v katastru nepremičnin z določeno mejo in identifikacijsko številko, ki leži znotraj ene katastrske občine
 ANG.: *land plot*

zemljiški katáster -ega -tra m uradna nepremičninska evidenca, v kateri je najmanjša beležena enota zemljiška parcela in ki povezuje stvarne pravice na zemljiščih, vpisane v zemljiško knjigo, z lokacijo v prostoru
 ANG.: *land cadastre*

zenitna razdálja -e -e ž kot, ki oklepa krak prostorskega kota z vertikalno skozi vrh kota in zavzema vrednosti od 0° do 180° ter se uporablja za določitev višine opazovanih točk
 ANG.: *zenith distance*

zgbni tráktor -ega -ja m ► zglóbní tráktor

zgbno krmiljenje -ega -a s ► zglóbní krmiljenje

zglóbní tráktor -ega -ja m traktor s pregibnim osrednjim delom, ki povezuje njegov sprednji in zadnji del ter mu omogoča majhen radij obračanja in okretnost
s: zgbni tráktor
 ANG.: *articulated tractor*

zglóbnó krmiljenje -ega -a s krmiljenje traktorja, ki ima štiri kolesa enakega premera in pregibni osrednji del, ki omogoča manjši obračalni krog
s: zgbno krmiljenje
 ANG.: *articulated steering*

ZGO -- [zəgəó] m ◀► zaščítana geográfška oznáča

zgódnja sétev -e -tve ž setev pred optimalnim rokom za setev določene rastlinske vrste
 ANG.: *early sowing*

zgódnja sórta -e -e ž **1.** sorta sadne rastline, katere pridelek zori prej kot pridelek večine sort iste vrste, npr. sorta češnje, ki zori sredi maja
 ANG.: *early-ripening cultivar*
2. sorta vinske trte, katere grozdje doseže tehnološko zrelost v II. zoritvenem obdobju, in sicer sočasno s tehnološko zrelostjo grozdja sorte 'Žlahtnina'
 ANG.: *early-ripening cultivar*

zgódnja vrsta tráve -e -e -- ž vrsta trave, ki spomladi zacveti prej kot večina drugih krmnih trav, npr. travniški lisičji rep
 ANG.: *early-heading grass*

zgódnji krompír -ega -ja m *Solanum tuberosum* L. sorta krompirja, ki ima kratko rastno dobo, zato so njegovi gomolji majhni in imajo tanko kožico ter veliko vsebnost vode, kar vpliva na njihovo slabo skladiščenje
 ANG.: *early potato*

zgórnji stránski sínus -ega -ega -a m zarez a v listni ploskvi med glavno krpo in zgornjo stransko krpo na obeh straneh listne ploskve
 ANG.: *apical sinus*

ZGP -- [zəgəpə] m ◀► zaščítano geográfško poréklo

zgrábek -bka m pokošena krma, delno ali v celoti posušena in oblikovana v vrsto, ki je v prerezu kopaste oblike
 ANG.: *windrow*

zgrabljálnik -a m vlečeni kmetijski stroj za pripravo sena ali krme za siliranje, ki z roglji, nameščenimi prečno na smer vožnje traktorja, raztreseno neposušeno ali različno posušeno krmo oblikuje v zgrabke
 ANG.: *hay rake*

zigóta -e ž celica, ki nastane pri združitvi dveh spolnih celic
 ANG.: *zygote*

zimska réz -e -í ž **1.** rez sadnih rastlin v obdobju zimskega mirovanja, s katero se oblikuje zelena gojitvena oblika rastline ter uravnavata njena rodnost in rast poganjkov
 ANG.: *winter pruning, dry pruning*
2. rez vinske trte, izvedena med zimskim mirovanjem, s katero se z vinske trte odstrani odvečen, neroden ali poškodovan

les ter se pusti zadosti rodnega lesa z namenom ohranjanja gojitvene oblike ter doseganja zelene rodnosti

ANG.: *winter pruning*

zimská sórta -e -e ž 1. sorta sadne rastline, katere plodovi dosežejo užitno zrelost šele nekaj mesecev po obiranju, ki je običajno v drugi polovici oktobra, kar omogoča, da se lahko skladiščijo zelo dolgo in se zato uživajo pozimi ali zgodaj spomladi, npr. sorta jabolane 'Fuji'

ANG.: *winter cultivar*

2. sorta vrtnine, ki se seje ali sadi jeseni, pridelek pa tehnološko zrelost doseže naslednjo pomlad, npr. zimská sorta pora, prezimna cvetača, prezimna solata

ANG.: *winter cultivar*

zimski lúk -ega -a m *Allium fistulosum* L. vrtnina iz skupine čebulnic, ki spada med trajnice iz družine narcisovk in cveti poleti ter pri kateri se čebulica v tleh ne odebeli in ne razvije suhih luskolistov, ampak se razvije nepravo steblo, ki se poleg listov uporablja v prehrani ljudi s: šópasta čebúla

ANG.: *welsh onion, spring onion*

zimsko mirovánje -ega -a s prilagoditev večletnic zmernega podnebnege pasu na obdobje v delu leta, ko zaradi neugodnih vremenskih razmer na njih ni vidne rasti s: dormánca

ANG.: *winter dormancy*

zimsko okó -ega očésa s rodno oko na rozgi, iz katerega se razvije rodna mladika

ANG.: *winter bud*

zimzeléna rastlína -e -e ž ► vednozéléna rastlína

zláta trsna rumenícá -e -e -e ž karantenska fitoplazmatska bolezen vinske trte, ki jo povzroča fitoplazma *Grapevine flavescence dorée*, ki jo prenaša ameriški škržatek, in pri kateri listi na mladiki porumenijo ali pordečijo, se zvijejo navzdol in jeseni ne odpadejo, mladike ne olesenijo, količina in kakovost grozdja pa se zmanjšata

ANG.: *Flavescence dorée, FD*

zláti ovsénec -ega -nca m ► ruménkasti ovsénec

zlépljanje tálnih délcev -a --- s proces nastajanja strukturnih agregatov zaradi adhezivnih snovi organskega in anorganskega izvora

ANG.: *soil structure stabilisation*

zlívna vóda -e -e ž voda, ki se steka na površino tal z višje ležečih delov in povzroča redukcijske razmere v zgornjem delu talnega

profila, kar vodi v razvoj epiglejnih in amfglejnih tal

ANG.: *overland flow*

zlóžba kmetijskih zemljišč -e --- ž ► komasácija

zmérni mráz -ega mráza m mraz, ki je v območjih med 30° in 60° severne zemljepisne širine definiran s temperaturo zraka od -4 °C do -10 °C

ANG.: *moderate cold*

zmérno alkálna tlà -- -ih tál s mn. tla s pH med 8,0 in 8,9, praviloma revna s humusom, ki omogočajo rast predvsem nevtrofilnih in nekalcinofobnih rastlin

ANG.: *moderately alkaline soil*

zmérno kíslna tlà -- -ih tál s mn. tla, katerih pH je v prevladujočem delu talnega profila med 5,5 in 6,5, kar rastlinam omogoča dobro dostopnost hranil

ANG.: *moderately acidic soil*

zmérno obláčno -- -ega s stanje neba, ko je več kot polovica neba prekritega z oblaki, in sicer je na nebu do 5/8 srednjih in nizkih oblakov ali do 6/8 visokih oblakov

ANG.: *moderate cloudy*

zmérno podnébje hribovétega svetá -ega -a --- s podnebje v nižjih predalpskih hribih in jugovzhodnem delu dinarske pregrade na območju Slovenije s količino padavin in letnim temperaturnim hodom, ki kaže značilnosti celinskega podnebja, snežna odeja pa se pojavi tudi v spomladanskem in jesenskem času

ANG.: *moderate climate of hilly region*

zmérno tóplo podnébje -- -ega -a s podnebje, na katero vplivajo potujoči cikloni v zmernih geografskih širinah

ANG.: *temperate climate*

zmrzál -i ž ► pozéba

zmrznjena rósá -e -e ž z prozorne zmrznjene kapljice vode, ki nastanejo, če temperatura po tem, ko se že pojavi rosa, pade pod 0 °C

ANG.: *frozen dew*

zmrznjeni déž -ega -jà m padavine v tekočem stanju, ki zmrznejo med padanjem skozi plast zraka s temperaturo, nižjo od 0 °C s: ledéni déž

ANG.: *ice pellets, sleet*

znótrajvrstna kompetícija -e -e ž kompeticija za omejene vire v okolju med osebkami, ki pripadajo isti vrsti s: intraspecíficna kompetícija

ANG.: *intraspecific competition*

zobáta brána -e -e ž brana, pri kateri so delovni elementi pritrjeni na členkast ali rešetast okvir in se uporablja za nego travnikov, česanje travne ruše in ravnanje krtin

ANG.: *tooth harrow*

zobáti váljar -ega -ja m drobilni valjar, navadno nameščen na rahljalniku, ki ima na obodu valja delovne elemente trikotne oblike, ki drobijo talne grude

ANG.: *tooth roller*

zobáti vènec -ega -nca m strojni element na vztrajniku motorja z notranjim zgorevanjem, ki se uporablja za njegov mehanski zagón

ANG.: *starter ring gear*

zóofenologija -e ž fenologija, ki proučuje fenofaze živalskih vrst v odvisnosti od vremenskih pojavov in podnebja **s**: fenologija živalí

ANG.: *zoophenology*

ZOP -- [zəɔpə] m ◀▶ zaščitená oznáča porékla

zorénje tráve -a -- s faza generativnega razvoja trav, ki nastopi po koncu cvetenja in med katero se tvori endosperm in razvija kalček, konča pa se z odpadanjem plevencev

ANG.: *ripening*

zráčna gmóta -e -e ž ▶ zráčna mása

zráčna korenína -e -e ž nadomestna korenina, razvita iz stebela pri nekaterih rastlinah, npr. pri orhideji, ki sprejema vlago iz zraka in sodeluje pri fotosintezi

ANG.: *aerial root*

zráčna mása -e -e ž obsežno zračno telo na makrometeorološki lestvici, v katerem so lastnosti zraka pretežno izenačene zaradi daljšega zadrževanja nad določenim območjem **s**: zráčna gmóta

ANG.: *air mass*

zráčni tlák -ega -a m sila teže ozračja na enoto površine tal

ANG.: *air pressure*

zráčnost tál -i -- ž vsebnost talnega zraka v talnih porah, ki je odvisna od poroznosti tal, razmerja med mikroporami in makroporami ter trenutne vlažnosti tal

ANG.: *soil aeration*

zráčno súha snòv -- -e -í ž snov, ki vsebuje od 10 % do 15 % higroskopske vlage, npr. mrva

ANG.: *air-dry matter*

zráčno súhi vzorec tál -- -ega -rca -- m **1.** vzorec tal, posušen do stopnje vlage, prisotne v zraku

ANG.: *air-dried soil sample*

2. vzorec tal, posušen v sušilniku pri temperaturi do največ 40 °C, ki se najpogosteje uporablja za analizo tal

ANG.: *air-dried soil sample*

zréla tlà -ih tál s mn. ▶ dóbro razvítá tlà

zrínati snég -ega -á m padavine v obliki neprozornih ledenih zrn s premerom manj kot 1 mm, ki odskakujejo od podlage

ANG.: *snow grains*

zrínavost tál -i -- ž ▶ tekstúra tál

zrnína -e ž oznaka GR formulacija FFS v obliki različnih trdnih delcev določene velikosti za neposredno tretiranje tal ali rastlin, ki se pogosto uporablja pri talnih insekticidih **s**: granulát

ANG.: *granule*

ZTP -- [zətəpə] m ◀▶ zajámčena tradiciónálna posébnost

zverízení ródní lés -ega -ega -á m kratki poganjek zbite rasti, ki ima rodne brste nameščene na vrhu in je prevladujoč rodni les starih dreves pri pečkarjih

ANG.: *old fruiting wood*

zvézdasti váljar -ega -ja m drobilni valjar, ki je sestavljen iz dveh ali treh osi, na katerih je v razmiku 10 cm nameščenih od 5 do 6 delovnih elementov v obliki trikotnika s premerom od 25 cm do 30 cm, in se uporablja v združenem kmetijskem stroju s plugom ali predsetvenikom

ANG.: *star roller*

Ž

žájbelj -blja m *Salvia officinalis* L. zelišče iz družine ustnatic, ki spada med vednozeleno trajnice srednje velikosti in se goji zaradi listov, ki se uporabljajo kot začimba

ANG.: *sage*

žarišče bolézni -a -- s območje, kjer se bolezen najprej pojavi in se z njega razširja na druga območja pridelave

ANG.: *disease focal point*

žároizgúba -e ž postopek za merjenje ogljika v organskih snoveh in karbonatih, ki so v

vzorcih tal in sedimentov, s suhim sežigom pri temperaturah od 550 °C do 950 °C do konstantne mase, pri čemer se izguba mase pripiše vsebnosti organske snovi in karbonatov v vzorcu

ANG.: *loss on ignition, LOI*

želódčni insekticíd -ega -a m insekticíd, ki v telo škodljivca vstopa preko prebavil **s**: digestívni insekticíd

ANG.: *digestive insecticide*

ženévska dvójna zavésa -e -e -e ž visoka kordonska gojitvena oblika, pri kateri se na kordonu pušča samo kratki les, da se lahko izvedejo strojna predrez, poletna rez in strojna trgatav

ANG.: *Geneva double curtain, GDC*

žénska rastlína -e -e ž rastlina dvodomne rastlinske vrste, ki razvije cvetove, v katerih so razviti le pestiči

ANG.: *female plant*

žénski cvét -ega -a m **1.** enospolni cvet, v katerem so razviti le pestiči

ANG.: *female flower, pistillate flower*

2. enospolni cvet vinske trte, ki ima pestič in pet navzdol ukrivljenih prašnikov, v katerih se razvije nekalivi pelod

ANG.: *female flower*

žénsko socvétje -ega -a s žénski cvetovi, združeni na skupnem cvetišču

ANG.: *female catkin, female flower cluster*

žérka -e ž valjasta ličinka predstavnikov reda Diptera, ki nima nog in izrazite glave, ustni aparat, s katerim se zavrtva v plodove, pa je na koncu telesa

ANG.: *maggot*

žétvena napráva -e -e ž naprava na sprednjem delu žetvenika, sestavljena iz strižne kosilnice, motovila in zbiralnega polža, ki odkosi rastlino ter jo dovede do mlatilne naprave

ANG.: *combine header*

žétveni íneds -ega -a m razmerje med suho maso pridelka zrnja in maso vseh delov rastline

ANG.: *harvest index*

žétvenik -a m samohodni kmetijski stroj za spravilo žita, sestavljen iz žetvene naprave, mlatilne naprave in čistilne naprave, ki žito sočasno požanje, omlati in očisti **s**: žitni kombájn

ANG.: *combine harvester, harvester*

žétveni ostánek -ega -nka m deli rastlin, ki ostanejo na njivi po spravilu pridelkov, npr. stebila, listi, korenine, in imajo tržno vrednost ali izboljšujejo rodovitnost tal

ANG.: *crop residue*

žíca -e ž dolg kovinski izdelek okroglega prereza, ki se pričvrsti na kole v vinogradu in nudi oporo vinski trti in njenim rastlinskim delom

ANG.: *wire*

žíčna brána -e -e ž ► mrézna brána

žítna kosilnica -e -e ž prstna strižna kosilnica, pri kateri so razmiki med protirezili in strižnimi noži na kosilnem grebenu enaki, zaradi česar je zanjo značilna visoka rez

ANG.: *grain mower*

žítni čistílnik -ega -a m naprava za ločevanje semena glede na različne oblike in velikosti, ki je sestavljena iz dveh zaporedno vezanih valjev, pri čemer prvi ločuje predolga semena od čiste frakcije, drugi pa drobnozrnate nečistoče, plevele in zdrobljena semena

ANG.: *grain cleaning machine, grain separator*

žítni kombájn -ega -a m ► žétvenik

žítni žúžek -ega -žka m skladiščni škodljivec, predstavnik hroščev iz rodu *Sitophilus*, ki spadajo v družino hroščev rilčkarjev, katerega ličinka se hrani z nepoškodovanimi zrnji, npr. črni žitni žužek, rižev žužek, koruzni žužek

ANG.: *granary weevil*

žíto -a s kmetijska rastlina iz družine trav, katerih zrnje se uporablja za prehrano ljudi in za krmo rejnih živali in ki so zaradi razširjenosti pridelave in uporabnosti zrnja najpomembnejši vir hrane za človeka, npr. pšenica, riž, koruza

ANG.: *cereal*

žíva zastírka -e -e ž zastirka, ki jo sestavljajo nizko rastoče rastline, zlasti travna ruša, ki pokrivajo tla, običajno v sadovnjakih in vinogradih **s**: aktivna zastirka

ANG.: *living mulch*

živíca -e ž **1.** podzemni stolon, ki na nodijih razvije nove rastline z nadzemnimi poganjki in nadomestnimi koreninami, npr. pri plazeči pirnici, malini, ali na vrhu razvije gomolj, npr. pri krompirju

ANG.: *underground stolon*

2. ► rodovitni dél tál

živínsko gnojílo -ega -a s gnojilo iz izločkov rejnih živali brez dodatka stelje ali z manjšim dodatkom stelje in z različnim dodatkom vode, ki se uporablja kot organsko gnojilo

ANG.: *animal manure*

življénjska sposobnost seména -e -i -- ž lastnost semena, da v ugodnih razmerah kali

ANG.: *seed vitality*

življênski prôstor -ega -óra m prostor nad površino tal in pod njo, ki ga zaseda ena rastlina

ANG.: --

žizola -e ž *Ziziphus jujuba* Mill. sadna vrsta iz botanične družine krhlikovk, ki raste kot visok grm ali drevo in ima majhne sočne plodove temnordeče ali vijolične barve, ki se uporabljajo sveži, namočeni v žganje ali vino ali predelani, npr. v liker **s**: žizula, kitajski dátelj

ANG.: *jujube, Chinese date*

žizula -e ž ► žizola

žlâhtna vînska tîta -e -e -e ž *Vitis vinifera* subsp. *sativa* L. gojena vrsta vinske trte, ki je enodomna in se goji za pridelavo vinskega grozdja ali namiznega grozdja

ANG.: *common grapevine*

žlâhtni dél -ega -a m del rastline od njenega vrha do cepljenega mesta, ki zraste iz cepiča in je genotip sorte

ANG.: *scion*

žlahtnjênje rastlîn -a -- s nabor tehnik, s katerimi se iz obstoječih rastlinskih sort ustvarijo nove sorte, ki zagotavljajo večji pridelek, boljši okus plodov, lepšo obarvanost plodov, večjo odpornost proti boleznim, npr. odbira, križanje

ANG.: *plant breeding*

žlebičkanje -a s cepljenje na budno oko, pri katerem se klinasto prirezan cepič z več spečimi brsti vstavi v utor enake velikosti in oblike na podlagi, nato se staknjena dela tesno povežeta, rane pa zamažejo s cepilno smolo

ANG.: *wedge grafting*

žlebična erozija -e -e ž vodna erozija, pri kateri se zaradi koncentriranega površinskega odtoka vode v pobočju oblikujejo do 30 cm globoke in več metrov dolge vdolbine

ANG.: *rill erosion*

žléd -a m ledeni oklep, ki nastane na površini tal ali predmetih, ko padavine v tekočem stanju zmrznejo ob stiku s podhlajeno podlago

ANG.: *glaze ice*

žličasta brána -e -e ž brana, ki ima ovalne delovne elemente vbočene oblike, s katerimi obrača zgornje plasti tal in izdeluje majhne brazde

ANG.: *spoon harrow*

žužkocvétka -e ž ► žužkocvétna rastlina

žužkocvétna rastlína -e -e ž rastlina, pri kateri so prenašalke peloda žuželke **s**: žužkocvétka

ANG.: *entomophilous plant*

Angleško-slovenski slovar

A

ABA ► *abscizinska kislina*
 abandoned agricultural land ► *kmetijsko zemljišče v zaráščanju*
 abandonment of agricultural land ► *zaráščanje kmetijskih zemljišč*
 aboveground part of plant ► *nadzémi del rastline*
 aboveground shoot ► *nadzémi pogánjek*
 aboveground stolon ► *prilika*
 abscisic acid ► *abscizinska kislina*
 abscission ► *abscizija*
 abscission layer ► *ločívno tkívo*
 absolute air humidity ► *absolútna zráčna vlážnost*
 absolute grassland ► *absolútno travínje*
 absolute maximum temperature ► *absolútna maksimálna temperatúra*
 absolute minimum temperature ► *absolútna minimálna temperatúra*
 absorption ► *absórpcija*
 absorption zone ► *absórpcijska cóna*
 acaricide ► *akaricíd*
 acarinosus ► *akarinóza*
 accession ► *akcesija*
 acclimatisation ► *aklimatizácija*
 accumulated precipitation ► *kumulatívne padavíne*
 accumulation ► *akumulácija*
 accumulation phase ► *akumulácijska fáza*
 acetic acid fermentation ► *óčetnokislínska fermentácija*
 acetic acid of silage ► *óčetna kislína siláze*
 acid cation ► *kíslo delujóci katión*
 acid digestion ► *kislínski razklòp*
 acidic soil ► *kísla tlà*
 acidification ► *zakísanje*
 acidophilous plant ► *acidofilna rastlína*
 acric soil ► *ákrična tlà*
 active acidity ► *aktívna kislòst*
 active agricultural population ► *aktívno kméčko prebiválstvo*
 active farmer ► *aktívni kmèt*
 active ingredient ► *aktívna snòv*

active temperature ► *aktívna temperatúra*
 active temperature sum ► *vsòta aktívnih temperatur*
 actual evaporation ► *dejánsko izhlapévanje*
 actual evapotranspiration ► *dejánska evapotranspirácija*
 actual land use ► *dejánska rába zemljišč*
 actual soil water repellency ► *dejánska vodoodbójnost tál*
 additional on-farm activity ► *dodátna dejávnost na kmetiji*
 additional tillage ► *dopolnílna obdeláva tál*
 adhesive root ► *oprijemálna korenína*
 adhesive water ► *adhezíjska vòda*
 adsorption ► *adsórpcija*
 adsorption complex ► *sórpívni del tál*
 adulticide ► *adulticíd*
 advection ► *advékcija*
 advection fog ► *advékcíjska mègla*
 advection frost ► *advékcíjska pozéba*
 adventitious bud ► *nadoméstni brst*
 adventitious root ► *nadoméstna korenína*
 adventitious root system ► *nadoméstni korenínski sistém*
 adventitious shoot ► *nadoméstni pogánjek*
 AEC ► *aniónska izmenjálna kapacitéta*
 aeolian deposit ► *eólski nanòs*
 aerial photography ► *aèrofotografiranje*
 aerial root ► *zráčna korenína*
 aerobic conditions ► *aeróbne razmére*
 aerobic degradation ► *aeróbna razgrádnja*
 aerobic deterioration of silage ► *aeróbno kvárjenje siláze*
 aerobic organism ► *aeróbni organizem*
 aerobic stability of silage ► *obstójnost siláze na zráku*
 aeroponics ► *aeropónsko gojénje*
 aerosol ► *aerosól*
 aficide ► *aficíd*
 aged farm ► *ostaréla kmetíja*
 aggregate fruit ► *bírni plòd*
 aggregation pheromone ► *feromón zbíraranja*
 agrarian operation ► *agrárna operácija*
 agrarian structure ► *agrárna struktúra*

A

agricultural cooperative movement ▶ *kmetijsko združništvo*
 agricultural drought ▶ *kmetijska suša*
 agricultural economics ▶ *agrarna ekonomika*
 agricultural enterprise ▶ *kmetijsko podjetje*
 agricultural entrepreneurship ▶ *kmetijsko podjetništvo*
 agricultural holding ▶ *kmetijsko gospodarstvo*
 agricultural holding management ▶ *vodenje kmetijskega gospodarstva*
 agricultural household ▶ *kméčko gospodinjstvo*
 agricultural intensity ▶ *intenzivnost kmetovanja*
 agricultural land ▶ *kmetijsko zemljišče*
 agricultural land covered by forest trees ▶ *kmetijsko zemljišče z gozdnim drévjem*
 agricultural land exchange ▶ *medsebojna menjáva kmetijskih zemljišč*
 agricultural machine ▶ *kmetijski stroj*
 agricultural market ▶ *kmetijski trg*
 agricultural overpopulation ▶ *agrarna prenaseljenost*
 agricultural pharmacy ▶ *kmetijska lekárna*
 agricultural plant ▶ *kmetijska rastlina*
 agricultural policy ▶ *kmetijska politika*
 agricultural population ▶ *kméčko prebivalstvo*
 agricultural protectionism ▶ *agrarni protekcionizem*
 agricultural soil ▶ *kmetijska tlà*
 agricultural structural policy ▶ *kmetijska struktúrna politika*
 agricultural tariff quota ▶ *kmetijska tarifna kvóta*
 agricultural technology ▶ *ágotéhniká*
 agriculture ▶ *kmetijstvo*
 agri-environment-climate payment ▶ *kmetijsko-okóljsko-podnébno plačilo*
 agri-food product ▶ *ágoživílski proizvod*
 agroclimatology ▶ *ágroklimatologíja*
 agroecosystem ▶ *ágoékosistem*
 agroforestry ▶ *kmetijsko-gozdárska rába*
 agrohomoepathic preparation ▶ *ágrohomeopátski pripravék*
 agrohomoepathy ▶ *ágrohomeopatíja*
 agromelioration ▶ *ágromeliorácíja*
 agrometeorological station ▶ *ágrometeorolóška postája*
 agrometeorological variable ▶ *ágrometeorolóška spremenljívka*
 agrometeorology ▶ *ágrometeorologíja*
 agronomy ▶ *agronomíja*
 agrotechnical measure ▶ *ágotéhnični ukrep*
 agrotechnology ▶ *ágotéhniká*
 AH ▶ *kmetijsko gospodarstvo*

A horizon ▶ *Á horizónt*
 air-dried soil sample ▶ *zračno súhi vzorec tál (1, 2)*
 air-dry matter ▶ *zračno súha snòv*
 air-entry value ▶ *vstòpna tóčka zrâka*
 air humidity deficit ▶ *deficit vlâžnosti zrâka*
 air mass ▶ *zrâčna mása*
 air pressure ▶ *zrâčni tlâk*
 air temperature ▶ *temperatúra zrâka*
 alarm pheromone ▶ *alârmni feromón*
 albedo ▶ *albédó*
 alcoholic fermentation ▶ *alkohólna fermentácíja*
 aleurone ▶ *alevrón*
 alfalfa ▶ *lucêrna*
 algicide ▶ *algicíd*
 alkaline soil ▶ *bâzična tlà*
 allelopathy ▶ *alelopatíja*
 alliums ▶ *čebúlnice*
 allochthonous soil ▶ *alohtóna tlà*
 allochthonous soil material ▶ *alohtóno tálno gradívo*
 allogamy ▶ *navzkrižna oplodítev*
 alluvial-colluvial deposit ▶ *aluviálno-koluviálni nanòs*
 alluvial deposit ▶ *rèčni nanòs*
 alluvial soil ▶ *obréčna tlà*
 alluvium ▶ *rèčni nanòs*
 AL method ▶ *amónlaktátna metóda*
 almond ▶ *mândelj*
 alogamic plant ▶ *tujeprášnica*
 Alpine dairy farming ▶ *plânšarstvo*
 Alternaria leaf spot ▶ *črna lístna pégavost*
 alternate bearing ▶ *izménična ródnost*
 alternate host ▶ *vméšni gostítej*
 altimeter ▶ *višinomér*
 altitude ▶ *višinska razlíka*
 altocumulus ▶ *altokúmulus*
 altostratus ▶ *altostrátus*
 American cranberry ▶ *amèriška brúsница*
 American grapevine leafhopper ▶ *amèriški škržátek*
 ammonium acetate extraction ▶ *amónacetátna ekstrákcíja*
 ammonium fertiliser ▶ *amónijevo gnojílo*
 ammonium lactate method ▶ *amónlaktátna metóda*
 ammonium-oxidizing bacterium ▶ *amónijak oksidirájóča baktèrija*
 ampelography ▶ *ampelografíja*
 ampelotechnical measure ▶ *ampelotéhnični ukrep*
 amphigley ▶ *amfiglêj*
 amphoteric wetting agent ▶ *katiónsko-aniónsko omočílo*
 anabatic wind ▶ *dólnik*

anaerobic conditions ► *anaeróbné rozmére*
 anaerobic degradation ► *anaeróbná razgrádnja*
 anaerobic deterioration of silage ► *anaeróbnó kvárjenje siláze*
 anaerobic organism ► *anaeróbní organizem*
 ANC ► *obmóčje z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost*
 ANC payment ► *OMD plačilo*
 anemometer ► *anemométer*
 anemophilous plant ► *vetrocvétna rastlina*
 aneroid ► *aneroíd*
 aneroid cell ► *Vidiejeva dóza*
 angle instrument ► *kótni instrument*
 angle mirror ► *kótno zrcálo*
 angle of depression ► *depresijski kót*
 angle of elevation ► *elevacijski kót*
 animal manure ► *živínsko gnojílo*
 anion exchange capacity ► *aniónska izmenjálna kapacitéta*
 anionic wetting agent ► *aniónsko omočilo*
 annual course ► *létni hòd*
 annual cycle ► *létni hòd*
 annual fleabane ► *énoletna suholétnica*
 annual plant ► *énoletnica*
 annual return ► *létni donós*
 annual revenue ► *létni prihódek*
 annual shoot ► *mladíka, tóletní pogánjek*
 annual weed ► *énoletní plevál*
 annual work unit ► *polnovrédna délovna móč*
 anomaly ► *anomaliija*
 antagonist ► *antagoníst*
 antecedent soil moisture ► *predhódna vlážnost tál*
 anther ► *prášnica*
 anthocyanin ► *antocianín*
 anthracnose ► *antraknóza*
 anthropogenic grassland ► *antropogéno travínje*
 anthropogenic soil ► *antropogéna tlà (1, 2)*
 anthrosol ► *antropogéna tlà (1, 2)*
 antibiosis ► *antibióza*
 anticyclone ► *ánticiklón*
 anti-drift nozzle ► *ántidríftna šóba*
 anti-drip valve ► *protikápní ventil*
 anti-hail protection ► *protislánska zaščíta*
 any other liquid ► *drúga tekočina*
 AOB ► *amónijak oksidirajóča baktérija*
 Aoh horizon ► *Aoh horizont*
 apex ► *rástni vršiček*
 Ap horizon ► *Ap horizont*
 apical dominance ► *apikálna dominánca*
 apical lobe ► *glávna křpa*
 apical meristem ► *vršní meristém*
 apical sinus ► *zgórnji stránski sínus*

apomictic seed ► *apomíktično séme*
 apomixis ► *apomíksis*
 apple ► *jáblana*
 apple blossom weevil ► *jáblanov cvetožér*
 apple proliferation phytoplasma ► *metlíčavost*
 application drift ► *aplikacijski drift*
 applied climatology ► *aplikatívna klimatologija*
 applied meteorology ► *aplikatívna meteorologija*
 approbation ► *póljski pregled*
 apricot ► *marélica*
 aquaponics ► *akvapónsko gojjenje*
 aquifer ► *vodonóšnik*
 arable crop ► *póljščina*
 arable farming ► *poljedélstvo (1, 2)*
 arable land ► *obdeloválno zemljíšče*
 arable soil ► *njívská tlà*
 arable soil layer ► *obdeloválni slòj tál*
 arboricide ► *arboricíd*
 arctic air mass ► *árktična zráčna mása*
 area facing natural or other specific constraints ► *obmóčje z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost*
 area for agriculture and food production ► *obmóčje za kmetijstvo in pridelávo hráne*
 areal levelling ► *ploskóvni nivelmán*
 argic horizon ► *Bt horizont*
 argillogenesis ► *argilogenéza*
 arid climate ► *súšno podnébje*
 aridity ► *súšnost*
 aridity index ► *kazálnik súšnosti*
 aril ► *aríl*
 aromatic cultivar ► *aromátična sórta (1, 2)*
 aromatic plant ► *dišávnica*
 aronia ► *arónija*
 articulated steering ► *zglóбно krmiljenje*
 articulated tractor ► *zglóbní tráktor*
 artificial soil ► *umétno pripravljena zemljína*
 arugula ► *rúkvica*
 asexual propagation ► *vegetatívno razmnoževanje*
 asian pear ► *náši*
 asparagus ► *špárgelj*
 astringency ► *třpkost*
 astronomical autumn ► *astronómska jesén*
 astronomical spring ► *astronómska pomlád*
 astronomical summer ► *astronómsko polétje*
 astronomical winter ► *astronómska zima*
 atmosphere ► *ozráčje*
 atmospheric air ► *atmosfěrski zræk*
 atmospheric deposition ► *atmosfěrska depozícija*
 atmospheric radiation ► *sévanje ozráčja*
 auger conveyor ► *pólžasti transpórtter*

B

augerhole method ▶ *metóda svédra*
 auger tube ▶ *transpórtna cév*
 Aum horizon ▶ *Aum horizont*
 autochthonous cultivar ▶ *avtohtóna domáča sórta*
 autochthonous soil ▶ *avtohtóna tlà*
 autochthonous soil material ▶ *avtohtóno tálno gradívo*
 autogamic plant ▶ *samoprášnica*
 autogamy ▶ *sámooplodítev*
 automatic irrigation ▶ *avtomátsko namákanje*
 automatic meteorological station ▶ *samodéjna meteorolóška postája*
 automorphic soil ▶ *avtomórfna tlà (1, 2)*
 autovegetative propagation ▶ *nèposrédno vegetatívno rozmnoževánje*
 autumn crocus ▶ *jesénski podlések*
 autumn cultivar ▶ *jesénska sórta (1, 2)*
 autumn seeding ▶ *jesénska sétev*
 auxin ▶ *avksín*
 auxin compound ▶ *avksínski prípravék*
 available plant nutrient ▶ *dostòpno rastlínsko hranílo*
 available water capacity ▶ *efektívna póljška kapacitéta*
 avenue tree ▶ *drevorédno drevó*
 AWC ▶ *efektívna póljška kapacitéta*
 AWU ▶ *polnovrédna délovna móč*
 axillary bud ▶ *zalístni brst*
 axillary shoot ▶ *zalístnik, zalístni pogánjek*

B

background colour ▶ *osnòvna bárvá*
 back slope ▶ *prevójnica*
 bacterial cancer ▶ *baktèrijski rák*
 bactericide ▶ *baktericíd*
 bacteriosis ▶ *bakteriódza*
 bacterium ▶ *baktèrija*
 bad neighbours ▶ *slábi sosédje*
 balance plough ▶ *prevésni plúg*
 baler ▶ *balírka*
 balloon stage ▶ *balónski stádij*
 bare fallow ▶ *jálova práha*
 bare spots ▶ *presléga*

barley ▶ *jèčmen*
 barley-rye mixture ▶ *ječmíga*
 bar mower ▶ *strižna kosílnica*
 barn drying ▶ *dosuševánje kírme*
 barograph ▶ *barográf*
 barometer ▶ *barométer*
 basal bud ▶ *bazáltni brst, črno okó*
 basal sinus ▶ *spódnji stránski sínus*
 base cation ▶ *bázično delujúči katión*
 base layer ▶ *podtálje*
 base of shoot ▶ *báza pogánjka*
 base saturation ▶ *nasičenost z bázami*
 base saturation percentage ▶ *V vrédnost*
 basic agricultural activity ▶ *osnòvna kmetíjska dejávnost*
 basic fertilisation ▶ *osnòvno gnojènje*
 basic forestry activity ▶ *osnòvna gozdárska dejávnost*
 basic income support for sustainability ▶ *osnòvna dohodkòvna podpóra za trájnostnost*
 basic propagation material ▶ *bázni rozmnoževáltni materiál*
 basic seed ▶ *osnòvno séme*
 basic topographic map ▶ *témeljni topográfski načrt (1, 2)*
 basil ▶ *bazílika*
 basiphilous plant ▶ *bazofilna rastlína*
 BBCH-scale ▶ *BBCH léstvica*
 beam ▶ *grédelj*
 bean ▶ *fižòl*
 bean anthracnose ▶ *fižólov ožíg*
 bean weevil ▶ *fižólar*
 Beaufort scale ▶ *Beaufortova léstvica*
 beetroot ▶ *rdéča pésa*
 beginning of flowering ▶ *začétek cveténja (1, 2)*
 bell bean ▶ *bòb*
 bench cut ▶ *odvájanje*
 benchmark ▶ *višínska geodétska tóčka*
 benchmarking ▶ *primerjálna analíza*
 bending ▶ *upogíbanje*
 beneficial crops ▶ *ugodílke*
 beneficial organism ▶ *korístni organizem*
 berry ▶ *jágoda*
 berry crushing ▶ *drózganje*
 berry dehydration ▶ *dehidrácija jágode*
 berry detachment ▶ *pecljájne*
 berry formation ▶ *fáza oblikovánja jágode*
 berry fruit ▶ *jagodíčasti plód*
 berry fruits ▶ *jagodíčasto sádje*
 berry plants ▶ *jagodíčje*
 berry shrivelling ▶ *venènje jágod*
 Bg horizon ▶ *Bg horizont*

Bh horizon ► *Bh horizont*
 B horizon ► *B horizont*
 biennial plant ► *dvólétnica*
 biennial weed ► *dvólétni plevél*
 bilateral cordon ► *dvórámni kordón*
 bioaccumulation ► *bioakumulácia*
 bioaugmentation ► *bioavgmentácia*
 bioavailability ► *biodostôpnosť*
 biochar ► *bioóglje*
 biocide ► *biocídni proizvod*
 bioclimatology ► *bioklimatológia*
 biodegradable waste ► *biolóško razgradljívi odpadék*
 biodegradation ► *bíorazgrádnja*
 biodiversity ► *biótska raznovýstnosť*
 biodynamic plant production ► *bíodinámična prideláva*
 biodynamic preparation ► *bíodinámični preparát*
 biodynamic preparation 500 ► *gnój iz róga*
 biodynamic preparation 501 ► *krémen iz róga*
 biodynamic preparation 502 ► *rmánov preparát*
 biodynamic preparation 503 ► *kamílični preparát*
 biodynamic preparation 504 ► *koprívov preparát*
 biodynamic preparation 505 ► *preparát iz hrástovega lúbja*
 biodynamic preparation 506 ► *régratov preparát*
 biodynamic preparation 507 ► *báldrijanov preparát*
 biodynamic preparation 508 ► *préslíčni preparát*
 biofumigation ► *biofumigácia*
 biogenic waste ► *biogéni odpadék*
 biological control ► *biótično várstvo rastlín*
 biological fungicide ► *narávni fungicíd*
 biological soil property ► *biótska lastnosť tál*
 biometeorology ► *biometeorológia*
 bioremediation ► *bioremediácia*
 biosphere ► *biosfêra*
 biostimulant ► *biostimulánt*
 biostimulation ► *biostimulácia*
 biotic preparation ► *biótični prípravék*
 birdsfoot trefoil ► *navádna nokôta*
 BISS ► *osnovná dohodkóvna podpóra za trájnosť*
 bitter dock ► *topolistná kúslica*
 bivoltine life cycle ► *bívoltílni živlênjski króg*
 blackberry ► *robída*
 black chokeberry ► *arónija*
 black currant ► *črni ríbez*
 black ice ► *polédica*
 black radish ► *črna rédkev*
 black rot ► *črna pégavosť*
 blank sample ► *slépi vzórec*
 blind seeding ► *slépa sétev*
 blind soil pore ► *slépa tálna póra*

blister stage ► *vodéna zrélosť*
 blizzard ► *snéžni métež*
 bloom ► *poprh*
 blossom thinning ► *rédčenje cvetôv*
 blower ► *puhálo*
 BN ► *rumenica počrnélosti lesá*
 Bois noir ► *rumenica počrnélosti lesá*
 bora ► *búrja*
 Bordeaux mixture ► *bordójska brózga*
 border grass strip ► *omêjek*
 boreal climate ► *boreálno podnébje*
 botanical composition ► *botánična sestáva*
 bound water ► *vézana vôda*
 bourse-over-bourse ► *ródna pogáča*
 bourse shoot ► *brstíka*
 Bowen ratio ► *Bowenovo rozmérje*
 box planter ► *predálični sadílnik*
 brake ► *zavóra*
 bran ► *otrôbi*
 branch ► *krák, vêja*
 brassicas ► *kápusnice*
 Brassica vegetables ► *kápusnice*
 Braun method ► *Bráunova metóda*
 break-even analysis ► *analíza prága pokrítja*
 break-even point ► *tóčka prelôma*
 breakthrough curve ► *sledílna krivúlja*
 bristly hawkbit ► *navádni otávčič*
 broad bean ► *bôb*
 broadcast seeding ► *sétev na široko (1)*
 broad-leaf crop ► *lístanka*
 broad-leaf weed ► *širokolístni plevél*
 broad-spectrum insecticide ► *širokospektrálni insekticíd*
 broccoli ► *brókoli*
 brown knapweed ► *navádni glavíneck*
 brown leached soil ► *rjava izprána tlá*
 brown podzolic soil ► *rjava opodzóljena tlá*
 brown rot ► *navádna sádna gníľôba*
 brown soil ► *rjava tlá*
 Brunt's formula ► *Bruntova metóda*
 brussels sprout ► *brstíčni ôhrovť*
 buckwheat ► *ájda*
 bud ► *brst, okó*
 budbreak ► *brstênje*
 budded plant ► *okulát*
 budding ► *cépljenje (1, 2), cépljenje na spēče okó*
 budding knife ► *cepílni nôž*
 bud grafting ► *cépljenje na spēče okó*
 bud removal ► *oslepítev kljúča*
 bud swelling ► *nabrêkanje brstov, napénjanje očesa*
 buffer zone ► *varovální pás*

- build-up or similar land ► *pozídano in soróдно zemljíšče*
 bulb ► *čebúlica*
 bulk substrate ► *nasúti substrát*
 bunch ► *grózd*
 bunch shedding ► *osípanje grózda*
 bunch stem necrosis ► *sušenje pecljevíne*
 bunch thinning ► *redčenje grózdov*
 bunch wing ► *krílce grózda*
 bunched growth ► *šópasta razrást*
 bunker silo ► *korítasti silos*
 buried horizon ► *Ab horizónt*
 burin ► *burín*
 bursting ► *prézanje*
 bush ► *gfm*
 business income ► *poslóvni prihódek*
 business plan ► *poslóvni načrt*
 business process ► *poslóvni proces*
 butternut squash ► *muškátna búča*
 butyric acid of silage ► *masléna kislína siláže*
 Bw horizon ► *Bv horizónt*
 by-product costing ► *kalkulácija vézanih proizvodov*

C

- cabbage ► *zélje*
 CAC material ► *CÁC materiál*
 cadastral class ► *katástrski rázred*
 cadastral community ► *katástrska óbčina*
 cadastral district ► *katástrski okráj*
 cadastral income ► *katástrski dohódek*
 cadastral map ► *katástrski načrt*
 cadastral measurement ► *katástrska izméra*
 cadastral municipality ► *katástrska óbčina*
 cadastre ► *katáster*
 cage roller ► *páličasti váljar*
 calcareous parent material ► *karbonátna mátična podlága*
 calcareous soil ► *karbonátna tlà*
 calcareous soil ► *karbonátna tlà*
 calcium fertiliser ► *kálcijevo gnojílo*
 calcocambisol ► *rjáva pokarbonátna tlà*
 calculated meteorological data ► *izvedèni meteorolóški podátek*

- calculation of overhead rate ► *kalkulácija z enótnim kljúčem*
 calibrated seed ► *kalibrírano séme*
 calibrating machine ► *kalibrátor (1, 2)*
 calibration ► *kalibrácija*
 calibration of PPP application equipment ► *umérjanje napráve za nanášanje FFS*
 callus ► *kálus*
 callusing ► *síljenje*
 callusing room ► *silnica*
 CAL method ► *CAL metóda*
 calyptra ► *cvétna kápica*
 cambic horizon ► *B horizónt*
 cambium ► *kámbij*
 camshaft ► *odmíčna gréd*
 Canadian serviceberry ► *kánaadska šmárna hrúšica*
 cane ► *rózga, šparón*
 cane training system ► *šparónska gojítvena oblíka*
 cane wire ► *spódnja žíca*
 CAP ► *skúpna kmetíjska politíka*
 capacitance method ► *mérjenje kapacitívnosti*
 capillarity ► *kapilárnost*
 capillary conductivity ► *kapilárna prevódnost*
 capillary flow ► *kapilárni tók*
 capillary fringe ► *kapilárni pás*
 capillary hysteresis ► *kapilárna zánka*
 capillary pore ► *kapilárna póra*
 capillary pressure ► *kapilárni tlák*
 capillary rise ► *kapilárni dvíg*
 capillary suction ► *kapilárni sfk*
 capillary water ► *kapilárna vóda*
 Cappuccina ► *cappuccina*
 capsule suspension ► *kapsulírana suspéncija*
 caraway ► *kúmina*
 carcinogenicity ► *kancerogénost*
 cardan shaft ► *kardánska gréd*
 cardan universal joint ► *kardánski zglóbb*
 cardio ► *kárdij*
 cardoon ► *artičóka*
 carpel ► *plódni list*
 carrot ► *korènek*
 carrot fly ► *korènjeva múha*
 cartographic projection ► *kartográfska projékcija*
 Casarsa ► *casarsa*
 catalogue of calculations ► *katalóg kalkulácij*
 catch crop ► *dosévek*
 catch wire ► *stránska žíca*
 caterpillar ► *gosénica*
 caterpillar tractor ► *tráktor goséničar*
 cation exchange capacity ► *katiónska izmenjálna kapacitéta*
 cationic wetting agent ► *katiónsko omočiló*

CAT method ▶ *CAT metóda*
 cauliflower ▶ *cvetáča*
 CEC ▶ *katiónska izmenjálna kapacitéta*
 celeriac ▶ *gomóljna zélena*
 celery ▶ *belúšna zélena*
 celery fly ▶ *zelenina múha*
 celery root ▶ *gomóljna zélena*
 cell division ▶ *delítev célic*
 cell elongation ▶ *izdolževanje célice*
 Celsius temperature scale ▶ *Célsijeva temperatúrna léstvica*
 center of origin ▶ *génski cénter*
 central leader ▶ *provódnik*
 centrifugal spreader ▶ *centrifugálni trosílnik*
 cereal ▶ *žito*
 cereal leaf beetle ▶ *rdéči žitni strgáč*
 certificate ▶ *certifikát*
 certification ▶ *urádno potrvévanje*
 certified mother plant ▶ *certificírana mátična rastlína*
 certified propagation material ▶ *certificírani rozmnoževální materiál*
 certified seed ▶ *certificírano séme*
 chaff ▶ *pléva*
 chamomile ▶ *kamílica*
 chamomile preparation ▶ *kamíliční preparát*
 change of planned land use ▶ *sprememba naménske rábe zemljíšč*
 channel capacity ▶ *pretóčnost járka*
 channel erosion ▶ *járkasta erozija*
 chaotic sky ▶ *kaótično nebó*
 chard ▶ *blítva*
 charging device ▶ *polnílna napráva*
 chemical control ▶ *kémično zatrávanje*
 chemical soil analysis ▶ *kémijska analíza tál*
 chemical soil property ▶ *kémična lastnosť tál*
 chemical thinning ▶ *kémično rédčenie*
 chemical weathering ▶ *kémično preperévanje*
 chestnut ▶ *kôstanj*
 chickpea ▶ *čičeríka*
 chicory ▶ *katalónski radič*
 chili pepper ▶ *čili*
 Chinese cabbage ▶ *kitájski kápus*
 Chinese date ▶ *žízola*
 chip budding ▶ *ploščičasta okulácia*
 chisel plough ▶ *rahljálnik*
 chive ▶ *drobnják*
 chlorophyll ▶ *klorofíl*
 chlorosis ▶ *kloróza*
 C horizon ▶ *C horizónt*
 chronobiology ▶ *krónobiologija*
 cirrocumulus ▶ *cirokúmulus*

cirrostratus ▶ *cirostrátus*
 cirrus ▶ *círus*
 CIS-YF ▶ *dopolnílna dohodkóvna podpóra za mláde kméte*
 citrus flatid planthopper ▶ *medéči škrzátek*
 class ▶ *klása*
 classical biological control ▶ *klásično biótično várstvo rastlín*
 classification ▶ *klasíranje*
 clay ▶ *glína*
 clay mineral ▶ *glínasti minerál*
 clay shrinkage ▶ *křčenje glíne*
 clay soil ▶ *glínasta tlá*
 clay swelling ▶ *nabrékvanje glíne*
 clean cut ▶ *čista réz*
 cleaning unit ▶ *čistílní sklôp*
 clear ▶ *jásno*
 clearance ▶ *prósti prehòd*
 cleft grafting ▶ *cépljenje v razkòl*
 climate ▶ *podnébje*
 climate changes ▶ *podnébne spremémbe*
 climate classification ▶ *klasifikácia podnébja*
 climate diagram ▶ *podnébni diagráf*
 climate index ▶ *podnébni kazálnik*
 climate normal ▶ *podnébno obdobíe*
 climate period ▶ *podnébno obdobíe*
 climate scenario ▶ *podnébni scenárij*
 climate system ▶ *podnébni systém*
 climatic conditions ▶ *klimátske rozmére*
 climatic diagram ▶ *podnébni diagráf*
 climatogenic grassland ▶ *narávno travínje*
 climatography ▶ *klimatografija*
 climatological characteristic ▶ *podnébna značilnosť*
 climatological chart ▶ *klimográf*
 climatological normal ▶ *podnébno obdobíe*
 climatological station ▶ *podnébna postája*
 climatology ▶ *klimatologija*
 clinometer ▶ *naklonómér*
 clip ▶ *spónka*
 clonal line ▶ *klónska línijsa*
 clonal selection ▶ *klónska selékcija*
 clone ▶ *klón (1, 2)*
 closed flower ▶ *pópek*
 closed hydroponics ▶ *zaprtí hidropónski systém*
 closed hydroponic system ▶ *zaprtí hidropónski systém*
 closed terrace ▶ *zaprtá terása*
 clostridia ▶ *klostrídiji*
 cloud ▶ *oblák*
 cloudiness ▶ *obláčnosť*
 cloud seeding ▶ *posípanje oblákov*

C

cloud with vertical development ► *oblák*
vertikálnega razvôja
 cloudy ► *obláčno*
 club cultivar ► *klúbska sórta*
 cluster zone ► *çóna grózdja*
 CN ► *podnébno obdôbje*
 coagulation of soil colloids ► *koagulácija koloíidov*
 coastal fog ► *obálna megla*
 coated seed ► *obloženo seme*
 coating of plant protection product ► *premazovánje*
 cocksfoot ► *navádna pásja tráva*
 coefficient of hydraulic conductivity ► *koeficiënt hidravlične prevódnosti*
 coefficient of roughness ► *koeficiënt hrápavosti*
 co-formulant ► *pomagálo*
 cohesive water ► *kohezijska vóda*
 cold ► *mráz*
 cold air invasion ► *prodôr hladnega zrâka*
 cold day ► *mřzi dán*
 cold storage room ► *hladilnica*
 collecting ditch ► *zbirâlni járek*
 collection plantation ► *kolékcijski nasâd*
 collection vineyard ► *kolékcijski vinógrad*
 collective fruit ► *sestâvljeni plód*
 colluvial-deluvial soil ► *koluviâlnó-deluviâlna tlâ*
 colluvial deposit ► *kolúvij*
 colluvium ► *kolúvij*
 Colorado potato beetle ► *kolorâdski hrôšč*
 columnar apple tree ► *stebriçasta jáblana*
 columnar growth ► *stebriçasta rást*
 combine auger ► *zbirâlni pôlž*
 combined agricultural machine ► *zdrúženi kmetíjski strôj*
 combined fertiliser ► *sestâvljeno gnojilo*
 combine harvester ► *žetvenik*
 combine header ► *žetvena naprâva*
 commercial preparation ► *komerciâlni pripravék*
 commodity cooperative ► *blagóvna zádruga*
 common agricultural policy ► *skúpná kmetíjska polítika*
 common bracken ► *ôrlova práprot*
 common dandelion ► *navâdni régrat*
 common grapevine ► *žláhtna vínska trîta*
 common guava ► *guáva*
 common nettle ► *velíka kopríva*
 common pasture ► *skúpni pášnik*
 common sorrel ► *navâdna kislica*
 common tie ► *klâsiçna véz*
 common yarrow ► *navâdni rmân*
 communal tractor ► *komunâlni trâktor*
 community-supported agriculture ► *pártnersko kmetovánje*

compacting roller ► *utrjevâlni válar*
 compact sowing ► *střnjena sétev*
 compatible cultivar ► *kompatibilna sórta (1, 2)*
 compensation payment ► *izravnáno plaçilo*
 competing shoot ► *pâvoditeljica*
 competition ► *kompeticija*
 competitor ► *kompetitor*
 complementary income support for young farmers ► *dopolnilna dohodkóvna podpóra za mlâde kméte*
 complementary redistributive income support for sustainability ► *dopolnilna prerazporedítvena dohodkóvna podpóra za trâjnostnost*
 complete flower ► *popólno cvét*
 complex fertiliser ► *kompléksno gnojilo*
 composite soil sample ► *zdrúženi vzorec tál*
 compost ► *kompóst*
 composted manure ► *kompostírani gnôj*
 composting ► *kompostíranje*
 compost preparation ► *kompóstni preparát*
 compound layering ► *vlâçenica*
 compound leaf ► *sestâvljeni list*
 concentrated emulsion ► *koncentrârana emulzija*
 condensation ► *kondenzácija*
 condensation nucleus ► *kondenzacijsko jédro*
 conditionality ► *pogojênost*
 conducting tissue ► *prevóдно tkívo*
 conduction ► *kondúkcija*
 connecting rod ► *ójnica*
 Conrad index ► *Kónradov ínдекс*
 consecutive sowing ► *termínska sétev*
 conservation agriculture ► *ohranítveno kmetíjstvo*
 conservation biological control ► *varovâlnó biótiçno vârstvo rastlín*
 conservation cultivar ► *ohranjevâlna sórta*
 conservation seed mixture ► *ohranjevâlna seménska méšanica*
 conservation tillage ► *ohranítvena obdeláva tál*
 constant mass ► *konstântna mása*
 consumer nominal protection coefficient ► *koeficiënt nominâlne zaščíte potrôšnikov*
 contact fungicide ► *dotikâlni fungicíd*
 contact herbicide ► *dotikâlni herbicíd*
 contact insecticide ► *dotikâlni insekticíd*
 continental air mass ► *celínska zráçna mása*
 continental climate ► *celínsko podnébje*
 continental polar air mass ► *celínska polârna zráçna mása*
 continental tropical air mass ► *celínska trópska zráçna mása*
 continuous grazing ► *pâša povprék*

continuously variable transmission ► *brez-stôpenjski menjálnik*
 contribution margin ► *pokritje*
 controlled grazing ► *nadzorovana páša*
 controlled meteorological data ► *kontrolirani meteorolôški podátek*
 controlled release of PPP ► *nadzorovano sprôščanje FFS*
 control measurement ► *kontrolna méra*
 control soil sample ► *kontrolni vzorec tál*
 convection ► *konvekcijska*
 convection precipitation ► *konvekcijske padavine*
 conventional plant production ► *konvencionálna prideláva*
 conventional plant protection ► *konvencionálno várstvo rastlín*
 conventional seed ► *konvencionálno séme*
 conventional tillage ► *konvencionálna obdeláva tál*
 conversion period ► *preusmeritveno obdobje*
 conveying chain ► *transpôrtni kanál*
 cooling down ► *ohladiitev*
 cooperative ► *zádruga*
 cooperative's dividend ► *zádužni ristórno*
 cooperative society ► *zádruga*
 cooperative union ► *zádužna zvéza*
 coordinate system ► *koordinátni sistém*
 copper-based plant protection product ► *bákvov pripravék*
 copper hydroxide ► *bákvov hidroksíd*
 copper sulfate ► *bákvov sulfát*
 copulate ► *kopulát*
 cordone ► *kordón*
 cordon training system ► *kordónska gojitvena oblika*
 core ► *peščíšče*
 coriander ► *koriánder*
 corn ► *korúza*
 corn cob ► *stôrž*
 cornelian cherry ► *drèn*
 corn salad ► *motovílec*
 corrected meteorological data ► *korigirani meteorolôški podátek*
 corrective pruning ► *korékcijska réz*
 cost calculation ► *kalkulácija strôškov*
 cotton ► *bombázevec*
 cotyledon ► *klíčni líst*
 coulter ► *črtálo*
 coupled income support ► *vézana dohodkôvna podpóra*
 course ► *hòd*
 coverage degree ► *stôpnja pokrôvnosti*

cover crop ► *prekrívni posévek*
 covering tissue ► *krôvno tkívo*
 cow pat pit ► *preparát iz krávjeka*
 CPP ► *preparát iz krávjeka*
 crab steering ► *pásji hòd*
 crambe ► *krámbe*
 cranberry ► *brúsniča*
 crankshaft ► *ročíčna gréd*
 creeping bentgrass ► *plazéča šopúlja*
 creeping grass ► *plazéča tráva*
 cress ► *kréša*
 crested dog's tail ► *navádni pásji rêp*
 critical capillary pressure ► *kritični kapilárni tlák*
 critical number of weed ► *kritično število plevélov*
 critical point ► *kritična tóčka*
 critical temperature ► *kritična temperatúra*
 critical value ► *kritična vrédnost*
 crop ► *kmetíjska rastlina, posévek*
 crop compatibility ► *strpljivost*
 crop residue ► *žétveni ostánek*
 crop rotation ► *kolobár*
 crop rotation field ► *poljina*
 crop rotation plant ► *kolobárni člen*
 crop succession ► *preména*
 crop yield ► *pridélek*
 cross axis ► *nítni kríz*
 cross-fertilisation ► *navzkřížna oplodítev*
 crossing ► *krížanje*
 cross-pollination ► *navzkřížna opráštej*
 cross-resistance ► *navzkřížna odpórnost*
 crotch angle widening ► *razpíranje*
 crown ► *razrastíšče*
 crown gall ► *rák korenínskega vratú*
 crude ash ► *surôvi pepél*
 crude fat ► *surôve maščôbe*
 crude fibre ► *surôva vlaknína*
 crude protein ► *surôve beljakovíne*
 crushing roller ► *drobilni váljár*
 crust ► *srén*
 cryosphere ► *kriosféra*
 cryptoclimate ► *kriptoklíma*
 cucumber ► *kúmara*
 cultivar ► *sórta*
 cultivar assortment ► *sortimènt*
 cultivar characteristic ► *sórtna lastnóst*
 cultivar trial ► *sórtni poskús*
 cultivated fallow land ► *negována ledína*
 cultivated plant ► *gojèna rastlina*
 cultivation conditions ► *prideloválné rozmére*
 cultivator ► *kultivátor*
 cumulative infiltration ► *kumulatívna infiltrácija*
 cumulative yield ► *kumulatívni pridélek*

cumulonimbus ► *kumulonimbus*
 cumulus ► *kúmulus*
 curative treatment ► *kuratívno tretíranje*
 current cost calculation ► *tekóča kalkulácia*
 cuticle ► *kutíkula*
D cutter bar ► *kosilni grebén*
 cutting ► *potáknjenec*
 cutting bar ► *kosilna létev*
 cutting finger ► *prst kosilnice*
 cutting knife ► *strižni nôž*
 cutting propagation ► *razmnoževanje s potáknjenci*
 cutting reel ► *rezálni kolút*
 cutting system ► *kôšna rába*
 cyclone ► *ciklón*
 cyclophysis ► *ciklofiza*
 cypress spurge ► *ciprésasti mléček*
 cytokinin ► *citokinín*

D

damage threshold ► *práh škodljivosti*
 damping off ► *pádavica sadík*
 dandelion preparation ► *régratov preparát*
 danger warning sign ► *gráfični znák za nevárnost*
 Darcy's formula ► *Darcyjev zákon*
 Darcy's law ► *Darcyjev zákon*
 daughter plant ► *hčérínska rastlína*
 day-neutral plant ► *nevtrálna rastlína*
 dead plant ► *propádlá rastlína*
 deciduous plant ► *listopádna rastlína*
 deep loosening ► *podrahljávajenje*
 deep percolation ► *globôko pronícanje vôle*
 deep ploughing ► *rigólanje*
 deep plowing ► *rigólanje*
 deep soil ► *globôka tlá*
 deficit irrigation ► *deficitno namákanje*
 defoliant ► *defoliánt*
 defoliation ► *defoliácia (1, 2, 4), razlístanje*
 deformed fruit ► *deformirani plód*
 degenerated cultivar ► *izrojéna sôrta*
 dehiscent fruit ► *sejalni plód*
 dehulled seed ► *olúščené séme*
 dehulling ► *lúščenje*

dehulling machine ► *luščílnik*
 delicacy vegetable ► *delikatésna vrtnína*
 delta trap ► *délta pást*
 deluvium ► *delúvij*
 de Martonne aridity index ► *de Martonnov kazálnik súšnosti*
 dense fog ► *gósta mègla*
 dense sowing ► *gósta sétev*
 deoxyribonucleic acid ► *deóksiribonukleínska kislína*
 deposition ► *depozícia*
 desiccant ► *desikánt*
 desiccation ► *desikácia*
 desiccation phase ► *fáza osuševánja*
 designed soil ► *naménska zemljína*
 desirable forbs ► *korístne zelí*
 desorption ► *desórpcija*
 detail levelling ► *detájlni nivelmán*
 determinate cultivar ► *determinántna sôrta*
 developed soil ► *razvítá tlá*
 development potential of a farm ► *razvójni potenciál kmetíje*
 development stage ► *razvójna fáza*
 dew ► *rôsa*
 dew formation ► *orosítev*
 dew-point depression ► *depresíja rosíšča*
 dew-point method ► *metóda rosíšča*
 dew-point temperature ► *temperatúra rosíšča*
 diagnostic horizon ► *diagnóstični horizont*
 diamond dust ► *ledéne íglice*
 diapause ► *diapávza*
 diaphragm ► *diafrágma*
 dichogamous flowering ► *dihogámno cveténje*
 dicoccum spelt wheat ► *dvózárnica*
 diesel engine ► *dízelski motór*
 differential ► *diferenciál*
 differentiation ► *diferenciácia*
 diffuse pollution ► *nètočkôvno onesnáženje*
 diffuse radiation ► *razpršeno sévanje*
 digestate ► *digestát*
 digestive insecticide ► *želódčni insekticíd*
 digital agriculture ► *digitálno kmetíjstvo*
 digital cadastre plan ► *digitálni katastrski načrt*
 digital elevation model ► *digitálni modél višín*
 digital relief model ► *digitálni modél reliéfa*
 dill ► *kóper*
 dioecious flower ► *dvóspôlni cvét*
 dioecious plant ► *dvódomna rastlína*
 diploid ► *diploid*

diplont host ► *diplóntski gostítelj*
 direct drilling ► *nèposrédna sétev*
 direct marketing on farm ► *nèposrédno tŕženje na kmetiji*
 direct payment ► *nèposrédno plačilo (1, 2)*
 direct-producer hybrid ► *samoródnica*
 direct radiation ► *nèposrédno sévanje*
 disc harrow ► *króžna brána*
 disc mower ► *diskasta kosilnica*
 disc plough ► *kolútašti plúg*
 disc spreader ► *centrifugálni trosilnik*
 disease focal point ► *žarišče bolézni*
 disinfected seed ► *razkúženo séme*
 disk coultter ► *króžno črtálo*
 dispersible concentrate ► *dispèrzijski koncentrát*
 dispersion pheromone ► *feromón razpršítve*
 dispersion rate ► *stòpnja dispèrznosti*
 distance meter ► *razdaljemér*
 disturbed lysimeter ► *nasúti liziméter*
 disturbed soil sample ► *porúšeni vzórec tál*
 ditch ► *járek*
 diurnal course ► *dnévni hòd*
 diurnal cycle ► *dnévni hòd*
 DMR ► *naménsko dvójno zorènje*
 DNA ► *deóksiribonukleínska kislína*
 domesticated foreign cultivar ► *udomačèna túja sórta*
 domestic consumption ► *domáča porába (1, 2)*
 domestic cultivar ► *domáča sórta*
 dominant species ► *dominátna vrsta*
 dormant bud ► *spéče okó (1, 2), spéči brst*
 dose rate ► *odmérek*
 dose rate per hectare ► *hektárski odmérek*
 double chip-budding ► *nikolácija*
 double fertilisation ► *dvójna oplodítev*
 double Guyot ► *dvójni guyot*
 double-knife mower ► *brezprstna strižna kosilnica*
 double-layer greenhouse ► *dvóstréšni rastlinják*
 double reasoned maturation ► *naménsko dvójno zorènje*
 double ridge stage ► *fáza dvójnega róba*
 dough stage ► *voščèna zrélost*
 downburst ► *nevihtni píš*
 downpour ► *nalív*
 downy mildew of grapevine ► *peronóspora vínske títe*
 downy mildew of lettuce ► *solátna plésen*
 downy mildew of onion ► *čebúlna plésen*
 drainage channel ► *odvódni járek*

drainage ditch ► *osuševálni járek*
 drainage filter ► *drenážni fílter*
 drainage hydromodule ► *hídromódul osuševánja*
 drainage line ► *odvódnica*
 drainage pipe ► *drenážna cév*
 drainage system ► *osuševálni systém*
 draining ► *osuševánje*
 drift ► *zanášanje*
 drill coultter ► *sejalni lémež*
 drip irrigation ► *kápljično namákanje*
 dripper ► *kapljáč*
 drive ► *gonílo*
 driven machine ► *gnáni stròj*
 driven shaft ► *gnána gréd*
 drive shaft ► *pogónska gréd*
 driving machine ► *pogónski stròj*
 drizzle ► *pršec*
 drizzling ► *pršènje (3)*
 drop ► *káplja*
 droplet ► *kápljica*
 drought-prone soil ► *súšna tlá*
 drought stress ► *súšni strés*
 drum mower ► *bóbnasta kosilnica*
 drupe ► *košččasti plód*
 drupes ► *košččarji*
 dry-bulb thermometer ► *súhi termométer*
 dry fodder ► *mŕva*
 dry fruit rot ► *trohnènje plóda*
 drying device ► *sušilna napráva*
 drying speed ► *sušilna hitróst*
 dry matter ► *súha snòv*
 dry open land ► *súho odpŕto zemljišče*
 dry pericarp ► *súho oseménje*
 dry pruning ► *zímška réz*
 dry reservoir ► *súhi zadrževálnik*
 dry root rot ► *korenínska trohnôba*
 dry seed ► *súho séme*
 dry soil density ► *gostóta súhih tál*
 dry weight ► *súha mása*
 dustable powder ► *prašivo*
 dust fertiliser ► *prašnato gnojílo*
 dusting ► *zaprševánje*
 dwarf cultivar ► *šíbka sórta*
 dwarf rootstock ► *šíbka podlága*
 dynamic climatology ► *dinámická klimatologíja*
 dynamic meteorology ► *dinámická meteorologíja*
 dystric brown soil ► *dístrična rjava tlá*
 dystric property ► *dístričnost*

E

E

early bearing ► *začetna ródnost*
 early-heading grass ► *zgódnja vrsta tráve*
 early potato ► *zgódnji krompír*
 early-ripening cultivar ► *zgódnja sórta (1, 2)*
 early sowing ► *zgódnja sétev*
 easily soluble fertiliser ► *lahkotópnò gnojílo*
 ecodormancy ► *ekolóško mirovánje*
 ecologically important structural element ► *ekolóško pomébní struktúrni elemént*
 economic damage ► *gospodárska škóda*
 economic damage threshold ► *pràg gospodárske škóde*
 economic size of agricultural holding ► *ekonómška velikóšt kmetíjskega gospodarstva*
 economy of scale ► *ekonomíja obséga*
 ecotoxicity ► *ekotóksičnost*
 ectodormancy ► *prèddormánca*
 ectomycorrhiza ► *éktomikoríza*
 ectoparasite ► *éktoparazít*
 ectoparasitic fungus ► *éktoparazítška glíva*
 EDC ► *motílec endokrínege sistéma*
 edible cultivar ► *jedílna sórta*
 edible maturity ► *užitna zrélost*
 edible plant ► *užitna rastlína*
 EFC ► *efektívna póljška kapacitéta*
 effective cation exchange capacity ► *efektívna katiónska izmenjálna kapacitéta*
 effective field capacity ► *efektívna póljška kapacitéta*
 effective microorganisms ► *efektívni mikro-organízmi*
 effective permeability ► *efektívna prepústnost*
 effective porosity ► *efektívna poróznost*
 effective power ► *délovna móč*
 effective precipitation ► *efektívne padavíne (1, 2)*
 effective price ► *efektívna céna*
 effective temperature ► *efektívna temperatúra*
 effective temperature sum ► *vsóta efektívnih temperatúr*
 efficacy threshold ► *pràg učinkóvosti*
 egg ► *jájcece*
 egg cell ► *jájčna célica*
 eggplant ► *jájčevac*
 E horizon ► *É horizónt*
 Eh value ► *Eh vrédnost*
 einkorn wheat ► *ènozrnica*
 ejector ► *izmetálo*
 elderberry ► *črni bèzeg*

electrical conductivity of water ► *eléktrična prevódnost vóde*
 electric fence ► *eléktroográja*
 electric fence energizer ► *pášni aparát*
 electric thermometer ► *eléktrični termométer*
 electromagnetic method ► *eléktrómagnétna metóda*
 elemental carbon ► *elementárni ogljik*
 elevator ► *elevátor*
 eliminating the overgrowth of agricultural land ► *odprávljanje zaráščanja kmetíjskih zemljíšč*
 elite ► *elíta (1, 2)*
 elite plant ► *odbránka*
 elluvial-illuvial soil ► *eluvialno-iluvialna tlá*
 eluvial horizon ► *É horizónt*
 EM ► *efektívni mikroorganízmi*
 embryo ► *émbrio*
 embryonic stage ► *embrionálni stádij*
 embryo sac ► *embrionálna vréčka*
 emergence ► *vzník*
 emissivity ► *emisívnost*
 emmer wheat ► *dvóznica*
 emulsifiable concentrate ► *koncentrát za emúljizo*
 emulsifier ► *emulgátor*
 emulsion for seed treatment ► *emúljija za tretíranje seména*
 enclosed garden bed ► *zapírta gréda*
 endangered cultivar ► *ogróžena sórta*
 end cap ► *izlívka*
 endive ► *endívija*
 endocarp ► *endokárp*
 endocrine-disrupting chemical ► *motílec endokrínege sistéma*
 endodormancy ► *fiziolóško mirovánje*
 endodrift ► *éndodrift*
 end of flowering ► *kónec cveténja (1, 2)*
 endomycorrhiza ► *éndomikoríza*
 endoparasite ► *éndoparazít*
 endoparasitic fungus ► *éndoparazítška glíva*
 endophytic bacterium ► *endofítna baktèrija*
 endophytic fungus ► *endofítna glíva*
 endosperm ► *endospèrm*
 energy state of soil water ► *energijsko stánje tálne vóde*
 energy value of fodder ► *energijska vrédnost krme*
 ensiling ► *silíranje krme*
 enterobacteria ► *enterobaktèrije*
 entomopathogenic bacterium ► *éntomopatogéna baktèrija*
 entomopathogenic fungus ► *éntomopatogéna glíva*

entomopathogenic nematode ► *éntomopatogéna ogórcica*
 entomophilous plant ► *žužkocvétna rastlína*
 epicotyl ► *epikotíl*
 epigley ► *epiglěj*
 epiphytotics ► *epifitocija*
 equerre ► *kótni válj*
 equipotential line ► *ekvipotenciálna črta*
 equivalent branch ► *enakovrédna věja*
 eradication treatment ► *eradikativno tretíranje*
 erect hair ► *ščetínasta dláčica*
 erineum mite ► *pršica šiškarica*
 erinosis ► *erinóza*
 erodibility ► *erodibilnost*
 erosion channel ► *erozijski járek*
 erosion rill ► *erozijski žlebič*
 erosivity ► *erozivnost*
 Esca ► *káp vínske títe*
 ESFY ► *leptonekróza koščičarjev*
 ESP ► *délež izmenljívega nátrija*
 espalier ► *špalír*
 essential plant nutrient ► *esenciálno rastlínsko hranílo*
 ether extract ► *suróve maščóbe*
 ethylene ► *etilén*
 etiolation ► *etiolácija*
 Euro-Asian grapevine ► *évroatzijska títa*
 European brown rot ► *cvétna gníloba*
 European corn borer ► *korúzna věšča*
 European grape berry moth ► *pásasti grózdni sukáč*
 European grapevine moth ► *krížasti grózdni sukáč*
 European model of agriculture ► *evrópski modél kmetíjstva*
 European stone fruit yellows ► *leptonekróza koščičarjev*
 eutric brown soil ► *évtrična rjáva tlà*
 eutric property ► *évtričnost*
 evaporation ► *izhlapévanje*
 evaporation fog ► *puhtéča mègla*
 evaporation heat ► *izparílna toplóta*
 evaporation rate ► *jákost izhlapévanja*
 evaporimeter ► *evaporiméter*
 evapotranspiration ► *evapotranspirácija*
 evapotranspirometer ► *evapotranspirométer*
 evergreen plant ► *vednozelenà rastlína*
 excavated soil ► *zemljína*
 exchangeable acidity ► *izmenljíva kíslost*
 exchangeable cations ► *izmenljívi katióni*
 exchangeable extraction ► *izmenjálna ekstrákcija*

exchangeable sodium percentage ► *délež izmenljívega nátrija*
 excursion farm ► *izlétniška kmetíja*
 exocarp ► *eksokárp*
 exodrift ► *éksodríft*
 expander ► *ekspánder*
 expeller cake ► *ekspéler*
 experimental field ► *poskúsno pólje*
 experimental plantation ► *poskúsni nasàd*
 export licence ► *izvóžno dovoljénje*
 export refund ► *izvóžno nadomestílo*
 export subsidy ► *izvózna podpóra*
 extender ► *eksténdar*
 extensive grassland management ► *ekstenzívna rába travínja*
 extensive grassland use ► *ekstenzívna rába travínja*
 extensive orchard ► *ekstenzívní sadovnják*
 extensive plantation ► *ekstenzívní nasàd*
 extensive plant production ► *ekstenzívna prideláva*
 extinction coefficient ► *koeficiènt slabítve sévanja*
 extractability ► *ekstrabilnost*
 extreme cold ► *zeló húdi mráz*
 extreme weather event ► *ekstrémni vreménski dogódek*

F

factor income ► *fáktorski dohódek*
 facultative cultivar ► *presévna sórta*
 facultative diapause ► *fakultatívna diapávza*
 FADN ► *FADN*
 Fahrenheit temperature scale ► *Fahrenheitova temperatúrna léstvica*
 fall ► *pádec*
 fallow ► *práha*
 false helleborine ► *béla čmeríka*
 false stalk ► *nèprávo stéblo*
 family farm ► *družínska kmetíja*
 family nucleus ► *jédro družíne*
 fan ► *ventilátor*
 farm ► *kmetíja*
 farm accountancy data network ► *FADN*

F

farm advisory service ► *kmetijska svetoválna služba*
 farm diversification ► *diverzifikácia dejavnosti na kmetiji*
 farm gate price ► *odkúpna cena*
 farm production type ► *produčný typ kmetije*
 farm tourism ► *turizem na kmetiji*
 farm transfer ► *prenos kmetije*
 farm transferee ► *prevzémnik kmetije*
 farm with accommodation ► *kmetija z nastanitvijo*
 farmyard manure ► *hlévkový gnój*
 FD ► *zláta trsna rumenica*
 FDR ► *mérjenje odbôja v frekvénčnem prostôru*
 feathered maiden ► *obráščená sadíka*
 feed ► *krma*
 feed digestibility ► *prebavljivost krme*
 feijoa ► *fedžôja*
 female catkin ► *žensko socvetje*
 female flower ► *ženský cvét (1, 2)*
 female flower cluster ► *žensko socvetje*
 female plant ► *ženská rastlina*
 fennel ► *komárček*
 fertigation ► *fertigácia*
 fertile soil ► *rodovitná tla*
 fertile soil layer ► *rodovitný dël tál*
 fertile spikelet ► *fertilný klásek*
 fertilisation ► *gnojénje, oplodítev*
 fertilisation dose ► *gnojilný odměrek*
 fertilisation efficiency ► *účinkovitost gnojénja*
 fertilisation plan ► *gnojilný načrt*
 fertilisation recommendation ► *priporočeno gnojénje*
 fertilisation value ► *gnojilná vrédnost*
 fertilised flower ► *opložený cvét*
 fertiliser ► *gnojilo*
 fertiliser application rate ► *gnojilný odměrek*
 fertiliser hopper ► *nasípnica*
 fertiliser spreader ► *trosílnik*
 fertility ► *ródnost*
 festulolium ► *festulólium*
 fiber crops ► *predívnicе*
 Fick's first law of diffusion ► *prvý Fickov zákon*
 Fick's second law of diffusion ► *drúgi Fickov zákon*
 field ► *njiva*
 field-air capacity ► *póljská zračná kapaciteta*
 field capacity ► *póljská kapaciteta*
 field crop ► *póljščina*
 field emergence ► *póljský vznik*
 field inspection ► *póljský pregléd*
 field margins ► *ozáre*
 field path ► *póljská pót*
 field scabious ► *njívsko grabljišče*

field trial ► *póljský poskús*
 fig ► *figa*
 filament ► *prášnična nit*
 film water ► *filmská voda*
 finger bar mower ► *prstná strižná kosílnica*
 finger weeder ► *prstní okopálnik*
 firmness ► *trdôta*
 first cut hay ► *senô*
 first-order meteorological station ► *meteorolóška postája 1. réda*
 first rosette leaf ► *srčni list*
 first true leaf ► *prvý právi list*
 fistular leaf ► *cévasti list*
 fitotron ► *fitotrón*
 flame weeder ► *ožígalník*
 flat fan nozzle ► *špránjasta šôba*
 flat training system ► *plošchá gojítvena oblíka*
 Flavescence dorée ► *zláta trsna rumenica*
 flax ► *lán*
 fleshy fruit ► *omesenéli plód*
 fleshy pericarp ► *mesnáto oseménje*
 floating hydroponics ► *plavajúci hidropónski systém*
 floating hydroponic system ► *plavajúci hidropónski systém*
 flood ► *popláva*
 flood irrigation ► *poplávno namákanje*
 floral axis ► *cvetišče*
 Florence fennel ► *koromáč*
 floristic composition ► *florističná sestáva*
 flowable concentrate for seed treatment ► *koncentrírana suspénzija za tretíranje seména*
 flower ► *cvét (1, 2)*
 flower axis ► *cvetišče*
 flower cap ► *cvetná kápica*
 flower drop ► *trébljenje*
 flower induction ► *indúkcia cveténja*
 flowering ► *cveténje*
 flowering intensity estimation ► *cvetní nastávek*
 flower leaf ► *cvetní list*
 flower stem ► *cvetno stéblo*
 flywheel ► *vztrájnik*
 fodder conservation ► *konzervíranje krme*
 fodder quality ► *kakovost krme*
 fog ► *mëgla*
 fogger ► *mëglílnik (1, 2)*
 fogging ► *mëgljénje (1, 2)*
 foil mulch ► *umétna zastírka*
 foliar analysis ► *foliárna analíza*
 foliar feeding ► *lístno gnojénje*
 foliar fertiliser ► *lístno gnojilo*
 foliar fertilising ► *lístno gnojénje*

foliar herbicide ► *listni herbicíd*
 food safety ► *várnost hráne*
 food security ► *prehránska várnost*
 food trap ► *prehránska pást*
 forage catch crop ► *krmni dosévek*
 forage conditioning ► *gnétenje krme*
 forage conservation ► *konzervíranje krme*
 forage crop ► *krmni posevek*
 forage curing ► *sušenje krme*
 forage harvester ► *silážni kombajn*
 forage plant ► *krmna rásstina*
 forage wilting ► *venenje krme*
 forbs ► *zeli*
 forced convection ► *prisilna konvécija*
 foreign cultivar ► *túja sórta*
 forest glade ► *gózdna jása*
 forest grazing ► *gózdna páša*
 forest land ► *gózdno zemljišče*
 forest opening ► *gózdna jása*
 forestry tractor ► *gozdárski tráktor*
 forest soil ► *gózdna tlá*
 forest species ► *gózdna vrsta*
 forest trees plantation ► *plantáža gózdnega drévja*
 formative pruning ► *gojítvena réz*
 four-stroke engine ► *štírtáktni motór*
 four-wheel steering ► *štírikolésno krmíljenje*
 foxy aroma ► *foxy okús*
 fragmentation of agricultural land ► *razdrobljénost kmetíjskih zemljišč*
 free grazing ► *nènadzorována páša*
 free water ► *prósta vóda*
 frequency domain method ► *mérjenje v frekvénčnem prostóru*
 frequency domain reflectometry ► *mérjenje odbója v frekvénčnem prostóru*
 fresh manure ► *svéži gnój*
 fresh soil sample ► *svéži vzorec tál*
 fresh weight ► *svéža mása*
 friction clutch ► *tórna sklópka*
 frigo plant ► *hlajèna sadíka*
 frontal fog ► *frontálna mègla*
 frontal thunderstorm ► *frontálna nevíhta*
 front plough ► *čelni plúg*
 front-wheel steering ► *dvókolésno krmíljenje*
 frost ► *pozéba, slána*
 frost day ► *hládni dán*
 frost-free season ► *obdóbjje brez sláne*
 frost hollow ► *mrázíšče*
 frozen dew ► *zmíznjena rôsa*
 fructose ► *sádni sládkor*
 fruit ► *plód*
 fruit brandy ► *sádno žgánje*

fruit colouration ► *obárvanost plóda*
 fruit cracking ► *pókanje plóda*
 fruit cultivar from the list A ► *seznam Á*
 fruit cultivar from the list B ► *seznam B*
 fruit drop ► *odpádanje plódov, trébljenje*
 fruit durability ► *trpénost plóda*
 fruit fly ► *sádna múha*
 fruitful bud ► *ródno okó*
 fruitful shoot ► *ródna mladíka*
 fruit growing ► *sadjárstvo (1, 2)*
 fruit hairiness ► *dlákavost plóda*
 fruiting branch ► *ródna véja*
 fruiting bud ► *ródni brst*
 fruiting period ► *ródno obdóbjje*
 fruiting phase ► *ródno obdóbjje*
 fruiting plantation ► *ródni nasád*
 fruiting shoot ► *ródni pogánjek*
 fruiting spur ► *májska kítica*
 fruiting tree ► *ródno drevó*
 fruiting vegetables ► *plódovke*
 fruiting volume ► *ródni volúmen*
 fruiting wood ► *ródni lés (1, 2)*
 fruitlet ► *plodič*
 fruit load ► *obložènost drevésa*
 fruit moth ► *zavijáč*
 fruit nursery management ► *sadjársko drevésničarstvo (1, 2)*
 fruit plant ► *sádna rastlína*
 fruits ► *sádje*
 fruit set ► *ovések*
 fruit size ► *velikóšt plóda*
 fruit species ► *sádna vrsta*
 fruit sugar ► *sádni sládkor*
 fruit thinning ► *rédčenje plodičev*
 fruit tree ► *sádno drevó*
 fruit wine ► *sádno víno*
 full fertility ► *pólna ródnost*
 full flowering ► *pólno cvetènje (1, 2)*
 full-time farm ► *čista kmetíja*
 fumigant ► *fumigánt*
 fumigation ► *zaplinjévanje*
 functional female flower ► *funkcionálno žénski cvét*
 functional male flower ► *funkcionálno môški cvét*
 fungal canker ► *glívični rák*
 fungicide ► *fungicíd*
 fungistatic ► *fungistátik*
 fungus ► *glíva*
 funicular capillary water ► *izolírana kapilárna vóda*
 furrow ► *brázda*
 Fusarium foot rot ► *fuzárijska nôžna gníloba*
 fuzzy kiwifruit ► *kívi*

G

gall ► *šiška*
 gall fly ► *hržica*
 gall midge ► *hržica*
 gamete ► *gaméta*
 gamma-ray absorption method ► *metóda vpíjanja gáma žárkov*
 GAP ► *dôbra kmetijska práksa*
 garden ► *vrt*
 garden bed ► *grêda*
 garden crop rotation ► *vrtni kolobár*
 garden cultivar ► *vrtičkarska sôrta*
 garden poppy ► *vrtni mâk*
 garden soil ► *vrtna tlâ*
 garden tractor ► *vrtnárski tráktor*
 garlic ► *čêsen*
 GDC ► *ženévská dvójna zavêsa*
 gene ► *gén*
 gene centre ► *génski céntr*
 general agricultural cooperative ► *splôšna kmetijska zádruga*
 general assembly of cooperative ► *zbôr zádrúžnikov*
 general levelling ► *generálni nivelmán*
 generative bud ► *rôdni brst*
 generative organ ► *generatívni orgán*
 generative phase ► *generatívna fáza*
 generative propagation ► *generatívno rozmnoževánje*
 generative rootstock ► *sejánec*
 genetically modified organism ► *génsko spremenjêni organizem*
 genetic erosion ► *génska erozija*
 Geneva double curtain ► *ženévská dvójna zavêsa*
 genome ► *genóm*
 geochemical soil composition ► *géokémična sestáva tál*
 geographic information system ► *geográfski informacijski systém*
 geographic latitude ► *geográfška širína*
 geographic longitude ► *geográfška dolžina*
 geographic visualisation ► *géovizualizácija*
 geometric altimetry ► *geométrični nivelmán*
 geometric levelling ► *geométrični nivelmán*
 geoprocessing ► *géoprocésiranje*
 geostationary satellite ► *géostacionárni satelit*
 geotropic angle ► *geotrópični kót*
 geovisualisation ► *géovizualizácija*
 germination ► *kalítev*

germination energy ► *energija kalítve*
 germination rate ► *stôpnja kalívosti*
 germination test ► *kalilni tést*
 G horizon ► *G horizónt*
 gibberellin ► *giberelín*
 girdling ► *obrôčkanje (1, 2, 3)*
 GIS ► *geográfski informacijski systém*
 glaciology ► *glaciologija*
 glass greenhouse ► *steklenjâk*
 glasshouse ► *steklenjâk*
 glaze ice ► *žléd*
 gleying ► *oglejevánje*
 gley soil ► *glêjna tlâ*
 global navigation satellite system ► *globálni navigacijski satelitski systém*
 global radiation ► *globálno sévanje*
 global warming ► *globálno segrévanje*
 glume ► *ogrinjálna pléva*
 GMO ► *génsko spremenjêni organizem*
 GNSS ► *globálni navigacijski satelitski systém*
 goblet ► *gím*
 Go horizon ► *Go horizónt*
 goji ► *gódži jágoda*
 goji berry ► *gódži jágoda*
 good agricultural practice ► *dôbra kmetijska práksa*
 good neighbours ► *dôbri sosédje*
 gooseberry ► *kosmúlja*
 Gračanin rain factor ► *Gračáninov padavínski fáktor*
 gradient line ► *pádnica*
 gradual rectangular level tool ► *postópično oróđe*
 grafted nursery plant ► *cépljena sadika*
 grafting ► *cépljenje (1, 2), cépljenje na búdno okó*
 grafting knife ► *cepilni nôž*
 grafting material ► *cepilni materiál*
 grafting shears ► *cepilne škárje*
 grafting wax ► *cepilna smôla*
 graft union ► *cépljeno mésto*
 grain cleaning machine ► *žitni čistilnik*
 grain conveyor ► *transpórter*
 grain legumes ► *strôčnice*
 grain mower ► *žitna kosilnica*
 grain separator ► *žitni čistilnik*
 grain storage bin ► *zalogóvnik*
 graminicide ► *graminiciá*
 granary weevil ► *žitni žúžek*
 grandiflora cultivar ► *velikocvétna sôrta*
 granulated fertiliser ► *granulírano gnojílo*
 granule ► *zrnína*

grape berry ► *grózdna jágoda*
 grape berry skin ► *jágodna kózica*
 grape harvesting ► *trgátev*
 grape phylloxera ► *třtna úš*
 grape picking ► *trgátev*
 grapes ► *grózdje*
 grape seed ► *grózdna pèčka*
 grapevine ► *vínska třta*
 grapevine graft ► *třtna cépljenka*
 grapevine nursery ► *třsnica (1, 2)*
 grapevine nursery management ► *třsničarstvo (1, 2)*
 grapevine powdery mildew ► *oidij vínske třte*
 grapevine sapling ► *třtna sadíka*
 grapevine shoot ► *mladíka*
 grapevine yellows ► *třsná rumeníca*
 graphical unit of agricultural land use ► *gráfična enóta rábe kmetijskega gospodarstva*
 grass-clover mixture ► *trávno-déteľjna mešanica (2)*
 grass-clover seed mixture ► *trávno-déteľjna mešanica (1)*
 grasses ► *tráve*
 grass flowering ► *cveténje tráve*
 grassland ► *travínje*
 grassland area ► *trávniška površina*
 grassland ecosystem ► *trávniški ekosistém*
 grassland forage ► *trávniška křma*
 grassland management ► *trávništvo*
 grassland plant ► *trávniška rastlína*
 grassland rolling ► *váljanje trávne rúše*
 grassland science ► *trávništvo*
 grassland soil ► *trávniška tlá*
 grass leaf ► *líst tráve*
 grass-like plants ► *trávam podobné rastlíne*
 grass mixture ► *trávna mešanica*
 grass phytomer ► *fitoméř tráve*
 grass regrowth ► *regenerácija tráv*
 grass seeder ► *trávniška sejálnica*
 grass sward density ► *gostóta trávne rúše*
 grass sward renovation ► *obnóva trávne rúše*
 grass tillering ► *razráščanje tráve*
 graupel ► *sódra*
 gravel ► *pród*
 gravel sediment ► *pródnati nanòs*
 gravimetric method ► *gravimétrična metóda*
 gravitational flow ► *gravitacíjski odtòk*
 gravitational potential ► *gravitacíjski potenciál*
 gravitational water ► *gravitacíjska vóda*
 gravity drainage ► *gravitacíjsko osuševanje*
 grazing ► *páša*
 grazing and cutting system ► *pášno-kòsna rába*
 grazing animal ► *travojéda žívál*

grazing area ► *pášna površina*
 grazing diary ► *pášni dnévník*
 grazing management ► *vódenje páše*
 grazing period ► *pášna perióda*
 grazing residuals ► *pášni ostánki*
 grazing season ► *pášna sezóna*
 grazing system ► *pášna rába*
 green bud stage ► *zeléni břsti*
 green cutting ► *zeléni potákňjenec*
 green fallow ► *zeléna práha*
 green fodder ► *zeléna křma*
 green fruit ► *mládi plód*
 green grafting ► *zeléno cépljenje*
 greenhouse ► *rastlinják*
 greenhouse effect ► *toplogřédni učínek*
 greenhouse gas ► *toplogřédni plín*
 greenhouse whitefly ► *rastlinjákov ščitkar*
 green manure ► *podorína*
 green maturity ► *zeléna zřelost*
 green pruning ► *polétna rěz (2)*
 grey mould ► *síva plésen*
 Gr horizon ► *Gr horizónt*
 Griffith-Taylor climate diagram ► *Griffith-Taylorjev podnébni diagřám*
 gross average irrigation hydromodule ► *brúto povpréčni hídromódul namákanja*
 gross irrigation norm ► *brúto nórma namákanja*
 gross irrigation requirement ► *brúto obròk namákanja*
 gross working irrigation hydromodule ► *brúto délovni hídromódul namákanja*
 ground fog ► *tálna mègla*
 groundwater ► *podzémna vóda*
 groundworks ► *zémeljska déla*
 growing bench ► *gojítvena míza*
 growing cube ► *gojítvena kócka*
 growing point ► *rástni vršiček*
 growing season ► *rástna dòba (1, 2)*
 growth ► *rást*
 growth acceleration ► *pospeševanje rasti*
 growth conditions ► *rástne rozméře*
 growth potential ► *rástni potenciál*
 guard crop ► *varovální posevek*
 guide wire ► *stránska žica*
 gully erosion ► *grápasta erozija*
 Guyot ► *guyot*
 GY ► *třsná rumeníca*
 gypsum block ► *mávcni blòk*

H

H

hail ► *tóča*
 hairiness ► *dlákavost*
 hairy root ► *lásasta korenína*
 halo blight ► *másna fižólova pégavost*
 halomorphic soil ► *halomórfna tlà (1, 2)*
 hand sowing ► *sétev na široko (2)*
 haploid ► *haploíd*
 haplont host ► *haplóntski gostítej*
 hard bedrock ► *R horizont*
 hardwood cutting ► *lésnati potáknenec*
 hardy kiwi ► *drobnoplódni kivi*
 harmful organism ► *škodljivi organizem*
 harmful organism control ► *zatíranje škodljivih organizmov*
 harrow ► *brána*
 harrowing ► *bránanje*
 harvester ► *žétvenik*
 harvest index ► *žétveni indeks*
 harvest maturity ► *pólna zrélost (1, 2)*
 hascap berry ► *háskap jágoda*
 hasel ► *léska*
 haustorial root ► *sesálna korenína*
 hay crumbs ► *senéni drobir*
 haylage ► *senáza*
 haymaking ► *pripráva sená*
 hayrack ► *kozólec*
 hay rake ► *zgrabljálnik*
 haystack ► *senéna kopíca*
 hay tedder ► *obračálnik*
 hay tedding ► *obračanje krme*
 hazard statement ► *stávek o nevárnosti*
 hazelnut powdery mildew ► *léskova pepélovka*
 head ► *gláva (1, 2)*
 heading ► *klasénje, laténje*
 healthy fruit ► *zdrávi plód*
 heat ► *vročina*
 heat balance ► *toplótna bilánca*
 heat flow ► *toplótni tók*
 heathland ► *resáva*
 heat stress ► *vročínski strés*
 heat wave ► *vročínski vál*
 heavily available water ► *rastlínám težkó dostópna vóda*
 heavy rain ► *mòčni dèž*
 heavy soil ► *téžka tlà*
 hectolitre mass ► *héktolítrska mása*
 hedge bedstraw ► *navádna lákóta*
 hedgerow ► *omèjek*

heliograph ► *heliográf*
 heliophilous plant ► *heliofílna rastlína*
 heliophyte ► *heliofílna rastlína*
 hemimetabolous insect ► *hemimetabólna žuželka*
 hemp ► *konóplja*
 herb ► *zelíšče*
 herbaceous perennial ► *zélната trájnica*
 herbaceous plant ► *zélната rastlína*
 herbage ► *zelinje*
 herbage growth rate ► *priràst zelinja*
 herbicide ► *herbicíd*
 herbicide strip ► *herbicídni pás*
 hermaphroditic flower ► *dvóspólni cvét*
 heterotroph ► *heterotróf*
 hexaploid ► *heksaploíd*
 H horizon ► *H horizont*
 hidrology ► *hidrológija*
 highbush blueberry ► *amèriška borovnica*
 high cut ► *visòka réz*
 higher quality ► *višja kakòvost*
 high-level clouds ► *visòki obláki*
 highly acidic soil ► *močno kísła tlà*
 highly saline soil ► *močno slána tlà*
 high-training system ► *visòka gojítvena oblíka*
 high-trunk tree ► *visokodèbelno drevó (1, 2)*
 high tunnel ► *visòki tunél*
 high-water reservoir ► *visokovódni zadrževálnik*
 hipogley ► *hipoglèj*
 histic horizon ► *H horizont*
 historical costing ► *obračúnska kalkulácija*
 histosol ► *šótna tlà*
 hitch pin ► *čèp*
 HLM ► *héktolítrska mása*
 hoar ► *srèž*
 hoarfrost ► *ívje*
 hoe crop ► *okopavína*
 hoeing ► *okopávanje*
 hoeing machine ► *okopálnik*
 hoeing weed ► *okopavínski plevél*
 holder of agricultural holding ► *nosílec kmetíjskega gospodarstva*
 hollow cone nozzle ► *vrtínčna šóba*
 holometabolous insect ► *holometabólna žuželka*
 homogamous flowering ► *homogámno cveténje*
 homogeneity ► *homogénost*
 homogeneous atmosphere ► *homogéna atmosfèra*
 homogeneous soil ► *homogéna tlà*
 homogenised soil sample ► *homogenizírani vzórec tál*
 honeyberry ► *háskap jágoda*
 honeydew ► *medéna ròsa*
 honey plant ► *medovíta rastlína*

hop ► *hmelj*
 hop downy mildew ► *hméljeva peronóspora*
 hop field ► *hmeljšče*
 hop garden ► *hmeljšče*
 hop growing ► *hmeljárstvo*
 hop production ► *hmeljárstvo*
 hop trellis ► *hméljska žičnica*
 horizontal angle ► *horizontálni kót*
 horizontal axis ► *vodorávna nit*
 horizontal measurement ► *horizontálna izméra*
 horizontal resistance ► *horizontálna odpornost*
 horizontal rod ► *rezálka*
 horizontal tie ► *vodorávna vez*
 hormone-type herbicide ► *hormónski herbicíd*
 horn manure ► *gnój iz róga*
 horn silica ► *krèmen iz róga*
 horseradish ► *hrèn*
 horsetail preparation ► *préslični preparát*
 horticultural plant ► *hortikultúrna rastlina*
 horticultural tractor ► *vrtnárski tráktor*
 horticulture ► *hortikultúra*
 hose-reel irrigation machine ► *bóbnasti namakálnik*
 host ► *gostitelj*
 hotbed ► *tòpla grèda*
 hot day ► *vróči dán*
 hot pepper ► *feferón*
 H-statement ► *stávek o nevárnosti*
 hulled grain ► *plevének*
 human capital ► *človéški kapitál*
 humectant ► *humektánt*
 humid climate ► *vlázno podnébje*
 humification ► *humifikácija*
 humosodic horizon ► *Bh horizont*
 humus ► *húmus*
 humus accumulative soil ► *húmusno-akumulatívna tlà*
 humus balance ► *húmusna bilánca*
 humus soil layer ► *humózni slòj tál*
 husked grain ► *plevének*
 hybrid ► *krízanec*
 hybrid grapevine ► *samoródnica*
 hybrid seed ► *hibridno séme*
 hydrant ► *hidránt*
 hydraulic conductivity ► *hidrávlična prevódnost tál*
 hydraulic gradient ► *hidrávlični pádec (1, 2)*
 hydraulic hitch control ► *regulácijska hidrávlika*
 hydraulic position control ► *pozícijska hidrávlika*
 hydraulic soil property ► *hidrávlična lastnóst tál*
 hydraulic steering ► *hidrávlično krmíljenje*
 hydrodynamic clutch ► *hidrodinámična sklópka*
 hydrological drought ► *hidrolóška súša*
 hydrolytic acidity ► *hidrolítska kíslost*

hydromeliorated soil ► *hidromeliórirana tlà*
 hydromelioration ► *hidromelióracija*
 hydromelioration channel ► *hidromelióracijski járek*
 hydromorphic soil ► *hidromórfna tlà (1, 2)*
 hydrophilic plant ► *hidrofilna rastlina*
 hydrophyte ► *hidrofilna rastlina*
 hydroponics ► *hidropónsko gojènje*
 hydrosphere ► *hidrosfèra*
 hygograph ► *higrográf*
 hygrophyte ► *higrofilna rastlina*
 hygrophytic plant ► *higrofilna rastlina*
 hygroscopic coefficient ► *higroskópski koeficiènt*
 hygroscopic moisture ► *higroskópska vlága*
 hygroscopic water ► *higroskópska vòda*
 hypanthium ► *oplódje*
 hyperaccumulator ► *hiperakumulátor*
 hyperparasite ► *hiperparazit*
 hyperplasia ► *hiperplazija*
 hypertrophy ► *hipertrofija*
 hypocotyl ► *hipokotíl*
 hypoplasia ► *hipoplazija*
 hysometry ► *hipsometrija*

I

ice crystal ► *ledéni kristál*
 ice fog ► *ledéna mègla*
 ice pellets ► *zmrznjeni dèž*
 ice point ► *ledišče*
 icing ► *zaledenítev*
 icing day ► *ledéni dán*
 illuvial horizon ► *iluviálni horizont*
 imago ► *imágo*
 immature fruit ► *nèdodoréli plód*
 import duty ► *uvózna dájátev*
 income ► *dohódek (1, 2)*
 income source ► *dohodkóvni vír*
 income support ► *dohodkóvna podpóra*
 incompatibility gene ► *sterilitétni gén*
 incompatibility group ► *sterilitétna skupína*
 incompatible cultivar ► *inkompatibilna sórta (1, 2)*
 incomplete flower ► *nèpòpòlni cvèt*
 indehiscent fruit ► *zaprti plód*

indeterminate cultivar ► *nèdeterminántna sórta*
 indexing ► *indeksíranje*
 index of maturity ► *indeks zrélosti (1, 2)*
 indicator plant ► *indikátorska rastlina (1, 2)*
 indirect control ► *posredno zatíranje*
 induced resistance ► *inducírana odpórnost*
 industrial crop ► *industrijska rastlina*
 industrial cultivar ► *industrijska sórta*
 inert substrate ► *inèrtni substrát*
 infected root ► *okúžena korenína (1, 2)*
 infection ► *okúžba*
 infection court ► *vdórno mésto*
 infective stage ► *infektívni stádij*
 infectivity ► *infektivnost*
 inferior ovary ► *podrásla plódnica*
 infertile wood ► *nèródni lés (1, 2)*
 infiltration ► *infiltrácija*
 infiltration capacity ► *kapacitèta infiltrácije*
 infiltration coefficient ► *koeficiènt infiltrácije*
 infiltrometer ► *infiltrómèter*
 inflorescence ► *socvétje*
 inflorescence primordia ► *kábernik*
 infrared radiation ► *infrardèce sévanje*
 inhalation insecticide ► *dihálni insekticíd*
 injection nozzle ► *injéktorska šóba*
 injury ► *poškódba*
 inoculation ► *inokulácija*
 inoculative biological control ► *inokulatívno biótièno várstvo rastlín*
 inoculative release ► *inokulatívno biótièno várstvo rastlín*
 inoculum ► *inókulum*
 inorganic fertiliser ► *minerálno gnojílo*
 inorganic plant protection product ► *anorgánsko fitofarmacévtsko srédstvo*
 insecticide ► *insekticíd*
 intake drum ► *dovajálni bóben*
 integrated plant production ► *integrírana prideláva*
 integrated plant protection ► *integrírano várstvo rastlín*
 intensive fertilisation ► *intenzívno gnojènje*
 intensive grassland management ► *intenzívna rába travínja*
 intensive grassland use ► *intenzívna rába travínja*
 intensive orchard ► *intenzívni sadovnják*
 intensive plantation ► *intenzívni nasád*
 intensive plant production ► *intenzívna prideláva*
 intensive training system ► *intenzívna gojitvena oblíka*

intercellular space ► *medcélični pròstor*
 interception ► *intercèpcija*
 intercrop ► *sòsévek*
 intercropping ► *zdrúžena sétev*
 inter-incompatible cultivar ► *intersterilna sórta*
 interior stem ► *vretèno*
 intermediate crop ► *vmésni posévek*
 intermediate ovary ► *obrásla plódnica*
 internal combustion engine ► *motór z nótranjim zgorévanjem*
 internal drainage ► *nótranja drenáža tál*
 internal quality ► *nótranja kakóvost*
 internode ► *člének, internódij*
 interpolation ► *interpolácija*
 interrill erosion ► *medžlebíèna erozija*
 inter-row distance ► *medvrstna razdálja*
 inter-row space ► *medvrstni pròstor*
 interspecific competition ► *medvrstna kompetícija*
 interspecific cultivar ► *interspecifièna sórta*
 interstitial velocity ► *pórna hitróst*
 interstock ► *posredoválka*
 intervention price ► *intervéncijska céna*
 intervention purchase ► *intervéncijski odkúp*
 inter-vine distance ► *medtrítna razdálja*
 intra-row distance ► *vrstna razdálja*
 intraspecific competition ► *znótrajvrstna kompetícija*
 intraspecific cultivar ► *intraspecifièna sórta*
 introduced species ► *tujeródna vrsta*
 introduction ► *introdukcija*
 introduction plantation ► *introdukcijski nasád*
 inundative biological control ► *preplávno biótièno várstvo rastlín*
 inundative release ► *preplávno biótièno várstvo rastlín*
 invasive alien species ► *invazívna tujeródna vrsta*
 in vitro plant ► *tkívno vzgojèna rastlina*
 IPP ► *integrírano várstvo rastlín*
 irisation ► *irizácija*
 irrigation ► *namákanje*
 irrigation cannon ► *vódni tòp*
 irrigation duration ► *trájanje namákanja*
 irrigation efficiency ► *učinkovitost namákanja*
 irrigation interval ► *túrnus namákanja*
 irrigation line ► *namakálna línija*
 irrigation norm ► *nórma namákanja*
 irrigation parameter ► *parámeter namákanja*
 irrigation ratio ► *obròk namákanja*
 irrigation schedule ► *úrník namákanja*
 irrigation system ► *namakálni sistém*
 irrigation uniformity ► *homogénost namákanja*

isobar ► *izobára*
 isohyet ► *izohiéta*
 isohypse ► *izohípsa*
 isoneph ► *izonéfa*
 isophene ► *izoféna*
 isotherm ► *izotérma*
 isothermal atmosphere ► *izotérmna atmosfêra*
 Italian ryegrass ► *mnogocvétna ljúljka*
 Ivanov's humidity coefficient ► *koeficiènt vlážnosti Ivánova*

J

Japanese medlar ► *japónska néšplja*
 job costing ► *analítična kalkulácija*
 joint demand ► *skúpno povpraševanje*
 joint product calculation ► *kalkulácija z ekvivalentnimi števili*
 joint purchase ► *skúpni nakúp*
 joint selling ► *skúpna prodája*
 joint supply ► *skúpna ponúdba*
 jostaberry ► *jósta*
 jujube ► *žízola*
 june drop ► *júnijsko trébljenje*
 juvenile period ► *mladóstno obdóbjje*
 juvenile phase ► *mladóstno obdóbjje*
 juvenile tree ► *mládo drevó*

K

Karavanke foehn ► *karavánški fén*
 Karst meadow ► *kráški trávník*
 Karst pasture ► *kráški pášnik*
 katabatic wind ► *górník*
 keelback slugs ► *slínarji*

Kelvin temperature scale ► *Kélvínova temperatúrna léstvica*
 Kerner's index ► *Kérnerjev kazálník*
 Khorasan wheat ► *khórasan pšenica*
 kiwi ► *kívi*
 kiwiberry ► *drobnoplódni kívi*
 knife coulter ► *nôžasto črtálo*
 knip tree ► *kníp sadíka*
 kohlrabi ► *nadzémna kolerábica*
 Kopecky cylinder ► *Kopeckýjev cílinder*
 Köppen climate classification ► *Köppnova klasifikácija podnébjja*

L

laboratory experiment ► *laboratórijski poskús*
 laboratory trial ► *laboratórijski poskús*
 labour force ► *délovna síla*
 lachrymation ► *solzénje*
 lactic acid fermentation ► *mléčnokislínska fermentácija*
 lactic acid of silage ► *mléčna kislína siláže*
 LAG ► *lokálna akcijska skupína*
 LAI ► *índeks lístne površine*
 laminar flow ► *laminárni tók*
 land cadastre ► *zemljiški katáster*
 land consolidation ► *komasácija*
 land cover ► *pokróvnost tál*
 land degradation ► *degradácija zemljišča*
 land elevation ► *nadvíšanje zemljišča*
 land grading for drainage ► *bavlítranje*
 landmark ► *mejník*
 land perimeter ► *obség zemljišča*
 land plot ► *zemljiška parcéla*
 land plot boundary ► *méja parcéle*
 land plot number ► *parcélna števílka*
 land rating ► *bonitéta zemljišča*
 land recultivation ► *rekultivácija zemljišča*
 land register ► *zemljiška knjíga*
 Landsberger mixture ► *grašljínka*
 landside ► *pláz*
 landside heel ► *pêta*
 landslide material ► *zemljína*
 land tenure structure ► *poséstna struktúra*

J K L

land use ► *rába zemljíšč*
 Lang rule ► *Lángovo pravílo*
 Lang's rain factor ► *Lángov padavínski fáktor*
 large-flower cultivar ► *velikocvétna sórta*
 large-fruit cultivar ► *debeloplódna sórta*
 larvae ► *ličínka*
 larvicide ► *larvicíd*
 late-heading grass ► *pózna vrsta tráve*
 latent bud ► *spéči bršt*
 latent heat ► *latétna toplóta*
 lateral ► *laterál (1, 2)*
 lateral-bearing cultivar ► *laterálno ródna sórta*
 lateral bud ► *létno okó, stránski bršt (1)*
 lateral leaf nervure ► *stránska lístna žíla*
 lateral lobe ► *stránska křpa*
 lateral root ► *stránska korenína*
 lateral shoot ► *stránski pogánjek*
 lateral sinus ► *stránski sínus*
 lateral water flow ► *laterálno gřbanje vóde*
 late-ripening cultivar ► *pózna sórta (1, 2)*
 late sowing ► *pózna sétev*
 lawn ► *tráta*
 layer ► *gróbanica*
 LCP ► *lentokapilárna tóčka*
 leached soil ► *izprána tlá*
 leaching ► *izpírhanje*
 leader ► *vodíteljica*
 leaf aphid ► *lístna úš*
 leaf area index ► *índeks lístne površine*
 leaf area meter ► *merílnik lístne površine*
 leaf armpit ► *lístna pázduha*
 leaf base ► *lístno dnó*
 leaf blade ► *lístna plóškev*
 leaf bud ► *lístni bršt*
 leaf celery ► *lístna zřelena*
 leaf collar ► *lístno dnó*
 leaf cutting ► *lístni potáknjenec*
 leaf energy balance ► *energíjska bilánca lísta*
 leafing ► *olísthanje*
 leaf margin ► *lístni rób*
 leaf miner ► *lístni zavrtáč*
 leaf scar ► *lístna brazgotína*
 leaf sheath ► *lístna nôžnica*
 leaf sinus ► *lístni sínus*
 leaf spot disease ► *lístna pégavost*
 leaf tearing ► *obtrgovánje lístov*
 leaf wetness duration ► *trájanje omóčenosti lísta*
 leafy kale ► *lístnati óhrov*
 leafy vegetables ► *solátnice*
 lean-to greenhouse ► *énostrěšni rastlinják*
 leek ► *pòr*
 legumes ► *metúljnice*

lemma ► *króvna pléva*
 lens ► *léča*
 lenticel ► *lenticéla*
 lento-capillary point ► *lentokapilárna tóčka*
 less aromatic cultivar ► *mánj aromátična sórta*
 less desirable forbs ► *mánj koristne zelí*
 lettuce ► *soláta*
 level ► *nivelír*
 levelling ► *nivelmán*
 levelling plank ► *ravnálna děska*
 levelling rod ► *nivelmánska láta*
 ley ► *koševína*
 liana ► *lijána*
 LIDAR ► *LÍDAR*
 lift arm ► *potěžnica*
 lifted fog ► *dvígnjena męgla*
 lifting force ► *dvížna síla*
 lightning ► *stréla*
 light rain ► *ráhli děž*
 light soil ► *láhka tlá*
 light trap ► *svetlóbna pást*
 lignification ► *olesenítev*
 lignified shoot ► *olesenéli pogánjek*
 lignified wood ► *olesenéli les*
 limacide ► *limacíd*
 lime fertiliser ► *apnéno gnojílo*
 liming value ► *apnílna vrédnost*
 limited liability ► *omejěno jámstvo*
 limit value ► *mějna vrédnost*
 line ► *línija*
 line levelling ► *línijski nivelmán*
 linseed ► *lán*
 liquid fertiliser ► *tekóče gnojílo*
 liquid manure ► *gnójnica*
 liquid thermometer ► *tekočinski termométer*
 list of fruit cultivars ► *sádni izbòr*
 list of grapevine cultivars ► *třsni izbòr*
 lithological discontinuity ► *kamnínska nězvéznost*
 litter ► *stělja*
 litter meadow ► *stěljnik*
 litter-raking forest ► *stěljnik*
 living mulch ► *žíva zastírka*
 load weight ► *obremenílna mása*
 loam ► *řlovica*
 loamy soil ► *řlovnata tlá*
 lobe ► *křpa*
 lobed leaf ► *deljěni líst*
 local action group ► *lokálna akcijska skupína*
 local climate ► *lokálno podněbje*
 local cultivar ► *lokálna sórta*
 local production ► *lokálna prideláva*
 local thunderstorm ► *krajěvna nevíhta*

local wine ► *deželno víno*
 lodging ► *poléganje*
 LOI ► *žairoizgúba*
 long cane ► *dôlgi lés*
 long-day plant ► *dolgodnévnica*
 long fruiting shoot ► *ródna šiba*
 longitudinal profile ► *vzdôlžni profil*
 longitudinal spreading of fertiliser ► *vzdôlžni raztròs gnojíla*
 long-night plant ► *kratkodnévnica*
 long pruning ► *dôlga réz*
 long-range weather forecast ► *dolgoróčna vreménska napôved*
 long shoot ► *dôlgi pogánjek*
 long-term annual average ► *dolgolétno povpréčje*
 long-wave radiation ► *dolgovalôvno sévanje*
 loose smut of barley ► *ječménova gôla snét*
 loose soil ► *sípka tlà*
 loquat ► *japónska nêšplja*
 loss on ignition ► *žairoizgúba*
 lovage ► *lúštrek*
 low cut ► *nízka réz*
 low-level clouds ► *nízki obláki*
 low-training system ► *nízka gojítvena oblíka*
 low-trunk tree ► *nizkodêbelno drevó (1, 2)*
 low tunnel ► *nízki tunél*
 lucerne ► *lucèrna*
 LWD ► *trájanje omóčenosti lísta*
 lysimeter ► *liziméter*

M

maceration ► *macerácija (1, 2)*
 machine cooperative ► *strôjna zadruga*
 machine grafting ► *strôjno cépljenje*
 machine planting ► *strôjno sajénje*
 machinery circle ► *strôjni króžek*
 macroclimatology ► *mákklimatologíja*
 macrofauna ► *mákkrofávna*
 macrometeorology ► *mákkrometeorologíja*
 macronutrient ► *mákkrohranílo*
 macropore ► *mákkropóra*
 maggot ► *žérka*
 main crop ► *glávni posévek*

main cultivar ► *vodílna sórta*
 main host ► *glávni gostíteľ*
 mainly cloudy ► *pretéžno obláčno*
 main root ► *glávna korenína*
 main shoot ► *glávni pogánjek*
 maintenance selection ► *vzdrževálna selékcija*
 main wire ► *osnovna žica*
 maize ► *korúza*
 major element ► *glávni element*
 major nutrient ► *mákkrohranílo*
 male catkin ► *môško socvétje*
 male flower ► *môški cvét (1, 2)*
 male flower cluster ► *môško socvétje*
 male plant ► *môška rastlína*
 managed grassland ► *gojêno travínje*
 managing committee of cooperative ► *uprávni odbòr zadruga*
 Manning's roughness coefficient ► *Manningov koeficiènt hrápavosti*
 manual grafting ► *rôčno cépljenje*
 manual planting ► *rôčno sajénje*
 manure ► *gnój*
 manure storage ► *gnojíšče*
 mapping ► *kartíranje*
 maritime air mass ► *môrska zráčna mása*
 maritime climate ► *oceánsko podnébje*
 maritime polar air mass ► *môrska polárna zráčna mása*
 maritime tropical air mass ► *môrska trópska zráčna mása*
 marjoram ► *majarón*
 marketable cultivar ► *tržna sórta*
 marketable production ► *tržna prideláva*
 marketable yield ► *tržni pridélek*
 market information system ► *tržnoinformácijski systém*
 market price protection ► *tržnocenovna zaščíta*
 marking planting position ► *kolíčenje nasáda*
 marking planting site ► *kolíčenje nasáda*
 marmorated stink bug ► *marmorírana smrdljívka*
 marsh horsetail ► *močvírska prêslica*
 marshland soil ► *zamočvírjena tlà*
 marsh meadow ► *barjánski trávník*
 mass efficiency ► *másna storílnost*
 mass percentage of soil water ► *másni odstótek vòde*
 mass rearing ► *namnoževánje*
 master farm ► *mójstrska kmetíja*
 master horizon ► *glávni horizónt*
 mat-forming growth ► *blázínasta razrást*
 mating disruption ► *mótenje párlenja*

M

matured farm-yard manure ► *uležáni hlévski gnój*
 mature fruit ► *dozoréli plód*
 mature soil ► *dôbro razvíta tlà*
 maximum allowed concentration ► *nàjvéčja dovóljena koncentracija*
 maximum residue level ► *mějna vrédnost ostánkov*
 maximum thermometer ► *maksimální termométer*
 meadow ► *trávník*
 meadow buttercup ► *ripěča zlatica*
 meadow clary ► *trávníška kadúlja*
 meadow fescue ► *trávníška bílnica*
 meadow foxtail ► *trávníški lisíčji řep*
 meadow orchard ► *ekstenzívni sadovnják*
 meadow sage ► *trávníška kadúlja*
 mean daily temperature ► *povpréčna dnévna temperatúra*
 mean global temperature ► *povpréčna globálna temperatúra*
 mean monthly temperature ► *povpréčna měséčna temperatúra*
 measuring tape ► *mérski trák*
 mechanical blossom thinning ► *strójno rédčenje*
 mechanical pre-pruning ► *strójna přèdréz*
 mechanical seeder ► *mehánska sejálnica*
 mechanical steering ► *mehánsko krmíljenje*
 medical plant ► *zdravílna rastlína*
 Mediterranean climate ► *sredozémsko podnébje*
 medium-heavy soil ► *srédnje težka tlà*
 medium-height training system ► *srédnje visóka gojítvena oblíka*
 medium-late ripening cultivar ► *srédnje pözna sórta (1, 2)*
 medium-level clouds ► *srédnje visóki obláki*
 medium-range weather forecast ► *srednjeróčna vreménska napóved*
 medlar ► *něšplja*
 megafauna ► *mégafávna*
 meliorated soil ► *meliorirana tlà*
 melioration ► *melioracija*
 meliorative fertilisation ► *melioratívno gnojènje*
 meliorative plant ► *melioratívna rastlína*
 melissa ► *melisa*
 melon ► *melóna*
 melting ► *taljènje*
 melting heat ► *talílna toplóta*
 melting point ► *talíšče*
 meltwater ► *snežníca*
 member's share ► *článski dělež*
 meristem ► *meristém*
 meristematic propagation ► *meristémsko rozmnoževánje*

meslin ► *sóržica*
 mesocarp ► *mezokárp*
 mesoclimatology ► *mézoklimatologija*
 mesofauna ► *mézofávna*
 mesometeorology ► *mézometeorologija*
 mesophyll ► *lístna sredica*
 mesophyte ► *mezofilna rastlína*
 mesosphere ► *mezosfèra*
 metabolite ► *presnóvek*
 metal mobile form ► *mobílna oblíka kovíne*
 meteoric water ► *padavínska vóda*
 meteorological archive ► *meteorolóški arhív*
 meteorological autumn ► *meteorolóška jesén*
 meteorological data ► *meteorolóški podátek*
 meteorological drought ► *meteorolóška súša*
 meteorological instrument ► *meteorolóški instrument*
 meteorological measurement ► *meteorolóška merítev*
 meteorological nomogram ► *meteorolóški nomogram*
 meteorological observation ► *meteorolóško opazovánje*
 meteorological radar ► *meteorolóški rádar*
 meteorological satellite ► *meteorolóški satelít*
 meteorological spring ► *meteorolóška pomlád*
 meteorological station ► *meteorolóška postája*
 meteorological summer ► *meteorolóško polétje*
 meteorological variable ► *meteorolóška spremenljívka*
 meteorological winter ► *meteorolóška zíma*
 meteorology ► *meteorologija*
 metering device ► *odjemálna napráva*
 method Korostel ► *Korostélova metóda*
 microbial biomass ► *mikróbna biómása*
 microbial soil analysis ► *mikrobiolóška analíza tál*
 microclimatic conditions ► *mikroklimátske rozmére*
 microclimatology ► *mikroklimatologija*
 microfauna ► *mikrofávna*
 microgranule ► *mikrogranulát*
 microirrigation ► *namákanje z mikrorazpršílci*
 micrometeorology ► *mikrometeorologija*
 micronutrient ► *mikrohranílo*
 micropore ► *mikropóra*
 micropropagation ► *mikrorazmnoževánje*
 middle cut ► *srédnja réz*
 midrib ► *glávna lístna žíla*
 migratory species ► *migracjíska vřsta*
 mild Mediterranean climate ► *omíljeno sredozémsko podnébje*

milk stage ▶ *mléčna zrellost*
 mineral fertiliser ▶ *minerálne gnojilo*
 mineral fertiliser spreader ▶ *metálni trosilník*
 mineral horizon ▶ *minerálny horizont*
 mineralisation ▶ *mineralizácia*
 mineralogical soil analysis ▶ *minerálna analýza tál*
 mineral soil ▶ *minerálna tla*
 mineral soil composition ▶ *minerálna sestáva tál*
 mineral soil layer ▶ *minerálny dël tál*
 minimum thermometer ▶ *minimálny termométer*
 minimum tillage ▶ *minimálna obdeláva tál*
 mint ▶ *méta*
 mist blower ▶ *pršilník (1, 2)*
 misting ▶ *pršenje (1, 2)*
 mixed bud ▶ *měšani bŕst*
 mixed crop ▶ *měšani posevek*
 mixed fertiliser ▶ *měšano gnojilo*
 mixed intercropping ▶ *měšana zdrúžena sétev*
 mixed pruning ▶ *měšana rěz*
 mixed stocking ▶ *měšana páša*
 mixing tube ▶ *mešáló*
 mixture for bare-root plant ▶ *kálež*
 mobilized metal ▶ *mobilizirana kovína*
 model cost calculation ▶ *modélna kalkulácia*
 moderate climate of hilly region ▶ *zmérno podnébje hribovitéga svetá*
 moderate cloudy ▶ *zmérno obláčno*
 moderate cold ▶ *zmérni mráz*
 moderately acidic soil ▶ *zmérno kislá tla*
 moderately alkaline soil ▶ *zmérno alkálna tla*
 modified leaf ▶ *preobráženi list*
 modified pyramidal form ▶ *izbóľšana piramidálna oblika*
 modified release of PPP ▶ *nadzorováno spróšcanje FFS*
 modified shoot ▶ *metamorfózirani pogánjek*
 mole drain ▶ *kŕtica*
 mole drainage ▶ *krtična drenáža*
 moling ▶ *krtičenje*
 mollic horizon ▶ *Amo horizont*
 monococum spelt ▶ *ěnozŕnica*
 monoculture ▶ *mónokultúra*
 monoecious flower ▶ *ěnospólni cvět*
 monoecious plant ▶ *ěnodómna rastlína*
 monolith lysimeter ▶ *monolíttni liziméter*
 monophagous pest ▶ *monofágtni škodlivěc*
 monopodial growth ▶ *monopódijska razrást*
 mono-species grazing ▶ *ěnovŕstna páša*
 mono-species stocking ▶ *ěnovŕstna páša*
 monoterpene ▶ *mónoterpén*
 morphological development ▶ *morfolóžski razvòj*
 morphological selectivity ▶ *morfolóžska selektívtnost*

morphological soil property ▶ *morfolóžka lastnosť tál*
 mosses ▶ *mahòvi*
 mostly clear ▶ *pretěžno jásno*
 mother grapevine ▶ *mátična tŕta*
 mother plant ▶ *mátična rastlína*
 motocultivator ▶ *motórtni prekopálnik*
 motor cultivator ▶ *motórtni prekopálnik*
 mouldboard ▶ *plúžna dëska*
 mouldboard plough ▶ *lémežni plúg*
 mound layering ▶ *grebeničenje*
 mountain ▶ *planína*
 mountain climate ▶ *gòrsko podnébje*
 mountain farming ▶ *plánšarstvo*
 mountain pasture ▶ *planínski pášnik*
 mountain tractor ▶ *gòrski tráktor*
 mounted agricultural machine ▶ *nóšeni kmetijski stròj*
 mouse-ear stage ▶ *míšje uhó*
 moving average ▶ *drsěče povprěče*
 mower ▶ *kosilnica*
 mower conditioner ▶ *gnetilník*
 mowing ▶ *kóšnja*
 MRL ▶ *mějna vrédnost ostánkov*
 muggy weather ▶ *sparína*
 mulberry ▶ *múrvá*
 mulch ▶ *zastírka*
 mulching ▶ *zastíranje*
 mulching mower ▶ *zastírálna kosilnica*
 mulch mowing ▶ *múľčenje*
 multiannual plant ▶ *věčlétnica*
 multi-cell thunderstorm ▶ *věččélična nevíhta*
 multi-cut meadow ▶ *věčkòsni trávník*
 multifunctional agriculture ▶ *věčnaměnsko kmetijstvo*
 multi-furrow plough ▶ *věčbrázdni plúg*
 multi-plate friction clutch ▶ *věčplóžčna tórna sklópka*
 multiple-flower bud ▶ *věčcvětni bŕst*
 multiple fruit ▶ *soplódjje*
 multiple-seed fruit ▶ *věčseměnski plód*
 multiple-shaft transmission ▶ *stópenjski menjálnik*
 multiresistance ▶ *mnogotěra odpórnost*
 multi-sowing ▶ *sétev v kúpčke*
 multi-species grazing ▶ *měšana páša*
 mummified fruit ▶ *mumificirani plód*
 must ▶ *mòšt*
 mustard ▶ *gorjúšica*
 mycorrhiza ▶ *mikoríza*
 mycosis ▶ *mikóza*
 mycotoxin ▶ *mikotoksín*

N

narrow crop rotation ► *ózki kolobár*
 narrow-leaf plantain ► *ozkolístni trpôtec*
 narrow-leaf weed ► *ozkolístni plevél*
 narrow-track tractor ► *ozkokolotéčni tráktor*
 nashi ► *náši*
 national action plan ► *nacionálni akcijski prográm*
 national coordinate system ► *držávni koordinátni systém*
 national list of cultivars ► *sórtna lista*
 national topographic map ► *držávna topográfška kárta*
 natural convection ► *narávna konvékcia*
 natural grassland ► *narávno travínje*
 natural plant protection product ► *narávno fito-farmacévtsko srédstvo*
 natural pyramidal form ► *narávna piramidálna oblíka*
 nectarine ► *nektarína*
 negative mass selection ► *négativna mnóžična selékcia*
 negative temperature ► *négativna temperatúra*
 NEL ► *néto energíja za laktácijo*
 nematicide ► *nematocíd*
 nematodes ► *ogórcice*
 neonicotinoid ► *klónonikotinilni príprávek*
 nephoscope ► *nefoskôp*
 net average irrigation hydromodule ► *néto povpréčni hídromódul namákanja*
 net cylinder ► *mréžasti kolút*
 net energy for lactation ► *néto energíja za laktácijo*
 net irrigation norm ► *néto nórna namákanja*
 net irrigation requirement ► *néto obròk namákanja*
 net radiation ► *seválna bilánca*
 net working irrigation hydromodule ► *néto délovni hídromódul namákanja*
 neutralising value ► *nevtralizacíjska vrédnost*
 neutral soil ► *nevtrálna tlà*
 neutron probe ► *nevtrónska sonda*
 neutron-scattering method ► *nevtrónska metóda*
 new snow ► *novozapádlí snég*
 New Zealand spinach ► *novozelándska špináča*
 NFT system ► *NFT systém*
 nimbostratus ► *nimbostrátus*
 nitrate directive ► *nitrátna direktíva*
 nitrogen fertiliser ► *dušíkovo gnojílo*
 nitrogen-free extract ► *brezdušíčni izvléček*
 nitrogen remobilisation ► *remobilizácia dušíka*

nitrophilous plant ► *nitrofilna rastlína*
 nitrophyte ► *nitrofilna rastlína*
 NK fertiliser ► *NK gnojílo*
 node ► *medčlének, nódijs*
 non-aromatic cultivar ► *nevtrálna sórta*
 non-astringent cultivar ► *trdóuzítna sórta*
 non-beneficial crops ► *nèugodílke*
 non-calcareous soil ► *nèkarbonátna tlà*
 non-calibrated seed ► *nèkalibrírano séme*
 non-carbonate soil ► *nèkarbonátna tlà*
 non-cohesive soil ► *sípka tlà*
 non-cultivated plant ► *samonikla rastlína*
 non-dormant bud ► *búдно oko*
 non-fertile land ► *nèplóдно zemljišče*
 non-fertile soil layer ► *nèrodovítni děl tál*
 non-fruiting shoot ► *nèródni pogánjek*
 non-homogeneous soil ► *nèhomogéna tlà*
 non-injured fruit ► *zdrávi plód*
 non-ionic wetting agent ► *nèiónsko omočiló*
 non-marketable yield ► *nètřžni pridélek*
 non-polluted soil ► *nèonesnážena tlà*
 non-production function of agriculture ► *nèproizvódna fúnkcija kmetřtřstva*
 non-selective herbicide ► *nèselektivni herbicíd*
 non-target organism ► *nècíljni organizem*
 non-viable pollen ► *nèkalívni pèlod*
 non-viable seed ► *nèkalívno séme*
 North American grapevine ► *sévernoamèriška tríta*
 northeast wind ► *sévetrovzhódnik*
 northern corn leaf blight ► *korúzna prógavost*
 northern highbush blueberry ► *amèriška borovnica*
 northern wind ► *sévernik*
 notching ► *zarezovánje (1, 2)*
 no-tilling ► *nèposrédna sétev*
 nowcasting ► *zdájšnja vreménska napóved*
 nozzle ► *šóba*
 NP fertiliser ► *NP gnojílo*
 NPK fertiliser ► *NPK gnojílo*
 nursery bed ► *sétvena pósteljska*
 nursery plant ► *sadika*
 nut ► *lupínasti plód*
 nut fruits ► *lupínasto sádje*
 nut plants ► *lupínarji*
 nutrient cycling ► *króženje hraníl*
 nutrient film technique system ► *NFT systém*
 nutrient mobilisation ► *mobilizácia hraníl*
 nutrient outflow ► *iztòk hraníl*
 nutrient solution ► *hranílna raztopína*
 nutrient uptake ► *odvzèm hraníl*
 nutrient use efficiency ► *izkorístek hraníla*
 nuts ► *lupínasto sádje*
 nut weevil ► *léšnikar*

O

Oa horizon ► *Oh horizont*
oak bark preparation ► *preparát iz hrástovega lúbja*
oat ► *ôves*
objective weather forecast ► *objektivna vreménska napôved*
obligatory diapause ► *obvézna diapávza*
ochric horizon ► *Aoh horizont*
odometer ► *odométer*
Oe horizon ► *Of horizont*
official certification service ► *slúžba za urádnó potrjevánje*
O horizon ► *Ó horizont*
oil dispersion ► *óljna dispêrziya*
oil pumpkin ► *óljna búča*
oilseed cakes ► *óljne pogáče*
oilseed meals ► *óljne tropíne*
oilseed rape ► *óljna ógrščica*
oilseeds ► *óljnice*
old cultivar ► *stára sórta*
older wood ► *vèčlétni lés*
old fruiting wood ► *zverízeni ródní lés*
old Slovene crop rotation ► *stároslovénski kolobár*
Ol horizon ► *Ol horizont*
oligophagous pest ► *oligofágni škodljívec*
olive ► *óljka*
olive fruit fly ► *óljčna múha*
olive grove ► *óljčnik*
olive growing ► *óljkarstvo (1, 2)*
olive leaf spot ► *pávje okó*
ombrograph ► *ombrográf*
ombrometer ► *ombrométer*
one-bud spur ► *čèp*
one-cut meadow ► *ènokòsni trávník*
one-flower bud ► *ènocvétni bríst*
one-way plough ► *ènosmétni plúg*
one-year-old wood ► *ènolétni lés*
onion ► *čebúla*
onion fly ► *čebúlna múha*
onion set ► *čebúlček*
onion thrips ► *tobákov résar*
ontogenetic development ► *ontogénétski razvòj*
open drainage system ► *odprti osuševálni sistém*
open hydroponics ► *odprti hidropónski sistém*
open hydroponic system ► *odprti hidropónski sistém*
open land ► *odprto zemljíšče*
open terrace ► *odprta terása*

open vase ► *kótel*
optimal fertilisation ► *optimálno gnojénje*
orchard ► *sadovnják*
orchard and vineyard tractor ► *ozkokolotéčni tráktor*
orchardgrass ► *navádna pásja tráva*
oregano ► *origáno*
organic carbon ► *orgánski ogljik*
organic crop rotation ► *ekolóski kolobár*
organic farming ► *ekolósko kmetíjstvo*
organic feed ► *ekolóška krma*
organic fertiliser ► *orgánsko gnojílo*
organic fodder ► *ekolóška krma*
organic horizon ► *orgánski horizont*
organic litter horizon ► *Ol horizont*
organic-mineral fertiliser ► *orgánsko-minerálno gnojílo*
organic-mineral soil ► *orgánsko-minerálna tlá*
organic mulch ► *narávna zastírka*
organic plant production ► *ekolóška prideláva*
organic plant protection ► *ekolóško várstvo rastlín*
organic plant protection product ► *orgánsko fitofarmacévtsko srédstvo*
organic seed ► *ekolóško séme*
organic soil ► *orgánska tlá*
organic soil amendment ► *orgánski izboljševálec tál*
organogenesis ► *organogénéza*
organoleptic characteristic ► *senzórična lastnóst*
Oriental wheat ► *khórasan pšenica*
ornamental plant ► *okráсна rastlína*
ornamental vine ► *okráсна trta*
orographic cloud ► *orográfski oblák*
orographic precipitation ► *orográfске padavíne*
orographic thunderstorm ► *orográfсka nevíhta*
orthogonal method ► *ortogonálna metóda*
orthophoto ► *órtofóto*
orthotropic shoot ► *ortotrópni pogánjek*
osier withy ► *béka*
osmotic potential ► *osmótski potenciál*
other agricultural lands ► *ostála kmetíjska zemljíšča*
other non-agricultural lands ► *ostála nèkmetíjska zemljíšča*
other permanent plantations ► *ostáli trájni nasádi*
outlet drum ► *odvajálni bóben*
outwintering ► *prezimovánje na pròstem*
ovary ► *plódnica*
oven-dried soil sample ► *absolútno súhi vzórec tál*
over colour ► *kròvna bárava*
overfertilisation ► *prekomérno gnojénje*
overland flow ► *zlívna vóda*
overseeding ► *dosejavánje*

O

ovicide ► *ovicíd*
 oviposition ► *ovipozícija*
 ovule ► *seménska zasnôva*
 ovum ► *jájčna célica*
 owlet moth ► *sôvka*
 ox-eye daisy ► *navádna ivánjščica*
 oxidation-reduction potential ► *rédioks potenciál*
 oxidative biodegradation ► *bióoksidatívna razgrádnja*
 oxidised horizon ► *Go horizont*

P

paddock ► *čredínka*
 palea ► *prèdpléva*
 paleosol ► *páleotlà*
 paleosol ► *páleotlà*
 palmately lobed leaf ► *dlánasto deljëni list*
 palmette training system ► *palméta*
 panicle ► *lát*
 paradorancy ► *prèddormánca*
 paraffined graft ► *parafinírana cépljenka*
 paraffining ► *parafiníránje*
 parasite ► *zajedávec*
 parasitic disease ► *zajedávská bolézen*
 parasitic fungus ► *zajedávská glíva*
 parasitoid ► *parazitoíd*
 parasitoid wasp ► *zajedávská ôsica*
 parasitosis ► *zajedávská bolézen*
 parenchyma ► *osnôvno tkívo*
 parenchymatic cell ► *parenhímska célica*
 parent material ► *mátična podlága*
 parent plant ► *stárševska rastlína*
 parent rock ► *mátična kamnína*
 parent vineyard ► *mátični vinógrad*
 parity income ► *paritétni dohódek*
 parsley ► *peteršilj*
 parsnip ► *pastínák*
 parthenocarpic cultivar ► *partenokárpna sórta*
 parthenocarpic fruit ► *partenokárpni plód*
 parthenocarp ► *partenokarpíja*
 parthenogenesis ► *partenogénéza*
 partial diapause ► *parciálna diapávza*
 particle size analysis ► *mehánska analíza tál*

partly clear ► *délno jáсно*
 partly cloudy ► *délno obláčno*
 part-time farm ► *měšana kmetíja*
 pasture ► *pášnik*
 pasture capacity ► *storilnost pášnika*
 pastureland ► *pášnik*
 pasture science ► *pášništvo*
 pasture soil ► *pášniška tlà*
 pasture topping ► *čistílina kôšnja*
 pathogen ► *patogén*
 PAW ► *rastlínám dostôpna vóda*
 pawpaw ► *asimína*
 payment right ► *plačílina pravíca*
 PDO ► *zaščítена oznáčba porèkla*
 pea ► *gràh*
 peach ► *bréskev*
 peach leaf curl ► *bréskova kódravost*
 peanut ► *arašíd*
 pear ► *hrúška*
 peat soil ► *šôtna tlà*
 pedicel ► *pècelj (1, 3)*
 pedogenic carbonates ► *pedogéni karbonáti*
 pedogenic factor ► *tlotvórni dejávník*
 pedogenic process ► *tlotvórni procès*
 pedogenic property ► *tlotvórna lastnóst*
 pedology ► *pedologíja*
 pedon ► *pedón*
 pedotransfer function ► *pretvórbena fúnkcija tál*
 peduncle ► *grózdni pècelj*
 peduncle flower ► *pecljáti cvèt*
 peeled seed ► *obrušeno sème*
 pendulum spreader ► *nihájni trosílNIK*
 penetrant ► *penetránt*
 penetrometer ► *penetrométer*
 Penman method ► *Penmanova metóda*
 Penman-Monteith method ► *Penman-Monteithova metóda*
 pepper ► *páprika*
 perennial plant ► *trájnica*
 perennial ryegrass ► *trpézna ljúljka*
 perennial wall-rocket ► *tankolistni dvórédec*
 perennial weed ► *trájni plevél*
 perennial wood ► *vèčlétni lés*
 pergola ► *navadni látNIK*
 perianth ► *cvètno odeválo*
 pericarp ► *oseménje*
 perimeter method ► *obódna metóda*
 periphysis ► *perifíza*
 permaculture principle ► *permakultúrno načélo*
 permanent crops on arable land ► *trájne rastlíne na njívski površini*
 permanent electric fence ► *stálna eléktrográjja*

permanent grassland ► *trájno travínje*
 permanent green cover ► *trájna ozelenítev*
 permanently protected agricultural land ► *trájno varovano kmetijsko zemljišče*
 permanent pest ► *stálni škodljivec*
 permanent plantation ► *trájni nasad*
 permanent tissue ► *trájno tkívo*
 permeable soil ► *prepústna tlà*
 permitted cultivar ► *dovóljena sórta*
 persimmon ► *káki*
 pest ► *škodljivec*
 pesticide ► *pesticíd*
 pest risk ► *škodljivost*
 pest risk assessment ► *océna škodljivosti*
 petal ► *vénčni list*
 petiolar sinus ► *péceljni sinus*
 petiole ► *pécelj (2)*
 petrol engine ► *bencínski motór*
 PGI ► *zaščítana geográfška oznáča*
 phacelia ► *facélija*
 phenogram ► *fenográf*
 phenolic maturity ► *fenólna zrélost*
 phenological calendar ► *fenolóški koledár*
 phenological phase ► *fenofáza*
 phenological station ► *fenolóška postája*
 phenological variable ► *fenolóška spremenljivka*
 phenology ► *fenologíja*
 phenophase ► *fenofáza*
 pheromone ► *feromón*
 pheromone capsule ► *feromónska kápsula*
 pheromone dispenser ► *feromónski dispénzer*
 pheromone gland ► *feromónska žléza*
 pheromone trap ► *feromónska pást*
 phloem ► *floém*
 phosphatic fertiliser ► *fosfátno gnojilo*
 photoperiodism ► *fotoperiodízem*
 photoreaction ► *fotoreákcia*
 physical capital ► *fizíčni kapitál*
 physical control ► *fizikálno zatíranje*
 physical meteorology ► *fizikálna meteorologíja*
 physical soil analysis ► *fizikálna analíza tál*
 physical soil property ► *fizikálna lastnóšt tál*
 physical weathering ► *fizikálno preperévanje*
 physiological age ► *fiziolóška stárost*
 physiological disorder ► *fiziolóška môtinja*
 physiological dormancy ► *fiziolóško mirovánje*
 physiologically acidic fertiliser ► *fiziolóško kíslo gnojilo*
 physiological maturity ► *fiziolóška zrélost*
 physiological selectivity ► *fiziolóška selektívnost*
 physiopathy ► *fiziolóška môtinja*
 phytoclimatology ► *fitoklimatologíja*

phytoextraction ► *fitoekstrákcia*
 phytohormone ► *rastlínski hormón*
 phytomedicine ► *fitomedicína*
 phytopathogenic bacterium ► *fitopatogéna baktéria*
 phytopathogenic fungus ► *fitopatogéna glíva*
 phytopharmacy ► *fitofarmacíja*
 phytophenology ► *fitofenologíja*
 phytoplasma disease ► *fitoplazmátska bolézen*
 phytoplasmosis ► *fitoplazmátska bolézen*
 phytoremediation ► *fitoremediácija*
 phytosanitary measure ► *fitosanitárni ukrép*
 phytosanitary regulation ► *fitosanitárni predpís*
 phytostabilisation ► *fitostabilizácija*
 phytotoxicity ► *fitotóksičnost*
 picking ► *obíranje*
 pick-up device ► *pobirálna napráva*
 pick-up reel ► *motovílo*
 piezometer ► *piezométer*
 pinching out ► *pincíranje*
 pink bud stage ► *rdéči brsti*
 pinnately lobed leaf ► *pérnato deljèni list*
 pip ► *pèka*
 pistil ► *pestič*
 pistillate flower ► *žènski cvét*
 piston engine ► *bátmi motór*
 PK fertiliser ► *PK gnojilo*
 plagiotropic shoot ► *plagiotrópni pogánjek*
 planimeter ► *planiméter*
 planimetrics ► *planimetríranje*
 planned calculation ► *plánska kalkulácija*
 planned land use ► *naménska rába zemljišč*
 plant ► *rastlína*
 plantation ► *nasad*
 plant available water ► *rastlínám dostòpna vòda*
 plant-based insecticide ► *rastlínski insekticíd*
 plant breeding ► *žlahtnjènje rastlín*
 plant cell ► *rastlínska célica*
 plant cell wall ► *rastlínska célična sténa*
 plant coefficient ► *koeficiènt rastlíne*
 plant condition ► *kondícija rastlíne*
 plant cover ► *prekrívka*
 plant covering ► *nèposrédno prekrívanje*
 plant disease ► *rastlínska bolézen*
 planter ► *sadílnik*
 plant functional group ► *funkcionálna skupína*
 plant functional type ► *funkcionálna skupína*
 plant gene bank ► *rastlínska génska bánka*
 plant genetic resource ► *rastlínski génski vír*
 plant growth inhibitor ► *inhibítór rastí*
 plant growth promoter ► *stimulátór rastí*
 plant growth regulator ► *rástmi regulátor*

plant hormone ► *rastlinski hormón*
 plant hygiene ► *rastlinska higijena*
 planting ► *sajenje*
 planting along contour lines ► *sajenje po plástnicah*
 planting area ► *gojítveni prôstor*
 planting density ► *gostôta sajènja*
 planting depth ► *globína sajènja*
 planting distance ► *sadílna razdálja*
 planting hole ► *sadílna jáma*
 planting machine ► *sadílni strôj*
 planting material ► *sadílni materiál*
 planting of cuttings ► *potikanje*
 planting probe ► *sadílna sonda*
 planting reel ► *sadílni kolút*
 planting site ► *sadílno mésto*
 plant nutrient ► *rastlinsko hranílo*
 plant passport ► *rastlinski pótni líst*
 plant production ► *prideláva*
 plant protection product ► *fitofarmacévtsko srédstvo*
 plant protection product for non-professional use ► *FFS za nêpoklíčno rábo*
 plant protection product for professional use ► *FFS za poklíčno rábo*
 plant protection product residues ► *ostánki fitofarmacévtskih srédstev*
 plant protection science ► *fitomedicína*
 plant sap ► *rastlinski sók*
 plant species ► *rastlinska vrsta*
 plant thinning ► *razsájanje*
 plant tissue culture ► *rastlinska tkívna kultúra*
 plant transplanting ► *presájanje*
 plant unavailable water ► *rastlínam nêdostôpna vôda*
 plant water deficit ► *vôdni primanjkljáj*
 plant water requirements ► *potrébe po vòdi*
 plastic greenhouse ► *plastenják*
 plastochron ► *plastohrón*
 plough ► *plúg*
 plough body ► *plúžno teló*
 plough chisel ► *plúžni rahljálnik*
 plough frame ► *okvír plúga*
 plough head ► *plúžna gláva*
 ploughing ► *oránje*
 ploughing depth ► *globína oránja*
 plough layer ► *orníca*
 plow ► *plúg*
 plowing ► *oránje*
 plow layer ► *orníca*
 plug tray ► *gojítvena plôšča*
 plum ► *slíva*
 plumule ► *plúmula*
 pneumatic seeder ► *pnevmátska sejálnica*

pneumatic spreader ► *pnevmátski trosílnik*
 PO ► *organizácija proizvajálcev*
 pod ► *strôk*
 podsolisation ► *opodzoljevanje*
 podzol ► *podzól*
 point ► *tóčka*
 point source pollution ► *točkôvno onesnáženje*
 poisonous forbs ► *strupéne zelí*
 polar air mass ► *polárna zráčna mása*
 polar climate ► *polárno podnébje*
 polar coordinate system ► *polárni koordinátni systém*
 polar method ► *polárna metóda*
 polar orbital satellite ► *polárnoorbitálno satelit*
 pollen ► *pêlod*
 pollen grain ► *pelódno zrnó*
 pollen sac ► *pelódna vréčka*
 pollen tube ► *pelódni mešiček*
 pollinating cultivar ► *oprašéválna sôrta*
 pollination ► *oprašítev*
 polluted soil ► *onesnážena tlà*
 pollution ► *onesnáženje*
 polygon ► *poligón*
 polyline ► *polilínija*
 polyoculture ► *pólikultúra*
 polyphagous pest ► *polifágni škodljívec*
 polyvoltine life cycle ► *pólivoltílni življènski króg*
 pome ► *pečkáti plód*
 pome fruits ► *pečkáto sádje*
 pomegranate ► *granátno jábolko*
 pomes ► *pečkárji*
 pomology ► *pomologija*
 poor soil ► *siromášna tlà*
 porous plate method ► *metóda porózne plôšče*
 positional selectivity ► *pozícijska selektívnost*
 positive mass selection ► *póзитivna mnóžična selékcija*
 positive pressure potential ► *póзитivni tláčni potenciál*
 post-application drift ► *póstaplíkácijski dríft*
 potassium fertiliser ► *kálijevo gnojílo*
 potato ► *krompír*
 potato blight ► *krompírjeva plésen*
 potato cyst nematodes ► *krompírjeve ogórcice*
 potato digger ► *izkopálnik*
 potato haulm ► *krompírjevka*
 potato planter ► *sadílnik krompírja*
 potato virus Y ► *vírus Y krompírja*
 potential acidity ► *potenciálna kúslost*
 potential evaporation ► *potenciálno izhlápévanje*
 potential evapotranspiration ► *potenciálna evapotranspirácija*

potential production of grass sward ► *potenciálna produktivnosť trávne rúše*
 potential soil water repellency ► *potenciálna vodoodbojnosť tál*
 powder snow ► *pršič*
 powdery mildew ► *pepélasta plésen*
 power take-off ► *priključna gréd*
 PPP ► *fitofarmaceutvsko sredstvo*
 PPP formulation ► *formulácia FFS*
 PRA ► *océna škodljivosti*
 pre-basic seed ► *predosnovno seme*
 precautionary statement ► *prevídnostni stávek*
 precipitation ► *padavine*
 precipitation event ► *padavínski dogódek*
 precipitation falling from clouds ► *padavine slábega vreména*
 precipitation fog ► *pršéca męgla*
 precipitation forming in place ► *padavine lépega vreména*
 precipitation maximum ► *padavínski máksimum*
 precipitation minimum ► *padavínski mínimum*
 precipitation regime ► *padavínski režím*
 precipitation station ► *padavínska postája*
 precipitation surplus ► *presézek padavín*
 precision agriculture ► *precízno kmetíjstvo*
 pre-clonal selection ► *predklónska selékcija*
 pre-crop ► *predposévek*
 predator ► *plenilec*
 preferential flow ► *preferénčni tók*
 premature ripening ► *prisilno zorénje*
 preovigenic species ► *preovigéna vrsta*
 pre-pruning ► *predréz*
 pre-sowing cultivator ► *predsétvenik*
 pre-sowing tillage ► *dopolnilna obdeláva tál*
 pre-sprouting ► *nakaljevánje gomólja*
 pressure compensating dripper ► *kompenzacijski kapljáč*
 pressure plate method ► *metóda tláčne plóšče*
 preventive treatment ► *preventívno tretíranje*
 price support ► *cenóvna podpóra*
 primary branch ► *vęja 1. réda*
 primary bud ► *glávni brst*
 primary endosperm ► *primárni endospęrm*
 primary growth ► *primárna rásť*
 primary host ► *glávni gostítelj*
 primary irrigation pipe ► *glávni cevovód*
 primary meristem ► *primárni meristéum*
 primary mineral ► *primárni minerál*
 primary pest ► *primárni škodljívec*
 primary root ► *glávna korenína*
 primary tillage ► *osnovna obdeláva tál*
 primary yield ► *primárni pridélek*

prismatic roller ► *prizmátični váľjar*
 process costing ► *zbírna kalkulácia*
 processing activity ► *predeloválna dejávnosť*
 producer group ► *skupína proizvajálcev*
 producer nominal protection coefficient ► *koeficiént nominálne zaščíte proizvajálcev*
 producer organisation ► *organizácia proizvajálcev*
 product ► *proizvód*
 production asset ► *proizvódno sredstvo*
 production cooperative ► *proizvódna zádruga*
 production factor ► *proizvódni dejávník*
 production function of agriculture ► *proizvódna fúnkcija kmetíjstva*
 production of grass sward ► *produktivnosť trávne rúše*
 production orientation ► *proizvódna usmerítev*
 production plan ► *načrt proizvodnje*
 production plantation ► *proizvódni nasád*
 production potential of agricultural land ► *pridelovální potenciál kmetíjskega zemljíšča*
 production potential of farm ► *proizvódni potenciál kmetije*
 productive seed ► *trgovsko seme*
 professional farmer ► *poklíčni kmęť*
 propagation ► *razmnoževánje*
 propagation material ► *razmnoževální materiál*
 prop root ► *opórna korenína*
 proso millet ► *prosó*
 protandry ► *protandrija*
 protected agricultural product ► *zaščítteni kmetíjski proizvód*
 protected appellation of origin ► *zaščítteno geográfsko poréklo*
 protected area ► *zavarováno obmóčje*
 protected cultivar ► *zavarována sórta*
 protected designation of origin ► *zaščíttena oznáčba porékla*
 protected geographical indication ► *zaščíttena geográfcka oznáčba*
 protected place ► *zavarováni próstor*
 protogyny ► *protoginija*
 proximate analysis of foods ► *weendska analíza*
 pruning ► *réz (1, 2)*
 pruning saw ► *sadjárska žága*
 pseudocereal ► *nęprávo žíto*
 pseudogley ► *psęvdoglęj*
 pseudogleying ► *psęvdoooglejevánje*
 P-statement ► *prevídnostni stávek*
 psychrometer ► *psihrómęter*
 psychrometric equation ► *psihrómętrska enáčba*
 PTF ► *pretvórbena fúnkcija tál*

PTO ► *priključna gréd*
 pulling agricultural machine ► *vléčeni kmetíjski stròj*
 pulling power ► *vléčna móč*
 pulp ► *mesó (1, 2)*
 pump ► *érpálka*
 pumpkin ► *búča*
 pupa ► *búba*
 purchase price ► *nabávna céna*
 pure crop ► *čísti posévek*
 pure-line cultivar ► *línijska sórta*
 PVY ► *vírus Y krompírja*
 pyramidal form ► *piramidálna oblíka*

Q

quality class ► *kakóvostni rázred*
 quality fruit ► *kakóvostni plód*
 quality scheme ► *shéma kakóvosti*
 quality wine ► *kakóvostno víno*
 quarantine crop succession ► *karanténska preména*
 quarantine disease ► *karanténska bolézen*
 quarantine pest ► *karanténski škodljívec*
 quarantine weed ► *karanténski plevél*
 quince ► *kútina*
 quinoa ► *kvinója*

Q R

R

rachis ► *klásno vretèno, socvétna ós*
 radiant flux ► *sevální tók*
 radiation balance ► *seválna bilánca*
 radiation fog ► *radiácijska mègla*
 radiation frost ► *radiácijska pozéba*
 radicchio ► *radìč*

radicchio forcing process ► *síljenje radìča*
 radicle ► *radíkula*
 radiosonde ► *rádiósóna*
 rain ► *dèž*
 rainbow ► *mávrica*
 rain factor ► *padavínski fáktor*
 rainfall interception ► *prestrézanje padavín*
 raised garden bed ► *visóka grèda*
 ranker ► *ránker*
 raspberry ► *malína*
 raspberry beetle ► *malínar*
 rating point ► *bonitétna tóčka*
 rational method ► *raciónálna metóda*
 Ravaz index ► *índeks Ravaz*
 RAW ► *rastlínam lahkó dostópna vóda*
 RDP ► *prográm razvója podežélja*
 readily available water ► *rastlínam lahkó dostópna vóda*
 real estate ► *nèpremičnína*
 real evaporation ► *dejánsko izhlapévanje*
 real evapotranspiration ► *dejánska evapotranspirácija*
 rearing chamber ► *gojítvena kómora*
 rear-wheel steering ► *štírikolésno krmiljenje*
 receptacle ► *cvetíšče*
 reciprocating engine ► *bátni motór*
 recognised geographical indication ► *priznána geográfjska oznáka*
 recognised traditional denomination ► *priznáno tradiciónálno poimenovávanje*
 recommended cultivar ► *priporočèna sórta*
 record of actual land use ► *evidénca dejánske rábe zemljišč*
 rectangular coordinate system ► *pravokótni koordinátni sistém*
 recultivated soil ► *rekultivírana tlà*
 red clover ► *črna dételja*
 red currant ► *rdéči ríbez*
 reddish-brown soil ► *rdéčerjáva tlà*
 red fescue ► *rdéča bilnica*
 redistribution of water in soil ► *prerazporèjanje vóde v tléh*
 redistributive payment ► *prerazporeditveno plačilo*
 redox potential ► *redóks potenciál*
 red radish ► *mésečna rédkvica*
 reductive horizon ► *Gr horizont*
 re-entry period ► *délovna karénca*
 reference evapotranspiration ► *referénčna evapotranspirácija*
 reference soil group ► *referénčna tálna skupína*
 reference soil sample ► *referénčni vzórec tál*
 reference year ► *referénčno léto*

reflected irradiance ► *odbíto sévanje*
 reflection ► *odbòj*
 refractometer ► *refraktométer*
 regeneration ► *regenerácija*
 regenerative agriculture ► *obnovitveno kmetijstvo*
 regional climatology ► *regionálna klimatologija*
 register of agricultural holdings ► *regíster kmetijskih gospodarstev*
 register of spatial units ► *regíster prostórskih enót*
 regosol ► *regosól*
 regrafting ► *precépljenje (1, 2)*
 regulator ► *regulátor*
 rejuvenation ► *pomlajevánje (1, 2)*
 relative air humidity ► *relatívna zráčna vláznost*
 relay intercropping ► *izménična sétev*
 relict soil ► *relíktna tlá*
 remote sensing ► *daljínsko zaznávanje*
 rendzina ► *rendzína*
 renewal ► *pomlajevánje (1, 2)*
 Ren's crop rotation ► *rénski kolobár*
 repellent ► *odvračálo*
 repellent crop ► *odvračálni posevek*
 replaced soil ► *zaménjana tlá*
 replanted soil ► *utrújena tlá*
 replanting ► *podsjájanje*
 reproduction material ► *reprodukcijski materiál*
 reproductive growth of grass ► *generatívna rást tráve*
 reproductive organ ► *generatívni orgán*
 reproductive tiller ► *generatívni trávni pogánjek*
 residual effect ► *reziduální učínek*
 resistance ► *odpórnost*
 resistant cultivar ► *odpórna sórta (1, 2)*
 rest period ► *pášni premòr*
 retting ► *gódenje*
 return flowering ► *povrátno cveténje*
 return period ► *povrátna dôba*
 reversible plough ► *obračálni plúg*
 revised universal soil loss equation ► *revidítrana univerzálna enáčba izgúbe tál*
 RGI ► *priznána geográfška oznáka*
 rhizome ► *rizóm*
 rhizosphere ► *rizosféra*
 R horizon ► *R horizónt*
 rhubarb ► *rabárbara*
 ribwort plantain ► *ozkolístni trpótec*
 rice ► *ríž*
 Richard's equation ► *Richardova enáčba*
 ricinus ► *klóščevec*
 ridge ► *grebén, léha*
 ridger ► *osipálník*
 ridging ► *osipávánje*

riding tractor ► *jahálni tráktor*
 rigid tine ► *tóga nogáča*
 rill erosion ► *žlebična erozija*
 ringing ► *obróčkanje (1, 2, 3)*
 ring roller ► *obróčasti váljar*
 ripening ► *zorénje tráve*
 ripening phase ► *fáza dozorévánja (1, 2, 3)*
 rocket ► *rúkvica*
 rodenticide ► *rodenticíd*
 roller ► *váljar*
 rolling harrow ► *kotálna brána*
 Roman fennel ► *koromáč*
 root ► *korenína*
 root abundance ► *prekorenínjenost tál*
 root aphid ► *korenínska úš*
 root apical meristem ► *korenínski vršiček*
 root ball ► *korenínska grúda*
 root crown ► *korenínski vrát*
 root cutting ► *korenínski potáknenec*
 root hair ► *korenínski lásek*
 rooting ► *korenínjenje*
 rooting in carton boxes ► *kartonáža*
 root-knot nematodes ► *ogóřice korenínskíh plevél*
 root nodule ► *korenínski nódul*
 root-propagated weed ► *korenínski plevél*
 rootstock ► *podlága (1, 2, 3)*
 rootstock cane ► *kljúč podláge*
 rootstock nursery ► *matičnják*
 rootstock vine ► *korenják*
 root sucker ► *korenínski izrástek*
 root system ► *korenínski systém*
 root trunk ► *korenínsko déblo*
 root vegetables ► *korénovke*
 rosemary ► *róžmarín*
 rosette growth ► *rozétasta rást*
 rotary cultivator ► *vrtávkasti kultivátor*
 rotary harrow ► *vrtávkasta brána*
 rotary mower ► *rotacijška kosilnica*
 rotational grazing ► *čredínska páša*
 rotation angle ► *zasúčni kót*
 rotation cycle ► *pášni obhòd*
 rotocultivator ► *vrtávkasti kultivátor*
 rototiller ► *prekopálník*
 roughage ► *voluminózna krma*
 rough hawkbit ► *navádni otávčič*
 rough hawksbeard ► *dvólétní dímek*
 roundback slugs ► *lázarji*
 rounding of agricultural land ► *arondácija kmetijskih zemljíšč*
 round training system ► *okrógla gojítvena oblíka*
 rowan ► *jerebika*
 row cleaner ► *odgrebálo*

row intercropping ► *vrstna združena sétev*
 row seeding ► *preslédna sétev*
 Royat cordon ► *royat*
 ruderal weed ► *ruđerální plevél*
 runner ► *prítlika*
 rural development policy ► *polítika razvôja podežélja*
 rural development programme ► *program razvôja podežélja*
 rushes ► *lóčkovke*
 RUSLE ► *revidírana univerzálna enáčba izgúbe tál*
 rutabaga ► *kolerába*
 rye ► *fž*

S

saddle grafting ► *sedlánje*
 saddle tractor ► *sistémski tráktor*
 safener ► *varoválo*
 sage ► *žájbelj*
 saline-sodic soil ► *slána nátrijeva tlà*
 saline soil ► *slána tlà*
 salinity ► *slánost*
 sampling depth ► *globína vzórčenja*
 sampling point ► *odvzémno mésto*
 sampling site ► *vzórčno mésto*
 sand ► *pések*
 sandy sediment ► *peščéni nanòs*
 sanitary quality ► *zdrávtvena kakòvost*
 sanitary selection ► *zdrávtvena selékcija*
 saprophyte ► *sapofít*
 SAR ► *kolíčník adsorbíranega nátrija*
 saturated flow ► *nasíčení tók*
 saturated hydraulic conductivity ► *nasíčena hidrávlična prevódnost*
 saturated paste extract ► *nasíčení tálni ekstrákt*
 saturated soil ► *nasíčena tlà*
 saturated soil sample ► *nasíčení vzórec tál*
 saturated soil water content ► *pólna vòdna kapacitéta*
 saturated vapour pressure ► *nasíčení páрни tlák*
 saturated zone ► *obmòčje nasíčenja (1, 2)*
 savings and loan cooperative ► *hranílnò-kreditna zádruga*

savoy cabbage ► *glávnati óhrovť*
 scab ► *škrúp*
 scaffold branch ► *ogròdna vèja*
 scale ► *merílo*
 scale insect ► *kápar*
 scarification ► *skarifikácija*
 scarp ► *brežína*
 scattering ► *sípanje*
 schisandra ► *šísándra*
 scion ► *žláhtni dél*
 scionwood ► *cepič (1, 2, 3)*
 screw conveyor ► *pólžasti transpórter*
 scutching ► *otépanje*
 sea breeze ► *maestrál*
 sea buckthorn ► *rakítovec*
 sea kale ► *krámbe*
 seasonal dynamics ► *sezónska dinámika*
 seasonal polymorphism ► *sezónski polimorfizem*
 seasonal production of grass sward ► *sezónska rást trávne rúše*
 secondary branch ► *vèja 2. réda*
 secondary bud ► *stránski brst (2)*
 secondary carbonates ► *pedogéni karbonáti*
 secondary endosperm ► *sekundárni endospèrm*
 secondary growth ► *sekundárna rást*
 secondary irrigation pipe ► *razvòdni cevovòd*
 secondary meristem ► *sekundárni meristémi*
 secondary mineral ► *sekundárni minerál*
 secondary pest ► *sekundárni škodljívec (1, 2)*
 secondary root ► *sekundárna korenína*
 secondary yield ► *stránski pridélek*
 second cut hay ► *otáva*
 sedges ► *ostríčekve*
 sedimentation method ► *sedimentácijska metóda*
 seed ► *séme*
 seed cleaning ► *číščenje semén*
 seed coat ► *seménska lupína*
 seedcorn maggot ► *fižólòva múha*
 seed crop ► *seménski posevek*
 seed dormancy ► *mirovánje seména*
 seeder ► *sejálnica*
 seed hopper ► *nasípnica*
 seeding ► *sétev*
 seeding element ► *sejálni elemènt*
 seeding furrow ► *sétevna brázda*
 seeding unit ► *sejálni sklòp*
 seed inoculation ► *inokulácija seména*
 seedling ► *sejánček*
 seedling container ► *gojítveni lònček*
 seedling rootstock ► *sejáneci*
 seedling transplanting ► *pikíranje*
 seedling tray ► *gojítvena plòšča*

seed material ▶ *seménski materiál*
 seed mixture ▶ *seménska mešanica*
 seed plate ▶ *sejálni kolút*
 seed plough ▶ *sétveni plúg*
 seed priming ▶ *nakaljevanje semena*
 seed production ▶ *semenárstvo*
 seed selecting machine ▶ *seléktor*
 seed sowing guide ▶ *sétveni koledár*
 seed tube ▶ *sejálna cév*
 seed vitality ▶ *življènjska sposobnost semena*
 seed weed ▶ *seménski plevél*
 segetal weed ▶ *segetálni plevél*
 selected quality ▶ *izbrána kakóvost*
 selection ▶ *selékcija*
 selection vineyard ▶ *selékcijski vinograd*
 selective grazing ▶ *selektivna páša*
 selective herbicide ▶ *selektivni herbicíd*
 selectivity ▶ *selektivnost*
 self-cleaning capacity ▶ *sámoočiščevalna sposobnost*
 self-cleaning filter ▶ *sámoočistilni filter*
 self-fertile cultivar ▶ *sámooplódna sórta*
 self-fertilisation ▶ *sámooplóditve*
 self-loading feed mixer wagon ▶ *krmílno-mešálna prikólica*
 self-loading wagon ▶ *sámonakladálna prikólica*
 self-pollinating plant ▶ *samoprášnica*
 self-pollination ▶ *sámooprašitev*
 self-propelled agricultural machine ▶ *samohódni kmetijski stròj*
 self-seeding ▶ *sámozasèjanje*
 self-sterile cultivar ▶ *sámonèoplódna sórta*
 selling price ▶ *prodájna céna*
 semi-bush ▶ *pòlgrm*
 semi-dwarf cultivar ▶ *srédnje bújna sórta*
 semi-dwarf rootstock ▶ *srédnje bújna podlága*
 semi-hydroponics ▶ *tankoplástno gojènje*
 seminal root ▶ *seménska korenína*
 semi-natural grassland ▶ *pòlnarávno travínje*
 semi-sparkling wine ▶ *bíser víno*
 senescent period ▶ *obdòbje stáranja*
 senescent phase ▶ *obdòbje stáranja*
 sensible heat ▶ *zaznávna toplóta*
 sensitive area ▶ *občutlívjo obmòčje*
 sensory assessment ▶ *senzórično ocenjevanje*
 sensory characteristic ▶ *senzórična lastnóst*
 sensory evaluation ▶ *senzórično ocenjevanje*
 sepal ▶ *čášni líst*
 septoria leaf spot ▶ *pšenična lístna pégavost*
 sequential extraction ▶ *sekvénčna ekstrákcija*
 service tree ▶ *skórš*
 sesame ▶ *sézam*
 sesquioxides ▶ *seskvioksídi*

sessile flower ▶ *sedéči cvét*
 sessile leaf ▶ *sedéči líst*
 severe cold ▶ *húdi mráz*
 sex attractant ▶ *spólni atraktánt*
 sex pheromone ▶ *spólni feromón*
 sexual dimorphism ▶ *spólni dimorfizem*
 sexual propagation ▶ *generatívno razmnoževanje*
 sexual stage ▶ *spólni stádij*
 shaft ▶ *gréd*
 shallot ▶ *šalótka*
 shallow soil ▶ *plítva tlà*
 shaping pruning ▶ *vzgójna réz*
 share ▶ *lémez*
 shelterbelt ▶ *vetrozáščitni pás*
 shield budding ▶ *T okulácija*
 shoot ▶ *pogánjek*
 shoot elongation ▶ *izdolževanje pogánjka*
 shoot positioning ▶ *zatikanje mladik*
 shoot removal ▶ *plétev mladik*
 shoot tipping ▶ *vršičkanje*
 short cane ▶ *krátki lés*
 short chisel ▶ *krátki rahljálnik*
 short-day plant ▶ *kratkodnévnicna*
 shorter cane ▶ *pénjevec*
 short-grass species ▶ *nízka vrsta tráve*
 short-night plant ▶ *dolgodnévnicna*
 short pruning ▶ *krátka réz*
 short-range weather forecast ▶ *kratkoróčna vreménska napóved*
 short shoot ▶ *krátki pogánjek*
 short stub cut ▶ *réz na prstan*
 short-wave radiation ▶ *kratkovalóvno sévanje*
 shot-hole disease ▶ *lístna lúknjičavost koščičarjev*
 shower ▶ *plóha*
 silage ▶ *siláža*
 silage additive ▶ *silírni dodátek*
 silage bale ▶ *silázna bála*
 silage effluent ▶ *silázni sók*
 silage harvester ▶ *odjemálnik siláže*
 silage heap ▶ *silázni kúp*
 silage making ▶ *silíranje krme*
 silage pressing ▶ *tláčenje siláže*
 silage rolling ▶ *tláčenje siláže*
 silicate parent material ▶ *silikátna mátična podlága*
 silo ▶ *silos*
 silt ▶ *mélj*
 silty soil ▶ *méljasta tlà*
 silvopasture system ▶ *drevésno-pášna rába*
 simple fruit ▶ *enostávni plód*
 simple layering ▶ *gróbanje*
 simple leaf ▶ *enostávni líst*

single-axle mower ► *ênoósna kosilnica*
 single-axle tractor ► *ênoósní tráktor*
 single-cell thunderstorm ► *ênocélična nevíhta*
 single fertilisation ► *enójna oplodítev*
 single fertiliser ► *enostávno gnojílo*
 single-furrow plough ► *ênobrázdni plúg*
 single Guyot ► *enójni guyot*
 single-plate friction clutch ► *ênoplôščna tórna sklópka*
 single product costing ► *enostávna delítvena kalkulácija*
 single-seed fruit ► *ênoseménski plód*
 single-sided plough ► *plúg krájnik*
 single-span greenhouse ► *pôlkróžni rastlinják*
 single sprout ► *enójni pogánjek*
 sinovigenic species ► *sinovigéna vrsta*
 SIR ► *téhniká sterílnih sámcev*
 sirocco ► *júgo*
 sister cultivar ► *sêstrska sórta*
 SIT ► *téhniká sterílnih sámcev*
 site ► *rastíšče*
 skeletal root ► *skelétna korenína*
 skeletal soil ► *skelétna tlá*
 skeleton ► *skelét*
 skim coulter ► *predplúžnik*
 skin ► *kóžica*
 sky ► *nebo*
 sleet ► *zmřznjeni dež*
 slender spindle ► *ózko vretêno*
 slickenside ► *zdršna plôškev*
 slope ► *naklôn*
 slope runoff ► *pobóčna vóda*
 Slovenian soil classification system ► *slovénska klasifikácija tál*
 slurry ► *gnójevka*
 small farmers scheme ► *shéma za mále kméte*
 small-flower cultivar ► *malocvétna sórta*
 small-fruit cultivar ► *drobnoplódna sórta*
 smog ► *smóg*
 smoke generation ► *dímljenje*
 smoothing roller ► *gládki váljar*
 smooth meadow grass ► *trávníška látovka*
 snow ► *snég*
 snow avalanche ► *snéžni pláz*
 snow cover ► *snéžna odêja*
 snow grains ► *zřnati snég*
 snow pellets ► *bábje pšêno*
 snowslide ► *snéžni pláz*
 snow stick ► *snegomér*
 snow water equivalent ► *vódna zalóga snegá*
 SO ► *stándardni prihódek*

socio-economic farm structure ► *sociálno-ekonómiska struktúra kmetije*
 sodic soil ► *nátrijeva tlá*
 sodium adsorption ratio ► *kolíčnik adsorbíranega nátrija*
 sod seeding ► *vsejávanje*
 soft fruit rot ► *gnítje plóda*
 soft hail ► *sódra*
 soft root rot ► *korenínska gnílobá*
 soil ► *tlá*
 soil acidification ► *zakisovánje tál*
 soil acidity ► *kíslost tál*
 soil aeration ► *zráčnosť tál*
 soil aggregate ► *strukturní agregát*
 soil air ► *tální zřák*
 soil amendment ► *izboljševálec tál*
 soil analysis ► *analíza tál*
 soil bulk density ► *volúmska gostóta tál*
 soil class ► *rázred tál*
 soil clod ► *tálna grúda*
 soil colloid ► *tální koloid*
 soil colour ► *bárva tál*
 soil compaction ► *zbitost tál*
 soil conditions ► *tálne rozmére*
 soil consistency ► *konsisténca tál*
 soil cover ► *pokřítost tál*
 soil-covering device ► *zagrebálo*
 soil crushing ► *drobljenje tál (1, 2)*
 soil crusting ► *zaskórjenje tál*
 soil cultivation ► *tálno gojenje*
 soil degradation ► *degradácija tál*
 soil depth ► *globína tál*
 soil desertification ► *opuščávljanje tál*
 soil development ► *razvój tál*
 soil dispersion ► *dispěznost tál*
 soil drying ► *sušenje tál*
 soil ecosystem service ► *êkosistémiska storítev tál*
 soil electrical conductivity ► *eléktrična prevódnost tál*
 soil energy balance ► *energíjska bilánca tál*
 soil erosion ► *erozija tál*
 soil extraction ► *ekstrákcija tál*
 soil filtration capacity ► *filtrácijska spôsóbnot tál*
 soil finger test ► *prstní poskús*
 soil-forming factor ► *tlotvórni dejávník*
 soil-forming process ► *tlotvórni procès*
 soil fraction ► *frákcija tál*
 soil fragment ► *tální délec*
 soil function ► *fúnkcija tál*
 soil gaseous phase ► *tální zřák*
 soil genesis ► *genéza tál*
 soil health ► *zdráveje tál*

soil heat ► *toplôta tál*
 soil herbicide ► *tálni herbicíd*
 soil horizon ► *horizónt*
 soil hydrology ► *hidrológija tál*
 soil insecticide ► *tálni insekticíd*
 soil layer ► *slòj tál (1, 2)*
 soilless cultivation ► *hidropónsko gojènje*
 soil liquid phase ► *tálna raztopína*
 soil matric potential ► *mátrični potenciál tál*
 soil moistening ► *vláženje tál*
 soil moisture ► *vlážnost tál*
 soil moisture deficit ► *deficít vlážnosti tál*
 soil moisture equivalent ► *ekvivalent vlážnosti tál*
 soil moisture profile ► *profil vláženja tál*
 soil moisture regime ► *režim vlážnosti tál*
 soil mottling ► *marmorácija tál*
 soil number ► *tálno število*
 soil nutrient stock ► *založenost tál*
 soil order ► *oddélek tál*
 soil organic matter ► *tálna orgánska snòv*
 soil partical density ► *gostòta tráne fáze tál*
 soil percolation ► *odcédnost tál*
 soil pest ► *tálni škodljivec*
 soil pH ► *pH tál*
 soil pit ► *pedolòška jáma*
 soil pore ► *tálna póra*
 soil porosity ► *poróznost tál*
 soil profile ► *tálni profil*
 soil remediation ► *remediácija tál*
 soil rooting depth ► *fiziolòška globína tál*
 soil salinisation ► *zasoljevánje tál*
 soil sample ► *vzòrec tál*
 soil sampling ► *vzòrčenje tál*
 soil science ► *pedologija*
 soil seed bank ► *tálna seménska banka*
 soil solid phase ► *trdna fáza tál*
 soil solution ► *tálna raztopína*
 soil specific surface area ► *specifična površina tál*
 soil stoniness ► *kamnítost tál*
 soil structure ► *struktúra tál*
 soil structure stabilisation ► *zlépljanje tálnih délcev*
 soil temperature ► *temperatúra tál*
 soil texture ► *tekstúra tál*
 soil texture class ► *tekstúrni rázred*
 soil thermal radiation ► *sévanje tál*
 soil thermometer ► *tálni termométer*
 soil thin section ► *tálni zbrúsek*
 soil type ► *tálni típ*
 soil value ► *tálno število*
 soil volume ► *volúmen tál*
 soil vulnerability ► *ranljivost tál*
 soil washing ► *pránje tál*

soil water ► *tálna vôda*
 soil water balance ► *vòdna bilánca tálnega profila*
 soil water content ► *vsébnost vôde v tléh*
 soil water depletion level ► *primanjkljáj vôde v tléh*
 soil water equivalent ► *ekvivalent vlážnosti tál*
 soil water potential ► *vòdni potenciál tál*
 soil water repellency ► *vodoodbójnost tál*
 soil water retention curve ► *krivúlja vodozadr-ževálnih lastností tál*
 soil wetting ► *vláženje tál*
 solar constant ► *solárna konstanta*
 solarigraph ► *solarigráf*
 solarimeter ► *solariméter*
 solar insolation ► *sónčno obsévanje*
 solar radiation ► *sónčno sévanje*
 solaxe ► *sónčna ós*
 solonchak ► *solončák*
 solstice ► *solstícij*
 soluble concentrate ► *vodotòpni koncentrát*
 soluble solid ► *tòpna súha snòv*
 solum ► *sólum*
 solution for seed treatment ► *raztopína za tretíranje seména*
 sorghum ► *sírek*
 sour cherry ► *víšnja*
 southwest wind ► *júgozahódnik*
 south wind ► *júgo*
 sowing ► *sétev*
 sowing depth ► *globína séteve*
 sowing rate ► *sétevna nóрма*
 sowing time ► *čas séteve*
 sown grassland ► *sejáno travínje*
 spading harrow ► *lopátasta brána*
 spading machine ► *lopátar*
 span ► *ládja*
 sparkling wine ► *penéče víno*
 sparse sowing ► *rédička sétev*
 spatial data ► *prostórski podátek*
 spatial database ► *zbrírka prostórskih podátkov*
 spatial data layer ► *podatkòvni slòj*
 spatial plan ► *prostórski načrt*
 specialised agricultural cooperative ► *specia-lizírana kmetijska zádruga*
 specialised farm ► *specializírana kmetija*
 species characteristic ► *vístna lastnosť*
 species composition ► *botánična sestáva*
 spectrum of activity ► *spéktér delovánja*
 spelt ► *píra*
 sperm cell ► *spermálna célica*
 spice ► *začímčna rastlína*
 spike ► *klás*

spike harrow ► *klínasta brána*
 spikelet ► *klásek*
 spinach ► *špináča*
 splash erosion ► *pljuskôvna erozija*
 splice grafting ► *navádna kopulácia*
 split grafting ► *cépljenje v razkòl*
 spodic horizon ► *Bfe horizont*
 spoon harrow ► *žličasta brána*
 sporogenic bacterium ► *sporogéna baktèrija*
 spotted wing drosophila ► *plódova vínska mušica*
 spray boom ► *škropilna létev*
 sprayer ► *škropilnica*
 spray flower cultivar ► *malocvétna sórta*
 spraying ► *škropljenje*
 spray mixture ► *škropilna brózga*
 spray sticker ► *adhezív*
 spreading disc ► *metálna plôšča*
 spreading of fertiliser ► *raztròs gnojila*
 spreading width ► *metálna širina*
 spring cereal ► *járo žito*
 spring crop ► *nèprezimni posévek*
 spring cultivar ► *jára sórta, spomladánska sórta*
 spring harrow ► *vzmétna brána*
 spring onion ► *zimski lúk*
 spring pruning ► *spomladánska réz*
 spring seeding ► *spomladánska sétev*
 spring tine ► *elástična nogáča*
 sprinkler ► *razpršilec*
 sprinkler irrigation ► *namákanje z razpršilci*
 sprinkling ► *oroševanje*
 sprout ► *kálček*
 spur ► *brstič, réznik*
 spurred cordon ► *kordón z rézniki*
 stable manure ► *hlévski gnój*
 stagnant water ► *slôjna vòda*
 stagnic horizon ► *Bg horizont*
 stamen ► *prášnik*
 staminate flower ► *môški cvét*
 stand ► *sestòj*
 standard cultivar ► *stándardna sórta*
 standard output ► *stándardni prihòdek*
 standard propagation material ► *stándardni rozmnoževální materiál*
 standard seed ► *stándardno séme*
 standard tractor ► *stándardni tráktor*
 stand density ► *gostòta sestòja*
 standing water ► *stojéča vòda*
 starch-iodine test ► *škròbni tést*
 star roller ► *zvézdasti váljar*
 starter ring gear ► *zobáti vènec*
 start of ripening ► *začétek zorenja*

statistical weather forecast ► *statístična vreménska napòved*
 steering ► *krmiljenje*
 steering transporter ► *transpòrtni tráktor*
 Stefan-Boltzmann law ► *Stefan-Boltzmannov zákon*
 stem ► *pecljevina, stèblo*
 stem elongation ► *bilčenje, stèblenje*
 sterile insect release ► *téhniká sterílnih sámcev*
 sterile insect technique ► *téhniká sterílnih sámcev*
 sterile spikelet ► *sterílni klásek*
 sterilisation ► *sterilizácia*
 sticker spreader ► *adhezív*
 sticky board ► *lepljívá plôšča*
 stigma ► *brázda pestíča*
 stimulative partenocarpy ► *stimulatívna partenokarpíja*
 stinging nettle ► *velíka kopríva*
 stinging nettle preparation ► *koprívov preparát*
 stink bug ► *stenica*
 stocking cycle ► *pášni obhòd*
 stocking density ► *gostòta zasédbe*
 stocking rate ► *obtéžba*
 stock nursery ► *mátični nasád*
 stockpiled fertilisation ► *zalóžno gnojjenje*
 stockpiled forage ► *zalóžno zelínje*
 stockpiled herbage ► *zalóžno zelínje*
 stock plant ► *mátična rastlína*
 stolon ► *stolón*
 stoma ► *lístna réža*
 stone ► *koštica*
 stone fruits ► *koščitásto sádje*
 stone-fruit spur ► *rozéta*
 stoolbed ► *zarodišče*
 storage carbohydrates ► *rezèrvni ogljikovi hidrátí*
 storage disorder ► *skladiščna bolézen*
 storage pest ► *skladiščni škodljivec*
 storage root ► *korén*
 storm ► *neúrje, vihár*
 stratification ► *stratifikácia*
 stratocumulus ► *stratokúmulus*
 stratus ► *strátus*
 straw ► *sláma*
 strawberry ► *jágoda*
 straw breaking ► *lomljivost bíli*
 straw shaker ► *pretresálo*
 straw walker ► *pretresálo*
 streamline ► *tokòvnica*
 Streif index ► *índeks zrélости (1)*
 strip grazing ► *obróčna páša*
 strip intercropping ► *sétev v pasòvih*
 strip sowing ► *trákasta sétev*

strongly acidic soil ▶ *močno kislá tlá*
 structural fund ▶ *struktúrni sklád*
 structural resistance ▶ *struktúrna odpórnosť*
 stub ▶ *čep*
 stubble ▶ *strníšče*
 stubble catch crop ▶ *strníščni dosévek*
 stubble chisel ▶ *strníščni rahljálnik*
 stubble plough ▶ *strníščni plúg*
 stubble seeding ▶ *strníščna sétev*
 stub cut ▶ *réz na čep*
 stunting of shoot ▶ *kržľavosť*
 styler remnant ▶ *jágodni pópek*
 Styrian pumpkin ▶ *óľjna búča*
 subalpine climate ▶ *omíľjeno górsko podnébje*
 subaqueous soil ▶ *podvôdna tlá (1, 2)*
 subcontinental climate ▶ *omíľjeno celínsko podnébje*
 subhorizon ▶ *pôdhorizónt*
 subjective weather forecast ▶ *subjektívna vreménska napóved*
 sublimation ▶ *sublimácia*
 sub-Mediterranean climate ▶ *omíľjeno sredoziemsko podnébje*
 subsequent crop ▶ *naknádni posévek*
 subsequent flowering ▶ *naknádno cveténje*
 subsistence agriculture ▶ *sámooskórbno kmetíjstvo*
 subsoil ▶ *nerodovítni dél tál*
 subsoiler ▶ *podrahľálnik*
 subsoiling ▶ *podrahľávanje*
 subsoil roller ▶ *podzemni váľjar*
 subsoil sample ▶ *podpovršínski vzórec tál*
 substrate ▶ *substrát*
 subsurface drainage ▶ *cévni drenážni systém*
 subsurface drainage system ▶ *cévni drenážni systém*
 subsurface flow ▶ *podpovršínski tók*
 subsurface irrigation ▶ *podzemno namákanje*
 subtropical climate ▶ *súbtropósko podnébje*
 succession planting ▶ *zaporédna sétev*
 suction filter ▶ *sesáľni filter*
 suction pipe ▶ *sesáľna cév*
 sugar beet ▶ *sladkórna pésa*
 summer cultivar ▶ *polétna sórta (1, 2)*
 summer dormancy ▶ *polétno mirovanje*
 summer pruning ▶ *polétna réz (1, 2)*
 summer savory ▶ *šetráj*
 sunburn ▶ *sónčni ožíg*
 sunflower ▶ *sónčnica*
 sunshine duration ▶ *trájanje sónčnega obsévanja*
 supercell cloud ▶ *súpercélični oblák*
 supercell thunderstorm ▶ *súpercélična nevíhta*
 superior ovary ▶ *nadržásla plódnica*
 superparasite ▶ *híperparazít*
 supervisory committee ▶ *nadzórní odbór zádruge*

supplementary activity on farm ▶ *dopolníľna dejávnosť na kmetíji*
 supplementary farm ▶ *dopolníľna kmetíja*
 supplementary fertilisation ▶ *dognojevánje*
 supplementary income ▶ *dopolníľní dohódek*
 supplied soil ▶ *preskrbljéna tlá*
 supported capillary water ▶ *podprta kapilárna vóda*
 surface active agent ▶ *površínsko aktívna snóv*
 surface drainage ▶ *površínsko osuševánje*
 surface drainage system ▶ *površínsko osuševánje*
 surface erosion ▶ *površínska erozija*
 surface flow ▶ *površínski odtók*
 surface productivity ▶ *površínska storíľnosť*
 surface runoff ▶ *površínski odtók*
 surface soil layer ▶ *površínski slóť tál*
 surface soil sample ▶ *površínski vzórec tál*
 surface stoniness ▶ *površínska kamnitosť*
 surface-storage capacity ▶ *kapacitéta površínske zalóge vóde*
 surface water ▶ *površínska vóda*
 surfactant ▶ *površínsko aktívna snóv*
 surveying rod ▶ *mérska láta*
 surveyor's cross ▶ *kótni križ*
 suspension concentrate ▶ *koncentrirana suspéncija*
 suspoemulsion ▶ *suspénzoemúľzija*
 sustainable agriculture ▶ *trájnosťno kmetíjstvo*
 sward ▶ *trávna rúša (1, 2)*
 SWE ▶ *vôdna zalóga snegá*
 sweeping roller ▶ *česáľni váľj*
 sweet cherry ▶ *čéšnja*
 sweet corn ▶ *sláďka korúza*
 sweet fennel ▶ *koromáč*
 sweet potato ▶ *sláďki krompír*
 sweet vernal grass ▶ *dišéča bóľjka*
 sweet wormwood ▶ *sláďki pėľin*
 swiss chard ▶ *blítva*
 SWRC ▶ *krivúľja vodozadrževáľnih lastnósti tál*
 sylleptic shoot ▶ *predčasní pogánjek*
 Sylvoz ▶ *sylvoz*
 symbiotic fungus ▶ *simbiótska glíva*
 symbiotic nitrogen fixation ▶ *simbiótska vezáva dušika*
 sympodial growth ▶ *simpódijska razrásť*
 symptom of plant disease ▶ *bolézensko známenje*
 synchronous transmission ▶ *sinhronizírani menjálnik*
 synergist ▶ *sinergíst*
 synoptic meteorology ▶ *sinóptična meteorologija*
 systemic fungicide ▶ *sistémični fungicíd*
 systemic herbicide ▶ *sistémični herbicíd*
 systemic insecticide ▶ *sistémični insekticíd*

T

table cultivar ► *namízna sórta*
 table grapes ► *namízno grózdje*
 table wine ► *namízno víno*
 tachymeter ► *tahiméter*
 tall fescue ► *trstíkasta bilnica*
 tall-grass species ► *visòka vrsta tráve*
 tall oatgrass ► *visòka páhovka*
 tank ► *rezervoár*
 target content ► *cíljna vsébnost*
 target organism ► *cíljni organizem*
 target value ► *cíljna vrédnost*
 target yield ► *cíljni pridélek*
 tarragon ► *péhtran*
 tayberry ► *tájberi*
 T-budding ► *T okulácia*
 TDR ► *mérjenje odbôja v časóvnem prostóru*
 technic hard material ► *trúdo téhnično gradívo*
 technogenous soil ► *tehnogéna tlá*
 technological maturity ► *tehnolóška zrélость (1, 2, 3, 4)*
 tedder ► *obračálnik*
 temperate climate ► *zmérno tóplo podnébje*
 temperature ► *temperatúra*
 temperature deviation ► *temperatúrni odklòn*
 temperature gradient ► *temperatúrni gradiènt*
 temperature inversion ► *temperatúrna invèrziya*
 temperature stress ► *temperatúrni strés*
 temperature sum ► *temperatúrna vsòta*
 temperature threshold ► *temperatúrni prág*
 temporary electric fence ► *začásna eléktrógrája*
 temporary green cover ► *kratkotrájna ozelenítev*
 tendril ► *vítica*
 tensiometer ► *tenziométer*
 ten-striped spearman ► *kolorádski hròšč*
 terminal-bearing cultivar ► *terminálno ródna sórta*
 terminal bud ► *terminálni brst*
 terpene ► *terpén*
 terrace ► *terása*
 terraced vineyard ► *terasírani vinógrad*
 terrace tread ► *terasna plòskev*
 terracing ► *terasíranje*
 terrestrial radiation ► *teréstrično sévanje*
 terroir ► *terroir*
 tertiary root ► *terciárna korenína*
 tetraploid ► *tetraploíd*
 theca ► *pòlprášnica*
 theodolite ► *teodolít*
 thermal conductivity ► *toplòtna prevódnost*

thermal convection ► *pròsta konvèkciya*
 thermal inversion ► *temperatúrna invèrziya*
 thermal thunderstorm ► *vročínska nevíhta*
 thermal time ► *termální čas*
 thermograph ► *termográf*
 thermometer ► *termométer*
 thermophilic pest ► *toploljúbni škodljívec*
 thermophilous plant ► *termofilna rastlína*
 thermophyte ► *termofilna rastlína*
 thick-layer cultivation ► *debeloplástno gojénje*
 thin-layer cultivation ► *tankoplástno gojénje*
 thinning ► *rédčenje*
 thinning cut ► *izrezovánje*
 thinning downward-growing branch ► *spodrezovánje*
 third cut hay ► *otávič*
 thorn branch ► *tínasti pogánjek*
 Thornthwaite climate classification ► *Thornthwaitova klasifikácia podnébja*
 Thornthwaite moisture index ► *Thornthwaitov vláznostni índeks*
 thousand-seed weight ► *mása 1000 zrn*
 three-point hitch ► *trítóčkóvno prikljúčno drogóvje*
 three-year-old wood ► *trilétni les*
 thresher ► *mlatílina napráva*
 threshing basket ► *mlatílina košára*
 threshing drum ► *mlatílmi bóben*
 threshold temperature ► *temperatúra prága*
 thrips ► *résarji*
 throwing device ► *razmetoválna napráva*
 thunder ► *gròm*
 thunderbolt ► *blísk*
 thunderstorm ► *nevíhta*
 thyme ► *tímijan*
 tillage ► *obdeláva tál*
 tillage depth ► *globína obdeláve*
 tilled fallow ► *črna práha*
 tiller ► *trávni pogánjek*
 tillering ► *razráščanje*
 time domain reflectometry ► *mérjenje odbôja v časóvnem prostóru*
 timothy ► *trávniški máčji rèp*
 tine ► *nogáča*
 tine weeder ► *česálo*
 tine weeding ► *česánje*
 tissue culture propagation ► *mikrorazmnoževánje*
 titratable acid ► *titrácijska kislína*
 titration ► *titrácia*
 tolerance threshold ► *prág toleránce*
 tolerant cultivar ► *tolerántna sórta (1, 2)*
 tomato ► *paradížnik*
 tongue grafting ► *angléška kopolácia*

tool carrier tractor ► *ogródni tráktor*
 tooth harrow ► *zobáta brána*
 tooth roller ► *zobáti váľjar*
 top-dressing fertilisation ► *dognojevanje*
 top link ► *upórnica*
 topophysis ► *topofiza*
 topping ► *čistilna kóšnja*
 topsoil ► *rodovitni dél tál*
 topsoil addition ► *preplastítev tál*
 tornado ► *tornado*
 torque ► *vrtilni moment*
 tortuosity ► *vijúgavost pór*
 total amount ► *skúpna vsebnost*
 total carbon ► *celótni ogljik*
 total contribution margin ► *skúpni prispévek za kritje*
 total diapause ► *totalna diapávza*
 total income of agricultural holding ► *skúpni dohódek kmetíjskega gospodarstva*
 totalisator ► *totalizátor*
 total yield ► *skúpni pridélek*
 totipotency ► *totipoténtnost*
 tow ► *tulovina*
 tower silo ► *stólpni silo*
 toxin ► *toksín*
 trace element ► *element v sledóvih*
 track ► *koloték*
 tractional tractor ► *vléčni tráktor*
 tractive force ► *vléčna síla*
 tractor ► *tráktor*
 tractor attachment ► *tráktorski prikljúček*
 tractor coupling ► *tráktorski priklóp*
 traditional speciality guaranteed ► *zajámčena tradicióalna posebnost*
 trailing stem ► *plazéče stéblo*
 trail pheromone ► *sledóvni feromón*
 training system ► *gojítvena oblíka*
 transitional horizon ► *prehódni horizont*
 transition zone ► *prehódno obmóčje*
 translocated herbicide ► *translokacíjski herbicíd*
 translocation activity ► *translokacíjsko delovanje*
 transmission ► *menjálnik*
 transmission zone ► *obmóčje prenósa*
 transmissivity ► *prepústnost*
 transpiration ► *transpirácia*
 transverse profile ► *préčni profil*
 transverse spreading of fertiliser ► *préčni raztròs gnojila*
 trap ► *pást*
 trap crop ► *privabílني posévek*
 treatment ► *tretíranje*
 tree ► *drevó*

tree crown ► *króšnja*
 tree nursery ► *drevésnica*
 tree nursery management ► *drevésničarstvo (1, 2)*
 trees and shrubs ► *drevésa in grmíčovje*
 trellis ► *konstrukcija*
 trench ► *rázor*
 triangulation method ► *trikótna metóda*
 triangulation ► *triangulácia*
 trigonometric altimetry ► *trigonométrično višinomérstvo*
 trilateration ► *trilaterácia*
 triploid ► *triploíd*
 triticales ► *tritikála*
 tropical air mass ► *trópska zráčna mása*
 tropical climate ► *trópsko podnébje*
 tropical night ► *trópska nóč*
 tropopause ► *tropopávza*
 troposphere ► *troposféra*
 true leaf ► *právi list*
 trunk ► *déblo (1, 2)*
 TSG ► *zajámčena tradicióalna posebnost*
 TSW ► *mása 1000 zrn*
 tuber ► *gomólj*
 tubers ► *gomóljnice*
 tuber vegetables ► *gomóljnice*
 tufted growth ► *šópasta razrást*
 tufted hairgrass ► *rúšnata másnica*
 tufted root ► *šópasta korenína*
 tumour ► *tumor*
 tunnel ► *tunél*
 turbulent flow ► *turbulétni tók*
 turning circle ► *obračální króg*
 turning plough ► *zasúčni plúg*
 turning radius ► *obračální króg*
 turnip ► *répa*
 T value ► *T vrédnost*
 twist tie ► *vézica*
 two-axle mower ► *dvóosna kosilnica*
 two-axle tractor ► *dvóosni tráktor*
 two-cut meadow ► *dvókósní trávník*
 two-furrow plough ► *dvóbrázdní plúg*
 two-plate friction clutch ► *dvóplóščna tórna sklópka*
 two-spotted spider mite ► *navádna pršica*
 two-stroke engine ► *dvótáktni motór*
 two-way plough ► *dvósmérni plúg*
 two-wheel steering ► *dvókolésno krmiljenje*
 two-year-old wood ► *dvóletní lés*
 tying ► *vézanje*
 typical varietal bunch ► *sórtno značilni grózd*
 typical varietal leaf ► *sórtno značilni list*
 typology of agricultural holdings ► *tipologija kmetíjskih gospodarstev*

U

UAA ► *kmetijsko zemljišče v uporabi*
 ultra low volume ► *últranižki volúmen*
 ultraviolet radiation ► *últravijólično sévanje*
 umbric horizon ► *Aum horizónt*
 uncontrolled grazing ► *nènadzorována páša*
 underground part of plant ► *podzémni dél rastlíne*
 underground stolon ► *živíca*
 undersown crop ► *podsévek*
 undesirable forbs ► *nèzaželène zeli*
 undeveloped soil ► *nèrazvíta tlà*
 undisturbed soil sample ► *nèporúšeni vzorec tál*
 unfeathered maiden ► *nèobráščena sadíka*
 unfertilised flower ► *nèplojèni cvèt*
 unfruitful bud ► *nèródno okó*
 unfruitful shoot ► *nèródna mladíka*
 unilateral cordon ► *ènorámni kordón*
 unique administrative identifier of agricultural holding ► *KMG-MID*
 unisexual flower ► *ènospólni cvèt*
 universal soil loss equation ► *univerzálna enáčba izgúbe tál*
 univoltine life cycle ► *únivoltílmi življènjski króg*
 unlimited liability ► *nèomejèno jámstvo*
 unsaturated flow ► *nènasíçeni tók*
 unsaturated hydraulic conductivity ► *kapilárna prevódnost*
 unsaturated soil ► *nènasíçena tlà*
 unsaturated zone ► *ozráçeno obmóçje*
 unstable silage ► *nèstabilna siláža*
 untreated conventional seed ► *nèrazkúženo konvencionálno séme*
 upland meadow ► *senožét*
 upright brome ► *pokónčna stoklása*
 upslope fog ► *pobóçna mègla*
 upslope wind ► *vzgórnik*
 urban climatology ► *urbána klimatologíja*
 urban heat island ► *méstni toplótni ôtok*
 urban soil ► *urbána tlà*
 USLE ► *univerzálna enáčba izgúbe tál*
 utilised agricultural area ► *kmetijsko zemljišče v uporabi*

U V

V

vadose zone ► *ozráçeno obmóçje*
 valerian preparation ► *báldrijanov preparát*
 vapour pressure ► *párni tlák*
 variable costing ► *kalkulácija po spremenljívih stroških*
 vector ► *véktor*
 vegetable ► *vrtnína*
 vegetable growing ► *vrtnárstvo (1, 2)*
 vegetables ► *zelenjádnicè*
 vegetal preparation ► *vegetabilni preparát*
 vegetation cover ► *rastlínski pokròv*
 vegetative bud ► *nèródni brst*
 vegetative growth ► *vegetatívna rást*
 vegetative material ► *vegetatívni materiál*
 vegetative organ ► *vegetatívni orgán*
 vegetative parthenocarpy ► *vegetatívna partenokarpíja*
 vegetative phase ► *vegetatívna fáza*
 vegetative propagation ► *vegetatívno razmnoževánje*
 vegetative rootstock ► *vegetatívna podlága*
 vegetative tiller ► *vegetatívni trávni pogánjek*
 vegetative tree activity ► *vegetatívna aktívnost drevésa*
 veraison ► *zaçétek zorènja*
 vernalisation ► *vernalizácija*
 vernier ► *vernír*
 vertical angle ► *vertikálmi kót*
 vertical cloud ► *oblák vertikálnega razvója*
 vertical hydroponics ► *navpiçno gojènje*
 vertical measurement ► *vertikálmi izmèra*
 vertical resistance ► *vertikálmi odpórnost*
 vertical rod ► *profilka*
 vertical tie ► *navpiçna véz*
 vertical vineyard ► *vertikálmi vinógrad*
 verticillium wilt disease ► *verticilijska uvélost*
 vertic soil ► *vèrtiçna tlà*
 vertisol ► *vèrtiçna tlà*
 very early-ripening cultivar ► *zeló zgódnja sórta (1, 2)*
 very hot day ► *zeló vróçi dán*
 very late-ripening cultivar ► *zeló pôzna sórta (1, 2)*
 vetch-oats mixture ► *ovsíga*

vetch-rye mixture ▶ *ržiga*
 viable pollen ▶ *kalivi pëlod*
 viable seed ▶ *kalívo sème*
 vibrating subsoiler ▶ *vibracijski podrahljálnik*
 vigorous cultivar ▶ *bújna sòrta*
 vigorous rootstock ▶ *bújna podlága*
 vigour ▶ *vigor*
 vine condition ▶ *kondícija trte*
 vineyard ▶ *vinógrad*
 vineyard soil ▶ *vinográdniška tlà*
 vinification ▶ *vinifikácija*
 vintage ▶ *vínski létnik*
 virga ▶ *virga*
 virgin soil ▶ *deviška tlà*
 viroid ▶ *viroid*
 viroid-free plant ▶ *brezviroidna rastlina*
 virosis ▶ *viróza*
 virtual temperature ▶ *virtuálna temperatura*
 virus ▶ *virus*
 virus-free plant ▶ *brezvírusna rastlina*
 visibility ▶ *vídnost*
 viticulture ▶ *vinográdništvo (1, 2)*
 vole ▶ *velíki volúhar*
 volumetric percentage of soil water ▶ *volúmski odstótek vòde v tléh*
 volumetric water capacity ▶ *volúmska vòdna kapacitèta*
 volunteer ▶ *samosévna rastlina*
 volunteer plant ▶ *samosévna rastlina*
 V value ▶ *V vrédnost*

W

waiting period ▶ *karénca*
 Walkley-Black method ▶ *Walkley-Blackova metóda*
 walnut ▶ *òreh*
 walnut anthracnose ▶ *rjava pégavost oréha*
 walnut husk fly ▶ *oréhova múha*
 Walter-Lieth climate diagram ▶ *Walter-Liethov podnébni diagráam*
 warm air invasion ▶ *prodòr tòplega zráka*
 warm day ▶ *tòpli dán*

warming up ▶ *otoplítev*
 warning value ▶ *opozorilna vrédnost*
 washed soil ▶ *oprána tlà*
 water balance ▶ *vòdna bilánca (1, 2)*
 water body ▶ *vòdno teló*
 watercore ▶ *stèklavost plódiv*
 water dispersible granule ▶ *močljíva zrnca*
 water dispersible powder for seed treatment ▶ *močljívi prášek za tretíranje seména*
 water drop penetration time ▶ *čas prodíranja vòdne káplje*
 water erosion ▶ *vòdna erozija*
 water flow regulator ▶ *regulátor pretóka vòde*
 water flux density ▶ *gostóta tóka*
 water framework directive ▶ *okvírna vòdna direktíva*
 water land ▶ *vòdno zemljíšče*
 watermelon ▶ *lúbenica*
 water movement ▶ *gíbanje vòde*
 water permit ▶ *vòdno dovoljènje*
 water protection zone ▶ *vodovárstveno obmóče*
 water reservoir ▶ *vòdni zadrževálnik*
 water retention property ▶ *vodozadrževálna lastnóst tál*
 water right ▶ *vòdna pravíca*
 watershed divide ▶ *razvódnica*
 water soluble carbohydrates ▶ *vodotòpni ogljikovi hidráti*
 water soluble granules ▶ *vodotòpna zrnca*
 water soluble powder ▶ *vodotòpni prášek*
 water source ▶ *vòdni vir*
 waterspout ▶ *trómba*
 watersprout ▶ *bohotívka*
 water stagnation ▶ *zastájanje vòde*
 water stress ▶ *vòdni strés*
 water supply area ▶ *prispévno obmóče*
 water supply zone ▶ *prispévno obmóče*
 water surface tension ▶ *površínska napétost vòde*
 water thermometer ▶ *vòdni termométer*
 WDPT ▶ *čas prodíranja vòdne káplje*
 weakly developed soil ▶ *mláda tlà*
 weather ▶ *vrème*
 weather analysis ▶ *analíza vreména*
 weather balloon ▶ *meteorolóški balón*
 weather chart ▶ *vreménski zemljevid*
 weather conditions ▶ *vreménske rozmère*
 weather diagnosis ▶ *diagnozà vreména*
 weathered soil ▶ *preperèla tlà*
 weather event ▶ *vreménski dogódek*

W

weather forecast ► *vreménska napôved*
 weather forecast predictability ► *zanesljivost vreménske napôved*
 weather forecast reliability ► *zanesljivost vreménske napôved*
 weather front ► *vreménska fróna*
 weather phenomenon ► *vreménski pojav*
 wedge grafting ► *žlebičkanje*
 weed ► *plevel*
 weed-control window ► *zatirálno ôkno*
 weed coverage ► *zaplevéljenost*
 weed-free window ► *ôkno razplevéljenosti*
 weeding ► *plétje*
 weed seed ► *plevelno séme*
 Weende analysis ► *weendska analíza*
 weighing lysimeter ► *tehtálni liziméter*
 welsh onion ► *zímski lúk*
 western corn rootworm ► *korúzni hrôšč*
 western flower thrips ► *cvetlični résar*
 wet-bulb thermometer ► *môkri termométer*
 wet climate of hilly region ► *vlážno podnébje hribovitéga svetá*
 wet seed ► *môkro séme*
 wet snow ► *júžni snég*
 wet soil ► *môkra tlá*
 wet soil density ► *gostôta vlážnih tál*
 wettable powder ► *močljívi prášek*
 wetting agent ► *omočilo*
 wetting front ► *fróna vláženja*
 wetting zone ► *obmóčje vláženja*
 wheat ► *pšeníca*
 wheel tractor ► *kolésni tráktor*
 whip grafting ► *angléška kopulácija*
 white clover ► *béla dételja*
 white currant ► *béli ríbez*
 white lupin ► *béli vôlčji bôb*
 white mold ► *béla gníloba*
 wide crop rotation ► *širôki kolobár*
 wide spreader ► *širôki trosílnik*
 wild carrot ► *navádno korênje*
 wild parsnip ► *navádni rebrínek*
 wild plant species ► *divja rastlínska vrsta*
 Wild's evaporograph ► *Wildov evaporigráf*
 wild turnip ► *ôljna répica*
 wild vine ► *gózána trta*
 wilting point ► *tóčka venénja*
 wind ► *véter*
 wind erosion ► *vétrna erozija*
 wind intensity ► *jákost vétra*
 wind rose ► *vétrna róža*
 windrow ► *zgrábek*

X

wine ► *víno*
 wine grapes ► *vínsko grózdje*
 winegrowing district ► *vinoródni okóliš*
 winegrowing region ► *vinoródna dežéla*
 winemaking ► *vinárstvo (1, 2)*
 wine of superior quality ► *vrhúnsko víno*
 wine production ► *vinárstvo (1, 2)*
 winery ► *vinotóč*
 winter bud ► *zímsko okó*
 winter cereal ► *ozímno žíto*
 winter crop ► *prezímni posévek*
 winter cultivar ► *ozímna sórta, zímška sórta (1, 2)*
 winter dormancy ► *zímsko mirovánje*
 winter pruning ► *zímška réz (1, 2)*
 wire ► *žíca*
 wire harrow ► *mrézna brána*
 wireworm ► *strúna*
 witches broom shoot ► *métlasti pogánjek*
 wood bud ► *lésni brst*
 woody plant ► *lésnata rastlína*
 woolly bud ► *vôlnato okó*
 woolly hair ► *vôlnata dláčica*
 working depth ► *délovna globína*
 working element ► *délovni elemènt*
 working height ► *délovna višína*
 working power ► *délovna móc*
 working speed ► *délovna hitrôst*
 working width ► *délovna širína*
 World Reference Base for Soil Resources ► *klasifikácija WRB*
 wormwood ► *pêlin*
 WP ► *tóčka venénja*
 WRB ► *klasifikácija WRB*

X

xenovegetative propagation ► *posrédno vegetatívno razmnoževánje*
 xerophilous plant ► *kserofilna rastlína*
 xerophyte ► *kserofilna rastlína*
 X-ray powder diffraction ► *réntgenska práškovna difrákcija*
 xylem ► *ksiléme*

Y

- yarrow preparation ► *rmánov preparát*
 yellow maturity ► *rumèna zrelòst*
 yellow oatgrass ► *rumènkasti ovsènc*
 yellow rattle ► *máli škrobòtec*
 yield efficiency ► *ròdni potenciál*
 yield per hectare ► *hektárski pridèlek*
 young farm transferee ► *mládi prevzémmnik kmetije*
 young soil ► *mláda tlà*
 young vine ► *mláda trta*

Z

- zenith distance ► *zenítna razdálja*
 zone of aeration ► *ozráčeno obmòčje*
 zoning ► *rajonizácija*
 zoophenology ► *zóofenologija*
 zucchini ► *vítna búčka*
 zucchini yellow mosaic virus ► *vírus rumènega mozaika búče*
 zwitterionic wetting agent ► *katiónsko-aniónsko omočilo*
 zygote ► *zigóta*
 ZYMV ► *vírus rumènega mozaika búče*

Viri in literatura

- ADROVIČ, Edo idr., 2019: *Razlagalni slovar strojništva*. Ljubljana: Fakulteta za strojništvo.
- Botanični terminološki slovar, 2. dopolnjena in pregledana izdaja* (ur. Franc Batič, Borislava Košmrlj-Levačič), 2023. Ljubljana: Založba ZRC SAZU. <https://doi.org/10.3986/978-961-05-0734-5>.
- CANARACHE, Andrei, VINTILA, Irina, MUNTEANU, Ioan, 2006: *Elsevier's Dictionary of Soil Science. Definitions in English with French, German, and Spanish Word Translations*. Amsterdam: Elsevier.
- BARKLEY, Andrew, BARKLEY, Paul W., 2013: *Principles of Agricultural Economics*. London, New York: Routledge.
- BATTELINO, Darinka idr., 1984: *Izvajanje drenažnih sistemov: priročnik*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Katedra za melioracije in urejanje kmetijskega prostora, VTOZD za agronomijo.
- BERNIK, Rajko, 1996: *Tehnika v kmetijstvu: uvod v strojništvo*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- BERNIK, Rajko, 2004: *Tehnika v kmetijstvu: traktor*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- BERNIK, Rajko, 2006: *Tehnika v kmetijstvu: mehanična nega in oskrba ter kemično varstvo rastlin*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- BERNIK, Rajko, 2010: *Tehnika v kmetijstvu: hortikultura*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- BERNIK, Rajko, 2010: *Tehnika v kmetijstvu: varno delo na kmetiji*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- Biopesticides Handbook* (ur. Leo M.L. Nollet, Hamir Singh Rathore), 2015. Boca Raton, London, New York: CRC Press, Taylor & Francis Group.
- BLAŽIČ, Mateja idr., 2010: *Gradivo za usposabljanje prodajalcev FFS in izvajalcev varstva rastlin*. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Fitosanitarna uprava Republike Slovenije.
- BLAŽIČ, Mateja idr., 2022: *Temeljna načela dobre kmetijske prakse varstva rastlin in varne rabe fitofarmaceutskih sredstev: študijsko gradivo za usposabljanje uporabnikov, distributerjev in svetovalcev*. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin; Kmetijski inštitut Slovenije.
- BLUME, Hans-Peter idr., 2016: *Scheffer/Schachtschabel Soil Science*. Berlin: Springer.
- COLNARIČ, Jože, VRABL, Stojan, 1991: *Vinogradništvo*. Ljubljana: Kmečki glas.
- COLNARIČ, Jože, GREGORIČ, Janez, HRČEK, Lojze, KOROŠEC-KORUZA, Zora, 1985: *Posebno vinogradništvo*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, VTOZD za agronomijo.
- Compendium of Cucurbit Diseases and Pests, Second Edition* (ur. Anthony P. Keinath, William M. Wintermantel, Thomas A. Zitter), 2017. St. Paul: APS Press. <https://doi.org/10.1094/9780890545744>.
- ČEBULJ, Anka idr., 2022: *Sadni izbor za Slovenijo 2022*. Elektronska verzija. Ljubljana: Javna služba v sadjarstvu. https://sadjarstvo.javnsluzbe.si/wp-content/uploads/2022/11/Sadni-izbor-2022_CIP.pdf.
- ČERGAN, Zoran idr., 2008: *Koruza*. Ljubljana, Kmečki glas.
- DIEPENBROCK, Wulf, ELLMER, Frank, JENS, Léon, 2009: *Ackerbau, Pflanzenbau und Pflanzenzüchtung: Grundwissen Bachelor*. Stuttgart: Verlag Eugen Ulmer.
- Dry Beans and Pulses Production, Processing and Nutrition* (ur. Muhammad Siddiq, Mark A. Uebersax), 2013. Ames; Chichester; Oxford: Wiley-Blackwell.
- ELZEBROEK, A. Ton G., WIND, Koop, 2008: *Guide to Cultivated Plants*. Wallingford; Cambridge: CAB International.
- The Encyclopedia of Seeds: Science, Technology and Uses* (ur. Michael Black, J. Derek Bewley, Peter Halmer), 2008. Wallingford; Cambridge: CAB International.
- Forages, Volume II: The Science of Grassland Agriculture, 7th Edition* (ur. Kenneth J. Moore, Michael Collins, C. Jerry Nelson, Daren D. Redfearn), 2020. Chichester: John Wiley & Sons.
- Geografski terminološki slovar* (ur. Drago Kladnik, Franc Lovrenčak, Milan Orožen Adamič), 2013. Ljubljana: Založba ZRC SAZU. <https://doi.org/10.3986/978-961-254-470-6>.
- GLIHA, Slavko, ŠTERN, Vilko, 1985: *Kmetijsko ekonomsko izrazoslovje*. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije.
- Glossary of Terms Used in Agrometeorology / Glossaire des termes utilisés en agrométéorologie / Glosario de términos usados en la agrometeorología*, 1990. Geneva: World Meteorological Organization (WMO), CAgM Report No. 40. <https://library.wmo.int/idurl/4/37388>.
- JAHN, Reinhold idr., 2006: *Guideline for Soil Description. Fourth edition*. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations. <https://www.fao.org/4/a0541e/a0541e.pdf>.

- HANSEN, Vaughn E., STRINGHAM, Glen E., ISRAELSEN, Orson Wilso, 1980: *Irrigation Principles and Practices. 4th Edition*. Hoboken, New Jersey: John Wiley and Sons.
- HILLEL, Daniel, 1998: *Environmental Soil Physics: Fundamentals, Applications and Environmental Considerations*. Cambridge, Massachusetts: Elsevier, Academic Press.
- HOČEVAR, Andrej, PETKOVŠEK, Zdravko, 1988: *Meteorologija: osnove in nekatere aplikacije*. Ljubljana: Partizanska knjiga.
- HRČEK, Lojze, 1966: *Vinogradništvo, 1. del: Biologija in ekologija vinske trte*. Ljubljana: Univerzitetna založba.
- HRČEK, Lojze, 1977: *Vinogradništvo, 2. del: Ampelografija*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, VTOZD za agronomijo.
- HUDINA, Metka, RUSJAN, Denis, JAKŠE, Marijana, 2011: *Osnove hortikulture*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- JACKSON David, THIELE Graham, LOONEY Norman, MORLEY-BUNKER Michael, 2010: *Temperate and Subtropical Fruit Production*. Walingfort; New York: CAB International.
- JEJČIČ, Viktor, 2007: *Traktor*. Ljubljana: Kmečki glas.
- JENČIČ, Raul, 1986: *Kmetijski stroji*. Ljubljana: Kmečki glas.
- Kmetijski tehniški slovar, 5. knjiga A, Kmetijski stroji* (ur. France Adamič), 1979. Ljubljana: Tiskovna komisija in Komisija za slovensko kmetijsko terminologijo pri VTO za agronomijo Biotehniške fakultete.
- Kmetijski tehniški slovar, 1. knjiga, 1. zvezek, Nauk o tleh: gradivo za pedološki slovar* (ur. Jože Sušin), 1983. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, VTOZD za agronomijo.
- Kmetijski tehniški slovar, zvezek 7, Vinogradništvo* (ur. Lojze Hrček), 1994. Ljubljana: Agronomski oddelek Biotehniške fakultete Univerze.
- Kmetijski tehniški slovar, 1. knjiga, 6. zvezek, Sadjarstvo* (ur. France Adamič), 1995. Ljubljana: Oddelek za agronomijo Biotehniške fakultete.
- KOCJAN AČKO, Darja, 2015. *Poljščine: pridelava in uporaba*. Ljubljana: Kmečki glas.
- KORON, Darinka, 2019: *Gojenje jagodičja*. Ljubljana: Kmečki glas.
- KOVAČIČ, Matija, 1997: *Preobrazba kmetijskih združnih organizacij v Sloveniji*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Inštitut za agrarno ekonomiko.
- KOVAČIČ, Matija, 2000: *Razvojno-tipološka členitev podeželja v Republiki Sloveniji*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Inštitut za agrarno ekonomiko.
- LAMOVSŠEK, Janja idr., 2021: *Pogoste bolezni in škodljivci rastlin*. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za varstvo rastlin.
- LEŠNIK, Mario, 2007: *Tehnika in ekologija zatiranja plevelov*. Ljubljana: Kmečki glas.
- MANLEY, Will, FOOT, Katharine, DAVIS, Andrew, 2019: *A Dictionary of Agriculture and Land Management*. New York: Oxford University Press.
- MARTIN, John Holmes, WALDREN, Richard P., STAMP, David Lee, 2006: *Principles of Field Crop Production*. Upper Saddle River: Pearson Prentice Hall.
- Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik: hrvatski, engleski, njemački i francuski jezik* (ur. Branko Gelo), 2005. Zagreb: Državni hidrometeorološki zavod; Hinus.
- Meteorološki terminološki slovar* (ur. Zdravko Petkovšek, Zvonka Leder), 1990. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti; Društvo meteorologov Slovenije.
- MILEVOJ, Lea, 2007: *Kmetijska entomologija: splošni del*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- MILEVOJ, Lea, 2011: *Biotično zatiranje škodljivcev v zavarovanih prostorih*. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Fitosanitarna uprava Republike Slovenije.
- MILLER, Roger LeRoy, 1988: *Economics Today: the Micro View*. Sixth Edition. New York: Harper and Row.
- OSTERC, Gregor, RUSJAN, Denis, 2013: *Drevesničarstvo in trsničarstvo: gojenje lesnatih sadik in trtnih cepljenk*. Ljubljana: Kmečki glas.
- PENSON, John B. Jr., CAPP, Oral, Jr., ROSSON, C. Parr III, WOODWARD, Richard T., 2010: *Introduction to Agricultural Economics*. Seventh Edition. Hoboken: Pearson.
- PINTAR, Marina, 2003: *Osnove namakanja: s poudarkom na vrtninah in sadnih vrstah v severovzhodni Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- PINTAR, Marina, 2006: *Osnove namakanja s poudarkom na vrtninah in sadnih vrstah v zahodni, osrednji in južni Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- Priročnik o fitofarmaceutskih sredstvih v Republiki Sloveniji* (ur. Stanislav Gomboc), 2002. Ljubljana: Društvo za varstvo rastlin Slovenije; MKGP, Uprava za varstvo rastlin in semenarstvo.

- RAKOVEC, Jože, VRHOVEC, Tomaž, 2017: *Osnove meteorologije za naravoslovce in tehnike*. Ljubljana: DMFA – založništvo.
- Rastlinski virusi in njihovo poimenovanje (ur. Irena Mavrič Pleško), 2015. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije.
- RUSJAN, Denis, 2020: *Tehnologije pridelave grozdja: namizno grozdje*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- SADAR, Vinko, 1951: *Oljnice, korenovke, predivnice in hmelj*. Ljubljana: Kmečka knjiga.
- SAMUELSON Paul Anthony, NORDHAUS William D., 1989: *Economics: An Introductory Analysis*. Sixteenth Edition. Boston: McGraw Hill.
- SATTLER, Friedrich, WISTINGHAUSEN, Eckard von, 1995: *Kmetovanje po biološko-dinamični metodi*. Vrzenec: Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje Ajda.
- SCHAETZL, Randall J., ANDERSON, Sharon, 2005: *Soils: Genesis and Geomorphology*. Cambridge; New York: Cambridge University Press.
- SINKOVIČ Tomaž, 2010: *Uvod v botaniko: druga prenovljena izdaja s slikami*. Elektronski vir. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo. <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=1162>.
- STAJNKO, Denis, 2017: *Obdelovanje tal in protierozijska zaščita na vodovarstvenih območjih*. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- ŠTAMPAR, Franci, 2000: *Kivi – pridelovanje in uporaba*. Ljubljana: Kmečki glas.
- ŠTAMPAR, Franci idr., 2014: *Sadjarstvo*. Ljubljana: Kmečki glas.
- ŠTAMPAR, Franci, JAKOPIČ, Jerneja, 2023: *Gojenje in rez sadnih rastlin*. Ljubljana: Kmečki glas.
- SOLAR, Anita, 2023: *Lupinarji: oreh, leska, kostanj, mandelj*. Ljubljana: Kmečki glas.
- TURK, Jernej, 1998: *Agrarna ekonomika: teorija in aplikacije*. Maribor: Fakulteta za kmetijstvo.
- TURK, Jernej, 2001: *Teoretične in empirične analize v agrarni ekonomiki*. Maribor: Fakulteta za kmetijstvo.
- Urbanistični terminološki slovar (ur. Breda Mihelič, Marjeta Humar, Matej Nikšič), 2016. Ljubljana: Založba ZRC SAZU. <https://doi.org/10.3986/978-961-254-943-5>.
- UREK, Gregor, HRŽIČ, Aleksander, 1998: *Ogorčice – nevidni zajedavci rastlin: fitonematologija*. Ljubljana: samozal. G. Urek.
- UREK, Gregor, ŠIRCA, Saša, GERIČ STARE, Barbara, 2009: *Cistotvorne ogorčice (Nematoda: heteroderinae) Slovenije*. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije.
- UREK, Gregor idr., 2012: *Raba fitofarmaceutskih sredstev in preučitev možnosti za njihovo racionalnejšo uporabo v Sloveniji*. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije.
- UREK, Gregor idr., 2013: *Temeljna načela dobre kmetijske prakse varstva rastlin in varne rabe fitofarmaceutskih sredstev*. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Sektor za fitofarmaceutska sredstva; Kmetijski inštitut Slovenije.
- VADNAL, Katja, 2003: *Agrarna ekonomika: osnove, trg, država*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- Procedures for Soil Analysis. Technical Paper No. 9, 6th Edition* (ur. L. P. van Reeuwijk), 2002. Wageningen: International Soil Reference and Information Centre.
- VESEL, Viljanka idr., 2020: *Oljka*. Ljubljana: Kmečki glas.
- VIDIČ, Nataša J. idr., 2015: *Tla Slovenije s pedološko karto v merilu 1:250000 = Soils of Slovenia with Soil Map 1:250000*. Luxembourg: Evropska komisija, Skupni raziskovalni center (JRC) = European Commission Joint Research Centre (JRC): Publications Office of the European Union.
- VIDRIH, Tone, 2005: *Pašnik: najboljše za živali, zemljo in ljudi*. Slovenj Gradec: Kmetijska založba.
- VRŠČAJ, Borut, GRČMAN, Helena, KRALJ, Tomaž, 2019: *Klasifikacija tal Slovenije 2019. Sistem za opisovanje in poimenovanje tal Slovenije*. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije, Biotehniška fakulteta UL.
- Weed Research: Expanding Horizons* (ur. Paul E. Hatcher, Robert J. Froud-Williams), 2017. Chichester, West Sussex, Hoboken: John Wiley and Sons.
- World Reference Base for Soil Resources, 2022: *International Soil Classification System for Naming Soils and Creating Legends for Soil Maps. 4th edition*. Vienna: International Union of Soil Sciences.
- Zrnate stročnice v prehrani* (ur. Blaž Cigič, Silva Grobelnik Mlakar, Darja Kocjan Ačko), 2022. Maribor: Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede.

A

Agronomski terminološki slovar

Slovar vsebuje agronomske termine s področij agrarne ekonomike, agrometeorologije, fitomedicine, kmetijske tehnike, pašništva, pedologije, poljedelstva, sadjarstva, travništva, urejanja prostora, vinogradništva in vrtnarstva. Vključuje 4388 slovarskih sestavkov, v katerih so terminom pripisane definicije ali informacije o prednostnih terminih in angleški ustrezniki.

Namenjen je predvsem strokovnjakom s področja agronomije, v njem pa bodo našli strokovno verodostojne informacije vsi, ki jih zanima pridelava rastlin.

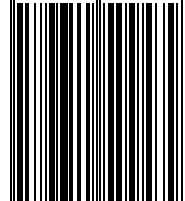

traktor-ja m vozilo z lastnim pogonom za opravljanje kmetijskih, gozdarskih ali drugih del, npr. komunalnih del, ki ima tritočkovno priključno drogovje za nošene kmetijske stroje in vlečene kmetijske stroje ter priključno gred za njihov pogon

ANG.: *tractor*

39 €

9 789610 509479

A